

**JOANNIS JACOBI
SCARFANTONI ...
ANIMADVERSIONE
S AD
LUCUBRATIONES...**

DECISIONES

SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

Et

VOTA DECISIVA DIVERSORUM JUDICUM.

R. P. D. PAULUCCIO.

Baren. Jurisdictionis

Luna 19. Januarii 1682.

ARGUMENTUM.

Favore Archipresbyteri Aquævivæ firmatur competentia Jurisdictionis quoad certos actus, & cum restrictione ad Ecclesiam Archipresbyteralem tantum; in reliquis verò constare de bono Jure Archiepiscopi Baren. decernitur.

SUMMARIUM.

- 1 Terra Aquævivæ non fuit primitus de Diocesi Baren., sed habuit propriam Diocesim, & proprium Episcopum.
- 2 Agenti de damno vitando favendum potius, quàm de lucro capiendo querenti.
- 3 Sententia, in judicatum transacta, firmat statum, & pro veritate habetur, & n. 30.
- 4 Enumerantur facultates, quibus fruitur Archipresbyter Aquævivæ, & n. 8.
- 5 Et ex iis resultat illius Jurisdictio.
- 6 Interdictum, & Clericorum suspensio, non sine Jurisdictione infligi possunt.
- 7 Item sententia absque Jurisdictione ferri non valet.
- 9 Dictio -- alius -- includit diversa ab expressis.
- 10 Sententia justificari debet ex Actis.
- 11 Limita, si sit antiqua, qua etiam sine Actis probat.
- 12 Offenditur, prædicti Archipresbyteri Jurisdictionem, non ex delegatione procedere, sed ex legitimo titulo, & n. 13. & 14.
- 15 Jurisdictio, acquisita per consuetudinem, intelligi debet privativè, non cumulativè, & n. 40.
- 16 Eidem Archipresbytero competit intitutatio Ordinarii. Contra n. 37.
- 17 Illius Jurisdictio restringitur ad solam Ecclesiam Aquævivæ, & ad Clericos, & Beneficiatos, ibidem inservientes, & numer. 18. & 39.
- 19 Episcopus, juris assistentiam habet exercendam in qualibet parte sua Diocesis omnimodam Jurisdictionem, & n. 29.
- 20 Qui pretendit in contrarium, probare tenetur separationem Territorii.

Tom. II.

- 21 Vel privilegium Apostolicum clarum, & expressum, aut immemorabilem.
- 22 Quæ tamen ex contrariis actibus excluditur.
- 23 Vel saltem quadragenariam cum titulo putativo.
- 24 Et quidem cum scientia Episcopi.
- 25 Per particulares actus, ab universali Jurisdictione provenientes, præservata censetur eadem Jurisdictio quoad omnes.
- 26 Prælati inferiori non acquiritur Jurisdictio, nisi simul concurrant possessio, & titulus.
- 27 Archiepiscopus, ubi nullus alius adest proprius Episcopus, Jurisdictionem habet, tam Archiepiscopalem, quàm Episcopalem.
- 28 In petitorio Judicio non spectatur quasi possessio, nisi sit immemorabilis, aut quadragenaria.
- 31 Sumptum de sumpto non probat.
- 32 Vicarius facit unum, & idem Tribunal cum Episcopo.
- 33 Scriptura, extracta ex Archivio privato, quoad non subditos non probant.
- 34 Civitas Aquævivæ ubi erat.
- 35 Scriptura aliis informis adminiculata probat, & n. 36.
- 38 Jurisdictio, ad certas personas restricta, non est extendenda.

DECISIO I.

N Jurisdictionalibus controversiis, quæ inter Archiepiscopum Baren., & Archipresbyterum Terræ Aquævivæ per plures annos agitate fuere, & post plures Decisiones, emanatas coram bo. me. Coccino, obtinuit demùm Reverendissimus Archiepiscopus mandatum de manutendo, cujus tenor redditur per extensum in decisione 340. coram bo. me. Priolo.

Et post diutnam ejusdem mandati observantiam, exortæ sunt denud controversiæ, pro quarum definitione fuit disceptatum coram eodem bo. me. Priolo, an constaret de attentatis, & quoad capita nonnulla fuit dictum, constare, & Archipresbyterum in casibus enumeratis dicta dec. 340. attentasse: Verum reasumpta eadem disputatione coram me semel 10. Maji 1677., & iterum 7. Februarii 1678., cum

cum in secunda hac disceptatione inunctum esset, ut videatur de bono jure, conceptum dubium proposui. *An, & de cuius bono jure constet quoad Jurisdictiones Episcopales, & ordinarias, in Ecclesia, & Territorio Aquavivæ in casu &c.*

Et Dominis fuit visum constare hinc inde de bono jure utriusque respectivè, sed ad formam Decisionum, quæ plures emanarunt eorundem *bo. me. Coccino.*

Et primo quoad Archiepiscopatum, observarunt, quod Terra Aquavivæ non fuit primitus de Diocesi Baren., sed habuit cum propria, & separata Diocesi proprios Episcopos, ex quibus Benignus interfuit Conciliis Romanis, à Simmaco Papa celebratis annis 499. 501. 503., ut constat ex *Concil. Generalium tom. 2. fol. 282. 285. & 289.*, & confirmat *Hamberus Mirreus in Notitia omnium Episcoporum Orbis impressa Parisiis fol. 48.* Unde, & *Ferrar. in Lexic. Geographic. Aquavivam Urbem primo denominat, & de presenti Vicum, idque favorabili interpretationem pro Archiepiscopato inducit, quasi agat ipse de damno evitando, & non de lucro captando in alterius detrimentum. Gabr. conf. 20. num. 26. in fin. Add. ad Buratt. dec. 480. num. 24. Duno. Jun. dec. 562. n. 11.*

Quo posito, bonum jus Archiepiscopati non modicè foveri dicebatur, illudque resultare ex duabus vetustissimis sententiis, altera Andree Episcopi Baren. de anno 1221., altera verò Episcopi Vigilien. Delegati Apostolici à S. M. Nicolao Quinto, quæ utraque cum transierit in judicatum, firmat statum, & pro veritate habetur. *l. Ingenium ff. de stat. hom. l. rer judicata 208. ff. de reg. jur.*

In sententia autem Baren. enumerantur singula, quæ Archiepiscopus facultate sibi competente exercebat, legitur enim in ea, — *quia Nobis bene constitit per Inquisitionem ipsam, quod ipse, qui est Archiepiscopus Aquavivæ, consuevit ordinare Primicerios in dicta Ecclesia Sancti Eustachii, concedere Beneficia, & Sacristiam, eligere Sacristas, regere Curiam, & Spiritualibus interdicere, & suspendere Clericos ab officiis, & Beneficiis, culpis exigentibus eorundem &c. ferre sententias de motis questionibus coram ipso &c. audire Confessiones in penitentiis, vel præstare audiendi licentiam quibus sibi placuerit, quia sine ipsius licentia nullus debet confessiones audire &c. quæ omnia, & singula, Jurisdictionem important. Text. in cap. si Judex laicus, de sent. excom. in 6. l. observare C. de decur. lib. 10. Brisson. de V. Sign. lib. 3. Mastrill. de Magistr. lib. 3. cap. 9. num. 30. & 31. Emin. De Lucam Relat. Cur. Foren. cap. 1. num. 1. & n. 9.*

De interdictis, & Clericorum suspensione, cum sint censuræ Ecclesiasticæ, quæ sine Jurisdictione Insigni non possunt, *cap. transmissam de elect. Covar. ad cap. Alma mater §. 2. de sent. excom. num. 1. Sayr. de Censur. lib. 3. cap. 5. n. 6.* De sententia, quæ sine Jurisdictione non fertur, cum sit pronuntiatio Judicis *l. 1. ff. de re judic. Sec. de Sent. & Re judic. gloss. quæst. 1. num. 18.*

Clarius, & fortius ex sententia Episcopi Vigilien., in ea enim repetuntur singuli actus, recensiti in sententia Baren., & auctoritate Apostolica confirmati, & additur insuper; *Et*

alia Jurisdictione exercere, prout hactenus consuetum existit in Terra Aquavivæ, quæ verba alios actus inferunt à jam expressis, juxta vim illius vocis, seu pronomini alius quæ est, ut diversitatem à supra expressis, & diversam ab expressis includat: l. si fundus sub conditione §. Libertus ff. de legat. 1. Giurb. conf. crim. 99. num. 7. Barbof. dist. 26. num. 17. Rota decis. 105. num. 9. parti. 17. rec.

Neque efficaciam hujusmodi sententiarum elidit, quod non producantur eorundem Acta, ex quibus possint, ut debet, justificari: *Rota coram Seraph. dec. 1261. num. 5. coram Merlino. dec. 20. num. 3. & coram Cels. dec. 273. num. 13.* quia cum sint antiquissimæ ex se, etiam sine Actis probant. *Gregor. dec. 535. num. 8. Add. ad Buratt. dec. 76. num. 26.*

Minusque quoad sententiam Archiepiscopi Andree, quod ipsa sit delegativa, seu concessiva suarum facultatum Archiepiscopo, idque præstet & illa Episcopi Vigilien., neutraque ullum Jus tribuat, cum ad hoc, ut vel de Jurisdictione tribuatur, & fiat dismembratio ab Ordinario, requiratur beneplacitum Apostolicum, aut immemorabilis, vel privilegium.

Quia cum latæ sint præcedentibus probationibus, & insuper Episcopus Vigilien. esset Delegatus Apostolicus ad effectum confirmationis sententiam præcedentem Archiepiscopi Andree, prout eam Apostolica auctoritate confirmavit, & approbavit, eaque transierit in judicatum, Indè resultat implicitum privilegium, quod simul cum antiqua consuetudine, in utraque sententia præsupposita, inducit legitimum titulum, & non voluntariam concessionem Archiepiscopi.

Immo hæc ipsa sententia Episcopi Vigilien. non admittit hujusmodi interpretationem concessivæ, aut delegatæ Jurisdictionis, sed eam omnino excludit, quia cum Episcopus Vigilien. fuerit à S. M. Nicolao V. ad hoc expressè delegatus, ut cognosceret, num ex immemorabili consuetudine Jurisdictione ordinaria Archiepiscopo competere, isque per sententiam competere declaraverit intelligi non potest de delegata, quæ tribui non poterat, nisi ab Archiepiscopo asserto delegante, qui impugnabat.

Et ideo neque potest ab eodem Archiepiscopo prætendi, quod hæc Archiepiscopo Jurisdictione sit cumulativa; quia cum Archiepiscopo deducat jus suum à consuetudine, & præscriptione Interpretativa, hujusmodi titulus in Jurisdictionibus est privativus, & non cumulativus. *cap. irrefragabili §. Excessus, de offic. Ordin. Mantie. dec. 296. num. 1. Bich. dec. 474. n. 14.*

Augent sententiarum auctoritatem, Processus ab Archiepiscopo formati, complectentes à se præsentis Jurisdictionis capta, nec non publica documenta, quæ in publico Archivio Curie Baren. servantur. *Summaria Archiepiscopi, num. 9. in fin.* enunciatiua facta per Vicarium Generalem Baren. de Archiepiscopo Aquavivæ, tanquam Ordinario, usque de anno 1551. eodem *Summ. n. 10.*, quæ ut antiqua, & excedens spatium centum annorum, inuncta aliis probationibus, plenè probat ex vulgaris, & insuper electio Vicarii Capitula-

ris, facta à Capitulo Ecclesie Aquævivæ Archipresbyteratu vacante, necnon Subsidium charitativum, ab eodem Capitulo novo Archipresbytero præstitum *Summ. num. 12.*, quæ sanè omnia ipsum indicant Ordinarium, & ordinariam ejus Jurisdictionem: pluribus congestis *Fagnan. ad cap. post cessionem, num. 3. de probat.*, & faciunt constare de bono Jure.

Quatenus verò ex observantia subsecuta niterentur Informantes pro Archipresbytero interpretationem desumere prædictarum sententiarum, Domini eam non plenè suffragari dixerunt, sed ipsam admiserunt ad normam Decisionum, quæ manarunt *coram bo. mc. Coccin.*, & præcipuè *dec. 448.* qua rejectum fuit Laudum Cardinalium Saulii, & Paravicini, quatenus Jurisdictionem firmaret Archipresbyteri in toto Territorio Aquævivæ, cujus nec sententiæ ipsæ meminerunt, eamque restringendam hodiè Domini dixerunt ad solam Ecclesiam Sancti Eustachii Archipresbyteralem, & ad Clericos, ac Beneficiatos ejusdem, in qua, & circa quos, Archipresbyter exercere potest ea omnia, quæ in sententiis referuntur, & non ultra Ecclesiam.

Nam ordinare Primicerios, & concedere Beneficia, literaliter ad Ecclesiam refertur: regere Curiam, de Spiritualibus interdiciere, & suspendere Clericos, rectè verificatur quoad Clericos ejusdem Ecclesie, sicut & compellere eos ad justitiam faciendam, ac sententias ferre de motis questionibus, pariter eorundem personas respicit, & de medio facultas dandi licentiam ad audiendas Confessiones, hoc tamen præsert, quòd in ipsa Archipresbyter solus poterat audire Confessiones, & nemo aliue sine ipsius licentia, ut in sententia exprimitur; undè inferre non licet, ut prætenditur, quòd penes eum sit facultas approbandi Confessarios.

Quibus stantibus, consequenter fit, constare in reliquis de bono Jure Archiepiscopi, cum habeat intentionem suam fundatam in qualibet Terra, quæ sit intra limites suæ Diocesis, in qua Jurisdictionem exercere potest privative quoad omnes alios. *cap. cum persone, in fin. de privil. in 6. cap. conquerente, de offic. Ordin. cap. omnes Basilica 16. quest. 7. & juxta dispositionem Sac. Concilii Tridentini sess. 7. cap. 8. & sess. 21. cap. 8. de reform.*

Undè dum prætendit Archipresbyter ad se spectare exercitum Jurisdictionis in Causis Civilibus, & Criminalibus in Terra Aquævivæ, tenetur probare tanquam fundamentum suæ intentionis, dictam Terram non esse intra fines Diocesis Baren., sed esse Territorium separatum, & Independentis ab Archiepiscopo, quod tamen per ipsum non præstari dixit expressè *Rot. coram Coccin. dec. 448. n. 5.* Addens, non suffragari ad hunc intentum sententias Archiepiscopi Andræ Baren. & Episcopi Vigilien., quas intellexit, ut supra, quoad Ecclesiam, Aquævivæ, non autem quoad Terram ipsam, quod fuit etiam repetitum in *dec. 471. num. 1. & dec. 506. num. 1. & dec. 919. cor. rod. Coccin.*

Deberet enim Archipresbyter pro suæ intentionis fundamento proferre privilegium.

21 Apostolicum clarum, & apertum, aut probare concludenter immemorabile. *Coccin. de*

cif. 448. num. 12. Rota coram Zarati. dec. 21. n. 8. quod neutrum præstat; nam nec exhiber privilegium, nec immemorabile probat, ut dictum fuit *d. dec. 448. & dec. 919. coram Coccin.* quæ excluditur ex tot actibus, in contrarium per 22 Archiepiscopos gestis. *Rota dec. 248. num. 7. part. 2. recen.*, & quatenus prætendat Archipresbyter præcipuisse, non quidem Territorium separatum, sed Jurisdictionem privatam quoad certos actus, adhuc necessaria, efficit quadragenaria cum titulo, saltem putativo, ob Juris resistentiam. *Rot. dec. 221. num. 19. & 21. part. 13. recen.*

Idque neutrum Archipresbyter probat: Non quadragenariam, quia ultra eam, probandum adhuc esset, actus gestos per Prædecessores, fuisse cum Archiepiscoporum scientia, sine qua non, acquiritur Inferiori Prælato ulla quasi possessio, aut Jurisdictio, in præjudicium Ecclesie, aut ipsius Episcopi. *Grati. distict. 918. num. 20. Rot. dec. 70. num. 76. & dec. 221. num. 24. part. 13. recen.* eaque excluditur, ex quo Archiepiscopi plures actus exercuerant, ad eandem Jurisdictionem spectantes, per quos, sub universali Jurisdictione comprehensos, censetur 25 præservata, & conservata Jurisdictio quoad omnes actus, ad eandem Jurisdictionem spectantes. *Rot. decis. 333. num. 5. & dec. 391. n. 22. & seqq. part. 13. recen.* Deficiente autem hac quadragenaria possessione, suffragari non potest titulus putativus, quem deducere nititur Archipresbyter à gemina illa sententia Baren. & Vigilien., cum copulative, & possessio, & 26 titulus requiratur, & alterutro deficiente, nihil actum intelligitur. *Eminentissimus Ottobonus dec. 134. n. 4.*

Non attento, quòd Archiepiscopus retineat solam Archiepiscopalem, seu Metropolitancam Jurisdictionem, quia immo utroque, tam Archiepiscopalem, quam Episcopalem retinuit in sua Diocesi, cum non addit alius 27 proprius Episcopus, ut sæpius fuit dictum, contra Archipresbyterum in *Decisionibus coram Coccin. & in Archiepiscopatu Toletano in allegatis supra decisionibus 70. 221. 335. & 391. part. 13. rec.*

Minusque quòd Archipresbytero in aliquibus actibus fuerit concessa manutentio, cum hodiè agatur de petitorio Judicio, in quo non spectatur quasi possessio, nisi immemorabilis, 28 aut quadragenaria, cum reliquis ad eam requisitis. *Rot. dec. 324. num. 3. & 11. part. 1. & dec. 221. num. 29. & seqq. part. 13. rec.* quam deficiere constat ex supradictis, & ita conclusum constare de bono Jure utriusque respectivè, utraque Parte informante &c.

Eadem

Coram R. P. D. RONDININO.

Luna 12. Maji 1688.

Pluribus in hac antiqua Causa habitis discussionibus, tam super manutentione *coram Coccino*, qui post plures Decisiones Inter ejus impressas 448. 471. 506. 513. 716. & 919. concessit mandatum de manutentione Reverendissimo Archiepiscopo Baren., quam super at-

attentatis coram *bo. me. Priolo, & Pauluccio*, assumpta tandem de mandato Rotæ cognitio-
ne boni Juris, responsum fuit sub die 19. Ja-
nuarii 1682. constare de bono jure utriusque
Partis ad formam decisionum *Coccini*, nimi-
rum de bono jure Archiepiscopi Baren., quo-
ad exercitium omnimodæ Jurisdictionis Or-
dinariæ in Terra Aquævivæ, ut existentis in
Illius Diocæsi, & de bono jure Archiepresby-
teri, quoad alius particulares Jurisdictionis, ex-
pressis in duobus antiquis sententiis, Andree
nempe Episcopi Baren. de anno 1221., & Ja-
cobi Episcopi Vigilien. de anno 1452. Acque-
scente huic resolutioni Archiepresbytero, ob-
tinuit Archiepiscopus novam Audientiam, &
reproposita Causa coram Me in locum *bo. me. Paulucci* fuffecto, DD. censuerunt standum esse
in decisus juxta modum inferius exprimen-
dum.

Quo enim ad exercitium omnimodæ Juri-
sdictionis Episcopalis in Terra, Ecclesiis, &
toto Territorio Aquævivæ, privativè quoad
Archiepresbyterum, nulla videbatur adesse dif-
ficultas, quia Archiepresbyter non controver-
sit amplius situationem intra limites Diocæsis
Baren., quinimod quoad hoc positivè acquie-
scit; Ideoque de plano procedit favore Ar-
chiepiscopi tam dispositio Juris communis in
29 *Can. omnes Basilicæ 16. quæst. 7. in cap. cum per-
sona, de privi. in 6. quàm Sac. Concil. Trident.
sess. 7. cap. 8. & sess. 21. cap. pariter 8. de reformat.*

Jurisdicção verò Archiepresbyteri in Eccle-
sia Sancti Eustachii, quoad Beneficiorum Col-
lationem, cognitionem Causarum inter Cle-
ricos, seu Laycos, prædictæ Ecclesiæ inservien-
tes, & quoad alios particulares, recensitos in
sententia Vigilien., & per extensum relatos
penes *Coccin.* in tertia hujus Causæ Decisione
inter ejus impressas f. 513., concludenter ju-
stificari visa est per sententiam prædictam,
30 quæ transitum fecit in rem judicatam, ad regu-
lam *Text. in l. ingenuum ff. de statu hominum
l. rer judicata 208. ff. de regulis Juris.*

Non obstat, quòd in factò non verificetur
suppositum Decisionis, quòd scilicet Oppidum
Aquævivæ fuerit olim Civitas, & habuerit
proprum Episcopum, qui interfuerit Conci-
liis Romanis, sub Simmaco Papa celebratis,
& quòd sententia Episcopi Vigilien. non pro-
bet, cum non exhibetur illius originale, vel
saltem illius copia in forma probanti, sed sim-
plex sumptum de secundo, vel tertio sum-
pto formiter extractum, quod nullam facit
probationem, ad *Text. in cap. 1. de fid. instr.
Aurb. si quis in aliquo C. de elend. Rota coram
Coccin. dec. 466. & dec. 758. coram Ubaldo. de-
cis. 834. num. 3. coram Merlino. dec. 3. num. 4. &
10. & dec. 593. num. 16. & seq. dec. 88. n. 1. apud
Tamburin. de Jur. Abb. tom. 3. latè in rec. dec. 379.
la 2. num. 1. & seq. part. 13. & dec. 519. n. 10.
part. 19. attenta præsertim illius extractio-
ne, facta per Vicarium ejusdem Archiepresbyteri
facientem unam personam, & unum Tribu-
31 nal, nulla prævia citatione executà coram Ar-
chiepiscopo Baren., vel ejus Procuratorem.
*Ridolphin. in Prax. part. 1. cap. 12. num. 22. Rot.
dec. 32. num. 11. coram Duomo. dec. 71. num. 3. &
dec. 392. coram Greg. d. dec. 88. num. 4. apud Tam-**

*burin. de Jure Abb. tom. 3. & in Tarraconen.
Prioratur 16. Junii 1674. §. Licet enim, coram
Reverendissimo D. meo Decano, & quidem in
Archivio ipsiusmet Ecclesiæ Aquævivæ, quæ
cum sit inferior, ipsius Archivum nullam fidem
facit adversus Archiepiscopum, alioque non
subditos. Rot. dec. 34. coram Millin. d. dec. 88.
n. 3. apud Tambur. de Jur. Abb. tom. 3. dec. 182.
num. 2. part. 2. diversè coram Seraphin. dec. 641.
num. 1. coram Biebio dec. 246. num. 18. & seq.
& in rec. d. dec. 379. la 2. num. 7. cum seqq. part.
13. dec. 473. num. 1. & seq. part. 18. tom. 2. & in
Leodien. Jurisdictionis super bono jure 9. De-
cembri 1681. §. Nec fides, cum sequenti, coram
bo. me. Alberгато.*

Etenim omnia questione, an præfatum Op-
pidum Aquævivæ fuerit Civitas, & Sedes Epi-
scopalis, ut videtur deduci ex adductis in De-
cisione, & se suspicari ait *Ugbeillus in Italia
Sac. Com. 7. pag. 835.*, vel potius Aquaviva Ur-
bis Episcopalis fuerit prope Etruriam sub
Monte Soracte in Via Flaminia inter Arian-
um, & Civitatem Castellanam, prout distin-
guendo Civitatem Aquævivæ ab Aquaviva, 34
Vico in Campanea prope Venasorem, & no-
stra Aquaviva, Castro Apulie in Diocæsi Ba-
ren., tradunt *Carol. à Sancto Paulo in sua Ge-
ographica pag. 501. §. 5. Ostell. in Thesau. Geo-
graph. editio anno 1682. tom. 1. pag. 78.*, in qua
disputatione parum videbatur DD. immoran-
tum, tum ob diversitatem Historicorum utrin-
que allegatorum, tum quia Archiepresbyter
non impugnât situationem in Diocæsi Baren.,
admittitque se non habere Territorium se-
paratum, exinde solum resuleret simplex præ-
sumptio interpretativa favorabilis Archiepre-
bytero, parum urgens ad definitionem Causæ.

Non tamen videbatur in dubium revocanda
veritas sententiæ Episcopi Vigilien., quia non
solum fuit inserta in antiquo Processu Compul-
soriali, formiter compilato vigore Literarum
Rotalium, & illius tenor in substantialibus
relatus in decisione 503. coram *Coccin.*, ac il-
lius veritas, & legalitas agnita, & appro-
bata in omnibus Decisionibus hucusque eman-
atis, tam coram *Coccin.*, quàm *bo. me. Priolo,
& Pauluccio*, in quibus omnibus semper reso-
lutum fuit pro Archiepiscopo, exceptis tamen
contentis in sententia Vigilien.

Verùm etiam ad formam dictarum Decisi-
onum *Coccini* fuit demandata expeditio Cau-
sæ, & usque sub die 10. Maji 1680. ad instan-
tiam Archiepiscopi executà citato coram Ar-
chiepresbyterum ad videndum decerni, & re-
laxari mandatam de manutenendo in posses-
sione, seu quasi Jurisdictionalis Terræ, & Ter-
ritorii Aquævivæ, exceptis contentis in sen-
tentia Vigilien. *Summario Archiepresbyteri da-
to die 27. Junii proxime præteritis*, num. 7. & ad
illius tenorem expeditum etiam mandatam,
quod per extensum registratum est in alla subse-
cuta Decisione super Attentatis, edita cor. *Priolo
dec. 240. sub principio*, ibi: *exceptis comprehensis
in sententia Vigilien.*, & ulterius concurrunt,
productio ejusdem sententiæ de anno 1555. in
Curia Archiepiscopali Baren., sententia Vica-
rii Generalis Archiepiscopalis, in qua de se-
quenti anno 1556. fit mentio sententiæ Vigi-
lien., ac plures Testes, qui prædicto anno 1555.
de-

35 Meponunt se originaliter vidiffe eandem sententiam Vigillien., ita ut non possit hodie impugnari legalitas hujusmodi sententiæ, super qua fuit diu litigatum, & quæ fuit pluries à Colligante acceptata, & à pluribus Judicibus supposita, approbata, & demandata executioni. *Rota coram Coccino dec. 958. num. 11. & dec. 2341. n. 24. & in rec. decis. 172. num. 28. part. 17.* Præcipue cum illius tenor fuerit per extensum relatus in antiqua Decisione Coccini, quod Rota præcipitanter facere non solet, sed Jurium legitimitate maturè discussa, ut tradit Eminentiſſimus Ostobonus dec. 108. n. 10. & 11.

36 Admissa ex his legalitate sententiæ, quæ licet sit sumptum de sumpto, est tamen adnuculata, & toties approbata in Judicio, ut ei controverti non possit plena fides, Domini existimabant, competere quidem Archiepysbytero Jurisdictionem circa ea, quæ in sententia comprehenduntur, & in hac parte confirmadam dec. 60. me. Paulucci; non tamen credabant posse Archiepysbyterum, se denominare Ordinarium, prout videtur supposuisse, dec. in S. Augent autem, ex Fagnan. in cap. post cessionem, num. 3. de probat.

37 Etenim quamvis Archiepysbyter jure suo in Ecclesia Sancti Eustachii, quoad certos actus, in sententiis recensitos, Jurisdictionem exerceat; nihilominus illi non competit denominatio, & Intitulatio Ordinarii, cum absolute Ordinarius intitulari non potuerit, nisi Episcopus, aut Is, qui habet Territorium separatum, & Jurisdictionem quasi Episcopalem, non autem alius inferior; tametsi de consuetudine, vel præscriptione, illi competant aliqui actus particulares ordinariæ Jurisdictionis, ad Text. in cap. si Papa, per tot., & præsertim verbis enim, de privileg. in 6. Gloss. in cap. 3. V. loco cum, de Offic. Ordinarii in 6. Felsen. in cap. post cessionem, num. 1. de præscript. Fagnan. in cap. cum contingat, n. 23. & 26. de for. compet. latè Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quæst. 14. num. 102. & seqq. & in hac eadem Causa pluribus allegatis Rota cor. Priolo d. dec. 340. n. 5. & rec. dec. 69. num. 12. & 15. part. 19. articulo, & nuper plenè discussio articulo judicatum fuit in juvenacem. Jurisdictionis coram R. P. D. Emerix.

38 Eadem ratione videbatur, restringendo Jurisdictionem, ac limites supradictæ sententiæ Vigillien., neque audiendum Archiepysbyterum, petentem superaddi jam decisis, quod Jurisdictioni illi in sententia concessa, extendatur ad omnes personas etiam laicas, Ecclesiæ Sancti Eustachii subiectas. Quoniam sententia loquitur de solis interservientibus Ecclesiæ, & proinde suffragari non potest nisi quoad illa, quæ ex ea necessario inferuntur. Alex. conf. 84. n. 3. Ancar. conf. 437. in fine, & Rota in hac Causa decis. 448. num. 5. & 6. coram Coccino. Et id etiam fuit illi expressè denegatum in omnibus Decisionibus, restringentibus ejus Jurisdictionem ad Clericos, & Beneficiatos, eisdem Ecclesiæ interservientes.

Neque facultas excommunicandi etiam laycos, de qua fit mentio in sententia, suadet talem extensionem, seu declarationem: etenim illa commodè referri posset ad laycos etiam eidem Ecclesiæ interservientes, vel in ea delin-

quentes, aut Archiepysbyterum in sua Jurisdictione impediētes, absque eo quod sit facienda tam ampla interpretatio, quæ ferè destrueret omnem Jurisdictionem Archiepiscopii, cum ratione Curæ animarum omnes Incolæ sint subiecti unicæ Parochiæ Sancti Eustachii, quod esset contra sensum Roræ, quæ in omnibus Decisionibus semper restrinxit Jurisdictionem in Ecclesia, & in his quæ Ecclesiæ concernunt, & esset etiam contra mentem sententiæ Vigillienſis, in qua fundatur totum jus Archiepysbyteri, ut bene per plures rationes ponderavit Rota in d. decis. 448. num. 2. & pluribus sequentibus, coram Coccino.

Demum voluerunt DD. declarari conclusionem, quæ videtur firmari in Decisione bon. mem. Paulucci S. Et ideo, quod nempe titulus in Jurisdictionalibus, qui deductur ex consuetudine, vel præscriptione, sit semper privativus, numquam autem cumulativus: quia ibidem allegata probant quidem titulum in Jurisdictionalibus acquiri posse etiam privativè per consuetudinem, & præscriptionem, sed non excludunt titulum cumulativum, qui in hac materia nunquam acquiritur, etiam mediante consuetudine, vel præscriptione, juxta notata per Fagnan. in cap. auditur, de præscript. Et ita utraque &c.

R. P. D. C A C C I A.

Burgen. Jurisdictionis.

Veneris 24. Januarii 1689.

ARGUMENTUM.

Firmatur in hac Decisione, competere Capitulo Burgen., vigore Concordiæ, Jurisdictionem privativam in levibus delictis Capitularium, aliarumque personarum ejusdem Ecclesiæ Burgen., & in nonnullis gravioribus simul cum Archiepiscopo; atque criminalibus, de quibus agitur, non esse de exceptuatis in dicta Concordia.

SUMMARIUM.

- 1 Exceptio, seu reservatio, per continuatam orationem facta, referri debet ad præcedentia.
- 2 Verba adversativa -- Per hoc tamen -- adversantur in eodem genere.
- 3 Dictionis -- quotiescunque -- licet universalis, restringitur tamen ad naturam subiectæ materiæ.
- 4 Exceptio firmat regulam in non exceptis, & num. 17.
- 5 Jurisdictio Capituli Burgen. in Capitulares, restricta fuit per Concordiam ad exercitium solius Criminalis.
- 6 Concordia veteres titulos non perimit, sed confirmat.
- 7 Prædicta Concordia complectitur quotiescunque Clericos, & Presbyteros, perpetuos Beneficiatos Ecclesiæ Burgen. & numer. 8.
- 9 Decisiones præcedentes, in Causa prosecutione sunt semper supponendæ.

- 10 *Observantia dispositionem dabiam declarat.*
- 11 *Status Beneficii non potest per concordiam immutari, absque Patronorum consensu.*
- 12 *Consensus Patronorum non est necessarius in actu ipsi non prejudiciali.*
- 13 *Huiusmodi consensus, cum requiratur pro interesse Patronorum, potest actum etiam subsequi, & ex diuturna observantia presumitur intervenisse.*
- 14 *Exemptio, ratione rei non exempta, subditur Ordinario.*
- 15 *Etiamsi exemptio sit ampla, & competat ratione persone.*
- 16 *Tenor privilegii est unice attendendus.*
- 18 *Unicus actus pro observantia interpretati-
va sufficit.*
- 19 *Literalis dispositio interpretatione non indiget.*
- 20 *Delictum exempti, tam si concernat Curam animarum, quam si turpitudinem scandalosam redeolat, reservatur cognitioni Ordinaris.*
- 21 *Ubi adest specialis provisio una cum observantia, cessat illatio ex identitate rationis, vel ex tacito, & subauditio intellectui.*

D E C I S I O II.

Iterum Domini censuerunt, Jus criminaliter procedendi contra Bonaventuram Ximenez, & Joannem de Pando Capellanos extravagantes Metropolitanæ Burgensis, competere Capitulo, habenti Jurisdictionem privativam in levibus, & simul cum Archiepiscopo in nonnullis gravius delictis Capitularium, aliarumque personarum diætæ Ecclesiæ, optimè fundatam in Concordia Alexandrina, in Sententiis Rotalibus, & in successiva observantia. Quamvis autem Scribes pro Reverendissimo Archiepiscopo acriter contendere, præsentem Controversiam extraneam, esse à dispositione diætæ Concordiæ, cum Bonaventura ratione personæ, uterque verò ratione ipsius delicti, dicerentur specialiter subiecti Jurisdictioni Ordinariæ, nihilominus singula prædicta, in antecedentibus sublata, & hodie pro insubsistentibus denuò recognita, Dominos à priori Sententia non retraxerunt.

Et quidem non subsistit respectu Bonaventuræ, quod ipse uti Capellanus Beatæ Mariæ Visitationis, ex ipsa lege Episcopi Carthagænsis fundatoris, subdit Jurisdictioni Ordinariæ, cui expressè reservatum legitur Jus coercendi Capellanos diætæ Capellæ, quotiescunque culpabiles noscerentur: quia recurrit animadversio, habita in prædicta Decisione diei 7. Maji 1688., quod neapè reservatio sit restricta ad correctionem in iis, quæ pertinent ad cultum Capellæ, cum post tributam Capellano majori, & deinde Capitulo facultatem coercendi Capellanos, & Pueros in diætâ specie delicti, ibi -- *Statuimus, & ordinamus, quod Capellanus major habeat Jurisdictionem coercendi alios Capellanos, & Pueros, in his, quæ pertinent ad cultum Capellæ, & quod si talis negligentia, vel culpa fuerit, quæ majorem multam, seu poenitentiam exigat, recurratur ad Dominos de Capitulo &c. subse-*

quatur per continuatam orationem pars exceptiva, seu reservativa Jurisdictionis Ordinariæ, in his verbis -- *Per hoc tamen non excludimus, quin Nos, & Successores nostri possimus, & debeamus punire, atque coercere præfatos Capellanos, & Pueros, quotiescunque culpabiles esse noverimus, vigore nostræ Ordinariæ Jurisdictionis; & sic retento semper eodem thémate delictorum, pertinentium ad Cultum Capellæ, atque ratione connexionis, subsecutæ materiæ, & continuati sermonis exceptio, seu reservatio debet referri.* Bald. cons. 131. sub num. 2. vers. licet regulam. lib. 1. Greg. dec. 85. num. 15. & seqq. & dec. 303. n. 5. part. 19. Præsertim ponderatis illis verbis -- *Per hoc tamen, quæ cum sint adversativa, adversantur in eodem genere, & recentissimi dem terminis.* Bartol. in l. si mariti, in fin. ff. ad l. Juliam de adul. Socr. Jun. cons. 102. num. 14. lib. 1. Ruin. cons. 41. sub num. 8. vers. Quia illa dictio. lib. 2. Gregor. d. dec. 85. num. 9. Priol. dec. 69. num. 13. Non attenta dictione -- *Quotiescunque, quæ licet universalls, restringitur tamen ad naturam subiectæ materiæ, & ad præcedenter disposita, cum quibus oratio consecutiva conjungitur.* Coccin. dec. 1788. num. 81. Eminentiss. Ottob. dec. 90. num. 2. & 3. & dec. 356. num. 14. part. 18. & dec. 353. num. 11. & seqq. part. 19.

Et idem in cæteris, quæ non pertinent ad cultum Capellæ, intrat exemptio ex mente ipsiusmet Fundatoris, qui voluit in omnibus privilegiis, prærogativis, libertatibus, & immunitatibus, idem Jus esse Capellanis Visitationis, quod erat Capellanis de numero, ut in *Novarien. Aggregationis* 21. Junii 1681., & 12. Junii 1682. coram R. P. D. meo Ursino, & in *Barcinonen. Vexilli* 9. Maji 1687. §. *Hanc autem, coram eodem.* Non subsistens, quod Capellani de numero tunc temporis non habere diætâ exemptionem, quæ solam concessa fuit in Concordia, inita post triginta annos à diætâ dispositione: Quia dum Capitulares longè ante Concordiam prætendebant omnimodam, & absolutam Jurisdictionem, & respectivè exemptionem; quæ ad evitandas controversias fuit postea per Concordiam restricta ad exercitium solius Criminalis, ut observat dec. 720. in princ. cor. Seraph. & cor. R. P. D. meo Hervæuli in sua Decis. sub die 23. Junii 1687. §. *Prependente;* Inde sequitur, quod Jus exemptionis quoad Crimina dicatur competere etiam ante Concordiam, quæ veteres titulos, cum causâ uniformes, & compatibiles, non perimit, sed confirmat. Dec. cons. 400. num. 9. vers. *Et his stantibus, & cons. 564. n. 13. cum seqq. Oles de Cess. Jur. tit. 6. quest. 7. num. 4. & g. Valeron. de Transact. tit. 5. part. 4. num. 8. Urceol. eod. tract. quest. 73. num. 9. & seqq. Eminentiss. Cerr. dec. 97. num. 27. & 28.*

Sed quatenus prædicta essent dubia, adhuc omnis tolleretur difficultas ex ipsa Concordia, quæ indistinctè complectitur quoscunque Clericos, & Presbyteros, perpetuos Beneficiarios Ecclesiæ Burgens., & sic etiam Capellanos Visitationis, qui sunt perpetuò intulati in diætâ Ecclesiâ, ut per *Seraphin. dec. 788. num. 1.* Et hic intellectus nedum convenit proprietati verborum, sed antiquis sententiis,

ac Decretis Rotalibus, concedentibus Capitulo facultatem puniendi vigore dictæ Concordiæ excessus, & delicta commissa per omnes, & singulas personas, quæ in dicta Ecclesia, Canonicatus, Præbendas, Portiones, & alia quæcunque Beneficia obtinerent, ut testatur idem *Seraph. d. dec. 788. sub num. 2.* Immo super hac indistincta comprehensione sat esset allegare *d. dec. 788. Seraphin.* quæ ex pluribus id probat, & in hoc iudicio est supponenda. *Coccei. dec. 1015. num. 1. & dec. 2335. num. 3.* juxta præsertim observantiam, ex qua liquet, semper processisse Capitulum super delictis eorundem Capellanorum, nunquam autem Archiepiscopum; unde comprehensio quatenus dubia, ex hujusmodi observantia interpretationem reciperet. *Rot. dec. 14. num. 5. part. 7. & dec. 720. num. 13. part. 18., & alibi frequenter.*

Nec replicare juvat, quod Status Jurisdictionalis respectu dictæ Capellæ non potuerit immutari, & per Concordiam transferri de Archiepiscopo in Capitulum, absque Patronorum consensu. *Lotter. de Re Benef. lib. 2. quæst. 8. num. 95. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 66. num. 10. & 11.* Quia, vel consensus non erat necessarius in actu Patronis non præjudiciali, quorum nil intererat, an Capellani potius subessent Jurisdictioni Archiepiscopi, quam Capituli, cum in utroque casu Jus eorum semper esset saluum: *lancos. in cap. 1. sub num. 6. vers. Et etiam, & ibi Joan. Andr. sub n. 13. vers. ad prædicta. Ut Eccles. Benef. sine dimin. confor. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quæst. 11. num. 65. & 66. Cassador. dec. 3. sub num. 4. vers. sed conclusum, de Jurepatr., vel tanquam requisitus ex causa privati Interesse Patronorum, non autem pro forma, seu ad autorizandum Contractum, potuit subsequi, & ex diuturno tempore, ac observantia ferè duplici seculi, præsumitur intervenisse. *Dec. cons. 409. per tot. Mastard. de Probat. consil. 47. n. 1. & seqq. Vivian. de Jurepatr. part. 3. lib. 1. cap. 2. num. 31. Rot. dec. 336. num. 15. & 16. part. 18.**

Posita igitur ex prædictis competentia exemptionis, frustra opponitur, quod Bonaventura, qui deliquit, ratione Ecclesiæ Sancti Stephani non exemptæ, teneatur ob concursum diversæ qualitatis, & coherentiam, actionis rei non privilegetur, de hujusmodi excessu Episcopo respondere per *Text. in cap. volentes §. in cor, ubi Hostiens. num. 1. Geminian. num. 3. & 4. Franc. num. 2. Ancaran. num. 6. Barbos. num. 5. de privi. in 6. Fagnan. in cap. Quoniam, num. 2. & 3. de privi. Salgad. de Supplic. ad SS. part. 2. cap. 15. n. 10. Card. Albitius in discip. 2. quæst. 2. num. 1. & seqq. penes Card. de Luca de Jurisd. poss. disc. 95. Rot. dec. 105. n. 2. cum plur. seqq. part. 7. Idque etiam exemptio fit ampla, & competit ratione personæ, ut firmat idem Card. Albitius, ubi supra num. 8. *Rota in Bononiens. Jurisd. Albitius penes Marches. de Commiss. part. 1. pag. 1009. num. 3. vers. Verum, & in d. dec. 167. n. 7. part. 7.**

Omnia enim questione in pariter terminis Juris communi, in quibus ob opiniones, inter se diffidentes, quoad exemptionem personalem DD. noluerunt insistere; vix fuit renovari difficultas ex facto, quia constitit, Jurisdictionem

nem fuisse tributam Capitulo, etiam super delictis commissis ratione rei non exemptæ, adeoque tenor privilegii est unice attendendus, ut notat *Gloss. in d. cap. volentes, in figuratone casus, vers. nota primo.*

Concordia etenim, ultra universalitatem, ac prægnantiam verborum, comprehendit, omnia delicta, tam intra Ecclesiam, quam extra, & ubique locorum commissa, expressè reservat correctioni Capituli simul cum Archiepiscopo crimen Simonie, ibi — *Hac labe Simonie in Ordinibus, seu Beneficiorum Ecclesiasticorum affectuione &c.*; quod sicuti non est hæsitandum pertinere ad rem exemptam, ita manifestum sit, Jurisdictionem, & respectivè exemptionem, porrigi ad excessus, in quibus ratione diversæ qualitatis cæteroque intraret Jurisdictioni Ordinarii, ut sentiunt DD. in obiecto allegati. Rursus in eadem Concordia subnectitur — *Et si excessus talis sit, pro quo delinquens Beneficiatus Ecclesiis, quas obtineret, privandus veniret, quod solus Episcopus absque consensu Capituli prædicatorum, seu majoris partis eorum, eundem delinquentem Beneficiis prædictis privare nequiret.* Ex quibus pariter liquet, cogitatum fuisse de Beneficiatis alias Ecclesias obtinentibus, & de crimine inducente earundem Ecclesiarum privationem, & tamen Jurisdictioni reservatur Capitulo, licet delictum, & poena, respiciant rem non exemptam.

Quod comprobatur, tum ex Sententia *Seraphin. & dec. 1058.*, quæ eam præcessit, ubi firmatur, personas Ecclesiæ Burgen., obtinentes Beneficia curata extra Ecclesiam, subesse Jurisdictioni Ordinarii in concurrentibus Curam, & Sacramentorum administrationem: quæ restricta ad certam speciem delictorum, lupponit privilegium in non exceptis, & insert, quod in cæteris manebat exemptio, ut per *Fagnan. in cap. Tuarum, num. 33. de privi.:* tum ex subsecuta observantia, ex qua habetur, quod in delictis commissis ratione Beneficii non exempti, semper processit Capitulum ad formam Concordiæ, nedum sciente, & patiente, sed ita mandante Archiepiscopo, ut signanter constat ex Processu Joannis de Lescano, audientis confessiones cum licentia falsa in Parochiali Beate Mariæ de Viesfarva; ubi quoque erat Beneficiatus: cum enim prius processisset Provisor Archiepiscopalis, fuerunt ejus Acta annullata, & de consensu duorum Archiepiscoporum Manrique, & Azvedo, constructus novus Processus ad iudicibus Capituli una cum Archiepiscopo, prævia declaratione, quod erat delictum, & de gravioribus, comprehensum in Concordia, & ideo non poterat cognosci à Provisor Curie Archiepiscopalis; qui actus, licet unicus, pro observantia interpretativa sufficeret. *Rot. dec. 575. num. 9. part. 9. & dec. 520. num. 10. part. 13. Eminentiss. Cerr. dec. 824. num. 7.*

Non adversante, quod dictum exemplum non sit allegabile pro observantia interpretativa, eo quia crimen Joannis pertineret ad Curam animarum, adeoque esset cognoscendum: privatè à solo Archiepiscopo, juxta litteralem sententiam *Seraphin.*, quæ interpretatione non eget. *Burrat. dec. 129. n. 6. Bich. dec.*

dec. 396. num. 25. Priol. dec. 69. num. 24. Quia dicta Sententia requirit copulativè duas qualitates, quòd nempe delinquens sit Parochus, & delictum pertineat ad Curam animarum, & Sacramentorum administrationem; unde cum in casu Joannis de Lescano deficeret prima, quia ipse non probatur Parochus, sed Beneficiarius, ex solo concursu secundæ non erat puniendus ab Archiepiscopo ad formam dictæ Sententiæ, sed à Capitulo una cum Archiepiscopo, juxta dispositionem Concordiæ, & consequenter benè defervit pro observantia interpretativa, ut dictum est.

- Quo verò ad Joannem Pando, iterum dictum fuit, Concubinatum, de quo imputatur, esse crimen improprie solum, & latè, non autem propriè, & ex relatione necessaria pertinens ad Curam, & idèd non posse desuper procedi ab Archiepiscopo vigore Sententiæ Seraphini, loquentis de Parocho delinquente in Cura, quia ejus verba sunt propriè, & strictè intelligenda; sed à Capitulo vigore Concordiæ, eidem specialiter reservantis punitionem hujus delicti, juxta observantiam illud puniendi, tam ante, quàm post dictam Sententiam; & tam contra Beneficiarios exercentes, quàm non exercentes Curam. Nec ratione, scandalosæ turpitudinis posse applicari resolutionem *Sacr. Congreg. Conc. in una Faventina*, relata à *Card. De Luca de Jurisdic. disc. 4. num. 2. & per Modern. Pignattell. Canon. consult. 20.*, quæ distinguendo delicta, concernentia Curam, à delictis, scandalosam turpitudinem redolentibus, utraque respectu Vicarii, seu Capellani exempti, referunt cognitioni Ordinarii; tum quia ob circumstantias, quæ unum casum ab altero diversificant, illatio non intrat, ut ponderatur in præterita *dec. §. fin.*: tum, & fortius, quia posito, quòd una species delictorum sit ab altera distincta, quòdque sententia Seraphin. loquatur solum de prima, consequens est, quòd secunda trahi nequeat ad terminos prædictæ sententiæ, quia super ea adeest specialis provisio Concordiæ, una cum diuturna observantia, tam affirmativa ex facto Capituli, quàm negativa ex non facto Archiepiscopi, quæ propterea in suo casu est præcisè servanda, sublata omni illatione, quæ vel ex identitate rationis, vel ex tacito, & subaudito intellectu propoeretur ad destructionem expressi: *Becc. conf. 39. n. 25. in fin. Grat. discept. 742. num. 18. & 19. Pensing. dec. 379. num. 8. & 9.* & latè firmatur in *d. præterita dec. §. Respectu verò, & seq.*, ad quam Domini se habuerunt remissivè. Et ita utraque &c.

R. P. D. C. A. C. C. I. A.

Burgen. Jurisdictionis.

Veneris 7. Maji 1688.

A R G U M E N T U M.

Concordia, inita inter Episcopum, & Capitulum, super punitione delictorum Beneficiorum, est servanda, maxime si adeest observantia. Distinguitur exemptio localis, seu

mista, & quando privilegium ardeatur loco, vel comitetur personas, ubicunque delinquant, itaut censenda sit personalis, vel localis.

SUMMARIUM.

- 1 Capitulum Ecclesiæ Burgen. habet jus puniendi excessus Capitularium, & aliarum Personarum dictæ Ecclesiæ.
- 2 Reservatio jurisdictionis quoad unam Causam, non potest trahi ad aliam.
- 3 Capellani, noviter erecti, gaudent prærogativis antiquorum, & n. 4.
- 5 Observantia deferendum est pro interpretanda Concordia.
- 6 Exemptus potest puniri ab Episcopo, si delinquit circa rem non exemptam.
- 7 Declara, quando agitur de exemptione locali, seu mista, quæ sit circumscripta loco.
- 8 Non autem quando exemptio sequitur personam, ubicunque delinquit.
- 9 Maxime quando exemptio non est generalis, sed particularis ratione certæ Cause, vel certis delicti.
- 10 Cessante causa privilegii, cessat privilegium.
- 11 Jurisdictio, sive exemptio, concessa Capitulo, ejusque Communitati, dicitur competere ratione Ordinis, & Dignitatis, non verò Personæ.
- 12 Si exemptio circumscribitur loco, censetur realis: si verò comitetur personas, ubicunque delinquant, reputatur personalis.
- 13 Quando exemptio expressè competit pro delictis ubicunque commissis, censetur personalis, nec ex adiectione certæ qualitatis, quæ sit causa finalis exemptionis, sequitur, quòd ex personali transeat in localem, & n. 14.
- 15 Privilegia exemptionis Regularium, Subcollektorum, Equitum Hierosolymitanorum, & similia, licet competant ratione Ordinis, vel Dignitatis, non circumscribuntur loco, sed sunt personalia.
- 16 Exempti subijunt jurisdictioni Ordinarii pro delictis concernentibus exercitium Curæ, & administrationem Sacramentorum, & n. seq. & n. 21.
- 18 Non autem ratione simplicis Beneficii, quod possideat exemptus.
- 19 Ex limitatione jurisdictionis ad certam speciem delictorum, infertur, quòd in ceteris maneat exemptio.
- 20 In materia exemptionis deferitur observantia, resultantis à pluribus actibus.
- 22 Delictum commissum à Parocho, qui sit exemptus, quando puniri possit ab Ordinario.
- 23 Verba sententiæ sunt accipienda in stricta, & propria significatione, maxime si ad sit observantia, & n. seq.
- 25 Parochus exemptus subest Episcopo, etiam pro delictis, scandalosam turpitudinem habentibus.
- 26 Limita, si exemptio comprehendat specialiter hunc casum, vel si remaneret impunitus.

nitus ob negligentiam, vel absentiam Superioris, & in iis, quæ concernunt panas corporales, seu pecuniarias, seu suspensionem ab exercitio Curæ, & num. seq.

- 28 Obſervantia in re dubia, ac diſputabili eſt attendenda, quavis contrarius intellectus eſſet de jure verior.

D E C I S I O III.

IN hac ſecunda Cauſæ propoſitione DD. Inſenſuerunt Sententiam Rotalem eſſe confirmandam; Intentio etenim Capituli ſuper jure criminaliter procedendi contra Bonaventuram, & Joannem Capellanos Extravagantes Metropolitanæ Burgen, remanet evidenter fundata in diſpoſitione antiquæ Concordiæ Alexandrinæ, in duplici re judicata Rotali, & in ſubſequentia obſervantia, ex quibus conſtat eidem competere Jurisdictionem privativam in levibus, & ſimultaneam cum Archiepiſcopo in nonnullis gravioribus delictis Capitalarium, aliarumque perſonarum diſcæ Eccleſiæ, ubique delinquentium: E' converſo detegitur inſubſiſtens prætenſio Archiepiſcopi puniendi vigore ſuæ ordinariæ Jurisdictionis eorſdem Capellanos; quia juxta formam præſcriptam in Concordia, non coram Archiepiſcopo, ſed coram Judicibus Capituli tenentur de eorum exceſſibus reſpondere, ut latè firmant *Deciſiones hujus Cauſæ ſub die 17. Februarii, & 13. Junii 1687. coram R.P.D. meo Heroault.*

- Non obſtante reſpectu Bonaventuræ, quod ipſe ut Capellanus B. Mariæ Viſitationis non ſit comprehenſus in diſcâ Concordiæ, ſed ex lege Fundationis, reſervantis Archiepiſcopo Jus coercendi Capellanos, & Clericos præſcriptæ Capellæ, ſubjaceat Jurisdictioni Ordinariæ: Tum quia reſervatio Jurisdictionis eſt reſtricta ad correctionem, & punitionem in iis, quæ pertinent ad Cultum Capellæ, & proinde nil commune habent cum delictis ex diverſa cauſa, & extra illam commiſſis, quorum reſpectu potiùs apparet volita exemptio, dum ſtatuitur, quod diſcâ Capellani habeant omnia privilegia, prærogativas, libertates, & Immunitates, quas habent Capellani de numero, ex firmatis in *Novarien.*
- 3 *Aggregationis 21. Junii 1681. & 12. Junii 1682. coram: R. P. D. meo Uſino* Tum quia Concordia Alexandrina, quæ inſita ſuit poſt 30. annos à diſcâ Fundatione, & Deciſiones, & Sententiæ Rotaſes loquuntur indiſtinctè de omnibus perſonis Clericis, & Beneficiatis Eccleſiæ Burgen, unde antiquus ſtatus videtur de conſenſu Archiepiſcopi immutatus, & novus inductus quoad omnes perpetuò intulatos in Eccleſiâ, quocunque nomine nuncupentur, per *Text. in cap. Per exemptionem, de priviſ. in 6. Seraph. dec. 788. per totam*: Tum demum quia ex pluribus aſſibus conſtitit, quod in delictis dictorum Capellanonum, commiſſis extra Cultum Capellæ, ſemper proceſſit Capitulum ad formam Concordiæ, non autem Archiepiſcopus: Et propterea huiusceſſivæ obſervantiæ pro Interpretanda comprehenſione quatenus dubia, eſt omninò de-

Tom. II.

ferendum .i. ſi de interpretat. ſi. de legib. cap. Dilectus, de conſuetud.

Minùs obſtat, quod ipſe Bonaventura, reſiſtendo nonnullis Decretis ab Ordinario editis occaſione Viſitationis Eccleſiæ Parochialis Sancti Stephani, cujus eſt etiam Beneficiatus, & aſſidendo verbis injuriſis Miſſarum Subcolleſtorem cum alapæ comminatione, deliquerit ratione Eccleſiæ ſupraſcriptæ S. Stephani non exemptæ, & proinde ſubjacere debeat Jurisdictioni Ordinarii; quia concurrunt diverſa qualitas, ob quam exemptus diverſo Jure, & reſpectu, pro re non exempta, 6 poteſt ab Epicoopo coerceri. *cap. cum Capella, de priviſ. cap. 1. §. In cor eod. tit. in 6. Imoc. in d. cap. cum Capella n. ... Abb. n. 7. Hoſtien. n. 11. verſi. & ſic eſt, Ancaran. n. 3. & in cap. ex ore de priviſ. Felin. in cap. cum dilectus, d. num. 9. de reſcript. Lap. alleg. 99. num. 2. Navarr. de Jur. Jur. lib. 2. conſeg. num. unic. Quia conſuſio procedit in exemptione locali, ſeu miſſa, 7 quæ ſit loco circumſcripta; Tunc enim extra locum exemptum ceſſat privilegium, & idèd ſubintrat Jurisdictioni Ordinarii ratione rei non exemptæ, & Cauſe limitatæ, ut colligitur ex textibus, & DD. allegatis, & concordat *Gloſſ. in d. §. In cor V. reſideant, & ibi Jo. Andr. num. 8. Barboſ. num. 3. & 4. Imoc. in cap. ex ore, num. 1. de priviſ. Sed quando exemptio non eſt localis, ſed perſonalis, ut in præſenti eſt illa, quæ ex Concordiâ, & Judiciis Rotalibus tribuitur Capitalaribus, aliſque perſonis Eccleſiæ Burgen, tunc privilegium non arctatur loco, ſed perſonam ſequitur ubicunque delinquat, ut conſtante diſtingunt *Ge. 8 min. in d. §. In cor, num. 8. Abb. in cap. Quoniam num. 3. & in cap. Tuorum, num. 8. de privileg. & in cap. Dilecti filii, num. 9. de ſor. compet. Soccin. in cap. Recipimus, num. 70. de priviſ. latè Fagnan. in d. cap. Tuorum, num. 5. & 6. Sanch. Conſ. Moral. lib. 5. cap. 9. dub. 1. num. 2. §. dub. 5. num. 10. Covarr. Præſt. cap. 11. num. 5. Kochier. de Juridict. Ordin. in Exempt. part. 2. quaſt. 45. num. 4. 17. & 60. & part. 3. quaſt. 15. num. 2. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quaſt. 24. num. 10. Del Bene de Immunit. tom. 2. cap. 14. dub. 11. num. 1. & ſeqq. Pen. dec. 157. per tot. Quod eo fortiùs procedit quando exemptio non eſt generalis, ſed particularis ratione certæ Cauſæ, prout eſt præſens ratione delicti. *Dec. in cap. Tuarum, num. 49. de priviſ. Barboſ. de Pot. Epife. alleg. 123. num. 8.****

Nec replicari valet, quod cum diſcâ exemptio competat ratione qualitatſ Capitalaris, quæ eſt cauſa finalis diſcæ exemptionis, & ſit limitativè, non demonſtrativè, ita ceſſante diſcâ qualitate ceſſat etiam Privilegium, ut per *Seraph. dec. 1058. n. 2. 3. & 9. Et propterea reputanda ſit localis, ſeu miſſa, non autem perſonalis. Pen. d. dec. 157. num. 6. Præſertim quia conceſſa Capitulo, ejuſque Communitati, quo caſu dicitur competere ratione Ordinis, & Dignitatſ, non verò perſonæ. Azor. tom. 1. Inſtitut. Moral. lib. 5. cap. 22. quaſt. 2. verſi. ſic etiam. Caſtropol. tom. 1. Oper. Moral. tract. 3. diſput. 4. de Priviſ. punct. 2. §. 1. Rot. decif. 199. num. 25. part. 12.*

Cum etenim ad effectum, de quo agitur, unicè inſpicendum ſit, an exemptio circumſcribatur

B

lo-

- loco, ut censenda veniat realis, an verò comitetur personas ubicunque delinquant, ut reputanda sit personalis, juxta distinctionem, quam ad propositum affert *Koebler de Jurisdic. in Exempt. 1. part. quest. 2. n. 4. & 5.*, jam patet, quòd in nostro casu veritas in secunda specie, quia exemptio expressè competit pro delictis ubique locorum commissis, ut constat ex tenore Concordiæ, ibi: *In dicta Ecclesia, seu extra, & ex dec. Seraph.*
- 13 omnino supponenda 1058. num. 7. & 9., cui est conformis subsecuta res judicata, ut latè firmat *ult. dec. R. P. D. mei Hervault §. Sub quorum.* Nec ex adjectione certæ qualitatìs, quæ sit causa limitativa, & finalis exemptionis, efficitur, quòd ex personali transeat in localem, sed tantum quòd cessante illa qualitate, cujus ratione quis est exemptus, cesset etiam.
- 14 exemptio, ut per *Felin. in Propm. Decretal. num. 42. Berous conf. 23. num. 5. lib. 1. Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quest. 24. num. 22.* & plures sunt casus, in quibus licet exemptio competat ratione Ordinis vel Dignitatis, ut in Regularibus, Subcollektoribus, Equitibus Hierosolymitanis, & similibus, quia tamen privilegia sunt ampla, nec ullo loco circumscripta, dicuntur inducere exemptionem personalem pro delictis ubicunque, & etiam respectu alterius Beneficii commissis, nisi sint de specialiter exceptis à Jure, ut de Regularibus Parochis firmat *Sancho. conf. moral. loc. cit. Barbos. de Offic. & Potest. Episc. part. 3. alleg. 73. num. 21.*, & ad Concil. cap. 11. sess. 25. de Regul. num. 21., & de Subcollektoribus, qui etiam sint Canonici, seu Beneficiati *Barbos. in Summ. Apostol. Dec. cap. 180. V. Collectores num. 3. & ad Concil. sess. 25. cap. 7. de reform. num. 19. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 50. num. 81. & seqq. ubi ita refert decisum per Congregationem Concilii. Armeaud. in addit. ad Recopilat. ad leg. Navarra tit. 6. de Visit. num. 30.* ac denum de Subditis Religioni Hierosolymitane exerceantibus Curam animarum *Rot. dec. 391. n. 3. & seqq. & num. 11. part. 12.*
- Idèd nil urget, quòd in dicta dec. 1058. *Seraph.* & in subsecuta Sententia definitum fuerit, quòd persone Ecclesiæ Burgen., obtinentes extra Ecclesiam Beneficia Curata, sub Jurisdictioni Archiepiscopali in delictis concurrentibus exercitium Curæ, & administrationem Sacramentorum, quia in eo casu concurrebat clara dispositio Concilii Tridentini sess. 25. cap. 11. de Regular., subiciens Ordinario personaliter exemptos In his, quæ concernunt Curam, & consequenter ratione diversæ qualitatìs, quæ prævalet, & habet à Jure certam determinationem, tenebatur exemptus Episcopo respondere, ut ibi num. 5. & seqq., & concordat *Gratian. discept. 298. numer. 49. Rot. dicta dec. 391. num. 5. part. 12.* sed in casu presenti nullo Jure specialiter sancitum est, quòd ratione simplicis Beneficii non exempti personaliter exemptus subiaceat Jurisdictioni Ordinarii, quinimmò constat de contrario ex DD. plene relatis supra §. *Minus obstat*: Unde ratio superinductæ qualitatìs, quæ prævalet, & habet in Jure specialem determinationem, non adaptatur presenti hypothèsi, immò dicta dec. *Seraphin.*
- retorquetur; Si enim ad sensum Partis dictæ persone Ecclesiæ Burgen., obtinentes Beneficia extra Ecclesiam, fuissent obnoxii Jurisdictioni Archiepiscopali ratione Beneficii non exempti, non erat coaptanda resolutio ad concernentia Curam, & Sacramentorum administrationem juxta terminos dispositionis Conciliaris, tribuentis Jurisdictionem delegatam in exemptos, sed simpliciter, & distinctè Jurisdictio ordinaria intrasset in omnibus: Quapropter ex dicta limitatione Jurisdictionis ad certam speciem delictorum optimè inferitur, quòd in cæteris manebat exemptio, ut agendo de dispositione Concilii benè ratiocinatur *Fagnan. in dispo. cap. tuarum, num. 33. de privil. 19.*
- Idque sit manifestum ex subsecuta observantia, quæ docuit, Judices Capituli semper processisse contra Capitulares, quamvis possiderent Beneficia extra Metropolitana, & in eisdem Beneficiis delinquerent, ut præceteris constat ex Processu Jo: Lescano Capellani de numero, & Beneficiati Parochialis B. Mariæ de Viesfarua, qui audiverat Confessiones cum Licentia falsa in dicta Parochiali: cum enim prius processisset sola Curia Archiepiscopalis, fuerant ejus Acta annullata, & inchoatus novus Processus ad formam Concilii cum declaratione, quòd non habeat Jurisdictionem procedendi seorsim contra dictum de Lescano, sed solum Archiepiscopum una cum Judicibus Capituli, ex qua observantia, quampluribus aliis actibus comprobata, visa fuit removere quilibet dubitatio, ut observat *prima. 20. decisio R. P. D. Hervault §. Quoniam, & §. Huic namque, & secunda §. fin.*
- Nec denum refragatur, quòd delicta Bonaventuræ commissa fuerint occasione Visitationis, quia Archiepiscopus stante amplitudine, & prægnantia verborum, tenetur ad observantiam Concordiæ, tam in Visitatione, quam extra, & tam in Visitatione Metropolitane, quam cæterarum Ecclesiarum, ut ex Sententia *Seraphini* probat ultimum *Decis. R. P. D. Hervault §. Neque hoc, cum seqq.*
- Respectu verò Jo: non obstat, quòd ipse, qui est quoque Parochus SS. Cosmæ, & Damiani, uti inquisitus de publico Concubinato, sit corrigendus ab Archiepiscopo, tanquam de crimine respiciente Curam animarum, ad formam *dec. 1058.* & Sententiæ *Seraphin.* Quia licet hujusmodi crimen ratione scandalì, ac turpitudinis influat, & referri possit ad Curam, tamen est relatio lata, & impropria; non autem propria & necessaria, quæ tunc solum diceretur, quando commissum fuisset colore, prætextu, autoritate vel contemplatione muneris Pastoralis, ad tradita per *Barthol. conf. 174. num. 4. in fin. Paris. de Put. de Syn. dic. in V. Judicet, num. 8. inter tract. 107. fol. 223.* & in verbo *Officialis* offensâ sub *numer. 6. fol. 293. Farinac. in Prax. quest. 19. num. 44. Rot. dec. 754. num. 2. part. 1. diversis Greg. dec. 223. num. 6.* Idèd non comprehenditur in Sententia, loquente de delictis respicientibus Curam, quia ejus verba non sunt porrigenda ad remota, & impropria, sed accipienda in stricta, & propria significatione, *l. si quis à liberis §. Si vel parent, vers. meminisse ff. de liber. agnosce. Ubal. dec. 288. num. 5.*

num. 5. & 6. Aliàs enim fi procederet hujusmodi extenfio, etiam Parochus criminofus ratione fcandali, ac turpitudinis diceretur in. Cura delinquere, & confequenter fubjaceret, & ferè in omni crimine, Jurifdictioni Ordinarii, quod non eft admittendum, quia effet eludere Concordiam, & abdicare à Capitulo Jus puniendi delicta fibi fpecialiter refervatum fuper omnibus perfonis Ecclefie Burgens., ut arguit *Seraph. dec. 475. n. 1. dec. 1008. num. 5.* Eoque fortius quia delictum publici Concubinitus eft literaliter in Concordia refervatum correctioni Capituli, atque ex pluribus actibus conftat, quòd fuper eo femper proceffit tam ante, quàm poft Sententiam *Seraph.* & tam contra Beneficiatos exercentes, quàm non exercentes Curam; Undè fi aliquod dubium adhuc incidere fuper interpretatione præfcriptæ Sententiæ, remaneret omninò fublatus ex hac diuturna, & uniformi obfervantia, quæ refultat æquè benè ex factio Capituli, quàm ex non factio Archiepifcopi. *Bich. dec. 660. num. 17. Rot. dec. 258. num. 8. part. 13.*

Nec adverfatur Refolutio S. Congregationis Concilii in una *Faventina*, in qua declaratur, Vicarium feu Cappellanum exemptum, fubefle Epifcopo in iis, quæ concernunt Curam animarum, & in delictis fcandalofam, 25 turpitudinem habentibus, quàm refert *Card. de Luc. de Jurifdictione difc. 4. num. 2.* Tum quia ex ipfo difcretivo modo loquendi deprehenditur, alia efle delicta concernentia Curam, & alia quæ fcandalofam turpitudinem habent, & propterea dum Sententia *Seraph.* tribuit cognitionem in concernentibus Curam Archiepifcopo, & Concordia refervat correctionem Concubinitus Capitulo, non eft 26 prima fpecies delictorum confundenda cum fecunda, fed utraque ad limites fuæ peculiaris difpofitionis eft regulanda. *Greg. dec. 434. num. 6. & dec. 251. n. 23. part. 19.* Tum quia dicta Refolutio poteft intelligi de Parocho fcandalofa, qui remaneret impunitus ob negligentiam, vel abfentiam Superioris, & in iis, quæ concernunt penas corporales, feu pecuniarias, fecus fufpenfionem ab exercitio Curæ, ut intelligit idem *Card. de Luc. in Supplem. ad tit. de Jurifdictione difc. 101. numer. 8.* Sicque non applicatur præfenti cafui, in quo nec difcæ circumftantiæ concurrunt, nec ille modus procedendi denegatur Archiepifcopo: Tum demum quia obfervantia docuit, Jurifdictionem exercitam fuiffe à Capitulo fuper fimilibus delictis contra Beneficiatos Parochos, ut dictum eft fupra, adeoque hæc obfervantia in re dubia, ac difputabili eft attendenda, quamvis contrarius intellectus effet de Jure verior. *Gregor. dec. 184. num. 8. B. rati. dec. 944. num. 6. Royas dec. 350. num. 11. Priol. dec. 46. num. 29.*

Et ita utraque &c.

Rñio. P. D. ANSALDO DECANO.

Calaguritana dimidii Beneficii de Foronda.

Lune 27. Junii 1712.

ARGUMENTUM.

Ex quibus defumenda fit dignitas eligendorum ad Beneficia, quæ habentibus majora merita conferenda funt. De Jure gratificandi, Ordinatio competente, an, & quando illi locus fit.

SUMMARIUM.

- 1 In affecutione Beneficii Senior præfertur Juniori.
- 2 Item Sacris Ordinibus initiatus fimplici Clerico.
- 3 Ita etiam Laurea doctoreali infignitus non Doctorem antecellit.
- 4 Approbatio quoque ad Curam Animarum digniorem aliquem facit eo, qui tali approbatione eft deftitutus.
- 5 In paritate votorum fit locus gratificationi, per Ordinarium exercenda.
- 6 Beneficium poffidens, nullum Beneficium habenti pofponitur.
- 7 Stante appellatione, per aliquem ex Competitoribus interpofta ab irrationabili Judicio Examinatorum, & ab Ordinario admiffa, ipfe manus ligatas habet, nè uti poffit Jure gratificationis.
- 8 Gratificatio Ordinarii eft inutilis in iis Beneficiis, quæ non habilibus tantum, fed dignioribus funt conferenda.
- 9 Ad hoc ut poffeffio Beneficii faciat præponderantiam favore alterius Competitoris, nullum Beneficium habentis, necesse eft probare, quòd congruam fubfistentationem excedat.
- 10 Neque hæc fola circumftantia eft attendenda in concursu plurium aliarum prærogativarum, quibus Beneficium poffidens polleat.

DECISIO IV.

SAndæ memoriæ Clemens VIII. in Etrufca Sede olim Noftri Ordinis Auditor, ufque fub die 28. Aprilis 1596, pro tollendis jurgiis, & afidujs controverfijs, inter Epifcopum, & Clerum quotidie exardentibus, non obftante medicamine præcedentis Conftitutionis mediati ejus Antecessoris Sixti V., prævio Voto ejusdem Sac. Noftri Tribunalis communicabili cum Sac. Congregatione Concilii, de quo coram *Card. Seraphino dec. 942.*, novam legem in futurum indixit, in qua certis formis inibi præfcriptis, & relatis per *Card. de Luca difc. 67. num. 1. de Benef.*, idem Pontifex, ad audiendas Recurrentium, & Appellantium quæftiones, loco cujuslibet Metropolitanæ, ipfiusque Nucciæ Apoftolici Hifpaniarum, plenè adfcivit, & fubrogavit Sac. Romana Rotæ Auditorium. Quamobrem cum eadem Rotæ ab anno 1629. explicitè præfatam

poſtremam legem interpretando, inconcuſſe firmaverit, quòd vacantia hæc Beneficia deberent Digniori conferri, ſive habenti majores qualitates, & prærogativas, quemadmodum abundè patet ex relatis in *dec. 85. ex n. 4. num. 11.*, & latius in *Additionibus ad eandem Decifionem ſub num. 20. int. meas in Urbe impreſſas*, in qua aliæ plurimæ Tribunalis noſtri uniformes recenſentur.

Hinc cum in dimidia Portione, tunc vacante in Eccleſia Parochiali Loci de Foronta, æquò ab Examinatoribus Synodalibus remaniſſet approbatus Antonius, & Bernabeus invicem Oppoſitores, & uterque poſtmodum quoque à duobus Canonicis Antiquioribus ejuſdem Eccleſiæ in diverſum votum abeuntibus præeleſtus; Ordinarius verò per viam gratificationis conſenſit, Antonium fore Inſtituendum; ad Rotam appellavit Bernabeus, veluti reputans ad normam præmiſſæ Legis Clementinæ, ſibi magis debitam ex meritum præcellentia fuiſſe huiſmodi Portionem, & fauſto proſus ſucceſſu; cum illi adjudicandum Beneficium reputaverit Tribunal uſque ſub die 15. Maji 1705. coram clar. me. Card. Caprara, ut, liquet ex *Deciſione coram ipſo promulgata*.

Alit Cauſa dein remanſit ſilentio quodammodo obruta, & ſermè demortua, donec in locum ejuſdem Card. Caprara ſucceſſit R. P. D. meo Falconerio, eodemque Bernabeo reſurgente, & ejuſdem Cauſæ expeditionem poſtulante, & illam, inutiliter contradicente Antonio, extitit Bernabeus aſſectus ſub die 11. Januarii 1712. Quare ad iteratam provocacionem Antonii, Miſi denud delegata Controverſia, & in actu pugnæ, laceſſito Antonio, quamvis poſtea non comparente, præcedentem *Rotalet Sententiam* penitus eſſe confirmandam Domini non dubitavit.

Facile fuit in hanc reſolutionem inoffenſo pede deſcendere, quia è conſpectu Dignioritatis, & meriti utrinque apparentis, fuiſſit lances incontinenti inclinabant favore Bernabei; Is enim antecellebat Antonium incontrovertibiliter, ex pluribus, & Primo, quia Antonius de tempore vacationis numerare poterat tantummodo an. 22., Bernabeus verò ratione ætatis erat longè proveſtior, utpote conſtitutus in illa an. 35., quæ ſicut idonea eſt ad ſubſtentandam etiam Dignitatem, & Officium; Episcopale ex determinatione Sac. Concilii Tridentini ſeſſ. 7. cap. 1. & ſeſſ. 22. cap. 2. de reformat; ita etiam in ſimplici linea ſenioritatis cauſat in hac parte præponderantiam, ex plenè cumulatis poſt Text. in cap. Cum in cunctis, verſi. ætatis maturitas de election. & Roland. conſ. 47. num. 70. lib. 1., per Rocc. de Jurepat. V. honorificum, queſt. 15. num. 42. Rot. dec. 23. num. 6. poſt Tondut. de Penſion. dec. 61. in princ. part. 3. rec. & in Calaguritana quarti Beneficii de Aleſaneo 29. Aprilis 1699. dec. 85. num. 6., inter noviter in Urbe impreſſas coram Me.

Secundò pariter, Antonius, Inſpecto (ut inſcipi debet) eodem tempore vacationis, exiſtebat ſimpliciter adſcriptus in ſortem Domini, ſive initiatus prima Tonsura, quando Bernabeus gradualitatem omnium Eccleſiaſtico-

rum Ordinum, Sacrorumque ſupergreſſus, 2 jamdiù caractere Sacerdotali reperiebat inſignitus; Idque pariſormiter tribuere innegabilem præpollentiam in hac ipſa materia offendunt poſt *Dec. conſ. 542. num. 13. Gutierrez conſ. 2. num. 22. in fin. Lara de Anniverſ. & Capell. lib. 2. cap. 3. num. 17. Rota coram Zarate dec. 18. num. 4. d. deciſ. 51. num. 1. verſi. Item majores Ordines, part. 3. deciſ. 62. n. 4. & 5. part. 12. dec. 559. num. 2. part. 18. tom. 2. recen. cum aliis relatis in præcedenti deciſ. 15. Maji 1705. S. Præſertim quia, cor. bo. me. Caprara.*

Bernabeus lucebat tertio loco ſuffultus Laurea Doſtorali, in famigerata Salamantina Univerſitate conſultiſa, abſque eo quòd Antonius veſtibus huiſmodi Univerſitatem faluſaſſe appareret, & proinde etiam ex hoc capite antepondendum eſſe nemini non videt; & ſæpiùs in hac ſpecie Beneficiorum Eccleſiæ Calaguritane declaravit Rota dec. 61. n. 1. verſi. Item plures gradus, part. 3. dec. 62. num. 9. part. 12. & dec. 559. num. 2. part. 18. tom. 2. recen. & in Calaguritana Beneficii, de Auxego 18. Januarii 1688. S. Si quidem, cor. Caccia, & 19. Decembris 1689. S. Validitas, coram Reverendiſſ. D. meo Molines Decano, & in Calaguritana 4. Beneficii 16. Februarii 1699. S. Inter, coram R. P. D. meo Lancetta, jam relatis in meis Addit. ad ſupradictam dec. 85. ſub num. 25.

Quartò, ultra prærogativam ætatis, Sacerdotii, & Doſtoratus, Bernabeus ſupra Antonium in arena practica fuerat ſæpiùs approbatus ad Curam animarum, tam per Episcopum, quàm per Viſitatorum Generalem, & ſignanter de tempore proximo Calaguritanum controverſi Beneficii, abſque eo quòd ſimilem approbationem etiam aſſequi potuiſſet Antonius, qui per ætatem erat proſus incapax cujuſcunque Curæ, ſecundum ea, quæ ponderato huiſmodi requiſito in hac collectatione Dignioritatis, & meritum, unanimiter aſſerunt Lotter. de Re Benefic. lib. 2. queſt. 31. num. 138. Rota dec. 494. num. 8. coram Royas dec. 62. num. 9. part. 12., & dec. 515. num. 11. & dec. 584. part. num. 11. part. 18. tom. 2. recen., & in d. Calaguritana 4. Beneficii 16. Februarii 1699. S. Is autem, coram R. P. D. meo Lancetta, cum quampluribus Concordantibus, adductis in meis Addit. ad ſepediſtam dec. 85. n. 35.

Et equidem, neque etiam quando petiit novam Audientiam Antonius, auſus fuerat hæc præponderantes qualitates Bernabei obtundere, & offuſcare, ſed duo conabatur opponere; Alterum quòd Ipſe gratificationem in paritate approbationis Examinatorum, & in paritate Electionis duorum Beneficiorum, ſeu Canonicorum, ut ſupra ab Ordinario reportaffet, & conſequenter, quòd Judicium ejuſdem Ordinarii in faciem loci mereretur anteponi, quando etiam Sacri Canones huiſmodi Juſ gratificationis Ordinario præſtolarantur, juxta Text. in cap. cum auctoritate, ubi gloſſ. V. Judicium, & Doſtores omnes, de Jurepat. Innoc. in cap. 1. num. 2. eod. titulo. gloſſ. in cap. ſi plures, verſi. conferri, & verſi. ſed etiamſi Partes, eod. tit. Decius conſ. 127. in princ. V. Episcopum, & conſ. 129. pariter in princ. verſi. quia quando. lib. 1. Peregr. conſ. 33. num. 28. volum. 1. Lamber. de Jurepat. lib. 2.

lib.2. part.3. quæst.5. art.1. *Cæfar de Graß. decif.128. de Jurepat. Rot. dec.131. num.15. post Vivian. de Jurepat. dec.7. num.6. coram Ottobono. & in fupradicta mea dec.85. n.9.*

Et alterum, quod Bernabeus poffideret aliud Beneficium in Ecclefia de Zurban, ideo quæ poffideri mereretur ipfi Antonio nulum poffidenti Beneficium, etiam ex his quæ in terminis per *Text. in cap. si cui, de Præben. in 6. dicit Rota dec.767. num.1. coram Scraphin. dec.118. num.6. coram Amato Dunozeit. dec.584. num.5. & dec.784. num.11. part.18. tom.2. recent.*

Verum ad fupprimendum pondus, five præponderantiam eorumdem meritorum Bernabei, palam, & in aperto, & ex confefsis etiam effulgentium, vifum eft nullam ex eisdem oppositionibus poffe, & maxime in conflictu, in aliqua haberi confideratione; Quatenus enim pertinebat ad gratificationem, utique nequaquam de ea poterat haberi animadverfio, quia, cum Bernabeus, exiftimans profectò fibi extitiffe gravamen illatum ab Examinatoribus Generalibus, appellaffet, quando pari gradu habiles ad fimplicia Beneficia declararunt tam Ipfum Bernabeum, quam Antonium, ex quo ille toties fuerat approbatus ad Curam animatum, atque hæc appellatio jam remaniffet per Ordinarium admiiffa, certè Ordinarius nequibat ampliùs apponere manus in facienda predicta gratificatione citra maniffellum vitium Attentatorum, quæ etiam *Sacra Rota* canonizaverat ad partes fub eadem die 15. Maji 1705. coram prædicto *clar. me. Card. Caprara*, ita ut coactus pofitive fuerit Antonius eisdem Attentatis renunciare, unde non poffe in his terminis appellationem ullum fomentum præbere Gratificato, optimè dicit *Rot. coram Peuting. dec.48. num.3. cor. Carillo dec.204. num.1. coram Ottobono dec.66. num.3. & dec.86. num.6. & in part.2. diverf. dec.6. num.1. in rec. dec.488. num.3. part.3. decif.62. num.16. part.12. & dec.283. num.6. & 7. part.16. & firmavit prima Decifio hujus Causæ cor. Card. Caprara. §. Non obftat.*

Eoque fortius quia, nec etiam præcifivè ab his Attentatis, quidquam operatur talis gratificatio Ordinarii; folum enim illa operatur in aliis Collationibus Beneficiorum, in quibus fufficit habilitas illius, qui gratificationem obtinuit in paritate, E. G. præfentationis, feu vocum; Secus autem eft in Beneficiis hujus Diœceſis, quæ habent legem Clementinæ Sanctionis, demandantis Dignioritatem in eligendo, & non benevolam Ordinarii gratificationem, ficut pleniùs deductum, & animadverfum fuit in *dec.84. num.11. cor. Peuting. dec.284. num.12. cor. Bich. dec.494. num.3. cor. Royar. & in rec. dec.62. n.22. part.12. & dec.329. num.6. part.14. & in aliis pluribus adductis in fepius allegata mea Decifione 85. num.11. & 12.*

In ordine tandem ad Beneficium, quo potiebatur Bernabeus, multiplex erat reſponſio; in primis quia etiam fimile fimplex Beneficium retinebat Antonius in loco de Ubiæda, nec non Ecclefiam Parochialem in eodem Oppido, juxta Atteſtationes per eundem Antonium exhibitæ *Summ. num.15. & nihil.*

minus, niſi conſtet, quod Beneficium poffeſſum à Bernabeo congruam ſubſtentionem 9 excedat, perinde eſt, ac ſi nullum Beneficium Bernabeus habuiſſet, ut præter adductos in præcedenti Decifione *Card. Caprara 15. Maji 1705. §. Minus relepat*, plena manu ſub hac diſtinctione habetur in *Additionibus ad eandem meam Decifionem 85. n.38.*

Postremò etiam adijungebatur, quod licet in omnem caſum præcedens detentio alicujus Beneficii reddere poſſet minùs indigentem illum, qui illud poſſidet, adhuc tamen circumſtantia hæc ex ſe ſola non tanti æquivalet, ut poſſit ullo modo ſuperare cætera, longè ut ſupra exuberantia merita, & prærogativas, ut optimè non minùs in prædictis terminis horum Beneficiorum obſervavit *Rota dec.262. num.6. & 7. cor. Ottobono. decif.169. num.2. coram Celſo. dec.535. num.7. cor. Cerro. dec.489. num.22. coram Bich. & in rec. decif.337. num.5. part.4. & decif.240. num.6. & 7. part.12.*

Et ita concorditer reſolutum fuit, eſſi Bernabeo ſolum informante, & Antonio non comparente.

R. P. D. A L T H A N N.

Compoſtellana Beneficii.

Luna 15. Martii 1717.

ARGUMENTUM.

Reſervatio Apoſtolica, vigore *Reg.8. b. die 9. Cancellarie*, non intrat ex eo, quod Beneficium annexum ſit Bonis Commendæ alicujus Ordinis Militaris; cum detur poſſibilitas, quod Juſpatronatus reſervatus fuerit ſub ea conditione, quod Collatio ad Patronos ſemper pertineat: accedente præſertim, pro excluſione Reſervationum, centenaria obſervantia.

SUMMARIUM.

- 1 *Littera Apoſtolica non ſunt exequenda, ſi veritati non nitantur.*
- 2 *Judicium ſuper Executione Litterarum Apoſolicarum dicitur merum poſſeſſorium.*
- 3 *In hoc Judicio, ſuſpenſa Petitioris diſcuſſione, attenditur ſolum quaſi poſſeſſio, & ultimus ſtatus.*
- 4 *Qualis probatio Reſervationis neceſſaria ſit, ad evertendum ultimum ſtatum, militan- tem contra Proviſum Apoſolicum, & num.5. & 6.*
- 7 *Qualitas Eccleſiaſtica, unice deſumpta ab annexione, quam habet Juſpatronatus Bonis, ad aliquam Commendam, ſeu Prioratum pertinentibus, non ſufficit in prædicto Judicio ad inducendam reſervationem, & quare.*
- 8 *Laicis permiſſum eſt Juſpatronatus in Fundatione reſervare, etiam ſub lege, excluſiva Reſervationum Apoſolicarum.*
- 9 *Pro determinanda qualitate Beneficii, ob deficientiam Fundationis, recurri debet ad obſervantiam.*

- 10 *Sententia, in iudicatum transacta, impugnari nequit, nisi prius obtenta Commessione Restitutionis in integrum.*
- 11 *Consuetudine circa statum Beneficii probata, si de antecedenti statu contrario non constat, intrat præsumptio, quod sic pariter antealetis temporibus fuerit observatum.*
- 12 *Res iudicata de sui natura titulum fortiorum præfert centenaria, & immemorabilis.*
- 13 *Quoties duo Beneficia ex eodem fonte proveniunt, & sunt ejusdem nature, observantia respectu unius suffragatur etiam pro altero.*
- 14 *Præsentationes, per spatium centum annorum factæ etiam in mensibus Apostolicis, ostendunt, Beneficium non esse Reservationibus obnoxium.*
- 15 *Centenaria dicitur completa, etiamsi aliquot anni deficiant.*
- 16 *Multò magis excluduntur Reservationes Apostolicæ, si prædictæ observantie centenarie affirmativæ jungatur quoque similis observantia negativæ, & quare.*
- 17 *Imperatores Beneficiorum, dicuntur odiosi.*
- 18 *Imperatores ex capite Reservationis ut repellantur, satis est quodd. ea reddatur turbida.*

D E C I S I O V.

Dluturna sua quasi possessione freti Emphytheutæ, seu possessores pro tempore nonnullorum Bonorum in Vico de Bean sitorum, alias jure directi domini spectantium ad Prioratum Portus Marini, Sacre & inclytæ Religionis S. Joannis Hierosolymitani, vigore concessionis in emphytheusim ad vitam trium Serenissimorum Regum Hispaniarum, per eos juxta solitum reportatæ ab hujusce Prioratus, seu Commendæ, tunc Præceptore, præsentandi nimirum in qualibet vacatione, tam ad Ecclesiam Parochialem ejusdem loci de Bean, quam ad simplex Beneficium in ipsamet Ecclesia existens, ratione annexionis, quam utrumque habere reperiebatur iisdem Bonis emphytheuticis; licet ipsi anno 1708. præsentassent ad prædictum simplex Beneficium, illo tempore vacatum per obitum Bernardi Gil, ad eorum præsentationem similiter instituti, Ferdinandum Pedreira, & is etiam institutionem, una cum illius possessione affectus fuerit: attamen pervento post aliquot annos eodem Beneficio in Joannem Antonium Salazar, ex permutatione inter ipsum, & præfatum Ferdinandum solemniter inita, illius possessio, alioquin pacificè obtenta, adeo exagitata remansit à Benedicto Carvajalis, ut iste consensu Pontificia Collatione, per eum usque anno 1709. reportata de ipsomet Beneficio, veluti vacato per mortem prædicti Bernardi in Mense Octobris, Sedis Apostolicæ reservato; executionem illam Literarum Apostolicarum, quam in Partibus obtinere nequivit, in nostro Sacro Tribunali prosperè consecutus fuit, contumaciale reportando Decisionem, editam sub 29. Aprilis anni proxime præteriti coram Reverendissimo D. Meo

Ansaldo Decano, una cum favorabili Sententia, in illius sequelam per eundem promulgata: sed commissæ mihi in gradu Appellationis, à supradicto Joanne Antonio Salazar interpositæ, ulteriori Causæ discussione, eoque etiam jura sua deducente, consultiis hodie Dominis meis sub congruo dubio — an, sit procedendum ad legitimam — ipsi negativè respondere non hæsitant.

Emergebat namque hujusmodi resolutionis ratio ex illa, non minus æqua, quam per lucida Juris dispositione, juxta quam cum prænitum extet, tunc Apostolicas Literas esse exequendas, quoties illæ veritati nituntur, quemadmodum monet *Alexander Tertius* in cap. 2. de *rescriptis*; executioni utique demandari nullo modo poterant Literæ, de quibus agitur, ex quo apertè demonstrabatur, nequaquam subiltere præcipuum illud Apostolicæ Gratiz fundamentum, Ecclesiastica nempe innixum qualitate ejusdem Jurispatronatus, per Benedictum Summo Pontifici exposita, qua mediante, tale Beneficium, uti Apostolicis Reservationibus obnoxium, unicè affectus fuit; eo ipso, quod pro illius qualitate laicali, ac Apostolicarum Reservationem exclusionem, militabat ultimus status anni 1680., ex institutione prædicti Bernardi Gil effectus, ex Sententia quoque Ordinarii tunc comprobatus, una cum literalis expressione, quod illud esset de præsentatione laica, quoddque etiam possessores eorundem Bonorum extarent in quasi possessione præsentandi *tutte le volte, che succede vacare*, juxta formam expressam in præcedenti statu anni 1670., ubi eadem quasi possessio præsentandi in Mensibus reservatis per aliam Sententiam Ordinarii similiter canonizata appareret, ut in *Summ. Antonii num. 6. & 7.*, in his enim terminis haud dubium esse valet, quod in hujusmodi nero Judicio possessio, quallè dicitur illud super executione Literarum Apostolicarum, ut alias censuit Rot. in *decis. 115. num. 19. cor. Priolo: in Mediolanen. Prioratus 14. Februarii 1701. §. Cum enim coram Eminentissimo Scotto, & 5. Maji 1702. §. Ratio resolutionis, coram Eminentissimo Priolo, in Penmen. Beneficii super executione Literarum Apostolicarum 17. Martii 1710. §. Ex hoc autem, coram R. P. D. Aldovrando, & in Bononien. Beneficiorum de Castello super executione Literarum Apostolicarum 12. Decembris 1712. §. De justificatione, cum segg., coram R. P. D. meo Crispo; opus non sit, pro sustinenda Collatione Ordinarii, de consensu Patronorum facta, adversus Privilegium Apostolicum, pergere ad discussionem petitorii; sed tantummodo attendi debet quasi possessio, ac ultimus status, ad effectum excludendi assertam Reservationem, juxta celebre *Calderin. cons. 28. de Præbend. vers. & Status præsent.*, communiter receptum, ut tradunt *Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quest. 34. Simon. de Reservat. quest. 70. Rot. cor. Gregor. decis. 77. num. 9. 12. coram Pezia dec. 802. num. 18. cor. Arguelli. dec. 110. num. 28. coram Reverendissimo D. meo Ansaldo dec. 9. num. 33. in rec. decis. 154. num. 3. part. 1. dec. 472. n. 67. part. 19. tom. 2. in Placentina Jurispatronatus 20. Junii 1701.**

1701. §. Urget. & §. final. cor. Eminentissimo della Tremoille.

Minimè urgente responsione, quòd idem ultimus status refragari nequeat, ubi, prout hic, intrat Reservatio Apostolica vigore Regule §. bodie §. Cancellerie, eo quia agatur de Jurepatronatus, quòd clarè ostenditur esse Ecclesiasticum, uti annexum Bonis jure directi domini pertinentibus ad Prioratum, seu Commendam Portus Marini Hierosolymitanæ Religionis, licet illorum utile dominium attineat ad Laicos, ut dixit Rota decis. 298. num. 9., & dec. 229. num. 23. part. 9. rec. Quoniam objectio isthæc verè procederet, quoties adversus prædictum ultimum statum prætenfa qualitas Ecclesiastica controversi Beneficii, ejusque Reservatio detegeretur ita conspicua, ut posita non esset in discrimen, 5 vel erueretur, seu probata extaret ex illo triplici probationum genere, deducto ex re judicata, seu publico Foundationis Instrumento, vel ex partis confessione, prout communiter tradunt Doctores & omnium antesignanus Panormit. in cap. Consultationibus, num. 9. vers. quod ego intelligerem, de Jurepatronat. Rot. in dicta Bononiensis Beneficiorum de Castello 12. Decembris 1712. §. Absque eo quòd, cor. R. P. D. meo Crispo: in Firmana Beneficiorum 11. Januarii 1715. §. Neque dicatur, cor. R. P. D. meo Lancetta: in Casertana Beneficii 15. Junii 1716. §. Caterum, coram Me; cum eo casu talis Reservatio non solum diceretur de per se clara, uti promanans ex incontrovertibili illius qualitate Ecclesiastica, sed etiam locum sibi vindicare valeret in everfionem ejusdem ultimi status, ac etiam cujuscunque contrariæ observantiæ, seu præscriptionis, quatenus adesset, ex decreto irritanti in eadem Regula mensium reservatoria adjecto, aliisque rationibus, adductis per Gonzales ad Regul. 8. Cancellaria glot. 67. num. 39. & seqq. & Rot. in Cracoviensis Cantoria 11. Martii 1701. §. Hinc non obstante, cor. clar. memor. Card. Caprara in oppositum allegata, juxta distinctionem, de qua eadem Rota in Augustana Summa Custodia super secundis Literis 21. Junii 1715. §. Non subsistente, coram R. P. D. Falconerio.

Secus verò dijudicandum est, quando, prout in præfati, Ecclesiastica qualitas expèditi Jurispatronatus, illiusque Reservatio non convincitur ex supradictis validis probationibus, sed desumi contenditur ex mera dumtaxat juris præsumptione, unicè proveniente ab annexione, quam illud habet Bonis de directo dominio prædicti Prioratus Portus Marini. Nam in hypothese hujusmodi assumptum ex sola præsumptione emergens, ut in jure fallax, & æquivocus, ob possibilitatem in contrarium, quòd tale Jurispatronatus, licet annexum prædictis Bonis, possit per Ecclesiam, adhuc sit laicale; & sic non subiectum Reservationibus Apostolicis, planam constituere nequit probationem ejusdem Reservationis, ad effectum, ut in hoc possessorio judicio attendendus non sit ultimus status, ita legitime efformatus; & ratio est evidens, quia cum istæ Commendæ in Ordinibus Militaribus ut plurimum proveniant ex fundatione particu-

larium, & laicorum, assignantium propria bona patrimonialia in dotem Commendæ, reservato Jurepatronatus sub legibus sibi benevisis, non repugnat equidem potuisse ipsos in illius Fundatione, tamexpresè, quàm tacitè, & virtualiter excludere Reservationes Apostolicas, apponendo legem, quòd quocunque tempore vacaret Beneficium, semper illius collatio fieret ad præsentationem Possessoris Commendæ, ejusque Bonorum, pro eis permissum esse sæpius respondere non hæsitavit Rot. Rom. & signanter in dec. 274. numer. 17. & in Parmensis Beneficii 28. Januarii 1701. §. Constabilita, cum seqq., cor. Eminentissimo Scotto, & 16. Januarii 1702. §. Evidentiùs, cor. Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano, & 27. Junii 1703. per totam, coram Reverendissimo Molines, in Gerunden. Beneficii 12. Junii 1702. §. Responsum, cor. eodem, in Tarraconen. Beneficii 17. Aprilis 1712. §. Constituit, cum seqq. cor. R. P. D. meo Lancetta, in Gerunden. Elegmosina Panis, quoad jus nominandi, super reservatis 26. Junii 1713. §. Ex triplici, cum seqq. cor. Eminentissimi Scotto, & in Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. §. Quod autem, cor. Reverendissimi D. meo Ansaldo Decano.

Idque eo certius evadere in hac facti specie ex animadversione illa, quòd tamen si perpendicularis foret in Judicio petitorio, ad huc eadem Literæ Apostolicæ nequaquam exequendæ essent; quia si ob deficientiam Fundationis, illiusque plenæ probationis, ut supra dictum est, dari minimè valet certa sedes qualitatè ejusdem Beneficii, nullam aliam utique tutiorem viam supersede ostenditur, quàm illam revertendi ad observantiam; veluti in locum Instrumenti Foundationis succedentem, ut ex ea dignosci queat qualitas præfati Jurispatronatus, cum talis præsumatur Foundationis lex, qualem subsecuta, ac diuturna observantia demonstravit, ut in puncto respondit Rot. cor. Penia dec. 99. numer. 7. in Florentina Canonicatus 8. Maji 1705. §. Etenim, & 12. Martii 1706. §. Et quavis, cor. R. P. D. meo Lancetta: in Majorien. Beneficii 9. Martii 1711. §. final. cor. boni mem. Caffarello, & Salernitana Alimentorum 20. Junii 1702. §. Neque adversari, coram Eminentissimi Scotto, & generaliter tradunt De Luc. de Jurepatr. disc. 60. num. 9. Tondut. Quæst. Benefic. part. 3. cap. 157. num. 42. Modern. Rom. disc. 28. sub num. 5., & disc. 13. n. 43. egregie Modernus Afulanus dec. Florent. 45. num. 10. Rot. cor. Priolo dec. 40. num. 4. in Firmana Jurispatronatus 21. Aprilis 1714. cor. boni mem. Muto, impressa penes eundem Modernum Afulanum dec. Florent. 45. §. 1. num. 4. aliquæ relatæ in dicta Lauretana Beneficii 15. Junii 1716. §. Adout, cor. Me.

Porrò hæc undique militare videbatur adversus Ecclesiasticam qualitatem, assertamque Reservationem; constabat enim plures extare status, eandem longævam observantiam convincentes. Et revera ordine inverso procedendo, ultra prædictum ultimum statum pro qualitate Laicali, à Sententia Ordinarii in contradictorio Judicio canonizatum, & præcedentem statum anni 1670., in quo ema-

navit alla Ordinarii Sententia, pariter confirmans eandem qualitatem laicalem, ac institutionem decernens Præsentato per Patronos, non obstante vacatione Beneficii in mense Januarii, reservato Sedi Apostolicæ supra recensito in *S. Emergebât*; nedum valde qualificatus pro ea comprobanda existebat illie status anni 1659., in quo vacato tali Beneficio de mense Aprilis, similiter reservato, licet in prima instantia Ordinarius Compositellanus pronuntiasset per Sententiam, hoc idem Beneficium esse Ecclesiasticum, ac Sedi Apostolicæ reservatum: attamen in gradu Appellationis formiter examinatis pluribus Testibus, Nunciatura Apostolica, seu ejus Delegatus, anno 1663. eandem Ordinarii Sententiam revocavit, expressè declarando, hujusmodi Beneficium non esse Ecclesiasticum, neque obnoxium Reservationibus Apostolicis; ac insuper mentionem concedendo iisdem Possessoribus Honorum, ut in quasi possessione præsentandi existentibus, *tutte le volte, che è successo vacare in tutti i tempi, e mesi dell' anno &c.*, cum talis sententia, uti prævio formali Testium examine emanata in hac expressa questione ejusdem Beneficii status, & effectum sortita, atque etiam in Judicatum transacta, neque in possessorio, minisque in petitorio impugnari queat, nisi obtenta Commissionis Restitutionis in integrum, ut monet Cardinal. de Luc. de Jurepatronat. dist. 22. n. 7. Rot. cor. Zaras, decis. 2. num. 9. & 11. & 16. in Compositellana Parochialis 8. Junii 1696. *S. Justificatio, cor. Reverendiss. Moliner, & 28. Novembris ejusdem anni S. Quod autem, cor. Eminentissimo Priolo, in Pennen. Beneficii super pertinentia 17. Martii 1710. S. Sed hic non sinit, cum seqq. coram R. P. D. Aldovrando, aliisque concelsis in d. Lauretana Beneficii 15. Junii 1716. S. Eoque firmius, cor. Me.*

Verum etiam gemini superaccedebant anteriores status, annorum scilicet 1649., & 1617. ubi itidem pronuntiatur apparere, Beneficium esse de præsentatione laica, & Patronos existere in quasi possessione præsentandi in quocunque casu vacationis; qui sanè status, etiam si non contineant tempus, quo vacasset Beneficium; an scilicet in mense reservato, vel Ordinario; validè tamen eandem observantiam concludunt, dum satis est, quòd id declaratum legatur in prædicta re Judicata anni 1663., & quidem pro fundamento ejusdem rei judicæ, prædictos nempe Possessores permansisse in quasi possessione præsentandi in *tutti i tempi, e mesi dell' anno*, ea ratione, quòd fecus hoc comprobari nequisset, quoties verè antecedentes status non essent illi conformes, prout aliàs etiam de Jure præsumitur, nisi plene, & concludenter contrarium ostendatur, ut inquit Rota in dec. 57. num. 9. part. 6. decis. 58. num. 19. & seq. part. 8. dec. 244. num. 19. part. 16. dec. 560. n. 22. part. 19. recen. in Brixien. Jurisdictionis 27. Junii 1710. *S. Et quidem, coram Reverendissimo Kamnitz Episcopo Labacen., in Salisburgen. Vicaria 31. Januarii 1714. S. Nec in aliqua, cor. R. P. D. meo Falconerio, & 4. Februarii 1715. S. Absque eo quòd, cor. R. P. D. meo Crispio.*

Quapropter cum ex tot statutis ita virili-

ter firmatis à depositione Testium, Sententis Ordinarii pro tempore, & maxime etiam ex re judicata, de sui natura titulum fortior-
rem ipsamet centenaria, & Immemorabilis præferente, ut dixit Rot. in Burgen. Juris Visitandi de Bribesca 22. Junii 1714. *S. final. coram R. P. D. meo Cerra: 17. Junii ejusdem anni pariter S. final. cor. Reverendiss. D. meo Ansaldo Decano*, apertè probata remanet eadem observantia, & quidem centenaria, non obstante, quòd aliqui ex dictis statibus respiciant Beneficium Curatum, non autem illud simplex, de quo agitur, ex illa ratione, quòd cum utrumque proveniat ab eodem fonte, & sit ejusdem naturæ, utpote utrumque annexum iisdem Bonis Emphytheuticis, observantia respectu unius suffragari debet pro altero, ex animadversis per Lotier. de Re Benefic. lib. 2. quaest. 10. n. 20. *Postb. de Manut. observat. 73. num. 148. Modern. Rom. Discept. Ecclesiastic. 28. num. 9. Adden. ad Gregor. dec. 557. num. 8. Rot. coram Emerix Jun. dec. 820. num. 7. in Majoricen. Beneficii 11. Maji 1705. S. final. coram bon. mem. Muto*, impressa apud Moder. Asculan. dec. Florent. 33. S. 2. num. 38., in Melegitana Jurispatronatur 13. Januarii 1708. *S. Neque obstat, coram bon. mem. Omaña, & in Cremonen. Beneficii 4. Februarii 1715. S. Et ubi etiam, coram R. P. D. Cerra: in necessaria consequens proinde emergit, quòd hujusmodi centenaria observantia omnino attendenda sit, ad effectum probandi, non minus in Judicio possessorio, quam in petitorio, controversum Beneficium subiectum non esse prædictis Reservationibus, ut optime probant Modern. Roman. disceptat. Ecclesiastic. 17. n. 21. Adden. ad Gregor. dec. 184. num. 8. & Rot. dec. 608. num. 6. part. 2. recen. & in Augustana Summa Custodie super secundis Literis 21. Junii 1715. *S. Non subsistente, coram R. P. D. meo Falconerio*, cum centenaria dicatur completa, etiam si deficient aliquot anni; prout firmant Card. de Luc. de Jurepatronat. dist. 57. num. 33. Baldus. ad Ramon. in Observat. ad cons. 24. n. 53. Modern. Roman. disceptat. Eccles. 23. n. 4.*

Hæc autem omnia eo facilius procedere visa sunt in præsentii hypothesi, non solum quia eidem observantiz affirmativæ, præsentandi nimirum, & obtinendi institutionem, etiam in mensibus reservatis, simul quoque juncta apparet observantia centenaria, & ferè immemorabilis negativa, juxta quam ostenditur, nullo unquam casu, seu vacatione in mense reservato Sedem Apostolicam appoluisse manus super collatione talis Beneficii, ex capite reservationis, quando aliàs, si verè illud fuisset Ecclesiasticum, & non obliuisset lex Foundationis, inverisimile profusus redditur, quòd non adducerentur Provisiones Apostolicæ, & quidem plures, cum intra spatium centum annorum, & ultra, evenisse censentur vacationes in Mensibus reservatis, ex præsumptione inducta per eandem centenariam, præsupponendi videlicet omnes contigisse casus possibiles, easdem vacationes comprobantes, ex ponderatis per Rotam in dec. 661. num. 15. part. 19. recen., in d. Parmen. Beneficii 16. Januarii 1702. *S. final. coram Reverendiss. D. meo Ansaldo Decano, in d. Tarraconen. Beneficii*

11. Aprilis 1712. §. Caterum, coram R. P. D. meo Lancetta, in d. Gerunden, Eleamofyna Panis, super reservatis 26. Junii 1713. §. Et denum, coram Eminentissimo Scotto, & d. Monasterien, Canonicatus 19. Februarii 1714. §. Prædictum, coram Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano, & optimè in d. Augustana Summa Custodia, super secundis Literis 21. Junii 1715. §. Altera, cor. R. P. D. meo Falconerio, sed etiam quia in hujusmodi Apostolicis Gratiis, aliquin Impetratis ad irritas faciendas Collationes Beneficiorum, emissas ab Ordinariis ad præsentationem Patronorum, suaque etiam pacifica possessione spoliandos eorumdem Ordinariorum Provisos, tanquam odiosos, ut inquit Lotter. de Re Benefic. quest. 44. num. 2., & per tot., semper rigide expendendæ sunt probationes, ad illas justificandas per Impetratores adductæ, & præcipue in ista, de qua agitur, respiciente quæstionem, an intret Reservatio propter qualitatem Ecclesiasticam, vel Laicalem Jurispatronatus, adeout ubicunque per Impetratorem non probatur, ut in casu, asserta Reservatio liquidis undique
- 18 ac validis probationibus, prout requiritur, satis est, quod ea reddatur turbida, ad effectum, ut ille repellendus sit, suæque Provisionis executio impediatur, quemadmodum advertunt Hostiens. in cap. cum in multis, num. 4. versic. providè de respic. in 6. & idem Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 45. num. 42. & in his expressis terminis respondit Rot. dec. 44. n. 23. coram Duran. dec. 769. num. 3. versic. quæ omnia. in rec. dec. 727. num. 2. part. 15. in Parmen. Beneficiorum cor. Eminentissi. Scotto apud Modern. Rom. Discept. Ecclesiasticæ 25. n. 40. & discept. 27. n. 63. & seqq. in Cremonen. Beneficiorum 2. Decembris 1706. §. Præmissis enim, coram R. P. D. meo Lancetta, in d. Tarracoen. Beneficiorum 11. Aprilis 1712. §. Constituto, coram Eodem: optimè in Vicen. Beneficiorum 17. Februarii 1713. §. Ex quibus coram R. P. D. Aldovrando: in Augustana Canonicatorum super Literis Ludovici. 6. Martii 1713. §. Pluribus, coram R. P. D. meo Crispo: in d. Augustana Summa Custodia super secundis Literis 21. Junii 1715. §. Moti, & 15. Martii 1716. §. Firmum namque, & §. final. coram R. P. D. meo Falconerio.

Et ita &c.

R. P. D. M U T O.

Chelmen. Decanatus Zamoscen.

Luna 11. Decembris 1702.

A R G U M E N T U M.

Beneficium debetur habenti qualitates, à Fundatore requisitas, non attenta observantia, contraria literali dispositioni. Dissolvuntur etiam alia argumenta, adversus Privilegium Apostolicum adducta.

S U M M A R I U M.

- 1 Lex, & dispositio, etiam per verba affirmativa concepta, excludit omnes alias personas, & casus, de quibus non loquitur, & nullitatem inducit. Tom. II.

- 2 Observantia, ad hoc ut operetur, debet esse certa, & concludens, non turbida, & equivoca.
- 3 In destructionem dispositionis clara, & literalis non attenditur.
- 4 In materia Beneficiali, & in Judicio præsertim executionis Literarum Apostolicarum, ultimus status est attendendus.
- 5 Quæ requirantur, ut status ultimus absorbeat præcedenti, & bono jure impetitorio.
- 6 Aliquo modo qualificatus, in concursu alterius nullo modo qualificatus, est præferendus.
- 7 In Provisione Apostolica attenditur causa, ob quam principaliter obtenta fuit, licet in eadem Supplicatione alia superaddita fuerint.
- 8 Persona, à lege præsentata, possunt à quocunque Institutionem petere, & signanter à Summo Pontifice.

DECISIO VI.

Decisum fuit coram Me sub die 26. Junii præterit non intrare arbitrium pro retardatione Literarum Apostolicarum Laurentii Sikorski, qui Decanatum primam Dignitatem in Collegiata Ecclesia Oppidi, & Universitatis Zamoscen. sibi à Summo Pontifice concessi obtinuit: sed concessa adversus dictam Decisionem per Dominos nova Audientia, cum super illius viribus hodie fuerit denudò assumpta disputatio, in acclis persistendum esse DD. responderunt.

Literarum enim Apostolicarum justificatio clara iterum apparuit ob incontrovertam. Decanatus vacationem, valorem illius, & qualitatem Clerici, Canonici, Doctoris, & Academici in Laurentio Privilegio Apostolico, qua Academicis qualitate cum careat Episcopus Gratianopolitanus, ab Anna Zamoschæ præsentatus, illi, non huic institutio debita est. Non obstante, quod Joannes Zamoschi Fundator ad Dignitates, Canonicatus, & alia Beneficia non solum vocaverit Academicos, absque ulla limitatione, sed omnes, & quoscunque Sacerdotes de sua Ditione, & dominio temporali Oppidi Zamoscen.; Quia ultra quoddam vocatio ejusmodi Sacerdotum in præjudicium Academicorum non legitur in Fundatione, nec Episcopus Gratianopolitanus iustificat, se esse de dicta Ditione; Urget responsio, quod cum in dispositiva Fundationis Dignitatum, & Canoniciatum legantur verba: Eligendi erunt ad ejusmodi Sacerdotia Collegiata Ecclesie ex Academicis docti, & boni Viri, Ista cum oculatiter restringant Electionem ad Academicos, extendi non possunt ad alios Sacerdotes, dictam qualitatem non habentes, etiam si Fundator ulterius non processerit, adducendo favore Academicorum clausulam taxativam, & annullativam, quia lex, & dispositio, etiam per verba affirmativa concepta, excludit omnes alias personas, & casus, de quibus non loquitur, & nullitatem inducit, quamvis ulterius Legislator, & Disponens non processerit, quando requiritur qualitas in ipso actu, & concurret causa perpetua. Desiderius Guido

conf. 14. num. 8. & 9. Marefcotti. Var. Refol. cap. 29. num. 5. & feqq. lib. 2.

Refponfione non attenta, quodd fufficiat verba Fundationis effe aliquo modo dubia, ad hoc ut interpretationem recipere debeant ad fubfecuta obfervantia, iuxta quam ad Prælaturas, & Canonicatus Ecclefie, de qua agitur, fuerunt etiam præfentatæ perfonæ, quæ non erant de Academia: Objeftum enim in fædo non fubfiftit, & in jure non refiftit. Et fanè infacto non fubfiftit, quia talis obfervantia non probatur ex Atteftatione facta lite pendente ab Epifcopo Chelmen., cujus intereff fubfiftine propriam institutionem in perfonam Epifcopi Gratianopolitani fui Suffraganei: Maximè quia dicta Atteftatio eft dubia, & equivoca, dum admiſſio perfonæ non habentis qualitatē Academicæ ad Decanatum unica vice fecuta, evenit forſan in prædicta præfentatione ad Fundatore facta de tempore, quo nondum aderat aliquis Academicus; Aliæ verò ſimiles admiſſiones per paucas vices factæ ad Canonicatus, cum ſuccedere poterint in illis Canonicatibus, qui fundati non fuerunt à Joanne Zamofchi, diverſam naturam ab iſtis habentibus, quorum plures probantur exiſtere in Collegiata Eccleſia, de qua agitur, nihil oportunt pro inducenda obſervantia, quæ requiritur, ut fit certa, & concludens, nec fufficit turbida, & equivoca. *Givagn. reſponſ. 37. num. 38. lib. 1. Rota diverſ. dec. 37. num. 36. & dec. 294. n. 6. part. 2., in recen. dec. 120. num. 2. part. 2., dec. 326. num. 5. part. 5., dec. 433. n. 35. part. 9. Millin. dec. 103. num. 4. Duran. dec. 36. n. 48. Carill. dec. 162. num. 5. Buratt. dec. 474. num. 6. & poſt Contrium diſcept. dec. 13. in fine, & dec. 23. num. 12. in fine.*

Non refiſtit autem in Jure, quia verba in parte Fundationis diſpoſitiva, unicè pro arguenda mente Fundatoris attendenda, ſunt clara, & literalia, nullamque interpretationem patiuntur, & propterea ſubſequens obſervantia contraria, & deſtructiva potiùs Fundationis non attenditur. *Seraphim. Maſſin. de Conſtit. Bonorum quaſt. 16. num. 74., & quaſt. 35. num. 83., Gratian. diſcept. 560. n. 15. & feqq. Larrea allegat. 10. num. 21., & allegat. 92. num. 8. & feqq. Carena reſolut. 68. num. 8. & reſolut. 80. num. 19. Contr. diſcept. 86. num. 2. & 3. Rota coram Martin. Andraæ dec. 92. num. 3. Seraphim. dec. 188. num. 7. Coccin. dec. 203. n. 15. & dec. 2305. n. 108. Gregor. dec. 184. num. 5., & in recen. dec. 319. n. 2. 4. & 14. part. 6. dec. 244. num. 46. part. 8., & dec. 389. num. 15. part. 9.*

Fortiùs in præſenti Judicio executionis Litterarum Apoſtolicarum, in quo cuni concurrat ultimus ſtatus favore Academicorum, immo & omnes antecedentes, cum Academicis ſemper fuerint præſentati ad Decanatum controuerſum, excepto uno, qui verifiſſimè prima vice à Fundatore præſentatus fuit; Iſte ultimus ſtatus in hac materia, & in præſenti Judicio unicè attendi debet, rejecta ulteriori cognitione ad petitorium, & pro vacationibus in futurum contingentibus, ut per *Textum in cap. conſultationibus, de Jurepatronat.* tradunt *Seraphimus Maſſinis de Conſtitat.*

Bonorum quaſt. 37. num. 29., ubi quodd hoc fufficit pro juſtificatione Gratæ Apoſtolicæ, num. 65. & 71. Deſiderius Guido inter deciſiones Venetas Triviſani dec. 54. num. 3. & feqq. lib. 2. Rota in Aſculana Beneficiorum Sanctæ Mariæ, & SS. Philippi, & Georgii 24. Januarii 1680. §. fin. cor. bon. mem. Rondinino, ubi pariter de executione Litterarum Apoſtolicarum: in Aſculana Beneficii, ſeu Abbatiæ 8. Martii 1700. §. Obſiſtit, coram R. P. D. meo Anſaldo, alique relati in præterita mea Deciſione §. Eoque minùs, quibus addo Rotam in Aretina Beneficii 21. Januarii 1701. in principio cor. R. P. D. meo Anſaldo. Et in terminis juſtificationis Gratæ Apoſtolicæ Roſ. in Aſculana Parochialis 5. Junii 1684. §. Sed omnem, cor. bon. mem. Benincafa.

Non obſtante contraria obſervantia præcedenti; quia ad hoc ut ſtatus ultimus abſorbeat præcedenti, & bono Jure in petitorio, oportet iſtud eſſe undique clarum, & probatum mediante re judicata, confeſſione Partis, vel Inſtrumento Fundationis, quod nullam patiatur exceptionem, ut proſequitur *Seraphinus Maſſinus de Conſtitat. Bonorum quaſt. 37. num. 20., & 72. Deſiderius Guido inter deciſiones Venetas Triviſani dec. 54. num. 3. & feqq. lib. 2. Rota in Aſculana Parochialis 5. Junii 1684. §. Sed omnem, cor. b. m. Benincafa, & in Aſculana Beneficii, ſeu Abbatiæ 8. Martii 1700. §. Conſideratur, cor. R. P. D. meo Anſaldo.*

Minùs obſtat, quodd Fundator ad Parochiales vocaverit Vicarios; Undè cum Decanatus habeat annexam Curam animarum, ad illam admitti non poſſit Laurentius Sikorski, deficientem eidem qualitatē Vicarii: Tum, quia Fundator in ea parte, in qua vocat Vicarios ad Parochiales, non loquitur de Decanatu, aliſque Dignitatibus, & Beneficiis exiſtentibus in Eccleſia Collegiata Zamofcen., licèt annexam habeant Curam animarum, ſed de aliis Parochialibus, extra dictam Eccleſiam exiſtentibus, quorum plures adeſſe de Jurepatronatus Principum Zamofcen. reſultat ex Atteſtatione Epifcopi: Tum etiam quia cum alter Provifus de dicto Decanatu non ſit Vicarius, neque Academicus, non poſſet iſte concurrere cum Laurentio habente qualitatē Academicam, quæ eſt principalis conditio à Fundatore volita, cum aliquo modo qualificatus, in concuſſu alterius nullo modo qualificati, ſit præferendus. *Rota in Melphyten. Capellaniam 17. Junii 1699. §. Nulla ſiquidem, cor. Me, & in Mediolanen. Capellaniam 9. Maji 1701. §. Sicut, coram R. P. D. meo Priolo.*

Et demum non relevat, quodd Laurentius Sikorski obtinuerit controuerſum Canonicatum, tanguam devolutum ad Sedem Apoſtolicam, quando vel hæc devolutio non aderat, vel fieri debebat ad Epifcopum, non autem per ſaltum ad Sedem Apoſtolicam, juxta præſcriptum Fundationis. Quoniam ex lectura Litterarum Apoſtolicarum contrarium, convincitur, cum principaliter expreſſum fuerit Pontifici, controuerſum Decanatum deberi certo generi perſonarum, habentium qualitatem paſſivam Academicæ, & ob hanc cauſam principaliter obſtata fuit Provifio, licèt in

D E C I S I O VII.

in eadem Supplicatione superadditum quoque fuerit præterfluxisse tempus ob nullitatem præsentationis, & inductam fuisse devolutionem; In his enim terminis cum attendi debeat principalis expressio, non dicitur processum per viam devolutionis, sed Decanatus dicitur collatus, tanquam debitus certo generi personarum, qualitates requisitis habentium, quæ uti præsentatæ à lege, possunt à quocunque Institutionem petere, & signanter à Summo Pontifice. *Card. de Luca de Jurepatronat. dist. 18. num. 2. & de Benefic. dist. 61. n. 2. Rota in Asculana Beneficiorum 16. Novembris 1699. S. Justitiam, coram Me.*

Et ita in reliquis DD. approbantes deducta in præterita mea Decisione, responderunt, Ultraque &c.

R. P. D. C R I S P O.

Frisingen. Canonicatus.

Luna 27. Junii 1712.

A R G U M E N T U M.

Dispensatum super retentione Canonicatus, & Ecclesiæ Parochialis, posse in casu, de quo agitur, utrumque retinere, firmat Decisio, non obstantibus illis, quæ contra executionem Literarum Apostolicarum opposita fuerant.

S U M M A R I U M.

- 1 *Litteræ Apostolicae, in quibus conscientia Executoris oneratur, plenè justificatæ præsumuntur, postquam fuerint executioni demandatæ.*
- 2 *Idque præcipuè locum habet in Dispensationibus.*
- 3 *Capitulum non est legitimus contradictor ad impediendam executionem Literarum Apostolicarum.*
- 4 *Dispensatur super pluralitate Beneficiorum incompatibilium, licet valeat eodem tempore illa retinere, & possidere.*
- 5 *Quæ sit natura hujusmodi Dispensationis.*
- 6 *Ordinarii attestatio tunc relevat, quando de assertorum veritate aliunde constat.*
- 7 *Petens dispensationem super retentione Beneficiorum incompatibilium, præter qualitatem, & onera Beneficis infixa, nihil aliud tenetur exprimere.*
- 8 *Residentia merè causativa non inducit incompatibilitatem Beneficiorum.*
- 9 *Nec propterea illius reticentia causas subreptionem.*
- 10 *Multo magis, si in Gratia Dispensationis derogatum fuerit omnibus in contrarium facientibus.*
- 11 *In Beneficiis Germaniæ expressio valoris sufficit quod fiat per non excessum in ducatis 24., eaque non indiget justificatione.*

VAcata Parochiali Ecclesiæ VValperckurken; per Capitulum, & Canonicos Collegiatæ Ecclesiæ ad S. Zenonum in Ilsen. ad eam nominatus cum fuerit Joseph ejusdem Ecclesiæ Collegiatæ Canonicus, & hic ad effectum removendi incompatibilitatis obstatulum, quod ex retentione Canonicatus cum Parochiali poterat resultare, Gratiam Dispensationis à Santissimo reportavit, cum ea tamen conditione, quod animaretur Cura in Parochiali Ecclesiâ minimè negligenter, sed ejus, & Canonicatus consuetæ onera supportarentur, ac pro illo tempore, quo Joseph provivus Collegiatæ Ecclesiæ non inserviret, personalia emolumenta consequi non posset, derogando tam Constitutionibus Apostolicis in contrarium facientibus, quàm etiam ejusdem Collegiatæ Statutis, & Consuetudinibus; cuius quidem Gratiæ vigore Vicarius Generalis Frisingensis, Executor in Litteris Apostolicis putatus, dictum Josephum, quoque vixerit, declaravit licitè, & liberè Parochialem prædictam una cum Canonicatu retinere valere, fructusque omnes Canonicatus pro tempore interessentis validè sibi appropriare: Ab hac autem Litterarum executione, siue illarum subsecuta declaratione, Capitulo & Canonicis Collegiatæ ad Rotam appellantibus, ad normam Commissionis mihi unanimi Partium consensu directæ, disputato dubio, an intret arbitrium pro retardatione executionis Literarum Apostolicarum, negativè illud resolutum fuit.

De justificatione Literarum Apostolicarum hic ambigi nequit, dum Summus Pontifex cum Executoris conscientiam tantum oneraverit, postquam ille Literas executioni demandavit, plenè justificatæ eadem præsumuntur, cum de illarum verificatione potuerit se extrajudicialiter informare, prout scisse arguitur; quoties ad executionem processit, juxta firmata per *Ros. de Execut. Litter. Apostol. cap. 7. num. 15. Rot. cor. Ferr. dec. 759. post num. 2. ac num. 3., & 4. cor. Emerix dec. 298. num. 6., & su. me. Alexand. VIII. dec. 184. n. 25. & 28.* & præcipuè in Gratiis Apostolicarum Dispensationum, in quibus nulla exigitur causæ cognitio, nequè judicialis indagatio, sed satis est, ut Executor juxta suam conscientiam ad executionem procedat. *Pax Jordan. in Elucubr. lib. 9. tit. 1. de Dispensat. num. 55. & 56. Ros. de Execut. Litter. Apostolic. cap. 7. num. 5.*

Maximè quia Capitulum minimè dici potest legitimus contradictor pro impedienda executione Literarum præfatæ Dispensationis, ad quem effectum opus esset, ut æquali titolo, & pari Provisione Apostolica pollerret, si ne qua, non nisi ex positiva calumnia, fructuum, & Distributionum Canonicatus extraditionem Joseph impugnare videtur, cum ille longè antè Gratiam Dispensationis in eorum possessione reperiretur, & modò quoque existit, in quibus sanè terminis ejus contradictio eo minus aliquod operari meretur, prout in debillioribus terminis contra Capitulum respondit *Ros. dec. 221. num. 3. coram*

sa, me, Greg. XV. ibidemque Adden. n. 11., & cor. sa, me, Alexand. VIII. dec. 58. num. 21. & in Leodien., seu Aquigranen., Canonici super mantentione 20. Januarii 1702. §. Non sufficit, cor. Eminentissimo Priolo.

Verum Capituli contradictio rejici quoque convenit, ex quo nullo iustitiæ fundamenti fulcita apparet: Agitur namque de dispensatione à Pontifice reportata super retentione Canonici, non obstante subsēcuta Parochialis provisione: Quoties autem Joseph juxta dispensationis præscriptum in Ecclesia resedit, nequit Capitulum fructus, & Distributiones Canonici illi denegare, cum dispensatus super incompatibilium Beneficiorum pluralitate licitè valeat eodem tempore illa retinere, & possidere. *Gloss. in cap. quis in tantum, de Præben., & in V. retinere. in cap. Dudum il. 2. de elect. Hojed. de Incompatibili. part. 2. cap. 12. num. 1., & 2. dispensatio namque juris, & rigoris relaxationem producit, removerque obiculus, quod ex secundo Beneficio pro retentione prioris Provisio obvenisset, indequè operatur, ut possessor Beneficiorum jure proprio, ac primævo in illorum possessione legitimè continuare valeat. Card. de Luc. de Benef. diff. 104. num. 8.*

Nullatenus attempta Episcopi exclamatione, quod Parochia pluribus referta Ecclesiis Filiabus, & plena Populo, non modicè distet à Collegiata, undè prorsus impossibilis evadat utriusque Beneficii retentio, cum Parochus Gregem sibi commissum deserere non debeat, & è converso Collegiatæ Canonici, fructus percipere volentes, ad personalem residentiam adstricti remaneant, undè impossibile sit, quodd eadem persona utramque residentiam exercere possit, & ubique debita præstare obsequia. Quandoquidem prorsus emendicata esse videtur hujusmodi exceptio, quando ad nominationem Capituli Josephus fuit in Parochum electus, ac ab eodemque Ordinario, quoad retentionem collatæ Parochiæ, una cum Canonico approbatus Summi, Josephi numer. 3. Quomodo autem asseri poterit, quodd impossibile reddatur utriusque Ecclesiæ servitium, quando contrarium evincit tam factum Capituli, quam ipsius Episcopi, qui, si verè compersissent hujusmodi adesse incompatibilitatem, vel non elegissent; seu saltem Josepho Canonici dimissionem injunxissent; Undè in his terminis Ordinariorum testimonium nihil detrabere poterit, ut plenarius effectus Gratiæ Dispensationis debeat obtineri, cum de cetero Ordinarii attestatio tunc solum aliquid relevare possit, quatenus de assertorum veritate aliunde constaret, *Rota in Chelmen. Decanus Zamoscen. 26. Junii 1702. §. Minusque obstat, & 11. Decembris ejusdem anni §. Respectu, coram bo. me. Muro, & in Leodien. Canonici 1. Julii 1707. §. Et hinc, coram R. P. D. meo Scotto.*

Sed quando etiam expolita per Ordinarium vera quodammodo dici possent, non exinde tamen impediri deceret effectum Dispensationis, qui cum sit actus ab Apostolica Auctoritate purè dependens, de illius Insufficiencia Inferior opponere nequit, satis enim

est, ut Joseph expresserit, quodd ad Parochialem fuerit electus, quando prius Canonice tum in Collegiata retinebat; præter autem 7 qualitatē, & onera Beneficio infixa, ad alias expressiones nullatenus teneri videbatur, cum nihil aliud præscriptum esse constet in *Regul. Cancell. 57. de expressi. qualis. Benefic. Cokier. super d. Regul. num. 8. Lotter. de Re Benefic. quass. 14. lib. 3. n. 19. & 20.*

Pro incipienti pariter Dispensatione prædicta attendendum non erit, quodd retentioni secundi Beneficii resistent Statuta Ecclesiæ Collegiatæ, continuam, & præcisam residentiam requirunt; Undè cum non fuerit expressè de hujusmodi Statutorum existentia, Papa informatus, Dispensatio propterea subreptitia debeat diducari: Quoniam de hujusmodi residentia nulla exigeretur expressio, cum eadem non esset, nisi merè causativa, ex eo quia statuta non imponunt poenam privationis rituli Canonici, sed tantum annuæ Præbendæ, & fructuum, quod minimè operatur veram, & præcisam residentiam, præferentem incompatibilitatem Beneficiorum, ut apud *Lotter. de Re Benefic. lib. 3. quass. 27. num. 33. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 5. num. 20. Panimoll. dec. 31. annot. 1. num. 4. Rot. in Cracovien. Archidiaconatus 12. Maji 1690. §. Præterea, coram Reverendiss. dell' Olmo Episcopo Conchen., & in Augustana Canonici Provincia Moguntina 26. Junii 1709. §. Porro, coram Reverendiss. D. meo Moliner Decano; Undè nullo pacto eandem causativam residentiam Pontifici exprimi necesse erat, neque illius reticentia subreptionem producere valuit. *Rot. coram Rembold. dec. 289. num. 6. & 7. coram Cavalier. dec. 551. num. 5. & 6. & in Cracovien. Archidiaconatus 26. Junii 1697. coram Reverendissimo Decano, impressa ad ornatum Card. de Luc. de Benef. dec. 9. num. 13. & in Augustana Canonici Provincia Moguntina 14. Martii 1710. §. fin. cor. dicto Reverendiss. D. meo Decano.**

Evidentiùs quia in Gratia Dispensationis adjecta fuit expressa derogatio Statutis Ecclesiæ, aliisque in contrarium facientibus, per quam derogationem sublatum censetur omne 10 obiculus, quodd retentioni utriusque Beneficii à Statutis provenire potuisset, ut individualiter tradit *Barbosi. de Claus. claus. 84. n. 6. g. & seqq., & generaliter Parisi. de Resignat. Benef. lib. 8. quass. 6. num. 105. tom. 2. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. num. 57. Rot. cor. Emerix Jun. dec. 1214. num. 11. & in Augustana Canonici 26. Junii 1711. §. Totum, in fin. coram Me.*

Nec minimam denique ponderationem mereri visa fuit altera exceptio prætenfæ subreptionis ex capite non expressi veri valoris præfatæ Parochialis: Sufficit enim, quodd in Literis Josephi valor prædictus per non excessum in ducatis 24. fuerit narratus, dum in Beneficiis Germaniæ juxta Concordata Inter S. Sedem, & illam Inclitram Nationem non aliter, quàm modo prædicto, valor exprimi soleat, talisque expressio nulla indiget justificatione, ut per *Cokier. ad Regul. Cancell. 61. Rot. dec. 552. num. 4. & 5. part. 19. tom. 2. & in Monasterien. Decanus 28. Junii 1709. §. Litera siquidem, coram Me, & in Leodien. Pastora-*

tus, seu Vicaria 6. Februarii 1711. S. Valor
verò, coram bo. me. Caffarello, ac in d. Augu-
stana Canonice 26. Junii anni præteritis S.
Inspectis.

Et ita utraque &c.

R. P. D. CAFFARELLO.

Nullius, seu Fulden. Jurisdictionis super
Præscriptiva.

Luna 15. Junii 1711.

ARGUMENTUM.

Jurisdiclio quasi Episcopalis cum separatione
Territorij præscribitur quadraginta annorum
cursu, concurrente titulo putativo, colo-
rato, aut dubio. Examinantur extrema hu-
jus quadragenarie præscriptionis, nempe
titulus, & observantia, & utrumque in casu
Decisionis verificari, doctè, ac fuse osten-
ditur.

S U M M A R I U M.

- 1 Jurisdiclio quasi Episcopalis cum Terri-
torio Separato præscribi potest à Pra-
lato inferiori, aut alia Persona Ecclē-
siastica.
- 2 Et tunc in Territorio, à Diocesi separa-
to, non est caput Episcopus, sed Pra-
latus inferior.
- 3 Et non requiritur præscriptio immemora-
bilis, ac centenaria, sed sufficit qua-
dragenaria cum aliquo justo titulo, pu-
tativo, dubio, aut colorato, à Sede
Apostolica promanante.
- 4 Dummodo tamen talis titulus sit subiectæ
materie adequatus.
- 5 Hæc quadragenaria præscriptio, innixa,
titulo putativo, colorato, & dubio, æqui-
valet immemorabili, ac centenariæ.
- 6 Et suffragatur etiam pro acquirendis aliis
Juribus Spiritualibus: ac etiam proba-
tis, in quibus opus esset immemorabili,
ut est Jus decimandi.
- 7 Et pariter pro acquirenda Jurisdictione,
& præscribendis quibuscunque Juribus
Regalibus etiam majoribus.
- 8 Certius vero, dum præscribens vim non
facit in simplici possessione, sed in titu-
lo, apto tribuere acquisitionem talis Jur-
is, licet colorato, & dubio, per qua-
dragenariam tamen præscriptionem di-
lucidato.
- 9 Eodem modo, quo vigore immemorabilis,
aut centenariæ non acquiritur ius ali-
quod ratione simplicis possessionis, sed
ob præsumptum titulum, meliorem de
mundo, quem immemorabilis, seu cen-
tenaria sub se continet.
- 10 Declaratur contrariæ Auctoritates, & n.
12. 13. 15. & 16.
- 11 Induci non potest Territorij separatio, nisi
per Papa privilegium.
- 12 Unam eandemque Civitatem, seu Diocesim
diversos Pontifices, tanquam unum,
Corpus diversa capita habere non decet.
- 13 Quando Prælati inferior non innititur
simplici possessione, sed privilegio Apo-
stolico, per quadragenariam cum titulo
colorato, dubio, aut putativo, præscri-
bit non solum Jurisdictionem actualem
sub Episcopo, sed etiam habituales.
- 14 Referuntur per extensam Privilegium, à Zac-
caria Papa Cœnobio Fuldenf. ad preces
S. Bonifacii, illius Fundatoris concessum.
- 15 Ex immediata subiectione Romana Sedi,
dicto Abbati Monasterio, ejusque loci,
ac rebus, concessa, deductur visu-
tur putativus, & coloratur, & per conse-
quens bona fide acquirendi Terri-
torium Separatum cum Jurisdictione quasi
Episcopali.
- 16 Abbas, & Monachi Fuldenfes facultatem
habent accipiendi Chrisma, & Ordines
à quocunque Antifiste.
- 17 Quia prærogativa est propria Prælatorum
inferiorum, Jurisdictionem quasi Episco-
palem, & Territorium Separatum haben-
tium.
- 18 Titulus putativus, dubius, & coloratus
in hoc casu semper adesse dicitur, quo-
ties proficiscitur ab habente potestatem con-
cedendi Jurisdictionem quasi Episcopali-
lem cum Territorio Separato.
- 19 Recensentur alia Privilegia, ab aliis Sum-
mis Pontificibus Abbatia Fuldenf. ejus-
que Abbatibus elargita.
- 20 Ex quibus argumenta, saltem dubia, de-
sumantur ad inferendam Territorij se-
parationem, & Jurisdictionem quasi Episco-
palem.
- 21 Adducuntur pariter alia prærogativa, &
privilegia, à Sede Apostolica Abbatibus
Fuldenfibus concessa, quæ veris Locum
Ordinaris conveniunt.
- 22 Item alia hujus rei testimonia Nunciõrum
Apostolicorum, Colonie residentium, &
Sacri Congreg. Concistorialis.
- 23 Verba — Nullius Diocesis — Jurisdictionem
quasi Episcopalem regulariter sup-
ponunt.
- 24 Referuntur Synodi, in quibus Abbatess Ful-
denfes confederunt inter Episcopos, &
Prælatos Jurisdictione quasi Episcopali
decoratos.
- 25 Citantur Scriptores, à quibus Abbatia
Fuldenfis expressa fuit cum qualitate
Territorij Separati.
- 26 Adducuntur insuper præclara testimonia
plurium Imperatorum; qui Abbatiss Ful-
den. Jurisdictionem quasi Episcopalem
recognoverunt; nec non Episcoporum Mo-
guntini, & Herbipolensis finitimorum,
& n. 33. & 36.
- 27 Licet Imperatores, & etiam Episcopi tri-
buere non valeant banc Jurisdictionem
quasi Episcopalem, plurimum tamen in-
terveniunt ad interpretationem Jurisdic-
tionis, à Sancta Sede concessa, & nu-
mer. 32.
- 28 Cetero, & Congregatio Episcopos cum suo
Clero, & Populo ex una parte: & Pra-
lati inferioris cum suo similiter Clero,
& Populo ex altera, signum est saltem du-

- dubium Ordinaria Jurisdictionis.
- 35 Idem dicendum est de jure decimandi, quod regulariter ad Parochum, vel Episcopum, aut aliam Personam Ecclesiasticam, Jura Episcopalia habentem, privative spectat.
- 37 Confeſſioni in limine Judicii emissæ standum est in præjudicium confitentis.
- 38 Julius Episcopus Heripolen. anno 1576. Abbatiam Fuldenſem cum Copiis invadens, ex ea Balibassarem Abbatem eiecit.
- 39 Sed anno 1602. Imperator Rodulphus, boratui dixit V. rescissis omnibus gestis ab Episcopo Julio in Ditione Fuldenſi, mandavit omnia plenarie restitui Abbati, & us ad cunctis ejusdem Fuldenſis Ditionis in Ordinarium, Dominum, & regnantem Principem recognoscetur.
- 40 Refertur Breve Clem. VIII., requisito prius voto Sac. Cong. Conc. emanatum super exercitio quasi Episcopalis Jurisdictionis, Abbati Fuldenſi competentis.
- 41 Titulus putativus, a justo errore causatus, justam causam præscribendi tribuit.
- 42 Actusquivoci non sunt attendendi ad impediendam præscriptionem.
- 43 Cassique Rex Suecæ, bello anno 1631. mo. 10, nulla ex parte turbavit exercitium Catholica Religionis, & Jurisdictionis Ecclesiasticæ.
- 44 Ut præscriptio adversus aliquem currere, desinat, non sufficit docere de impedimento, nisi etiam probetur, tale impedimentum causam fuisse suo jure non utendi.
- 45 Non interruptur præscriptio per litem, terminatam ad favorem possessoris.
- 46 Ex requisitionibus extrajudicialibus nec mala fides inducitur, nec intervertitur præscriptio.
- 47 Et ratio est, quia talibus requisitionibus quis credere non tenetur.
- 48 Scientia præsumitur ex vicinitate loci, & actuum multiplicitate.
- 49 Ignorantia supina, & crassa non excusat.

D E C I S I O VIII.

Juxta facti seriem expositam in Decisione 12. Junii currentis super Nativa coram Me edita, prosequendo Examen aliorum duorum motivorum, Dativæ nempe, & Præscriptivæ Jurisdictionis cum titulo colorato, quibus Abbas Fuldx, præter illud desumptum ex prætenſa originariæ libertate, rejecta in dicta mea Decisione, suam Jurisdictionem quasi Episcopalem in Clerum, & Populum Ditionis Fuldenſis cum Territorio Separato tuetur; In hodierna Audientia disceptanda proposui gemina Dubia, alterum, An Sententia Rotalis favore præfati Abbatis lata, esset confirmanda, vel infrimanda quod ad Dativam, & alterum, An eadem Sententia Rotalis esset confirmanda, vel infrimanda quod ad Præscriptivam, sive quadragenariam cum titulo colorato; Et licet super primo ob Suffragiorum scissuram nulla capi poterit resolutio, tamen quo ad secundum, responsioni fuit -- Sententiam Rotalem esse confirmandam quod ad Præscriptivam.

Ratio sic decidendi stetit in eo, quod Jurisdictioni quasi Episcopalis cum Territorio Separato est de genere eorum, quæ à Prælati inferiori, allate Personæ Ecclesiasticæ, præscriptione acquiri possunt, privando Episcopum omnibus Juribus Episcopalibus, ut quicquid dixerit Hostien. in cap. cum contingat, n. 1. de for. compet. & in cap. de quarta, num. 13. & cap. quoniam, n. 2. de Offic. Ordinari. communiter docuere DD. ex Textu claro in cap. Auditis 15., ibique Gloss. V. Jus Episcopale, in cap. cum olim 18., ibique pariter Gloss. V. præscriptio ne munitum. de præscript., & cap. cum Persona 7. §. Quod si tales, de privileg. in sexto, & præsertim Innocent. in d. cap. cum olim, num. 2. ibique Fagnan. num. 10. Abb. in cap. Auditis, n. 6. vers. finem. Spad. consil. 193. num. 7., & 8. lib. 2. Klocb. consil. 51. num. 346. lib. 1. Mareſcot. Variar. Resol. lib. 1. cap. 1. num. 21., & seqq. Barbos. de Offic. & Potestate Episcopi part. 3. allegat. 127. num. 3., Frances de Ecclesi. Catbedr. cap. 30. num. 212. Gratian. discipuli. forens. 212. num. 19. R. P. D. Petra Secretarius Sacra Congregationis Concilii in suis Commentar. ad Constitutionem sextam Alexandri III. sect. 1. n. 63. fol. 142. tom. 2. Rota in Marſicen. seu Nullius Jurisdictionis super Bono Jure 7. Junii 1700. §. Juridicum sanè, coram bo. mem. Muto. Ea ratione, quia in Territorio à Diocesi separato non est Caput Episcopus, sed Prælati inferiori, sub cujus Jurisdictione Loca separata existit, & sic cessat illa monstruositas duorum Capitum ab Hostien. considerata in uno, eodemque Corpore, & loco. Fagnan. in cap. nullus, num. 22. de Paroch. Cardinalis de Luca de Jurisdic. disc. 1. d. num. 25. & seqq. Tamburin. de Jur. Abbat. disp. 15. quest. 9. d. n. q. ad 16. Rot. in hac Causa dec. 27. Aprilis 1705. §. 15. coram Reverendiss. D. meo Molines Decano.

Neque ad acquirendam hujusmodi Jurisdictionem semper requiritur immemorabilis, vel centenaria, aut clarus titulus, qui per se spectatus plenum Jus tribuat ad constituendum Territorium separatum absque Præscriptionis auxilio, sed sufficit quadragenariæ præscriptio, iusto aliquo titulo, ut ajunt DD. putativo, dubio, aut colorato à Sede Apostolica promanante, juxta Textum in dict. cap. cum persona 7. Quod si tales, de privil. in sexto cap. Auditis 15. & cap. cum olim 18. de præscript. Abbas in cap. 1. n. 10. ut lit. pendens. Fagnan. in cap. cum ab Ecclesiæ, num. 129. de Offic. Ordinari. & adductis antiquioribus concludit Barbos. in citato cap. cum persona, num. 6. Tondut. Quasi. Benefic. part. 1. cap. 60. n. 10. & part. 3. cap. 199. n. 2. Tamburin. de Jur. Abbat. disp. 15. quest. 9. num. 9. & 10. tom. 1. Ros. de Resid. Episcop. cap. 4. sect. 6. num. 424., & seqq. Cardinalis de Luca de Jurisdic. disc. 12. num. 20., ubi quod per hanc præscriptionem potest constitui unum Corpus cum diverso Capite, Frances de Ecclesi. Catbedr. cap. 30. n. 212. Ros. de Residentia Episcopi. cap. 4. sect. 6. num. 454., & seqq. optime R. P. D. Petra in suis Commentar. ad Constitutionem sextam Alexandri III. d. sect. 1. num. 65. Rot. dec. 448. num. 12. dec. 870. num. 2. in fine, & dec. 1580. num. 12. coram Coccin. dec. 988. & dec. 1001. utrobique num. 1. & 2. coram Duozetti. Junior. dec. 295. n. 13. in fine, coram Prioli. in Recent.

cent. dec. 394. num. 2. part. 1. dec. 243. n. 9. part. 2. decif. 221. num. 6. & dec. 440. num. 2. part. 13. in d. Marficeo, feu Nullius Jurisdictionis super Bono jure 7. Junii 1700. §. Quinimodò, coram bon. mem. Muto, & cum aliis relatis in omnibus Decifionibus hujus Causæ in præcedentibus Inflantibus editis 28. Junii 1700. §. Præterea, & §. Placuit, coram Eminentiſſimo D. Cardinali de la Tremoille, 26. Februarii 1703. §. Quemadmodum 27. Aprilis 1705. §. 16. & 20. Novembris ejuſdem Anni §. In eo autem, coram Reverendiſſ. D. meo Molinet Decano, & 1. Junii 1708. §. 102. cum ſeqq. coram R. P. D. meo Anſaldo, confirmata 2. Junii 1710. §. 34. coram Eodem; Dummodò tamen talis titulus fit ſubjectæ naturæ adequatus ad hoc, ut ex quadragenaria præſcriptione, vim etiam habente interpretativæ obſervantiæ, æquè benè de paſſiva exemptione, ac de conſeſſione activæ Jurisdictionis intelligi valeat, ut tradunt Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quaſt. 24. num. 218. & R. P. D. Petra loco ſupra citato n. 62.

Et rectè quidem, quia in materia præſcriptibili, quadragenaria præſcriptio innixa titulo putativo, colorato, & dubio, æquivalet immemorabili, ac centenariæ, & ejuſdem efficaciæ eſſe cenſetur, ut decidit litera Textus in cap. 1. de præſcript. in ſexto, ibique Gloſſ. V. titulum. Pet. Barboſ. in leg. competi. num. 62. Cod. de præſcript. 30. vel 40. annorum. Bald. de Præſcript. 2. part. 3. part. principal. num. 11. Dynus in regul. poſſeſſ. numer. 27. de regul. Jur. in 6. Cald. quaſt. forenſ. 2. num. 101. ad finem. Salazar. de Uſu, & Conſuetud. cap. 10. num. 36. Covar. de præſcript. part. 2. §. 2. num. 8. verſ. ſeu §. Tertia ſpecies, ante med. verſ. Ideoque, & §. 3. verſ. merum Imper. ſub principio. Roderic. de Annu. Reddit. lib. 1. quaſt. 13. num. 74. Molin. de Primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 52. Meierez. de Majorat. part. 4. quaſt. 20. num. 166. 371. & 372. Guttier. Præſcript. Quaſt. lib. 5. quaſt. 62. num. 11. & ſeqq. Trobat de Effect. Immemorabil. quaſt. 14. art. 2. num. 7. & ſeqq. Cardinalis de Luca diſc. 21. num. 42. de Judic. & diſc. 33. num. 13. de Hæred. Rota dec. 345. in principio coram Coccin. dec. 401. num. 9. coram Rembold. in recent. dec. 91. n. 1. in fine. part. 1. dec. 108. num. 7. & ſeqq. part. 17. dec. 234. num. 7. part. 19. & in Gerunden. Primiſſiarum 15. Januarii 1703. §. Habet enim, in fine. cor. clar. mem. Cardinalis Caprara, idque non ſolum locum ſibi vindicat ad effectum acquiſitionis Territoriorum Separatarum, ut probant Auctoritates plena manu relaxatæ in ſuperiori §. Neque, & præcipuè R. P. D. Petra in ſuis Comment. ad Conſtitutionem ſextam Alexandri III. d. ſeſt. 1. num. 65. tom. 1. Rota dec. 448. n. 12. & dec. 870. num. 2. coram Coccino. dec. 988. num. 2. coram Dunozeſt. Junior. in recent. dec. 243. n. 9. part. 2. in Marſiceo, ſeu Nullius ſuper Bono Jure 7. Junii 1700. §. Quinimodò, cor. bon. mem. Muto, & dictum ſuit in deciſione 27. Aprilis 1705. §. 17. coram Reverendiſſimo D. meo Molinet Decano, & 1. Junii 1708. §. 3. coram R. P. D. meo Anſaldo; Verùm præterea in aliorum Spiritualium, & etiam prophanonum Jurum acquiſitione, pro quibus opus ſit immemorabili, ut in ſpecie pro acquiſiendo Jure deciman-

di, & Decimis præſcribendis adverſus Episcopum, vel Parochum, tenent Abbas in cap. ad aures, num. 6. de præſcript. Zabarell. conf. 26. num. 5. Pariſ. conf. 25. num. 6. & 27. lib. 4. Rebuff. de Decim. quaſt. 13. num. 80. & ſeqq. Monet. eodem Tractat. cap. 6. num. 112. Covar. Variar. Reſolut. lib. 1. cap. 17. num. 8. ſub num. 10. Marſcoti. Var. Reſolut. lib. 2. cap. 95. num. 22. Thomat. decif. Marchiæ 131. num. 45. Rota dec. 485. num. 2. & 6. cor. Coccin. dec. 109. num. 2. coram Emerix Junior., & in recent. dec. 749. num. 4. part. 18. aut pro acquiſenda Jurisdictione, & præſcribendis quibuſcunque Juribus Regalibus, etiam majoribus. Larr. allegat. Fiscal. 63. num. 1. Peregrin. de Fideicom. artic. 52. num. 141. Molin. de Primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 52. Solorzan. de Jur. Indiar. lib. 3. cap. 4. num. 71. & ſeqq. tom. 1. Gutierrez. Præſcript. Quaſt. lib. 1. quaſt. 86. n. 1. verſ. eadem Sententiam. Cabed. decif. 41. num. 2. part. 2.

Certiùs verò hæc procedebant, quia Abbas non prætendit per hunc, vel illum actum, ſiſtendo ſimpliciter in poſſeſſione quadragenaria, præſcribere Jus univerſale Territoriale, quod plurimos actus ſub ſe continet, & veluti quid intellectualem non eſt manui apprehendibile, nec occupabile, ſed adducit poſſeſſionem quadragenariam vim faciendo in titulo Apoſtolico, licet colorato, & dubio, & per dictam quadragenariam præſcriptionem, in eo, quod habet dubietatis dilucidato; Itaque cum Jurisdictionem non deſumat ab ipſa poſſeſſione, miniuſque ab aliquo titulo invalido, benè verò à titulo, ut dictum eſt, Apoſtolico per eam explicato, & apto tribuere conſeſſionem, & acquiſitionem univerſalis Jurisdictionis cum Territorio Separato, inſanciri nequit, quin quadragenaria præſcriptio hoc modo accepta ſuffragetur, ut explicat Text. in cap. cum Perſone 7. §. Quod ſi tales, de privilegi. in ſexto. Cardinalis de Luca diſc. 12. ſub num. 16. §. Verum, cum ſeqq. de Jurisdic. R. P. D. Petra in Comment. ad Conſtitutionem ſextam Alexandri III. d. ſeſt. 1. num. 72. tom. 2. eo modo, quo ſuffragatur immemorabilis, aut centenaria, per hæ enim præſcriptiones, neque cenſetur acquiſitum Jus univerſale Territoriale ratione ſimplicis Poſſeſſionis Immemorabilis, & ſupra centum annos, ſed ob præſumptum titulum de mundo meliorem, quem ſub ſe continet. Cardinalis de Luca diſc. 96. num. 21. & diſc. 97. num. 9. de Jurisdic. Rota in dicta Marſiceo, ſeu Nullius Jurisdictionis ſuper Bono Jure 7. Junii 1700. §. Prædictæque obſervantia, cor. bon. mem. Muto, & in Caputaquen. Jurisdictionis ſuper bono Jure 22. Februarii 1710. §. In hac ſanè, cor. R. P. D. meo Falconio.

Abique eo quodd hæc omnibus in nihilo adverſetur, quod interdum dictum fuerit, ad probandam Territorii ſeparationem, requiri Privilegium Apoſtolicum clarum, aut præſumptum conſenſum, in ſola Immemorabili, ut in deciſione 395. num. 1. & dec. 1011. num. 3. cor. Emerix Jun., in recent. dec. 153. n. 6. part. 11. dec. 335. num. 17. & 18. part. 13. & dec. 511. num. 5. part. 19. quia in Caſu dictarum Deciſionum, aut non concurrebat quadragenaria præſcriptio pacifica, & completa, aut deci-

ciebat titulus Apostolicus, qui bonam fidem, & iustum præscribendi causam tribueret, in quibus circumstantiis certum est universum Territorium præscribi non posse, nisi per Privilegium Papæ expresse, vel per solam immemorabilem, & centenariam, ut bene animadvertit R. P. D. *Petra locis supra citatis num. 66.* Parique facilitate inapplicabils etiam reddebatur auctoritas *Calderin. in conf. 2. post tit. de præscript.*, nec non alix noitri Tribunalis Decisiones in *Constantien. Jurisdictionis dec. 324. part. 1. recent. & in Beneventana Jurisdictionis dec. 440. part. 13.* à Defensoribus Episcopi pro punctualibus allegatæ ad infringendam vim, & efficaciam quadragenariæ: in fonte siquidem recognitz, comperit fuit minus fe habere, ex quo *Calderin.* examinat solum actus, quos Capitulum subditum, & in Diocesi existens, potest adversus proprium Episcopum præscribere, quo casu Defensores quoque Abbatis admittebant non suffragari quadragenariam; dictæ verò Decisiones non reiciunt præscriptionem quadragenariam cum titulo colorato, quia in Jure relevans non sit, sed quia deerant probationes facti, dum Privilegia adducta non erant talia, quæ iustum errorem, & causam præscribendi præbere possent; quinimò in illa *Beneventana*, Privilegium neque desumebatur à Concessione Apostolica, sed ex Constitutionibus Ecclesiæ Beneventanæ, quæ dubio procul ineptæ erant ad inducendam Territorii separationem, & iustam causam præscribendi, ut etiam late probat *Rosa de Resid. sect. 6. num. 448.*; cum per Papæ Privilegium dumtaxat, ad quem spectat unam partem.

11 Diocesis ab alia separare, id assequi valeat, juxta Theoric. *Hosien. in cap. cum contingat, de for. compet.*, quam ibi refert, & sequitur *Panormit. num. 18. vers. nec consuetudo*, & admittit Rota in recent. *dicta dec. 324. num. 2. part. 1. dec. 334. num. 16. & 17. part. 13. dec. 21. num. 11. part. 14. dec. 340. num. 15. part. 15.* in *Gerunden. Jurisdictionis 5. Martii 1692. coram Reverendissimo Domino meo Moliner Decano impressi ad ornat. Card. de Luca de Jurisd. disc. 20. num. 2. & 3. & in Firmana Jurisdictionis super Reservatis 15. Aprilis 1701. sub S. Et licet, cor. Eodem.* Itidemque minus obstat, quòd Sac. Conc. Tridentinum in cap. 20. vers. ad hæc. *sect. 24. de reformat. mandaverit*, quòd Causæ Matrimoniales, & Criminales, nullius alterius, quàm Episcopi examini, & Jurisdictioni relinquantur, non obstantibus Privilegiis, & quibuscunque Consuetudinibus, non tamen immemorabilibus;

12 Undè inferebatur, quòd si quò ad istos actus particulares Sac. Concilium per dictum Decretum substiluit vim quadragenariæ cum titulo colorato, quemadmodum declaravit ejusdem Sac. Concilii Congregatio die 20. Julii 1612. in Causa Nullius de Atibissa, seu Theatina, Jurisdictionis, de qua actum postmodum fuit in Sac. Rotæ Auditorio *dec. 360. & dec. 872. coram Coccin.*, novissimè reassumpta die 18. Februarii 1707. coram R. P. D. meo Scotto, & in alia Causa Clusina, seu Montis Amiatini Jurisdictionis die 21. Aprilis 1703. & 5. ejusdem Mensis 1704, eo fortius dicendum sit il-

lam subtilissimè quòd ad Jus universale Territorii Separati.

Etenim pro responsione animadversum fuit, quòd Sac. Concilium substiluit tantum vim quadragenariæ præscriptionis quòd ad Decanos, Archidiaconos, & alios inferiores, Territorio Separatum non habentes, nè per exercitium talium actuum in aliena Diocesi, contingeret, quòd una, eademque Civitas, seu Diocesis diversis Pontificis haberet, & tanquam unum Corpus diversa Capita, contra sancita per Sacros Canones in cap. quoniam 34. de Offic. Ordinari. & in cap. cum contingat, de for. compet.; Nequaquam verò quo ad illos Prælatos, qui habent Jura Episcopalia, cum Territorio Separato, & qui soli, submoto penitus Episcopo, principem locum, obtinent in Locis ipsius subiectis, ut præter adductos in §. 2. ponderat *Fagnan. in cap. accedentibus, n. 37. & seqq. de excess. Prælat.*, Card. de Luc. in *Annot. ad Concil. dicta sess. 24. cap. 20. de Reformat. num. 51. De Marin. Resolut. Jur. lib. 1. cap. 1. num. 2. Salgad. de Supplicat. ad Sanctissimum part. 2. cap. 4. n. 22. & seqq. Gratian. discept. forens. 212. num. 15. Corrad. dec. 128. sub num. 39. Rota decis. 41. n. 2. dec. 42. num. 3. & dec. 43. num. 3. post Tamburin. de Jur. Abbatis.* Ideoque si in hac parte circa Territorium Separatum, & Prælatos inferiores illud habentes, Sacrum Concilium nihil determinavit, utique dictum Conciliare Decretum trahi non potest ad tollendam præscriptionem quadragenariam cum titulo colorato, in Jure approbatam pro ejusdem Territorii Separati acquisitione, tamen eo posito

15 in consequentiam veniat etiam Juxta cognoscendi Causas prædictas, ut bene huic occurrendo obiecto respondet R. P. D. *Petra in suis Comentar. ad Constit. Alex. Tertii dicta sess. 1. num. 66. tom. 2. & dicta dec. 27. Aprilis 1705. §. 21. coram Reverendiss. Domino meo Moliner Decano*; Addito etiam, quòd præscriptio actuum particularium facilius posset haberi per Inferiorem, præscriptione totius Territorii, quæ est alia ratio, cur forsitan Concilium magis præcavere voluerit super præscriptione actus particularis, quàm ipsius Territorii.

Qua de re extraneæ erant à casu citatæ Resolutiones Sacre Congregationis Concilii in Causis de Atibissa, seu Theatina, & Clusina Jurisdictionis, attento quòd tunc non agebatur de Prælati, qui totum Territorium præscripsissent, aut præscribere contendissent, sed de Inferioribus sub Diocesi, & potestatem propriorum Episcoporum existentibus, nec non de præscriptione actuum particularium, cognitionis videlicet Causarum Matrimonialium, & Criminalium. Præter quam quòd in Causa Theatina Prepositus Atibissanus allegabat pro titulo colorato titulum promanentem à Privilegio, seu Concessione sibi facta ab Episcopo Theatino, ut legitur in *dec. 706. num. 5. cor. Coccin.*; Prout quoque in Causa Clusina non debebatur ab Abbate de Privilegio Apostolico, & insuper observantia non erat pacifica, ut hæc omnia perpendit *Decisio 27. Aprilis 1705. §. 22. cor. Reverendiss. D. meo Moliner Decano.*

Demum frustra contendebatur, quòd Abbas Fuldenfis, ad summum per quadragenariam cum titulo colorato dubio, aut putativo, præferere potuerit actualem Jurisdictionem sub Episcopo, secus habitualem, quam Episcopus semper conservat. Quo-
 17 nam hæc propositio locum sibi vindicat in themate, quo Prælati inferior Innititur, non Privilegio Apostolico, bene verò simplici possessioni, ut declarando *Hofien.* Doctrinam in cap. cum contingat, de for. compet., distinguit *Tamburin. de Jur. Abbat. disp. 15. quæst. 9. num. 10. 11., & seq. tom. 1.*

Atque hinc ex præmissis in Jure firmato, quòd sufficiat quadragenaria præscriptio conjuncta titulo Apostolico proportionato, et si colorato, putativo, & dubio, pro adipiscenda Jurisdictione quasi Episcopali in Clerum, & Populum cum Territorio Separato, descendentes Domini ad exanem extremorum hujus præscriptionis, tituli, nempe prædicti, nec non observantiae quadragenariæ, pro comperto habuerant, utrumque suppetere Abba-
 ti Fuldenfi.

Et sanè quòd attinet ad titulum coloratum, seu dubium, satis, superque hic desumebatur ex Privilegio, à Zacharia Papa an-
 18 no 771. Cœnobio Fuldenfi ad preces S. Bonifacii illius Fundatoris hifce verbis concessio. -- Igitur Frater charissime, quia postulasti d Nobis quatenus Monasterium Domini Nostri Salvatoris Jesu Christi à te constructum in loco Fulden. juxta Ripam Fluminis ejusdem nominis, Privilegio Sedis Apostolica decoretur, ut sub Jurisdictione Sanctæ nostræ Ecclesiæ constitutum, nullius alterius Ecclesiæ potestati submit-
 tatur, sed sub nostra Romana Apostolica auctoritate munimur, Privilegio, & Banno nostro confirmetur; Idcirco piii tuis desideriis annu-
 ret, hac nostra auctoritate usi, & Beati Petri Vicaria potestate consisti, id, quod expositi-
 pia devotionis effectui mancipamus; Cujuslibet ergo Ecclesiæ Sacerdotem, vel Episcopum, in Fulden. Monasterio ditionem quamlibet habere, vel auctoritatem, vel potestatem possi-
 exercere, præter Sedem Apostolicam, prohibemus, itaut nisi ab Abbate Monasterii fuerit invitatus, nec Missarum Solemnia ibidem quispiam præsumat celebrare, ut profectò juxta nostram auctoritatem, & præceptionem, & Beati Petri reverentiam, & timorem, Locus idem Apostolica Sedi subiectus inconcussè, sicut d Nobis, & Religiosis viris ditatus est, permaneat, locis quoque, & rebus, tam eis, quæ moderno tempore possidet, quam quæ futuris temporibus in Jur ipsius Monasterii Divina Pietas voluerit augere ex donis, & oblationibus Fidelium, absque ullius personæ contradictione, firmitate perpetua perservantur &c. --, & paulò infra --
 quicquid autem idem V. Fuldenf. Monasterium, sive d Regibus, sive d Ducibus, sive quibuscunque Viris Religiosis, & Deum timentibus pro oblatione in possessionem accepit, seu adhuc Deo favente, quandoque est accepturum, sive in Prædictis, Sylvis, Nemoribus, Pratis, Villis, Vineolis, Molendinis, sive quibuscunque utilitatibus, volumus, & præcipimus, & Beati Petri præcepto confirmamus, ut semper intencussum ibi permaneat, & de die in diem subrefe-

Tom. II.

cat. *Summario antiquo Abbatii num. 6.,* quodque per extensum etiam refert *Card. Baron. in Annal. Eccles. ad Annum Christi 751. fol. 199. & fol. 201. juxta impress. Roman.*

Subiectio enim ista Romanæ Sedi Abbatialis Monasterii, ejusque locorum, & rerum, quæ tunc possidebat, & in futurum possideret ad exclusionem Jurisdictionis, & potestatis cujuslibet Sacerdotis, vel Episcopi dicto modo concepta, tempore, quo simplex antiquitas ignara erat distinctionis exemptionis activæ, & passivæ, postmodum à *Sacro Concilio Tridentino* adinventæ, nec non formularum, quibus modò Summi Pontifices juxta magis positum Romanæ Curiae stylum utuntur, quando inferiorem Prælatum Dignitate quasi Episcopali ornare volunt; profectò negari non potest, quòd ad minus præbere non valuerit Abbatibus jultum titulum putativum, & coloratum, & per consequens causam bonæ fide acquirendi Territorii Separatum cum Jurisdictione quasi Episcopali in Clerum, & Populum eorum Fuldenfis Ditionis, ut de simili Privilegio ratiocinatur *Card. de Luc. diffus. 12. num. 16. & 19. de Jurisf.* Et quidem juremetitò, si vix vigore præfati Privilegii tributa insuper fuit Abbatibus, Monachisque Fuldenfibus potestas accipiendi Crisma, 20 & Ordines à quocunque Antistite, teste *Thomassin. de Re Benefic. part. 1. lib. 3. cap. 20. sub num. 9.,* quæ prærogativa propria est Prælatorum inferiorum, Jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium Separatum habentium, ut firmanr *Pignattelli. Consult. Canon. ... sub n. 89. & 90. tom. 7. Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 3. disput. 2. quæst. 26. num. 3. de Resid. Episcop. cap. 4. sect. 6. num. 500. Barbosa de Offic. & Potest. Episc. part. 2. alleg. 7. num. 8. & in Collect. ad Concilium sess. 26. cap. 10. n. 8. Gratian. discept. forens. cap. 212. num. 25. Rota dec. 459. num. 9. & seqq. coram Bich. & in Marfiscen. seu Nullius Jurisdictionis super bono Jure 7. Junii 1700. §. Insuper, coram bo. mem. Muto; siue etiam quia titulus putativus dubius, & coloratus, tunc semper adesse dicitur, quoties proficiscitur ab habente potestatem concedendi dictam Jurisdictionem, quæque reve-
 22 ra competeret, si talis titulus clarus, & legitimus esset, ex notatis per *Imol. in cap. propositi, de concess. Præben. Passerin. in cap. Episcopum, num. 12. cum seqq. & num. 64. & seqq. de præscript. Dec. conf. 219. num. 2. vers. ex his confirmatur. Paul. de Casser. conf. 233. num. 4. lib. 1. Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quæst. 24. num. 166. 216. & 217. Ros. de Resid. Episcop. cap. 4. sect. 5. num. 429. 430. & 437. & seqq. Osaib. dec. 116. num. 6. Rot. dec. 94. num. 1. lib. 1. cor. Puteo.**

At ex aliis quoque Privilegiis, per quæ Successores Zachariæ Abbatiam Fuldenfem, toto Orbi celebratissimam novis gratiis ornarunt, æque bene desumebatur titulus coloratus, putativus, & dubius, de quo res est. Et enim Stephanus Papa IV. dictus III. anno 770. adhibitæ eadem figura verborum, qua Zacharias usus fuerat, eandem Abbatiam sub ruitione B. Petri recepit, immediatèque Sanctæ Sedi subiecit, prohibendo, nè locus ille alteri Ecclesiæ submitteretur, aut quòd in eo
 23 aliquis ditionem haberet, & similem præro-

D ga-

gativam communicavit rebus, & *bonini-*
bus ibidem exiftentibus. *dicto Summar. num. 3.*
 Idipfum difpofuit Joannes VIII. anno 872.
 mediante fuo Privilegio, relato in *d. Summar.*
num. 12., quo ulterius mandavit, quod nullus in-
 de futurus Abbas Consecrationem unquam præ-
 sumeret accipere, nisi d. Sede Apostolica, ut
 noſſerent cætera Eccleſie Fuldenſem Eccleſiam S.
 Romanæ Eccleſie eſſe filiam, ejuſque Abbati
 tribuit facultatem judicandi, & Conſilium cum
 cæteris Abbatibus habendi, nec non Episco-
 porum more ad Apoſtolicam Sedem appellandi.
 Non abſimili privilegio Silveſter II. anno 999.
 ut in *d. Summar. num. 14.*, conſeſſit Abbati pri-
 mum Ordinem ſedendi inter omnia Germaniæ
 Cænobia, poteſtatem judicandi, ac convocan-
 di Concilium, & denique enunciata omnia.
 Privilegia confirmando, eandem prærogativas
 induſere Sergius Papa IV. anno 1011. *dicto*
Summar. num. 15., Clement II. anno 1040. *dicto*
Summar. num. 16., & Gregorius IV. anno 1045.
dicto Summar. num. 17. qui voluit inſuper Ab-
 bates Fuldenſes poſſiri Sedis honore cum Ju-
 re ſuffragii decifivi in Episcoporum Conci-
 liis, tum Provincialibus, tum Generalibus,
 ut teſtatur P. Chriſtian. d. Lupo in *Differt. de*
Rhem. Synodo tom. 3. fol. 477.

Hæc autem omnia ſimul ſumpta utique eo
 nagis cauſare poterunt in Abbatibus juſtum
 titulum coloratum, & dubium pro Jurisdi-
 ctione quaſi Episcopali bona fide acquirenda,
 cum indubitanter vim argumentorum ſaltem
 dubiorum obtineant ad inferendam Territo-
 rij ſeparationem, & Jurisdictionem quaſi Episco-
 porum in Prælatiſ inferioribus, talibus præ-
 rogativis fulgentibus, per ea, quæ de exem-
 ptione conceſſa Monafterio, tum quoad lo-
 cum, tum quoad Homines, ſeu Populum, tra-
 dunt Lotter. de Re Benef. lib. 1. quaſt. 24. quaſt.
 112. & ſeqq. Rota dec. 54. num. 2. 5. & 6. coram
 Martin. Andraæ, & dec. 197. num. 2. & ſeqq. par-
 te 8. recent. de Abbat. conſecratione per Pa-
 pam ſibi reſervata Thomaffin. de Benef. part. 2.
 lib. 2. cap. 29. n. 8. & 9. de poteſtate judicandi
 Abbati elargita Rot. in Toletana Jurisdictionis
 17. Junii 1689. §. Præbuit, confirmata 16. Junii
 1690. §. Quæ omnia, coram Reverendiſſi. D.
 meo Moliner Decano: de Jure appellandi ad
 Sanctam Sedem more Episcoporum Oliv. de
 For. Eccleſ. part. 3. quaſt. 8. num. 35. & quaſt. 9.
 num. 14. de facultate habendi Concilium, ſeu
 Synodum Belleſt. Diſquiſit. Cleric. de Jurisdic-
 tione Abbatis S. Michaelis de Cluſa §. unic.
 num. 9. Tamburin. de Jur. Abbatum diſput. 24.
 quaſt. 7. per tot. tom. 1. Harboſ. ad Sac. Conſil.
 Trident. ſeſſ. 24. cap. 2. num. 2. de reformat. Maſ-
 ſob. de Synod. Dioceſan. cap. 2. num. 1. dub. 8. Ro-
 ta decif. 1025. coram Seraphin. in recent. dec. 197.
 num. 19. part. 8. & dec. 204. num. 4. & 5. part. 19.
 & demum de ſuffragii poteſtate in Episco-
 porum Conciliis Alvarez. in Specul. Jur. Pon-
 tific. cap. 51. 52. Ventrigi. de Juris. Archiepi-
 ſcop. cap. 33. num. 10. Tamburin. de Jur. Abbat.
 tom. 1. diſput. 24. quaſt. 7. per tot. & loquendo
 de Abbate Fuldenſi prius dixerat diſput. 2. quaſt.
 4. num. 3. in fine tom. 1. fol. 21. & notatum ſuit
 in dec. 28. Junii 1700. §. Eadem privilegia, cor.
 Eminentiſſi. D. Card. de la Tremoille.

Et eo libentius DD. crediderunt præſata.

omnia Privilegia Apoſtolica exuberare pro
 titulo colorato, quia in hunc ſenſum Inter-
 pretata fuerunt ab aliis Romanis Pontificibus.
 Quippè Eugenius Papa IV. anno 1333. Abba-
 ti Fuldenſi promulgationem Feſtivitatis Corpo-
 ris Chriſti, ab Urbano IV. inditæ, in ſuo Ter-
 ritorio commiſſit *dicto Summar. n. 24. lit. A.*
 quod Officium ad Episcopos, & Prælatos, pro-
 priam habentes Dioceſim pertinere, probant
 Portell. de Dub. Regul. V. Episcopos. Rodriguez
 in Summa Quaſt. reſolut. 85. ſub num. 5. Ulteriùs
 B. Pius V. anno 1570. eidem Abbati commenda-
 vit, ut in ſua. Dioceſi hæreſim Lutheranam,
 extirpare curaret *dicto Summar. num. 25.* Gre-
 gorius XIII. annis 1573. & 1574. prædiſto Ab-
 bati poteſtatem dedit, tam per ſe, quam per
 ſeptem Viros ab eodem eligendos, abſolven-
 di auctoritate Apoſtolica in hæreſim prola-
 pſos *dicto Summar. num. 26. & 24.*, & per alia
 Brevia diſto anno 1574. ad eundem Abbatem
 ſcripta, illum hortatur, ut adverſus perfec-
 tiones conſtanter permaneret in promo-
 venda Cauſa Religionis, & tuendis Patribus
 Societatis Jeſu, auctoritate Ordinaria in Ab-
 batiam introductis, ut Subditorum ſaluti præ-
 ſto eſſent, *dicto Summar. num. 28. & 30.*, &
 ipſemet Summus Pontifex memoratum Abba-
 tem ornavit etiam facultate diſpenſandi ille-
 gitimos, ut ad Sacros Ordines promoveri va-
 lerent *d. Summar. n. 32.*, diſpenſandi ſuper irre-
 gularitate, reconciliandi Apoſtatas, & dimit-
 tendi Alumnos Seminarii ad quealibet An-
 tiſtitem pro Sacris Ordinibus ſuſcipiendis
d. Summar. n. 34. quæ prærogative veris Locu-
 rorum Ordinariis pariter conveniunt, ut ſtatui-
 tur in Sacra Tridentina Synodo ſeſſ. 24. de re-
 format. cap. 6. & meminerunt Hoſten. in cap.
 ad abolendam, de Hæreſic. Sperell. dec. 128. n. 86.
 cum aliis, quos citat, & ſequitur dec. 28. Junii
 1700. §. Eugenius, coram Eminentiſſi. D.
 Card. de la Tremoille.

Inſuper Nuntii Apoſtolici Coloniz Reſi-
 dentes, Fuldenſem Abbatiam viſitarunt uti
 Nullius, ejuſque Abbati, uti Ordinario in-
 junxerunt publicationem Jubilei, communi-
 candam Notulam Librorum prohibitorum, de-
 mandant Concurſus in Parochialibus, quæ
 commiſerunt Diſpenſationes Matrimoniales,
 & plura alia, quæ ad Ordinariam pertinent
 Jurisdictionem *dicto Summar. num. 52. 6. 66.*
 67. & 76. Sac. Congregatio Conſiſtorialis appro-
 bavit etiam tanquam Nullius Abbatem elec-
 tiones *dicto Summar. num. 75. & 78.* & cum
 hæc qualitate Nullius Dioceſi ut plurimum
 Abbatia Fuldenſis nuncupata ſuit in Libris Can-
 cellariæ Apoſtolice, & Datarie *dicto Sum-*
mar. num. 78. diſtio enim Nullius Jurisdic-
 tionem quaſi Episcopalem regulariter præſuppo-
 nit. Rota in Marſicen. ſeu Nullius Jurisdic-
 tionis ſuper bono Jure ſub §. Hac omnia, verſic.
 & de denominatione, coram bon. mem. Muto, &
 in citata decif. 28. Junii 1700. §. Pariterque,
 coram Eminentiſſi. D. Card. de la Tremoille.

Eandemque interpretationem prædiſtorum
 Privilegiorum, in linea ſaltem, ut diſtum eſt,
 tituli putativi, dubi, & colorati, præbuit
 univerſa Eccleſia, permittendo, quod Abba-
 tes Fuldenſes in Conciliis, tam Provinciali-
 bus, quam Occumenicis, inter Episcopos, &
 Præ.

Praelatos Jurisdictione quasi Episcopali praeditos, considerant; ut contigit anno 772. in Concilio Provinciali, seu Synodo Uvornatæ, anno 1033. in Provinciali Synodo Selingenstadii, ut scripserunt *P. Schaten. Histor. Vespbal. lib. 7. fol. 428. & 430. Brover. de Antiquit. Fuld. lib. 4. fol. 291.* anno 1148. in Concilio Remensi sub Eugenio IV. celebrato, ut notavit *Brover. d. lib. 4. pag. 299.* in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. & in Concilio Lugdunensi anno 1274. sub Gregorio IX. ut ajunt *Sammartani in Gallia Christiana tom. 4. fol. 445. num. 4. lit. D. Teper in Constit. Benedicti. tom. 3. centur. 3. num. 51. fol. 114.* anno 1414. in Concilio Constantiensi, ut testantur *Brover. d. lib. 4. fol. 316. Sammartani loc. cit. fol. 446. num. 56.* & anno 1542. in Sacra Tridentina Synodo à Paulo III. primitus in dicta, ad quam Abbas tunc temporis, cum ob senectutem accedere nequivisset, votum suum delegavit quatuor Episcopis dicto *Summar. num. 24. lit. B. Quocirca* Scriptores etiam de hisce privilegiis, & prerogativis Abbatie Fuldenis donatis optine concilii, illam cum qualitate Territorii Separati praesupposuerunt, ac expresserunt, & praeterint *Aluisei. de Privileg. Regular. sect. 4. dub. 22. num. 5. & seq. Eberhardus Fabricius in Gloria Fuldæ fol. 19. in med. & fol. 42. in fine. Hopping. de Jur. Sigill. cap. 4. §. 1. num. 40. Imhoff. in Notis. Procer. Imperial. lib. 3. cap. 10. num. 4. Joannes Rav. Meimbresen. Cosmograph. fol. 417. Laurent. Obm. de Jur. Episcop. Thez. 2. tit. 8. Reinkink. de Jur. Eccles. & Secl. lib. 3. class. 2. cap. 3. num. 23. Sebast. Munster. lib. 5. Cosmograph. fol. 1168. Teper Constit. Benedicti. tom. 3. centur. 3. fol. 106. d. tergo col. 2. Tamburini. de Jur. Abbat. tom. 1. diffuit. 3. quaest. 4. num. 3. in fine.*

Et ita denique interpretati fuerunt praedicta Privilegia Apostolica, tum ipsi Imperatores Augusti, tum etiam finitimi Episcopi, Moguntinus nempe, & Herbipolensis. Et incipiendo ab Imperatoribus, isti parèm Episcopis fecerunt Abbatem Fuldensem median-
tibus eorum Privilegiis eidem concessis, incipientibus à Pipino Rege anno 755. & desinentibus in Rodolphum anno 1289. registratis in dicto *Summar. num. 7. 9. 10. 13. 19. 22. 21.* per quæ in obsequium Privilegii Zachariae praecerunt, nè ullus Sacerdos, Judex, aut Praefuit, praeter Sedem Apostolicam, & ipsum Abbatem, Jurisdictionem sibi vindicaret in Populum, Decimas, Vineas, Novalias, & in Monasterii Territorium, à Carolo Magno primum S. Bonifacio donatum. Quinimodo, quòd magis est, Carolus Magnus S. Sturnionem primum Abbatem Fuldensem in Concilia Episcoporum quoque evocavit, & Baugolpho Sturmionis successori direxit Epistolam, qua illi Scholaram erectionem commendavit, jubens, ut ejusdem Epistolæ exemplaria ad omnes suos Coepiscopos, & per universa Monasteria distringeret, quæ Epistola legitur in *Tom. 15. Concil. Simon. eamque refert P. Schaten. Histor. Vespbal. lib. 8. fol. 100. Brover. lib. 3. Antiq. Fuld. fol. 190.* & Henricus Romanorum Rex anno 1207. certior factus, quòd Herbipolensis Episcopus Abbatem Fuldenis Jurisdictionem turbare ausus fuerat, eundem graviter redarguit

Tom. II.

per hæc verba — *Consequitur est nobis V. Henricus Abbas Ecclesie Fuldenis Princeps noster dilectus, quod tu contra tenorem privilegiorum suorum, qua vidimus, Homines Castrenses Abbatibus ipsius proferbis, & excommunicas, quod in suum praedictum vertitur, & liberatis Ecclesie Fuldenis non modicum detrimentum: quapropter discretioni tuae per Regia scripta mandamus, volentes, qualiter super praemissis, & aliis, quæ contra tenorem privilegiorum Abbatibus praedictis fieri dignoscuntur, de cetero omnino contineas, & restringas, penitus revocando proscriptionis, & excommunicationis sententias, si quæ lata sunt contra praefatos, & alios Homines dictæ Ecclesie Fuldenis &c. ut in d. Summar. num. 23. Tot inquam Imperatorum Privilegia, & declarationes in actibus proportionatis emisse, tamen tribuere non valeant Abbatibus Jurisdictionem quasi Episcopalem, ad Text. in cap. quoniam, de privileg. & cap. 2. de suppl. negligent. Praelat. & cap. decernimus, de Judic. plurimum tamen deservunt pro interpretatione Jurisdictionis, eo tempore per Summos Pontifices Abbatibus datæ, R. P. D. Petrus in suis Commentar. ad Constit. Apostol. constit. 6. Alexandri III. dicta sect. 1. numer. 56. fol. 140. tom. 2.*

Quo verò ad Episcopos Moguntinum, & Herbipolensem, isti pariter putantur Abbatem Fuldensem fuisse immediatè Romanæ Sedis potestati subiectam, & independentem à cujusvis Episcopi Superioritate; attento quòd Moguntinus nunquam spatio decem seculorum praesumptis, illam partem Abbatie trans annem Fuldam, quæ respicit Moguntiam, ad se pertinere, ut advertit *Decisio edita die 27. Aprilis 1705. §. 11. coram Reverendissimo D. meo Moliner Decano, addito etiam quòd Sifridus, unus ex Archiepiscopis Moguntinis, anno 1069 Concordiam stipulavit cum Abbatibus Fuldenis, qua sanctum fuit, quòd in omnibus locis, ad Sanctum Bonifacium inter Parochiam suam pertinentibus, abique ulla contradictione Decimæ ad ipsum Abbatem privatè vel spectassent dicto *Summario num. 18.* & Joannes Philippus, qui erat quoque Archiepiscopus Moguntinus, & insimul Episcopus Herbipolensis, cum uti Archiepiscopus Moguntinus vices gereret Mediatoris Concordiae, anno 1062. inter dictum Abbatem, & Episcopatum Herbipolensem initæ, expressè professus fuit, Abbatem Fuldensem suo potiri Territorio Separato, & Diocesi certis designata finibus, comprehendentibus partem Territorii versus Moguntiam dicto *Summario num. 74.**

Atque id ipsum sensisse visum fuit etiam Antistites Herbipolenses, ut patet ex eo, quòd anno 826. Vvolgeris Episcopus Herbipolensis, & Rargarius Fuldenis Abbas, cum suis Clericis, & Populis coadunati, amicitabiliter concordarunt Loca, & Villas, super quibus Decimas unusquisque exigere valeret dicto *Summario num. 11. Cæterum* autem, & Congregatio Episcoporum cum loro Clero, & Populo ex una, & Abbatibus cum suo similiter Clero, & Populo ex altera, signum est saltem dubium Ordinarie Jurisdictionis, ad Text. in cap. per exemptionem, & cap. si Papa, de privil. in 6. idemque

D 2

que dicendum est de Jure decimandi, Abbati competenti, & per dictam Concordiam approbato, quia illud regulariter ad Parochum, vel ad Episcopum, aliamve Personam Jura Episcopalia habentem, privative spectat, per Text. in cap. cum contingat, cap. cum in tua, & in cap. Dudum, de Decim. Rot. in Toletana Jurisdictionis super Decimis 21. Aprilis 1690. §. Fundamentum, cor. Reverendiss. P. D. meo Moliner Decano, allicque adducti in decisione 1. Junii 1308. §. 45. coram R. P. D. meo Anfaldo.

Accedit præterea, quod Philippus Adolphus, Episcopus pariter Herbipolenis, suspendit anno 1628, reformationem Parochiæ Volfsmunster, ex quo sciverat, quod dictum Castrum spectabat ad Abbatem Fuldensem una cum Supremis Jurisdictionibus, & exiltebat de ejusdem Diocesis directo dominio dicto Summ. n. 85., & anno 1638. Franciscus alter Episcopus noluit conferre quandam Parochialem Nicolao Sciffert, eo quia Literas dimissoriales Abbatibus Fuldensis non exhibebat dicto Summario num. 87., §. enim non agnovissent in Abbate Jus Diocesani, ad istos actus non devenissent, ad tradita per Roiam dec. 274. n. 4. part. 17. recent. Et tandem præsens iis, & controversia fuit à Joanne Godefrido Antecessore moderni Episcopi introducta sub narrativa, quod licet ipse Prædecessoribus Jurisdictionis Episcopalis in diversis Loca, Canobia, & Parochias, Territorii Abbatie Fuldensis in Actis specificandas competierit, ob litem tamen, & simulatam inter ipsos, & Abbatem Fuldensem exortas, de facto prædicti Prædecessores impediti fuerant, — ut in binis Commissionibus, & Mandatis Procuræ dicto Summario numer. 1. & 2., & successivè in Actis explicavit certa Loca, cis annem Fuldam posita, quæ Diocesi Herbipolen. subiecta esse prætendebat; Undè cum reintegrari non possulaverit ad omnia loca Abbatie Fuldensis cis annem existentia, in planam consequentiam descendit, quod in reliquis admisit Jurisdictionem quasi Episcopalem Abbatibus, & hujusmodi confessio, utpote in ipso Judicii limine emissa, & elicta ex actibus adeo proportionatis, fortius attendi debet. I. cum præc. C. de liber. caus., Spad. consil. 58. n. 11. lib. 1. Roia dec. 2. de Judic. coram Crescent. dec. 618. num. 26. cor. Dumozet Jun. & in proposito dec. 1126. num. 1. & sequen. cor. Coccin.

Hæcque omnia, quæ de per se clara erant ad ostendendum quodsaltem dubius, & putativus censeretur debet dictus titulus, ex Apostolicis Privilegiis ab Abbate Fuldensi desumptus; adhuc clariora reddebantur ex eo, quod cum Julius Episcopus Herbipolen. anno 1576. vi copiarum suarum, Abbatiam, ejusdem Balthasæ Abbate, invasisset, ut referunt *Brovner de Antiq. Fuld. lib. 4. cap. ult. pag. 326.* alique allegati in dec. 28. Junii 1700. §. Sed magis, cor. Eminentiſſimo Domino Card. de la Tremoille, Summus Pontifex Gregorius XIII. hujus rei gravitate commotus, statim insurrexit adversus Episcopum Julium, jubendo, ut sub poena excommunicationis omnem Abbatie administrationem statim deponeret, Vicarioque, & alios Ministros suos inde amo-

veret, atque etiam Maximilianum Imperatorem hortatus fuit, ut sine ulla mora provideret, *Pastoremque ejusdem Gregi suo restitueret: dicto Summario num. 36. & 37., ad quem effectum per aliud Breve eidem opportunas facultates tribuit dicto Summario num. 40. & huic Pourſcio mandato Maximilianus obsequendo, præcipit Episcopo Julio, ut visis Cæsareis Literis, universaliſiter ab omni Jurisdictione Ecclesiastica, & Civili manum totaliter abſtraheret, illamque loco sequestri deponi jussit penes Magnum Magistrum Ordinis Theutonicæ dicto Summario num. 38. & 39. Quia verò interim vita sancto Maximiliano contumacia Episcopi Julii cohiberi nequibat, idem Summus Pontifex repetitis vicibus excitavit Imperatorem Rodolphum Successorem, ut Cæsare auctoritate Abbatem Balthasæm oppressum sublevarer, & ut eidem, qui legitimus Pastor, & Possessor erat (sunt verba Brevis) omnes fructus darentur, nè quid ibi Jurisdictio, cateraque res Ecclesiastica detrimenti paterentur, ut latius in dicto Summario n. 40. 41. 42. 45. & 46., atque similia Brevia misit insuper ad Archiepiscopos Moguntinum, & Trevirensensem dicto Summario num. 43. 44.*

Quemadmodum etiam mortuo Gregorio Sixtus Papa V. illius Successor anno 1588. non minus acriter Literis suis increpavit dictum Episcopum Julium dicto Summario n. 47., & tandem, dum hæc agebantur, anno 1602. supervenit Sententia Imperatoris Rodolphi diu expectata, per quam rescissis omnibus gestis in Ditione Fulden. ab Episcopo Julio, declaravit, eidem non licuisse se articulo modo immiscere, & Diocesim Fuldensem de facto apprehendere, & successivè injunxit Magno Magistro Ordinis Theutonicæ, ut Abbatibus Fuldensis sua Ditionis possessionem plenariè, & omnimodè restitueret, & in illa maneretur, ac omnes dictæ Diocesis Status Ecclesiasticos, & Seculares, Crives, & Subditos, nemine excepto, ad parendum dictæ Sententiæ, & præstandam dicto Abbati obedientiam compelleret dicto Summario num. 55. & 56. Itaque Imperiali mandato inferuit aliud directum ad Status Consultarios Ecclesiasticos, & Seculares Ministros, Vasallos, Crives, & Subditos, tam in Civitatibus, quam in Territorio Fuldensi, quo his omnibus jubebat, ut prædictum Abbatem tanquam eorum Ordinarium Dominum, & Regnantem Principem recognoscerent, & ut ejusdem Mandatis, & Interdictis in Ecclesiasticis, & Secularibus Causis obedirent — dicto Summario num. 56.

Cumque postmodum Abbas suam Jurisdictionem Imperiali Sententia, & Mandatis sic sibi restitutam, firmius Pontificio Brevi constabilire curavisset, Summus Pontifex Clemens VIII., ad quem Abbas recursum habuit, examinandum commisit Sacræ Congregationi Concilii, an eidem Abbati esset concedendum Breve super expresso exercitio quasi Episcopalis Jurisdictionis, & edito responso affirmativo, exceptis his, quæ sunt Ordinibus, & Consecrationem requirunt dicto Summario num. 57., Papa ad hujus Rescripti renovationem precibus Abbatibus libenter annuit per Bre-

Breve hifce verbis conceptum — *Jurisdictionem aliar tibi competentem auctoritate Apostolica excitamus; & confirmamus, ut in Locis tibi fubjectis, in quibus Jurisdictionem, quafi Epifcopalem habes, quafcunque Ecclefias, & Loca Pia, Secularia, & Regularia tua hujusmodi Jurisdictioni fubjecta, tam in Capite, quam in Membris vifitare, & reformare &c. cetera denique ad eandem Jurisdictionem pertinencia facere cures, fine tamen aliquis praedictis &c. dicto Summario num. 58. Quod autem tale Breve, ficut & illa alia Gregorii XIII., & Sixti VII. fuperius enunciata, ut dictum eft, occasione Spolii a Julio Epifcopo perpetrati, fcripta Imperatoribus Maximiliano, & Rodolpho, Archiepifcopis Moguntino, & Trevirenfis, nec non Balthafari Abbati, & Ipsi Julio Herbipolenfi Epifcopo, quicquid fit, an tribuant dicto Abbati, nec ne, Jurisdictionem quafi Epifcopalem in Clerum, & Populum, quomodo literaliter legitur in Sententia, & Mandatis Imperatoris Rodulphi, fupra per extenfum relatis, certè ambigendum non eft, quin ad nihil illam praefuppont; in contrarium non urgente claufula *fine praedictis alicujus*, adjecta praefato Brevi, quia per illam ceneri non poteft praefervata Jurisdictione Epifcopi Herbipolenf, cum paulò ante Caefarea Sententia Rodulphi, de ordine Antecessorum Pontificum lata, declaratum fuiffet, ei illam nullo pacto competere, atque etiam quia in antecedentibus Brevis Gregorii XIII., & Sixti V., uti fpoliativa improba fuerat illius poffeffio ab Epifcopo arrepta, ut fupra dictum eft, & bene obfervat Decifio edita die 28. Junii 1700. §. *Claufula verò, coram Eminentiſſimo Domino Card. de la Tremoille*. Non praeterendo, quòd ex poſt Paulus V. anno 1606., anno 1612., & Urbanus VIII. anno 1612., anno 1634., & anno 1638. occasione confirmationis electionis Abbatis, eidem per Apoſolica Brevia commiſerunt Abbatiae Curam, Regimen, & Adminiſtrationem in Spiritualibus, & Temporalibus plenariè — dicto Summario num. 59. 60. & 63. qua verborum formula dubio procul uſi minime fuiffent, ſi ipſi quoque Pontifices quoquo modo Jurisdictionem quafi Epifcopalem in Abbatibus Fuldenſibus non praefuppouiſſent, ut de ſe patet.*

Quamobrem ſi ex praemiſſis Summi Pontifices, univerſa Eccleſia Catholica, Curia Romana, Imperatores, Hiſtorici Scriptores, finitimi Epifcopi, Moguntinus, & ipſemet Herbipolenſis opinati fuerunt, ex praedictis omnibus Apoſolicis Privilegiis competere, Abbati Jurisdictionem quafi Epifcopalem in ſuo Territorio, adeò ut illis etiam attentè rimatis Sacrum Auditorium per geminas vices, videntibus omnibus Dominis, in hac Sententiam devenit, ut narrat altera mea Decifio ſuper Nativà in hac Cauſa edita die 12. menſis currentis §. 1. & ſeq. & hodie in Repropoſitione Cauſae, quo ad punctum Dativae Jurisdictionis ad partes examinatum, ob ſuffragiorum diſcrepantiam, nulla capi potuerit reſolutio, quis unquam in dubium revocare poterit, quin ſepediſta Privilegia, Abbatiae Fuldenſi à tot Summis Pontificibus elargita,

ad omne pejus præbere potuerint Antecessoribus Abbatibus titulum in linea dubii colorati, & putativi, juſto errore cauſati, juſtaque præſcribendi cauſam tribuentis, ex animadvertis per Troat. de Eſſectibus Immemorabil. quæſt. 14. art. 2. num. 12. Rota dec. 324. n. 8. part. 1. recen.

Cum titulus autem putativo, & colorato hucufque expenſo, concurrebat pluſquam quadragenaria obſervantia; Quippe ad evitandas ulteriores diſputationes, illam etiam deſumendo ab anno ſolum 1602. (quo tempore purgatum extitit ſpollum commiſſum ab Epifcopo Julio, & Abbas Balthaſar reſtitutus fuit ad Abbatiae poſſeſſionem) & deveniendo uſque ad annum 1688. motæ hujus litis, Abbatibus toto hoc tempore Eccleſias Ditionis Fuldenſis ſibi ſubjectas ſemper viſitarunt, Synodos congregarunt, Examinatores Synodales designarunt, Dimiſſorias ſuis Subditis ſecularibus dederunt, Parochos inſtituerunt, & deſtituerunt; Teſtamentis, & ultimas Voluntas executioni demandarunt, Cauſas Matrimoniales, & Criminales cogoverunt, Vicarios Generales deputarunt, Concionatoribus prædicandi poteſtatem fecerunt, Confeſſarios approbarunt, Decreta interpoſuerunt in alienatione Bonorum Eccleſiae, Subditos anathemate percuſſerunt, & abſolverunt, Scholas, & Seminaria erexerunt, Eccleſiarum Collegiarum Statuta confirmarunt, Confraternitates inſtituerunt, & demum plures alios actus ad exercitium Ordinariae, & quafi Epifcopalis Jurisdictionis pertinentes, exercuerunt, ut reſultat ex datis in *d. Summar. a num. 79. ad num. 85.*, & ab examine triginta trium teſtium formiter examinatorum cum Literis remiſſorialibus, & Interrogatoriis datis pro parte Epifcopi Herbipolenſis, ut in ſeparato Summario eorundem Teſtium diſtributo die 28. Junii 1700. coram Eminentiſſ. D. Card. de la Tremoille.

Abſque eo quòd in contrarium repetere juvet actus aliis recentis in quadam Notula Locorum diſtributa die 27. Aprilis 1705. cor. Reverendiſſimo D. meo Molinet Decano, ſuper quibus locis Epifcopus Herbipolenſ. manuteneri, & Jurisdictionem exerciſſe contendit: Nam omiſſa pro nunc tanquam ſuperflua particulari reſponſione, qua unusquiſque ex adductis actibus à Deſenſoribus Abbatis reſcibebatur, ceſſare viſa fuit undique difficultas, reſſeſcendo, quòd illi actus, qui ſunt ante annum 1602., inter quos adſcribi poteſt aſſerta Synodus Moguntina, qua anno 1408. auctoritate Papæ Leonis IX. ſancitum fuiffet dicebatur, quòd Clericus ab Abbate eligendus pro deſignandis Cauſis in nonnullis Eccleſiis, & paucis quibuſdam Locis, Bannum, ſeu Placitum ab Epifcopo Herbipolenſ. ſuſciperet Summario antiquo Epifcopi num. 64. & 65., omnes una cum ipſa Synodo ponendi veniunt ad partes, cum ſunt priores dicta quadragenaria, quam propterea infringere non valent: Alii verò actus poſt quadragenariam geſſi ab Epifcopo annis 1606. 1607. 1608. 1615. 1616. & 1618., regiſtrati in diſta Notula & in Summario Epifcopi dato die 1. Julii 1708. numero 13. numero 14., & numero 15., nul-

nullius, etiam sunt momenti, quia primi annorum 1606. 1607. respiciunt collationes Ordinum, Episcopis privatè reservatas à *Sacro Concilio Tridentino sess. 23. cap. 4. de Ordine*, & reliqui annorum 1608. 1615. 1616. & 1618. constituentes in cognitione Causarum Matrimonialium, & decisione aliarum Causarum, remanent, æquivalentes, ex quo Litigantes, vel alter eorum, etiam Diocesis Herbipolen., ut respondet *Decisio 28. Junii 1700. S. Quam sanè, coram Eminentissimis D. Card. de la Tremoille, & 27. Aprilis 1705. S. 27. coram Reverendissimo D. meo Molines Decano*.

Prout ingratè obliuiscatur, quod propter bellum Svecicum, quod in illis partibus exarserat circa annum 1611., Episcopus Herbipolen. Impeditus fuerit libero suorum actuum exercitio: Siquidem Gultavus Rex per dictum

43 bellum nulla ex parte turbavit exercitium Catholicæ Religionis, & Ecclesiasticæ Jurisdictionis, ut traditur in *Theatro Europeo ad annum 1621. tom. 2. fol. 478. d. Joanne Abellin. in Cron. Histor. fol. 426. d. Petr. Lotrich. lib. 42. capit. 1. S. 2. & cap. 2. S. Proinde, d. Joanne Baptista Bunge. lib. 2. pag. 160. & seqq. d. Bissacconi Histor. memorab. pag. 97.*, & apertius confirmant plures Jurisdictionales actus, tunc temporis per Abbatem Fuldensem peracti d. *Summario Abbatis. Numero 81. & 83.* Ulterius, ut præscriptio adversus Episcopum currere desisset, satis non esset, quod bello prohibitus fuisset suæ Jurisdictionis exercitio, sed

44 insuper doceri oporteret, quod tale impedimentum fuerit causa illam non exercendi, ostendendo, quod ante, & post bellum aliquid agere curasset, ut bene docuit *Abb. in cap. Ex transmissa, de præscript. num. 5. & 6. Menoch. conf. 972. num. 49. & seqq.* Cæterum, siue quadragenaria etiam computetur post prædictos actus ab Episcopo allegatos, hoc est post annum 1618., siue post annum 1635., quo tempore circiter cessavit sæva illa Svecici belli tempestas; adhuc usque ad annum 1683. morte præsentis Litis habetur tempus exuberans ad quadragenariam perfectè complendam, ut arguit d. *dec. 28. Junii 1700. S. Impedimentum, coram Eminentissimo D. Cardin. de la Tremoille 26. Februarii 1702. S. Nec denum, coram Reverendissimo D. meo Molines Decano, & 27. Aprilis 1705. S. 27. cor. eodem*.

Ejusdemque irrevocabilis est, quod Concordiæ intrinsece inter Episcopum Herbipolen. & Abbatem Fuldensem, annis 1612. 1614. & 1662., collabescere faciunt in Abbate fundamentum, bonæ fidei ad validam præscriptionem requisitæ, & respectivè excludant possessionem omnino pacificam. Pro remotione namque illiusmodi objecti animadversum fuit, quod in prima anni 1612. refertur præterito Episcopi pro Jurisdictione Ecclesiastica, non in tota Abbazia, sed in *diversis Locis, Monasteriis, & Parochiis*, in eaque Abbas dimittaxat consentit, quod Clerici ordinandi, quos ceteroquin transmittere poterat ad quemcumque Ordinarium sibi benivolentem, aliæque Perione Ecclesiasticæ, & Parochiæ, ad Dominum Episcopum transmitterentur, ut *Dilectionem suam Herbipolensem pro Ordinario Episcopo in Pontificalibus, & in iis, que sunt Ordinis, co-*

gnoscant, ac Ordinandos Herbipolim mittant; Et contra Episcopum, relicti in suspensio nonnullis aliis punctis controversis, in alio congressu examinandis, agnovit Abbatem, uti Ordinarium, invicem promittentes, quod in posterum nullum *Alumnum, aut Clericum, suis Dimissorialibus non instructum, contra unam, alteramve Ecclesiam reciperent, sed si quis, vel plures ejusmodi in futurum in fuisse Herbipolens, & Fuldensi abque Dimissorialibus compertis fuerint, eundem, vel eosdem ad sui Superioris requisitionem extradarent, ut in Summario additionali Abbatis distributo die 1. Junii 1708. coram R. P. D. meo Ansaldo. Abbas verò anni 1614. absolute dici nequit Concordia, sed verius tractatus à Ministris assumptus pro Concordia ineunda, idque adeò verum, ut nunquam ab Abbate approbatus fuerit, aut ratificatus d. *Summario Episcopi coram R. P. D. meo Ansaldo num. 10.**

Et demùm Concordia stipulata anno 1652. immerito allegabatur ab Episcopo, dum ab eodem, tanquam sibi præjudicialis, aliàs fuit in Judicio acriter impugnata, ut patet ex Decisionibus 1028. & 1267. Emerix Jun., illam tamen ex capite deficienti solemnitatibus, & revera tantum abest, ut in aliquo præjudicet Jurisdictioni Abbatis, quin potius illam confirmet, in ea enim stabilitum legitur, quod Ecclesiæ Fuldensi, sit, maneatque eatenus Nullius Diocesis, habeatque ejusdem Antistes in Clerum, & Populum Jurisdictionem Ordinariam privatè, qualis Prælati Episcopo inferioribus, & de facto Reverendissimo Fuldensi (siue de Jure, siue ex Consuetudine) competit, hanc Jurisdictionem exercet, ut *baste- nus exercita est: dicto Summario antiquo Abbatis num. 74.* proindeque si quotiescunque Abbatis Jurisdictio quasi Episcopalis ab Episcopis Herbipolensibus controversa fuit, per Concordias postmodum celebratas magis, magisque canonizata fuit ab ipsismet Episcopis, consequens est, quod vigore earundem Concordiarum Abbates pro tempore, nec constituti dici debeant in mala fide, minusque quodd unquam interruptum fuerit eorum Jurisdictionis exercitium, quemadmodum de Possessore, qui nunquam sua possessione, 45 derubatur, Causam vicit, tradunt *Felin. in cap. illud, num. 17. de præscript. Covarruv. in Regul. possess. part. 2. S. 12. num. 4. vers. Secunda Conclusio. Card. de Luc. discurs. 27. num. 7. de Paroch. Rot. dec. 457. num. 1. coram Ludovico dec. 288. n. 6. apud Postb. de Manut. dec. 69. num. 28. post Tamburin. de Jur. Abb. dec. 281. num. 21. & dec. 307. num. 7. coram Emerix Jun. in Giennen. Juris mutandi super restitutione in integrum 26. Aprilis 1700. S. Siue denum, cum seqq. coram bon. me. Muto*.

Longè verò minus efficax est argumentum prætextu malæ fidei Abbatis, desumptum ex Epistolls eidem ab Herbipolensi Episcopo scriptis annis 1621. & 1656., quibus hic conquirebatur, quod ipse Abbas Jus suum Diocesenum turbaret dicto Summario Episcopi coram R. P. D. meo Ansaldo num. 17., Tum quia Abbas in suis Responsionibus protestatus fuit, velle continuare in sua Jurisdictione d. *Summario num. 17. lit. G. V. & X.* Tum etiam quia

clum magnificentæ Epistolæ nihil aliud præseferant, quàm requisitiones extrajudiciales Episcopi, contententis Jurisdictionem ad se
 46 spectare, ex illis, nec mala fides inducta, nec præscriptio interversa dici queit. *Surd. decif. 5. num. 7.*, eo quia Abbas talibus requisitionibus credere non tenebatur. *Gratian. difcep. foren. 80. num. 29. & 30. Cyriac. controuv. 624. num. 54. & seqq. Surd. d. decif. 5. num. 6. & seqq.*

Et denique scientia etiam Episcoporum Herbipolensium satis abundè resultabat ex dictis Epistolis ad Abbatem scriptis, & præsumitur ex vicinitate Territorii, & actuum multiplicitate, ut probat *dec. 28. Junii 1700. S. Scientia autem, coram Eminentiss. D. meo Card. de la Tremoille*. Turpe namque fuisset, solos Episcopos Herbipolenses, de quorum Jure agebatur, ignorasse, quod omnes noverant, ut triginta tres Telles de publica voce, & fama, & de constanti traditione à Majoribus recepta testari fuerunt, quocirca nullam, vel non nisi supinam, & crassam Ignorantiam habuisse allegari valeat, quæ eisdem excusare minimè posset, ut monuit *Paulus Juris Consultus in L. Regula est 9. ff. de Jur. & fact. ignorant.*

Et ita utraque Parte informante responsum fuit, omnibus Dominis videntibus.

Eñno. S C O T T O.

Gerunden, Anniversariorum de Grixols.

Lunæ 3. Decembris 1708.

A R G U M E N T U M.

Parochus impedire non valet Fundationem Anniversariorum, aliorumque Piorum Operum in Ecclesia inferiori, absque ejus consensu, & successive illorum implementum, faciendum per alios Sacerdotes, Fundatori benè visos.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti species narratur.
- 2 Liberum est cuilibet relinquere Anniversaria, & onera Missarum in qualibet Ecclesia, sibi benè visis, & n. 16.
- 3 Jurisdicção Parochi comprehendit tantum ea, quæ concernunt Curam animarum, non autem actus indifferenter, & n. 18.
- 4 Fundatio Anniversariorum, & onera Missarum, non recensentur inter Jura Parochialia, & n. 6. & 19.
- 5 Ex Legatis factis pro Anniversariis in Ecclesiis inferioribus non debetur Quarta Parocho, & n. 20.
- 7 A licentia à Parocho concessa adificandi aliam Ecclesiam intra fines Parochiæ, non infertur ad Filiationem, & num. 8. & 26.
- 9 A' diverfis, & separatis non potest fieri illatio, & n. 30.
- 10 Potestas quasi Episcopalis, non nisi per Privilegium Apostolicum, vel ex immemorabili consuetudine acquiri potest, & n. 33.

- 11 Sententia in causa status, & in judicatum transacta, pro veritate haberi debet, præsertim si sit antiqua, & n. 34.
- 12 Simplex relatio ad scripturas, quæ non exhibeantur, nullum probationis gradum constituit, præsertim ad favorem ejus, à quo fuerunt exarata.
- 13 Defunctorum voluntates sunt inviolabiliter servanda.
- 14 Non est locus restitutioni in integrum, nisi docto de injustitia Sententia.
- 15 Fundator in limine Fundationis potest apponere conditiones, sibi benè visas, etiam juri contrarias.
- 17 Celebrationem Missæ relicta à Testatore cum determinatione certa Ecclesiæ, non potest Sacerdos, vel bannes ad aliam transferre.
- 21 Celebrationem Missarum, quæ in aliqua Ecclesia inferiori dicenda relicta sunt, deputati ad ejusdem Ecclesiæ gubernium demandare possunt cuilibet Sacerdoti, ipsi benè viso, excluso Parocho.
- 22 Adificatio novæ Ecclesiæ intra fines Parochiæ impediri non valet, ratione præjudicii, quod Ecclesiæ Parochialis spectaret, ex quo per prius Parochianos possent ibidem Missæ, & Anniversaria relinqui.
- 23 Nulla Ecclesiæ, præter Cathedralē, potest de Jure super subjectione alterius Ecclesiæ intentionem suam fundare, exceptis Juribus Parochialibus.
- 24 Ad hoc, ut Ecclesiæ noviter constructa Parochialis subiecta dici debeat, quæ sint probanda.
- 25 Quando Ecclesiæ Parochialis dicatur propriè Matrix, & quando impropiè.
- 27 Oblationes, quæ sunt in Capellis, vel Ecclesiis, existentibus intra fines Parochiæ, dum non constet de contraria Offerentium voluntate, non debentur Capellano, sed Parocho.
- 28 Retentio clavium apud Parochum non arguit inferioris Ecclesiæ subjectionem, & quare.
- 29 Laicus, non habens potestatem exercendi Jurisdictionem Spiritualem, non potest illam aliis communicare.
- 31 Beneficiati, Ecclesiæ Parochialis servitio addicti, salvo eodem servitio, non est, cur non valeant in Ecclesia inferiori Missas, Anniversaria, & alia Opera Pia celebrare.
- 32 Beneficiati alicui Ecclesiæ exemptæ, in Diocesi temen existentis, mancipati, remanent Episcopo subiecti.
- 35 Transactio, ad quam faciendam major pars Collegialium non intervenit, efficere non valet Corpus ipsius Beneficiariorum.
- 36 Sed stipulata censetur ab iis, qui interfuerunt, nomine proprio, & jure singulari; ac propterea ipsos tantum obligare valet.
- 37 Pro actu merè voluntario, & tangente privatum interesse singulorum Collegialium, ad ejus validitatem requiritur consensus omnium de Collegio, nec sufficit consensus majoris partis.

38 Concordia non datur sine omnium consensu.

39 Deficiente causa motiva Confirmationis, desistere dicitur voluntas confirmandi.

40 Corruente supposito validitatis actus, corruit quoque subspecta illius approbatio, licet juramento fuerit vallata.

DECISIO IX.

Nimis angustam Cultui Divino, ac publicæ pietati existimantes Homines Infimis Oppidi de Guixols unicam Ecclesiam, Parochialem S. Felicis, in eodem Oppido existentem, cuius cura penes Abbatem pro tempore Ordinis S. Benedicti, servitium verò Chori penes Monachos ejusdem Ordinis, ac etiam nonnullos Beneficiatos, distinctam Massam habentes, seorsim exercebat, de anno 1548. novam Ecclesiam sub invocatione Sancti Joannis propriis sumptibus construxerunt: Unde incolæ Loci illius latius pietatem effundentes, plura in ultimis tabulis Legata Pia, & Anniversaria perpetua reliquerunt in prædicta Ecclesia noviter constructa, demandando illorum implementum prædictis Beneficiatis Ecclesiæ Parochialis S. Felicis. Cum autem modernus Abbas prætentionem excitaverit, quòd tani Fundatio Anniversariorum, quàm etiam illorum executio expleri non posset sine illius licentia per Beneficiatos, ac proinde controversiam hanc vigore specialis Commissionis mihi delegari obtinuerit, proposui Dubium utriusque prætentionis complexivum, videlicet. -- An homines S. Felicis de Guixols possint fundare Anniversaria, & onera Missarum perpetuarum in Ecclesia S. Joannis, implenda per Beneficiatos Parochialis Ecclesiæ S. Felicis de Guixols sine consensu Abbatis S. Benedicti -- quod fuit Affirmativè in omnibus in hodierna Audientia resolutum.

Quo enim ad Anniversaria resolutionis motivum desuperfuit DD. à libertate collibet pio Fundatori attributa legandi, vel relinquendi Anniversaria, & onera Missarum in qualibet Ecclesia sibi benefica, ut spirituale auxilium Defunctis exhibeatur, quæ quidem libertas nullibi à Sacris Canonibus legitur impedita, quin immo expressè permittitur, & commendatur in cap. final. de testamentis. Lara de Anniversariis cap. 25. numer. 54. & 56. lib. 1. & melius lib. 2. cap. 1. numer. 13. cum aliis per eum adductis.

Neque assumptum Abbatis juvari potuit ex eo, quòd ipse sit Rector, ac Parochus totius Loci de Guixols, indè inferendo, quòd Intra limites propriæ Parochiæ Pium Opus expleri non possit sine illius licentia: Etenim tunc solum illatio procederet, ubi ageretur de illis Pius Operibus, directè percutientibus Parochialia Jura, sed cum hic sermo esset de Pio Opere explendo in Ecclesia inferiori independentè à Juribus Parochialibus, nulla ratio suberat, quòd Abbas potestatem Rectoris sibi tantum attributam Injuriis, quæ concernunt Curam animarum, ulterius extenderet etiam ad actus indifferentes, ac positos extra sphaeram suæ Jurisdictionis, sicuti contra Patochum respondit Fagnan. in

cap. ad audientiam, num. 10. de Eccles. adificationem. Cardinal. de Luc. de Parochis disc. 31. num. 4. & seqq. Ricc. Collect. dec. 124. num. 6. & seqq.

Ad discoscendum autem, quòd actus, de quibus præinsertum Dubium loquebatur, Parochialia Jura non tangerent, neque illativè continentur, vel Fundatio Anniversariorum, vel onera Missarum, ut præcisè argumentando à partium enumeratione docuit Abb. in Rubrica de Parochis, num. 2. Card. de Luc. de Paroch. d. disc. 31. num. final., & latè expendit Rot. dec. 289. num. 10. cor. Coccin. repetita dec. 252. n. 12. & 23. part. 5. rec.

Immo cum de tempore, quo æternæ memoriæ Gregorius IX. universalis Ecclesiæ Gubernio residebat, nonnulli Rectores Ecclesiæ Apostolicæ Sedis oraculum adeundo petissent declarari, an ipsis deberetur Quarta Canonica ex Legatis factis pro Anniversariis in Ecclesiis inferioribus, responsum fuit, Quartam non deberi, ut scriptum habetur in d. cap. final. de testamentis, & consonat Text. in cap. ex parte, de verb. significat.; Undè ducto indè argumento inevitabilis erat illatio, quòd eorundem Anniversariorum Fundatio Rectoris auctoritate ex ipso Apostolicæ Sedis decreto non tangebatur, ut examinando Textum prædictum scripsit Gonzalez Yellex num. fin. Lara de Anniversariis cap. 25. n. 54. & 56. Sed quævis.

Quod autem à Jure favore Abbatis haberi non potuit, neque ex facto depromi visum fuit: quamvis enim ipse conaretur offendere, quòd Ecclesia S. Joannis esset filialis alterius Ecclesiæ S. Felicis, ex quadam sententia lata anno 1678., ubi enunciarur, quòd constructio Ecclesiæ controversæ secuta fuerit de licentia Abbatis, eidemque consignata extiterint claves ejusdem Ecclesiæ, nihilominus consignatio clavium ex eadem sententia legitur facta per modum provisionis, ac deinde revocata Summario Universitatis num. 7., ex sola licentia ædificandi, aliàs de Jure necessaria ad effectum præservandi Jura Parochialia, ut in dicta Sententia, & etiam tradit Foudat. Resol. Benefic. part. 1. cap. 53. num. 17. & 18., non inferatur ad Filiationem, quæ tanquàm odiosa subjectio, exigit rigorosas, & univocas probationes, ut dixit Card. de Luc. de Parochis disc. 40. num. 12. cum ibi relatis.

Neque attendi posse visum fuit, quòd Abbas consensum interposuerit in nonnullis Fundationibus Anniversariorum: quia cum illa fuerint erecta in Ecclesia Monasteriali S. Felicis, & legata ulterius legerentur Monachis ejusdem Ecclesiæ, necessaria erat quidem in illis licentia Abbatis tanquàm Superioris Regularis, sed nequiquàm indè inferri valet, quòd eadem licentia requiratur in aliâ distincta Ecclesia Sancti Joannis, quæ ab Abbate nullam habet dependentiam, cum à diversis, & separatis fieri non possit illatio. l. si ex plagis §. In Clivio, ff. ad legem Aquilianam,

liam. *Rota in Avenionen. seu Carpenteracen. Fideicommissi de Tertullis* 2. Julii 1706. §. In nihilo, in fine, coram R. P. D. meo Lancelotti.

Debiliori fundamento nitebatur Abbas in ea parte, in qua prætendebat sibi subicere Beneficiatos, nè ditorum Anniversariorum onera experiret: Licet enim Beneficiati prædicti inserviant Ecclesiæ Monasteriali in iis, quæ respiciunt Chorum, & Divina Officia; attamen cum Locus de Guixols sit positus in Diocesi Gerunden., & extra controversiam subdit pleno jure Reverendissimo Episcopo, ut ex Visitationibus factis in eadem Ecclesia S. Joannis, *Summ. Universitatis* num. 5., regula Abbati resistit, cum omnes Presbyteri, inibi existentes, Ordinariæ tantum Jurisdictioni sint subiecti, ac proinde non poterat ipse, evitendo ordinem Ecclesiasticæ Hierarchiæ, quicquam Jurisdictionis in ipsos sibi arrogare, gerendo figuram Prælati inferioris, & potestatem quasi Episcopalem habentis, quæ nonnisi per amplissimum Privilegium Apolliticum, vel ex immemorabili consuetudine potest acquiri, ut per *Gloss. in cap. 1. de præscriptionibus. Card. de Luca de Jurisdiction. discurs. 1. num. 11. & 18. Rot. dec. 338. num. 11. coram Priol. dec. 304. num. 7. part. 11. recent. & in Gerunden. Jurisdictionis super bono jure 5. Martii 1992. coram Reverendiss. D. meo Decano.*

Resistente potissimum Sententia lata per Vicarium Generalem Gerunden. in contradictorio Judicio usque ab anno 1626., qua pronuntiatum fuit, Abbatem nullam prorsus Jurisdictionem habere in Beneficiatos, Horas Canonicas recitantes in Ecclesia Parochialis Sancti Felicii, sed illos pleno jure subesse Jurisdictioni Ordinariæ Episcopi Gerunden., *Summario Universitatis* num. 12., quæ quidem Sententia, tanquam lata in causa status, & in iudicatum transacta, pro veritate haberi debet, ubi præsertim, ut hic, antiquitatis præstium obtinuit. *leg. res judicata ff. de regulis juris, & leg. ingenium ff. de statu hominum. Rot. cor. Emerix dec. 461. num. 4. & cor. Risch. decis. 312. num. 14. & dec. 104. num. 8. part. 19. recent.*

Abque eo quoddam subjectionem Beneficiatorum suadere potuerit quædam informis Attestatio Norarii asserentis, quoddam quodam Juridico Manifesto, publicato ad instantiam Abbatis usque de anno 1671., ipse Abbas probare conabatur ex quibusdam Apostolicis Constitutionibus, quoddam Beneficiati tenerentur ei obedire, ac subesse, præsertim in concernentibus Chori servitium: quia cum hæc esset simplex relatio ad Scripturas, & Jura, quæ non exhibentur, & ulterius ab eodem Abbate exarata, nullum gradum probationis constituere potuit ad ipsius favorem. *Rota cor. Buratt. dec. 754. num. 2. & in Ferrarien. Decimarum. 25. Junii 1703. §. Quantum, coram Reverendiss. D. meo Decano.*

Et demum resolutioni obstaculum præbere non valuit decantatum præjudicium servitii Ecclesiæ Parochialis, cui incumbere non posse Beneficiatos, Missas pro Anniversariis celebrantes, contendebat Abbas: quoniam neque hoc legitime justificatum apparuit, & ulterius erat inspectio extraneæ prorsus & præsentis controversiæ, cum satis abundanter per

Punctaturas, vel aliis opportunis remediis huic præjudicio in Jure consultum remaneat, & conveniebant etiam Scribentes pro Universalitate, quoddam implementum Anniversariorum, obesse non deberet servitio Ecclesiæ Parochialis.

Et ita utraque. &c.

Eadem coram

R. P. D. C R I S P O.

Luna 1. Julii 1709.

Liberas Desuorum voluntates, licet involubiliter servandas, nec alieno regulandis arbitrio, ipsæmet XII. Tabularum leges statuerint, præcis jubendo, *ut quisque legasset suæ rei, ita jure esset*, prout retulit *Justin. in Novell. 22. sive Aurb. de Nupt. §. Disponat. collat. 4.*, fanciendo proinde, neminem contra eandem dispositionem valere, nec si Sacram impetret Firmam, hoc est Principis Rescriptum obtineat, sic pariter decernentibus Sacris Canonibus, quoddam ultima voluntas defuncti modis omnibus conservari debeat, ut in *Can. 4. caus. 13. quæst. 2.*: attamen modernus Abbas Ecclesiæ Parochialis S. Felicii libertatem hanc morientibus in eorum piis largitionibus adimere tentavit, præntentionem excitando, quoddam Homines Oppidi de Guixols, qui novam Ecclesiam sub Invocatione Sancti Joannis propriis sumptibus extruxerant, non possent ibidem fundare Anniversaria, & onera perpetua Missarum, atque illorum executioni expleri non possent per Beneficiatos Ecclesiæ Parochialis sine ipsius licentia, hinc jure merito per Sententiam nostram Tribunalis cor. R. P. D. meo Scoto succubuit, quæ postea ob non interpositam intra decennium appellationem in auctoritatem rei judicatæ transivit. Commisita verò mihi in gradu Restitutionis in integrum Appellationis Causa, eaque in hodierna Audientia proposita ad normam Dubii Commissioni conformis, emanavit resolutio — *Non constare de causæ restitutionis in integrum.*

Deficit enim fundamentum concedendi restitutionem in integrum, quod est sententiæ injustitia, de qua cum doctum non fuerit, non potest esse locus dicto extraordinario remedio. *cap. 1. ibique Repetentes de resit. in re. leg. si ex causa ff. de minor. quando è converso clara effulget Sententiæ Rotalis justitia.* in qua ratione optima rejecta extitit Abbatis instantia, quoddam Anniversaria in Ecclesia Sancti Joannis sine ipsius licentia fundari, ac per Beneficiatos expleri nequirent, cum illa tendat ad comprimendum liberam Fidelium devotionem, nè possent Anniversaria in qualibet Ecclesia sibi benivola fundare, & ubi eisdem maluerit relinquere perpetua Missarum onera in Animarum proficuum suffragium, quod quidem nullo Jure permissum esse potest: nam & si pia Mater Ecclesia ad alliciendos Fundatores in Beneficiorum Foundationibus non respuit admittere conditiones omnes, & pacta, etiam Juri contraria, itaut postquam fuerint Ordinarii auctoritate dictæ

Foundationes roboratæ, quovis prætextu impugnari amplius non valeant per ea, quæ tradit *Rota in Senogallien. Canonicatus de Lucibis 15. Januarii 1709. §. Non attenta, coram R. P. D. meo Lancetta*, quanto magis voluisse dicendum venit, ut Fundatorum voluntates fraudari non debeant, nec eorum libertas limitanda, quin peculiari loco, seu particulari Ecclesiæ Anniversaria, & alia Defunctorum suffragia possint inungere, juxta notat in *decis. R. P. D. mei Scotti die 3. Decembris 1708. §. Quo enim ad Anniversaria*.

Quod aded verum esse constat, ut si Missarum Fundatio, certo, & determinato loco à Testatore fuerit facta, illæ in loco præscripto aded perneceffe exigatur ut veniant celebrandæ; quod nec Sacerdos, vel heres possit in aliam Ecclesiam celebrationem transferre, nisi contraveniendo Fundatoris præcepto, ut dixerunt *Gratian, disp. forens. 73. n. 4. Lara de Annivers. & Cappell. cap. 8. num. 32. Pasqualig. de Sacrific. Nov. Leg. quæst. 1139. num. 3. Amosaz de Causis Pii lib. 1. cap. 5. n. 13. & Jeqq. Romaguer. ad Constit. Synodal. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 19. & 20. Rot. dec. 1149. coram Seraphin. atque ita declarasse Divum Carolum Borromæum in Concilio Mediolan. 4. parti. 2. tit. Quæ pertineant ad Sacrosanctum Missæ Sacrificium, refert Van. Espen. de Jure Ecclesiæ. univ. part. 2. tit. 5. cap. 7. n. 32. tom. 1.*

Quin exaudiendus veniat Abbas ex eo, quod ipse sit Rector, & Parochus totius Loci de Guixols, atque exinde intra limites propriæ Parochiæ talia Anniversaria, & Missarum celebrationes in Ecclesia inferiori sine ipsius licentia expleri minime debeant. Etenim Abbatibus obiectum tunc sanè relevare posset, quatenus actus prædicti directè percuterent Jus ipsam Parochiale, illudque læderent, nam alias Parochus in cæteris actibus extra lineam propriæ Parochialis Jurisdictionis nullam in Jure habet attributam potestatem, ex adductis in *Decisione §. Neque assumptum*; Nullibi autem docetur, quod actus, de quibus agitur, percutere possint Jura Parochialia, cum potius iidem sint actus indifferentes, nec ullatenus inclusi intra spheram suæ Parochialis Jurisdictionis, nam ut notat *decisio in §. Ad dignoscendum, cum per Gloss. in cap. ex eo quia, V. Juribus Parochialibus, de pactis in 6. enumerentur omnes actus pertinentes ad Curam animarum, & Parochi Jurisdictionem, inter eos connumerata non reperiuntur, nec Fundatio Anniversariorum, nec onera Missarum, prout nec etiam Doctores; individuantur universos actus Parochiales, ad neutrum ex hisce, de quibus agitur, descendendum, illos inter Parochiales actus reponendo, ut præ cæteris videtur esse apud *Abb. in Rubr. de Paroch. n. 2. Fondut. Resol. Benef. cap. 62. num. 19. & 20. parti. 1. Frances de Eccles. Cathed. cap. 21. num. 23. & Jeqq. cum aliis adductis in decis. §. Ad dignoscendum autem*.*

Atque id aperte demonstratur ex *Gregorio IX. responsio in cap. final. de testam.*, qui decrevit, Quarta Canonica ex legatis factis pro Anniversariis in Ecclesiis inferioribus, Parochis non deberi, quod utique denotat, dicta Anniversaria Jura Parochialia nullo mo-

do tangere, & quod ad Parochi auctoritatem illorum Fundatio pertinere non possit.

Nec non ex hac eademmet individua ratione, quod Missarum legata non sint de Juribus Parochialibus, traditum habetur, quod Missæ, quæ celebrandæ relicte fuerunt in aliqua Ecclesia inferiori, Deputati, ad quos Ecclesiæ gubernium fuit commissum, possunt ad eorum electionem Missarum celebrationes demandare cuilibet ipsis benefico Sacerdoti, absque eo, quod Parochus in eo quidquam se valeat ingerere, & nec minus prælationem aliquam in illarum celebratione, tanquam Parochialia Jura non tangente, sibi deberi, prout individualiter dictum fuit in *Romana Oratorii 13. Januarii 1593. §. Nullum igitur, & §. Si ista tria, coram R. P. D. meo Priolo, in Civitatis Plebis Jurium Parochialium 2. Julii 1705. §. Exclusa subjectione, coram Reverendissimo D. meo Molines Decano*.

Et manifestius efficitur, quod de Jure spectatæ Foundationes intra limites Parochiæ in Ecclesia inferiori fieri possint absque eo, quod ad eorum validitatem Parochi auctoritas, seu assensus sit de necessitate exquirendus, animadvertendo, quod si in ædificatione novæ Ecclesiæ, quæ contingit fieri intra Parochiæ fines, si Parochus constructioni se opponat allegando præjudicium, quod eidem redundaret ex dicto novo Ecclesiæ ædificio, ex quo quidam per pios Parochianos Missæ, & Anniversaria possent relinqui in præjudicium Parochiæ, hoc tamen præjudicium nullatenus attenditur, nec in eo exauditur Parochus, ex quo cuilibet libera est potestas dicta Anniversaria, & Missarum celebrationes in Ecclesia sibi benefico relinquere, ut post alios tradiderunt *Corsiad. decis. Catalon. 246. sub num. 18. vers. Idemque dixit. tom. 4. Rot. decis. 745. num. 3. parti. 2. recens. & in d. Romana Oratorii 13. Januarii 1698. §. Sed quando, coram R. P. D. meo Priolo*.

Ad evitandam autem hanc ineluctabilem libertatem, Abbas S. Felicis innititur comprobare, quod Ecclesia S. Joannis, in qua peragenda sunt controversa Anniversaria, & celebrationes Missarum, sit sibi subjecta, ac suæ Parochialis Ecclesiæ Filialis exiit, tam attento, quod in sui Fundatione de ejus licentia fuerit erecta, unam ex clavibus Ecclesiæ apud se retineat, Oblationes, quæ ibidem à Fidelibus fieri contingunt, percipiat, ac in eadem Jus habeat ad sui libitum celebrandi, nec non ad sui favorem adimplendum generalis Sententia Principatus Cathalonie, in qua eidem decernitur Jus prohibendi Incolis, & Hominibus Loci de Guixols, sibi in temporalibus subjectis, quamlibet novam constructionem & ædificationem, sine ipsius auctoritate, quod universali dominio sequi videatur, ex quo omnia in eodem Loco peragenda exquirant ipsius assensum, & quod quilibet Pium Opus, in Ecclesia sibi subjecta exercendum, cum ejus licentia veniat peragendum.

Verùm hæc omnia non videntur posse adstruere, ut Ecclesia S. Joannis subjecta dici possit Ecclesiæ Parochiali Abbatis: nam cum certum esse videatur, ut Ecclesia posita intra fines Parochialis eidem Parochiali subjecta non

non cenſeatur, ex quo citra Cathedralẽ, nulla alia Eccleſia poteſt de Jure ſuper ſubjectione alterius Eccleſiæ intentionem ſuam fundare, præterquam in ordine ad Jura Parochialia, adeo ut præter ipſa Jura Parochialia Parochus in diſta Eccleſia, intra limites Parochiæ fundata, vellet aliquid Jus vindicare, hoc ex Jure ſpeciali ſibi competere, docere tenetur, nam aliàs de Jure communi nullum habet rationis fomentum, ut communiter docent Canoniftæ in *cap. cum dilectus, de Capel. Monac.*, & dixit Rot. in *recen. dec. 552. num. 11. cum ſeqq. §. 5. & in Civitatis Plebis Jurium Parochialium 3. Julii 1705. §. Decidendi ratio, coram Reverendiſſ. D. meo Molines Decano.*

Ad hujusmodi autem effectum, ut Eccleſia noviter conſtituta Parochiali ſubjecta effe debeat, præcipue necesse eſt offendere, quod dotata foret de redditibus, & proventibus illius: ſi autem Parochus in novæ Eccleſiæ conſtructione nihil de ſuo contulit, nec dotem, neque ſumptus ad conſtructionem præſtitit, nullam ex hoc ſubjectionem valet ſibi arrogare. *Valenzuel. conf. 45. num. 10. lib. 1. Covar. Var. Reſol. cap. 36. num. 8. verſ. Quarto ex adificatione. Rot. in decif. Civitatis Plebis Jurium Parochialium 3. Julii 1705. §. Non ſolum, coram Reverendiſſ. D. meo Decano.* Præcipue quia, ut etiam aliqua Eccleſia Filialis dici poſſit, debet eſſe erecta prævia diſmembratione partis Parochiæ, atque cum participatione illius proventum, his autem deficientibus, Parochialis Eccleſia Matrix propriè nuncupari non valet, ſed Matrix Impropria, & magis remota, reſultans ex eo, quod ſit reſpectivè ad eam major, quæ majoritas nihil ad ſubjectionem inferit, ut ratiocinatur *Card. de Luca de Præminem. diſc. 42. n. 12.*

Nec ad inferendam hanc ſubjectionem ullam animadverſionem promeretur, quod dicta Eccleſia cum licentia ipſius Parochi erecta fuerit; Hæc enim Parochi licentia non præſert in Eccleſia noviter fundata aliquam ſubjectionem, cum regulare ſit, quod in omnibus Eccleſiarum ædificationibus Parochus ſemper ſit audiendus, ejuſque aſſenſus in eis Imperandis ad effectum, ut eidem præſervetur Jura Parochialia, in quibus per novam Eccleſiæ ædificationem præjudicium ipſo Inaudito non inferatur. *Lamberti. de Jurepatronat. lib. 2. part. 1. quaſt. 7. artic. 23. Barbos. de Potestate. Paroch. lib. 1. cap. 1. num. 26. & cap. 11. n. 1. & 2. Tondut. Reſol. Benef. part. 1. cap. 63. n. 18. Milaz. Aſſ. Jur. 55. num. 57. Ricc. in Prax. Var. Reſol. in Prax. Jur. Paroch. part. 4. reſol. 298. & prius part. 3. reſol. 484. in princ. Ventrigl. in Prax. Eccleſiaſt. tom. 2. annot. 17. §. 1. n. 8. verſ. reſpondeo. Panimol. dec. 11. num. 1.*

Ejuſdem pariter relevantis eſſe videtur ad Eccleſiæ ſubjectionem inducendam, quod Parochus in illa Oblationes percipiat, dum ex hoc nullum ſubjectionis vinculum argui valet, nec ex eo Filialis cenſeri poteſt dicta Eccleſia, à qua Parochus habet Oblationum perceptionem; Oblationes enim prædictæ ſunt de ejus Juribus Parochialibus, dum de Jure, quando non conſtet de contraria voluntate Offerentium, Oblationes, quæ ſunt Capellis,

vel Eccleſiis exiſtentibus intra fines Parochiæ, ille non Capellano, ſed Parocho debentur in recompensam laborum, quos ſubſtituit in miniſtrando Sacramenta. *Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quaſt. 30. num. 29. Francer de Eccleſ. Cathed. cap. 21. num. 27. & cap. 25. num. 214. Alphonſus de Leon. de Off. Capell. quaſt. 5. ſeſſ. 8. num. 103. cum ſeqq. Ventrigl. Prax. Eccleſiaſt. tom. 2. annot. 26. n. 11. & 33. Ricc. in Prax. Var. Reſol. part. 4. reſol. 246. Capon. diſcept. forenſ. diſcept. 67. per 101., & ſignanter num. 11. & 12. Francis. Marc. decif. Delph. 385. tom. 2. Catiad. decif. Cathalon. 246. num. 102. tom. 4. Capell. Tolosan. decif. 484. Rot. coram Merlin. dec. 257. per 101. in Gerunden. Admiſſionis ad Diſtributiones 18. Februarii 1707. cor. R. P. D. meo Aldropando, & in Novarien. Decimarum, & Oblationum 22. Junii 1707. cor. Reverendiſſimo Omaß nunc Epifcopo Giennen.*

Retentio pariter unius ex clavibus apud Parochum nihil ad ejus aſſumptum valet conferre, dum quatenus alla peculiaris non addeſet ratio, actus hic eſſet adſcribendus ad illam congruentiam, quæ à legibus Eccleſiaſticis derivat, quod clavis Eccleſiæ penes Sacerdotem reſideat, non verò apud Laicos, 28 cum pro cuſtodia clavium Eccleſiæ inſtitutus fuerit Ordo Oſtiarius, qui templi Januis præſideret, ut diſſertit Tondut. *Reſol. Benefic. cap. 63. num. 12. & 13. part. 1.*; Verum etiam, omnis ſubmovetur in hoc hæſitatio, ex quo ſignanter Clavis Parocho tradita apparet ad hoc præciſe, ut ad ſui libitum poſſet ingredi Eccleſiam, in qua Oblationes percipit, & ibi valeat Miſſæ Sacrificium offerre, ut ſic propterea, cum etiam actus præſatus, prout alii cæteri per Abbatem cumulati, in univerſum reſpiciant Jura Parochialia, inter hoſce limites ſunt arcandi, nec poſſunt tangere Fundationes Anniverſariorum, & Miſſarum, quæ de Juribus Parochialibus non ſunt, neque exinde in Eccleſia, ubi actus præſati peraguntur, ſubjectionem aliquam inducendæ virtutem habere poterunt.

Sententia Iſidem Principatus Cathalonix à Laico Tribunali prolata ad Abbatis intentum nihil valet concludere; Ea enim, utpote reſpiciens temporale Dominium, ad Pia opera in Eccleſia peragenda non ſe extendere, 29 valere: verum etiam cum in illis, qui ſententiam præſatam emolgarunt, deſceſſet, uti Laicis poteſtas exercendi Jurisdictionem Spiritualem, ita eandem Abbati communicare nequibant, ad Text. in *cap. Quoniam de privileg. & cap. 2. de ſupplen. neglig. Prælat. Ciron. Paratit. ad decretal. de privileg. §. Quod deinde. Rot. dec. 42. num. 14. poſt Facibel. de Diſtinct. cum aliis adductis in Nullius, ſeu Fulden. Jurisdictionis 16. Februarii 1703. §. Nec ultra habita fuit, coram Reverendiſſimo D. meo Molines Decano.*

Minus attendendum venit, quod Abbas in nonnullis Fundationibus Anniverſariorum conſenſum interpoſuerit, quia dictæ Fundationes in oppoſitum adductæ convincunt factæ in ipſa Eccleſia Parochiali, in qua equidem neceſſarius erat aſſenſus Superioris Regularis, ex eo autem inferri non valet, quod in aliis Eccleſiis inferioribus Abbati non ſubjectis,

eadem licentia exquiratur, ut advertit Decifio R. P. D. mei Scotti in §. Neque attendi posse. Observantia enim ad hoc ut deferendum veniat, debet præcisè probari, nec de Ecclesia ad Ecclesiam extendenda, iuxta traditam Gerunden. Capparium 22. Junii 1693. §. Non quidem prim. cor. bon. mem. Pio.

Libera autem Anniversariorum, & Missarum Fundationem sicuti in Ecclesia; S. Joannis Parochus Ecclesie Sancti Felicis præpedire non valet, nec minus dictorum Plorum Operum exercitum interdicere poterit Beneficiatis suæ Ecclesie Parochialis mancipatis, ut sine ipsius assensu, & licentia onera Missarum, & Anniversaria explenda in altera Ecclesia acceptare nequeant, Quoniam licet Beneficiati prædicti additi reperiantur servitio Ecclesie Parochialis Sancti Felicis, & teneantur Abbati servitium, & obedientiam præstare, id tamen non officit, quominus, firmo remanente servitio, & obedientia erga Abbatem, valeant deinde in aliis Ecclesiis Missas, & Anniversaria, & alla Opera Pia celebrare, ut bene advertit Decifio R. P. D. mei Scotti §. Finali.

Locus enim de Guixols cum positus sit in Diocesi Gerunden., & sub illius Episcopi maneat Jurisdictione, non potest Abbas sibi potestatem arrogare publicandi suæ Jurisdictioni plenarie Presbyteros ipsi Ecclesie inservientes, contra eos statuendo, ut non valeant sine ipsius auctoritate, & assensu Opera Pia in aliis Ecclesiis explere. Quandoquidem Beneficiati Ecclesie Monasterialis mancipati licet existant, tamen etiam Ecclesie exempta dici valeret, adhuc tamen Episcopo remanent subiecti, Pignatelli, Consul, Canon, 189. num. 48, tom. 9., atque ipsi solum reservata est potestas Jurisdictionem exercendi super Clericos, & Presbyteros suæ Diocesis, super quibus habet fundatam intentionem illorum Legibus, & Edictis alligandi; hæc tamen potestas residere non valet in Abbate, & Ecclesie Rectori, seu Parocho, nisi doceat se constitutum in statu Prælati inferioris cum Jurisdictione Ordinaria in Clerum, & Populum Seculare, & quod eadem sublata fuerit ab Episcopo. Rot. in Leodiens. Jurisdictionis prima Aprilis 1698. §. Ulterius, coram Reverendiss. D. meo Moliner Decano, & 4. Februarii 1699. coram R. P. D. meo Priolo in Firmana Jurisdictionis super referatis 15. Aprilis 1701. §. Subnixæ, juncto §. Et licet, coram Reverendiss. D. meo Moliner Decano, & in Caputaquens. Jurisdictionis super bono jure 4. Maji 1707. §. Et licet, coram R. P. D. Caffarello.

Præcipue, quia ex Sententia lata per Vicarium Generalem Gerunden. ultique de anno 1626. pronuntiatum habetur, Abbatem nullam potiri Jurisdictione in Beneficiatos adscriptos servitio Ecclesie S. Felicis, sed pleno jure illos Ordinarii Gerunden. Jurisdictioni esse subiectos, ut notatum fuit in sæpè laudata Decifione R. P. D. mei Scotti, quæ revidetur, §. Resistente, ex qua quidem Sententia, emanata in Causa Status, ac in Judicatum transacta, omnis adempta fuit dubietas, cum illa pro veritate haberi debeat, præsertim cum ab antiquitate robur accipiat. l. res judic. ff.

de reg. Jar. Rot. in Aranen. Archiepiscopatus 22. Junii 1708. §. Juspatronatus juncto §. seqq. cor. R. P. D. meo Scotti.

Neque Beneficiatis obesse valet noviter adducta Concordia stipulata de anno 1571., ac per B. Pium V. confirmata, in quæ conventum fuit, ut Beneficiati Parochialis Ecclesie S. Felicis non possent in aliqua Ecclesia, vel Capella Oppidi de Guixols, quæ esset subiecta, vel dependens à Monasterio Abbatis, Officia, nec Missas Canonicas celebrare sine licentia Abbatis, aut Præsidentis Monasterii: Dicta siquidem Concordia ipso jure nulla convincitur; stipulata enim apparet cum duobus tantum Beneficiatis, ac per alterum successivè ratificata, quando ex ejusdem Concordie lectura constat, Beneficiatos in Ecclesia residentes fuisse numero septem, & sic cum Concordia præfata expleta fuerit à Beneficiatis, nec Capitulariter congregatis, nec ab eorum majori parte, nunquam efficere valet Corpus ipsum Universitatis Beneficiorum, cum ad dictum effectum Universitatis convocatio esset necessaria, & quod in transactione saltem major pars Beneficiorum interesset, ut docet Gonzal. Tellez in cap. 1. num. 5. in fine, de his, quæ sunt à majori parte Capituli, Felin. in cap. cum omnes, n. 24., & 28. de consist. Franc. de Ecclesiis Cathedralibus cap. 8. n. 353. & 354. Rot. dec. 887. num. 9. cor. Merlin. & dec. 731. num. 16. cor. Duno. Jun. & in rec. dec. 132. num. 7. part. 5., aliter enim transactio exarata ab aliquibus tantum de Universitate Beneficiorum, etiam si isti essent plures, adhuc stipulata censetur ab eis nomine proprio, & jure singulari, atque propterea nonnulli ipsos transigentes potest efficere, non autem allos, qui adu prædicto non interfuerunt, quive ab aliorum stipulatione obligari minimè possunt. Faber in leg. lib. 7. tit. 13. de finit. 3. Urceol. de Transact. quest. 32. num. 3. Tancredin. cons. 2. num. 7. & 9. tom. 1. Conciol. ad Stat. Eugub. lib. 1. rubr. 31. n. 4. Card. de Luc. de Decimis dif. 3. num. 6. & 7.

Verum quoque cum ageretur de adimenda Beneficiatis libera facultate celebrandi Anniversaria, & Missarum onera adimplendi in illis Ecclesiis, ubi eadem à Fundatoribus fuissent fundata, illorumque emolumenta administrandi; cum res esset de actu merè voluntario, & tangente privatum singulorum Beneficiorum interesse, ad ejus validitatem requirebatur consensus omnium de dicta Universitate, seu Collegio, nec fatis erat majoris partis consensus, quacunque ampliori forma ille emissus esse poterit. Gloss. in cap. cum omnes, in V. consist. de Consist. Anonell. de Regim. Eccles. lib. 4. cap. ultimo §. Primò, sub n. 9. Urceol. de Transact. dicta quest. 32. num. 25. Card. de Luc. de Decimis d. dif. 3. num. 9. & seqq. Solorzan. de Jur. Indiar. lib. 3. cap. 26. n. 96. Rot. dec. 450. n. 13. cor. Cerr. & in rec. dec. 139. n. 1. part. 14. & dec. 224. n. 25. & seqq. part. 16. & in Castellana Validitatis Concordie, seu Bipartita 12. Januarii 1705. §. Sicut etiam, cor. Reverendiss. D. meo Moliner Decano.

Abfque eo quod ad Concordie nullitatem

S U M M A R I U M.

sanandam possit in aliquo prodesse Confirmatio Apostolica eidem superaddita, quia cum
 38 omnes Beneficiati eorum consensum non dederint, ut supra fuit probatum, sine quo non datur Concordia leg. 1. ff. de pactis, utique omnino deficit subiectum, super quo Pontificis Confirmatio potest cadere, & proinde deficiente Causa motiva Confirmationis, dicitur deficere in Papa voluntas confirmandi, & sic talis Confirmatio evanida, & nullius roboris remanet, ut pluribus cumulatis dictum fuit in *Castellana Aperitionis oris* 19. Novembris 1703. §. *Procedentes*, & in eadem *Castellana Validitatis Concordia, seu Bipartita* 12. Januarii 1705. §. *Posito ex hactenus*, & §. *Et hac subreptionum capita*, cor. Reverendiss. D. meo Molines Decano.

Posita autem Concordiæ nullitate, ac successivè illius Confirmationis, opponi non potest ejus subsecuta approbatio, facta à nonnullis Beneficiatis pro tempore, prævio etiam ipsorum juramento; nam sicuti ab initio Concordia expleri non potuerat à Particularibus tantum Beneficiatis, sed universalis omnium consensus ad sui essentiam requirebatur, subsecuta utique approbationes, non ab omnibus universaliter emanatæ, Universalitatem obligare non valebant, sed ad summum ipsos obligatos potuerunt arctare, signantes quia approbatio emanata censetur sub præsupposito validitatis originariæ Concordiæ, quæ corrumpente, corrumpit etiam subsecuta approbatio, ac juramentum, quod non debet esse vinculum iniquitatis, ut persequitur Rot. in d. *Castellana Aperitionis oris* §. *Non relevante*, & in altera *Validitatis Concordia, & Bipartita* §. *Nec obstat*, cor. Reverendiss. D. meo Molines Decano.

Sed in universum cessat Concordiæ obstatulum, nam data etiam ipsius validitate, non exinde tamen sequi posset, quod per eam Beneficiati prædediti essent Anniversaria celebrare, ac Missarum Sacrificia offerre in Ecclesia S. Joannis, cum Concordia ad eam non se extendat, dum in eadem solummodo interdictum reperitur Beneficiatis similia Pia Opera exercere in Ecclesiis, & Capellis subiectis ipsi Ecclesiæ S. Felicis: Cum autem, supra probatum extiterit, Ecclesiam S. Joannis neutiquam esse illi subiectam, sub prohibitione propterea venire non potest, ita ut licet non valeant sine dictæ Concordiæ violatione Anniversaria, & Missas per dictos Beneficiatos celebrari jñ sepedita Ecclesia S. Joannis.

Et ita utraq; &c.

R. P. D. P. I. O.

Gerunden. Officiorum.

Luna 7. Decembris 1699.

A R G U M E N T U M.

Parochus præterdare non potest, quodd, quando corpora suorum Parochianorum in aliena Ecclesia tumulantur, post ibi peractas exequias, funebre Officium iterum in Ecclesia Parochiali celebratur.

- 1 *Manutentio concedenda non est habenti contra se rem judicatam.*
- 2 *Humatis extra Parochialem Ecclesiam defunctorum Cadaveribus, Paroco Quarta funeralis debetur.*
- 3 *Sed non potest barem obstringere, ut Officium funebre in Ecclesia Parochiali iteretur, prout in Ecclesia, in qua Cadaver tumulatum fuit.*
- 4 *Sacris Canonibus repugnat, quodd Fidelibus adimatur libera facultas eligendi Sepulcrum.*
- 5 *Partita, extracta ex privatis Libris, pendente Judicio, ac Parte non citata, non probant.*
- 6 *Consuetudo in uno casu probata, ad alium non extenditur.*
- 7 *Manutentio non nisi ad limites possessionis concedi debet.*
- 8 *Et non competis ex alibus merè facultativis.*
- 9 *Synodalis Constitutio, d Jure Communi exorbitans, non est attendenda, nisi confirmatio Apostolica accesserit.*

D E C I S I O X.

TUmulatis in Monumento Majorum, sito in Ecclesia Parochiali Loci de Olla Cadaveribus Ursule matris, Francisci filii, ac Salvatoris nepotis Josephi de Mach; Sacrista, ac Beneficiati Parochialis Ecclesiæ S. Ginnesii Oppidi Turricellæ, intra cujus fines extat dictæ Josephi Domus, in qua præfati Ursula, Franciscus, ac Salvator mortem obierunt, Judicium instruxerunt coram altero ex Vicariis Episcopatus Gerunden. adversus dictum Josephum, prætendentes in eorum Parochiali Ecclesia funebre Officium eodem ferme modo, ac pompa, qua in memorata Ecclesia Loci de Olla omnia Exequiarum Iusta jam fuerant perfoluta, iterum esse celebrandum. Verum comperta per Officiale supradictum actionis insubsistentia, Joseph per sententiam ab impetitis absolutus fuit, quæ, ob non interpositam ex parte Reorum appellationem, in rei judicetæ auctoritatem transitum fecit, ut idem Judex per separatam Decretum deinceps declaravit. Sed adhuc non acquiescentibus Sacrista, ac Beneficiatis, Causam ad nostrum Tribunal committi curarunt: Quapropter cum hodie dubium *An sit danda manutentio*, jamdiu subscriptum, proposuerim, prodijt Rescriptum, Manutentionem non esse dandam.

Fundabatur resolutionis ratio in eo, quodd scilicet concedi non debet manutentio contra habentem pro se rem judicatam, cum tunc petitorum dicatur absorbere possessorum, ut tradunt Menoch. de Retinen. possess. redem. 3. numer. 685. Possb. de Manut. obfer. 66. num. 1. & obfer. 108. num. 18. Rot. dec. 167. num. 3. part. 15. & dec. 365. n. 9. part. 19.

Quæ quidem receptissima conclusio potiori jure obtinere debet in præfenti casu, ex quo constat de justitia Sententiæ à dicto Vicario prolata: siquidem cum ex Canonial

2 Juris censura humatis extra Parochialem Ecclesiam Defunctorum Cadaveribus, Parochia Quartam Funeralis debeatur, ut habetur ex capite certificar. 9. de sepulch. & ex Clementin. dudum §. Verum, eodem titulo. Rot. coram Caccino dec. 2089. num. 8. & 24. latè in Romana Funeralium 15. Junii præteriti §. Hujusmodi, & §. Sequenti, coram Reuerendiss. D. meo Decano, sit indè, quod cum præter dictam Canonicam portionem nil aliud Parochialis Ecclesia ab hæredibus Defunctorum consequi valeat, nequeat propterea illos obstringere, ut celebrati faciant Officia Novennalia, prout in Ecclesia, in qua sepulta fuerunt Cadavera, celebrata fuerunt, sicuti in specie firmant Rodriquez Quæst. Regular. quæst. 58. art. 3. Bordon. Var. Resol. resol. 51. de Sepulch. num. 29. 59. & 217. Tondut. Resol. Benefic. tom. 1. resol. 63. n. 27. Barbos. in Summa Apostolic. Dec. collect. 558. num. 15. Romaguer. ad Constit. Synodal. Gerunda lib. 3. & 9. cap. 3. num. 23. vers. Et tunc Parochi, & respondit Rota in Elven. Jurium Parochialium post Tambur. de Jur. Abbat. dec. 85. n. 1. & 2. & in rec. dec. 473. num. 3. part. 3. rec. & optimè quidem suadente ratione, nam si ob reiterata Officia duplex onus hæredes subire, cogerentur, profecto ei indirectè libera facultas eligendi sepulchrum tolleretur, quod aperte Sac. Canonum Sanctionibus repugnat, ut ponderant Bonifac. Vitalin. in Clementin. dudum, num. 48. Ancaran. ibidem num. 28. Oldrad. conf. 225. num. 10. cum sequenti. bene Rota d. dec. 85. num. 5. §. Et cum hac, post Tamburin. de Jur. Abbat.

Et frustra ad obumbrandam præfati Judicati Justitiam recurreretur ad prætenfam Consuetudinem celebrandi Novennalia in Ecclesiis Parochialibus, etiamsi Funeralia facta fuerint, in Ecclesiis, in quibus humi condita fuerunt Cadavera: quoniam super partitis Defunctorum, ad hunc effectum ex parte Actorum adductis, nullum visum est posse constitui fundamentum ad evincendam assertam consuetudinem, nedum quia cum extractæ fuerint ex propriis eorumdem Beneficiorum Libris pendente lite, ac parte minimè citata, nullam in Judicio fidem sibi vindicant. Rot. dec. 318. num. 4. part. 2. & dec. 273. num. 6. part. 19. rec. & alibi passim.

Verùm etiam quia ipsdem partitis diligenter examinatis, liquidò D.D. constitit, majorem illarum partem respicere Officia facta pro Defunctis, quorum Cadavera sepulta fuerunt in Ecclesia Sancti Augustini diœi Oppidi Turrellæ, cum qua Parochi habent specialem Concordiam eisdem tribuendi Jus, ac facultatem celebrandi in hoc casu Novennalia in Ecclesia Parochiali, de qua Summ. Josephi num. 7. proindeque actus isti, qui virtute memoratæ transactionis expleti fuerunt, frustra adducuntur ad operandum Consuetudinem in longè diverso casu, nimirum simulationis factæ in Ecclesia separata ab illa S. Augustini, cum qua nulla intercessit transactio, regulare enim est, quod Consuetudo in uno casu probata, extendi nequeat ad alium, cum tantum dicatur habere de potentia, quantum de actu. Rota dec. 355. num. 5. & 6. part. 14. cum aliis in Hispan. Juris sedendi in Synodo 21. Junii 1697. §. Prout nec etiam, coram R. P. D. meo Muto, &

in his terminis d. dec. 473. num. 2. vers. ultra, quod. part. 3. recen.

Aliæ verò partitæ concernunt celebrationem Funeralium factorum in Ecclesia Parochiali, antequam Cadavera delata fuerint ad Ecclesiam, ubi fuit electa sepultura, & sic pariter in casu diverso, atque idcirco inefficaces redduntur pro obtinenda manutentione in casu præfenti, cum eadem non nisi ad limites possessionis concedi debeat, Possb. de Manut. obser. 73. num. 2. Rota coram Greg. dec. 569. num. 1. & in rec. dec. 241. num. 18. part. 19.

Reliquæ demùm, quæ modicæ sunt, licet videantur percutere præsentem casum, super quo vertitur quæstio, nihilominus non offiunt, nam cum celebratio Novennalium, facta in Ecclesia Parochiali, provenire poterit ex libera hæredum voluntate, utique ex his actibus nullibi probata coactione prætendi nequit manutentio, quæ non competit ex actibus merè facultativis, in quibus non confideratur possessio, ex plenè congestis per Possb. de Manut. ubi supra obser. 53. num. 2. Menoch. conf. 201. num. 63. & seq. Card. de Luca de Servitut. disc. 13. num. 2. & in specie dixit Rota sepè laudata dec. 473. num. 1. vers. Vel quia, part. 3. recen.

Posito igitur quodd ex prædictis partitis comprobari nequeat consuetudo percussus Individuale casum, de quo agitur, minus relevare visa fuit Taxa, seu Constitutio Synodalis anni 1660. impressa penes Romaguer. ad Constitutiones Gerunda lib. 3. tit. 17. cap. 18., quæ expressè decernitur, quod in casu simulationis Cadaverum extra Parochiam celebrari debeat in Parochia Officium cum eadem solemnitate, cum qua facta fuit sepultura in Ecclesia, in qua sepulchrum fuit Corpus: quoniam dicta Synodi Constitutio, utpote evidenter à Juris Communis dispositione exorbitans, juxta quam ultra Quartam, nil aliud, ut supra firmatum est, Parochio debetur, attendenda non venit, nec de ea est habenda ratio ex defectu potestatis, nisi exhibeatur Apostolica confirmatio, ut in indiviso respondit Rot. dec. 272. num. 3. vers. nec relevat. part. 8. rec.

Et ita utraque &c.

R. P. D. P R I O L O,

Giennen. Juris mutandi.

Luna 11. Februarii 1704.

ARGUMENTUM.

Jus mutandi Canonicos, Dignitates, alioque Præbendatos ab Ecclesia Giennen. ad illam Baetien. & è converso, ad Episcopum spectare firmat præfens Decisio, titulo cessionis, eidem factæ à Capitulo de anno 1530., eaque à nullitatis vitio, per Capitulum oppositæ, vindicatur.

SUMMARIUM.

- 1 Facti species narratur.
- 2 Meliorem titulum, quem habet, præsumitur quis produxisse.

3 Ubi

- 3 Ubi agitur de præjudicio Capitularium, ad actus validitatem requiritur omnium convocatio, & consensus.
- 4 Multoque magis, si adsit aliquorum contradiçtio.
- 5 Quando enunciativa, à Prædecessoribus emissæ, alique similis actus, possint Successoribus præjudicare.
- 6 Distingue conclusionem, sub n. 3. & 4. positam, ut habeat locum, quando actus Capitularis tangit interesse plurium, non ut Collegiatorum, sed tanquam singulorum.
- 7 Secus verò, si actus pertineat ad Collegium, & sit faciendus ad evitandas controversias.
- 8 Vicarius Generalis in iis, quæ respiciunt commodum, & interesse Episcopi, votum non habet in Capitulo, nec in illo stare potest.
- 9 Non sic ante Declarationes Sacre Congregationis Concilii, nisi probetur particularis consuetudo Ecclesiæ.
- 10 Jus, quod Capitulum vigore Statuti potuit sibi reservare, potest etiam illud cedere absque Beneficentia Apostolico.
- 11 Actus gestus super Jure non competente, non requirit Beneficentiam Apostolicam.

DECISIO XI.

PRESSIO paganorum, quæ dextera Domini faciente virtutem, in partibus Hispaniæ feliciter consummata remansit, de anno 1227. pervenerat usque ad Civitatem Baeticen., quam san. mem. Gregorius IX. erexit in Cathedralē. Sed postmodum ea ulterius progrediente, Ecclesia Giennē. de anno 1249. ab Innocentio IV. eodem titulo fuit decorata, ad eandem transferendo Episcopum, & Capitulum, cum hoc tamen (sunt verba Brevis) quodd Episcopum auctoritate nostra in Baeticen. Ecclesiā manere faciat sex, aut octo Canonicos, qui perpetuò Divinis ibidem vacent obsequiis &c.

Hæc adeò pia dispositio tractu temporis acerrimam litem excitavit inter Episcopum, & Capitulum super competentia talis Juris Mutandi, quæ postea tribus sententis Rotarum, favore Episcopi finem habuit: Et quia res judicata duo continebat, nempe Jus Mutandi, & liberè sine consensu Decani, Canonicoꝝ, & Capituli, ad executiendum tale jugum omnem lapidem movit Capitulum; Et primò curavit modificationem prædictæ liberæ facultatis, quā tamen obtinere non potuit propter obseculum rei judicatæ, ut videre est in dec. R. P. D. mei Anibaldi sub die 20. Februarii 1699. Secundò impetravit à Signatura Justitiæ Commissionem de Causis restitutionis in integrum à toto negotio principali, sed & hoc frustra, quia ob non integram transportationem actuum demonstrare non poterat injustitiam Sententiarum, sine qua nunquam conceditur restitutio, ut firmatum legitur in dec. R. P. D. mei Muti 28. Aprilis 1700.: à qua sententia iterum per Signaturam directā mihi fuit secunda Commissio -- De Causis; In quo, summo labore Capitulum recognoscere, & transcribere fecit antiqua Acta

Sententiarum per unum ex Notariis Sac. Rotæ: Sed nihilominus propositio per Me dubio una cum altero per R. P. D. meum Lancettam respiciente judicatum R. P. D. mei Anibaldi, ex rationibus infra dicendis Domini respondetur: Non constare de Causis.

Fundamenta præcedentium resolutionum, duo fuerunt, defectus nempe transportationis Actuum, & justitia Sententiarum ex præsumpta assensu Juris, & Innocentiana Constitutione. Et quo ad primum, attentis diligentis per Capitulum factis, & Attestatione Notarii asserentis -- Sicchè il presente Registro viene ad esser nel modo suddetto, nel tutto, e particolarmente negli Atti necessarj intero &c. Summario super dicta Transportatione num. 1., Domini crediderunt, vel huic obiecto per hanc Attestationem jam satisfactum fuisse, vel hodie minimè necessarium assumere hanc questionem. Debilitatum quoque remansit secundum, nam assensu Juris assumpta fuit illative propter obscuritatem, in qua reperiebatur Causa ob defectum Actuum, dum ratio resolutionis erat potius indaganda, quàm examinanda, prout etiam demonstrat allegat. cap. quassium, de rer. permutat., in quo materia est longè diversa à casu nostro, necnon Constitutio Innocentiana, quæ tantum mandavit, ut Episcopus manere faciat sex, aut octo Canonicos, quod est quid diversum à Jure Mutandi, & sufficit, quòd non veniat in necessariam consequentiam.

Et hoc tantò magis Domini dixerunt, quanto ex moderna Actuum transportatione resultat de allo claro titulo, nempe de cessione facta à Capitulo de anno 1530. favore Episcopi de Mendoza, & Successorum, data in Summario num. 7. Quando igitur habemus titulum certum, superfluum est recurrere ad illationes, & argumenta, nam etiam si Jus Mutandi esset radicatum in Capitulo, vigore præten si Statuti anni 1476., una cum mutationibus inde secutis, & per Capitulum exhibitis usque ad tempus factæ cessionis, nec contrarium dici posset allegatæ Constitutioni Innocentianæ, adhuc tale jus, uti cessum, spectaret ad Episcopum, & illo legitime uti posset, maxime attenta re judicata, & obervantia ab inde citra per duo fere secula plenissime comprobata; Cum ad inducendam, illius injustitiam concludentissimè requirantur probationes.

Sed ulterius hodie etiam apparet, talem fuisse sensum antiquarum resolutionum, quia ex duabus decisionibus noviter repertis apud Put. la 283. & la 295. lib. 3., emanatis coram Suavio Reomano, colligitur controversiam fuisse à Capitulo validitatem dictæ cessionis. Firmant enim dictæ Decisiones, quòd Capitulum convocatum ab habente facultatem, et si non conveniunt duæ partes Capitularium, tamen potestas Capitularis manet in illis, qui veniunt, & gesta per illos valent, tanquam gesta à Capitulo, & dum in hoc motivo principaliter se fundavit Sac. Rota, supponendum est, talem titulum cessionis, tanquam meliorem, usque tunc fuisse amplectum, juxta dictum Innocent. in cap. dudum, de decim. Rota coram Put. dec. 239. num. 1. lib. 3.

in *Corr. Gregor. dec. 477. num. 7. & in recent. dec. 29. num. 26. cum seq. part. 6. & dec. 218. num. 1. part. 7. & in Januen. Abbatie 10. Martii 1692. §. Caterum, cor. Reverendiss. Burgen. & 15. Junii 1693. §. Comprobata ex his, coram R. P. D. meo Caprara.*

Agnoscentes Defensores Capituli vim illius obiecti, omni conatu iterum se converterunt ad oppugnandam illius validitatem, & primo opposuerunt, quod facta fuit à nonnullis Capitularibus Giennæ, non convocatis illis Baetiæ residentibus, & cum hinc inde admittatur dictas Ecclesias, quamvis materialiter duas, formaliter tamen constituere unam tantum Cathedralam, & Capitulares, ceteri divisi, unum tantum Capitulum, debebant omnes convocari, & illorum pretermisso nullitatem actus importat: Quia ultra quod est de jure, agebatur etiam, de maximo interesse Ecclesiæ, & uniuscujusque Capitularis in specie; talis enim cessio imponebat in unoquoque eorum intolerabilem servitutem, sese lubmittendo arbitrio Episcopi, quod quamvis semper rationabile supponendum sit, attamen negari non potest, quod, subsistente tali cessione, non sit in potestate Episcopi hodie transmittendi ad Baetien, quem voluerit, & illum cras revocandi, incertam semper reddendo illius permanentiam, obligando potius eundem ad peregrinandum, quam ad residendum, & propterea stante hoc præjudicio, ut actus cessionis esset validus, erat omnino necessaria omnium Capitularium convocatio, ut omnis generalibus, In terminis Capituli duarum Ecclesiarum unitarum fiant gloss. in canon. temporis qualitas 16. quest. 1. in V. unire, & Petrus de Union. Eccles. cap. 1. num. 4. inter Tractatus Magnos tom. 15. part. 1. fol. 235. Turricell. eodem tract. cap. 3. num. 6. & Rot. in rec. dec. 37. num. 4. part. 10., & signanter hujusmet Capituli Franc. de Eccles. Cathedr. cap. 8. num. 142.

Subdebant etiam, quod hodie apparebat insubsistens fundamentum allegatarum Decisionum. Nam dato etiam quod potentia Capitularis maneat in illis, qui veniunt ad Capitulum, hoc procedit, quando omnes sunt vocati, & certiorati de materia proponenda in Capitulo; quia tunc supponitur, quod absentes se remissive habeant ad resolutionem capiendam, at in præsentem non solum constat non fuisse vocatos, neque tempus adfuisse pro inestimatione illis facienda, sed quod magis est, contra dictam nullitatem expressè protestatus fuit Decanus, cum nonnullis aliis, qua de Causa etiam se absentant à Capitulo, ideoque cum hoc Jus Mutandi in omnes singulariter influeret, stante hac contradictione, tanto magis requirebatur omnium convocatio, ac etiam consensus. Bim. conf. 184. n. 27. Bellon. Jun. conf. 32. num. 4. Barbol. in cap. cum omnes, num. 6. de consil. Transbedin. consil. 3. num. 9. cum seqq., & Rot. cor. Cerro dec. 473. num. 7.

Quamvis pro parte Episcopi diceretur, talem actum non posse appellari veram cessionem, ex quo contrarium Jus Mutandi pertinebat ad Episcopum, vel ab immemorabili, vel saltem vigore allegatæ Innocentianæ Con-

stitutionis, & assistentiæ Juris; unde potius accipiendus esset pro declaratione, seu restitutione illius juris, quod Episcopo inerat, & usurpatum fuit à Capitulo, cum supposito ejusdem Statuti anni 1476., ac de tempore Sedis vacan., & absentie Episcoporum; attamen DD. illum habuerunt pro vera cessione, quia Vicarius Episcopi de eo tempore institer, ut à Capitulo tale jus cederetur Episcopo; verba Instrumenti sonant in cessionem; Canonici Thesaurarius, qui fuit unus ex cedentibus, in actu cessionis tale votum, protulit. — *Cb'era di voto, e parere, che il Capitolo di questa Santa Chiesa rinunciasse li Statuti, e preminenza di assegnare, e mutare le Dignità, e Canonici &c. Summario n. 7., & Testes examinati pro parte Episcopi deponunt de immemorabili favore Capituli ante cessionem, & ex post favore Episcopi: Et quamvis tales enunciati, & depositiones non possent successoribus præjudicare, tamen cum productæ fuerint pro parte Episcopi, & illarum vigore reportata fuerit res judicata, quæ hodie allegatur ad fundandam propriam intencionem, veniunt attendendæ, maxime quia supra DD. habuerunt pro valde turbida assistentiam Juris, & Constitutionem Innocentianam. Cravetti, conf. 201. num. 5. Rot. cor. Gregor. dec. 215. num. 2. & in recent. dec. 429. num. 24. part. 19. & in Carpen. Matrimonii 28. Aprilis 1701. §. Et quomodo, coram Me.*

Non tamen admiserunt allegatam nullitatem, procedendo primo cum satis vulgata distinctione, quod scilicet, aut actus Capitularis tangit interesse plurium, non ut Collegiarum, sed tanquam singulorum, & in tali casu omnes in eo consentire tenentur, etiam si Capitulo non interveniant, & consensus illorum, qui præsentem fuerunt, absentibus præjudicare nequit, ut ex Text. in cap. cum omnes, de consil. & ibi gloss. in V. constitutum, & sequitur Latorius Var. Elucubr. tit. 4. cap. 17. n. 13. Mantie. dec. 388. num. 4. Aut agitur de actu ad Collegium pertinentem, & faciendo, ut erat dimissio Ista Juris Mutandi ad evitandas controversias, & in hoc casu Capitulum dicitur legitime convocatum, mediante consueto modo per sonum campanæ, & actus in eo expletus subsistitur, licet nonnulli ex Capitularibus defecerint, cum attendi debeat id, quod major pars fecit, ut prosequitur allegata Gloss. in d. V. constitutum; Et hanc glossam amplexa est Rota in allegatis Decisionibus, quæ rem judicatam præcesserunt, illam applicando casui, de quo agitur, ut videre est apud Puteum dec. 283. & 295. lib. 3. & concordat Redoan. de Reb. Eccles. non alien. fol. mibi 164. num. 51. cum seqq., & hanc opinionem esse veriore, & magis communem, firmat Felin. in cap. cum omnes, num. 14. in fin., & num. 22. de consil. Quapropter supponendum est, omnia etiam alia requisita de eo tempore justificata remanuisse, concurrente adeo longæva observantia, & subsecuta ratificatione Capitularium Beatæ commorantium, quia statim duo petierunt ab Episcopo propriam commutationem, & illam obtinuerunt.

Cum tale Jus mutandi certè adsit in hac Ecclesia etiam ad sensum Capituli, & solum in-

incertum fit an competat Epifcopo, five ex jure proprio, five jure ceffo, vel Capitulo, hanc Incertitudinem fubtulit res judicata, & obfervantia, quia etiam magis congruum eft, quodd tale jus præminentiale refideat in Epifcopo, tanquam Capite, in quo cum non agatur de proprio interefle, fupponenda eft minor affectio, & quodd folùm præ oculis teneat fervitium Dei, & Ecclefie, & maxime quia in tanto temporis fpatio nullum allegatur abfurdu.

Alia verò nullitas allegata per Capitulum confiftit in eo, quodd inter octo, five novem, qui huic cefioni confenferunt, adfuit Vicarius Generalis Chriftophorus de Arquellada, qui in his, quæ refpiciunt commodum, & interefle Epifcopi, votum non habet in Capitulo, neque in illo stare poterat, ut firmavit Rot. in Hifpalen. Juris votandi 4. Februarii 1697. cor. R. P. D. meo Caprara.

Sed facilis fuit refponfo, nam de tali nullitate nihil tunc temporis fuit oppofitum, & jure merito, quia vel dictus de Arquellada non erat de eo tempore Vicarius Generalis, cum tantum doceatur, hoc munus exercuiffe fub Cardinali Pæcecho de anno 1545., vel cum de jure familiares Epifcopi non impediuntur votum dare, nec de eo tempore poterant obfervari Declarationes Sac. Congregationis Concilii longè pofteriores, docendum effer, quodd tunc vigeret talis confuetudo in Ecclefia Giennen., de qua etiam nunc dubitatur, & pendet hæc fpecialis controverfia, cum Partes obtinuerint Compulforiales ab hoc Sacro Tribunali, & ideo firmata in d. decifione R. P. D. mei Caprara, ultra quodd Causa remanet indecifia, non poffunt ampliari ad aliam Ecclefiam, in re, quæ pendet à confuetudine, cum ifta non extendatur de una Ecclefia ad aliam. Menoch. conf. 401. num. 5. Rot. coram Seraphin. decif. 1159. num. 5. & in rec. dec. 214. num. 20. parte 7. & dec. 57. num. 22. part. 8. & dec. 357. n. 51. part. 11.

Ultima denique nullitas, oppofita per Capitulum, deducebatur ex defectu Beneplaciti Apoftolici, & effer validior cunctis aliis, fi fubfifteret; fed cum prætendat Capitulum, quodd in erectione primæ Cathedralis à Gregorio IX. data fit facultas condendi Statuta pro fervice Ecclefie, & quodd de facto vigore hujusmodi facultatis per particulare, 10 Statutum fibi refervatum legatur tale Jus Mutandi, ficut potuerunt illud fibi refervare, ita illud cedere etiam potuerunt, cum utrumque proveniat ab eodem principio; fi verò refervatio non effer attendenda, ut præten-
ditur pro parte Epifcopi, quia facta non fuit præfente Epifcopo, neque de illius confenfu, fed folum cum præfentia Vicarii, & ideo non poffe vocari Statutum, actus tanquam geflus fup jure non competente non
11 requirere Beneplacitum Apoftolicum, quia nihil cefsum, vel alienatum dici poteft.

Et ita utraque &c.

R. P. D. ANSALDO.

Giennen. Juris Mutandi fuper Declaratoria.

Veneris 3. Aprilis 1699.

ARGUMENTUM.

Adverfus Canonicos, Dignitates, & Præbendatos Ecclefie Giennen. & Bæcen. relaxandam fore decernitur Declaratorium incurfus in cenfuras, ob non partitionem ejus Judicatis, non obftantibus objectis, in contrarium allatis.

SUMMARIUM.

- 1 Contra contumaces mandatis Rotalibus quando locus fit Declaratoria incurfus in Excommunicationem, & Cenfuram.
- 2 Quibus penis multentur Canonici, alique Capitulares non residentes.
- 3 Excommunicatione utitur Ecclefia in fubfidium, de fperatis aliis remediis, contra inobedientes.
- 4 Statuitur, concedentibus Canonici tempus abfentia, majus tribus menfibus, derogatum fuit per Sac. Conc. Tridentinum.
- 5 Tempus abfentia, concessum Canonici, intelligi debet discretè, dummodo Ecclefia fufficiens fervice non privetur.
- 6 Confitto manifefte de inobedientia, compellendi funt contumaces per Cenfuram.
- 7 Qui non fletis, non dicitur veniffe.
- 8 Qui vult antecedere, vult etiam confequens, ad quodd tendit illud antecedens.
- 9 Refpondetur objecto, de quo fub n. 2.
- 10 Superiorum præcepta reverenter fufcipienda funt, præferim à viris Ecclefiafticis.

DECISIO XII.

Eodem tempore, quo Canonici, Dignitates, alique Præbendati Cathedralis Ecclefie Giennen. & Bæcen. infisterant apud Me pro fubfcriptione Dubii in devolutivo, Anliceret Epifcopo mutare, feu transferre eodem Canonicos, Dignitates, & Præbendatos ab una ad alteram Ecclefiam abique exprefione caufæ, ex oppofito infurrexit Epifcopus fub eo fundamento, quodd eludere interrim fatagentibus eidem Capitularibus, & Præbendatis quafi poffeffionem ipfius Epifcopi in liberè mutando, fuffultam ufque à feculo præterito per tres uniformes Sententias noftri Tribunalis, uti plenius conftat ex Decifione fuper eodem devolutivo edita coram Me fub die 20. Februarii proximè præteriti, placeret ipfi Tribunali adverfus reftatarios, & contumaces in parendo Iuftitiæ, & Mandatis Rotalibus decernere Declaratorium incurfus in excommunicationem, & Cenfuram; fed Domini folita benignitate, & maturitate procedentes, diftuli tunc refolutionem Dubii per Me propofiti fub die 12. Decembris proximè elapfi, confidentes, quodd deinceps iidem Capitulares, & Præbendati tandem refpicerent, & ferio obedirent: Verum (ut videbatur)

F in.

indurato corde, folàmque sub coloratis prætextibus producta per eòdem Capitulares, uti par erat, obedientia, coacti tandem fuerunt sub hodierna die Mihi demandare, ut relaxarem Declarationem, adhuc superabundanter indulgendo, quòd prægræger terminum unius mensis ad parendum à die intimationis in Partibus faciendæ.

Ratio motiva versata est in clara iustitia, ex parte Episcopi, habentis pro se simplices Executoriales nostri Auditorii, quibus nec Sac. Congregatio Concilii, nec idem nostrum Auditorium consulti esse præpediendum mediante utrobique denegata inhibitione, ideoque cum eòdem Executoriales liberam, & absolutam potestatem, & auctoritatem mutandi tribuerent Episcopo, è converso autem prædicti Capitulares, & Præbendati simularent velle parere, sed in effectu quatuor Canonici, & unus Portionarius iussi residere in Ecclesia Baecen., potius comparuerint, quàm effectivè resederint, Domini idcirco servatis jam ab Episcopo terminis affueris, ad finem canonice deveniendi ad Ecclesiasticas innodationes, meritò existimarunt, pro obtinenda tandem partitione Contumacium, uti brachio Excommunicationis, sivè expetite Declarationis, juxta iudicium, & antiquissimum stylium, quo semper Rota in hisce casibus usa est, teste Felin. in cap. ad probandum, num. 6. de sentent. & re iudic. Vestr. in Prax. lib. 8. cap. ult. num. 19. Rot. in Palentina Canoniciatus super Declarationia 11. Martii 1637. §. 1. coram R. P. D. meo dell' Olmo, in Alerien. Expensarum 10. Martii 1638. §. Nam personalis, coram R. P. D. meo Caprara, & in Urgellen. Servitutum super Declarationia 12. Januarii proxime præteritis §. Relaxationis namque, coram R. P. D. meo Lancetta.

Nec juvit, ad obtegendam contumaciam prædictorum Capitularium, & Præbendorum duplex exculatio, una in facto, altera in iure: In facto nempe, quòd prædicti quatuor Canonici, & alter Portionarius, effectivè obtemperaverint, accedendo ad Civitatem Baecen.; & si postea remeaverint, id egerint, vel in vim Statuti concedentis spatium centum dierum, pro absentia ab utraque Residentia, vel quia res non erant ita paratæ, ut possent Inconveniens lares stabilire in Civitate Baecen., sed illis oportere pro levamine familiarium indigentiarum ad Patriam, vel ad aliam commodiorem Civitatem Glennen. tantisper remeare: Et in iure, quòd in omnem casum Episcopus non posset insistere pro Declarationia, seu pœna Censurarum, quando eidem suppetebat apertum, & undequaque exuberans remedium Sacri Concilii Tridentini, decernentis, quòd Canonici, aliique Capitulares, declinantes à Residentia, multarentur prius in iustarum medietatis fructuum, ac pertinacia durante, in totis fructibus, & tandem in pœna privationis Canoniciatus, vel Præbendæ, sicuti sanctum legitimum in prædicto Concilio sess. 24. de reformat. cap. 12., maxime verò, dum remedium Excommunicationis, & Declarationis non est, nisi telum subsidarium, quo Ecclesia tanquam benigna Mater, quodammodo alio medicamine desperato, serit inobedientes, ut

dicunt Sayr. de Censur. lib. 1. cap. 1. num. 13. Bell. Disquisit. Cleric. part. 1. tit. de Favor. Cleric. Canon. §. 5. num. 6. & seqq. Sperell. dec. 160. ex num. 1. usque ad 8. Card. de Luca in Adnot. ad Concil. Trident. disc. 43. num. 1.

Siquidem, in ordine ad factum, Statutum, processit impartiebatur Canonici, aliisque residere debentibus in Ecclesia Baecen., licentiam, seu facultatem abessendi per spatium centum dierum: Verùm, quicquid foret, an huiusmodi Statutum amplius esset allegabile, ex quo per superventam oecumenicam censuram Sacri Concilii Trident. in d. sess. 24. cap. 12. arctissime derogatum legitur talibus Statutis, nec non consuetudinibus, in quantum prætergrediebantur, & excedebant spatium trium mensium, ab eodem Concilio præfinitorum pro iusta requie jugiter residentium, ut ibi non liceat vigore cujuslibet Statuti, aut consuetudinis &c., & adnotatur Garz. de Benefic. part. 3. cap. 2. num. 196. cum seqq. Zipseus consulti. Canon. lib. 3. tit. de Cleric. non resid. consulti. per tot. Antonell. de Loc. Legal. lib. 1. cap. 13. n. 1. Rot. in Moguntina Canoniciatus 6. Aprilis 1695. §. Nec ad evitandam, coram bo. me. Ursino, confirmata 1. Julii 1637. §. Quandoquidem, & seq. coram R. P. D. meo dell' Olmo.

Et quicquid pariter esset de prætenfa consuetudine, ob quam contendebant Capitulares, etiam obligati residere in Ecclesia Baecen., posse redire, & accedere ad Ecclesiam Glennen., atque inibi per modum hospitalii permanere per spatium 40. dierum, gaudente interim omnibus fructibus, & emolumentis, ac si effectivè resedissent apud Ecclesiam Baecen. sem, dum ex gladio mox enunciatae Sanctiönis Conciliaris interverfa diei poterat hæc consuetudo, ex iam allegatis: Attamen, hodierna hypothesi compertum fuit, quòd (ut ostendebat Episcopus) ob absentiam quatuor Canoniorum, & alterius Portionarii, quos Episcopus iusserat residere pro servitio Cathedralis Baecen., de facto non remanebat pro explendo Divino Cultu, nisi unus dumtaxat Canonicius, & tres, vel quatuor ad summum Portionarii; quapropter dato millies, quòd possent abstractivè, & in suis casibus conjungi ista tempora centum dierum concessorum à Statuto, aliorumque quadraginta in vim consuetudinis sub memorato titulo hospitalii, hæc tamen omnia debebant intelligi discretè, & dummodo non privaretur Ecclesia sufficienti servitio, itaut remaneret deserta, quemadmodum in his, immo fortioribus terminis, ponderarunt Garz. de Benef. d. part. 3. cap. 2. sub num. 315. Barbos. de Offic. & Potest. Episcopi. part. 3. alleg. 53. num. 118. Sanctarell. Var. Resol. quest. 4. num. 28. Crecoper. Lucubr. Canon. lib. 2. num. 176.

Tollebat omnem difficultatem ipsum tempus, quod pater esset veritatis: Nam Capitulares iussi sese transferre, ac residere in Ecclesia Baecen., sub die 13. Julii anni delapsi resederunt quidem usque ad diem 20. Augusti subsequents, sed abinde citra nunquam amplius redierunt, & Ecclesia usque ad hodiernam diem extitit viduata servitio necessario, & opportuno: sicque Tribunal meritò agnoscens fieri fraudem legi, solidè censuit deveniendum ad 6

Ec-

Ecclesiasticas Censuras, sicuti palpata in facto inobedientia semper consuevit, ut præter supra adductos in S. Ratio motiva, videre est in dec. 174. num. 3. & 4. coram sa. me. Alex. VIII. & in Toletana Jurisdictionis 29. Aprilis 1682. S. Non paritio verò, coram bo. me. Pauluccio.

Nil penitus officiente nugaci illa subalterna excusatione, quod Executoriales Sacri Auditorii præciperent tantummodo liberam in Episcopo potestatem, & absolutam in Capitularibus necessitatem hujusce Mutationis, quidquam autem non dicerent de obligatione, & servitute perseverandi: Quoniam si Jura dicunt, aliquem non venisse, quando non stetit, ad Text. in cap. Si postquam 33. ibique Gloss. V. mente, de elect. in 6. Jus. in l. qui ante Kalendar. num. 5. ff. de V. oblig. Coss. de fact. Scient. & Ignor. inspect. 11. numer. 2., quomodo poterat Tribunal satisfieri simpliciter, ac colorata obedientia sese transferendi ad Cathedralē Baecensem, quando effectivè Capitulares venerunt quidem, sed semè incontinenti eruperunt, & evaserunt, qui enim vult antecedens, vult etiam consequens, ad quod tendit illud antecedens, ut est de regulari natura quarumcunque causarum, certum effectum producere debentium, & quorumcunque mediis ad certum finem tendentium, juxta Text. in l. 2. cum ibi committer not. per DD. ff. de Jurisdic. omni. Judic. cum concord. per Barbof. axiom. 30. num. 1. & 3.

Demum quoad alteram exceptionem Juris, circa methodum sacrosanctè præscriptam à Concilio Tridentino, gradatim injungendo fructuum, ac tandem ipsius Beneficii, ac Præbendæ privationem, illa penitus agnita est aberrare à casu præsentis; quia quoties Capitulares æquo animo paruisse Rotallibus Judicatis, si deinceps Episcopus exequendo Concilium adinvenisset refractarios, & inobedientes, is utique non poterat devenire ad Censuras, sed tenebatur progredi per viam Canoniam multarum, & privationum, ab eadem Tridentina Synodo præfinitarum: At respectu Judicium, nostri Auditorii, hujusmodi discursus remanebant extranei, illud enim non quaesivit, nec quaerit de ordinaria Conciliari residentia, quam Sacri Canones, ipsumque Concilium reliquit curæ, & vigilantie Episcoporum, sed bene quaerit de obedientia in ordine ad Judicatum suum, & utitur non subsidario in his terminis, sed unico, & necessario remedio Excommunicationis, juxta stylum, & Constitutiones Pontificias, quas Nos tenemur exequi tanquam ipsius Papæ perpetui Capellani. Benè verum, quod Rota indulgens novum terminum, unius mensis ad obtemperandum, benignè confidit, & sperat, à Viris Ecclesiasticis, & undequaque dignis, opportuni reportare obedientiam, ut etiam sibi suadebat Div. Augustin. in lib. Quæst. Vet. & Nov. Testam. sub num. 35. vers. cum aliqui, & aliàs in simili proposito dixit Rot. in Calaritana Juris Visitandi 21. Maji 1649. S. fin. coram clar. mem. Card. Corrado, impressi. dec. 11. post Esobar. de Rutiocin. & dec. 48. post Mell. ad Cassill. de Alim.

Et ita utraque &c.

Tom. II.

R. P. D. M U T O.

Giennen. Juris Mutandi super restitutione in integrum.

Luna 26. Aprilis 1700.

ARGUMENTUM.

In Judicio Restitutionis in integrum adversus Sententiam, seu Sententias, in judicatum transactas, ad quem pertineat Actorum transportatio. Pluribus fundamentis probatur, Jus Mutandi Canonicos, Dignitates, aliosque Præbendatos ab Ecclesia Giennen. ad Baecen., & è converso, ad Episcopum spectare; & respondetur contrariis.

S U M M A R I U M.

- 1 Sine latione non datur Restitutio in integrum adversus sententiam in judicatum transactam, & num. 39.
- 2 Maxime ubi petitur, non adversus unicam sententiam, qua ob negligentiam Procuratoris, intra debitum tempus non appellantis, vel appellationem non prosequentis, transitum fecit in judicatum; sed ad effectum infringendi plures Sententias, cum matura Cause discussione latas, & jamdiu observatas.
- 3 Ex Actis, non integrè transportatis, desumi non potest injustitia Sententiæ.
- 4 Ad quem spectet Acta transportare, & num. 5. 7. 8. & 10.
- 6 Antiquitas sententiæ facit, ut etiam Actis non exhibitis plenam constituat probationem.
- 9 Quando excusent, vel non, ab integra Actorum transportatione diligentia adhibita, pro illis inveniendis.
- 11 Negativa transportationis Actorum non probatur, nisi per inspectionem omnium Librorum.
- 12 Mutatio venit in consequentiam Residentiæ obediæntialis.
- 13 Subjecta materia attendenda est in Constitutionibus Pontificiis.
- 14 Declarantur in casu, de quo agitur, verba -- perpetuò manere -- & perpetuò orare.
- 15 Episcopo de Jure licitum est mutare, & transferre personas de uno loco ad alium, etiam invidet.
- 16 Pontifex præsumitur se voluisse conformare cum Juris communis dispositione.
- 17 Fit mentio unionis inter Ecclesiam Giennen. & Baecen.
- 18 Ex hac unionis influit in Superiorem jus distribuendi ad servitium unius, vel alterius Ecclesiæ Canonico, Dignitates, aliosque Præbendatos, & eos mutandi, & remutandi.
- 19 Canonicus, vel alter Beneficiatus, habens duas Residentias, potest in una eis residere, & Residentiam mutare, & remutare.
- 20 Confessio Partis est omnium aliarum superlativa probatio. F 2 21 Con-

- 21 *Confessio, emissa in articulis, adimiculata plenè probat.*
- 22 *Licentia postulationis, obligationem, seu præceptum supponit.*
- 23 *Observantia est omnium rerum interpret, & magistra, & n. 27.*
- 24 *Facultas aliquod agendi quando concessa censetur auctoritate delegata.*
- 25 *Pluralitas Sententiarum facit præsumere bonum jus illius, ad cujus favorem emanarunt.*
- 26 *Ob defectum transportationis Actorum, præsumitur favore alterius Partis omne id, quod est verisimile, & omne possibile pro veritate habetur.*
- 28 *Spatium centum annorum & ultra, inducit quæcumque meliorem titulum de mundo.*
- 29 *Observantia ex recursibus, in quibus Pars recurrit succumbit, magis magisque remanet constabita.*
- 30 *Multò magis ex renunciatione recursibus factis, & confessione boni juris Colligitur.*
- 31 *Non usus alicujus temporis quando præjudicet habenti facultatem aliquid faciendi.*
- 32 *Actus gesti à Capitulo, Sede vacante, Dignitati Episcopali non præjudicant.*
- 33 *Ad hoc ut actus contrarius alicuius afficiat, necesse est, quod gestus fuerit illo sciente, & patiente.*
- 34 *Clausula -- sine præjudicio Statutorum usum, & consuetudinum -- præservat præjudicium in iis, quæ prædictis sunt contraria.*
- 35 *A diversis non fit illatio.*
- 36 *In persona Ecclesiastica non præsumitur incussio timoris & violentia.*
- 37 *Confessio qualificata quando possit in parte acceptari, & in parte reprobari, & n. 38.*

DECISIO XIII.

O Brenta per Capitulum, & Canonicos Giennens, à Signatura Justitiæ facultate petendi Restitutionem in integrum adversus Rotalet Sententias bon. mem. Suavii, Accoramboni, & Prosperi de Sanctacrucis in Judicium transactas, quibus uniformiter canonizata fuit Jurisdicção Episcoporum mutandi Dignitates, Canonicos, & Beneficiatos ab Ecclesia Giennens, ad illam de Bæza, & e converso, liberè, nulloque Capituli adhibito consensu, fuit Causa hujusmodi mihi delegata, eaque hodie proposita simul cum alia super Negotio principali, & dato, ad renorem Commissionis mihi directæ, dubio: An constet de re judicata, siue potius de Causis restitutionis in integrum -- favorabilis Episcopo prodiit resolutio.

Ad hoc enim, ut Restitutio in integrum concedi valeat, necesse est probare nullitatem, vel injustitiam Sententiarum claram, & patientem, ex qua resultat læsio, unicum fundamentum Restitutionis in integrum, ut firmiter Rota in recent. dec. 227. num. 7. part. 17. & dec. 593. num. 5. part. 18.

Maximè quando Restitutio in integrum non

petitur ad effectum obtinendi Audientiam adversus sententiam unicam, quæ ob negligentiam Procuratoris, intra debitum tempus non appellantis, vel appellationem non prosequentis transitum fecit in iudicatum, sed ad effectum infringendi, & retractandi tres Sententias conformes nostri Tribunalis, prævia natura Causæ discussione, & cum utriusque Partis contradictione latas, & per seculum, & ultra observatas, in quibus terminis Restitutio in integrum eo minùs obtineri valet, nisi doceatur de illarum injustitia clara, & palmari, ut distinguendo unum casum ab alio tradit Cardin. de Luc. de Judic. disc. 28. n. 19. & sub n. 20. vers. Ideoque rescriptum. Gratian. disc. 439. num. 44. & 45., & firmavit Rota coram Buratto dec. 323. num. 1. & seqq. & in recent. dec. 194. num. 2. part. 19.

Talem autem probationem desumere non possunt Defensores Capituli à nonnullis Actis dictarum antiquarum Sententiarum noviter productis. Siquidem Acta, quæ reperta fuerunt, solum concernunt Instantias factas coram bon. mem. Accorambono, & Sanctacrucio, non autem alias præcedentes, unde tanquam non integra non potest in eis ad probandum injustitiam Sententiarum aliquid fundamentum constitui. Gratian. disc. 121. num. 9. Thoma. dec. Marchia 9. num. 2. Rota cor. Bieb. dec. 529. num. 1. & in recent. dec. 278. num. 2. part. 2. & dec. 445. num. 3. part. 18.

Nullatenus attento, quòd onus faciendi transportationem Actorum spectat ad Episcopum, qui hodie persequitur Causam Restitutionis in integrum. Etenim tale onus transportandi Acta incumbere ipsi Capitulo probatum remanet, si ponderetur, ipsum in hoc Judicio gerere partes actoris, ex quo Commissionem super Restitutione in integrum à Signatura Justitiæ obtinere curavit ad effectum impugnandi justitiam Sententiarum, & proinde eidem incumbit onus transportationis Actorum, non autem Episcopo, qui præsens Judicium non inlitruxit, & nihil petit, sed solum procurat celerem terminationem litis à Capitulo introductæ, ad hoc, ut quantò citius se liberet à vexatione, habetque pro se unam Sententiam in possessore, & tres in petitorio in hoc nostro Tribunali latas, executioni etiam demandatas, & perspauum 150. annorum observatas, quæ cum habeat pro se omnem Justitiæ præsumptionem, Capitulum, quod de injustitia excipit, debet suam exceptionem plenè, & concludenter probare, mediante integra, & totall Actorum transportatione, ut bene in specie Card. de Luca de Benefic. disc. 126. n. 2. & de Fideicom. disc. 223. sub num. 9. vers. Adeunt, & num. 10. ubi plures refert. Andreol. controv. 48. num. 18. Poss. de Subbasat. inspect. 58. num. 112. & seqq. R. P. D. Collega de Comm. & Mercat. disc. 15. n. 7. & pluribus seqq. Rota coram Duran. dec. 7. n. 17. & ex num. 21. Buratt. decis. 251. num. 3. & seqq. Ricc. dec. 250. num. 35. Coccin. dec. 2343. num. 3. Ubag. dec. 46. num. 7. & 8. Priol. dec. 414. n. 10. & seqq., & optimè in recent. dec. 718. num. 1. & per tot. part. 8. dec. 14. num. 1. part. 11. dec. 201. num. 10. part. 15., & dec. 152. num. 25. part. 17. dec. 104. num. 5. part. 19. & in Luvn. Sarzanen. Ec.

Beneficiorum 27. *Januarii* 1687. §. *Quia cum sententia, coram bo. me. Benincasa.*

Non obstantibus Authoritatibus contrariis, quia loquuntur, vel quando deducitur sententia moderna, secus quando allegantur plures sententiae antiquae, constituentes rem judicatam, ut in puncto distinguit *Card. de Luca de Benef. d. disc. 136. num. 21.* Antiquitas enim de per se solum considerata talem tribuit sententiae praesumptionem, ut illae, etiam Actis non exhibitis, plenam constituent probationem. *Pacific. de Salvia. Interdict. in spec. l. cap. 4. n. 64. Gamma dec. 27. num. 7. Ludovic. dec. Perus. 26. num. 14. Leoncill. dec. Ferrariae 35. num. 8. Rot. dec. 143. num. 8. & 11. part. 2. div. & cor. Greg. dec. 135. num. 8. Burati. dec. 54. num. 8. Arguell. dec. 17. num. 33.* vel quando is, qui favorabilem sententiam obtinuit, insat pro illius confirmatione, & executione; Non verò, quando sententia jam executata est, & per longum tempus observata; tunc enim cum verisimile non sit, victum tandiu tacuisse, & tot, tantoque actus in executione sententiae fieri permisisse, si se gravatum comperisset, exinde sit, quod potens Victorum in sua quasi possessione turbare, rem judicatam infringere, eamque ex capite, iniustitiae declarare sibi non obesse, debet talem iniustitiam cum integra transportatione Actorum ad oculum demonstrare, ut in specie declarat *R. P. D. meus Collega de Commercio & Mercatur. disc. 15. n. 7. & 8. & num. 15. Card. de Luc. de Benef. d. disc. 136. num. 21.* vel demum quando sententiae, & res judicata emanant abque Partis citatione, aut contra diversas personas, secus in praesenti hypothesi, in qua emanavit citatio, & contradicente Capitulo hodierno Colligante, ut explicat *Rot. coram Priol. dec. 414. n. 12.*

Minus obesse potest, quod cum ex parte Capituli fuerint adhibitae omnes diligentiae pro inveniendis integris Processibus, cumque solum reperta fuerint Acta infantiarum cor. bo. me. Accorombono, & Sanctaerucio, istorum transportatio, seu repetitio sufficiat, Acta enim quae non existunt, & Appellantis culpa non defecerunt, transportari non debent. Siquidem quoties de integra transportatione Actorum quaesitum non est ad effectum firmandi jurisdictionem iudicis ad quem, nec ad effectum sublinendi validitatem, vel executionem sententiae, in quibus terminis loquuntur, & intelligende sunt Authoritates, quae in contrarium allegabantur, sed principaliter agitur in gradu appellationis de infirmatione antiquarum Sententiarum Rotalium, & rei judicatae, semper integralis Actorum transportatio est necessaria, nec admittitur excusatio, quod illa ex facto tertii, vel ex alio casu, & accidenti sint amissa, cum accidentaliter, & fortuita amissio non tollat praesumptionem validitatis, & iustitiae assistentem sententiis, & rei judicatae, donec de nullitate, vel iniustitia ab allegante doceatur, ut egregie in individuo distinguit *Card. de Luc. de iudic. disc. 27. n. 42.* & facilius tradita per *Rotam coram Coccim. d. dec. 2343. n. 5.*

Responsione non attenta, quod saltem obesse non debet defectus integritatis transportatio-

nis Actorum, quando iste provenit ex culpa Partis colligantis, nempe Defensorum Episcopi, qui illa non transportantur in dicto iudicio agitato coram bo. mem. Sanctaerucio: quoniam cum Capitulum a Sententiis sibi contrariis appellationem interposuerit coram bo. mem. Sanctaerucio, ipse tenebatur ad Actorum transportationem. *Gratian. discip. 121. n. 11. Thomat. dec. March. 48. num. 3. Rota divers. dec. 20. part. 4. coram Duno. Jun. dec. 309. n. 1. & in rec. de cis. 445. num. 5. part. 18.* Et tamen quatenus etiam spectasset ad Episcopum, adhuc non probatur ipsius Defensores talem transportationem omisisse, dum haec negativa non resultat ex quo transportatio adnotata non legatur in Manuali Actorum, vel quia hoc provenire potuit ex negligentia Notarii, qui sicut registrationem plurium aliarum Scripturarum in eodem Libro probatur omisisse, ita adnotare transportationem Actorum omisisse potuit; Vel etiam quia cum talis transportatio adnotari poterit in alio Libro Receptorum, istaque hodie non exhibetur, verificata non dicitur negativa per inspectionem omnium Librorum, ut requiritur, quemadmodum in praefatis terminis praesentis non transportationis Actorum, *Rot. dec. 336. num. 3. post secundum volumem Consilior. Farinacii.*

Præterea, inspectis etiam actis, hodie à Capitulo exhibitis, petita Restitutio in integrum non efficit concedenda, dum ex eis potius convincitur, residendum esse variabilem ad nuntium Episcopi. Examinando enim Bullam sa. me. Innocentii IV. data in *Summario Capituli* num. 2., in ea committitur Episcopo cura designandi Canonicis Residentiam in Ecclesia Baezae, & sic censetur eidem tributa facultas eosdem Canonicos mutandi, cum mutatio sit connaturalis, & veniat in consequentiam cuiusque residentie obedientialis, quae ad arbitrium Superioris variatur, ut in simili casu Monachorum est *Text. in cap. cum ad Monasterium, de Statu Monachorum, & tradunt Novar. cons. 3. num. 22. & cons. 14. num. 12. de Regular. Roderic. Quaest. Regul. tom. 2. quaest. 54. art. 2. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 25. quaest. 2. numer. 3. Less. de Justit. & Jur. lib. 2. cap. 41. dub. 12. num. 98. Sanchez ad Praecept. Decalog. lib. 7. cap. 24. num. 104.*

Non obstante, quod in dicta Bulla Pontifex usus fuerit verbo *Manere*, & verbo *Perpetuo*, quia licet verbum *Manere* denotet persistentiam fixam in loco, tamen per quantum tempus dicta persistentia, & permanentia durent, non est cautum in Jure, unde regulari debet à subiecta materia, quam attendendam esse in dispositionibus, & Constitutionibus Pontificiis, firmat *Rot. dec. 63. 2. n. 4. part. 18. & dec. 45. n. 11. part. 19. rec.* & tam istud verbum, quam praecipuum Pontificis, quod Canonici perpetuo orare debent Deum pro iis, qui fuderunt sanguinem ad honorem, & gloriam Nominis Christiani, & Fidelibus Ecclesiastica Sacramenta subministrare, respicit Canonicos in genere, itaut sit cura, & onus Episcopi, quod in dicta Ecclesia semper preces pro defunctis Deo fundantur, & Ecclesiastica Sacramenta subministrantur, non autem respicit orationem, & administrationem

Sacramentorum faciendam in specie ab hoc, vel illo particulari Canonico, quod nihil intererat Pontificis, ut consimilia verba examinando notat *Massob. in Prax. habendi Concursum tit. de Deput. Vicar. requisit. dub. 20. num. 25.*

- 15 Præcipue quia cum hac Innocentiana Constitutione concordat dispositio Juris communis, juxta quam Episcopo licitum est mutare, & transferre personas de uno loco ad alium, juxta *Textum expressum in cap. questum, in fin. de rer. permutat. ibique Zabarell. num. 1. Jo. Andr. Innocent. Imol. Anan. Butr. Hostien. Boich. Barbat. Ancharan. Barbof. num. 1. & alii. Archidia. in Can. Episcopus 7. sub n. 3. quest. 1. Paris. de Refig. lib. 3. quest. 18. n. 3. etiam inuitas, ut in alia hodierna mea Decisione §. Non obstat, cum qua Juris communis dispositio præsumitur Pontificem se voluisse conformare, cum planum sit, Statuta, & Constitutiones Apostolicas passivam recipere interpretationem à Jure. *Rot. dec. 196. num. 5. part. 2. divers. & post Abbit. de Inconf. in Judic. dec. 1. num. 14.**

- Hoc ipsum suadet natura translationis Cathedralis Baecen. ad Giennens., & unionis utriusque adeo solemniter, & plenarie factæ, ut in Ecclesia Baecen. amplius Canonici non existerent, solumque vigore supradictæ Bullæ fa. mem. Innocentii IV. tertia pars Canonicorum, & Præbendorum, existentium in Ecclesia Giennens., residere debent Baeczæ, setento nomine Canonicorum, & Portionariorum Ecclesiæ Giennens., Baeczæ residentium, & vigore Statutorum Beneficitarum Ecclesiæ Giennens. utrique Ecclesiæ inservire debent, quæ declarantur una, & eadem, adeout faciendo annualem Residentiam in una, satisfiat legi municipalieam requirenti, etiam si is, qui eam fecit, transferretur ad aliam Ecclesiam, omniaque negotia cujuscunque generis Ecclesiæ Baecen. pertractari debent à Canonicis Ecclesiæ Giennens. in propria eorum Ecclesia, ut latius constat ex tenore ejusdem Bullæ, ex Statutis, & depositionibus Testium formiter examinatorum *Summ. Episcopi dat. die 21. Febr. 1698. num. 13. & seqq.* per quam translationem, & unionem respective, adeo amplam, & effrænatam, cum ambæ Cathedralis effectæ fuerint unum Corpus formale, ac in omnibus, & per omnia non solum quoad Episcopum, sed etiam quoad semetipsas, & præsertim quoad Canonicatus identitatem; ex hoc promanet, quodd effectus debeat in potestate Superioris distribuere ad servitium unius, vel alterius Ecclesiæ, Dignitates, Canonicos, aliosque Præbendatos, eosque mutandi, & remutandi, ut post individualem auctoritatem Francæ de Ecclesiæ Carbedr. cap. 8. num. 131. & seqq. & num. 141. observat dec. R. P. D. mei Ausaldi 20. Febr. 1699. §. Impulit enim.

- 19 Et stante hac identitate Ecclesiarum, & Canonicarum, applicatur hujusmodi hypothetici conclusio, quod Canonici, vel alter Beneficiatus, habens duas Residentias, potest in una ex eis residere, & Residentiam mutare, & remutare, ad sensum Glossæ in cap. non potest, V. residere, de Præben. in 6. ibi —

resideat in altera, quam vult, vel nunc in ista, vel in illa, ibique *Francb. n. 1. Barbof. n. 7. Abbas in cap. extirpanda §. Quia verò, n. 5. ibidemque Fagnan. num. 26. de Præben. Garz. de Benefic. part. 12. cap. 2. num. 45. Passerin. de Stat. Homin. quest. 185. sub num. 90. Pignatell. consulti. Canonic. 351. num. 1. tom. 1. Rota cor. Seraph. dec. 1452. num. 5.*

Fortiusque convallidatur assumptum, de quo agitur, ab Articulis utrinque exhibitis in principio utriusque litis, in quibus ingenuè admittum fuit Jus Mutandi, restricta solum, difficultate, an tale Jus spectaret ad Episcopum, vel ad Capitulum, cum uterque ad sui favorem articulasset quasi possessionem immemorabilem, quodque plus est, etiam in hodierna Controversia tale jus ad se spectare, contendebant Defensores Capituli, tam vigore Statuti anni 476., quam successivarum mutationum ab eo factarum ab anno 1515. usque ad annum 1545., ut videre est in ipsius *Summario num. 3. & 4.*, ex his enim actibus resultat confessio nedum tacita, sed etiam expressa Capituli Colligantis, quæ in Jure est omnium aliarum superlativa probatio, & 20 contra Consistentem plenè probat, ut in terminis confessionis emissa à Capitulo *Rota in Gerunden. Administrationis Episcopatus Sede vacante 24. Januarii. 1687. §. Tum etiam, cor. bon. mem. Emerix, impressa apud Romaguer. ad Consist. Synodal. Gerunden. lib. 5. tit. 13. cap. 2. num. 47.* Et licet verum sit, quodd Capitulum articulares talem mutationem non dicatur fateri, æquè tamen verum est, quodd confessio emissa in Articulis, magnum præbet 21 adminiculum veritatis, adeout concurrente Bulla fa. me. Innocentii IV., subiecta materia, & effectivis mutationibus, plenè probet. *Adden. ad Greg. dec. 142. num. 5. Adden. ad Buratt. dec. 650. num. 18. Rota coram Bich. dec. 213. num. 19. & in rec. dec. 553. n. 5. part. 4. tom. 3. & dec. 326. num. 16. part. 14.*

Non attento, quodd confessio solum concernat Mutationes voluntarias Canonicorum, non alias, quæ sunt ipsis invititis, quia contrarium constat ex lectura earundem Mutationum, in quibus præceptivè fuit injuncta, Canonicis Residentia modo in uno, modo in alio loco d. *Summ. Capituli n. 4. lit. G. ibi Conforme era stato loro comandato. lit. H. in fine, & lit. I.* Et ulterius expetentibus Canonicis licentiam residendi in Civitate Baeczæ, non obstante præcepto eis facto, fuit denegata, vel concessa absque spe ulterioris prorogationis eodem *Summ. num. 4. lit. C. ibi Il suddetto Signor Cantore costa aver fatto istanza alli sopradetti Sig., che a riguardo di non trovar casa in Jaen. gli dessero licenza ad effetto di studiare, e risiedere in Baecza fino a S. Gio: di detto anno, e glie la negarono & lit. H., & seqq.*, ex qua licentia duo resultant: Alterum, quodd præceptum Canonicis factum de se transferendo ab una Ecclesia ad aliam, est coactivum, dum illud evitare curarunt mediantibus precibus porrectis Capitulo, frustra enim precibus impetratur, quod absque illis permittum est, ad 22 *Text. in l. Imperatores ff. de privileg. & l. 1. ubi gloss. in fine ff. ad Municip. l. 1. C. de Tbe.*

thefaur. lib. 10. Soccin. Jun. conf. 160. num. 40. lib. 2. Modestini. Pistor. conf. num. 9. & conf. 19. n. 2. lib. 8. Rota dec. 1889. num. 8. coram Coccino: Alterum verò, quod negotio licentiae, vel illius concessio ad certum tempus absque spe ulterioris prorogationis, confirmat talem coactionem, alius non potuisset Capitulum licentiam denegare, si verum esset, quod Mutationes solum fiebant volentibus, non autem invitis Canonici.

Et his omnibus adfupulatur subsecuta observantia, de qua infra, quæ in quacunque dubitatione est fidæ interpret. *Rota in Ariminen.*

- 23 *Exemptionis 5. Maji 1688. §. Nec suffragari, coram R. P. D. meo Caprara, & in Deribusen. Jurisdictionis 30. Aprilis 1694. §. Comprobat §. Hic demum, & §. Quibus non deficiit, cor. Eodem.*

Probat ex præfatis, Residentiam esse variabilem, existimant DD. variationem hanc regulari debere ex arbitrio, & voluntate Episcopi, siue attendatur dictum Breve *san. mem. Innocentii IV.*, in quo hæc facultas fuit à Summo Pontifice concessa Episcopo auctoritate delegata, prout denotant verba illa: *Auctoritate nostra manere faciat: Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 16. num. 28. Barbos. in l. cum Prætor 12. in princ. num. 33. ff. de Jud. Monet. de Commut. Ult. Volunt. cap. 7. num. 241. Marches. de Commissi. part. 1. pag. 64. num. 226. pag. 802. num. 325. ac proinde cum hæc cura, & facultas concessa specialiter fuerit Episcopo, electaque ejus persona, & industria, ob specialem confidentiam Episcopi, non potest prætendi, nec exerceri à Capitulo, quod in dicto Breve non fuit contemplatum:*

Sive Articuli dati de anno 1548, in quibus præfata fuit ab Episcopo immemorabilis quasi possessio in Jure Mutandi. Licet enim hæc quasi possessio præfata fuerit ab utraque Parte, tamen cum Sac. Rot. per binas sententias manutentionem concesserit Episcopo, & per tres super bono jure ad ejusdem favorem pronunciat, præsumi debet ipsum justificasse suam quasi possessionem, ne aliàs dicatur Sac.

- 25 *Rotam in tot instantiis injuste processisse. Rot. coram Gregor. dec. 176. num. 4. in recent. decif. 285. num. 4. part. 17. deficiente enim Capitulo in transportandis Actis, id, quod verisimile est, præsumitur favore Episcopi probatum, & omne possibile pro veritate habetur. Rot. coram Coccino. d. dec. 2343. num. 3. in rec. d. dec. 118. num. 7. & per tot. part. 8. d. dec. 201. num. 2. 3. & 10. part. 15. & in allegata Lunen. Sarzanen. Beneficiorum 1687. §. Quin cum sententia, coram bon. mem. Benicassa.*

Sive demum inspicitur subsecuta post rem judicatam per centum quinquaginta annos observantia Episcoporum mutandi Canonicos de una Ecclesia ad aliam, ut ex Actibus latè recentitis in d. Summario Episcopi, impresso, & dato die 21. Februarii 1698. coram bon. me. Ursino d. num. 14. usque ad num. 18. Quæ observantia non solum inservit ad effectum interpretandi Breve Innocentianum, quatenus esset dubium, ad demonstrandum quales fuerint responsiones datæ Articulis, & ad magis convalidandam præsumptionem justitiæ rei judicatæ assentem, cum observantia sit omnium rerum

dubiarum magistra: *Roman. conf. 338. num. 5. Seraphin. Massin. de Constit. Bonorum quæst. 35. num. 80. & seqq. Rota dec. 244. num. 13. part. 16. & dec. 504. num. 54. part. 19. recent.*, sed attentò adeò longævo lapsu temporis, superadducit quemcunque meliorem titulum de mundo, ad hoc ut canonizatum remaneat favore Episcopi Jus Mutandi, quamvis aliàs de jure non competeret. *Rota in Pisana Oeconomatus 23. Junii 1692. §. Fundamentum, coram bon. me. Emerix, & in Romana, seu Portuen. Tenaturum 2. Decembris 1693. §. Vel solus, coram Eodem.*

Minimè refragante, quod hæc observantia fuerit interrupta, vel ex reduplicatis recurribus Capituli ad legitimis Superiores, vel ex pluribus Mutationibus à Capitulo factis: Quia quoad recursus, cum in omnibus Tribunalibus, ad quæ Capitulum appellationem interposuit, & recursus habuit, succubuerit, fortior ex his recurribus evasit, & constabillita remansit observantia favore Episcopi, ad tradita per *Felin. in cap. illud, num. 17. versic. 14. conclusio, de præscript. Covarruv. in regula de possessor. quæst. 2. §. 12. num. 4. Gratian. discept. 2. num. 43. Rota coram Seraphin. dec. 1085. num. 6. Coccino. dec. 337. num. 23. & decif. 2283. num. 34.*

Certiùs si ponderetur, quod ipsummet Capitulum agnoscens appellationes, & recursus esse insubstantes, ab iis omnibus recessit, & ingenuè fassum fuit, Prælatos Giennenses, tam ex Executorialibus, quam ex Consuetudine, immemorabili, habere jus liberè mutandi Dignitates, Canonicos, & Portionarios ab una Ecclesia ad aliam d. *veteri Summar. Episcopi num. 19.*, & ponderat decif. R. P. D. mei *Anfald. §. Eoque*, ex qua renunciatione, & confessione, sicuti extracta remansit quælibet appellatio, ita magis magisque valida, & in- 30

Nec refert, quod ab anno 1548. usque ad 1567. nullæ afferantur Mutationes factæ ab Episcopo: Quia non usus alicujus temporis non præjudicat habenti facultatem aliquid faciendi, nisi probetur evenisse casum Mutationis, & Episcopum fuisse à Capitulo impeditum, & in sua quasi possessione turbatum, ex firmatis per *Rot. in Deribusen. Jurisdictionis super manutentione 26. Aprilis 1694. §. Nec processisse, cor. R. P. D. meo Caprara.*

Quod verò ad Mutationes à Capitulo factas; Ultra quod illæ non afferuntur per extensum, sed de eis adest simplex fides Notarii: Urget responsio, plures ex illis factas fuisse de tempore Sedis Vacantis, quæ proinde Dignitati Episcopali non præjudicant. *Rota in Compstellana Parochialis 8. Junii 1696. §. Nullitas autem, coram Reverendissimo Domino meo Decano; in Gerunden. Beneficiorum 10. Decembris ejusdem anni §. Et demum, & 26. Aprilis 1697. §. finali, coram R. P. D. meo Perolo. Aliæ verò sunt equivocæ, nec probantur executioni demandatæ scientibus, & patientibus Episcopis, 33 prout necessarium est ad hoc, ut eos assiciant. *Rota coram Mantica dec. 40. num. 9. & in recent. dec. 220. num. 28. part. 9. & dec. 227. u. g. part. 16.* Et quamvis de una notitia habuerit Episcopus, tanquam facta ad ejus instantiam, tamen cum*

cum in ea adjecta fuerit clausula -- *Sine præjudicio Statutorum, usum, & consuetudinum*, constituto, quod sit contraria Brevi Pontificio, consuetudini, aliisque, de quibus supra, nullum ferre valuit præjudicium. *Lotter, de Re Benefic. lib. 1. quæst. 40. num. 278. Rota coram Puteo dec. 291. num. 17. lib. 1. & dec. 113. lib. 2. Verall, dec. 159. part. 1. coram Seraph. decif. 154. num. 6.*

- Multoque minùs obesse potest Episcopo Statutum anni 1476, cujus vigore prætenditur à Capitulo sibi competere Jus Mutandi Canonicos: Quoniam hujusmodi Statutum loquitur, vel de electione Canonicorum facienda à Capitulo, ex quo inferri non potest ad illorum Mutationem de una Ecclesia ad aliam, tanquam quid diversum, ad *Text. in vulgata l. Papinianus exulsi ff. de minor., & tradita per Rot. in Ausulana Beneficii 5. Martii currentis 5. Pariter non obstat, coram Me*, Et quatenùs etiam de hoc casu præciso disponderet, non esset attendendum: Tum quia esset de directo contrarium Brevi Innocentiano, tale Jus mutandi Episcopo tribuente auctoritate Apostolica delegata, ut supra dictum est: Tum etiam quia forsàn ex hoc capite nullitatis fuit successivè à Capitulo revocatum, & tributa facultas mutandi Episcopo, ut constet ex confessione Archidiaconi, in actu Capituli emissà de anno 1552. *Summario Capituli n. 6.* Non obstante, quod hoc secundum Statutum emanaverit ex passionibus particularibus, & ob timorem Episcopi, quia cum Legistatores, & Statuentes semper præsumantur moveri ex iustis causis, & in persona Ecclesiastica non præsumatur incussio timoris, & violentiæ, *Rota in Olomusen. Jurisdictionis 19. Januarii 5. Quintum objectum, & seq. 5. Junii 1693. S. Nam non videtur, coram Me*, hæc qualitas, habens præsumptionem Juris contra se, potest scindì à confessione Archidiaconi, & eaque in parte acceptari, & in parte reprobari. *Patet. Expedit. Civil. 19. num. 6. Hodiern. ad Surd. dec. 258. n. 2. & seqq. Michalor. de Posit. cap. 59. num. 10. Adde. ad Gregor. dec. 60. num. 8. & 10. Adde. ad Pauphil. dec. 149. num. 9. & dec. 212. num. 19. Rota in recent. dec. 391. num. 10. & 11. part. 17.* Maximè quia talis confessio est sibi, & Capitulo favorabilis, quo casu eidem deponenti ad proprium commodum contra Episcopum non creditur. *Tiraquell. in l. si unquam V. donatione largitur, num. 100. & seqq. Cod. de revocand. donat. Surd. decif. 325. num. 6. Rota. coram Priolo dec. 250. n. 9.*

Ex his satis superque agnoverunt DD. constare de Residentia variabili ad nutum Episcopi, & tamen ad effectum, de quo agitur, sufficeret, quod ex parte Capituli non doceretur de contrario per claras, & undique evidentes probationes, ad hoc, ut probata nondicatur ocularis Sententiarum iniustitia, & læsio, quæ omnino requiritur ad obtinendam restitutionem in integrum. *Rota coram Coccin. dec. 1687. num. 1. coram Cerro dec. 734. n. 1. & alibi passim.*

Et ita omisiss aliis objectis, utpote non concernentibus resolutionem præsentis Dubii, responsum fuit, Utraque &c.

Rñno. P. D. MOLINES DECANO.

Giennen, Adjutorum.

Veneris 1. Maji 1704.

ARGUMENTUM.

Quando Episcopus teneatur procedere cum Adjunctis in cognoscendis Causis Criminalibus Capitularibus.

SUMMARIUM.

- 1 Decretum S. Conc. Trid. cap. 6. sess. 25. de reform. concernens materiam Adjutorum, in quibus Capitulis procedat, & num. 2. & 28.
- 2 Qui gaudere vult beneficio legis, pollere debet qualitatibus, ab illa requisitis.
- 3 Ordinarius Locorum tribuitur à Jure ampla potestas inquirendi, & puniendi cunctos suorum Subditorum excessus.
- 4 Et ea non evitatur, nisi per consuetudinem immemorabilem, vel quadragenariam cum titulo colorato.
- 5 In Synodalibus Constitutionibus Diocesis Giennen. anni 1492. quæ potestas concessa fuerit Decano in Capitulares, aliasque personas, Ecclesia Cathedrali inferpientes, & n. 7. 8. & 9.
- 6 Stante mala fide inchoari non potest præscriptio.
- 7 Quæ sit virtus distinctionis -- præsertim.
- 8 Ordinaria Jurisdictionis reservatum censetur, quod non fuit expresse ademptum.
- 9 Ostenditur, distat Synodales Constitutiones fuisse observatas, & n. 14.
- 10 Excipienti de inobedientia Statutorum, onus incumbit istam exceptionem probandi.
- 11 Successiva observantia vehementer inducit præsumptionem, quod antecedit fuerit conformis.
- 12 Ad inducendam consuetudinem, Juri contrariam, requiritur pluralitas actuum, & tempus immemorabile, vel quadragenaria cum titulo colorato.
- 13 Consuetudo iniuriam habere non potest cum mala fide.
- 14 Et inchoata, ex actibus contrariis interruptitur.
- 15 Scriptura deleta, tanquam informi, nulla potest, nec debet addiberi fides.
- 16 Testes ad Scripturas se referentes, plus non probant, quàm ipsæmet Scriptura.
- 17 Confessio, habens relationem ad Statuta, juxta eorum dispositionem debet interpretari, & n. 24.
- 18 Confessiones omnes intelligi debent, ut minus quam fieri possit consistenti præjudicent.
- 19 Ex quo Capitulum per spatium longissimi temporis non petiit Adjunctos, insurgit magnum argumentum defectus requisitorum ad formam Concilii.
- 20 Privilegium per non usum censetur amissum, vel ei renunciatum.
- 21 Concilium d. cap. 6. sess. 25. de reform. dec. rogat

rogat confuetudinibus contrariis Epifcopis, non favorabilibus, & n.28.

- 29 Potiffimus finis Patrum Sacri Concilii fuit immunitas privilegia, & exemptionis Ecclefiafticorum ab ordinaria Epifcoporum Potestate.

- 30 Reprobata non eft confuetudo, quod Epifcopi corrigant, & puniant Subditorum crimina abfque confilio Capituli.

D E C I S I O XIV.

EXaminantur hodie Domini tertio loco Dubium, fuper quo allas *Sacra Congregatio Concilii* votum *Sacra Rota* exquirere dignata eft; An felicit *Reverendifsimus Epifcopus Giennen.* in cognofcendis Causis Criminalibus Capitularium teneatur procedere cum *Adjunctis* ad prefcriptum Sacri Concilii Tridentini in cap.6. feff.25. de reformat. Et quidem attenta hodierna nova, magifque accurata *Fa. Al.* explanatione, quam folummodo pro hujus Causæ refolutione fufficere cenfuerunt, perfiftendo in decifis cor. Me sub die 13. Februarii, & 15. Junii 1703., negativum etiam in hac tertia vice dederunt refponfum.

Strictiori quippe methodo incedentes, ajeabant, veriorum, & hodie pacificam, & incontroverfam effe opinionem, quod Decretum Concilii in dicto cap.6. feff.25. locum obtineat in Ecclefiarum Cathedralium Capitulis, quæ ante ejufdem Sanctæ Synodi promulgationem erant à Jurifdictione Epifcopali exempta, quæve ex Concordia, feu confuetudine gaudebant prærogativa cognofcendi, & judicandi privative quoad Epifcopos Causas Criminales Canonico; ſecus verò in illis Capitulis, quæ omnimodæ Jurifdictioni Epifcoporum fubjiciebantur, vel ſaltem non habebant confuetudinem, aut Concordiam judicandi, ac definiendi Criminales Capitularium Causas, juxta inconcuſſam *Sac. Congregationis Concilii* opinionem, ventilatam, & explicatam ab hoc Sacro Auditorio in una *Gadicen. Adjutorum* de anno 1582. ex ſpeciali Commiſſione ſan. mem. Gregorii XIII., ut patet ex decifione 743. part.1. diverſ., quam poſtea ſemper ſecuta eſt *Rota*, & poſt eam communis Doctōrum Schola, quorum Elencum referunt antecedentes Causæ Decifiones, & ſignanter ſecunda §.23. cum ſeqq., ubi etiam hujusmodi opinio vindicatur à nonnullorum Doctōrum oppoſitionibus, uti contrariis mentis, & verbis Decreti Conciliaris; Ac præter ibidem deducta, in hodierna Diſputatione refleſtebat deſuper, Patres Concilii ſatis apertè declaraffe, quod Beneficium Adjutorum ſuffragari non deberet Capitulis non exemptis, dum literis clariſe ſeſe explicarunt, ut præſcripta in præfato cap.6. locum non habeant in iis Eccleſiis, in quibus Epifcopi, aut eorum Vicarii, ex Conſtitutionibus, vel Privilegiis, aut confuetudinibus, ſive Concordiis, ſeu quocunque alio jure majorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac Jurifdictionem, quàm in eodem Decreto fuit comprehenſum, quibus Sancta Synodus non voluit derogare; quæ ſanè verba literaliter convincunt, Epifcopos obtinentes

Tom.II.

ante Concillium majorem Jurifdictionem, & 2 poteſtatem ſupra Canonicos, eorum exceſſus cognofcere, & corrigere poſſe ſine interven- tu, & conſenſu Adjutorum, ut in ſpecie obſervant *Barboſ.* ad ſepediſtum cap.6. feff.25. de reformat. num.65. *Gallemt.* ibidem n.31. *Saravia* de *Adjunctis* queſt.11. n.5. *Rota* in d. dec.743. n.6. part.1. diverſ. & in dec.321. num.2. verſ. Et ante Concillium, & verſ. *Aſtamen*, part.2. diverſ.

Procedendo cum hoc Irrefragabili principio cum Capitulum Giennen. ante Concillium non gauderet privilegio exemptionis ab Ordinaria Epifcopi poteſtate, nec minus Concordia, vel confuetudine cognofcendi Causas Criminales Canonico; ſine ullo fundamento petit prærogativam Adjutorum, legis enim Beneficium non patrocinatur eis, qui carent mediis, & qualitatibus illa requiſitis, leg. ſi heredi plures & ibi *Bart. ff. de condit. inſtit. l. ſi quis ita ſtipulatur ff. de V. obligat. Paris. conf.34. n.8. lib.3. Conſol. alleg. 10. n.6. Rot. dec.307. part.5. & dec.110. n.12. part.7. & dec.530. num.9. part.18. recent. & dec.543. n.9. & 11. coram Pamphil.*

Et porro nunquam Capitulum allegavit Privilegium Apoſtolicum exemptionis à Jurifdictione Ordinaria, prout nec unquam ſcam fundavit intentionem in Concordia ſuper jure cognofcendi Causas Criminales Canonico; ſed in omnibus Causis Diſputationibus acriter contendit habere præſcriptam confuetudinem corrigendi crimina, & exceſſus Capitularium independentem ab Epifcopo, quod ſanè aſſumptum nunquam fuit verificatum illa plenaria, & concludenti probatione, quæ requiritur ad effectum, de quo agitur. Cum enim tractetur de confuetudine privante Epifcopum à totali cognitione exceſſuum ſuorum Canonico; quæ eſt odioſa, & repugnans Juris diſpoſitioni, juxta quam Ordinarii Locorum tribuitur ampla poteſtas inquirendi, ulciſcendi, & vindicandi cunctos omnium ſuorum Subditorum exceſſus cap.1. de Offic. Ord. & cap. irrefragabili eodem tit. & pluries reſpondit *Rota* in ſimilibus controverſiis, & ſignanter in *Gerunden. cognofcendi Causas Criminales* 17. Martii, & 20. Junii 1692. cor. Me, & in *Valentina Jurifdictionis* 6. Aprilis 1699. pariter cor. Me, & in *Tarraconen. Jurifdictionis* 10. Maji 1700. cor. D. dell' Olmo, & in *Calaritana Jurifdictionis* 30. Junii 1701. cor. R. P. D. meo della Tremoille, & in dicta *Tarraconen.* 2. Decembris 1701. cor. Me, certum eſt, non ſufficere quancunque confuetudinem ad evadendam hanc Epifcopi ſubjectionem, ſed requiritur confuetudo immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo comorato, ut in ſpecie ait *Text.* in cap. cum perſona, de privileg. & ibi gloſſ. in *Canoniam*, & latè in *Firmana Jurifdictionis* 17. Marti 1702. cor. Me, & in aliis confirmatoris, & in *Nullius ſeu Fulden. Jurifdictionis* 16. Februarii 1703. §. *Quemadmodum*, coram Me, & in *Illerden. Juris Mutandi* 23. Januarii 1701. §. *Minus*, coram R. P. D. meo Muto. Tantum verò abeſt, ut hujusmodi confuetudo ſic qualificata probata fuerit, ut immo per contrarium conſiſterit illam deſicere, nec

G

un-

uquam legitime inchoatum fuisse. Adfunt quippe in Ecclesia Giennen. Constitutiones Synodales usque de anno 1492. ab Episcopo Osorio cum consensu Capituli conditæ, & publicatæ, in quibus sub titulo undecimo confirmando ea, quæ stabilita fuerant sub 6 tit. 5. de *Honestate Chori*, præscribitur, ut Decanus procedere debeat in omnibus defectibus, & erroribus, qui in Ecclesia incidere, fuerintque tam à Dignitatibus, & Canonicis, quam ab aliis quibuscunque Beneficiatis commissi, exceptis tamen defectibus, & erroribus gravibus, in quibus expressè disponitur, ut procedere debeat Episcopus, vel ejus Vicarius Generalis, vel alter quem dictus Episcopus ad hujusmodi effectum specialiter delegaverit, ibi -- *Verum si inter aliquas Dignitates, seu alios quoscunque Beneficiarios dictæ nostræ Ecclesiæ cujuscunque status & conditionis, aliqua oriatur gravis contentio, & scandalum, hoc casu non possit Decanus id cognoscere, nec penam ea de causa irrogare, sed conveniens existimamus, quod hujusmodi cognitio spectet ad Episcopum, vel ejus Vicarium Generalem, seu alterum, cui dictus Episcopus ad hujusmodi effectum specialiter delegaverit.* Ibidem pariter statuitur, quod idem Decanus possit cognoscere Causas pecuniaras Beneficiariorum, concernentes redditus rationum Ecclesiæ, non excedentes 50. marapetinos.

7 Si autem istæ Causæ pecuniarie essent inter Dignitates, Canonicos, & alios Præbendatos dictæ Ecclesiæ, definiri deberent non à Decano, sed ab Episcopo, aut ejus Vicario, seu ab eo, quem idem Episcopus delegaverit, ibi -- *Quod in illius cognitione Decanus se non immisceat, sed Episcopus, vel ejus Vicarius Generalis, seu alter, quem idem Episcopus delegaverit, hodierno Summ. Episcopi num. 2.*

Rursus sub tit. 31. statuitur, nè ullus Præbendatus audeat proferre contra alium verba injuriosa, aut dissonantia, nec facere illi aliquam injuriam, præsertim intus dictam Ecclesiæ, Chorum, aut Capitulum, & adversus contrarium attentantem, cujuscunque status esset, ea infligitur pœna, ut remaneat suspensus ab ingressu Ecclesiæ, Chori, & Capituli, & à Distributionibus, Anniversariis, & Portionibus per mensem à die, quo injuriam fecerit, aut dixerit: reservata tamen 8 potestate Episcopo, & in ejus absentia, Capitulo, dicendi, seu irrogandi majorem pœnam prout qualitas injuriæ postulaverit, ac etiam dispensandi in supradicta pœna, aut partem illius, ibi -- *ut Nos dictus Episcopus, vel dictum Capitulum in nostra absentia, possumus dicere penam majorem, prout nobis videbitur, & qualitas injuriæ postulaverit, siue actus, quos fecerit, aut dixerit talis delinquens, & quod nos dictus Episcopus, vel Capitulum valeamus dispensare in supradicta pœna, aut parte illius.* Stabilitur ulterius, nè sub prætextu injuriarum aliquis injustè vexaretur, & dictis pœnis subiceretur, quod cognitio, ac indagatio, an verba sint injuriosa, vel non, committatur arbitrio duarum personarum, 9 & duorum Canonicorum antiquiorum Ecclesiæ, qui conficiant informationem, & declarant an verba sint injuriosa, siue non: *dicto Summ. Episcopi num. 3.*

Ex quibus manifestè patet, vigore dictarum Constitutionum Synodalarum sub tit. 11. Decano fuisse solum tributam potestatem corrigendi excessus leves, & non graves, istoque expressè reservados extitisse Episcopo, vel ejus Vicario Generali, seu illi, quem idem Episcopus ad hujusmodi effectum specialiter delegaverit. Causæ vero Civiles pecuniaras Beneficiariorum, concernentes redditus rationum Ecclesiæ, non excedentes tamen 50. marapetinos, posse cognoscere Decanum; secus autem si istæ Causæ Civiles pecuniarie essent inter Dignitates, & alios Præbendatos Ecclesiæ, quia tunc debet cognoscere Episcopus, vel ejus Vicarius Generalis, vel ille, cui Episcopus delegaverit. Vigore autem earundem Constitutionum sub tit. 21. in Causis injuriarum, vel dictarum, vel factarum, jus illas corrigendi, & puniendi cum pœnis ibidem stabilitis, vel infligendi pœnam majorem, si qualitas injuriæ postularet, vel dispensandi in pœna, vel parte illius, esse relictum Episcopo, & in ejus tantum absentia Capitulo, competere tamen duobus Canonici antiquioribus, & aliis duabus personis cognitionem, & indagacionem injuriæ, & illius qualitatæ.

Undè stantibus prædictis Constitutionibus Synodalibus tam claris, & literalibus, ediris usque de anno 1492. ab Episcopo cum consensu Capituli, non potest idem Capitulum præterdere, quod ante *Concilium Tridentinum* consueverat privativè quoad Episcopum cognoscere omnes Causas Criminales suorum Canonicorum, cum isti in singulorum receptione ad præfati Statuti observantiam proprio Sacramento adstringantur, ac per consequens nullum allegare possunt legitimæ præscriptionis initium, ut latè citatis concordantibus, respondit *Rota dec. 210. num. 10. part. 17.*, & plenius infra.

Nec ullatenus obsistit responsio, quod præfate Constitutiones in citatis titulis 11. & 31. se restringant ad favorem Episcopi quoad excessus Canonicorum, patratos in Choro, & Ecclesiæ, unde ampliari nequeant ad commissos extra Ecclesiæ limites: Nam ista restrictio non legitur, nec in tit. 11., nec in tit. 31., quinimodò in isto patenter excluditur ex illis verbis, ibi -- *Nec facere illi aliquam injuriam, præsertim intus dictam Ecclesiæ, Chorum, & Capitulum* -- quæ dictio præsertim suapte natura comprehendit casum contrarium expresso, adedut tacitè involvat alias 11 injurias, factas extra Ecclesiæ, ex deductis per *Barbof. dist. 277. num. 4. & 5.* & dixit *Rota in Hispanen. Juris præsidendi in Choro 2. Jul. 1707. §.* Neque in aliquo, cor. *Domino neo dell' Olmo.* Et insuper excluditur hæc restrictiva ex citato tit. 11., ubi postquam referuntur Episcopo generaliter, & abique restrictione intus, vel extra Ecclesiæ, excessus, & contentiones graves inter Dignitates, & quoscunque alios Præbendatos Ecclesiæ, præservantur etiam eidem Episcopo Causæ Civiles Pecuniarie, concernentes redditus rationum Ecclesiæ inter easdem Dignitates, & Præbendatos; tamen ex hoc inferri nequit, nec unquam præsumtum fuit, quod alia

aliæ Causæ Civiles Pecuniariæ, non concernentes redditus Ecclesiæ, inter easdem Dignitates, & Præbendatos non sint reservatæ Episcopo.

Et revera si Episcopo reservata fuit Jurisdic-tio puniendi excessus graves in Ecclesia commissos, multo magis censetur præservata potestas corrigendi factos extra Ecclesiam; & de Jure fufficit, quod Episcopis exercitium eorum Ordinariæ Jurisdictionis expressè non adimatur, ut semper ad illorum favorem, uti Juris assistentiam habentium, censetur præservatum, ex famigerata Doctrina Innocentii in cap. in fin. num. 9. de Offic. Archid. Tantoque magis, quia imperceptibile redditur, quod si Capitulum obtinebat hanc præclaratam prærogativam puniendi excessus graves Canonico extra Ecclesiam in vim præscriptæ consuetudinis, non curasset illam ex-primi in Constitutionibus Synodalibus, cum illius consensu editis, & promulgatis, ut semper absque alia probationis ope talis consuetudo innotesceret, sicuti obtinuit idem Capitulum in eisdem Constitutionibus redigere-tur in scriptis alia Consuetudo favore Decani, puniendi excessus leves in Choro, & Ecclesia, & altera favore ipsius Capituli, puniendi in Causis injuriarum absente Episcopo, ac etiam augendi pœnam, vel dispensandi in illa, ac desuper cognoscendi, & inquirendi super qualitate injuriarum: Ac proinde dicendum est, quod cum dictæ facultates verè competere Capitulo ex consuetudine, ideo curavit, ut exprimerentur, vel ex taciturnitate remanerent reservatæ Episcopo; Altera autem præsentia consuetudo cognoscendi excessus graves Capitularium, commissos extra Ecclesiam, non fuit quoque in scriptis redacta, quare vera non aderat, & non fuit expressè præservata Episcopo, ex quo, ut dictum est, Jurisdic-tio, quæ competit Episcopis de Jure communi, nulla indiget præservazione, sed satis est, ut illa expressè non adimatur, ad hoc ut semper illata, & præservata tacite cen-seatur.

Minusque dici potest, quod dictæ Con-stitutiones Synodales, quatenus comprehendant delicta gravia extra Ecclesiam, nunquam fuerint observatæ, dum constat Capitulum ab anno 1520. usque ad annum 1566. processisse contra Canonicos Independentem ab Episcopo, etiam in gravibus. Quoniam iterum con-sideratis dictis Processibus, omnes comperti fuerunt fabricati ad formam, & præscriptum dictarum Constitutionum in citato tit. 31., lo-quente de excessibus Injuriarum inter Cano-nicos. In primo namque actu anni 1520., in quo Capitulum processit, propter altercationem, & verba injuriosa, prolata à Thesaurio contra Scholasticum, electi fuerunt duo Canonici ad capiendam Informationem, & re-ferendum Capitulo super qualitate injuria-rum, & interim injunctum extitit Inquisitis, ut abstinere ad ingressu ad Cathedralē Ecclesiam, *bodierno Summario Episcopi num. 4.*, quæ omnia, ut præmittitur, disponuntur in d. tit. 31.

Sed magis exactè hujuscemodi Statutaria dispositio servata conspicitur in Processu fa-
Tom. II.

bricato anno 1538., in quo ante omnia Ca-pituluni declaravit procedere ad formam Statuti, & proinde mandavit, nè Canonici de-linquentes ad Ecclesiam Cathedralē accede-rent, elegit Canonicos ad effectum suscipiendi Informationem, & Canonici deputati præ-stiterunt Juramentum procedendi nullo odio, vel amore ducti, & subinde declarant, verba prolata à Canonico Bertazono contra Priorem, fuisse injuriosa, quibus peractis Capitu-lum processit ad multam, quæ omnia ad-mulsum conveniunt cum præscriptis in præ-fato tit. 31. d. *Summario Episcopi num. 5.* Idemque observatum fuit in Processu fabricato de an-no 1566. contra Canonicum Didacum Gonzales pro verbis injurijs, per eum contra alium Canonicum prolatis, ut ex num. 6. d. *Summa-rii.* Ex quibus manifestè comprobatur remanet, dictum Statutum semper fuisse observa-tum.

Responsione non attenta, quod, ut conclu-di valeat observantia totalis dicti Statuti, opus esset ulterius probare, quod Capitulum in casibus prædictis processerit ad multas ab-sente Episcopo, ut jubet ipse Statuti contex-tus in tit. 31. Quoniam præsumptio est, quod non nisi ob absentiam Episcopi Capitulum de-veniret ad correctionem, & multationem dic-torum excessuum, eo ipso, quod literis ex-pressis declaravit, processisse ad formam Sta-tuti in tit. 31., ut hgnanter patet ex Processu anni 1538. d. *Summario Episcopi num. 5.* ibi -- *In conformità delli Statuti, che comandano, che dopo la dichiarazione fatta dalli quattro Giudici, il Capitolo possa arbitrare, & dar mag-gior pena, o diminuirla.*

Si igitur in hac parte processum fuit juxta formam Statuti, præsumitur servatum quoque fuisse illius præscriptum quoad aliam partem, mandantem Sententiam ferendam esse à Ca-pitulo absente Episcopo, cum abrogato, & inobservantia legis non præsumatur; & mul-to magis, quando in aliqua ejus parte vigens probetur, & in omni casu onus est Capituli docere, quod dicta punctio facta fuerit ab ipso Capitulo præsentē Episcopo, cui suffi-cit allegare Constitutionem Synodalem, & Capitulo excipienti de illius inobservantia, & non usu, incumbit onus probandi illam exceptionem, in qua ipsum sit actor, ut in terminis tradit magistraliter *Sperellus dec. 15. per totam.*

Et tamen ex abundanti docuit hodie Re-verendissimus Episcopus, ab anno 1520., quo fabricatus conspicitur primus Processus, us-que ad annum 1566., Ecclesiam Giennen. caruisse præsentia sui Episcopi, dum omnes hujus intermedii temporis Antistites erant ad-dicti servitio Serenissimorum Regum Hispa-niæ. Et quamvis doctum ulterius non fuerit, quod Episcopi ante annum 1520. aliquem fa-bricassent Processum independentem à Cano-nicis, ipsosque solos devenisse ad prolato-nem Sententiæ pœnalis, id tamen provenit ex quo occasione cujusdam tumultus Popula-ris in Civitate Giennen. ferè omnia illius Archivia infortunium devastationis, & com-bustionis passa sunt, ut probatum fuit ex do-cumentis datis in *bodierno Summario Episco-pi*

16 *zi num. 9.* Eoque magis, quia Episcopus habet pro se observantiam procedendi in omnibus Causis Capitularibus ab anno 1586. usque ad praesens, ut infra dicetur, quae successiva observantia inducit vehementem praesumptionem, quod antecedens fuerit conformis.

Nec turbat, quod primus, & decimus Processus adducti a Capitulo, concernere videantur delicta gravia, & non simplicium injuriarum, adeoque extra praecitati Statuti dispositionem. Nam ex hodie deductis in factis lucidissime constat, dictum decimum Processum fuisse fabricatum de anno 1554. In quo vacabat Sedes Episcopalis per Promotionem Cardinalis de Pacecho ad Ecclesiam Seguntinam, *Summario Episcopi num. 7.* Quapropter cum iste actus expletus fuerit Sede vacante, nulli dubium est, quod cognitio omnium excessuum gravium, licet non simplicium injuriarum, ipseclaret ad Capitulum, in quod Sede vacante Jurisdiclio Episcopalis devolvitur *rot. tit. 1. n. Sede vacante &c.* Primus verò Processus anni 1620. gestus fuit, ut praenovimus, ad formam Statuti, & simplicem concernebat injuriam. Non obstant quod agebatur de insultatione Scolastici cum ense nudato. Quoniam dictum Insultum non patravit Thesaurarius, sed illius Famulus, unde non nisi pro delicto injuriae factae a Thesaurario fieri poterat dictus Processus, eoque magis quia Famulus Thesaurarii fuerat ab ejus servitio dimissus *dicto Summ. num. 4. lit. F.* Et in omni casu, cum iste actus sit unicus, Insufficiens manet non minus ad inducendam Inobservantiam Statuti, quam etiam ad inducendam consuetudinem favore Capituli procedendi in Criminibus Canonicorum privatim quoad Episcopos; cum ad radicandas similes consuetudines Juri contrarias requiratur multiplicitas actuum, & tempus immemorabile, vel quadragenaria cum titulo colorato, ut lato calamo dixit *Rota in Fuldens. Jurisdiclio. nis 16. Februarii 1703. coram Me.*

17 His positis, certa remanet observantia dicarum Constitutionum Synodaliu, seu Statutorum Ecclesiae; sed certior efficitur ex sequentibus: & Primò quia In omnibus serè successivis Synodis confirmatae fuerunt, & signanter in Synodo celebrata anno 1511. & 1586. Secundò quia anno 1610. declaravit Capitulum dictae Ecclesiae, idem Statutum in *tit. 31.* non habere locum quoties Beneficiatus contendit cum Canonico extravagantem, subdendo tamen, ut eidem Statuto in nulla ejus parte derogatum censetur, sed quoad omnia vigorem perpetuum obtineret *bodieno Summario Episcopi num. 10.* Tertio quia de anno 1630. ab ipsomet Capitulo demandata fuit impressio Statutorum Impensa Fabricae, cum hac lege, ut in primo Canonicorum ingressu singulis traderetur Exemplar, nè ullus allegare posset ignorantiam, ut liquet ex proemio dictorum Statutorum *num. 1.* Quarto demum ex quo ab omnibus Canonicis jure jurando emittitur in primo illorum ingressu ad Ecclesiam promissio illa observandi, quae circumstantiae ad oculum ostendunt illorum viridem observantiam a principio, quo

condita fuerunt, usque ad moderna tempora, 18 adeout ob praemissam, & juratam Statuti observantiam nulla potuerit Inchoati consuetudo, ut tradunt *Canonista in cap. fin. de consuetud. Dec. cons. 215. n. 35. Surd. cons. 313. num. 33. Bonac. de Consur. in Bull. Crna Domini disp. 1. quast. 14. puncto 1. prop. 2. sub num. 15., & quatenus fuisset inchoata, interrupta remansisset ex tot Actibus Statutum approbantibus, ut plene, ac magistraliter in *dicta dec. 210. num. 10. & 11. part. 17. rec.**

Exclusa consuetudine per Capitulum praetensa, quia illi resistit Constitutio Synodalis, seu Statutum Ecclesiae, & qualitas Processuum Criminalium eidem Statuto conformium, nihil urgere visae fuerunt depositiones Testium, examinatorum pro parte Episcopi Giennens. de anno 1558. vigore Remissorialium *Sac. Rot.* Tum quia plura deduxerunt Defensores Episcopi efficacia argumenta, quod Testes dati in *Summario Capituli*, non sint illi, qui examinati fuerunt ad infantiam illius temporis Episcopi vigore Remissoriae Rotalis, sed esse Testes examinatos ad perpetuum coram Vicario Arquellada; dum Remissoria Rotalis fuit expedita super duobus tantum Articulis, & Testes praedicti deponunt super quatuor Articulis, atque id, quod Episcopus articulavit super secundo, ipsi deposuerunt super quarto. Rursus quia In Sumpto, ex quo excepte fuerunt depositiones dictorum Testium, continentur plures alii Actus, & Attestationes, quae non solent fieri in Processibus Remissorialibus; ac demum quia in tergo omnium Jurium, vel Instrumentorum, quae in Actis nostri Tribunalis produuntur, ex stylo inconcusso adnotatur productio cum designatione diei, mensis, anni, nominis Judicis, Actorum, & Partium, & tamen in Sumpto praedicto nullae ex dictis solemnitatibus gestae conspiciuntur: Et licet in illius dorso adsit adnotatio Processus Remissorialis de Partibus, tamen ista adnotatio oculis corporeis delecta cernitur, unde dicto Documento, tanquam informi, & non authentico, non potest, neque debet certa fides adhiberi ex illis, quae tradit *Rota dec. 498. n. 56. & dec. 562. num. 13. part. 19. recent. tom. 2.*

Tum quia, quatenus etiam dictae Depositiones essent authenticae, adhuc cum Testes deposuerint, Capitulum processisse in Causis Criminalibus Canonicorum, quia ita viderunt praticare In hoc, vel illo casu, specificando illosmet casus superius expensis, in citatis Processibus a Capitulo adductis, certum utique est, nullam majorem constituere probationem, ea, quae a dictis Processibus resultat; cumque illi, ex probatis, nihil concludant, ne *21* tum magis concludere possunt Testes ad eadem Scripturas se remittentes, ut firmat ex pluribus *Decisio*, quae revidetur *S. 31.*, & praeter ibi deducta notavit *Rota in Caribagenen. Beneficii 20. Novembris 1699. S. Absque, & in Pamplonen. Beneficii 11. Junii 1703. S. Nec praetendere, cor. R. P. D. meo Muto.*

Quemadmodum levis ponderis remanet enunciativa emissio in Abū Capitali anni 1539., in quo Episcopus insisterat, ut Capitulum cederet ad sui favorem Jus Mutandi Ca-

nonicos Ecclesie Giennen. & Baccen, ac etiam Jurisdictionem, quæ Capitulo compete-
 ba Jus corrigendi Canonicos: quoniam præ-
 ter deducta in Decisionibus Causæ, strictius
 hodie animadvertum fuit, quod Episcopus
 tunc optabat, ut Capitulum ad sui favorem
 renunciaret illam Jurisdictionem corrigendi
 excessus Canonico-um, quæ eidem Capitu-
 lo compete-
 bat in vim Statutorum præfatæ
 Ecclesie, ut liquet ex contextu Actus Capitu-
 laris — ibi — *Cbe il Decano, e Capitolo ceda, e rinunzi la preminenza, e Statuti, che li detti Signori Capitolari, e Decano hanno.* Cum
 itaque Statuta concedant Decano cogniti-
 onem excessum levium in Choro, & Ecclesia,
 & Capitulo Jus capiendi Informationes in
 Causis injuriarum Inter Canonicos illatarum,
 & Jurisdictionem corrigendi in Episcopi ab-
 sentia, ut supra late ostensum fuit, inde ne-
 cessaria emergit consequentia, quod Instantia
 facta ab Episcopo, Decano, & Canonicis,
 ut cederent Jus corrigendi, intelligenda
 est de dicto Jure limitato in certis casibus
 per Statuta, & non de Jure univer-
 sali cognoscendi omnes Causas Criminales,
 cum in Corpore Statutorum nullum aliud ex-
 tet Statutum, quod talem Capitulo tribuat
 prærogativam; Confessio namque habens re-
 lationem ad Statuta, debet strictè juxta eorum
 dispositionem interpretari ex traditis per *De-
 cianum conf. 10. num. 92. & 93. vol. 3. cum aliis in
 dec. 480. num. 12. cor. Buratt.* Accedente etiam
 regula, quod omnes confessiones intelligi de-
 beant juxta facti veritatem, arque ita ut mi-
 nus, quam fieri potest, præjudicent constiten-
 ti, ex relatis in secunda Causæ *Decisione*,
 §. 34. Eademque responsione submota fuit
 alia enunciativa, contenta in Epistola Christo-
 phori Arguellada Vicarii Generalis Cardina-
 lis de Paceho Episcopi Giennen, quod nempe
 uti relativa ad Statuta Ecclesie, & Te-
 nes examinatos de anno 1539. in Causa *Gienn-*
 24 *nen. Juris Mutandi*, debeat intelligi de ante-
 dicta limitata Jurisdictione in levibus, & in
 Causis injuriarum absente Episcopo, ut la-
 tius in *Decisione* fuit.

Sufficienti hæcenus deducta ad suadendum,
 quod Capitulum Giennen. ante *Conc. Trid.*
 non gaudebat potestate cognoscendi omnes
 in universum Causas Criminales Canonico-um,
 itaut juvari nequeat dispositione ejusdem *S. C.*
Trid. in cap. 6. sess. 25. ad expellendum be-
 neficium Adjutorum, sed res visa est transire
 in evidenciam ex observantia, post publicatio-
 nem Concilii usque ad præsens seculum,
 dum ab anno 1586, quo fuit hæc Sancta, &
 Generalis Synodus in Regnis Hispaniarum
 publicata, processit semper Episcopus sine Ad-
 junctis, nec unquam ad illius præscriptum in
 principio anni ulla facta fuit deputatio Adj-
 unctorum, ex qua observantia palpabile confur-
 git argumentum, quod Jus cognoscendi, &
 corrigendi excessus graves Capituli, semper
 spectaverit ad Episcopum, quodque omnia
 Documenta in contrarium adducta, & signa-
 ter confessiones Episcopi, & ejus Vicarii, In-
 terpretari debeant de excessibus levibus, &
 de injuriarum correptione absente Episco-
 po. Nam in sensum cordatæ mentis cadere

nequit, quod si Capitulum habuisset Jus uni-
 versale cognoscendi omnes Causas Criminales
 Canonico-um, & non illud particulare cir-
 cumscriptum, & limitatum in Statutis, quod
 illius, & non hujus renunciationem adeo
 anxie exoptasset Episcopus, & in ea emitten-
 da ipsum Capitulum adeo reticens, & inflexi-
 bile sese ostenderit, voluisset deinde sine
 ulla contradictione permittere, quod paullo
 post factam dictæ renunciationis instantiam,
 nempe de anno 1586, Decanus processaretur
 ab Episcopo pro gravibus delictis, per eum
 patris, sine ullo Adjutorum consortio.
 Prout imperceptibile est, quod si revera Ca-
 pitulum habuisset talem consuetudinem, nun-
 quam ad exemplum plurium aliarum Eccle-
 siarum Hispanie instisset pro Deputatio-
 ne Adjutorum, & passum fuisset ab anno
 prædicto 1586. usque ad nostra tempora, ut
 Episcopus solus gauderet libertate Inquiren-
 di, & corrigendi delicta Canonico-um, quan-
 do alias neminem later, quam sint accerrimi
 defensores suorum Jurium Capitula Hispania-
 rum, ut docet quotidiana experientia. In tot
 litibus, in nostro Tribunali pendentibus: Undè
 concludendum est, quod Capitulum siluerit
 per spatium 150. annorum absque petitione
 Adjutorum, quia carebat requisito sub-
 25 stantialissimo exemptionis, ac consuetudinis
 judicandi ante Concilium Causas Crimi-
 nales, ut omisiss generalibus, in specie ob-
 servavit *Rota in Tarraconen. Jurisdictionis 2.*
*Decembris 1701. §. Tertio coram Me, & in se-
 cunda Decisione Causæ §. fin.*

Quinimmo fuddebant DD., quod etiam Ca-
 pitulum Giennen. habuisset necessaria requi-
 sita ad effectum gaudendi Beneficio Adjuto-
 rum, tamen, cum per seculum cum dimidio
 non curaverit uti ejusmodi Privilegio, In-
 trant Regulæ famigerate, quod per non usum
 illud censetur amissum, vel renunciatum,
 ut omisiss generalibus, in puncto tradit *Ton-*
 26 *dukt. Quest. Beges. lib. 1. cap. 67. num. 12.* & la-
 te discussio articulo in terminis Privilegii Apo-
 stolici concedentis Adjunctum, respondit *Rota*
in Gerunden. Juris cognoscendi Causas Crimi-
nales 17. Martii, & 12. Junii 1702. per tot.
cor. Me, & in Calaritana Jurisdictionis 2. Julii
1701. §. Talis observantia, coram R. P. D. meo
de la Tremoille.

Quin obicit; quod Concilium in dicto *cap.*
6. sess. 25. de Reformat. deroget Privilegiis, &
 consuetudinibus dicto Decreto Adjutorum
 contrariis: Quoniam dicta derogatio intelli-
 27 genda est de consuetudinibus favorabilibus Ca-
 pitulis, juxta quas, eorum aliqua procedebant
 in cognoscendis Causis Criminalibus sine Epi-
 scopo, non verò de consuetudinibus favora-
 bilibus Episcopo procedendi sine tali con-
 sortio; Idque est adeo verum, ut Patres Con-
 ciliis ibidem expresse declaraverint, dictum De-
 cretum non habere locum in ills Capitulis,
 in quibus Episcopi majorem obtinebant Ju-
 risdictionem, illa, quæ in eodem Decreto
 comprehendebatur, sicque Conciliaris dispo-
 sitio est tota, & in totum favorabilis Episco-
 pis, & de directo contraria Capitulis, nam
 ubi prius Capitula vigore Privilegii Exemptio-
 nis, Concordiæ, vel consuetudinis, habebant
 po-

potestatem corrigendi excessus Canonlicorum absque Episcopis, vigore Concilii hujusmodi Privilegia, & consuetudines derogatæ fuerunt, ita ut non possint amplius procedere soli, sed procedat Episcopus una cum duobus Adjunctis de illorum gremio. *Barbof. ad Concil. cap. 4. sess. 6. de Reformat. num. 17. Spad. conf. 155. n. 1. Rot. dec. 743. part. 1. divers. & dec. 321. num. 2. vers. & ante, & vers. attamen, part. 2. divers.*

Si itaque Concilium in subjecta materia voluit abrogare consuetudines favorabiles Capitulo, & præservare illas Episcoporum, quis negabit non vetuisse, quin inducatur consuetudo, ut Episcopus procedat solus sine Adjunctis, etiam in illis Capitulis, quibus tale competere Privilegium? Præsertim si reflectatur, quod finis potissimus illorum Patrum fuit imminuendi Privilegia, & Exemptiones Ecclesiasticorum ab Ordinaria Episcoporum potestate, ut late observatum fuit in *Firmana Jurisdictionis* 13. Martii 1702. §. 20. coram Me, ac de super, quod in terminis terminantibus expressè in corpore Juris Canonici exiit Decretalis Bonifacii VIII. in *Can. non est*, de consuetudine in sexto, definiens, quod non est reprobanda consuetudo, quam allegat Episcopus, quod in inquirendis, puniendis, & corrigendis Subditorum excessibus, consilium sui Capituli requirere minimè teneatur.

Et ita utraque &c.

R. P. D. M U T O.

Hipporegion. Beneficii.

Luna 11. Februarii 1704.

A R G U M E N T U M.

In materia Beneficiali quando attendatur, vel non, ultimus status. De triennali possessione, ejusque effectibus, & signanter an, & quando Successor juvetur possessione sui Antecessoris.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti species narratur.
- 2 Literæ Apostolicæ ob vitium subreptionis executionem non merentur.
- 3 Ultimus status in Beneficialibus attendi debet, reservata ulteriori cognitione ad petitorium, & pro futuris vacationibus.
- 4 Etiam si agatur contra Provisum Apostolicum.
- 5 Anteriori statu Beneficii legitime iustificatio, non attenditur ultimus status contrarius.
- 6 Declaratur conclusio, ut procedat re integra ante captionem Beneficii possessionem.
- 7 Maxime, si non agatur principaliter de qualitatibus Beneficii, ad effectum mutandi illius statum, sed lis versetur super executione Literarum Apostolicarum.
- 8 Eoque fortiori, quando questio non est inter Collatores, sed inter Provisores, & ultimus status non est modici temporis.
- 9 Pro retardando effectum ultimi status, pro-

- bationes debent esse clarissima, procedentes vel ab Instrumento publico, vel de re iudicata, vel a confessione Partis.
- 10 Enunciatio vim non habent ejusmodi probationis.
- 11 Enunciatio æquivoca nihil probat.
- 12 Quod Beneficium obtinebatur in Commendam, non semper provenit ex qualitate Regularitatis.
- 13 Enunciatio nimir generalis, & que procedunt in actibus, qui non decenter effectuari, nil relevant.
- 14 Multo magis si in contrarium probatur ineffectuosus.
- 15 Clausula -- sicut accepimus -- de per se nihil concludit.
- 16 Ad constituendam qualitatem Regularitatis requiritur, Ecclesiam fuisse per 40. annos a Regularibus gubernatam.
- 17 Testium depositiones in Iudicio productæ, approbatæ censentur, & contra producentem plenam probationem faciunt.
- 18 Triennem Beneficii pacificam possessionem habent, a molestiis tam in possessorio, quam in petitorio tutus est & n. 20.
- 19 Nec contra illum admittitur probatio inefficacis tituli.
- 21 Quod procedit etiam in Beneficiis exemptis, reservatis, vel debitis certo generi personarum.
- 22 Provisio, facta ab alio, quam a Papa, vel ab Ordinario, habente legitimam conferendi potestatem, non tribuit titulum coloratum.
- 23 Quomodo provisio facta à Nuncio Apostolico tribuat titulum coloratum, & quando non.
- 24 Declaratur dec. 523. part. 19. rec.
- 25 Possessio capta à Seculari de Beneficio Regulari est nulla.
- 26 Excepto casu reservationis, clausæ in Corpore Juris, aut Simoniaci ingressus, Decretum irritans non efficit, ut triennalis possessor sua possessione juvare non possit, & num. 27.
- 28 Ubi concurrunt non solum possessio triennalis, sed etiam decennalis, & ultra, præsumitur titulus validus etiam contra Decreta Conc. Tridentini.
- 29 Vigore triennalis possessionis est allegabilis quilibet melior titulus de mundo.
- 30 Ad hoc ut possessionis triennalis beneficio quis fruatur, non est necesse, quod Beneficiarius ipse possiderit spatium triennale, sed potest etiam possessione sui Antecessoris juvare.
- 31 Contrarium tenent alii.
- 32 Prior opinio procedit in casu, quo agatur de Resignatione, qui juvare velis possessione Resignantis, & quare.
- 33 Impetrator tenetur ad unguem narrata verificare.
- 34 Et possessori sufficit vincere per non jus actoris.
- 35 Commenda cessat per provisionem in titulum.
- 36 Nullitas Gratia post pacificam triennem possessionem deduci non potest.

D E.

D E C I S I O X V.

V Acato de anno 1644. per obitum Caroli Castelli Prioratu Sancti Petri de Naviliano Hipporegion. Diocesis, illius Collatio à Nuncio Taurinensi facta fuit in personam Petri Francisci Burræ, qui adeptus ejusdem Beneficii possessione, illud spatio quatuordecim annorum pacifice retinuit, & successivè in manibus Sedis Apostolicæ resignavit, à qua sibi confertur obtinuit Jo: Andreas Burra, captaque illius possessione, in ea absque contradictione per spatium annorum 42. continuavit, donec de anno 1700. ad favorem Ludovici de Comitibus resignavit, expeditisque ab eo Literis Apostolicis præfati Beneficii possessionem adeptus est.

Præterens autem Collationes controversi Beneficii, seu Prioratus, tanquam de Seculari, tam à Nuncio Taurinensi, quam à Sede Apostolica factas, esse nullas, & Beneficium adhuc vacare per obitum supradicti Caroli Castelli, Joseph Mathæus Pastoris sub narrativa, quod Prioratus esset Regularis, ac solitis providi in Commendam, illum ab Apostolica Sede sibi confertur obtinuit, introducitque Judicio cor. A. C. super executione Literarum Apostolicarum, favorabilem Sententiam reportavit, sed diversam sortem expertus est in hoc Sacro Tribunali; nam delegata mihi Causa appellationis cum clausula -- *L'arito Literis arbitrio Rota* --, datoque ad tenorem Commissionis Dubio in hodierna Audientia, prodidit responsum -- *Intrare arbitrium pro retardatione Literarum Josephi Mathæi*.

Expressit enim Joseph præfatus Summo Pontifici, provisionem à Ludovico obtentam eidem suffragari non posse, ex quo Prioratus, de quo agitur, esset Regularis Ordinis Canonicoorum S. Augustini, quoddamque sit secularis fuerit collatus à Nuncio Taurinensi, & à Sede Apostolica, proindeque nullis existentibus omnibus his Collationibus, dictus Prioratus de tempore impetrationis à Josepho factæ vacaret ob cessationem Commendæ, olim factæ Carolo Castello; Quæ narrativa cum in omnibus suis partibus detegatur infubstans, & falsa, Literæ Apostolicæ super ea innixæ, vitio subreptionis infectæ remanent, & consequenter exequi non debent, sed intrat arbitrium Judicis pro illarum executione retardanda. *Rota cor. Celso dec. 196. num. 1. & 7. Burati dec. 260. num. 17. ibique Adden. lit. B. & in recen. dec. 352. num. 22. part. 16. & dec. 148. num. 3. & 4. part. 19. in Asculana Parochialis 27. Junii 1681. S. Unicum in fine, cor. bon. mem. Alberгато: in Asculana Beneficii 5. Martii 1700. S. Constituit, cor. Me: in Asculana Beneficii, seu Abbatiæ 8. Martii 1700. S. Seorsum, cor. R. P. D. meo Aufaldo, & 22. Junii 1701. S. Probata, cor. Me, & in Palentina Thebanaria 4. Junii 1703. S. Agnoverunt, cor. R. P. D. meo Kaunio.*

Et sanè infubstans est exceptio, quod Ludovico de Comitibus opulari non possit Gratia, sive Provisio à Sede Apostolica reportata; quia cum Ludovicus obtinuerit ad ejus

favorem resignari controversum Prioratum, tanquam Secularem, ad formam expressio-
nis, & provisionis antecesser, nempe usque de anno 1644. factæ à Nuncio, & de anno 1658. à Sede Apostolica, Collatio Beneficii de anno 1700. in personam ejusdem Ludovici uti de Seculari facta à Papa, secuta dicitur juxta ultimum statum spatio annorum 57. absque ulla contradictione observatum, qui unice in hac materia attendi debet, reservata ulteriori cognitione ad petitorium, & pro futuris vacationibus, juxta Text. in cap. Consultationibus, de Jurepatr., de quo ad effectum sublinendi Provisionem Beneficii uti de Seculari Card. de Luca de Benef. dist. 63. num. 12. Rot. dec. 2. de Preben. in novis; & coram Gregor. dec. 77. num. 9. Bich. dec. 437. sub num. 26. & seqq. & in recen. dec. 154. sub n. 3. part. 1. dec. 55. n. 24. part. 11. & dec. 215. n. 2. & seqq. part. 15. & in Celfonen. Præpositura 2. Decembris 1692. S. Neque bis, & 14. Junii 1694. S. fin. cor. Reverendiss. D. meo Decano, etiam si agatur contra Provium Apostolicum. 4. Desiderius Guido in sua Decisione impressa inter illas Trevisan. dec. 54. ex num. 3. lib. 2. Rot. cor. Bich. d. dec. 432. num. 27. & seqq. in Asculana Parochialis 5. Junii 1684. S. Sed omnem, cor. bo. me. Benincasa: in Mediolanen. Præpositura 16. Novembris 1691. S. Ac proinde, & 4. Julii 1692. S. Fundamentum, cor. Reverendiss. D. meo Decano, & 18. Maji 1693. S. Moti, cor. Me: in Asculana Beneficii 16. Martii 1696. S. Et quidem, & 14. Junii ejusdem anni S. Joseph, coram R. P. D. meo de la Tremoille: in Asculana Beneficii, seu Abbatiæ 8. Martii 1700. S. Obstitit, cor. R. P. D. meo Aufaldo: in Mediolanen. Capellania 9. Maji 1701. S. Mauritiis, & seqq. cor. R. P. D. meo Priolo, & in Melvitanæ Jurispatronatus 31. Martii 1702. S. Ex hac, coram R. P. D. meo Scotto.

Nec obstat, quod quando questio versatur super statu, & qualitate Beneficii, nempe an illud sit Regulare, vel Seculare, tunc si Impetrans justificavit anteriorem statum legitime impressum, non attendatur status ultimus contrarius, nisi iste probetur legitime præscriptus, ut in individuo firmant Gratian. discepti. 574. num. 10. & seqq. Tondus. Resol. Benefic. part. 3. cap. 166. num. 13. & seqq., ubi quoddam ita resolutum fuit. *Loiter. de Re Benefic. lib. 1. quæst. 34. num. 35. & seqq. Coccin. in sua egregia Adnot. 304. num. 12. & seqq. Adden. ad Gregor. dec. 77. num. 12. vers. prædictis. Adden. ad Pampbil. dec. 539. num. 6. vers. notabilis, & magistratit Rot. coram Pen. dec. 1435. & dec. 1487. cor. Emerix Jun. dec. 550. S. fin., & in rec. dec. 308. num. 6. & seqq. part. 1. dec. 737. num. 6. part. 2. dec. 42. num. 1. part. 4. dec. 106. n. 4. cum duobus seqq. part. 16. & in Augustana Beneficii 12. Januarii 1693. S. fin. cor. b. m. Benincasa, & in Celfonen. Præpositura 2. Decembris 1692. & 14. Junii 1696. S. Tandem certius, coram Reverendiss. D. meo Decano.*

Etiam cum Joseph Mathæus non veniat contra ultimum statum re integra, & ante executam gratiam Ludovici, in quibus terminis procedunt Authoritates in objecto allegatæ, sed idem Joseph à Sede Apostolica per im.

impetrationem provisos, concertet contra-
 alium Provium Apostolicum, cuius Gratia
 jam executi est, & per actualem possessionem,
 ab ipso captam, ad suum consummatum ef-
 fectum perducta, in his terminis Ludovicus
 possessor, qui habet assensum ultimi, &
 penultimi status spatio annorum 57, observa-
 ti, molestari non potest cum exceptione status
 anterioris, etiam superlativè demonstrati, quia
 6 probationes illi opitulari quidem valebunt
 pro firmenda Beneficii qualitate in petitorio,
 & pro regula futurarum vacationum, sed de-
 servire nequitiam possunt ad irritandam Pro-
 visionem bona fide factam, executam, &
 consummatam, ut distinguendo explicant Ma-
 restoti. *Var. Resol. lib. 1. cap. 55. num. 49. &*
segg. Lotar. de Re Benefic. lib. 1. quæst. 34. nu-
mer. 26. cum duob. segg. Clarin. contr. 107. nu-
mer. 11. & segg. & signanter num. 15. & 16.
De Luc. de Benef. discurs. 36. num. 112. Adden.
ad Gregor. dec. 77. num. 12. vers. & circa. Rota
divers. dec. 167. num. 10. part. 2. in recen. de-
cis. 435. num. 4. part. 2. coram Priol. decis. 38.
n. 7. in Mediolanen. Præpositura 16. Novem-
bris 1691. §. In nihilo, & 4. Julii 1692. §.
Fundamentum, cor. Reverendiss. D. meo De-
cano, & 5. Aique, & 18. Maji 1695. §. Et
sine, cor. Me: in dista Celsonen. Præpositura
2. Decembris 1693. §. Neque bis, & 14. Junii
1694. §. fin. cor. Reverendiss. D. meo De-
cano, & denè in Barchinonen. Parochialis del
Prat. 2. Decembris 1695. §. Minusque, coram
bo. meo Ursino, & in Celsonen. Beneficii 25.
Januarii 1700. §. Neque, & §. Hac tamen,
tum seg. cor. bo. meo Jacometto.

Maximè quia non agitur in præsentem de
 simpliciter statu Beneficii in petitorio, nec prin-
 cipaliter de qualitatibus Beneficii dubitari
 contingit ad effectum mutationis status illius,
 quo casu, si ultimus status non sit legitime
 præscriptus, non attenditur in concursu an-
 7 tecedentis status contrarii legitime impres-
 si; sed unicè vertitur controversia inter Pro-
 visos à Sede Apostolica, & super executione
 Literarum Apostolicarum: Tunc enim in-
 spicitur ultimus status, qui sufficit ad iusti-
 ficandam Gratiam de facto, & ad hoc, ut re-
 jectæ qualitate Beneficii ad petitorium, ad te-
 norem ultimi status iudicari debeat, ut in spe-
 cie distinguunt Calderin. *conf. 23. de præben.*
Adden. ad Burat. dec. 776. num. 17. & segg. Rot.
in recen. d. dec. 154. num. 2. 3. & 4. ubi conciliat
contrarios, part. 1. Bieb. d. dec. 433. num. 27. &
in citata Barchinonen. Parochialis del Prat. 13.
Junii 1695. §. Et licet ultimi, & segg. & 2.
Decembris ejusdem anni §. Expediti, & segg.
cor. bo. meo Ursino, in Mediolanen. Præpositura
26. Novembris 1691. §. Ac proinde, coram Re-
verendissimo D. meo Decano, & 18. Maji 1695.
§. Moti, coram Me, & §. Et sine.

Eoque fortius quando non agitur inter
 Collatores, sed inter Provistos, & ultimus
 status non est modici temporis, sed excedit
 8 quadragenarium, hoc enim in casu pro sub-
 stinenda Collatione jam facta ultimus status
 tam longævus exuberat, *Corrad. in Præ. Be-*
nefic. lib. 1. cap. 6. n. 321. vers. & in terminis cum
seg. Gonzal. ad Regul. 8. §. 7. sub num. 27. vers.
quartus etiam, & admittit etiam Rot. coram

Pen. dec. 1355. n. 4. dec. 1435. num. 5. & 6. & dec.
1487. num. 4.

Posito autem, nos versari in casu, in quo
 incidenter tractatur de qualitate Beneficii,
 quodque agatur de Literis Apostolicis à Ludo-
 vico obtentis, & plenariè effectum sortitis
 per actualem Beneficii possessionem ab ipso
 adeptam, non esset ulterius querendum,
 nec examinandæ probationes à Josepho Im-
 petrante adductæ, quarum discussio ad judi-
 cium petitorium est remittenda: Verùm ex
 abundantia considerabant Domini, probationes
 non esse talis naturæ, quæ infringere possent
 ultimum statum, cum pro retardando illius
 effectum probationes adversativè debeant esse
 clarissimæ, & desumi ab instrumento publico,
 9 re iudicata, & confessione Partis, contra quas
 nihil, quod illas discoloraret, oblici possit,
 ut prosequuntur in terminis mox allegatæ Au-
 thoritates, signanter *Rota coram Bieb. citata*
decis. 433. num. 29. & 30. ubi agebatur de statu
Beneficii Seculari, vel Regulari, & in recen.
dec. 215. num. 8. 25. & 26. part. 15. & in d. Bar-
chinonen. Parochialis del Prat. 13. Junii 1695.
§. Dum igitur, & 2. Decembris ejusdem anni
§. Quapropter, coram bon. mem. Ursino, quæ
omnes loquuntur in eisdem terminis status Be-
neicii Regularis, vel Secularis, & §. Latterius,
& segg. ubi examinat Authoritates in objecto
allegatas hoc idem firmantes, & consentaneè
in d. Mediolanen. Præpositura 1691. §. Præse-
tim, & 4. Julii 1692. §. Certiùr, coram Re-
verendiss. D. meo Decano, & 18. Maji 1695. §.
Denim, coram Me.

Nulla ex his probationibus adducebatur in
 præsentem à Josepho, nec alia similia Docu-
 menta, quæ indubiam, & superlativè probatio-
 nem constituerent, sed restringitur tota vis
 ad quasdam enunciativas, quæ nihil concludunt
 in hac materia, cum æquipollere non
 possint Instrumento publico, vel iudicatæ, 10
 & confessioni Partis clarissimæ. *Rota coram*
Gregor. dec. 77. n. 7. & 8. & in Mediolanen. Præ-
positura 4. Julii 1692. §. Nec majorem, coram
Reverendiss. D. meo Decano, & 18. Junii 1695.
§. In bipotest, & segg. coram Me, & in Me-
litana Jurispatronatus 31. Martii 1702. §. Mi-
nusque, coram R. P. D. meo Scotto.

Fortius quia proveniunt à principio erro-
 neo, & infecto. Prima nempe anni 1524
 emanavit à quodam Francisco de Montefera-
 to, qui erat Curatus Parochialis S. Mariæ,
 & Cassiani, & in renovatione concessionis
 nonnullorum bonorum se enucleavit Commenda-
 tarium Prioratus S. Petri de Naviliano,
 nulla tamen facta expressione Regularitatis, 11
 unde ista nihil prodesse valet, tanquam æqui-
 voca: in specie *Rot. coram Bieb. citat. dec.*
433. num. 16. vers. hinc ad rem: in Mediolanen.
Præpositura 4. Julii 1692. §. Majorem, coram
Reverendiss. D. meo Decano, & 18. Maji 1695.
§. Quandoquidem, cor. Me. Beneficium enim,
 de quo res est, poterat obtineri in Commenda-
 12 tum, non ex qualitate Regularitatis, sed quia
 Franciscus possidebat aliud Beneficium cum
 Cura animarum, quo casu, ut utrumque Be-
 neficium obtineri possit, unum ex eis solet
 dari in Commendam, etiam si ambo sint Secu-
 laria. *Tondus. Resol. Benef. part. 3. cap. 166. n. 9.*
 Aliæ

- Aliae verò subsecuentes enunciativæ nihil pariter relevant, quia originem traxerunt à prima anni 1124., sunt nimis generales, prodierunt in actibus, qui non decessat effectuat
- 13 ti, dum de Literarum Apostolicarum expeditione, & subsecuta possessione documentum non datur, & propterea nihil probant; in specie Rot. coram Bieb. d. dec. 433. num. 15. Immo respectu illius anni 1618. ostenditur contrarium, ex quo in Bulla Pauli V. narratur, tunc Provisto fuisse motam litem, & Gratiam effectum sortiri non potuisse Summar. duplicatio- nis Ludovici num. unico, sicque probata infestuatione nullum super his actibus fieri potest fundamentum. Rota in d. Mediolanens. Prepositura 4. Julii 1692. S. Aduc. coram Reverendissimo D. meo Decano, & 18. Maji 1695. S. Insuper & seq. coram Me. Rursus sunt erroneæ, & variæ, quia enunciant Priortatum sub ordine, & Regula S. Benedicti, quando ad præsens affertur esse sub Instituto Regulari S. Augustini, & emanant ad præsent. supplicationem, ut patet ex clausula *sicnt accepimus*, quæ de per se nihil concludit, aliamque probationem expedit. Rot. coram Cocim. dec. 888. n. 10. cum duob. seqq. in recen. dec. 1656. num. 2. & 3. part. 2. & in Bracharen. Parochialis coram bon. mem. Justo apud Marchesani. de Commiss. part. 1. S. 2. num. 3. & in Caurien. Jurisdictioni 11. Junii 1703. S. Et consequenter, cor. R. P. D. meo Caprara, ubi plures allegant Concordantes.

- Quodque plus est, prædictæ enunciativæ conquantantur, & destruantur à depositione duorum Testium nobilium, usque ab anno 1581. examinatorum ad instantiam Cæsaris Delphini præsentis Commendatarii, uniformiter afferentium, Ecclesiam Sancti Petri de Naviliano non esse Beneficium Curatum, carere Conventu, ibidemque de tempore examinis non habitare, nec in præteritum habitasse Monachos, nec Regulares à tanto tempore, cujus initii memoria non extat, ex quo remanet exclusa qualitas Regularitatis, pro qua constituenda requiritur Ecclesiam fuisse per 40. annos à Regularibus gubernatam, Barbosa. de Episc. part. 3. alleg. 57. num. 168. Murg. de Benef. part. 1. cap. 2. num. 7. & seqq. Gonzal. ad Reg. 8. gloss. 8. num. 30. & seqq. Rota coram Pan. dec. 443. num. 4. Buratt. dec. 636. num. 1.
- 16 remanet exclusa qualitas Regularitatis, pro qua constituenda requiritur Ecclesiam fuisse per 40. annos à Regularibus gubernatam, Barbof. de Episc. part. 3. alleg. 57. num. 168. Murg. de Benef. part. 1. cap. 2. num. 7. & seqq. Gonzal. ad Reg. 8. gloss. 8. num. 30. & seqq. Rota coram Pan. dec. 443. num. 4. Buratt. dec. 636. num. 1.

- Didicorumque Testium depositiones in dubium revocari non possunt à Josepho Mattheo, quia cum ipse in hoc Iudicio eas produxerit, per talem productionem approbatæ censetur, & amplius impugnari non valent, sed contra ipsum plenam probationem faciunt, Desiderius Guido conf. 2. num. 19. & 20. conf. 3. num. 13. conf. 6. n. 25. conf. 8. num. 22. conf. 15. num. 11. Rot. cor. Priol. dec. 168. num. 4. Zaratt. dec. 11. n. 16. & in Asculan. Fideicommissi, seu Domus Super fructibus, 4. Julii 1696. 3. Julii, & 10. Decembris 1698. in omnibus in princ. cor. R. P. D. meo Pro; & in Nullius, seu Altamura Immissionis 17. Januarii 1701. S. Ratio, & S. Talemeque, & 10. Februarii 1702. S. Potissimum cor. Me; & in Persulina Liquidationis fructuum 16. Januarii currentis anni S. Nec dubitarunt, coram Me.
- 17 Rursus ex alio capite resultat validitas, Tom. II.

& substantia Gratiæ reportatæ à Ludovico, ex beneficio scilicet Regulæ de trienniali, quæ sicuti tuebatur Jo: Andream Resignantem, & vigore Provisionis Apostolicæ Priortatus pacificam possessionem habentem, nedum per triennium, sed per annos quadraginta duos, 18 à quibuscunque molestiis, quæ illi tam in petitorio, quàm in possessorio inferri possunt, militabat etiam contra Josephum Mattheum, adducentem Literas Apostolicas suæ Provisionis, cum nec Simoniacus, nec intrusus fuerit, ut egregie legitur in eadem Regula 14. 36., & tradunt Naal. conf. 17. num. 1. Castropol. Oper. Moral. tract. 13. disp. 4. punct. 123. num. 9. Rot. coram Cassiodor. dec. 5. num. 5. de resist. spoliat. Verall. dec. 349. num. 3. part. 2. Rot. dec. 26. lib. 3. Mantica. dec. 50. num. 10. Cerr. dec. 327. num. 4. Buratt. dec. 209. num. 9. & dec. 1280. num. 1. & 2. & num. 16. Bieb. dec. 597. num. 10. Celsi. dec. 392. num. 10. & seqq. Carill. dec. 132. num. 2. & in recen. dec. 148. num. 16. & dec. 132. num. 8. part. 16. dec. 423. num. 17. & plurib. seqq., ubi, quod nec admittitur probatio infectionis tituli, & dec. 608. num. 13. & 16. part. 19. ita operatur, ut ob pacificam possessionem triennalem, Immo quadragenariam, dictæ Resignationis Gratia Ludovici Resignatarii nullo modo valeat impugnari, cum possit allegare omnem meliorem titulum de mundo, quem vigore solius triennalis possessionis, & multo magis quadragenariæ, allegare valeret præfatus Joannes Andreas Resignans, juxta Auctoritates inferius citatas in S. Aluimè. Idque procedit etiam si versaremur in Beneficiis exemptis, reservatis, vel debitis certo generi personarum, ex quo triennalis possessio inducit præsumptionem validitatis tituli, & supervenit dispensationis. Gonzal. ad Regul. 8. gloss. 8. num. 61. vers. si verò, ubi in terminis Beneficii Commendati. Maref. cot. Var. lib. 1. resol. 41. num. 23. & 24. Tonduti. Quæst. Benefic. part. 3. cap. 186. num. 6.

Non obstant, quod ad hoc, ut tutus sit Possessor triennalis, necesse est, quod habeat saltem titulum coloratum, qualem tribuit solum provisio facta à Papa, vel ab Ordinario, habentibus de Jure originariam potestatem conferendi, non verò Provisto Nuncio, qui excedendo suas facultates tribuere non valet Provisto titulum coloratum: Rota in rec. dec. 238. num. 9. part. 12. dec. 297. num. 7. part. 16. dec. 298. num. 18. & seq. part. 17. dec. 232. n. 8. & 9. part. 18. & in Caribaginen. Beneficii 10. Februarii 1702. S. fin. cor. Reverendissimo D. meo Decano, & in terminis Cardinalis Indultarii, conferentis Beneficium Regulare Rot. in recen. dec. 523. num. 83. part. 19. Tum quia Joannes Andreas Burra, qui resignavit Beneficium Ludovico, anno 1658. fuit à Sede Apostolica provisos, & vigore Provisionis Apostolicæ in pacifica possessione permansit spatio 42. annorum: Tum etiam quia tunc solum collatio facta à Nuncio non tribuit titulum coloratum, quando iste providet Beneficia, non habita prius informatione valoris super non excessu ducatorum 24. auri de Camera contra formam propriarum facultatum, non verò quando Nuncius providet servata forma, tunc enim collatio Nuncii

H di-

- dilectur facta auctoritate Apostolica, & Provisio ab eo favore debet regula, que generaliter loquitur, omnesque Provisiones completur, ut distinguendo tradit *Rot. cor. Emerici jun. dec. 65. num. 4. & 5.* Nec quidquam obstat *dec. 523. part. 19. recent.*, quia in casu dictæ Decisionis Provisio non habebat possessionem triennalem, immo Provisio facta fuerat sub expressa conditione, ut intra quatuor menses nova Provisio obtineretur à Sede Apostolica, ut habetur ex *num. 81. vers. quo verò, usque ad finem ejusdem Decisionis.*
- Minus obstat, quòd seculari possidenti Beneficium Regulare resistit dispositio *Sacri Concilii Tridentini*, innixi clausula *sublata*, ac Decreto irritanti, ex quo oritur, quòd quæcunque possessio, capta à seculari de Beneficio Regulari, irrita, & nulla sit, & pro vacua ad quemcunque effectum habeatur. *Rota in Tramen. Præpositura 2. Junii 1690. §. Nec d. coram boi meo. Urfino.* Etiam excepto casu reservationis clausæ in corpore Juris, aut simulationi ingressus, expressè in Regula præservatò, in aliis casibus vera, & constants opinio est, quòd Decretum irritans non efficit, ut triennalis possessor sua possessione juri non possit. *Dian. Resol. Moral. tom. 3. tit. de Dispensat. resol. 170. n. 17.* Et quòd dicta Regula habeat locum adversus reservationes promanantes à Regulis Cancellariæ, licet omnes illæ munite sint clausula *sublata*, ac Decreto irritanti *Kochier. ad Regul. de triennal. num. 85. Sanchez Conf. Moral. lib. 2. cap. 1. dub. 34. num. 3. Rot. coram Pen. dec. 1004. num. 7. vers. Neque huic. Bieb. dec. 171. num. 2. & 5. Cerr. dec. 130. num. 8. & in recentior. dec. 345. num. 12. part. 17. in d. Mediolanen. Præpositura 25. Novembris 1691. §. final. coram Reverendissimo D. meo Decano, nec contradicit d. decisio Tramen. coram boi meo. Urfino*, quia illa de hac Regula non loquitur.
- Concilium Tridentinum* verò, quicquid sit, an operetur, ut titulus præsumptus, à Regula de triennali resultans, sit allegabilis: Urget responsio, quòd ubi non concurrat simplex triennalis possessio, sed decennalis, immo 57. annorum, præsumitur titulus validus etiam contra decreta *Concilii Tridentini*. *Barbof. ad Concil. sess. 24. de reform. cap. 17. num. 51. in fine, & de Episcop. part. 3. allegat. 62. num. 30.* ubi plures individuales Auctoritates refert.
- Minimè relevante, quòd titulus præsumptus à triennali promanans excludatur, ex quo Resignatio ad favorem Ludovici facta fuit de Beneficio, uti Seculari, quòd utique tali modo resignatum non fuisset, si dispensatio præcessisset, sed Resignans cessisset Commendæ prævia narrativa, quòd ex concessione, & dispensatione Apostolica Beneficium ad vitam in Commendam retinebat. Quoniam ex triennali possessione non inducitur sola præsumptio dispensationis, sed secularizationis, vel cujuslibet alterius melioris tituli de mundo, qui vigore illius est allegabilis. *Rota coram Nobedan. dec. 15. num. 2. de caus. possess. & propriet. scilicet de Grass. dec. 14. num. 2. & seqq. de probat. Seraphin. dec. 316. n. 2.*
- Probato ex his, Triennalem in casu, de quo agitur, habere locum ad tuendum Posses-

sores; non relevat, Ludovicum pacifice per triennium Beneficium de quo agitur, non possedisse, siquidem ad effectum, ut intret Regula præfata, non est necesse Beneficium, per se ipsum spatio triennii possedisse, sed juri potest etiam possessione sui Auctoris, juxta famigeratam allegationem *Lapi 89. quam sequuntur Card. de Lue. de Benef. discur. 42. num. 7. & in Summ. num. 240. Rota cor. Ppn. decis. 352. num. 3. & seqq. Seraphin. dec. 316. num. 2. Coccin. dec. 475. num. 4. & in recentior. dec. 154. num. 7. part. 1. & dec. 39. num. 1. part. 16.*

Abque eo quòd obesse possit opinio contrarium sentientium, quòd nempe Regula de triennali sit personalis, & ipsi Possessori tantum suffragetur, non autem transeat ad successorem: Gomez ad d. Regul. de triennali quæst. 13. n. 9. & per totam, ubi contrariis respondet, & dicit ita fuisse judicatum per Rotam. *Anon. Instit. Moral. tom. 2. lib. 7. cap. 35. quæst. 4. Castropol. Oper. Moral. tom. 2. tract. 13. disput. 3. punct. 23. num. 8. vers. dixi, qui triennio. Pelenus in Commentar. Analytic. ad Regul. Camell. cap. 25. ad Regul. de triennali fol. mibi 114. à tergo §. Pacificus Possessor. Bengens, & Pingon. de Benefic. §. Quarto, folio mibi 443. num. 13. & 14. Cokier. ad Regul. de Triennal. num. 85. §. Sed ad titulum. Passor. de Benefic. lib. 3. cap. ultimo n. 30. Rota coram Zarat. dec. 27. num. 19. & seqq.*

Siquidem cum Ludovicus non sit novus Provisus ex integro, nec veniat ex jure novo, & omnino independentè ab Antecessore, sed Resignatarius, qui meretur suum jus ab Antecessore Resignante Possessore, nedum triennali, sed 42. annorum, vigore Literarum Apostolicarum, in illis terminis beneficium Regulæ de triennali, quantumcumque personale, transit ad successorem, quia pro una eademque possessione illa Resignantis, & Resignatarii consideratur, & sic successor possessione sui antecessoris ad hunc effectum juvatur, ut explicando *Lapum*, tradunt *Mandof. in Addit. ad d. alleg. 89. ejusdem sub vers. & qui alias, & vers. & concluditur. Marefcot. Var. Resol. lib. 3. cap. 41. n. 58. 59. & per tot. Rota coram Cassador. dec. 2. num. 4. & 6. & dec. 3. de caus. possess. & propriet. optimè coram Carill. dec. 122. n. 6. & 7. & in recentior. dec. 213. n. 17. part. 6. dec. 51. n. 7. part. 7. & dec. 14. n. 10. part. 10.*

Hinc satis superque constat, falsam esse, & obreptitiam expressionem factam Pontifici à Josepho Matheo, quòd Beneficium erat Regulare, quòdque Ludovico Provisio de eo, uti de Seculari, Gratia Apostolica non poterat suffragari, quam narrativam concludentissimè, & superlativis probationibus justificare tenebatur, est namque Imperator certo modo, & odibilis, qui tenetur ad unguem narrata, verificare, ut plenè firmavit *Rota in Barbichonem. Beneficium 14. Aprilis 1698. §. Quamvis enim, cor. R. P. D. meo Ansaldo, & in locum. Archidiaconatus 23. ejusdem mensis, & assu cor. Me*, adeo ut si plenè veritatem narratum non justificet, ejus Gratia remaneat inæquibilibus, non curatis iuribus rei, & possessoris, cui sufficit *34 vincere per non jus actoris. Gonzal. ad Regul. 8. glof. 15. num. 122. & seqq. bene Rota coram Durano dec. 178. num. 1. & per totam.*

Præterea falsa est etiam narrativa in alia par-

parte, in qua expositum fuit Pontifici, contro-
versum Beneficium vacare per cessationem.
Commende: nam cum de eo provisorius fuerit
in titulum à Sede Apostolica Joannes Andreas
Burra, qui illud possedit spatio annorum 42.,
& antea Petrus Franciscus Burra, qui per 14.
annos possedit, dubio procal cessavit Commenda-
35 que consumpta remansit per dictam Pro-
visionem in titulum. *Card. de Luc. de Benefic.
disc. 4. num. 11. & in Summa num. 83. num. 191. &
seqq. Gonzal. ad Regul. 8. gloss. 5. §. 8. num. 51.
Rot. cor. Burat. dec. 36. in fine, ubi Adden. lit.
D. Caval. dec. 559. num. 5., etiam dato, quod
ab initio Provisio fuisset nulla, dum nullius
non esset amplius allegabilis ob subsecutam pa-
pificam possessionem spatio annorum 57., ut in
fortioribus terminis, quod nullitas Gratiae am-
plius deduci non possit post pacificam trien-
nalem possessionem Gonzal. ad Regul. 8. gloss. 5.
§. 4. num. 61. vers. si verò. Rota coram Cassador.
dec. 4. num. 5. de caus. poss. & propriet. coram
Bieb. dec. 197. n. 11. in res. dec. 154. num. 7. part.
1. dec. 143. num. 16. & dec. 505. num. 18. part. 18.
Et ita, utraque &c.*

R. P. D. DELL' O L M O.

Hispalen. Juris præsidendi in Choro, &
Capitulo, super Remissoria.

Veneris 2. Julii 1700.

A R G U M E N T U M.

Remissoria denegatur, quando materia arti-
culata est irrelevans ad victoriam Causæ,
ac proinde non conceditur ad probandum
consuetudinem, quæ redoleret abusum, &
corruptelam, prout esset, quando Episco-
po denegaretur præcedentia in Choro, &
Capitulo, quæ ei competit vigore Concilii
Tridentini sess. 25. cap. 6. de refor. non obitan-
tibus in contrarium consuetudinibus, etiam
immemorabilibus: Unde etiam si Capitulum
possint præscribere Ordinariam Jurisdic-
tionem in Canonicos, & alios Clericos, attam-
en inspecta dicta Conciliarum dispositione,
non valent præscribere contra Episcopum
Jus præsidendi in Choro, & Capitulo.

S U M M A R I U M.

- 1 Remissoria non conceditur, quando mate-
ria articulata est irrelevans.
- 2 Consuetudo, quod Decanus privative res-
deat in Capitulo, ita ut si in eo interve-
niat Episcopus, isse se ingerere non pos-
sit in præsidendo, & jubendo, est repu-
tanda corruptela, & abusus impræscripti-
bilis.
- 3 Sacra Rota sæpe negavit similem Remis-
soriæ, quia est absurdum, velle facere
Episcopum in sua Ecclesia non Episcopum,
itemque Sacra Congregatio Concilii, &
num. 6.
- 4 Eadem Rota reverenter suscipit, & obser-
vat Rescripti Sacrarum Congregatio-
num.
- 5 Est reputanda pariter corruptela, quod Epi-
Tom. II.

- scopus præstari in Choro non possit cor-
rigere, & multare Ecclesiæ Ministros.
- 7 Chorus est pars Ecclesiæ.
- 8 Speciale est in probatione consuetudinis im-
memorabilis, ut de initio non sit memoria.
- 9 Consuetudo censuræ introducta ab limites
Statuti de materia disponit.
- 10 Requisitum substantiale immemorabilis est
quod nunquam auditum, dictum, vel fa-
ctum fuerit in contrarium.
- 11 Decanus, tanquam caput Capituli, potest in
eo præsidere, ordinare, & executioni man-
dare, qua in Capitulo acta fuerunt.
- 12 In materia prophanæ, licet etiam sine sum-
b concedatur Remissoria, tamen ea denega-
tur quando constat de patenti irrelevantia.
- 13 Capitulum Cathedralis, tam per immemora-
bilem, quam per ordinariam consuetudi-
nem, potest præscribere Jurisdictionem in
Canonicos, & alios Clericos, etiam privati-
væ quoad Episcopos.
- 14 Concilium Tridentinum cap. 6. sess. 25. de
ref. derogat consuetudini etiam immemo-
rabilis, ac etiam privilegio circa facul-
tatem emendandi, & corrigendi Capitu-
lum favore Episcoporum, & n. 18.
- 15 Jurisdictio, quam habebant Capitula ante
Concilium, illius vigore hodie est simul-
tanea, & cumulativa cum Episcopo.
- 16 Attestatio, facta ab uno ex Ministris Ca-
pituli, non facit probationem ad favorem
ipsius Capituli.
- 17 Multa imposita per Decanum in Choro in
præsentia Archiepiscopi, non probant Ju-
risdictionem privativam contra Episco-
pum.
- 19 Concilium Trident. loco citat. derogat
etiam Statutis fundamentalibus respectu
privativæ Jurisdictionis.
- 20 Confirmatio Apostolica Statutorum non tri-
buit jus novum Statutis, sed solum illis
robur addit.
- 21 Juramentum non auget obligationem, sed
simpliciter addit vinculum Religionis.
- 22 Juramentum de observandis consuetudinibus
Ecclesiæ non sustinetur, quando consue-
tudo adversatur dispositioni Sacri Con-
cilii.
- 23 Sententia lata ad alium effectum, & inter
diversas personas, non suffragatur.
- 24 Articuli dubietas sufficit ad effectum obti-
nendi Remissoriæ.
- 25 Non dicitur articulus dubius, quando de-
cisum fuit pluries per Rotam, & Sacras
Congregationes.
- 26 Concilium Trident. concedit Episcopis in
Capitula Exempta solum cumulativam
Jurisdictionem cum ipsi Capitulis, non
privativam.
- 27 Concilium Trident. Jurisdictionem Capitu-
lorum Ecclesiarum Cathedralium præ-
servat, quod intelligitur respectu eorum,
de quibus favore Episcoporum non dispo-
suit, & declaratur n. seq.
- 29 Jurisdictio correctionalis in Capitularibus po-
test esse compatibilis cum præminencia,
& præcipue auctoritate debita Episcopo,
quod declaratur n. seq.
- 31 Consuetudo præferens antiquiorem Canonici-
cum

utrum eorum est compatibilis cum Præcedentibus Dignitatibus, quatenus non repugnet Juris dispositioni.

DECISIO XVI.

IN præsentia Audientia, in qua ad instantiam Reverendissimi Archiepiscopi Hispalensis gemina proposita fuerunt Dubia, ad ipsius favorem successivè resoluta, alterum nempe super Præsentia in Choro, & Ecclesia, & alterum super Præsentia in Capitulo; Decanus, & Canonici ejusdem Ecclesiæ super Dubiis prædictis Informare detrahentes, acerrimè instantiam pro concessione Remissionis; sed Dominus responderunt, illam denegandam esse, quia quando, ut in casu, materia articulata, est irrelevans, & ad Causæ victoriam nullatenus profutura, de Ilyo Remissoria nunquam solet concedi, ut per *Text. in l. ad probandum, la prima C. de probat. & in cap. cum contingat, de offic. delegat. monent Card. de Luc. de iudic. disc. 31. num. 20. Rota coram Verall. dec. 66. & 68. part. 3. coram Ludovisi. dec. 184. n. 3. & seq. coram Dunozi. Jun. dec. 791. num. 1. cor. Bich. dec. 265. num. 16. & in recen. dec. 26. num. 8. & seq. part. 17. dec. 653. num. 7. part. 18. & in Tarraconen. Jurisdictionis super Remissoria 28. Junii proximi præteriti. §. Quamvis enim, cor. Me.*

Irrelevancia verò respectu Articulorum primi, & secundi, manifesta apparuit, nam illi unice tendunt ad probandum, quòd ab immemorabili tempore Decanus privativè præsidet in Capitulo, quòdque si Archiepiscopus ibi intervenit, non se ingerit in præsidendo, & jubendo, nec etiam cumulativè cum Decano, sed æquum iste peragat privativè, adeo ut si Archiepiscopus pro tempore tentaverit præsidere, aut aliquid jubere, se opposuerit Decanus, & Archiepiscopus acquieverit: Cum tamen huiusmodi consuetudo, utpote potius redolens corruptelam, & abusum, expressè damnata fuerit per *Sac. Conc. Trid. in sess. 25. cap. 6. de reform.*, ubi Episcopis tribuitur præcipua auctoritas omnium rerum gerendarum in Capitulo, non obstantibus in contrarium consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ut observat Gallenari. ad dictum Concil. d. cap. 6. n. 29. Tonduti. Quasi. Benef. part. 1. cap. 62. num. 15. Sagono. de Adjunct. quasi. 25. num. 19., & latè dictum fuit in mea hodierna Decisione super Iure præsidendi in Capitulo §. Fortius verò & seq.

Quod adeò verum est, ut ex hoc capite nedum Sacra Rota non semel Capitulis Cathedralium denegaverit Remissionem ad probandam huiusmodi immemorabilem consuetudinem, ut videre est in *dec. 715. num. 4. part. 4. dicens. & in recen. dec. 62. num. 5. part. 1.*, ubi visum fuit absurdum, velle facere Episcopum in sua Ecclesia non Episcopum, & coram Celsi. dec. 12. num. 12. & seqq., sed etiam Sacra Rituum Congregatio in hac nec Causa prædictæ Remissionis instantiam, iteratè per Capitulum promotam, rejecerit sub diebus 21. Julii 1696. & 31. Augusti 1697., ut refert dicta mea Decisione super præsentia in Capitulo §. Atque id indubie, & seqq., unde illa tantò minus visa est in præsentia admittenda; Tum quia Re-

missionis nunquam datur ad probandum contrarium ejus, quod fuit per *Sac. Rotam* determinatum, ut habetur ex *dec. 319. n. 8. part. 6. & dec. 131. n. 4. part. 7. recen.* Tum etiam quia eadem *Sac. Rota* non solet rescire Rescripta Sacrarum Congregationum, sed ea reverenter suscipit, & observat, ut testatur in *dec. 479. n. 3. coram Burati. dec. 279. num. 2. part. 18. recen. & in Veribusen. Jurisdictionis super Iepibus 28. Januarii 1697. §. fin. coram R. de Dueno Pio.*

Ex eisdem verò rationibus non minus emerfit irrelevancia Articulorum tertii, & quarti, quatenus in illis probari contenditur, in Choro, & Ecclesia Decanum, vel alium sequentem, ab immemorabili præterito, corrigere, & multare Dignitates, Canonicos, Clericos, & Ministros Ecclesiæ, si in aliquo delinquant, & si aliquando Archiepiscopus tentaverit in his se ingerere, Decanum se opposuisse, cum acquiescentia ejusdem Archiepiscopi: Quoniam per dictum Conciliare decretum in præcitata sess. 25. cap. 6. de reform. Episcopo etiam in Choro tribuitur præcipua omnium rerum agenda, tam auctoritas, non obstante quacunque etiam immemorabili consuetudine in contrarium, ut firmat alia mea contemporanea Decisione super præsentia in Choro §. Idipsum, qua de rectissime Sacra Rota etiam in hoc puncto ad probandam possibilem nem Capituli denegavit Remissionem in d. dec. 12. num. 14. coram Celsi., & ipsa Sacra Rituum Congregatio eandem instantiam rejecit sub diebus 3. Septembris 1695. & 21. Julii 1696., ut animadvertimus fuit in excitata Decisione super præsentia in Choro §. Atque id indubie, cum mera quoque corruptela, & abusus sit, quòd Episcopus, quamvis Caput Ecclesiæ, manere debeat tamquam extraneus in propria Sede, quò quidem corruptela nulla etiam immemorabili possessione introduci potest, ut tradit Bero. conf. 82. n. 21. & seq. lib. 1., nec ad eam probandam Remissoria concedenda est, ut in specie monet Pignatelli. consulti. 55. n. 8. tom. 3.

Haud relevante, quòd disputatio habitata in Sacra Rituum Congregatione respiceret tantummodo facultatem corrigendi defectus, & ceremonias, aliosque abusus in Ecclesia Cathedrali, ideoque Remissoria minime denegata dici debeat quoad punctum Præsentie in Choro: Quia quoties eadem Sacra Congregatio dictam Remissionem Capitulo denegavit ad effectum probandi assertam privativam Jurisdictionem Decani corrigendi defectus, & ceremonias, ea utique denegata censeri debet etiam quoad assertam Præsentiam, & facultatem corrigendi per Decanum defectus, & abusus privativè in Choro, cum iste sit pars ejusdem Ecclesiæ, ad tradita per Lotter. de Re Benef. lib. 1. quasi. 13. n. 35.

Cæterùm materia, in dictis tertio, & quarto Articulis contenta, visa etiam fuit improbabilis, vel quia Capitulum desumit initium propriæ possessionis à Statutis Ecclesiæ, quod penitus repugnat immemorabili, cujus species est, ut de initio non sit memoria, ut docet Rot. coram Bichio dec. 520. num. 17. coram Dunozi. Jun. dec. 791. num. 3. & in recen. part. 7. dec. 35. num. 8. & in Bononiens. Jurisdictionis de Gbisteriis 31. Januarii 1695. §. Aut enim coram R.P.D.

R. P. D. meo Pio, & in Romana Reintegrationis Primogestura 13. Junii 1698. §. Quintimo, cor. R. P. D. meo Lancetta, vel quia dictum initium contrarium est probationi, quæ defuncti contendit ex ipsa immemorabili, nam si dicta Statuta Ecclesiæ concedunt solum Decano jurisdictionem cumulativam cum Archiepiscopo, ut per amplè fundatum est in dicta Decisione super Præsentia in Choro §. Multaque minus, inde cum ad limites ditorum Statutorum, & non aliis, introducta, & continuata, præsumatur possessio, omnino improbabilis remanet præsentia consuetudo privativa, ut in specie Rota in recen. dec. 742. num. 3. & seq. part. 4. tom. 1. & dec. 29. num. 58. vobis, quando possit. §. 10. part. 7. vel demum quia ex deductis in Summaria Capituli num. 7. circa fin. liquet, Archiepiscopum Hispanalem usque de anno 1606. litem in Sacra Congregatione Consilii super Præsentia hujusmodi introduxisse, quod sanè pariter repugnat ætate immemorabili, cum inter cætera substantialia illius requisita præcipuum sit, quod nunquam aliquid dictum, auditum, aut factum fuerit in contrarium, juxta gloss. in cap. 1. v. memoria. de prescript. in 6. cum aliis per Rotam in d. Tarraconen. Jurisdictionis super Remissoria 28. Junii proximo præteritis §. Improbabilis, in fin. coram Me.

Et irrelevantes postremo sunt etiam quintus, & sextus Articuli. Quintus quidem eo quod, etsi in eo contineatur, quod absente, vel impedito Decano, Prior delatus Ermitæ, quoties est qualificatus cum Canonicali, vel Portione, præsidet, & jubet in Choro, & Ecclesia omnibus Ministris in his, quæ refertur Cæremonias Chori, Ecclesiæ Psalmody, aliaque Functiones Spirituales, hoc tamen minime articulat in casu, quo in Choro interveniat Archiepiscopus. Sextus verò, quo mediante Canonici probare intendunt, quod nullo die Veneris cuiuslibet mensis congregetur Capitulum ad tractandum circa res, quæ concernunt Cultum Divinum, & prævidendum circa, excellent in Choro, vel Ecclesiæ cæmisticis, quodque nullum in ipsa per Venerem, vel in ejus absente per Dignitatem, & quantum, remittitur, condonatur, aut ministrum, vel confirmatur a Capitulo, ab quo eo quod Archiepiscopus in his se intromittat, non tangit punctum Contraverſiæ, cadentis quando idem Archiepiscopus est præsens in Capitulo, sed solum probat auctoritatem Decani ipso absente, quo in casu non controversetur, quod ipse Decanus, tamquam prima Dignitas post Pontificalem, & Caput Numentale Capituli, præſideat in illo, ordinet, & executioni demandet, ex traditis per Cæcoper. Lucubrat. Canon. lib. 4. num. 2. Angulan. de Leg. lib. 2. contro. 4. n. 4. & seqq. Vener. in Exam. Episc. lib. 4. cap. 29. num. 2. & seqq. & articulo ex præfatio examinato Rota in Derubens. Jurisdictionis 28. Januarii 1697. §. penult. & ultimo, coram R. P. D. meo Pio.

Quibus si firmatis non obstat, quod versetur in Causa prophana, in qua quemadmodum regulariter etiam hoc fumo tolet Remissoria in qualibet Instantia concedi, ita in præfenti nullatenus deneganda sit, dum concurrat materia articulatæ ex datis in Sum-

mario Capituli num. 2. & seqq. quia conclusio locum non habet, quando Articuli patenti irrelevantia laborant, & præbati ad exitum Causæ non conferrent, tunc enim, ut Partes minus defatigetur, Remissoria, etiam fumo concurrente, semper solet denegari, ut aliis omnibus advertit Rota in d. Tarraconen. Jurisdictionis super Remissoria §. Quævis enim, coram Me.

Minusque uret, quod Capitulum Cathedralis nedum per immemorabilem, quæ tribuit quemcumque meliorem titulum de mundo, ad notata per Card. de Luc. de Benef. dist. 1. n. 4. Rot. in recen. dec. 152. num. 1. part. 19. & in Gerunden. Ferialis 11. Decembris 1699. §. Quævis, coram R. P. D. meo Lancetta, & in his prædictis terminis per Bertrand. cons. 2. n. 1. & per tot. vol. 3. Fontad. de Præsent. part. 2. cap. 45. num. 10. & Quævis. Benef. part. 1. cap. 62. num. 4. Rot. dec. 254. num. 17. part. 19. rec. sed etiam per ordinariam consuetudinem valeat legitime describere Jurisdictionem in Canonicos, aliosve Clericos, etiam privative quoad Episcopum, ut est Text. expressus in cap. irrefragabilis 11. §. Excessus, de Offic. Ordin. ibique, Abb. num. 1. Gonzal. num. 2. & 6. Pagnan. num. 1. & seqq. & num. 7. P. Layman. num. 2. & habetur ex Jure Hispano leg. 3. tit. 6. part. 1. ibidemque Gregor. Lopez. gloss. & ex Sarav. de Admunt. quest. 1. num. 50. & quest. 77. num. 17. Bertrand. d. cons. 2. sub num. 1. Thomas. in Ver. & Novi. Eccles. Discipl. part. 1. lib. 3. cap. 1. num. 6. Rot. coram Mantica. dec. 2. §. 1. num. 1. & in rec. dec. 242. num. 18. & seq. part. 19. rec. & in Derubens. Jurisdictionis 6. Februarii 1696. §. Ex Institutione, confirmata 18. Junii eussdem anni coram R. P. D. meo Pio, præter de hujusmodi Jurisdictione Capitulum Cathedralis Hispaniæ testantur Pagnan. in 2. cap. irrefragabilis. num. 2. Thomas. lib. 4. cap. 11. num. 8. Rot. d. dec. 254. num. 19. & in d. R. cons. 2. de Sac. Polit. lib. 2. tit. 4. & Monast. lib. 1. cap. ult. Fontad. Quævis. Benef. d. cap. 52. num. 2. & de Præsent. part. 2. cap. 47. num. 10. Rot. dec. 775. part. 4. divers.

Ogandoquidem Sacrosancto Tridentino Synodus in d. cap. 6. sess. 25. de reform. expressè deprecatur eorumque consuetudini, tam ordinariæ, quam immemorabili, & facultatem emendandi, & corrigendi Capitulum, illiusque personas, Episcopo elargitur, non obstante privilegio, Concordia, vel alio titulo, ut superius prænotatum est, & tradunt Pagnan. in d. cap. irrefragabilis. num. 9. & 20. ibique Gonzal. num. 7. Thomas. in d. cap. 41. num. 2. in fin. & num. 7. itaque Jurisdiclio, quæ ante dictum Concilium ex consuetudine, vel alio ex jure erat privativa Capitulum Ecclesiarum Cathedralium, hodie illius vigore sit simultanea, & cumulativa cum Episcopo, ex deductis per Gallemart. ad dictum Concil. d. cap. 6. num. 23. ibidemque Barbof. num. 5. Garz. de Benef. part. 3. cap. 2. n. 194. Gratian. Discept. For. cap. 154. num. 40. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. §. 2. præm. num. 21. Fontad. de Præsent. part. 2. cap. 45. num. 14. Rot. coram Puteo dec. 228. num. 2. lib. 2. coram Mantica. dec. 180. num. 1. & seqq. & in rec. dec. 254. num. 22. part. 19. & in d. dec. super Præsentia in Choro §. Neque in aliquo, ad fin.

Hæc autem ita se habentia, & si pro de-

negatione Remiffioris exuberarent, cœtiora nihilominus reddebantur, ex quo diligenter introfpectis omnibus his, ex quibus aſſertum fumum materiæ articulatz emergere contende-
batur, neque illum concurrere ad effectum probandi præſuppoſitam Immemorabilem præſi-
dendi privativæ per Decanum compertum fuit. Atteſtatio ſiquidem Secretarii Capituli, deponentis de antiqua huiusmodi Jurisdic-
tione, ſignanter in Capitulo annali mercurii Sancti, in quo intervenire ſolet Archiepiſcopus; ultra quod tanquam facta ab uno ex Miniſtris eiſdem Capituli nullam probationem facere poteſt. *Ror. coram Ludoviſ. dec. 347. ibique Add. num. 14. & in rec. part. 12. dec. 211. num. 16. & part. 16. decif. 224. num. 4. & part. 18. tom. 2. dec. 671. num. 25.* non concludit, quod quando idem Archiepiſcopus intentavit præſi-
dere, impeditus fuerit à Decano, & ipſe æqualeverit, prout foret neceſſarium, ad Gloſ. in l. qui luminibus ff. de ſervit. urb. pred. *Ror. dec. 53. num. 26. coram Zárat. decif. 165. n. 36. & 37. part. 5. decif. 242. num. 8. part. 11. & dec. 97. num. 17. part. 13. rec. Muldæ* verò impoſitæ per Decanum, ſive Præſidentem Chori in præſentia Archiepiſcopi, probant ſolùm Jurisdic-
tionem correſſionalem Capituli, quæ non impugnatur ab Archiepiſcopo, ſed non excludit cumulativam præcipuam, quæ vigore
17 *Concilii Tridentini* eidem competit, uti ob-
jecto reſpondet *Tondus. Quaſt. Benef. cap. 62. num. 10. tom. 1.* & de cætero prædicti actus reſer-
ri poſſunt ad tempus, & caſus, in quibus Archiepiſcopi pro tempore noverunt exercere propriam Jurisdictionem, cum ex eiſdem actibus pariter non conſeſt, quod ipſi impedi-
diti fuerint illam exercere, & impedimento huiusmodi æqualeverint.

Nec maior ſumus deduci valet ex dictis Statutis fundamentalibus Eccleſiæ Hiſpalenſis, quia illa, ut alibi dictum fuit, non tribuunt Decano privativam Jurisdictionem excluſo Archiepiſcopo; & quando etiam illam tribuerent, ſublata tamen cenſeretur ab eodem Concilio Tridentino, quod non ſolùm derogat Immemorabili conſuetudini, ſed
18 etiam privilegiis, etiam ex fundatione compe-
tentibus, ut aliàs reſpondit *Sacra Congregatio Concilii* in Decretis relatis per *Garz. de Benef. part. 3. cap. 2. num. 223. & 229. Galle-
mari. ad d. Concil. d. cap. 6. num. 29. & ſeqq. ibique Barboſ. num. 3. Saravia de Adjunct. quaſt. 25. num. 19. Pignatelli. conſult. 205. tom. 4. Roſa dec. 715. num. 4. part. 4. diverſ. & in dicta Deriſuſen. Jurisdictionis 28. Januarii 1697. §. Ex quibus, cor. R. P. D. meo Pio. Nec con-
trarium ſignat *Thomas. in Vet. & Nov. Diſci-
pl. part. 1. lib. 3. cap. 41. num. 3. verſ. in quo ſuſt. animo, ex adverſo allegatus*; quia non tractat articulum, An per Concilium ſubla-
tum ſit Statutum fundamentale, ſed tantùm reddit rationes, quare D. Bernardus non impugnavit Capitulum exemptiones; quæ quidem rationes licet exemptiones prædictæ juſtificare valeant in ſua origine, eas tamen non præſervant poſt decretum dicti Sa-
19 *cri Concilii* quo ad dictam privativam Jurisdictionem excluſo Epifcopo; ſicut nec obſtat Decifio in *Valentina Jurisdictionis 14. Februa-**

rii 1698. §. Abſque eo quod, cor. R. P. D. meo Priolo, quatenus ſignat, quod Statuta, in limine fundatonis edita, ſemper cenſentur præſervata; quoniam ibi agebatur de condi-
tione exemptionis appoſita per Archiepiſcopum Valentinum in fundacione eiſdem Collegii vigore ampliffimæ facultatis ſibi conceſſæ per *ſa. me. Clementem VIII.* condendi leges, etiam non conformes diſpoſitioni *Sacri Concilii Tridentini*, ut innuit eadem *dec. in d. §. Abſque eo quod.*

Nihilque proinde reſert confirmatio dictorum Statutorum, facta per Iulium II., & iuramentum ipſius Archiepiſcopi, quo ſe obſtin-
xit Statuta, & Conſuetudines dictæ Eccleſiæ obſervare. Nam dicta confirmatio non tribuit Jus novum dictis Statutis, ſed ſolam illis robur addit, manentibus in reliquis in eorum
20 dem terminis, & ſtat. ex *Tex. in cap. 1. & 2. de confr. util. vel inutil. l. Et quia, ff. de iuriſ. om. Judic. l. Aureolus, §. Teſtamento, ff. de li-
ber. leg. Menoch. conſ. 75. num. 32. vol. 1. Ror. coram Mantic. dec. 4. num. 11. & in rec. dec. 126. num. 23. part. 6. & decif. 229. num. 15. part. 19.* Iuramentum verò de illis obſervandis, intelli-
gendum eſt juxta terminos principalis obliga-
tionis, quatenus nempe importent cumulati-
vam Jurisdictionem cum Archiepiſcopo, & cum illius prælatione, cum dictum iuramen-
tum eandem obligationem non augeat, ſed
21 ſimpliciter addat vinculum Religionis, ad *Text. in cap. Quemadmodum, de jure jur. l. ultim. ff. de conſtit. pecun. Tiraguell. in l. Si unquam, n. 160. C. de revocand. donat. Covarruv. in cap. Quamvis paſſum. part. 1. §. 3. num. 10. de paſſ. lib. 6. Roſa coram Mantic. dec. 339. num. 5. & in rec. decif. 11. num. 21. & dec. 27. num. 16. part. 7.* Nec rele-
vat, quod Archiepiſcopus juraverit inſimul obſervare Conſuetudines Eccleſiæ, quia cum illæ expreſſe adverſentur diſpoſitioni *Sacri Concilii Tridentini* in d. ſeſſ. 25. cap. 6. de Refor., iuramentum ſuper illarum obſervantia emiſ-
ſum, non ſubſtinetur, ad firmata in puncto per
22 *Ror. coram Mantic. dec. 40. num. 6. & ſeq. & dec. 52. num. 1. & per tot. & in Tarraconen. Jurisdic-
tionis 10. Maji proxime præteriti §. Unde propterea in fin. coram Me.*

Pariformiter, nec ſumus deduci valet ex an-
tiquo mandato de manutenuendo cum Execu-
torialibus per Sacram Rotam relaxatis, quia in illa Cauſa agebatur ſic Jure moderandi per Capitulum multas inſiſtiſſas à Decano, ſive Præſi-
dente Chori, contra Dignitates, Canonicos, Portionarios, alioſque Beneficiatos, & Perſo-
nas dictæ Eccleſiæ, & controverſia non erat cum Archiepiſcopo, ſed inter Capitulum, & Decanum, nec in dicto mandato continetur, quod Jus moderandi, ſive reformandi prædictas pœnas, præſtaret privativè ad Capitulum excluſo ipſo Archiepiſcopo, unde illud nul-
latus ſuffragari valet ad Cauſam præſentem, tamquam diverſum, & emanatum ad alios ef-
fectus, & inter diverſas perſonas, ut præce-
23 denter obſervat *Ror. in Decifionis ſuper præſi-
dentia in Choro, §. final.*

Nec eſt cur allegari valet duſbeſas articu-
li, an præcipua rerum agendarum auctoritas Epifcopi præſervata in Concilio Tridentino, obſtare valeat Præſidentie privativæ in Cho-
10*

- 24 20. & Capitulo, quam ſibi Decanus, & Canonici competere, alterunt ex Conſuetudine, & Statutis, ut inde dicta ſola articuli dubietas ſufficere debeat ad effectum obtinendi Remiſſionem, ex deducis per Rot. decif. 52. num. 4. coram Ubag. & in rec. part. 16. dec. 330. m. 4. & ſeqq. Nam cum dictus articulus, tum per Relata Decreta Sacram Congregationum Concilii, & Rituum, tum etiam per plures Sacre Rotæ Decifiones jam reperiuntur decifus, nullo modo hodie dicti valet dubijs, ex firmatis per Rot. in Romana, ſeu Firmana, Succellonis 16. Januarii 1696. S. Itapariter, in fin. coram R. P. Damo Priolo, & 9. Decembris 1697. S. Hinc inaniter, coram R. P. Damo Muto.

- 25 Nec dubietas elici valet, ex eo, quod in Diſputatione habita uſque de anno 1606. in Sacra Congregatione Concilii ad inſtantiam Cardinalis Nino de Guevara, tunc temporis Archiepiſcopi Hiſpalenſis, ſuper Jure præſidentii in Capitulo, & Choro, ex vicijuldem Conciliaris Decreti, ab eo præſentio, nulla fuerit capta reſolutio, ſed reſcriptum, quod ſcribent Advocati. Quoniam tunc Archiepiſcopus contendebat ipſe ſolus exercere, dum eſſet præſens in Choro, & Capitulo, Jurisdictionem privative quoad Decanum, ut conſtat ex Dubio diſputato in eadem Sacra Congregatione Summario Capituli num. 8. Unde nil mirum, ſi Sacra Congregatio demandavit, quod ſcribent ſcriberetur ſuper articulo, dum in caſu illo dubitari valde poterat de præſentione Archiepiſcopi, ſtante quod Concilium Tridentinum concedit Episcopis in Capitula Exempta ſolum cumulativam Jurisdictionem, cum ipſis Capitulis, non privativam, ut firmat Rot. decif. 254. num. 21. & ſeq. part. 19. rec. quod tamen dubium cadere neutiquam poteſt in præſenti, cum Archiepiſcopus hodie præſentat ſolam Jurisdictionem cumulativam cum Decano, vel alio Capitulari, illius figuram gerente.
- 26 Multoque minùs dubietas aliqua involvi poteſt ex quo Sacrum Concilium cæteris in rebus Jurisdictionem, & poteſtatem Capitulis Eccleſiarum Cathedralium præſervet, ad notata per Valenzuel. conſ. 184. num. 45. Saravia de Adjunct. quaſt. 32. num. 35. & ſeq. Vener. in Exam. Episcop. cap. 29. num. 26. Rota coram Mantie. dec. 202. num. 5. Quandoquidem Jurisdictionem per Concilium Capitulis præſervata intelligitur in alijs rebus, quàm in ſupra ibidem favore Episcoporum diſpoſitis, ut monet Vener. in d. cap. 29. n. 26. & ſuadent verba illa Concilii, ibi: *Cæteris autem in rebus*, quæ firmant regulam in contrarium in rebus jam exceptuatis. Spad. conſ. 55. num. 28. & ſeq. lib. 1. Rot. dec. 6. num. 16. part. 19. rec. Unde cum jam præcedenter Episcopis conceſſa fuerit Jurisdictionem, & poteſtas corrigendi Capitulares, & præcipua omium rerum agendarum in Choro, & Capitulo auctoritas, non poteſt Capitulum ab his excludere Archiepiſcopum, ex quo illi in cæteris rebus præſervata ſit Jurisdictionem, & poteſtas, ſi quæ competit, ut tradit Barbos. ad d. Concil. d. cap. 6. num. 50., ubi quod prædicta verba — *Cæteris autem in rebus*, non debent intelligi de Jurisdictionem Criminali jam conceſſa Episcopis, ſed de Civili, ſi com-

petit Capitulo, nè alloquin Concilium ſe ipſum videatur incontinenti reſoluſſe corrigere, & firmat Rot. coram Mantie. decif. 180. num. 5.

Demum nec dubius dici poteſt articulus, ex quo Capitulum non controvertat Archiepiſcopo primam Sedem, & Locum digniorem, majoremque præſentiam in omnibus, quæ pertinent ad ſuam Dignitatem, & Jurisdictionem quoad majora, ſed ſolum præſentat privativam Præſentiam Chori, & domeſticam Jurisdictionem correctionalem in ſuos Capitulares, aliasque perſonas Eccleſiæ, quæ poteſt eſſe compatibilis cum præſentia, & præcipua auctoritate debita Archiepiſcopo, ex traditis per Thomafin. in Vet. & Nov. Eccleſ. Diſcipl. part. 1. lib. 3. cap. 41. n. 3. verſ. Non poſſunt. Lotter. de Re. Benefic. lib. 1. quaſt. 10. d. num. 35. 47. & 57. cum ſeqq. & præcipue n. 70. & 88. Rot. coram Pampbil. dec. 127. cor. Ubald. dec. 121. & cor. Dunozi. Sen. decif. 17. & 28. Nam verba Concilii non reſtringuntur ad primam Sedem, & Locum digniorem, quem Episcopos elegerint, minùsque ad ea tantum, quæ reſpiciunt Dignitatem, Archiepiſcopalem, & Jurisdictionem contentioſam, ſed comprehendunt etiam Jurisdictionem correctionalem in Capitulares, & Beneficiarios delinquentes in Choro, & Eccleſia, cum loquantur abſolute in omnibus caſibus, & delictis, & concedant Episcopis præcipuam auctoritatem in omnibus rebus agendis in Choro, & Capitulo, ut reſpondit Rot. in Derbuben. Jurisdictionis 28. Januarii 1697. S. fin., & firmat Decifio ſuper præſentia in Choro S. Quomodo. Nec reſragantur Auctoritates in obſectio allegatæ: nam Thomafin. non loquitur quando Episcopos eſt præſens in Choro; Lotter. verò, & Decifiones Sacre Rotæ dicunt ſolum, non eſſe incompatible, quod antiquior Canonici in abſentia Decani, & Prioris, præſentat Dignitatibus in præſentio, eſt illis debita ſit præcedentia, unde non applicantur præſentii hypotheſi, nam in illarum caſu conſuetudo præſens antiquiorum Canonicum, eatenus eſt compatibilis cum præcedentia debita Dignitatibus, quatenus non repugnat Juris diſpoſitioni, ut habetur in dicta dec. 127. num. 4. & ſeq. coram Pampbil. & dicta dec. 28. per tot. cor. Dunozi. Sen., quod ita non eſt in præſentii caſu, in quo cum conſuetudo præſentii privative per Decanum, etiam quoad exercitium Jurisdictionis correctionalis, ſit per Sacrum Concilium expreſſe abrogata, utque eadem Præſentia remanet ſemper incompatible cum præſentia, ac præcipua auctoritate in omnibus rebus agendis Archiepiſcopo debita.

Et ita Partibus in acerrimo Contradictorio auditis, omnibuſque DD. ſuffragantibus, Arbitrium fuit.

R. P. D. M. U. I. O.

Hiſpalen. Juris Sedendi in Synodo.

Veneris 21. Junii 1697. d. 1697. R. P. D.

ARGUMENTUM.

An de Jure communi Vicarius Generalis, præfente Archiepiscopo, vel Episcopo, præcedere debeat in Synodo Diocesana Capitulum, seu ab eo Deputatos. Quæ consuetudo, in casu de quo agitur, in contrarium requiritur; & an sit legitime probata.

SUMMARIUM.

- 1 Sixtus V. anno 1590. declaravit, Vicarium Generalem Archiepiscopi, vel Episcopi, iisdem respectibus præsentibus, præterinde non posse de Jure communi locum in Synodo Diocesana; illis vero absentibus, præcipuum locum obtinere debere.
- 2 Sed Breve Sixtinum moderatum fuit à Gregor. XIV., & quomodo.
- 3 Breve emanatum per viam legis, & stabilimenti, est omnimodò servandum.
- 4 Præscriptio fundatur in negligentia, & non usu Juris, alicui competentis, quando casus evenierit.
- 5 Dum aliquid concessum est Dignitati, negligentia Prædecessorum non præjudicat Successoribus; secus si concessio facta sit personæ particulari.
- 6 Lex, stante Decreto irritante, non præscribitur nedum per non usum, sed nec per contrarium usum, & num. 15.
- 7 Onus alleganti consuetudinem incumbit illam probandi.
- 8 Referuntur diversa opiniones super articulo, an Vicarius Generalis de Jure Communi præcedere debeat in Synodo Diocesana Capitulum, seu Deputatos à Capitulo, præfente Episcopo, seu Archiepiscopo, & num. 9.
- 10 Declaratio Papa super articulo dubio est omnino attendenda.
- 11 Et tali casu contraria consuetudo debet esse quadragenaria.
- 12 Ad inducendam consuetudinem Præcedentia requiruntur, quod illi, qui de Præcedentia contendunt, insimul convenerint.
- 13 Unicus actus non sufficit ad inducendam consuetudinem.
- 14 Consuetudo non completa, per contradictionem, & litem interrupta remanet.
- 15 Scriptura præsumuntur subacta ab eo, cui nocere poterant.
- 16 Quando limitetur supradicta præsumptio.
- 17 A consuetudine minus Ecclesie ad aliam inferri nequit.
- 19 Neque de nro casu ad alium.

DECISIO XVII.

PRæsidente Cardinali de Castro Metropolitane Ecclesie Hispalensi, duxit ortum, gravis non minis, quam celebris Controversia præminentialis super sessionibus primis in Diocesana Synodo inter Vicarium, seu Provisorem generalem illius, atque Capitulum, vel ipsius Deputatos: qua in hoc Sacro Auditorio bo. me. Marcello Bubalo primitus delegata, Deputati Capituli manutentionem

in Judicio Summarissimo, prævis Disputationibus, habitis sub diebus 13. & 20. Martii 1589., reportarunt in quasi possessione sedendi immediate post Archiepiscopum hinc inde in Synodo, & per consequens præcedendi Vicarium, seu Provisorem: in petitorio autem semel, iterumque disputatum fuit dubium: An Provisor, seu Vicarius Generalis, de Jure Communi, seu præfente Archiepiscopo in Synodo Diocesana, præcedere debeat Deputatos à Capitulo, sed ob varias PP. Suffragantium opiniones absque resolutione remansit, ut non impugnatur.

Sandæ memoriæ Sixtus V. luminopere hanc litem extinguere exoptans, anno 1590., postquam ad memorati Archiepiscopi, ejusque Vicarii, seu Provisoris instantiam Sacra Congregationi Concilii cognoscendam commiserat, eadem adhuc indecisa pendente, statuit, atque decrevit: Vicarium, seu Officiale Generalem, præfente Archiepiscopo, vel Episcopo, neque locum in Synodo Diocesana, aut in Capitulo à Jure Communi habere, aut præterinde posse: ipso vero Archiepiscopo, vel Episcopo absente, præcipuum in eadem Synodo locum obtinere debere, præservativa tamen adjecta, ut si quid in contrarium de antiqua Hispan. Ecclesie consuetudine opponi contingat, an eadem scilicet fuerint legitima, necne, in Sacro Rotæ Auditorio videatur, prout latius ex Brevis dicti Pontificis cum Clausula sublata, & Decreto irritanti munito, per Partes hinc inde dato. Cui tamen non acquiescens Cardinalis de Castro, postquam impetraverat adversus illud aperiendum oris, & favorable Votum à Sacra Congregatione Concilii, cui iterum Causa commissa fuerat, in subsequenti anno Breve moderatorium Sixtini cum pari clausula sublata, & Decreto irritanti obtinuit à san. mem. Gregorio XIV., in quo statutum fuit: Vicarium, seu Officiale, aut Provisorem generalem Archiepiscopi, cujus præsentia in Synodi Diocesana per contraversus, & litibus dirimendis, & querelis cognoscendis, & decretis statuendis necessaria omnino est, tam absente, quam etiam præfente Archiepiscopo, primum locum post ipsum Archiepiscopum, & ante Capitulum, vel à Capitulo Deputatos, in eadem omnino Synodo Diocesana de Jure habere, & obtinere, nisi tamen ex consuetudine legitima Capitulo sui in eadem Synodo Vicarium præcedendi consisterit esse acquisitum, de quo in Summario Archiepiscopi numeri 4.

Ad formam postremi hujus Brevis petite Capitulum novam Remissoriam in hoc Sacro Tribunali ad effectum probandi consuetudinem in illo præservatam, qua concessa vigore ejusdem examinali curavit nonnullos Testes in Partibus, ac deinde Processus Remissorialis transmissus fuit ad Urbem, nec Causa ulteriorem exitum sortiri habuisse. Reassumpta verum in Sacra Congregatione Concilii, in qua cum per parte Capituli exhibitum fuisset Breve dumtaxat Sixti V. de anno 1689., resolutionem reportavit, quod illud servaretur. Sed comperto postmodum in Actis nostri Tribunalis Breve Gregoriano, eoque pro parte Archiepiscopi exhibitò de anno

1695. Congregatio recessit à decisis, ac servavit mandavit posterius Breve san. mem. Gregorii XIV. donec probaretur legitima consuetudo in contrarium; sed deinde allegata ex parte Capituli pendencia huius litis in *Sacra Rota*, obtentaque ab eodem Congregatione remissione ad illam, propositoque hodie *coram Medubio*. An Breve Gregorii XIV. sit exequendum, vel potius constet de contraria consuetudine, PP. affirmativè quoad primam, negativè autem quoad secundam. ejus partem respondendum esse censuerunt.

3 Siquidem quoad primam, executio postremi huius Brevis suadetur, ex quo illud, inhærens præcedenti declarationi *S. Congregationis Concilii*, processit per viam stabiliti, seu legis, inter has Partes observandæ, quæ omnimodam partitionem exposcit, ac executionem meretur, ad *Text. in cap. si Capitulum ubi gloss. in V. exequatur, de concession. Præbend. in 6. Rota coram Duran. dec. 98. n. 1. cor. Coccin. dec. 144. n. 3. cor. Biebio dec. 556. num. 2. in recent. dec. 33. part. 11. & dec. 183. utrobique num. 1. part. 15. non obstante lapsu tanti temporis ab illius editione, secuta de anno 1591., nam non exinde illius executio dici potest præscripta, cum una dumtaxat Synodus post intervallum 13. annorum celebrata appareat, nec probatur tunc temporis adfuisse ullum Vicarium Episcopali, vel quod non foret legitimè impeditus, ut propterea nequeat prætendi præscriptio, quæ fundatur in negligentia, & non usu quando casus evenierit, ad tradita per *Rotam coram Capaler. dec. 80. num. 6. coram Dumoz. Jun. dec. 544. num. 10. coram Coccino dec. 544. num. 6. & dec. 2116. num. 13. cor. Biebio dec. 554. num. 16. in rec. dec. 21. sub num. 10. 13. & 14. part. 7. & in Bituntina Jurispatronatus 17. Novembris 1634. §. Nam primum, in fine, cor. Albergato*, potissimè quoties, ut hic, agitur de Brevis concessio favore Dignitatis Archiepiscopalis, ejusque Vicarii, seu Provisoris generalis, itaut negligentia Prædecessorum non præjudicet Successoribus, qui illius executionem semper, 5 & quodcumque petere possunt, quicquid foret si concessum fuisset particulari personæ; cui propria negligentia posset obesse, juxta distinctionem complexam per *Rota cor. Coccin. dec. 144. num. 5. cor. Cerro dec. 342. num. 4. & in recent. dec. 99. n. 4. & 5. part. 11. Ac etiam quia Breve præfatum, uti emanatum per viam certi stabiliti, seu legis, præscribi nec 6 possit, nam lex nunquam moritur, & stante decreto irritanti in Breve apposito, nedum non usus, sed contrarius usus redderetur inefficax. *Rota cor. Coccin. dec. 1274. num. 14. & dec. 1814. num. 3. in recent. dec. 298. num. 20. & 25. part. 17. & dec. 77. num. 8. & 9. part. 18. & de facto in Gerunden. Beneficij 10. Decembris proximi præteriti coram R. P. D. meo Ausaldo, & in Colonien. Parochialis 15. Martii mox elapsi coram R. P. D. meo Lancetta, in quibus non obstante lapsu centum annorum sine usu, fuerunt demandata executioni Brevia Gregor. XIII. & Clemens. VIII.***

Quo verò ad secundam partem propositi dubii, visum fuit DD. non constare de contraria legitima consuetudine, per *Ca-*
Tom. II.

pitulum præsentia, ac in relato Brevis Gregoriano præservata. Præmissa namque, onus probandi consuetudinem hujusmodi spectare ad Capitulum illam allegans, prout præscribitur in relato Brevis, ac est etiam de Jure: *Soccin. Jun. conf. 65. num. 26. lib. 1. Roland. d. Valle conf. 40. num. 43. lib. 2. Noal. conf. 65. num. 5. Decian. conf. 7. num. 65. lib. 3. Rota divers. decis. 36. num. 5. part. 1. & coram Scraphin. decis. 1154. num. 1. Et quidem quadragenariam, nam quamvis præcedenter hoc Breve Gregorii XIV., anceps in Tribunali nostro reputata fuisset quæstio, an de Jure Vicarius primam Sedem post Episcopum obtineat in Dioecessana Synodo, itaut *coram Bubalo* bis proposito dubio PP. in sensu non convenirent ob diversas opiniones Doctorum, nam alii partes Capituli tuerentur sub ea ratione, quod præsentem in Synodo Archiepiscopum, inter ipsum, & ejus Capitulum, seu istius Deputatos Capitulum repræsentantes, ranquam inter Caput, & Membra nihil mediare debeat, & proinde sit exclusus Vicarius, nimirum *Gratian. disp. 3. cum seqq. & signanter num. 13. & 16. Picard. inter Conf. Menoch. & Fabian. Ibidem conf. 257. Marefotti. Var. Resol. lib. 1. cap. 69. num. 8. cum seqq. Thomasi. de Præced. num. 393. Ventriglia in Prax. Eccles. tit. de Process. adnot. 1. §. unico, num. 21. Ferret. de Præced. quest. 52. art. 3. num. 6. Ursell. conclus. 137. numer. 27. Ricc. in Prax. Eccles. juxta Venet. impress. 1674. resol. 391. & collect. part. 4. collect. 866. Card. de Luca de Præemin. disp. 18. num. 6., alii verò sunt favorabiles Vicario, ex quo constituit unum Caput cum Episcopo, 9 cui constituit cum eo unum, & idem Tribunal, ut sive absente, sive presente Episcopo, super Capitulum præcedentiam in Synodo assequi debeat, & præ cæteris *Abb. conf. 21. per tot. lib. 1. Fagnan. in cap. ad bac n. 8. de præbend. Bertrand. conf. 22. num. 20. & seqq. lib. 1. Gall. conf. 62. num. 13. ubi ait ita declarasse Sacram Congregationem Concilii. Bombin. conf. 22. & 23. per tot. Pignattelli. plena consultat. 63. tom. 3. De Luca ad Gratian. cap. 3. num. 2. cum seqq. ubi quoddam hodie hoc Jure utimur. Staphil. de Litter. Grat. tit. de mod. & form. impetr. §. Transf. num. 14. Rebuff. in Prax. Benef. tit. de Vicar. Episcop. num. 7. Gambar. de Legat. d. Litter. lib. 3. num. 109. Massob. de Synod. cap. 4. & 5. per tot. Leon. in Thesaur. For. Eccles. part. 1. tit. de Vicar. cap. 10. num. 1. Anton. de Prat. in Tract. de Jurisd. Episcop. cap. 6. n. 8. in fine, & seqq. Cantucci. in ejusdem Vol. post d. disp. 3. Gratian. num. 24. cum multis seqq. Antonelli. de Regimin. Eccles. lib. 3. cap. 18. de Præced. §. 2. num. 15. Crusi. de Præemin. capit. 20. num. 3. Marchetti. de Vicar. Capitular. part. 1. tit. 5. num. 15. Bordon. de Præced. n. 510. cum multis sequent.***

Ex hoc tamen Brevis Gregoriano sublata remanet quælibet disputatio, quia Summus Pontifex inhærendo præcedenti voto *Sacra Congregationis Concilii*, declaravit (sunt verba) Vicarium, seu Provisorem Generalem, locum, & votum post ipsum Archiepiscopum, & ante Capitulum, vel d. Capitulo Deputator, in Synodo Dioecessana de Jure habere, & obtinere debere, ut, quicquid sit de variis prædicto-

rum Doctorum opinionibus, certi Juris est, quod quoties accedit declaratio Papæ, eadem atrendi debet. *cap. si Papa, de privileg. in 6. Clementin. literis, de probat. Rota coram Capaler. dec. 612. num. 52. in rec. dec. 271. n. 5. part. 1. & in Hispanen. Præcedentia 11. Januarii 1692. §. Nitebantur, coram R. P. D. meo Caprara; & cum eadem declaratio contineat, quod Vicarius, seu Provisor Generalis, in concursu Deputatorum Capituli primum locum sit habiturus, nisi ex parte Capituli doceatur de legitima consuetudine in contrarium, dubitationi locus non est, quod Papa intellexerit præservare consuetudinem quadragenariam, ex text. in cap. cum Ecclesia Sutrina, de caus. possesi. & propriet. in cap. cum de Benefic. de Præbend. in 6. & in cap. final. ubi gloss. in V. legitime, de consuetud. Passerin. in cap. consuetudinis, quest. 1. ar. 8. num. 216. & seqq. de consuetud. in 6. & de Elect. cap. 10. num. 30. & in specie, quod consuetudo debeat esse quadragenaria, defendunt Carol. Anton. de Luca ad Gratian. discipul. 111. sub num. 3. in fine, & Pignatelli, consulti. 53. num. 9. vers. nisi tamen, tom. 3.*

In hypothesi talis quadragenaria consuetudo non probatur: Resistentes siquidem DD. quod ante Breve Gregorianum tres tantum Diocessanæ Synodi celebratæ fuerunt, prima nimirum de anno 1572., & in hac non intervenit Provisor, seu Vicarius Generalis Archiepiscopi, & agnovit *Sacra Rota coram Bubalo*, quæ ex unico demtaxat actu posterioris Synodi anni 1573. mentionem incrementi favore Capituli, ut probatur ex Informationibus tunc datis *Summ. Archiepiscopi num. 3.*, atque etiam ex Testibus tam examinatis ex parte Archiepiscopi *Summ.* illius Responsonis *num. 1.* quam ex aliis Capituli, quorum tametsi aliqui deponant ignorare, an in hac Synodo interfuerit Doctor Sancti Stephani, tunc Vicarius, & Provisor Generalis Archiepiscopatus, alii verò constanter asseruerunt, illum non interfuisse *d. Summ. Responsonis num. 2.* absente autem, aut non existente Vicario, nulla inchoari potuit consuetudo Præcedentiæ, ad quam inducendam requiritur, quod illi, qui de Præcedentia contendunt, insimul conveniant. *Text. in l. ubi autem ff. de V. obligat. Surd. dec. 65. num. 8. Rota coram Burati. dec. 127. num. 12. in rec. dec. 369. num. 4. in fin. part. 2.* Secunda est de anno 1578. in qua licet Deputati Capituli Præcedentiam habuerint supra Vicarium Generalem, nihilominus, tanquam unicus actus, inefficax est ad consuetudinem inducendam *Passerin. in d. cap. consuetudinis quest. 1. ar. 3. n. 81. cum seqq. Mascard. de Probat. concl. 424. num. 19. cum seqq. Trabat. de Effict. Immemor. quest. 6. num. 14. & 15. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 21. num. 114. cum seqq. Rota cor. Peuting. dec. 207. n. 7. & coram Cerro dec. 551. numer. 18. & 20. in fin.* Tertia demum est de anno 1586., sed cum tunc exorta fuisset controversia super Præcedentia, & Deputati Capituli à Synodo recesserint, ex hoc actu nulla deduci valet completio consuetudinis, sed potius adhuc non completa probatur, quod per hanc contradictionem, & litem interrupta

remanferit. *Rota cor. Bich. dec. 48. n. 14. & 15. in rec. dec. 382. num. 14. part. 16. dec. 208. num. 15. part. 17. & dec. 742. num. 7. part. 18.* Quin asserti valuerit altera, & antiquior Synodus anni 1512. de tempore, quo Ecclesiam regebat Archiepiscopus Roxas, nam illa est Provincialis, & Diocessana, & ibidem non intervenerit Vicarius Generalis Archiepiscopi, nec probat ordinem sedendi, seu præcedendi, ut ex lectura.

Post Breve autem Gregorianum desumi non potest consuetudo: tum quia Pontifex præservando in eodem consuetudinem legitimam Capituli, intellexit solum præservare præteritam, seu anteriorem, & jam acquisitam de tempore Brevis, ex illis verbis -- *nisi tamen ex consuetudine Capituli Jur in eadem Synodo Vicarium præcedendi consisterit esse acquisitum: tum etiam quia consuetudo non probatur, asseritur enim unica Synodus anni 1604., quæ non concludit interessentiam Vicarii, ut supra requisitam, nec aliquid operatur etiam ob decretum irritans in Brevi appositum, cum quo Pontifex consuetudini futuræ resistere, & eamque abrogare. Rota coram Cels. dec. 200. coram Merlin. dec. 814. utrobique. num. 5. in rec. dec. 574. num. 27. part. 4. tom. 3. & dec. 217. num. 5. part. 7.* ex qua responsione diluitur etiam argumentum desumptum pro consuetudinis observantia ex præsupposita acquiescentia Cardinalis de Castro, qui per septem annos post productas ex parte Capituli probationes in Rota non processerit ad ulteriora, præterquam quod cum ille haberet pro se Breve Pontificium, non indigebat prosecutione Cause, sed hoc onus incumbere Capitulo, quod tenebatur probare consuetudinem legitimam.

Abique eo quod juvare potuerit Capitulo assertio, quod probationes consuetudinis legitimæ præsumantur factæ in Processu Remissoriali, quo hodie non reperto, dicitur præsumi substatum ab Archiepiscopo, cui necesse poterat ex *Adden. ad Pampbil. dec. 360. n. 10. Rota coram Zarat. dec. 73. num. 37. in rec. dec. 305. num. 15. part. 18.* Quia cum Processus ad Urbem advenerit clausus, non potest pro certo adduci, quod probaret contra Episcopum, multoties enim Testes probant etiam contra inducentes, & ideo cessat præsumptio, quæ nititur fundamento, quod scriptura certò præjudicaret alicui Part. Ulterioris hic non agitur de scriptura, quæ remanserit in publico Officio, sed in Domo privata Interpretis, quo casu dicta præsumptio locum non habet, ut distinguendo probat *Adden. ad Pampbil. dec. 364. num. 10. vers. militat; maxime contra Successorem in Archiepiscopatu. Rota cor. Bich. dec. 202. num. 12.*

Minusque suffragatur præterita consuetudo aliarum Ecclesiarum, in quibus Deputati Capitulum præcedunt: nam quicquid sit de substantia assumpti; hæc Præcedentia proveniret ex consuetudine legitima ibidem præscripta, quæ deficit in Ecclesia Hispanensi, & regulare est, quod ex consuetudine, seu usu unius Ecclesiæ ad aliam nequit inferri. *Card. de Luca de Benef. disc. 30. num. 12. Rota in rec. dec. 321. num. 9. cum seqq. part. 15.*

part. 15. dec. 217. num. 18. part. 17. coram Cerro dec. 351. num. 8. & 9. & inter has easdem Partes in Hispanen. Divisionis simultanea 11. Februarii præteritis §. Similiter, coram Me.

Prout nec etiam hanc consuetudinem quæ dragenariam præcedendi comprobant nonnulli actus in Choro, & Processionibus, quicquid enim sit de veritate, ac legalitate illorum, Vicarius non intervenit tanquam Vicarius, & Officialis, sed ut simplex procurator deputatus ab Archiepiscopo absente, ut patet ex eo, quod Archiepiscopus multoties in his actibus deputat alium, quam Vicarium, idèquæ ex consuetudine præcedendi in enunciatis actibus inferri non potest ad alios, in quibus Vicarius proprio jure, & uti Vicarius intervenit præsentem Archiepiscopo; obstante recepta conclusione, quod consuetudo non extenditur de uno casu ad alium, sed tantum habere dicitur de actu, quantum de potentia, ad doctrinam Innocentii in cap. in literis, sub num. 7. de restitu. spoliat. Cravett. conf. 30. n. 5. Roland. à Valle conf. 69. num. 39. lib. 2. Ofasib. decis. Pedemont. 29. n. 16. Rot. coram Ubald. dec. 21. num. 3. tom. 1. & in recent. dec. 355. num. 5. & 6. part. 14.

Præterea ex his nec etiam concurrere visa fuit consuetudo decennalis, quam sufficere conantur ostendere Defensores Capituli, cum quia una dumtaxat Synodus assertur anni 1578. ubi intervenit Vicarius, passusque fuit per Deputatos Capituli præcedi, quæ tanquam unica non sufficit ad inducendam consuetudinem ex superius allegatis; tum etiam quia à dicto anno 1578. ad annum 1586., quo fuit interrupta possessio Capituli, vix elapsi sunt anni septem, ut patet calculanti.

Et ita conclusum Partibus acerrimè informantibus &c.

Rñio. P. D. MOLINES DECANO.

Hispalen. Visitationis.

Veneris 25. Novembris 1701.

ARGUMENTUM.

Episcopus cogere potest Capitulum ad exhibendum occasione Visitationis in proprio Palatio Libros administrationum Piorum Operum, non tamen indefinitè, sed eos tantum, qui respiciunt administrationem, quam visitandam suscepit.

SUMMARIUM.

- 1 Sententia, in judicatum transacta, facit ius inter Partes.
- 2 Delegatur non valet, citra nullitatis vitium, delegationis sue limiter egredi.
- 3 Ubi Princeps adiecit terminum jurisdictioni, quam tribuit Judici delegato, nequit prioratus Partium consensus illam prorogare.
- 4 Responso correspondere debet petitioni, & causæ, ob quam ea facta est.
- 5 Sac. Rota reoquenter suscipit Decreta Sacræ Congregationis.

Tom. II.

6 Visitatio fieri debet in proprio loco, quem Ordinarius visitandum suscepit.

7 Et in casu incongruitatis loci, Visitatio fieri debet in loco commodo, nunquam tamen in propria Camera, seu Aula Episcopali.

8 Secur quoad Visitationem formalem, Librorum scilicet administrationum Piorum Operum, quos ad effectum suscipiendi redditionem rationis ab Administratores, Ordinarius cogere potest Capitulum ad exhibendum in Palatio Episcopali, & num. 16.

9 Arbitrio Judicis remittitur destinatio loci, ubi reddende sunt rationes.

10 Libertus adstringitur rationes reddere Patrono in domo ipsius.

11 Mens legis est inspicienda, non materialis facti circumstantia.

12 Administratores Regum, Magnatum, & Nobilium, tenentur rationem reddere in loco, ubi isti morantur.

13 Subjectio Capituli erga Episcopum potius dicenda est filialis, quam servilis.

14 Episcopus potest in quolibet loco sue Diocesis pro Tribunali sedere, & cetera ad suum Officium spectantia exercere.

15 Et potest Tribunal erigere, & Jus dicere in propria Camera.

17 Visitatio perfici debet sine strepitu judiciali, paternis admonitionibus, & extrajudiciali correctione.

18 Non sic quoad crimina notoria, de quibus Episcopus potest in actu Visitationis cognoscere, & penas ordinarias imponere.

19 Speciale est in Administrationum Piorum Operum Visitatione, ut Administratores, qui reliquatium sint debitorum, ad illos solvendos per sententiam, seu decretum condemnentur, & judicialiter cogantur.

20 Episcopus, procedens in Causis Capitularum cum assensu duorum Canonorum, potest id exple in propria Domo, seu consueo Tribunali.

21 Videndum est, nò in quo alterum judicamus, nos ipsi rei simus.

22 Observantia declarat, quid fuerit promissum.

23 Quæ sint incommoda, ob quæ Episcopi dispensantur à Visitatione materiali lecorum, remittit.

24 Episcopus in revidendis Administrationibus Piorum Operum non tenetur uti Ministris; & quatenus utatur, non obstringitur sequi eorum fidem.

25 Episcopo licitum non est petere ad hunc effectum indefinitam exhibitionem Librorum, sed eorum tantum respicientium Administrationem, quam visitandam suscepit.

DECISIO XVIII.

Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Hispalen. magno Juris, & Facti apparatu conabatur in hodierna Audientia proferre fundamenta Decisionis editæ die 30. Aprilis præteritis cor. Me, in qua responsum fuit, Reven-

rendissimum Archiepiscopum in actu Visitationis, eaque durante, cogere posse juxta illius indigentiam Officialis Capituli ad exhibendum in Palatio Archiepiscopali Libros originales Administrationum Piorum Operum, aliosque continentes Fundationes Beneficiorum, eorumque Donationes, pro redditione rationis suscipienda, ac minimè teneri pro illis inspicendis, ac perscrutandis, ad Aulam Capitularem accedere, Dominis tamen solidè, & inconcussè visè fuerunt ejusdem Decisionis rationes, infirmæque per oppositum singula impugnationum argumenta, quocirca resolutioni aliàs capte confirmationis robor adicere non dubitarunt.

Et quoniam paullo post hanc Resolutionem supervenit nunciis obitus Reverendissimi Archiepiscopi, Sanctissimus D. Noster Mihi seriò demandavit, ut illo non obstante, Decisiones omnes editæ super punctis contentionum inter Capitulum, & eundem Archiepiscopum vertentium, publicarentur, idcirco obtemperando Sanctissimis æquè, ac Zelantissimis hisce mandatis, Sacrum Tribunal ea, qua datum fuit, celeritate Decisiones prædictas publicare curavit.

Satis, inquam, constans, denudè examinatum, apparuit capitale Decisionis fundamentum subnixum rei judicæ, ortæ super controversa, de qua disputatur: Nam inter alia Decreta, quæ emanant in *Sacra Congregat. Conc.* super antedictis multiplici speciei contentionebus, alterum editum fuit die 18. Augusti 1696, generaliter demandans dictorum Librorum exhibitionem in Palatio Archiepiscopali juxta Visitationis indigentiam; A quo Decreto cum neutra Pars reclamaverit, manifesta emergit super hoc articulo res judicata, quæ facit jus inter Partes, inhibetque nè controversia, jam sopita denudè, excutiat, Causaque semel dirempta retrahatur, juxta præscriptum *Text. in cap. cum inter vos, de sentent. & rejudicata. l. final. C. de fid. instrum. l. postquam liti. C. de pact. cum aliis vulgaris, collectis in Meleovitana Pensionis 25. Aprilis præteritis §. Ex censura, coram Me.*

Abque quod novissima omnium dictarum Causarum Commissio, nostro Auditorio directæ, vel concors Partium Collicitationi placitum disputandi cum ceteris aliis controversum Dubium, sternere potuerit viam revolvendi hujus articuli justitiam: Commissio siquidem expressam continet in ventre prohibitionem cognoscendi Causas jam decisas, & absolutas, solumque tribuit jurisdictionem definiendi pendentes, & indecisas, Sacrum proinde Tribunal non valuit, neque valet citra nullitatis vitium egredi suæ delegationis limites, cap. cum olim 32. de offic. & potest. Judic. delegat. cap. cum dilectus 22. de rescript. ubi omnes antiqui, & recentiores Repetentes: Atque hinc etiam nihil juvat Partium consensus iterato examini hanc quoque controversiam subilicendi; quicquid enim sit, an consensus iste ex parte Archiepiscopi præstitus fuerit, numvis subsistentem eliciatur ab actibus extrajudicialibus, & æquivoce in contrarium expolitis; illud exploratum est in Jure, quod ubi Princeps adicit terminum jurisdictioni,

quam tribuit Judici delegato, nequit privatus Partium consensus illam prorogare. *Aurb. habita C. ne filii pro patre, & ibi Bald. idem. que in l. Testamenta C. de testam., & ex his benè, & eleganter concludit Capyc. decis. num. 16. facitque ad rem collecti per Aaden. ad Pampbil. dec. 176. num. 12.*

Eoque minùs declinari potest rei-judicatæ auctoritas sub repetito prætextu, quod Capitulum acquieverit dicto Decreto anni 1686., credens, potestatem cogendi illius Officialis ad exhibendos Libros juxta exigentiam Visitationis, in eo solum casu Archiepiscopo tributam extitisse, quo visitando in Aula Capitulari eisdem Libros, in aliquam incidisset difficultatem, quæ majorem longioremque expoleret indagationem: Nulla quod enim talis interpretatio verè ultimum habebat reale fundamentum, satis perspicuè declarantibus illius verbis, mentem *Sacra Congregationis* fuisse, ut Archiepiscopo nullo modo teneretur accedere ad Aulam Capitularem pro recognoscendis Libris, sed illos per Capitulum defendendos esse in Palatium Archiepiscopale juxta exigentiam particularum Visitationum, quas assumere statuisset. Nihilominus si res constitisset in præfatto simplici Decreto; utique Domini expositam Capituli opinionem, aliquatenus excusasset: subsecuti tamen, actus nullæ locum sinunt excusationi. Renuentibus quippe Capitularibus sub præfatio hujus interpretationis prætextu deferre ad Archiepiscopale Palatium Libros Administrationis Capellaniarum Cardinalis Tavera, antequam Archiepiscopus accederet in Aulam Capitularem, & recognosceret, num locus esset exigentiæ dictæ illorum transportationis, iteratum habuit Archiepiscopus recursum, ad *Sacram Congregationem*, eique exposito motivo, sub quo Capitulum præfatto ejus Decreto parere detraxisset, novum die 17. Augusti 1697. reportavit Rescriptum, injungens horum particularium Librorum exhibitionem, quod sanè novum Decretum de medio subtulit omnem, & quamcumque ambiguitatem cadentem super vera, ac germana antecedentis interpretatione: Si enim talis erat illius intelligentia, qualis opinabatur Capitulum, utique *Sacra Congregatio* non demandasset absolutam Librorum exhibitionem, sed præcepisset Archiepiscopo, ut prius ad Aulam Capitularem pergeret, agnitæque indigentia eos perlustrandi cum majori temporis intervallo, demandasset ipsorum delationem ad suum Palatium, ut ita responsio petitiōni, & causæ, ob quam ea facta fuerat, corresponderet, juxta monitum *Text. in l. si defensor §. Qui interrogatus. ff. de interrogat. action. & §. Præterea, de inutil. stipul. Bald. cons. 54. n. 2. vers. Ex hoc sequitur, lib. 1. Alex. cons. 75. n. 12. vers. cum responso, lib. 5. Surd. cons. 414. num. 72. Rota cor. Coccin. dec. 1791. num. 27. & cor. Cels. dec. 2. num. 9.*

Cumque adversus hoc secundum Decretum Capitulum minimè provocasset, in controversiabiliter sopita remansit hujusmodi controversia, adeo ut inani labore Scribentes pro eodem Capitulo lato calamo regesserint omnia fundamenta aliàs in *Sac. Congregatione* expolita,

sita, & semper rejecta, ad suadendum, quod attentata Juris censura, & Constitutionum Synodaliū Ecclesiæ Hispaniensis, Archiepiscopus recognoscere debeat distanti Administrationum Libros in Aula Capitulari, cum ultra reverentiam, qua Sacrum Auditorium suscipere soleat Decreta Sacre Congregationis, per ea quæ tradit *Rota coram Cardinali Celfo dec. 60. num. 4.* expressum in presenti casu obstat Pontificis oraculum, prohibens, ne controversiæ jam resolutæ in discrimen adducantur, quo circa quoad hanc rem nil aliud, quàm parendi gloria nobis relicta est, ut motivabatur in Decisione, quæ revidetur.

Ad exuberantiam tamen denuò excussis meritis Causæ, rursus hodie conveniunt Domini, præfata Sac. Congregationis Decreta de more solidissimis subnixæ esse fundamentis: Tametsi namque Visitatio fieri debeat in proprio loco, quem Prælatum visitandum suscipit cap. conquirente 16. de offic. Ordin. & in cap. Romana primo, de cons. lib. 6. & in cap. cum 1. & A. 22. de sent. & re judic. & communiter notant Repetentes in dicto cap. Romana, ac signanter Archiepiscopus ante primum versic. quid sit Capitulum. Fraus. sub num. 2. versic. undè sit. Ancaran. num. 2. in fin. Geminian. num. 8. Jo. Andræar. num. 10. Passerin. num. 5. Soccin. sen. in Tractat. de Visitat. impress. post Commentar. in prima parte lib. 2. decret. lib. 8. numer. 22. in princ. Pavin. in simili Tract. impress. inter Tract. Magnos tom. 14. part. 1. quæst. 6. num. 1. fol. 183., & si ipsa loca visitanda minus congrua viderentur, Visitatio fieri debeat in loco commo, & communi, nunquam, verò in propria Camera, sive Aula Episcopii, ut præter allegatos tenent communiter Recentiores, & præcipue Grass. de Aur. Caf. Conscientie part. 2. lib. 3. cap. 27. num. 29. & 40. Fusch. de Visitatione lib. 1. cap. 2. n. 22. Pax. Jordan. Elacubrat. Var. tom. 2. lib. 7. tit. 2. num. 5. Fermosin. tom. 2. de Offic. & Sac. Eccles. ad tit. de Offic. Archiepiscopis. quæst. 4. num. 121. & pluries fuit resolutum à Sac. Congregatione, ut testantur Zerol. in Præx. Episcop. part. 2. V. Capitulum, num. 2. Barbof. in Summa Apostolicar. Dec. collect. 124. num. 15. Gavanti. in Manual. V. Capitulum, num. 4. Pignatell. consulti. Canonice. 152. num. 12. tom. 10.

Expositæ tamen Juris Canonici regule locum obtinent quoad Visitationem materiale, seu localem, jubent namque Sac. Canonis omnibus Ecclesiarum Pastoribus, ut ipsimet accedant ad omnia Diocesana loca, cunctaque sub Visitatione materiali cadentia, vel oculis propriis, seu Convulatorum perlustrent, neque trahant Visitandos de uno loco Diocesis ad alterum, nisi iustis concurrentibus causis, in quibus terminis loquuntur Decretales, & Canonistæ in obsequio laudati: Secus verò quoad Visitationem formalem, & intellectualem, qualis est hæc, de qua modo agitur, Visitationis Librorum, ad effectum suscipiendi redditionem rationis Piorum Operum, nullus namque Doctor allegatus fuit, dicens, rationes hujusmodi suscipiendas fore in Archivis Ecclesiarum etiam Cathedralium, sive aliorum Locorum Piorum, in quibus Libri, Codiceve rationum reddendarum asservantur, sed qui ad

hanc specialem inspectionem descenderent, tanquam absolutum scriperunt, justum, decensque esse, ut ad Palatium Episcopale deferantur Libri, ibique Administratores bonorum, ac reddituum Ecclesiasticorum Episcopo visitanti villicationis suæ rationem reddant, & in specie Fagnan. in cap. ad hæc, num. 33. 34. 36. & 37. de Religios. Domib. Pignatell. consulti. 17. num. 10. & seqq., ubi distinguit inter Visitationem formalem, & materiale, seu localem tom. 8. & consulti. 152. num. 21. tom. 9. Crispin. in Tract. della Visita Pastorale part. 2. §. 28. num. 7. & seqq. Card. de Luc. de Jurisdic. dist. 42. num. 7., & ita respondit pluries Sac. Congregatio Concilii super hujusmodi Dubio consultata, ut patet ex Calaguritana, Cremonen., & Valentina allegat. in Decisione, quæ confirmatur §. 10.

Et professò, ut motivabatur in præterita Decisione, hujusmodi opinio utriusque Juris Civilis, & Canonici solidum obtinet patrimonium: Juris inquam Civilis, inspecta natura Judicii redditionis rationis, in quo cum remittatur arbitrio Judicis destinatio loci, ubi reddendæ sunt rationes, spectata qualitate eorum, qui illas præstare, & aliorum, qui eas suscipere tenentur, per Text. in l. sales conditiones §. Priscus, ff. de condit. & demonstrat. ubi Bartol. & Castren. & alii citari in præterita Decisione §. 9., nullum sanum, & rectum arbitrium dijudicare valet, Dignitatem Archiepiscopalem, pluribus aliis gravius ejusdem Visitationis implicatam negociis, cogendam esse ad suscipiendas redditiones rationis à particularibus Canonici subditis, explendo longas, & fastidiosas revisiones Librorum, & Computorum ad hunc finem necessarias, in Aula, seu Archivio particulari, ubi earundem rationum Libri custodiuntur, ut latè ponderat Decisio, quæ revidetur §. 10.

Prorsus non urgente, quod Textur in d. l. Sales §. Priscus, ff. condit., & demonstrat. loquatur in terminis Libertii, qui cum teneatur reddere Patrono operas obsequiales, rectè adtingi debeat ad reddendam rationem extra locum administrationis, & In domo ipsius Patroni, secus verò dici debeat in redditione rationis danda à Canonici Archiepiscopo, inter quos non cadit illa subiectio, quæ consideratur inter servum, & dominum.

Attendenda quippe non est materialis fasti circumstantia in Textu figurati, sed Inspicienda venit mens legis, ut monet l. C. in l. si re ff. de legib. Casus autem Textus, & si veraretur in themate liberti rationem administrationis domino suo reddere debentis, animativa tamen legis ratio sitit in illa maxima indecentia, quod Superior adire debeat domum inferioris pro habendis ratiociniis, & præcipue quando primus esset negotiis Reipublice implicatus, quæ circumstantiæ cum punctualiter convenient casui nostro, optimè illi applicata fuit censura hujus Textus, sicuti Doctores illum trahunt ad Administratores Regum, Magnatum, & Nobilium, tuendo sententiam, eos obligatos esse ad reddendam rationem extra locum Administrationis, & in eo quo nominatæ personæ moram trahunt, ut signanter videre est apud Ottalor. de

- de Nobilit. part. 5. cap. ult. num. 16. Menoch. de Arbitr. cas. 458. num. 1. Escobar. de Ratiocin. cap. 7. num. 2. cum seqq. Novar. in Tract. de Gravam. Vassal. cap. 24. num. 7. Capon. discept. 124. num. 37. & seqq. tom. 3. & tamen Administratores Magnatum non sunt liberti, sed subditi, quales profecto sunt Canonici erga Episcopos. Et licet dominium Episcoporum esse debeat blandum, & paternum, non verò acerbum, & herile, ut ait Divus Hieronymus Epist. ad Nepotianum, sicuti subiecto Capituli erga Episcopos potius dicenda sit filialis, quàm servilis, ut monent relati per Francés de Ecclesi. Cathed. cap. 30. n. 21. id tamen verum est ad effectum, ut Antistites Sacrum Christi Ovile regant cum mansuetudine, & cordis docilitate, contradistinguen-
do, quoad actus extrinsecæ existimationis, Hierarchiam Canonicorum ab aliorum inferiorum Ecclesiasticorum Cœtu, secus verò quoad alios effectus, istosque signanter evadendi subjectionem, & onus reddendi rationem propriæ villicationis in domo Patris, & Superioris, ex rationibus supra expensis.
- Huic opinioni suum etiam tribuit robur Jus commune Canonicum, & signanter Decretalis Bonifacii VIII. relata in cap. cum Episcopus, de Offic. Ordin. veluti rem absolutam supponens, Episcopum habentem Jurisdictionem Ordinariam, posse in quolibet loco suæ Diocesis pro Tribunali sedere, cæteraque ad suum Officium spectantia absolvere, & exercere: Unde communiter tenent Doctores, posse Episcopos Tribunal erigere, & Jus dicere in propria.
- 15 Camera, ut citatis antiquioribus, tradunt ibi Passer. num. 7. & respondit Rot. dec. 58. num. 1. coram Carill. & dec. 1700. num. 3. coram Coccin. Ac proinde multò magis dicendum est, ad sui arbitrium recipere posse redditiones rationis Locorum Piorum in suo proprio Palatio, ut latius ratiocinatur altera Decisio §. 11.
- Non urgentibus animadversionibus in contrarium adductis: Non prima, quòd præfatum Episcopi arbitrium cessat quoties pro alicujus actus Jurisdictionalis exercitio Jura Canonica alium determinant, ac specialem locum destinaverint, ut notant Joan. Monac. in d. cap. cum Episcopus, num. 2. & Jo. Andr. num. 1. hujus.
- 16 modi quippe limitatio non applicatur nostræ hypothefi, dum Sacri Canones, & communis DD. Schola coarctant Episcopum ad accedendum in loco Visitationis, quando explorare debet Visitationem materiale, & localem, secus verò formalem, ut supra firmavimus sub §. Expofita.
- Eoque minùs turbat secundum motivum, quòd præfatum cap. cum Episcopus procedat quoties agitur de exercenda Jurisdictione contentiosa, & quoties in formali Judicio Episcopi procedere valeant, undè inapplicabile remaneat quoad actus Visitationis, in qua Episcopi nequeunt exercere Jurisdictionem contentiosam; Tum quia licet Visitatio perficiatur sine strepitu Judiciali, paternis admonitionibus, & extrajudiciali correptione, ut inquit Sacrum Concil. Trident. in cap. 1. session. 13. & latè exornat Fagnan. in cap. dilectus il primo, de re scriptis, quando aliàs non ageretur de criminibus notoriis, de quibus Episcopus in actu Visitationis cognoscere potest, & poenas ordinarias imponere, ut rescriptis Innocentius IV. cap. Romana §. Sanè, de re scriptis in 6. & ibi omnes antiqui Reperentes, collecti ibidem à Passerino num. 3., speciale tamen est in Visitationibus Administrationum Piorum Operum, ut Administratores compellantur ad reddenda computa, repetitque Reliquatoribus, condemnari debeant per sententiam, seu decretum, ad solvendum reliquatum, & judicialiter cogi ad illius executionem, aliàs inutilis maneret, nihilque operaretur Visitationis, cum non censentur reddite rationes, nisi fiat restitutio reliquorum, & solvantur debita, ut ita in specie fuisse resolutum à Sac. Congregatione Concilii testantur Farinas, Marfil. & alii, quos refert Sarav. de Adjunctis quest. 24. n. 20., & plenè comprobatur Gratian. dec. March. 188. num. 10. cum seqq.
- Tum quia, ubi etiam ex supposito devenire nequit Episcopus ad sententias diffinitivas in Visitatione redditionum rationis, adhuc tamen applicabilis manet censura Text. in cap. cum Episcopus, quia si illi permiffum est actus Judicialis contentiosis ubi ei libet, etiam in propria Camera, exercere, ut supra late probatum est, multò magis in proprio Palatio suscipere potest redditiones rationis, extrajudicialiter dandas, ex adductis in præterita Decisione §. 15.
- Ob eandemque rationem mirificè etiam facit ad comprobationem hujus assumpti dispositio Sac. Concil. Trident. in sess. 25. cap. 6. de reformat., statuens, Episcopos in Causis Capitaliarum procedere debere cum assensu duorum Canonicorum in ipsius Episcopi Domo, aut consueto Tribunali: Nam si permittitur Episcopo graves Canonicorum Causas cognoscere, & absolvere in propria Domo, eo fortius videtur de mente ejusdem Sacro-Sanctæ Synodi id indulgendum esse in Causis redditionis rationum, tam levioris momenti, & relevantiæ, ut observatum fuit in alia Decisione d. §. 15.
- Nec quod hætenus ædificatum est cum tot Juris communis fundamentis, destruitur à Constitutionibus Synodalis Ecclesiæ Hispaniensis editis anno 1585. à cla. me. Card. de Castro, vel à Consuetudine particulari ejusdem Ecclesiæ; Siquidem, quo spectat ad Consuetudinem, & observantiam, hæc affistit Domino Archiepiscopo, nam Cardinalis de Castro, & Archiepiscopus Spinula, demandarunt Librorum transportationem ad Palatium: Non obstantibus, quoad Cardinalem de Castro, diffidilis ortis inter ipsum, & Capitulum, longa historia relatis; quoniam non iustificatur in facto, & respiciunt diversam Causam, & Litem: Inversimilitudines verò aliam circa observantiam Archiepiscopi Spinulæ removen-
tur ex depositione Testium, de illa claris verbis deponentium, ut in Summario præterito Archiepiscopi num. 12. Omnes autem aliæ Visitationes expletæ in Ecclesiâ Cathedrali, gestæ fuerunt à Visitatoribus inferioribus, & non ab Archiepiscopis, undè nihil concludunt, ut latè differit Decisio, quæ revidetur §. 20.
- Cui observantiæ non solum consonat consuetudo omnium Ecclesiarum adjacientium His-

palensi, sed etiam particularium Ecclesiarum inferiorum, existentium in Civitate Hispanensi: Immo, quod magis est, in hodierna Propositione doctum fuit, quod ipsum Capitulum occasione Visitationis Administrationum Fabricæ Ecclesiarum ab illo dependentium, tam intra, quam extra Civitatem Hispanensem existentium, deferri sibi fecerit Libros ad Aulam Capitularem, ut ex *hodierno Summario Archiepiscopi num. 1.* Unde quod ipsi Canonici servant erga Administratores non subditos, grave videri non debeat, ut erga ipsos ab eorum Superioribus observetur, nè in quem alterum judicant seipfos condemnent, quod acriter reprehendit *D. Augustinus in Canon. nihil. 32. quest. 7. in Canone Una, distinctione 26. cap. cum omnes, de constit. l. Arenam Cod. de inoff. test. ubi gloss. in V. conditionis.*

21 Quod vero attinet ad Constitutiones Synodales, placuerunt DD. gemine responsiones Decisions præteritis, quod scilicet illæ solummodo loquantur de Visitationibus subalternis, ab Archiepiscopo deputandis pro Visitatione Ecclesiarum inferiorum, adeoque nequeunt allegari contra Archiepiscopum suam Cathedralē visitaturum, ob magnam disparitatem, quæ in hac materia intercedit inter Archiepiscopum, & inferiores. Et licet in quadam instructione ejusdem Cardinalis de Castro, inserta in fine Libri Constitutionum Synodaliū, ipse promiserit illam observare quoties per seipsum Visitationem exleret; Nihilominus cum idem Cardinalis duobus annis post publicationem dictæ Instructionis denandaverit transportationem Librorum ad Palatium, eliciebat argumentum admodum potens, quod promissio observandi dictum Instrumentum referri debeat ad alia capita in eodem contenta, & non ad hoc, de quo agitur, visitandi Libros in Ecclesia, cui oneri Instructionis literaliter solum subiecit inferiores Visitatores; inversimile quippe visum fuit, Cardinalem prædictum oblitum eius, quod promiserat, voluisse legem, quam sponte sibi imposuerat, in prima occasione illam observandi destruere. Proptereaque talis contraria observantia manifestè demonstrat, quod promissio non se extendebat ad illam servitutem, injunctam Visitationibus inferioribus. *l. non ambigitur ff. de leg. Roi. dec. 14. num. 18. coram Ubald. & dec. 48. num. 22. part. 13. rec.*

22 Placuit etiam secunda responsio, quod etiam in Visitationibus subalternis præceptum visitandi redditiones rationis in Ecclesiis fuerit limitatum in casu incommodi, ibi -- *Li detti conti si pigliam dentro delle dette Chiese, eccetto se per grande incommodità non si potessero fare* -- Ab incommodo autem, à quo Constitutiones Synodales eximi jubent Inferiores Visitatores, nemo infelices ibi potiori jure eximendum esse Archiepiscopum: Ineptaque apparere insinuat, quod Incommodum, de quo loquitur Synodus, interpretandum veniat de illo magno incommodo, ob quod Jus Canonice dispensat Episcopos visitantes ad se transferendum in locum Visitationis, exemplificato à Gloss. in cap. Romana, de cens. V. difficultatis in impedimentis nivis glaciei, discriminis viarum &c. Nam hujusmodi incommoda

verificabilia non sunt in Visitatione materiali, vel formali locorum, & rerum existentium in eadem Civitate, in qua Archiepiscopus Sedem Episcopalem fixam retinet, sicque intelligi debent verba Constitutionum Synodaliū de incommodis in subiecta materia cadentibus, nempe de multiplicitate Librorum rationis, ac Fundationum revidendorum, de computorum dispositione ad longum tempus protracta, ac demum de illis omnibus difficultatibus, quæ in similibus contingere solent, quæque requirunt indaginem maturiorem, & attentiorē ea, quæ adhiberi potest paucis horis diei: Quo posito, quis non videt hujusmodi Incommoda reddi majora Archiepiscopo volenti per seipsum visitare? Quis negabit gravissimum, & indecens esse Dignitati Archiepiscopali consumere meliorem diem partem in evolvendis Libris tot Administrationum, in recognoscendis Fundationibus Plurimorum Operum, tot investimentis bonorum, multiplicitibus Administrationum omissionibus, vel culpis? Nemo certè, præcipue si ad mentem revocabit, quot aliis gravioribus negociis implicatus reperitur Archiepiscopus de tempore Visitationis Civitatis aded insignis, ut latè observat *Decisio*, quæ revidetur §.

Nec placuit temperamentum, ut Archiepiscopus mittat ad Archivium Ministros pro revisione Librorum, & audita ipsorum relatione, quoties aliqua emergeret difficultas, mandet transportationem Librorum: Primo quia, est in arbitrio Archiepiscopi uti, vel non uti 24 Ministris, ideoque ei tolli non debet libertas petendi exhibitionem Librorum in suo Palatio, quatenus vellet illos de per se recognoscere: Secundo quia stat bene simul, ut ipse utatur opera Ministrorum, & tamen adhuc personaliter assistat, ut se magis reddat informatum de omnibus negociis: Tertio ex quo Archiepiscopus non teneretur sequi fidem Peritorum, & ideo legitime petit Librorum exhibitionem, ut recognoscat an Periti bene, vel malè retulerint, ut dictum fuit in altera *Decisione*, quæ pariter hodie confirmata fuit super altero dubio §. *Hinc etiam*.

Timor deperditionis Librorum, seu Scripturarum, panice, & inversimillis apparuit, dum omnes Scripturæ sunt redactæ in Libros bene compactos, nec transferendi sunt de una Civitate ad alteram, sed ab Aula Capitulari ad Palatium, inter quæ intercedit spatium valde modicum. Inconveniens autem semper exaggerato, quod ita repositum maneat in potestate Archiepiscopi denudare Capitulum omnibus Libris cum incommodo Administrationum illis indigentium pro adnotationibus eorum, quæ diem eveniunt, satisfaci modus datus Resolutioni à *Sac. Congregatione Concilii*, & à *Sacro Tribunali interpretative pariter præscriptis*, ut scilicet Archiepiscopo licitum non sit petere exhibitionem indefinitam Librorum, sed eorum tantum, qui respiciunt administrationem, quam visitandum suscipit, adeo ut petere nequeat transportationem aliorum, nisi Inceptam absolvat, & libros, quæ ad eam spectantem restituat. Hac ratione cessat inconveniens: Et in hac parte Dominus semper famulantibus menti *Sac. Congre-*

gationis placeret, ut D. Archiepiscopus iuxta suum zelum moderatè utatur facultate, transportandi Libros, solumque petat necessarios, eosque recognitos statim restituat, ut optime administrationis ratio nullum patiarè detrimentum.

Et ita utraque &c.

R. P. D. M U T O.

Illerden, Statuti super manutentione,

Lunæ 16. Martii 1705.

ARGUMENTUM.

Debetur Capitulo manutentio contra Beneficiatos in possessione vel quâ recipiendi servitutes ab ipsis Beneficiatis; nec possunt sese eximere ab illarum præstatione eo quod agatur de actibus facultativis, quin, stante continuatione per longum tempus, præsumitur, tales servitutes coactè, & ex necessitate exhibitas fuisse, maximè quando illæ tendunt in augmentum Divini Cultus.

SUMMARIUM.

- 1 Capitulo debetur manutentio in quasi possessione recipiendi servituti à Beneficiatis, probata legitimè eadem quasi possessionem.
- 2 Eadem quasi possessio probatur ex prohibitione pœnali, facta per eosdem Beneficiatos non præstandi hujusmodi servituti.
- 3 Per Testes deponentes de consuetudine per longissimum tempus, excluditur actus facultativus, & ille præsumitur gestus ex necessitate.
- 4 Maximè si non agatur de actibus indifferenteribus, sed de iis, quæ concernunt Divinum Cultum, & Ecclesiæ servitium.
- 5 Quod ampliatur etiam in servitutibus præstari solitis à Beneficiatis Canonicis, etiam privatis celebrantibus.
- 6 Sola possibilitas præcedentis tituli operatur, ut actus gestus non dicantur facultativi, sed necessarii.
- 7 Unicus actus reclamationis non destruit quasi possessionem.
- 8 Pro evitanda Testium contrarietate omnis debet capi interpretatio.

DECISIO XIX.

UNA simul cum Dubio super validitate, Statuti, propofui in hodierna Audientia aliud super manutentione præsentia à Capitulo in quasi possessione recipiendi à Beneficiatis, Capellanis, & Portionariis diversas servitutes, & signanter, quod illi teneantur Cappis Pluvialibus induere Canonicos, dum in Choro Divina ministrant, & Baculos, vulgò Bordonis, per eos gestari solitos, ipsis Canonicis tradere, & respectivè substinere, dum iidem Canonici ad Pacem recipiendam adeunt, necnon demum stantes ante Faldistorium, si ve Legile, revolvere solia Librorum Choralium.

Cumque DD. Instantia Capituli visa fuerit in parte rationi conformis, consenserunt eidem dandam esse manutentionem juxta modum, hoc est, quod prius Officiales ad hoc destinati interserviant, & deinde Beneficiati gradatim.

Exuberanter enim ex Testibus vigore Remissoriæ Rotalis examinatis, conficit, Capitulum reperiri in quasi possessione recipiendi in prædictis actibus assistentiam, & respectivè servitium à Beneficiatis, Portionariis, & Capellanis, cujus quasi possessionis vigore, concludenter, & formiter probate, Capitulo manutentio debet concedi ad Text. in §. Retinenda. insit. de interdict. Postb. de Manut. observ. 38. num. 17. Rota in Illerden. Juris votandi super manutentione 27. Junii proximi præteriti §. Possessio, & seq. in Illerden. Juris præstandi in extractione Priorum 27. Junii 1704. §. Ratio, & in Illerden. Receptionis in Confratres, & Consiliarios, eisdem die, & anno §. Distinctè in omnibus, coram R. P. D. meo Scotto.

Maximè quia Beneficiati, alique Collatigantes, promulgantur pœnale Edictum, per quod præcipiebatur -- Che quelli, che oggi servono, lassino di fare simili servitù. Item, che nel Coro nessun residente confratello vesta i Piviali, nè tenga il Bordonè alli Signori Canonici al tempo di pigliar la Pace -- Summario Capituli lit. B. num. 1. Promulgatio enim Edicti, ut Beneficiati Interserviant à servitutibus desisterent, includit confessionem ipsorum Beneficiorum, quod servitutes de præciso tempore motæ litis fuerint per ipsos præstitæ. Rot. in Imolen. Vocis actioe, & passiva 26. Junii 1693. §. Moti, coram Reorrendis. D. meo Decano: in Tarracoen. Elemosynarum 2. Julii 1702. §. Eorum, in fine, coram R. P. D. meo Scotto, & in Individuo in Urgellen. Servitutum 22. Junii 1696. §. fin. cor. R. P. D. meo Lancetta.

Non obstat duplex objectum: Alterum, quod Testes non deponent de coactiva, hoc est Beneficiatos coactos fuisse dictas servitutes explete, ipsosque acquiescisse, easque per tempus considerabile fecisse: Et alterum, quod deponent solum super Articulis favore Capituli, contrarium tamen dicant super Interrogatoriis, & regulare sit, quod attendatur tantum quid Testes dixerint in Interrogatoriis, non autem super Articulis.

Et enim respectu primi, cum Testes deponent per longissimum tempus, & ab immemotabili, Beneficiatos, Capellanos, & Portionarios has servitutes explevisse, hæc tamen reiterata actuum multiplicatio inducit vailidissimam præsumptionem, quod omnia à Beneficiatis coactè, & ex necessitate gesta fuerint. Postb. de Manut. observ. 53. num. 20. Tondut. resol. civil. 169. num. 3. & 9. Rote. disput. 107. num. 47. & 48. Rot. coram Seraphim. dec. 212. num. 2. Merlin. dec. 583. num. 8. in rec. dec. 85. pariter num. 8. part. 5. & in Gerunden. Anniversariorum super pallis 15. Junii 1696. §. Quia facultativa, coram R. P. D. meo dela Tremoille, & in præcis terminis Rot. in Urgellen. Servitutum 15. Martii 1697. §. Minusque in fine, coram bon. mc. Urfino.

Pos.

Potiffimè quia non agitur de actibus indifferenter, sed tendentibus in augmentum Cultus Divini, & in necessarium implementum servitii Ecclesie, in quibus terminis omnis capiendi est interpretatio exclusiva facultativitatis. *Felin. in cap. ad Apostolicam, num. 3.*
 4 *de simon. Abb. in cap. suam, num. 9. eod. tit. Lagun. de Frustrib. part. 1. cap. 33. §. Unicus. num. 19. & seqq. Gutier. Canon. Quæst. lib. 2. cap. 21. num. 151. Rot. in rec. dec. 305. num. 6. part. 2. dec. 54. num. 8. & 9. part. 4. tom. 2. & dec. 702. num. 3. & seqq. part. 4. tom. 3., & latiffimè dec. 522. n. 17. & dec. 542. ferè per tot. cor. Bieb., & in fortioribus de actibus, & servitutibus præstitis per Beneficiatos Canonici private celebrantibus *Rota in Urgellen. Servitutum 15. Martii 1697. S. Et quidem, cor. bon. mem. Ursino, & 22. Junii 1699. S. Nec suffragari, cor. R. P. D. meo Lancetta.**

Et fortius quia in Constitutionibus Chori jubetur, quòd nemo ex seipso Cappam vestiat, sed ab alio vestiatur: Cumque isti, qui habent onus vestiendi, non possint esse, nisi Ministri Chori, Beneficiati, Portionarii, alique de Ecclesia, servitutes ab ipsis præstite, factæ censentur in sequelam præcedentis tituli, & obligationis; sola enim possibilitas præcedentis tituli operatur, ut actus generalis non dicantur facultativi, sed necessarii. *Alex. conf. 88. num. 6. lib. 2. Surd. conf. 94. numer. 34. & 36. Cyriac. contr. 251. num. 24. & 32. Adden. ad Pampbil. dec. 504. num. 12. Rota coram Bieb. dec. 30. num. 15. & 16. & in rec. decif. 102. num. 1. & seqq. part. 12. dec. 139. n. 22. & dec. 184. num. 14. & 15. part. 17.*

Nec relevat, quòd quando Beneficiati reclamantur, multat, ad hunc effectum indicatæ, fuerint revocate: Unicus enim actus, qui assertur, cuiusdam Beneficiati Augustini Sacasæ, qui noluit accipere Cappam magnam pro Canonico Artus, nihil prodest, nam Beneficiatus, ut poenam evitaret, necesse habuit petere veniam à Capitulo, & supplicare pro remissione poenæ, & quia illam non valuit integraliter obtinere, procuravit interpositionem ejusdem Episcopi cum Capitulo, quæ mediante postmodum negotium compositum fuit; sicque si Sacasæ non fuit absolutus simpliciter, ex quo non constaret de quasi possessione, & jure Capituli, sed per viam gratiæ, & condonationis à Capitulo reportatæ, nullum ex hac reclamazione, & actu à Beneficiatis gesto, acquiri potuit jus contra Capitulum, ut præcisè respondit *Rota in Urgellen. Servitutum 15. Martii 1697. S. Tertio quoque, cor. bo. mem. Ursino, & 13. Junii 1698. S. Ultra, & seq. coram Eodem, & 22. Junii 1699. S. Nec suffragari, coram R. P. D. meo Lancetta.*

Respectu verò secundi objecti, non subsistit in facto, quòd Testes super Interrogatoriis deponant contrarium ejus, quod dixerunt in Articulis, sed solum eorum dicta modificant, & declarant, asserendo, quòd ad explendas servitutes controversas sunt destinati Janitor, Subjanitor, Sacrista, Succentor, & Capellani nuntiales respectivè, & in istorum defectum supplent Beneficiati, & Canonici, sicque juxta istud dictum intelligendæ sunt co-

Tom. II.

rum depositiones super Articulis ad evitandam Testium contrarietatem, pro qua omnis possibilis capi debet interpretatio. *cap. cum. tu, ibique Gloss. & DD. de testib. Rot. coram Casaro de Grass. dec. 5. num. 23. de sponsal. Priol. dec. 334. num. 13. & in res. dec. 509. numer. 13. & dec. 614. num. 4. part. 19.*

Ex qua obligatione Ministrorum ad id deputatorum, aliorumque, DD. Injunctum huic resolutioni modum, ut scilicet manuteneatur Capitulum in quasi possessione exigendi has servitutes, prids à Ministris ad id destinatis, & conductis à Capitulo respectivè, & quatenus ab istis fieri non possit, à Beneficiatis, & aliis gradatim.

Et in hunc modum utraque Parte audita, responsum fuit &c.

R. P. D. K A U N I T Z.

Legionen. Parochialis.

Luna 11. Januarii 1706.

ARGUMENTUM.

Stante consuetudine immemorabili non indicendi concursus in provisione Parochialis, subinetur Collatio eodem concursu non indico, cum immemorabilis suffragetur etiam contra Concilium Tridentinum, ac Pianam Constitutionem super indictione concursus in provisionibus Parochialium.

SUMMARIUM.

- 1 Refertur Status Causæ.
- 2 Quomodo probetur immemorabilis.
- 3 Testium depositio sumentum recipit ab examine aliorum, facta in simili Causa.
- 4 Non præsumitur, quòd Episcopi non curaverint observantiam Decretorum Concilii, maxime in iis, quæ concernunt etiam augmentum suorum jurium.
- 5 Terminus ad examinandum Testes in Partibus incipit currere solum à die configurationis Remissorialium Judici Delegato, non à die, quo fuerunt consignata Portitori.
- 6 Valet examen Testium etiam extra terminum, dummodo illi intra eundem jura-verint.
- 7 Per Rotam sanatur defectus examinis Testium etiam extra terminum, quando Pars deit interrogatoria, licet protestata fuerit de non consentiendo in Jurisdictionem.
- 8 Non est facienda nova compulsatio Jurium, non confito incontinenti de nullitate prioris compulsationis.
- 9 Immemorabilis suffragatur etiam contra Concilium Tridentinum per Bullam Pianam super Indictione concursus in Parochialibus.
- 10 Decretum irritans, & clausula sublata, non tollunt vim immemorabilis, nisi de ea sit facta specialis mentio.
- 11 Immemorabilis, facit præsumere contrariam legem Fundationis, ac etiam privilegium Apo-

K

Apo-

- Apostolicum, sive alium meliorem titulum.*
 12 In Parochialibus Jurispatronatus laicalis unitis, aut Regularium, non requiritur Concurfus.
 13 De jure communi Beneficia per solum examen, aut per concursum, sunt conferenda.
 14 Consequendo non iudicendi concursus, non potest repetiri nutritiva peccati, seu dolosa, aut contra bonos mores.
 15 Gratia si neutri est conditionalis, & effectum sortitur in casu, quo neutri Collegantium jus competat, ubi declaratur.

DECISIO XX.

Secuta vacatione Parochialis Ecclesie de *Taranillo*, sita intra limites Archidiaconatus de *Zea*, Archidiaconus in vim juris, quo gaudet, presentandi ad Beneficia sui Archidiaconatus, *Matthiam Garziam* de *Torres* ad illam presentavit, qui praevo examine, lataque sententia contra Procuratorem Fiscalem Tribunalis Ecclesiastici, ab Ordinario Legionen. fuit institutus, & in possessionem ejusdem Parochialis immisus. Adversus quem insurgente Jacobo Fernandez Prieto sub pretextu, quod provisorio Parochialis devoluta esset ad Sanctam Sedem Apostolicam, ex quo non fuisset servatus concursus, in Parochialibus de Jurepatronatus Ecclesiasticorum exquisitus a Sac. Concilio Tridentino sess. 24. de reformat. cap. 18. & per Bullam sancti Pii V. in ordine la 33. idem Jacobus ex hoc capite Parochialem impetravit. Et licet *Matthias* sub clypeo Immemorabilis consuetudinis non servandi concursum in Parochiali, de qua agitur, niteretur excludere Jacobum, nihilominus, quia Informia dumtaxat documenta ad hunc effectum adducebantur, per tres vices cor. bon. mem. Prio nostrum Tribunal coactum fuit respondere pro executione Literarum Apostolicarum Jacobi.

Donec Defensores *Matthiae* opportunius insistentes Cause defensionem, mihi committi a Signatura Justitiae curarunt Causam Appellationis a sententia lata per memoratum bon. mem. Pium, & incontinenti, in eadem nimirum Audientia, in qua coram Me responsum fuit, procedendum esse ad legitimam executionem Literarum Apostolicarum Jacobi, institerunt pro Literis Remissorialibus, & Compulsorialibus, ad finem legitime iustificandi praedictam immemorabilem non praticandum concursum, & super petitis favorabilem resolutionem obtulerunt, ut ex *Decisione* super Remissoria, edita 7. Decembris 1703., compilatoque utroque Processu, tam Compulsoriali, quam Remissoriali, eoque ad Urbem transmissio, cum perspectum fuisset non extitisse transmissa simul cum Literis Remissorialibus Judici Delegato etiam Interrogatoria data ex parte Jacobi, ex quo eadem Literae jam Portitoris consignata fuerant, cum Interrogatoria fuissent in actis allata, hinc *Rota* sub die 6. Junii 1704. respexit -- Dilata, & iterum examinentur Testes cum Interrogatoriis Parisi, cujusmodi Decreto plenarie adimpleto, & hinc inde Partibus Jura sua valide deducentibus, responsum fuit -- Recedendum a decisio.

Ex Testibus quippe formiter examinatis constitit, Parochialem, de qua agitur, ab Immemorabili fuisse collatam ad simplicem nominationem Archidiaconi, praevo dumtaxat examine super qualitate, doctrina, & sufficientia solius Praesentati. Deponunt enim, quod ipsi ultra spatium 40. annorum viderint fieri Provisiones absque concursu, & audivisse a suis majoribus, ita fuisse praticatum retroactis temporibus, quin nec ipsi, nec sui majores quidquam audiverint in contrarium, nec aliter etiam rem esse potuisse, quin hoc sciverint, residentes causam, ex quo sunt Advocati, & Notarii Curiae Ecclesiasticae Legionen. Unde junctis eorum provecta aetate, bona qualitate, de qua etiam deponit Juxta Remissorialis, plenè probant controversam, immemorabilem ad praescripta per gloss. in cap. 2. V. memoria, de praescripto, in 6. Martini. Var. Resolut. lib. 3. cap. 100. num. 19. & seqq. Saminiat. contr. 22. num. 27. Rot. decisio 690. num. 2. coram Cerro, & dec. 116. num. 55. coram Zarati. & dec. 472. num. 19. part. 19. rec. Eoque magis cum id etiam resultet ex alio consimili, ac formali examine quinque Testium, peracto usque de anno 1685., ac legitime compulsato ex authenticis Libris, nuncupatis de Bezzerio per Notarios, & Officiales Legionen. custoditis, qui cum ultra deponant de specialibus actibus, in quibus, opponentibus Promotoribus Fiscalibus, praesata Immemorabilis fuit in contradictorio Judicio canonizata, insinuari non potest, quin novi Testes, juncto dicto antiquo examine aliorum, quam maxime conducant ad intentum Praesentati ab Archidiacono, ut de Testibus fomentum recipientibus ab aliorum examine, facto in simili Causa, sequitur *Rota* dec. 360. m. g. part. 5. rec. & in Romana Immissionis 28. Januarii proximi praeiitit §. Indubitantiùs, coram R. P. D. meo Omanno, & de lite mota cum subsecuta succumbentia Promotorum Fiscalium molestantium, firmat Paris. d. Confid. quae. 28. n. 259. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 106. & seqq. & in Melevitana Jurispatron. 31. Martii 1702. §. Etenim, coram R. P. D. meo Scofo.

Itaque Testium qualitate depositiones validissime apparuerunt corroboratae ex plurimis Scripturis compulsatis, ex quibus constitit, collata fuisse Beneficia ad solam praesentationem Archidiaconi, nulla facta mentione concursus, absque eo quod ne quidem ulli afferri potuerit Provisio, in qua ille fuerit servatus; ex hoc enim darur intelligi, verè praedictum concursum nonquam servatum fuisse, cum alioquin Episcopi satis vigilantes in curanda observantia Decretorum Concilii Tridentini, tendentium in augmentum propriorum Jurium, non omisissent per adeo longum tempus, ac in tot secutis vacationibus, illum indicare, ac ad eum perducere. R. P. D. meus Ansd. in addit. ad dec. 78. num. 71. Rot. cor. eodem in Nevitonen. Jurispatronatus super bono Jure 26. Februarii 1703. §. Nec ad erendum, coram R. P. D. meo Priolo, & in Cremonen. Beneficii 11. Maji 1703. §. Nec provisioni, coram Me.

Nec debilitari valuit enunciatum examen Testium, ex quo fuerit peractum extra terminum.

minum duorum mensium a die consignationis factæ Portitori, ac ex eo, quod dum Testes se referunt ad Collationes, nec minus fidem promerantur, legitime non compulsatis, ac allatis enunciatis. Collationibus: quicquid enim Causæ Notarii extra sphaeram proprii officii asserere conatus fuerit, placuit DD. terminum duorum mensium incipere debuisse a die præsentationis Literarum Remissorialium faciendæ Judici delegato, nam tempus duorum mensium alioquin esset nimis breve, detracta enim modicæ, quæ præsumitur in initiare, non superest tempus sufficiens tam ad examinandum, quàm ad danda Interrogatoria Testibus, qui nec ad libitum quandoque conduci possunt, quinimò cum ad reprobandum detur terminus unius mensis, esset longior primo, quod non est admittendum, quare Insequendo potius praxim Curie, tempus incipere solum debet a die consignationis faciendæ in partibus. *Ridolphin. in Prax. part. 1. cap. 12. num. 10.* Fortius cum Testes bis suppositi fuerint examini, ac in hoc secundo fuerint data Interrogatoria, proindeque non est adeo faciendæ reflexio lapsus terminalini a die consignationis Portitori, dum principalis essentia examinis consistit in Interrogatoriis Partis, non autem, an terminus assignatus ex causa lapsus fuerit, cum videamus etiam sufficere Testes intra illum jurasse, etiam in casu, quo est certa temporis computatio, quamvis post terminum fuerint examinati. *Rot. decis. 1228. num. 7. coram Coccin.*

6 Datio enim Interrogatorum semper reputata fuit talis efficacie, ut nostrum Tribunal plerumque ex ejus motivo sumperit arbitrium pro sananda nullitate examinis Testium, quamvis Paris, quæ dedit Interrogatoria, fuerit protestata de non consentiendo in Jurisdictionem, & examen. *Adden. ad Burrat. decis. 518. n. 19. Mansi. consult. 275. n. 15.*

7 Collationes autem, Sententiæ, cæteraque documenta, ad quæ se referunt Testes, jam fuerunt compulsata in prima Expeditione, contra quæ cum nihil fuisset oppositum, sicuti gestum fuit contra Testes, quos ob id opus fuit repetere cum Interrogatoriis Partis, quæ in primo examine fuerant omissa, superfluum fuit ad iteratum auctum devenire, cum nisi doceatur clarè, & incontinenti de nullitate prioris compulsionis, nunquam debeat ad novam deveniri. *Rot. dec. 1338. num. 4. coram Emerix.*

8 Quibus præmissis, facile negotium fuit assequi, quàm incongrua, ac insubsistens fuerit prætenso irrelevantie prædictæ Immemorabilis consuetudinis, cum planum sit eandem suffragari etiam contra citatam sanctionem. Conciliarem, ac Bullam Pianam super Indictione Concursum, quemadmodum firmat *Pilaja dec. Pontific. lib. 3. dec. 1. num. 144. circa finem. Rota dec. 52. ex num. 2. ad 8. coram Ubag. & in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 22. Junii 1705. S. Et nihilominus, & in Eadem super manutenzione S. Non resultante, coram R. P. D. meo Caprara, & quidem non obstante Decreto irritanti, ac in clausula subla- ta, adjecta in confirmatione Concilii, ac in Bulla Piana, ex quibus prætendebatur, insectam*

remansisse tam antecedentem, quàm subsequen- tam possessionem; quia per Decretum quantumvis destructivum contrariarum consuetudinum, nunquam censetur sublata Immemorabilis, nisi de ea fiat specifica mentio. *Gonzalez ad Regul. 8. Cancellar. gloss. 33. n. 5. & seqq. Gratian. discip. 492. num. 6. Barbos. ad Concil. sess. 24. cap. 10. de Reformat. sub num. 25. Panimoll. dec. 1. adnot. 10. ex num. 23. & adnot. 11. n. 38. Rot. dec. 242. sub num. 1. & dec. 510. n. 2. part. 2. recen. Et in terminis enunciatur Constitutio Pianæ la 33. Rot. dec. 197. num. 5. part. 9. & dec. 516. n. 16. part. 18. rec. & in Tarraconen. Parochialis 2. Maji 1698. S. Quia in contrarium, coram R. P. D. dell' Olmo. Immemorabilis namque præsumere facit contrariam legem Fundationis, ac etiam Privilegium Apostolicum, ac quemcunque alium meliorem excogitabilem titulum, ac proinde allegabilis est adversus quamlibet Sanctionem contrariam, quamvis sussitam clausula sublata, ac irritanti Decreto. *Fraiss. de Reg. Prætorat. Indiar. cap. 31. num. 31. Card. de Luca de Benefic. disc. 32. num. 2. & 4. Rot. in Deribusen. Jurisdictionis 6. Februarii 1696. S. Ex dispositione, coram bon. mem. Pio.**

Multoque magis crescit argumenti evidentia, si perpendatur, quod prædicta Consuetudo non potest censeri, nec contra bonos mores, nec contra legem Divinam; Passim enim videmus in tot casibus positivè non esse necessariam concursum, ut de Parochialibus Jurisprætoribus Laicalis firmat *Fagnan. in 12 cap. cum ad nostram, num. 28. de elect. Romagn. ad Synodal. Gerunde. lib. 3. tit. 11. cap. 8. num. 2. Murga de Benefic. quest. 3. num. 55. & de Parochialibus unitis, & de Mensa Noali. cons. 46. n. 2. & seqq. Romagn. ad Synodal. Gerunde. d. lib. 3. tit. 4. cap. 8. num. 9. Rot. dec. 788. num. 1. & dec. 1701. per tot. coram Emerix, & de Beneficis Regularium, quibus incumbit Curam animarum *Fagnan. in d. cap. cum ad nostram, sub num. 22. de elect. Barbos. ad Concil. sess. 24. d. cap. 18. num. 8. & de Offic. & Potestat. Paroch. part. 1. cap. 2. num. 15. & seqq. ubi plures alios casus enumerat, in quibus non opus est concursu, quos etiam innuit *Fagnan. in cap. cum sit, sub numer. 19. de atat. & qualis. Garz. de Benefic. part. 9. cap. 2. d. num. 175. ad 199.* Ratio autem est satis convenientis, quia inspectis antiquis Canonibus, Beneficia solum capacibus, & idoneis conferenda sunt per solum exanien, non autem per formalitatem concursus, ut in *cap. ad hæc, vers. Ut qui Beneficiis. de Offic. Archiepiscopali. cap. Ad decorem de Institut. cap. quoniam. versic. Si autem hoc. de Jurepatr., & per consequens contraria Consuetudo non potest dici nutritiva peccati, seu dolosa, aut contra bonos mores, dum prædictis Canonibus inhiæret. *Gloss. in cap. cum tan. 14 560. num. 10. part. 19. rec.****

Neque videtur Matthiam sibi præclusisse viam deducendi prædictam Immemorabilem per Gratiam *Si neutri*, ab eodem obtentam, quoniam ultra quoddam Gratia *Si neutri* est conditionalis, & effectum sortitur in casu, quo neutri Colligantium Jus competere noscatur, & Matthias nusquam ea usus fuit, juxta

deducta per *Amayden. de Stylo Dataria lib. 1. cap. 23. num. 20.* Obiectum urgeret, quatenus ipse vellet Jus suum allegare per viam actionis ad effectum obtinendi ejus canonizationem; Secus autem quando illud deducit per viam exceptionis, ad effectum excludendi Jus Adversarii, cum id sibi omnibus modis liceat debeat, etiam per allegationem proprii Juris, ne alioquin Gratia resolvatur in Beneficium, seu litis renditionem, contra regulam *Textus in l. quod favore, Cod. de legibus. Rot. dec. 1133. num. 3. & seqq. coram Emerix. Jun.*
Et ita utraque &c.

R. P. D. FALCONERIO,

Leodien. Dismembrationis.

Luna 1. Februarii 1712.

ARGUMENTUM.

Non est facienda Dismembratio, ob notabilem distantiam, flumen intermedium, aliaque similia impedita, immo nec etiam si probetur, multos sine Sacramentis decessisse, quando per appositionem Capellani superari potest.

SUMMARIUM.

- 1 Nullitates ex defectu Jurisdictionis, & citationis, sunt insanabiles.
- 2 Vicarius Generalis nulliter procedit ad Dismembrationem, absque speciali mandato Ordinarii, à quo fuit deputatus, & offertur ratio, & num. 3.
- 4 Legitima aetas Episcopi est triginta annorum.
- 5 Dicitur donec -- restringit dispositionem cum perseverantia usque ad tempus, cui est adjecta.
- 6 Dicitur -- postquam -- includit tempus.
- 7 Ordinaria auctoritas est diversa ab illa ad tempus delegata.
- 8 In Dismembratione Ecclesie Patronalis omnino necessaria est citatio Patroni.
- 9 Sicuti indispensabiliter requiritur citatio quoque Rectoris, seu Pastoris.
- 10 Licet aliis erectio nova Parochie fieri valeat eodem Rectore, seu Pastore in vivis.
- 11 Citatio tolli nequit à Statuto, vel contraria consuetudine.
- 12 Potest variari modus, sed non auferri de sensu.
- 13 Nec etiam Supremus Princeps potest tollere citationem.
- 14 Non est novum, quod in Dismembrationibus requiratur Processus cum citatione omnium interesse habentium.
- 15 Tunc adest iusta causa erigendi novam Parochiam, quando distantia loci, flumina intermedia, & alia similia impedita, difficultatem pariunt accedendi ad Ecclesiam Matricem pro susceptione Sacramentorum.
- 16 Corruit iusta causa, & necessitas erigendi novam Parochiam, non probato, quod propter difficultatem accedendi ad Eccle-

siam Matricem, aliquis ex Parochianis obierit sine Sacramentis.

- 17 Dismembratio est remedium extraordinarium, & exorbitans, ad quod deveniri non solet, quotiescumque adest aliud remedium minus odiosum, & exorbitans.
- 18 Si Rector, seu Pastor offerat deputare suis sumptibus Presbyterum, sive Capellannum, qui in aliqua Capella, seu Oratorio, Populi, d. Parochialis distantibus, Sacramenta ministret, Missam diebus festivis celebret, aliaque expleat pro illorum necessitatibus; hoc casu locus non est Dismembrationi.
- 19 Reprobatur Monacell. in Formular. part. 2. tit. 2. Formul. 3. num. 6.
- 20 Quomodo procedatur in attentatis, quae non ex culpa positiva, sed ex ignorantia, & erronea credulitate committuntur, & num. 21.

DECISIO XXI.

Rector Matricis, & Parochialis Ecclesie Oppidi Beringen, de Jurepatronatus Marchionis de Trichateau, à primæva illius erectione semper Sacramenta ministravit, tam Oppidanis, quam Suburbanis commorantibus in quatuor Vicis, nuncupatis -- *Pael, Brealer, Merbergb, & Tervænt*: Hicque juxta Regionis stylum nuncupatur Pastor, & in suæ Curæ adiutorium retinet duos Presbyteros, qui duo, nocturne una cum Ipso Pastore dicte Curæ incumbunt. Pari semper pietate conjunctus fuit uterque Populus Oppidanus, & Suburbanus in parandis expensis pro indigentibus dicte Ecclesie; Immo mediante solemnii Concordia, stipulata de anno 1530., Suburbani promiserunt contribuere duas ex tribus partibus dictarum expensarum, Oppidani verò solummodo unam, sicuti promissa adimpleverunt de anno 1654., in quo eandem Ecclesiam in pulchriorem formam reedificaverunt, atque in ea admodum eminentem elevarunt Turrin.

Anno 1700. præmeditantes Suburbani se, eximere à subiectione dicte Ecclesie, sumpto præsidio à nimia illius distantia ab eorum Vicis, à viarum inundatione, ac à Januarum, d. Oppidi Beringen. clausura tempore nocturno, recursum habuerunt ad Vicarium Generalem Leodien., ad hoc, ut dismembratis dictis quatuor Vicis ab antiqua Matre, erigeret in Parochialem Capellam S. Joannis Baptistæ sitam in Vico *Pael*; sed comperto, quod Vicus *Tervænt* magis distaret à Capella, quam ab Ecclesia Matrice, quod nonnullæ Domus in æquali reperirentur distantia, & duæ adessent viz, quarum altera non erat inundationibus obnoxia, & demum, quod Janux dicti Oppidi semper, & omni tempore ad nutum Suburbanorum aperirentur, à cepta instantia recesserunt mediante declaratione, quod semper debito tempore à proprio Pastore recepissent Sacramenta, & revocato eorum assensu pro petita Dismembratione, protestati fuerunt, nolle quidquam contribuere pro indigentibus dicte Parochialis Ecclesie erigendæ.

Post

Post quinquennale silentium restaurantur de anno 1705, eandem instantiam: Et quamvis Pastor, & Consules dicti Oppidi pro dirimenda quacunque controversia obtulissent deputare in præfata Capella Presbyterum, qui Sacramenta eis ministraret, & singulis diebus festivis concionaretur, ac Missam celebraret; attamen Vicarius Generalis, non citato Pastore, Patrono, & Consulibus, ac omni profuso ordine judiciali prætermisso, sub die 26. Junii 1708. sententiam Dismembrationis, & Erectionis respectivè dictæ Capellæ in Parochialem protulit, de qua habita intra decendum notitia, & interposita ad S. Sedem Appellatione, post mihi delegatam Causam, concessis, & successivè in partibus præsentatis Literis Inhibitorialibus, & Compulsorialibus, non perhorruerunt in illarum spretum Fontem Baptismalem erigere, mortuos tumulare in dicta Capella, atque consimilia, & majora patrare attentata; Unde pro illorum purgatione disputato dubio sub die 27. Junii 1710., Domini rescripserunt -- *Videatur de bono Jure etiam ad effectum attentatorum* -- Quo circa ad trutinam revocato in hædierna Audientia congruo dubio, fuit à Dominis definitum -- *Constare de bono Jure Adriani, dictæ Matricis Ecclesiæ Pastoris, etiam ad effectum attentatorum purgandorum per viam nullitatis, & ad mentem.*

Etenim de bono jure Adriani constare compertum fuit, attenta nullitate, & injuria Dismembrationis, & respectivè Erectionis novæ Parochialis, expletæ à Vicario Generali Leodien. Et quidem nullitas visa fuit insanabilis, uti proveniens, tam à defectu Jurisdictionis, quam ab illo citationis, juxta sanctam in Bullis Pii IV., & Clementis VIII., de quibus Gratian. discipul. foren. cap. 762. numer. 11. Ridolphin. in Prax. part. 1. cap. 12. numer. 348. & segg. Ricc. collect. 2865. Rota decis. 6. num. 1. & segg. part. 10. recent.

Defectus primæ apertè promanet ex eo, quod Dismembratio, & Erectio novæ Parochiæ facta fuit auctoritate Ordinaria à dicto Vicario Generali, qui absque speciali facultate, & mandato Celsissimi Episcopi, nequivit Dismembrationes, & novas Parochiarum Erectiones expletæ. Sbrozz. de Offic. Vicar. lib. 2. quest. 116. num. 8., ea per ipsum allegata ratione, quod Dismembratio est species alienationis, quæ ut fieri nequit à Procuratore sine speciali mandato, ita nec patet à Vicario, qui dicitur Procurator Episcopi. Barbof. de Poteff. Episc. allegat. 54. numer. 76. Ventrigl. in Prax. tom. 2. annot. 14. §. 1. num. 21. Pax Jord. Lucubrat. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 150. Rota eorundem Puteo dec. 52. num. 1. lib. 3. in correct. & eorundem Ubald. dec. 865. num. 3.

Neque dicta nullitas salvari potest sub prætextu, quod Vicarios processerit uti Administratores Celsissimi Episcopi; quia dicta qualitas tantummodo educitur à quibusdam enunciativis, emissis de anno 1700., & 1701., quæ nequeunt concludere, illam adfuisse de anno 1708., de quo tempore fuit ab ipso lata sententia Dismembrationis, veluti de mandato Dominorum meorum fuit à me in comperto positum oculari recognitione Literarum Apo-

stolicarum, quibus Celsissimus Episcopus fuit de Ecclesiæ Leodien. provisus, dum ille fuerunt expeditæ sub die 29. Septembris 1694. & In eis assertitur, tunc fuisse constitutum in etate 23. annorum, ideoque in Spiritualibus fuit dictæ Ecclesiæ deputatus Administrator, quousque ipse ad ætatem legitimam perveniret, ibi -- *Teque ex nunc, donec ad ætatem legitimam perveneris, eidem Ecclesiæ Leodien. Administratorem in Spiritualibus quidem & ab eis dependentibus &c.* Et inferius ibi -- *Ac ex nunc prout ex tunc, postquam ad ætatem legitimam hujusmodi perveneris, de persona tua prædictæ Ecclesiæ Leodien. eadem auctoritate providemus* -- Cum igitur legitima ætas Episcopi sit triginta annorum, uti præstat in Text. in cap. cum in cunctis 7. de elect. & in can. quacunque dist. 77., inde fit, quod si de tempore suæ Provisionis, nempe de anno 1694., erat constitutus in etate 23. annorum, dubio procul de anno 1702. reperiebatur in ætate legitima pro Episcopatu, quamvis Sacerdotium, & Episcopalem Ordinem non assumpsisset nisi de anno 1707., & consequenter de anno 1708., quo fuit lata dicta sententia, Ecclesia non erat sub Regimine Administratoris, sed proprii Antistitis: illa enim est vis, & efficacia dictionis -- *donec* --, & alterius dictionis -- *postquam* --, ut prima, quæ fuit relata ad Administratorem, donec Celsissimus Provisus ad ætatem legitimam perveniret, restringat dispositionem cum perseverantia usque ad tempus, cui est adjecta: Bart. in l. 1. num. 15. ff. de condit. & demonstr. Gratus cons. siue respons. 81. num. 26. lib. 2. Secunda verò, quæ est relata ad ipsum Provisum -- *Ex nunc prout ex tunc, postquam ad ætatem legitimam perveneris* -- excludit tempus ante ætatem legitimam, & includit tempus posterius. Paris. cons. 32. num. 83. lib. 1. & cons. 31. m. 31. lib. 2. Menoch. consil. 1103. num. 4.

Id etiam comprobatur ex confessione ipsius Vicarii, qui de anno 1700. se enunciavit Vicarium, & Coadministratorem: In sententia verò lata de anno 1708., prætermisso titulo Coadministratores, solummodo pronunciavit uti Vicarius Generalis, quinimodo expressit procedere -- *auctoritate Ordinaria* --, quæ est diversa ab illa, à Sede Apostolica: ad tempus ipsi delegata. cap. cum aliquibus §. Si verò, de rescript. in 6. Gloss. in cap. fin. sub V. causus. de offic. judic. Ordin.

Et inutiliter facultas Vicarii educitur à Libello, ab ipsis Suburbanis porrecto Celsissimo Episcopo; quoniam ille duas continebat petitiones; Alteram super lite orta inter ipsos, & Magistratum super contributione Taxarum; Alteram verò super separatione distorum quatuor Vicorum à Matrice; undè cum Episcopo remisisset Causam ad suum Consilium cum illa restrictiva -- *quomo al temporale dumtaxat* --, & circa Causam Spiritualem nil dixisset, cessat ex facto suppositum tributæ facultatis Vicario; Tandò magis, quia eadem facultas erat specialiter necessaria, juxta Auctoritates supra allegatas, & Episcopus in sua Epistola asseruit, Dismembrationem fuisse secutam ipso iussu, ibi -- *senza alcuna mia saputa*.

Defectus verò secundæ est æquè patens, dum nec Patronus, neque Pastor dicte Matricis Ecclesiæ citati fuerunt, & nihilominus ambo erant in Dismembratione audiendi: Nam quoad Patronum, ille per suum Procuratorem comparatur, & dum agebatur de Dismembratione propriæ Ecclesiæ, suppositæ suo Patronatui laicali, ejus citatio erat omnino necessaria. *Covar. Practic. Quæst. cap. 36. n. 11. Barbof. in Conc. Trid. sess. 7. de reformat. cap. 6. num. 22. Turrice. de Union. cap. 9. num. 40. & seq. Garz. de Benefic. part. 12. cap. 2. n. 202. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. 10. tit. 32. n. 86.* Prout pariter indispensabiliter requirebatur citatio Rectoris, sive, ut ibi dicunt, Pastoris. *Fagnan. in cap. ad audientiam il primo, num. 29. de Eccles. adific. ubi ait, quod ctsi Erectio novæ Parochiæ valeat fieri invito Rectore Matricis, tamen nequit fieri eo Irrequisito, & non citato, & refert resolutionem Sac. Congregationis Concilii. Garz. de Benefic. part. 12. cap. 3. num. 3. vers. requiritur. Genuen. in Prax. num. 17. Corrad. in Prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. num. 8. Nicol. Lucubr. Jur. Canon. lib. 3. cap. 48. tit. de Eccles. adific. numer. 1. vers. non verò Monacell. in Formul. For. Eccles. tom. 1. tit. 2. formul. 3. num. 9.*

Nec dicta nullitas declinari potest sub prætextu consuetudinis vigentis in Curia Leodien. de non audiendis Partibus in Causis Dismembrationum, quia hujusmodi consuetudo excluditur à Processu hujus Causæ, à quo constet de anno 1700. 1701. & 1702. Patronum, & Rectorem fuisse in quolibet actu citatos, & ideo si fuerunt citati in compilatione Processus, nulla ratio assignari potest, quare non debuissent citari in prolatione sententiæ: Præsertim quia citatio, uti de Jure naturali, nequit tolli à Statuto, vel contraria consuetudine. *Uberr. de Citat. cap. 8. num. 109. Pax Jordan. tom. 3. Lucubr. lib. 14. tit. 1. num. 2. & seq. ubi quod potest variari modus, dummodo non auferatur defensio, sive absolute non tollatur citatio: latè Rot. dec. 539. num. 20. & 21. ubi quod nec etiam supremus Princeps citationem tollere potest, part. 18. recent. tom. 2.*

Prout nec pariter citatio dici valet sub lata ex dispositione Sac. Concilii Tridentini sess. 21. cap. 4. de reformat. ut innuit *Corrad. in Prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. n. 9.* Siquidem prædictus *Autor.* in antecedenti n. 8. defendit, quod pro justificandis causis fieri debeat Processus, ac omnia in eo registranda sint, nec est novum, quod in Dismembrationibus requiratur Processus cum citatione omnium interesse habentium. *Pignattelli. consult. 230. num. 18. tom. 4. Rota dec. 224. num. 15. part. 10. recent. & ultimo loco resolvit Sac. Congregat. Concilii in Lunen. Sarzanen. 28. Februarii 1711. quæ respicitur Dilata, & Episcopus conficiat Processum auditri interesse habentibus.*

Nullitatem dicte sententiæ, tam ex defectu Jurisdictionis, quam ex defectu citationis, concomitatur manifesta illius injustitia. Nam prætermisso examine, an pro hac Dismembratione concurrat iusta Causa, & necessitas, sive magna difficultas accedendi ad Ecclesiam Matricem pro suscipiendis Sacramentis; Cum

loci distantia, flumina intermedia, Portæ Civitatis clausæ, & similia impedimenta, tunc præbeant iustam causam erigendi novam Parochiam, quando parlunt dictam difficultatem accedendi ad Ecclesiam Matricem pro susceptione Sacramentorum: optimè *Fagnan. in cap. ad audientiam, sub num. 23. de Eccles. adificand.* Prætermisso Inquam, an ista difficultas sit legitime, & concludenter probata, sive potius submoveatur ad immemorabili accessu ad eandem Ecclesiam Matricem, absque ulla contradictione, sive aliqua legitima probatione, quod aliquis ex Parochianis oblerit sine Sacramentis propter difficultatem accedendi ad dictam Ecclesiam Matricem ex causa illius magnæ distantie, ac ex aequum inundationibus, sive ex clausura Portarum, ut probant *Antonell. de Regim. Eccles. lib. 3. cap. 8. n. 26. Rota dec. 484. num. 5. part. 1. & dec. 288. sub num. 1. part. 2. rec.* Domini præsupposita etiam sufficientia causam, eas non sufficere crediderunt, quotiescunque potest aliunde provideri, cum Dismembratio sit remedium extraordinarium, & subsidiarium, ad quod nunquam à Judicibus deveniri solet, quotiescunque addit aliud remedium minus odiosum, & exorbitans, ut firmavit *Rot. d. dec. 484. sub n. 4. part. 1. & dec. 223. num. 11. part. 6. dec. 224. n. 18. part. 10. & dec. 578. num. 6. & 7. part. 19. recent. tom. 2.*

Idecirco cum Pastor se obtulerit deputare Presbyterum, sive Capellanum Vicarium, amovibile ad nutum, qui suo nemine, suisque sumptibus, & expensis in dicta Capella S. Joannis Baptistæ Sacramenta Suburbanis ministraret singulis diebus festis, conciones faceret, ac Missam celebraret, & cum dicta deputatione remaneat omnibus consultum, necessitatibus nempe Suburbanorum, ac indemitatibus Ecclesiæ Matricis, ac ejus Pastoris, necnon etiam Patroni, consequens est, quod dum potest alio modo provideri, nullatenus deveniri debeat ad odiosum remedium Dismembrationis, ut in præcis terminis resolvit *Rota in d. decis. 578. per tot. part. 19. tom. 2. recent.*, & ex mente Sac. Congregationis Concilii communiter probant *Barbof. ad Concil. Trident. sess. 21. cap. 4. de reformat. num. 10. & de Potestat. Episc. allegat. 78. num. 7. & in Summ. Apost. decis. in V. Dismembrare n. 2. Bertacchini. Vol. decis. 117. num. 2. ubi refert resolutionem dicte Sacre Congregationis in Militen. 26. Januarii 1697. iniquens etiam, non sufficere ad effectum Dismembrationis notabilem distantiam, nec intermedium flumen, nec multos sine Sacramentis decedisse, nisi probetur, quod per appositionem Capellani suppleri non possit. *Carol. Anton. de Luca de Apost. Regio. que Assensu quæst. 81. n. 3. Monacell. in Formul. part. 1. tit. 2. formul. 3. num. 4. Card. de Luca ad Conc. disc. 16. num. 2. & in Miscell. Eccles. discurs. 1. num. 116. vers. secus autem, & de Paroch. disc. 34. num. 6. Ricc. in Prax. part. 1. resol. 486. sub num. 6. Trullench. in Decalog. lib. 3. cap. 3. dub. 8. n. 7. Castropal. tract. 13. de Benefic. disp. 6. punct. 10. n. 4. in fin. vers. Illud tamen. Rota cor. Coccin. dec. 1428. num. 4. & seqq. & in rec. dec. 239. num. 4. & dec. 484. num. part. 4. part. 1. & decis. 288. num. 3. part. 3. & decis. 223.**

cif. 223. num. 11. part. 6. & dec. 578. num. 7. & 8. part. 19. tom. 2.

Nec in tot Auctoritatum concursu meretur attendi illa Monacelli in *Form. d. part. 1. tit. 2. form. 3. num. 6.* afferentis, quod ubi Communitas pollicetur novam Parochiam dotare, sic deveniendum ad Dismembrationem, non obstante oblatione Parochi constituendi Capellanum suis sumptibus: nam ultra quoddam Auctor præcedenti n. 4. sibi contradicere, & Resolutio *Sac. Congregationis Concilii* ab eo adducta loquitur in diversis circumstantiis, ejus opinio adversatur sententiæ *Sacrae Rotæ* communiter receptæ in *d. dec. 578. num. 7. & 8. part. 19. tom. 2. recent.*, cui sunt conformes Resolutiones dictæ *Sac. Congregationis Concilii*, quæ pro modo dictæ sententiæ semper adhæsit, sicut elicitur à pluribus Resolutionibus, ad hunc effectum cumulatim à *Pignatelli de Paroch. tom. 2. fol. 203.*

At quia Pastor obtulit deputare in Capella Sancti Joannis Baptistæ unum ex suis Vicariis Capellanis actu inferentibus Ecclesiæ Matrici, cui opponebatur impotentia residendi, & ministrandi Sacramenta in dicta Capella, propter onus Chori in Matrice, ac propter stipendium, quod habet à Magistratu Berlingeri, Idcirco Domini non curant inquirere, an hujusmodi supposita subsistant, pro dirimendis quibuscunque controversiis censuerunt, quod deputari debeat alius Sacerdos idoneus, ad nutum dicti Pastoris amovibilis, qui hæc, & similia impedimenta non patitur, & possit ibi residere, ac diu nocturne Sacramenta ministrare, prout in Rescripto *Ad mentem* continetur.

In sequelam boni juris hætenus canonizati favore Adriani, sive Ecclesiæ Matricis, succedit purgatio attentatorum, quæ in tantum fuerunt à DD. una cum bono jure discussa, in quantum excludi prætendebatur à Suburbanis culpa positiva ex ignorantia, & erronea credulitate, quod sententia Dismembrationis fuisset valida, quodque illius executio fuisset potius continuatio possessionis circa exercitium novæ Parochialis iam erectæ: Quinimmo illa nequiverit impediri per Appellationem, nè discrimen animarum eveniret, ut de attentatis commissis per erroneam credulitatem, à meritis Causæ dimittendis, *Card. de Luc. de Jurisdic. dist. 115. num. 3.* Ideoque DD. eos absolviendo à rigorosa purgatione attentatorum facti, demandarunt illa esse purganda per viam nullitatis, juxta plenè deducta per *Rot. in Nullius, seu Terræ Pontiani Successoris super attentatis 4. Maji 1693. coram R. P. D. meo Ansaldo, inter suas impressas in ordine la 87. num. 1. & seq. & in illius addit. num. 34. & 35. cum Concordantibus.*

Et ita fuit conclusum omnibus Informantibus.

R. P. D. KAUNITZ.

Leodien., seu Aquisgranen. Canoniciatus.

Luna 2. Julii 1703.

ARGUMENTUM.

Adepta possessione Beneficii incompatibilis, statim vacat primum, non tamen incurritur privatio utriusque Beneficii, si Provisus non retinuerit utrumque ultra duos menses, etiam si per Provisum steterit quominus possessionem secundi apprehenderit. *Extra. vagan. Execrabilis, de Præben. in 6.* an habet locum tantum in Beneficiis Curatis, aut in Dignitatibus, Personatibus, & Officiis, & non in Canoniciatibus.

SUMMARYUM.

- 1 Refertur status Causæ.
- 2 Idoneitas, & Clericatus præsumitur justificatus expeditione Literarum in forma gratiosa.
- 3 Ex consuetudine Germania valor Beneficii exprimitur per non excessum in 24. Ducat. de Camera.
- 4 Adepta possessione secundi Beneficii incompatibilis vacat primum.
- 5 Prædicta vacatio tunc habet locum, quando Provisus ultra duos menses utrumque Beneficium retinuerit.
- 6 Obtinens mandatum de immittendo in possessionem Beneficii, si nullum habuit impedimentum, habetur pro possessore.
- 7 Utriusque Beneficii vacatio, seu privatio, non censetur inducta, nisi per amborum retentionem.
- 8 Ille, qui impetravit Beneficium ob affectionem alterius incompatibilis, non tenetur justificare, nisi solam qualitatem incompatibilitatis.
- 9 Papa censetur habere omnia jura reposita in scrinio pectoris.
- 10 *Extra vagan. Execrabilis* de Præben. in 6. non habet locum, nisi in Beneficiis Curatis, Dignitatibus, Personatibus, vel Officiis.
- 11 Verior est opinio contraria, ut procedat in Beneficiis qualitercunque incompatibilibus.
- 12 Expressa Pontifici vacatione ob incompatibilitatem, & retentionem, illa saltem de facto debet justificari ad subsistendam Gratiā.
- 13 In impetratione Beneficii ad subsistendam Gratiā necesse est justificare narrativam ad differentiationem Collationis factā per Papam ratione reservationis mensium. numer. seq.
- 15 Ex clausula adjecta in Literis vocato Possessore, resultat, Gratiā fuisse simpliciter certo modo.
- 16 Clausula, sive ut præfertur, seu alio quovis modo, non suffragantur, ut Impetrator sit exemptus ab justificanda sua narrativa.

17 *Gratia expiscatoria, utpote odibilis, non subsistentur ex generalibus clausulis appositis in Literis Apostolicis.*

18 *De Gratia nulla non est facienda mentio ad effectum validitatis alterius subsequenter obtenta.*

DECISIO XXII.

VAcavit de mense Augusti 1692. per obitum Leonardi Nurren Canonicius Infimilis Collegiatæ Sancti Adalberti Aquigrani, quem jure devoluto de mense Februarii 1699. Sedes Apostolica contulit Joanni Kreins, qui etiam ab Executore de partibus obrinuit prædictarum Literarum executionem. Verum nulla subsecuta possessione, fuit provivus ad nominationem Patronorum de alio Canonica-
to in Ecclesia Beate Mariæ Virginis Juliacen., cujus de mense Julii anni 1700. cepit possessionem.

1 Primus igitur Canonicius tanquam incompatibilis cum secundo diversimodè fuit obtentus à Sede Apostolica: Vvillhelmus enim Zanders illum impetravit sub expressione, quòd Joannes Kreins Canonicius, & Præbendam Collegiatæ Ecclesiæ Oppidi Juliacen., cum illis Canoniciis, & Præbenda incompatibilibus, nulla sibi suffragante dispensatione Apostolica, non tamen ab anno detinebat indebitè occupatos, & ob incompatibilitatem hujusmodi vacarent.

In contrarium Quirinus Kreins, licèt ex post dictum primum Canonicius, & Præbendam, ob pacificam affectionem secundum in mense Julii Sedi Apostolicæ reservato juxta Concordata Germaniæ ab eadem Sede obtinuit: quare delata Causa ad Rotam sub die 26. Junii anni præteriti dubitatum fuit, an, & quæ Literæ forent exequendæ. Cum autem ob Votorum scissuram nulla fuerit capta resolutio; revocatis iterum ad trutinam Juribus utriusque Litigantis, in hodierna propositione pro executione Literarum Quirini responsum fuit.

Quia ejus Literæ apparuerunt in omnibus justificatæ, scilicet idoneitas, & Clericatus ex expeditione Literarum in forma gratiosa, cum præsumatur, de omnibus doctum fuisse ante expeditionem. *Rota dec. 1176. n.1. & 2. coram Emerix Jnn., & in Apsantina Paroebialis 26. Junii anni præteriti S. Arbitrium, cor. R. P. D. meo Priolo, & in Placentina Beneficii 20. Aprilis currentis anni S. Earum autem cor. R. P. D. meo Caffarello.* Valor autem per non excessum in 24. ducatis de Camera ex consuetudine Germaniæ non exprimiendi majorem quantitatem in Provisione cujuslibet Canonicius. *Rota dec. 400. num. 12. & 13. cor. Cerro;* Vacatio demum per affectionem alterius incompatibilis de mense Julii Sedi Apostolicæ reservato, patet ex publico Instrumento Collationis, & subsecutæ possessionis *Summario num. 2.* Cum statim ad adeptæ est possessio secundi Beneficii incompatibilis vacet primum, ut firmat *Lotter. de Benefic. lib. 3. quest. 23. num. 40. Rota dec. 241. num. 12., & seqq. part. 12. recent., & in Mediolanen. Canonicius 22. Aprilis, & 4.*

Julii 1701. cor. Reverendiss. D. meo Decano, quibus concurrentibus, denegari non debet executio prædictarum Literarum. *cap. si Capitulo, ibique Glossa. V. exequatur, de consens. Præbend. in 6.*

Non ita tamen supradicta verificari poterunt de Literis Vvillhelmi; etiam enim sint anteriores, quæ de Jure essent præferendæ, vulgato *cap. cum cui, de Præbend. in 6.*; attamen cum sint fundatæ in retentione, seu occupatione utriusque Canonicius, & Joannes nunquam adeptus fuerit possessionem primi; nullo modo censeretur potest ex isto capite inducta vacatio, cum dispositio *Extravag. Execrabilis, de Præbend. in 6.* requiratur, quòd Provivus ultra duos menses utrumque Beneficius retinuerit. *Garz. de Benefic. lib. 3. quest. 23. num. 34. 40. & 43. Card. de Luca de Benefic. dist. 59. num. 2. Rota coram Baratti. dec. 175. num. 5., & seqq. & dec. 248. num. 2. & in Mediolanen. Canonicius 22. Aprilis 1701. S. Aut igitur, cor. Reverendissimo D. meo Decano, & in Cracovien. Canonicius 13. Junii ejusdem anni S. At quando, coram R. P. D. meo Anfaldo.*

Nec relevat, quòd cum Joannes obtinuerit mandatum de immittendo ad primum Canonicius, nullumque habuerit impedimentum, quo minus capere potuerit possessionem, haberi debuerit pro possessore. *Card. de Luca de Benefic. dist. 56. num. 8. Rota cor. Baratti. dec. 233. num. 5. & dec. 60. numer. 21. part. 19. rec.* Quia ultra quòd probandum esset per Joannem stetit, quo minus experire possessionem; obiectum procederet, quatenus obtentum fuisset mandatum de immittendo ad secundum Canonicius, & nulla capta possessio, nè vacare primum, cum tunc in illius odium, & ad evitandas fraudes haberi debeat pro possessore; secus vero est, quando Provivus de secundo incompatibilis, nullam cepit possessionem primi, quamvis potuisset, quia tunc nulla fraus considerari potest, cum primum statim vacaverit ob affectionem secundi, & utriusque vacatio, seu privatio non censetur inducta nisi per amorum retentionem. *7 Fagnan. in cap. super inordinata, num. 9. de Præbend. Capra conclus. 90. num. 22.*

Minusque juvari potuit Vvillhelmus ex subsecuta expressione facta in ejus Literis, ibi, & ob hujusmodi incompatibilitatem vacaverit, & vacent ad præsentem, ac allis clausulis sive præmissis, sive per liberam Joannis dimissionem sponte factam, aut alterius affectionem, ita ut omnia justificatione expressionis retentionis, ac occupationis utriusque Canonicius, satis sit justificari solam qualitatem incompatibilitatis, in parte dispositiva narratam: *Rof. de Execut. Liter. Apostolic. cap. 5. n. 65. 8 Rota dec. 1432. num. 9. coram Seraphin., & in Urgellen. Canonicius, & Sacristia 23. Junii 1702. S. finali, coram R. P. D. meo Caparra;* præsertim cum Papa, qui præsumitur habere omnia jura reposita in scrinio pectoris, non potuerit conferre primum Canonicius, tanquam vacuum ob retentionem cum secundo vigore *extravag. execrabilis de Præbend. in 6.*; quæ non habet locum, nisi in Beneficiis Curatæ, aut Dignitatibus, Personatibus, vel 10 Officiis, non verò comprehendit Canonicius.

tus. *Corrad. in Prax. Benefic. lib.3. cap.7. num.36. §. Cum autem. Rot. coram Burat. dec.242. num.1.*

- Quia ultra quodd secundum verorem sententiam hodie per retentionem fecundum incompatibilis cum primo, vacat utrumque, etiam vigore dictæ Constitutionis *Execrabilis*, quæ habet locum in omnibus Beneficiis qualitercunque incompatibilis. *Guglielm. de Laudum. in d. Extravag. Execrabilis numer.9. Fagnan. in cap. referente, num.8. in fine de Præbend. Zabarell. conf.3. num.3. & feqq. Griwell. dec. Dolan.89. num.15. : Cum tamen expressa fuerit Papæ vacatio ob incompatibilitatem, & retentionem, illa saltem verificari debuit de facto ad substituendam Gratiā, ne alias proprius dolus impetranti optulerit, juxta Text. in cap. super Literis, de Rescript. Lotter. de Re Benefic. lib.3. quæst.8. num.67. & 68. Ros. de Execut. Liter. Apostolic. cap.5. num.33. & cap.7. num.87. & in Addit. ad cap.7. num.158. Rota coram Dunozet. Jun. dec.971. num.12. & coram Priol. dec.34. n.42. & dec.154. num.8.*

- Idque suadet evidentissima ratio, quia in tantum Papa contulit Canonicatum Vvillhelmo, in quantum ille reticula vacatione ratione mensum, & ob affectionem incompatibilis, crimen impiegit Joanni illicitæ usurpationis, seu detentionis utriusque; quo casu cum Dataria solet Beneficia conferre primo venientibus, non mirum, si sic Provisus opus habet justificare narrativam Gratiæ etiam de facto, secus verò est, si fuisset expressum, Canonicatum liberè & absque difficultate ad Papam spectare: Cum enim hoc casu solet rescribere, *concurrat cum aliis*, ut conferri possit Beneficium magis idoneo, & sibi benemerenti, satis est reservationem expressam, saltem de Jure verificari. *Lotter. de Re Benefic. lib.2. quæst.44. à num.2. ad 6. & num.13. & feqq. Rota coram Pat. dec.167. in fine lib.3. & coram Carill. dec.250. num.8. & feqq. & dec.575. in fin. part.3. divers. & dec.379. n.2. in fin. & num.6. part.3. recent. Quod comprobatur ex clausula vocato dicto Joanne, appositā in dictis Literis, ex qua resultat, Gratiā fuisse simpliciter certo modo, & ne inaudito Possessore idem remaneret privatus utroque Beneficio, ut firmat Barbof. de Clausulis claus.185. n.11. & feqq. Lotter. de Re Benefic. lib.2. quæst.44. num.6. & feqq. Adden. ad Gregor. dec.305. post princip.*

- Hinc cessat argumentum desumptum ab aliis clausulis, sive ut præfertur, sive alio quovis modo vacet, ac etiam si Canonicatus. & Præbenda dispositioni Apostolicæ specialiter reservati existant: Cum enim affectio secundi Canonicatus fuerit facta de mense Julii, perpetuò reservati Sedi Apostolicæ vigore Concordatorum Germaniæ, Clausulæ prædictæ eo minus valent suffragari Vvillhelmo, cum dicta reservatio debeat specialiter exprimi sub pœna nullitatis. *Gonzal. super Reg. 8. Cancellar. Gloss.32. num.9. Ros. de Execut. Liter. Apostolic. cap.5. num.252. Rota decif.154. num.9. & feqq. coram Priol. & dec.556. num.4. coram Cocim., præclupè in Gratia piscatoria, in qua propter materię ordibilitatem Papa.*

Tom. II.

procedere solet majori cum circumspectione, nè aliàs aperiatur via explicantis Beneficia, sub clypeo generalium Clausularum Beneficia assequendi, quæ facta vera expressione, vel difficultus, vel nullo modo obtinuit. *17 sent. Bursatt. conf.352. num.24. tom.4. Garz. de Benefic. part.6. cap.2. num.199. Rota decif.150. num.5. coram Gregor. & coram Bieb. dec.302. num.7. & dec.410. n.16.*

Data autem nullitate dictæ primæ Gratiæ, nec minus retardari potuit executio Literarum Quirini sub motivo omisissæ expressionis ejusdem, cum de Gratia nulla non sit facienda mentio ad effectum validitatis alterius subsequenter obtentæ. *Fagnan. in cap. Illa, num.5. nē Sede vacante, &c. Rota dec.69. per tot. de rescript. in antiqu. & dec.150. n.6. cor. Gregor. Et ita utraque &c.*

Ratio P. D. MOLINES DECANO.

Lucana Præminentiarum.

Luna 28. Junii 1700.

ARGUMENTUM.

Inter Ecclesias, & Clericos decet servari ordinem Præcedentiæ, & Majoritatis. Præcedentia, ceteris paribus, debetur antiquioribus supra recentioribus. Collegiatæ Insigni debetur Præcedentia tanquam digniori supra cæteras hujusmodi qualitate, non decoratas.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia Militans ad instar Triumphantis tribuit unicuique secundum suam dignitatem honorem, & Præcedentiam.
- 2 Damnandi sunt, qui ambitu humanæ gloriæ primas Cathedras usurpare conantur.
- 3 Laudandi sunt, qui de Præcedentia contenti, ut ordo, & consonantia inter Ecclesias, & Clericos servetur, & n.4.
- 5 Regulariter loquendo, antiquiores, ceteris paribus, præferendi sunt recentioribus.
- 6 Institutum Canonicorum à quo tempore caperit.
- 7 Per instrumenta antiqua, in quibus fit mentio, quod aliqua Ecclesia esset Canonica, oritur publica fama, quod Clerici illius Ecclesiæ fuerint Canonici.
- 8 Maxime si in dictis Instrumentis fit mentio de Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis, eidem Ecclesiæ inservientibus, quia præsumitur vera Collegiatio.
- 9 Collegiatæ Insigni debetur Præcedentia, supra ceteras tali qualitate non insignitas.
- 10 Secuta translatione Cathedra Episcopalis ab una Ecclesiā, censetur extincta omnia antiqua privilegia, & applicata Ecclesiæ, in quam fuit facta translatio ejusdem Cathedra.
- 11 Collegiata Suburbana, translata in Civitatem, non præcedit aliam Collegiatam jam existentem in Civitate.

L

12 Ex

- 12 Ex habitu nobiliori, quo utuntur Canonici alicujus Collegiatae, inferitur ad eorum Præcedentiam, & assertur ratio.
- 13 Communis æstimatio multum confert ad probandam Præcedentiam.
- 14 Item observantia elicitæ ex actibus, tam judicialibus, quam extrajudicialibus.
- 15 Probatur pariter Præminentia ex descriptione primo loco facta, maxime in Synodis Diocesanis.
- 16 Item ex Præcedentia in aliquo casu particulari, cum referri debeat ad causam universalem, & ex aliis circumstantiis, præsertim majorem dignitatem, & num. 17.
- 17 Dignioritas Ecclesiæ non probatur ex eo, quod illa ceteris sit amplior, majoribusque fruat extrinsecis solemnitatibus, & assertuntur exempla n. 19.
- 20 Episcopus non dicitur altero dignior ex hoc solum, quod majorem habeat Diocesim, aut civitatem;
- 21 Si eodem nomine nuncupati fuerint Canonici Cathedralis, & alterius Ecclesiæ, arguitur ex hoc, quod in ea adesset Collegium Canonicorum.
- 22 Æquiparatorum natura est, ut habeant inter se similitudinem.
- 23 Episcopus præsumitur bene informatus de statu Ecclesiarum, & Beneficiorum sue Diocesis.

D E C I S I O XXIII.

Quemadmodum Divina Sapientia in Coelesti Hierusalem, ac Triumphanti Ecclesia, miro ordine mansiones multas apposuit juxta diversitatem graduum Præcedentiæ, vel secundum ministeria, ut in Angelis, vel secundum merita, ut in Beatis; Ita etiam Divino afflatu Militantem Ecclesiam ad instar Triumphantis admirabili dispensatione per suos Vicarios condecorari mandavit, qui certos gradus, & ordines distribuerunt, ut illorum harmonia, & varietate unicuique secundum suam dignitatem daretur honor, & Præcedentia, utque hoc modo in Ecclesia Militante, tanquam imagine Triumphantis, adesset concordia inter majores, & minores, & recte singulorum gereretur administratio Officiorum ut dicitur in cap. ad hoc 7. distinct. 89. & explicat S. Thomas 2. 2. quæst. 183. art. 2. Quare sicuti condemnandi sunt, qui ambitu, & humanæ gloriæ cupiditate, primos recubitus, & primas Cathedras usurpare conantur, de quibus loquitur cap. 22. Matthæi, & Divus Thomas 2. 2. quæst. 131. art. 1. in quo sensu intelligitur etiam Justinianus in l. ad splendidiorem 7. C. de div. Offic. lib. 10. in qua laudandi, qui de Præcedentia, & Majoritate contendunt, ut ordo, & consonantia inter Clericos, & Ecclesias particulares, majori perfectione servetur, ut explicant Menoch, conf. 51. à num. 2. ad 5. vol. 1. Tondus, Quæst. Benef. lib. 1. part. 1. quæst. 81. n. 2. Gratian, discept. forens. cap. 845. num. 2. & 3. Francesc. de Eccles. Cathed. cap. 33. à num. 7. & saven Pontificia, & Cæsarea Jura, statuentia, unicuique secundum suum gradum, dignitatem, & honorem Præcedentiam debe-

ri. cap. solita 6. de major. & obed. cap. ut debetur 59. de appell. cap. ex ore 17. de privil. l. ap. & toto tit. C. ut dignis, ordo servetur, lib. 12.

Cum itaque hac de causa exorta fuerit controversia super universali jure Præminentiarum inter Canonicos vetustissimæ Ecclesiæ Collegiatae SS. Joannis, & Reparatae, & Capitulum alterius pariter antiquæ Ecclesiæ, sed recentioris Collegiatae SS. Paulini, & Donati, post mantentionem in partibus per Vicarium Generalem concessam dicte Ecclesiæ SS. Joannis, & Reparatae super Præcedentia in associandis cadaveribus, reservatis juribus quoad Præcedentiam in aliis Processionibus, & Functionibus, delata fuit ad nostrum Tribunal contentio, & renovata ad instantiam ejusdem Ecclesiæ prætenso super universo jure præcedendi: Unde dubium subscripsi. An, & cui debeat Præcedentia, eoque proposito in hodierna Audientia, censuerunt Domini illam competere Collegiatae SS. Joannis, & Reparatae,

Verum quia Scribentes pro utraque parte, ad construendam molem prætenso Juris honorifici, utebantur angulari lapide antiquitatis, quæ ex concordia DD. opinione in subjecta materia admodum operatur, cum regulariter loquendo, antiquiores cæteris paribus præferantur aliis recentioribus: Can. Episcopus, distinct. 17. Can. statuimus 51. distinct. ubi glos. V. juniores. cap. 1. de major. & obed. l. 1. C. de Consulib. lib. 2. l. honores C. de decurion. lib. 10. Burius, & Gemin. in cap. cum in tua, num. 11. de consuetud. in 6. Decian. respons. 7. num. 1. lib. 3. Burfat. conf. 343. d. numer. 41. lib. 4. Petr. Gregor. in Syntag. Jur. cap. 21. lib. 14. Mastrill. de Magistr. lib. 4. cap. 14. num. 16. cum aliis, pleno calamo congestis per Franc. de Eccles. Cathed. cap. 33. n. 109. & seq. Rot. cor. Seraph. dec. 326. n. 3. cor. Cavalier. dec. 588. n. 4. cor. Buratt. dec. 868. n. 2. cor. Coccino dec. 1871. n. 5. cor. Bibb. dec. 566. num. 1. & dec. 156. num. 1. part. 17. rec.

Propterea Domini vicissim collatis probationibus, adductis in Summario utriusque distributo, ut certiores fierent de prioritare temporis ad effectum, de quo agitur, potius habuerunt respectum ad formalitatem consistentem in Collegialitate, quam ad materiam utriusque Ecclesiæ constructionem, quæ licet promiscuè extolleretur ducta origine à superflua Gentilitate Idolorum cultrice, artamen in re, de qua contenditur, parum prodest.

Et sanè prioritatis temporis circa qualitate Collegialitatis citra ullum dubium visa est assilire favore Capituli SS. Joannis & Reparatae, eaque posse primò præsuppositivè deduci ex quodam vetusto testamento, condito ab Episcopo Vulprando in octavo Seculo à die nostræ reparatae Salutis, nempe de anno 754., in quo religiosus Præsul divisio ejus asse hereditario in quatuor partes, earum duas reliquit Cathedrali Ecclesiæ S. Martini, cui præfuit, tertiam Ecclesiæ S. Frigidiani, quartam Ecclesiæ S. Reparatae, in qua, ut Testator inquit, Raymundus Clericus Castor esse videtur, & ut Sacerdotes, qui in ipsi Ecclesiis ordinati sunt, pro facinoribus meis Deum deprecare debeant, ex quibus verbis tacite colli-

ligitur, præfatam Ecclefiam SS. Joannis, & Reparata fuiffe tunc temporis qualitate Collegialitatis concederatam, licet Presbyteri, inibi Divinis mancipati officijs, adhuc non fulgerent Canonicorum titulo, forfan nondum ufu recepto in ifta Ecclefia. Siquidem altiùs hanc materiam repetendo sciendum eft, quòd ante Seculum 700. hoc nomen Canonicorum attribuebatur iis, qui Canon, feu Matriculæ Ecclefie adfcripti erant tanquam Beneficij, quibus Canon, feu Dimenfum difpenfabatur. Poft annum verò 700., quia creverat numerus hominum, qui propter Deum fe tonsuraffent, ceperunt difponere Concilia Provincialia, fuadente etiam Carolo Magno, ut difti homines, vel in Monafterio fub Abbate in vita Regulari viverent, vel quòd Clerici fub Epifcopo cum ordine Canonico, & juxta Canonicam vitam farent, & ex hoc introduci cæpit nomen Canonicorum, quòd ad præfens adhuc durat, ut relatis pluribus Concilijs, probat antiquæ, & novæ Difciplinæ Ecclefiafticæ modernæ. *Scriptor Thomafin. part. 1. lib. 3. cap. 9. Gratian. difcept. forenf. cap. 298. n. 18. Barbof. de Canon. & Dignit. cap. 1. d. num. 1. ad 4.*

Infer prædicta corroborantur, feu verius manifefta funt ex novem publicis Inftrumentis, datis in *Summ. Capituli SS. Joannis, & Reparatae num. 4.* quæ apparent diverfis confefta temporibus, fed omnia intra undecimum Seculum, nimirum ab anno 1018. ufque ad annum 1069., & præferunt pijs difpofitiones, relictas à Chrifto Fidelibus favore ejufdem Ecclefie SS. Joannis, & Reparatae, cum exprefla mentione, quòd illa effer Canonica, ex quibus enunciatis, utpote antiquiffimis, & emiffis à perfonis non fufpectis, non eft dubium quin oriatul publica fama, & clariffima veritas, quòd Clerici diftæ Ecclefie vivebant juxta Canonicas Regulas, & vocarentur Canonici, ex diftis per *Thomafin. ubi fupra*. Quinimmo cum in reliquis Inftrumentis fiat exprefsa mentio de Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis, & Clericis, ut infervientibus, & refidentibus in præfata Ecclefia, utique, ex hujufmodi ordinata denominatione remanet probata Collegialitas, ufque de eo tempore In effe perfefto exiftens in prædicta Ecclefia, cum diftæ perfone verifimiliter non fuerint acceptæ uti fingulæ, fed tanquam facientes Capitulum, feu Collegium.

Quibus fic pofitis, fuperfluum vifum eft agredi fingulare examen aliarum probationum, quæ pleno calamo adducebantur pro fuadenda qualitate Collegialitatis, confiftentes in diverfis Bullis Pontificijs, & in examine Teftium deponentium, quòd excepta Ecclefia Cathedrali Sancti Martini, illa SS. Joannis, & Reparata fit cæteris Ecclefijs Civitatis Lucenfis nobilior, utpote majoribus corufcans prærogativis cum titulo Insignis Collegiatæ: Unde fit, ut ei, ultra antiquioritatem temporis, debeatur etiam Præcedentia, tanquam digniori, per *Text. in l. honores, ibiq. glof. & Bart. C. de Decur. l. unicuiq. C. de prox. fac. Scrin. lib. 12. cap. ftatuimus. de major. & obed. Tiraquell. de Leg. Connub. glof. 7. n. 8. & 9. Conftel. de Præced. num. 3. Mazzar. conf. 26. num. 8. Tom. II.*

Rot. cor. Scrarb. dec. 1445. num. 3. coram Pampbil. dec. 375. num. 5. & dec. 226. num. 2. part. 1. 14. & dec. 303. num. 19. part. 16. & decif. 37. num. 9. part. 17. rec.

Atque hinc frustra per Defensores alterius Collegiatæ Ecclefie SS. Donati, & Paulini, cumulatæ fuerunt quamplurima documenta ad effectum obtinendi eandem Præcedentiam. Etenim quicquid fit, an pleraque ex illis probent temporis anterioritatem circa materiam conftructionem Ecclefie S. Paulini, quæ citra opportunitatem Causæ jactabatur antiquitus fuiffe ab eodem Sancto, tanquam primo Antiftite Civitatis Lucanæ, confecratam, fub invocatione Sanctiffimæ Trinitatis, & cum qualitate Cathedralitatis; Eft certum, quòd cum fuffeffu temporis Cathedra Epifcopi, translata fuerit ad Ecclefiam S. Martini, nominatam in difto antiquo Inftrumento Volprandi Epifcopi, omnes proinde prærogativæ formales, omniaque antiqua privilegia remanferunt extindta, & fuerunt applicata illi Ecclefie, In quam fuit facta tranflatio Cathedre Epifcopalis. *Innoc. in cap. 1. verf. si verb. de uno, n. Sed. vac. Jo. Andr. in cap. cum perfona. col. 2. de privi. in 6. Lap. alleg. 68. Grat. difcept. for. cap. 291. num. 1. Rebuff. in Prax. Benef. tit. de Translat. Epifc. num. 19. Franc. de Ecclef. Cathedr. cap. 7. num. 59. & 60. Et de veriori tellatur Rota cor. Scrarb. decif. 1149. num. 16.*

Nec ad effectum, de quo agitur, quidquam prodeffe poteft confimilis tranflatio Collegiatæ, alias exiftentis in Ecclefia Sancti Donati extra muros Civitatis Lucanæ, temporum, & bellorum injuria jam diruta. Quia five difta Ecclefia Sancti Donati confideretur feorfim fumpta ante translationem, five conjunctim poft translationem ad præfatam Ecclefiam S. Paulini factam de anno 1518. mediante Bulla Leonis X., utroque cafu pro comperto Domini habuerunt, iftam non gaudere temporis anterioritatem, minufque honoris majoritate circa effe formale, & ratione Collegialitatis, quæ, ut dictum eft, unice attenditur in hac Præeminentiarum materia.

Quandoquidem antiquius Inftrumentum, datum in ejus *Summ. n. 7.*, non eft ftipulatum nifi de anno 1083., & fic circa finem undecimi feculi, quando ex fupra animadverfis anteriorum documenta militat pro Capitulo Ecclefie Collegiatæ SS. Joannis, & Reparatae; Ulterius ponderatum fuit, quòd difta Ecclefia Sancti Donati ante translationem erat Collegiata extra muros Civitatis, & in loco ruftico, & Suburbano, ex quo fit, ut ratione loci nequibat contendere de Præcedentia cum Insigni Collegiata Ecclefie SS. Joannis, & Reparatae, quæ ufque à fuis primordiis femper fita fuit intra Civitatem Lucanam.

Multoque minus Capitulum Ecclefie SS. Donati, & Paulini ratione majoris dignitatis præfumere valet fibi effe debitam contrariam Præcedentiam; Nam actualiter Majoritas honoris refidet penes Canonicos Ecclefie Collegiatæ SS. Joannis, & Reparatae, non folum quia ifti uruntur Cappa, & Rochetto, quòd indumentum videtur nobilior, & decentius fimplici Almutia, quam pro figno

Canonici defert Capitulum alterius Ecclesie, ex qua prerogativa vestium Precedentiam deberi tradit in puncto *Gratian. difcept. for. cap. 845. n. 2.* ex ratione, quod alias esset quid monituum in publicis Functionibus aspicere Canonicos, humilibus Indutos vestibus, præferri illis majorem sibi conciliantibus venerationem in speciosiore indumento, ut de simili monituum testatur *Rota dec. 37. n. 9. part. 17. rec.*

Verum etiam, quia ultra communem estimationem ab ipsis acquisitam, quæ in subiecta materia multum venit attendenda, ad tradita per *Rot. coram Bichio dec. 566. num. 4. & dec. 251. num. 4. & 5. part. 5. rec.*, militat favore Canonico Ecclesie SS. Joannis, & Reparatae observantia, seu consuetudo, ellicita, tam ex actibus extrajudicialibus, quam judicialibus, quæ quidem observantia ad effectum, de quo agitur, habetur perinde ac si esset lex, ita ut neque requiratur titulum pro suo fundamentum. *Joan. Andr. in cap. 2. de consuetud. Grat. difcept. for. d. cap. 845. num. 4. Rot. coram Merlin. dec. 779. num. 2. coram Serap. dec. 654. n. 1. & dec. 99. n. 3. part. 19. rec. alibi que passim.*

Et certe quatenus attingit ad status extrajudiciales, pater ex tribus Unionibus, factis per Episcopos Iuvenenses in annis 1542. & 1544. in favorem diæ Ecclesie SS. Joannis, & Reparatae cum supposito, quod illa Ecclesia in Civitate Lucana sit antiquior dignitas, excepta Cathedrali, ut in *Summ. n. 6.* Præterea ex datis in eodem *Summ. num. 14. 15. & 16.* constat, præstati Ecclesiam fuisse primo loco descriptam in diversis Bullis Pontificum, illiusque Capitulum, tam in antiquis, quam in modernioribus Synodis, fuisse etiam primo loco vocatum ante illud SS. Donati, & Paulini, ex quo descriptionis, & respectivæ vocationis ordine, ab Episcopis pro tempore facto, non reclamantibus Canonici alterius Ecclesie SS. Paulini, & Donati, optime arguitur prerogativa, & præminencia Dignitatis ad effectum precedentis. *Tex. in l. 1. ff. de in alb. scrib. Gemin. in cap. fin. de offic. delegat. Abb. in cap. cum olim, num. 7. de consuetud. Gloss. in cap. bene quidem 95. distinct. & in puncto casus nostri in Lucana Precedentia, quæ est decisio 487. num. 7. part. 5. rec. Rota dec. 322. num. 15. part. 5. & dec. 242. d. num. 14. part. 16. & dec. 156. n. 5. part. 17. & dec. 595. num. 3. part. 18. recen.*

In actibus verò Judicialibus pariter dictum Capitulum SS. Joannis, & Reparatae habet fundam intentionem, cum eadem fuit per Vicarium Generalem concessa manutentio Precedentis super associatione Cadaverum, quæ præsupponit ejus antiquam possessionem, ex qua magna oritur Presumptio, & verisimilitudo quoad alios actus precedentie, licet diversæ speciei, cum habeant eandem causam universalem, & uniformem, ex firmatis per *Rotam dec. 903. n. 9. 10. & 11. cor. Brat.*

Quin ad intentum Capituli Ecclesie Collegiate SS. Paulini, & Donati visa sint posse suffragari plura ad propriam exaltandam excellentiam cumulatam, scilicet, quod in ejus Ecclesia requiescit, & collitur Corpus S. Paulini, qui luce Evangelica primus expulit Gentilitatis tenebras à dicta Civitate Lucensi, quodque

velut ad primum Præfulem, & electum Patronum ejusdem Civitatis, magna cum pompa & solemnitate in die Festivitatibus totus accedat Senatus, qui tam in vespertinis, quam matutinis Officiis assistit, & exinde intervenit in solemnem Processione, quæ etiam interveniente Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo Cardinali Episcopo celebratur cum universali totius Populi letitia, & cultu; quodque demum Ipsummet Capitulum fit majori Canonico numero refertum. Quoniam ex his omnibus nequit inferri ad eam majorem dignitatem, & prerogativam, quæ intrinsecè requiritur ad effectum precedentis ratione Collegialitatis, quæ cum prioritatem temporis acquisita fuit à Capitulo SS. Joannis, & Reparatae ex supra firmatis.

Quibus addi potest reflexio, quod non ex eo, quod aliqua Ecclesia sit cæteris amplior, majoribusque fruatur extrinsecis solemnitatibus ob conspicuas Reliquias in ipsa repositas, inferri potest ad majorem dignitatem Ministrorum, & Officialium, ut isti in publicis Functionibus, aliisque actibus prorsus separatis, valeant præcedere aliis personali dignitate, & habitu fulgentibus; & quamvis super hoc possent quamplura adduci exempla, sufficiant illa, relata per *Mastrill. de Magistratibus lib. 4. cap. 14. n. 6. & 23.* Primo scilicet, quod cum Salvatore nostro inter cæteros duo adhærescent Discipuli, ambo nomine Jacobi nuncupati, qui primus adhæsit appellatus fuit Jacobus Major, alter verò Minor, quamvis hic ultimus esset ætate major. Secundo quod Civitas Hierosolymitana licet de per se fit dignior aliis ob ejusdem Salvatoris nostri Vitam, & Mortem, attamen illius Patriarcha postpositus aliis tempore prioribus in eadem dignitate, & cum dicto *Mastrill.* concordat *Card. Jacobat. de Conf. lib. 1. cap. 57. col. 1. & cap. 23.* Atque etiam videmus, quod Episcopus non dicitur altero dignior ex hoc solum, quod majorem habeat Diocesim, potentiam, & divitias, juxta doctrinam Innocentii in cap. statutum, de major. & obed. & facit *Text. in cap. penult. 96. dist. Bartol. in l. 1. C. de dignit. Fab. Ann. conf. 122. num. 47. lib. 2. Decian. respons. 19. num. 209. vol. 3. Mastrill. de Magistr. d. lib. 4. cap. 14. num. 20.*

Demum redeundo pro coronide andè digressi fuimus, nempe ad testamentum Vulprandi Episcopi, ex eo apparet juxta verba superius relata, quod religiosus, & plus Præful parificavit Presbyteros tunc temporis degentes in tribus Ecclesiis, quibus suam divivam assem hereditarium reliquit, mediante communis appellatione Sacerdotum, ibi, ut *Sacerdotes*: quamobrem cum una ex dictis Ecclesiis tunc esset Cathedralis, scilicet illa S. Martini, & perneccesse quoque Collegiata, nempe cum Capitulo, ut relatis concordantibus tradunt *Barboſ. de Canon. & Dignit. cap. 2. n. 2. Card. de Luca de Præmin. disc. 4. n. 15.* exinde dicendum est eadem qualitate Collegialitatis usque tunc temporis gavissimam quod fuisse Ecclesiam SS. Joannis, & Reparatae, cum hæc sit natura æquiparatorum, ut habeant inter se similitudinem, juxta regulam, de qua *Surd. conf. 383. num. 2., & latè Barboſ.*

hof. tract. Var. axiom. 14. num. 1. Rota dec. 284. num. 22. part. 18. recent. & per consequens quemadmodum effet vanum contendere de Præcedentia cum Capitulo Cathedralis Ecclesiæ, ita etiam frustra Canonici SS. Paulini, & Donati, tempore posteriores, nutrunt prætensionem præcedendi illis Collegiatæ Ecclesiæ SS. Joannis, & Reparatæ, præsertim quia dicta æquiparatio non fuit facta ab aliqua externa persona, sed ab Episcopo, qui regulariter præsumitur bene informatus de Ecclesiis, & Beneficiis suæ Diocæsis, ex notissimis Juribus.

Et ita utraq; Parte acerrimè Informante resolutum fuit.

R. P. D. A N S A L D O.

Majorloen. Beneficil.

Luna 15. Junii 1699.

ARGUMENTUM.

In electionibus ad Beneficia, & Dignitates Ecclesiasticas, licitus non est usus sortium; quamvis locum habere possit in conferendis Officiis secularibus.

SUMMARIUM.

- 1 Facti species narratur.
- 2 In actu, explendo collegialiter, minor numerus remanet à majore suffocatur.
- 3 Major pars consideratur, habito respectu ad totam Massam Collegii, seu Capituli.
- 4 Aliquis de Collegio, seu Capitulo, abutentibus jure eligendi, illud consolidatur penes alios, qui Canonice se gerunt, etiam si sit unus.
- 5 Electio, seu præsentatio, à Collegio faciendâ, expleri non valet per compromissum, nisi ad compromittendum concurrant omnes de Collegio.
- 6 In iis, quæ pertinent ad Corpus Universitatis, major pars præjudicat minori.
- 7 Maior pars Collegii, seu Capituli, in electione faciendâ potest admittere etiam extraneos, pro capiendâ consilio.
- 8 Quando eligere debent committunt aliis proprias vices, & suffragia, dicitur factum compromissum.
- 9 Non valet tamen præelectio Compromissariorum, à Collegialibus, seu Capitularibus facta per sortes.
- 10 Eo minus valet electio, seu præsentatio ad Dignitates, vel Beneficia Ecclesiastica, per eosdem Compromissarios hoc modo facta.
- 11 An collatio Officiorum, ac Dignitatum secularium sortibus rite committatur, & num. 13.
- 12 Assumptio D. Matthiæ ad Apostolatam, per sortes secuta fuit.
- 14 Sortium usus quoad Beneficia Ecclesiastica improbat.
- 15 Quando locus esse possit electioni, per sortes faciendâ.

16 In electionibus fieri debet collatio meriti ad meritum, xeli ad zelum.

17 Regula, & respectus limitatio, intelligenda veniunt in suis casibus.

18 Respondetur objecto, desumpto ab exemplo D. Matthiæ, in Apostolum per sortes electi.

19 Prohibetur fieri per sortes, quoad Beneficia Ecclesiastica, tam electio, quàm collatio, & præsentatio.

20 Duo testes in omni materia plene probant.

21 Paria sunt scire, & scire debere.

DECISIO XXIV.

Dissentientibus (ut plerumque ex humana varietate contingit) inter se Consulibus, sive Juratis Loci Suni, à quorum præsentatione pendeat repletio Beneficii siti in Ecclesia Parochiali ejusdem Loci, ipsorum tres totidem elegere Compromissarios, sed hi neque pariter infimul convenientes de persona eligenda, satius duxerunt Urnæ fatalis arbitrio nomina prætendentium, cæca sorte extrahenda, committere, & de facto ex illorum parte fors cecidit supra Michaellem. Verùm Antonio, quarto ex præcitatis Consulibus acriter oppugnante hujusmodi formam eligendi, tam Judex de Partibus in prima Instantia, quàm hodie Tribunal nostrum in secunda, medullitis introspecta rationalitate oppugnationis, Raphaelli simpliciter, & extra fortunæ aleam per ipsum Antonium, Canonice præsentato, controversum Beneficium adjudicandum fore existimarunt.

Et si namque plura adversus eundem Raphaëlem promoverentur objecta, & signanter capitale videretur illud, quod dum ipse natus tantummodo fuerat præsentationem ab uno ex quatuor Consulibus, sive Patronis, æquali præditis Jure suffragandi, non posset idcirco institutionem ullam, seu adjudicationem ad sui favorem præsumere, & attentare, in materia siquidem explenda Collegiativè, minor numerus semper remanet à majore suffocatus, ad Text. in cap. 1. de his, quæ sunt à major. part. Capit. & in l. quod major. 19. ff. ad Municip. Barbof. Vol. dec. 47. num. 18. Tamburin. de Jur. Abbatis. disp. 5. quest. 5. num. 10. Ceccoper. Lucubr. Canon. lib. 4. n. 51. Rota coram Cavalier. dec. 402. num. 2., adeo ut neque sufficiat obtinuisse majorem numerum comparatione alterius præelecti, nisi in se idem numerus excedat medietatem, secum 3 quæ trahat majorem partem habito respectu ad totam Massam Collegii, & Capituli, sicuti uno ore tradiderunt Mirand. in Manual. Prælat. Regul. tom. 2. quest. 22. art. 27. Ceccoper. loc. cit. num. 62. Matt. de Caus. Confessor. sect. 19. §. 3. num. 30. & 31. Adden. ad Buratt. dec. 809. num. 10. Rota coram Durando dec. 232. num. 2. & dec. 214. num. 2. coram Dunozezz. Jun.

Arrisit tamen prompta responsio, videlicet, Theoricam hanc minimè applicari, quando lidem Electores, sive Patroni, scienter, aberrantes ab Ecclesiastica forma, devenerunt ad æquum omninò illicitum, & improbatum, tunc

tunc etenim, vel ex Jure accrescendi, vel re-
 4 alius ex altero non decrefendi, jus eligendi,
 ac præfentandi remanet consolidatum pen-
 nes illum, qui Canonice fe gessit; Quia cum
 idem Jus eligendi, ac præfentandi, in ordi-
 ne ad propriam effentiam fit individuum,
 solumque scindatur quoad exercitium; eo
 ipso quod cæteri de Collegio, vel Capitu-
 lulo, semetipsos per abusum propriæ potesta-
 tis effecerunt indignos, vel infirmos, tota
 virtus expanditur, & respectivè coalescit
 etiam in unico membro sano, quemadmo-
 dum non minus citra contradicteorem affir-
 marunt *Barbof. de Jur. Ecclæs. lib.1. cap.19. sub num.86. vers. immo etsi unus. Lotter. de Re Benef. lib.2. quest.18. num.4. & 5. Card. de Luca de Jurepatr. dist.31. num.3. & dist.34. num.9. Rota coram Cavalier. dec.231. num.2. & dec.219. num.4. & seqq. part.9. recent.*

Quodd autem reliqui alii tres Consules,
 seu Patroni, sese de facto reddiderint indi-
 gnos, & tanquam inutilia ad hunc effectum
 membra separatos ab ipso Corpore Magistrat-
 us, & Collegii, lucidissimè constitit ex duo-
 bus: Primo siquidem, quia non obstante ju-
 stissima renuentia quarti Collegæ, prædicti
 tres in eam abiere sententiam, ut eorum
 5 vices compromitterent in totidem Presbyte-
 ros, quando corollissimum est, per viam Com-
 promissi deveniri non posse ad ullam ele-
 ctionem, vel explicationem actus Collegiati-
 vi, nisi ad ineundum Compromissum omnes
 de Universitate, Capitulo, ac Collegio, tan-
 quam cor unum, & anima una conveniant,
 alias nullitate inevitabili claudicat, & cor-
 ruit quælibet electio, ac præfentatio, prout
 ex doctrina *Abb. in cap. In causis 70. num.3. de elect. communiter demonstrantur Vivian. de Jurepatr. lib.8. cap.2. num.28. Lavor. de Elect. tit.4. cap.19. num.31. Fagnan. in cap. Licet de vitanda, ante num.70. vers. Compromissum autem, eodem tit. Peyrin. de Regular. tom.2. in addit. ad Constit. Gregor. XIII. cap.3. num.17. Matt. de Caus. Conflit. dista sect.19. §.4. num.5. cum seqq. Passerin. de Elect. cap.22. num.19.*

Idque ex ea potissima ratione, quia nego-
 cium præfentationis, seu electionis pertinet
 ad singulos de ipso Magistratu, ac Capitu-
 lulo, non autem, ut accidit in aliis rebus per-
 6 tinentibus ad ipsum Corpus Universitatis, &
 Collegii, quo casu, nè publica, sive com-
 munitis utilitas fraudata remaneat, per opposi-
 tionem unius, vel alterius, major pars præ-
 judicat minori, vel, quod idem est, minor pars
 obstringitur subire legem majoris, prout egre-
 gie materiam encensando distinguit idem *Abb. in cap. cum Vintoniensis, d. num.3. de elect.*
quem sequuntur Vivian. Passerin., cæterique
superius allegati: Et generaliter, quodd ubi
agitur de interesse singulorum, major pars
non præjudicat minori *Surd. cons.65. n.16. & seq. Adden. ad Buratt. dec.573. num.10. & seqq. Urceol. de Transact. quest.25. num.7. cum*
seqq. Card. de Luca de Jurepatr. dist.64. n.17. Rota dec.85. num.7. part.8. recent. & dec.473.
Cor. Card. Cervo & in Romana Immis-
fonis 26. Martii 1666. §. Ut etiam, cor. R. P. D. meo de la Tremoille.

Abfque eo quodd hujusmodi nullitatem of-
 fuscare valeret subalterna Doctrina ejusdem
Abb., admittentis cum *Compofsell. in cap. Scri-*
ptum, eodem tit. de elect., possè per majorem
 partem fieri speciem quandam Compromissi
 7 mediante extraneorum admiffione pro habendo
 consilio, uti subdit idem *Abbas in dicta*
cap. cum Vintoniensis, sub num.4. vers. idem,
dicat: Quoniam in nostra hypothesis conclusio
 hæc jugulabatur in facto, tres quippe Pres-
 byteri non fuerunt adsciti pro capessendo ab
 eis consilio, quod propriè coincidit, quo-
 tiens eligere debentes admittunt ad hunc ef-
 fectum in ipso loco electioni dicato (ut in-
 quit idem *Abb.*) Forissecos; positivè etenim
 alii tres Consules, seu Jurati, deputaverunt
 tres Presbyteros in figura veri, & effectivi
 Compromissi, nimirum, non ut assumerent
 consilium ab eis, sed ut in eos proprias vi-
 ces, & suffragia mandarent, & compromitterent,
 juxta naturalem importantiam, & effentiam
 in subjecto, de quo agitur, cujuslibet
 Compromissi, ad tradita per *Fagnan. in*
cap. Causam, num.6. & seq. de elect. Passerin.
eodem Tract. cap.22. num.3. cum seqq. Matt. de
Caus. Conflit. dista sect.19. §.4. ex num.1.

Urgentius verò secundo loco præfulgebat
 nullitas, & respectivè impossibilitas habendi
 rationem de tribus contradicentibus Consuli-
 bus, quia si ad literam *Text. in cap. fin. de*
forisleg. ipsa præelectio Compromissariorum
irrita est, & nulla, quando per fortem facta
 9 *fuit à Collegialibus, vel Capitularibus, sub*
illa perpetua damnatione, de qua Pontifex
Honorius III. in eodem cap. fin. in fin. ibi: Sortis
usum in talibus perpetua prohibitione damna-
tes; quid dicendum, quando ipsimet Com-
 promissarii loco perhibendi suffragium vice,
 & nomine Compromittentium, delapsi sunt ad
 eligendum Michaeleni per viam fortis, & ur-
 næ? Electionem namquè, ac præfentationem
 ad Ecclesiasticas Dignitates, & Beneficia, à
 10 fortiori subjacere gladio prædictæ *Decreta-*
lis, latè examinato articulo demonstravit
Gonzal. in præcit. cap. fin. de forisleg. ex
num.4. ad fin. & ante eum idipsum docuere
Petr. Gregor. Tholosan. in Partit. Jur. Canon-
tit. de Elect. cap.3. num.10. Azor. Instit. Mo-
ral. part.1. lib.9. cap.21. vers. At verò. Garz.
de Benefic. part.5. cap.4. num.204. Sanchez
ad Præcept. Decalog. lib.2. cap.38. num.71. P.
Moron. respons.95. num.121. Passerin. de Elect.
cap.18. per tot.

Quin ad tuendam Electionem successivè ex-
 pletam ab hisce Presbyteris Compromissariis
 suffragarentur Jura, & exempla, desumpta per
 Defensores Michaelis ab eodem *Gonzal.,* quodd
 scilicet non minus Officia, ac Dignitates Se-
 11 culares conferri consueverint ritè, & legiti-
 mè per sortes, ut etiam adnotent *Tiraquell.*
de Jur. Primog. quest.17. op.1. sub numer.15.
vers. sed in Secularibus. Romaguer. in addit.
ad Conciol. ad Statut. Eugub. lib.1. rub.6. num.
26. cum duobus seqq. Modern. Episc. Vernulan.
ad Statut. Favent. lib.1. rub.2. ex n.99. cum plu-
ribus seqq., quoddque etiam idemdem fatigium
 Divini Apostolatus fuerit in persona S. Mat-
 thie per organum fortis collatum, ut habe-
 12 tur in *Act. Apost. cap.9., & referunt Caput de*
Re-

Regimin. Reip. cap. 4. n. 15. Capon. difcept. 112. num. 33. in fine.

13 Siquidem circa Officia Civilia, resque prophanas, potuisset in contingentia casuum forsan subalternari Electio Magistratum, divisio Bonorum, aut hæreditatis, cum similibus, quamvis, & in hoc (nisi id circumstantiæ suadeant) res dici mereretur undequaque ambigua, repugnante censura clarissimorum hominum, ipse namque *Cornel. lib. 3. suor. Annal.* postquam de hujusmodi consuetudine testatus fuit, ut ibi: *dein ambitu suffragiorum suspecto, sorte ducebantur ex numero Prætorum, qui præfent, incontinenti subjungit, nec id diu mansit, quia fors deerrabat. ad minus idoneus, & conclamante Senec. in ejus Hercul. Furc.*

Fortuna viris invida fortibus

Quam non aqua bonis prænium dividit!

At in materia Ecclesiastica, in qua totum provenit à Sanguine, & Patrimonio Domini Nostri Jesu Christi, (prout sunt Beneficia resultantia plerumque ex peccatis Mortuorum) Jura penitus abhorrent committi sortis insanici distributionem ejusdem Patrimonii, adeout aptari posset lamentatio Divini Redemptoris: & *super Vessum meam*, qualis est Ecclesiæ inconfutibilis, *miserunt sortem*; Proindeque ea, quæ usu ita suadente permittuntur in ordine ad Officia Secularia, esse penitus improbatæ quoad Ecclesiastica Beneficia, præhinitum habemus in utroque Jure, ut apparet ex *Justinian. in l. Sacris nostris 45. C. de Episc. & Cleric.*, & ex *Honor. III. in d. cap. fin. de Sortileg.* ac præter superius congestos *sub S. Urgentius verò*, comprobant *Peltiznar. in Manual. Regular. tract. 9. cap. 2. sect. 1. num. 16. Donat. in Prax. Regular. tom. 2. tract. 1. quest. 12. num. 1. & 2. Mat. de Caus. Confessor. sect. 19. num. 19.*

15 Vixque forsan admitti posset præelectio exco, ut dicunt, fato, & ideali fortunæ commissa, quoties eligere, vel præsentare debentes, prona animi alacritate, & studio perpendentes merita plurimum prætendentium, hærent circa gratificationem, & præelectionem, quia data paritate meritum, & consideratione proprii Judicii in eligentibus, etiam laudabilis esset [ut ait *Sanchez ad Præcept. Decalog. lib. 2. cap. 28. num. 74. in fine*] recurrere ad Sententiam Episcopi; Adhuc abs re non esset, si Divino implorato præsidio, eadem præelectio demandaretur urnæ revolutioni, prout videntur consensisse *Troil. Malvet. de Sortib. part. 3. sub num. 11. vers. Nam fors tunc mittitur. Mandos. ad Regul. 33. Cancell. quest. 14. sub num. 18. vers. sed advertendum. Garz. de Benef. part. 5. cap. 4. num. 204. & segg. Passerin. de Elect. cap. 18. n. 10. Mat. de Causis Confess. d. sect. 19. num. 21. & incidenter dictum fuit in *decis. 106. num. 6. cor. Card. Cerro*, licet contrarium etiam in hoc casu teneant *Castropal. Oper. Moral. part. 3. tract. 17. disp. 1. punct. 6. num. 6. Del Bene de Offic. SS. Inquisit. part. 2. dub. 225. sect. 3. per tot. Gonzal. in d. cap. final. num. 8. in fine. de Sortileg.**

Io præfenti verò casu nullibi constabat de æqualitate meritum inter Michaellem, & Raphaellem, nulla etenim facta fuerat col-

latio meriti ad meritum, zeli ad zelum, sicuti Canonem desiderant *in cap. in Genesi 55. & 16 in cap. Ecclesia vestra 57. de elect.* Verum præfati tres Presbyteri abundum esse consenserunt in personam Michaelis de eo tempore puri layci, & idcirco remanente potius inæqualitate meritum, neque etiam intrare valebat judicium fortis in terminis quoque tolerandæ limitationis, ex quo tam regula, quam limitationis venit intelligenda in suis casibus, ad notata per *Altogr. cons. 58. num. 46. lib. 1. Moderna. Mantuan. consult. 110. num. 18. Rot. dec. 6. n. 4. & dec. 342. num. 3. part. 18. rec.*

Eoque propterea non erat opus discutere exemplar Sancti Matthiæ, qui fuit in locum proditoris Judæ subrogatus; Ultra enim quodd congruum tunc temporis videbatur per Sacrosanctum Collegium Apostolorum remitti non jam sorti, nisi nominatenus, sed Divinæ Providentiæ, prævio jejunio, & oratione, destinationem vacantis Apostolatus sub ulteriori enixa vocatione; *offende nobis quem elegeris*: adhuc hodie idem Spiritus, qui ubi vult spirat, eodem modo, quo tunc præcordia Apostolorum inspiraverat, insufflavit etiam fortasse ob frigescentem charitatem in corda Summorum Pontificum Divi Petri Successorum, ut damnaverit hujusmodi Electiones per sortem: Ac demum ulterius in eodem casu S. Matthiæ duo jam merito æquales juxta humanam præfentiam extiterant à sedulitate Apostolorum inter ceteros Discipulos undequaque dignos præelecti, unde nil mirum, si in hac paritate negotium cum tot circumstantiis, & præparationibus Divinæ Bonitati commissum fuit, ut bene respondendo ad hoc idem exemplar observant *Sebast. Medic. in Summ. Concord. Canon. Decret. caus. 16. quest. 1. art. 1. per tot. Donat. in Prax. Regular. part. 2. tract. 1. quest. 12. n. 2. Del Bene de Offic. SS. Inquisit. part. 2. dub. 225. sect. 7. ex num. 9. usque ad fin. Gonzal. in d. cap. fin. num. 11. de Sortileg. Mat. de Caus. Confess. d. sect. 19. num. 29. & 30.*

Palpabant Defensores Michaelis hanc veritatem, & idcirco tentabant evitare dispositionem, ac sortem hujusmodi Jurum, & rationum sub eo prætextu, quodd eadem Jura, & rationes percuterent casum veræ, & effectivæ Electionis Canonice; non autem simplicis Præsentationis in eundem per Magistratum, & personas seculares: sed Domini recte distinctio, de qua supra, præ oculis habuerunt objectum ipsius Præsentationis, nam ubi actum extitisset de Magistratu Seculari, eligente aliquem, vel aliquos ad Officia, vel munera Secularia, professò idem objectum ex superius animadvertis valuisse colorari, aut etiam rectius subalternari; Sed cum pertractaretur de Beneficio Ecclesiastico, & Patrimonio Christi, eadem ratio, quæ procedit in Electione, absque ulla assignabili differentia militat etiam in Collationibus, ac Præsentationibus, testæ ad abundantiam in his punctualibus terminis *Joann. Cierier. de Primog. lib. 1. quest. 9. sub num. 7. vers. Si enim non licet. Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 1. disput. 5. quest. 22. num. 9. Rot. coram Duran. dec. 291. num. 36. & in simili, quodd dispositio Text. in cap. Avocatus, de elect. in 6., loquens de Electis ad*

maiores Prælaturas, habeat etiam locum ad-
versus præsentatos ad inferiora Beneficia,
*Rebuff. in Prax. Benef. part. 2. tit. de Subrog.
Collig. gloss. 4. num. 9. Vivian. de Jurepatron.
lib. 8. cap. 8. num. 12. cum tribus seqq. Lotter.
de Re Benefic. lib. 2. quest. 12. num. 3. & 4. & n.
15. cum duobus seqq. Françes. de Intrus. quest. 2.
num. 13. & 14. Corrad. in Prax. Benefic. lib. 4.
cap. 7. num. 16. Card. de Luca de Canon. & Capit.
disc. 26. num. 10. Rota coram Riccio dec. 351. n. 1.
& 2. & dec. 22. ex num. 15. usque ad finem, part.
16. recte.*

Desistunt igitur iidem Defensores hoc præ-
sidio ad excusandam nullitatem Præsentationis
Michaelis, convolvant ad alterum ful-
cimentum ignorantie in ipsis Consulibus,
quod nempe nesciverint hi, præsentationem
factam à Presbyteris Compromissariis pro-
manasse ab extractione schedularum ab urna:
Sed & hoc motivum pariter machabatur in
facto, quia ultra notorietatem ipsius rei in
parvo loco, legebatur in *Summ. Raphaelis n. 3.*
depositio quarti Testis, qui palam asserbat
una cum secundo Teste, percepisse à duobus
in substantia Juratis, extitisse Michaelen
prælectum per nudam sortem, sicque non
erat ambigendum de positiva scientia Jura-
torum, cum illa refutaret ex depositione
20 duorum Testium, qui semper in omni mate-
ria plenè probant, ad *Text. in cap. in nostra,
de testib. & in l. ubi numerus ff. eodem; ma-
ximè in actu illorum nomine gesto, quemque*
21 non ignorare tenebantur, ad regulam, quod
paria sint scire, vel scire debere, de qua
in *l. quod te, in fin. cum ibi not. per Gloss. ff.
si cert. petat. cum concordantibus per Gratian.
discept. 194. num. 1. Barbosa. axiom. 174. num. 29.*
Et ita innoxios Domini etiam primordia-
li defecui Compromissi, & neglecta altera
objectione Loci, in quo secuta fuerat Ele-
ctio Raphaelis, tamquam abundè nuper in-
terversis in altera Decisione Leodien. Monaste-
rii 4. Maji proximè præteriti S. Non itaque
& seq. coram Me, resolverunt, utraque &c.

Rmo P. D. MOLINES DECANO.

Mediolanen. Canonatus.

Veneris 22. Aprilis 1701.

ARGUMENTUM.

Ad subslinendam Gratiam Impetrationis fa-
ctæ de Beneficio, vacante per affectionem
alterius incompatibilis, quoties agitur, non
de præjudicio Provisi de secundo Beneficio,
sed odiosi posterioris Imperatoris, primi
consideratur vacatio, ipso Jure per Incom-
patibilitatem inducta, nulla habita ratione
temporis actualis dimissionis.

SUMMARIUM.

- 1 Literæ Apostolicæ, non in omnibus jus-
ficatæ, nullam promerentur executionem.
- 2 Inter duos Provisos Apostolicos, ille ve-
nit præferendus, qui est anterior in Data
sua Gratia.

- 3 Qui Beneficium impetrat, in cujus posses-
sione jam alter existat, gravatur onere
rigorosis probationis ad hoc, ut ob-
tinere valeat executionem suarum Litera-
rum, quandam odibilitatem præferen-
tium.
- 4 Tum quia agitur de vindicando Beneficio
ex manu viventis.
- 5 Tum etiam quia subsequens Gratia, præ-
supponens eandem vacationem, substineri
nequit, tamquam facta de Beneficio jam
pleno.
- 6 Ex duobus Beneficiis incompatibilibus, pri-
mum ipso Jure vacat per affectionem
secundi.
- 7 Et secuta vacatione, potest alteri liberè
conferri ab habente ius conferendi.
- 8 Unum, & idem Beneficium, nequit ex facto
unius persone pluries vacare, nisi no-
vum titulus acquisitionis superveniat.
- 9 Limita conclusionem, præsum sub num. 6.,
quod ea non procedat, quoties obtinet
secundum Beneficium incompatible, nun-
quam habuit pacificam possessionem, sed
passus fuit molestias, ob litis substatu-
tationem.
- 10 Incompatibilitas obstat retentioni post duos
menses à die adeptæ pacificæ possessionis,
non autem affectioni secundi.
- 11 Declara limitationem, de qua supra n. 9.
quod locum habeat, quando agitur de
præjudicio illius, qui secundum Beneficium
incompatible obtinuit, nè citra ejus cul-
pam utroque Beneficio privatus remaneat.
- 12 Secur autem, si agatur de præjudicio Im-
petrantis primum, independentè à Pro-
viso de secundo, quia tunc vacatio dicitur
inducta ipso Jure, per solum Colla-
tationem secundi incompatibilis.
- 13 Lapsus bimestris, post adeptam pacificam
possessionem, est expectandus, ut possit
etiam induci vacatio secundi, per speciem
pæna non dimittentis primum.
- 14 Reo, possessioni incumbenti, sufficit vince-
re per non jus Altoris.
- 15 Et hac regula procedit etiam in Beneficia-
libus.
- 16 Gratia subreptitia, efficitur nulla.
- 17 Et talis existit, si non fuerit narratum id,
quod si Principi innotuisset, vel non con-
cessisset, vel saltem difficiat.
- 18 Decretum de dimittendo primum Benefi-
cium, non impedit vacationem, jam à
Jure inductam, per affectionem secundi
incompatibilis, sed refertur ad nudam
detentionem de facto.
- 19 Quæ ad maiorem cautelam addibentur, ne-
mini præjudicant.
- 20 Parvificanda sunt lites in Beneficialibus,
utpote quæ non carent suspitione, ad in-
ventas esse ad retardandos juris effectus.

DECISIO XXV.

IN unum, eundemque adspirantes Canoni-
catum situm in Collegiali Ecclesia Sancti
Nicolai Oppidi Leuci, Joannes Baptista Si-
gnorinus, & Basilus Baldefius; illum diverso
tempore, varique impetrationis modo obti-
nue-

nuerunt à Dataria Apostolica: Cum primus Gratiam reportaverit de anno 1695. sub obtentu, quòd vacaret per solam Collationem alterius Canonicatus impertrati ab Andrea Villa, ut patuit ex Literis Apostolicis datis in *Summ. num. 4.* quarum vigore absque ulla contradictione adeptus etiam fuit Capitulariter illius pacificam possessionem, ut ex Instrum. exhibito in *dicto Summ. num. 5.*

Secundus verò consimilem, sed posteriorem Gratiam obtinere curavit de anno 1697. sub narrativa, quòd inducta esset vacatio per actuali dimissionem factam à prefato Andrea Villa, ut ex Literis Apostolicis datis in altero *Summ. num. 8.*, quas cum R. P. D. *Sergardus* Iudex Commissarius executioni demandaverit per suam Sententiam, prolatam favore dicti Baldesi; Ideò provocante adversus eam dicto Signorino, commissaque mihi Appellationis Causa, dubium hodie proposui *An sit procedendum ad legitimam executionem*, cui Domini existimantur esse negativè respondendum.

Cum enim momentum hujus Causæ resideret in verificatione vacationis controversi Canonicatus, & de quo tempore fuerit inducta; propterea præmissa in abstracto fuerunt vulgarè, ac præliminates Juris theoreticæ, in hac materia Beneficiali regulariter per nostrum Tribunal admissæ, quòd scilicet quoties Literæ Apostolicæ non sunt in omnibus iustificatæ, nullam promerentur executionem. *Rot. dec. 246. num. 1. part. 14. & dec. 331. num. 17. part. 15. & dec. 413. num. 19. part. 18. & dec. 274. num. 4. part. 19. rec. alibi que passim;*

Quòdque inter duos Provistos Apostolicos, veniat ille preferendus, qui est anterior in Data suæ Gratiae. *cap. duob., de rescript. in 6. cap. cum cui, de preben. in 6. Rot. dec. 223. num. 13. part. 13. & in Mediolanen. Prioratus 11. Decembris 1699. §. Penultimo, coram Me & dicitur in reg. 17. Cancellariæ.* Et demum quòd concurrente alterutris pacifica possessione capta, si quis postmodum in odium possessoris impetret idem Beneficium, gravatur onere rigorosis probationis, ut valeat obtinere executionem suam Literarum præferentium quandam odibilitatem. *Gonzal. ad Reg. octavam Cancell. Gloss. 15. num. 24. Rot. dec. 46. n. 9. part. 12. & dec. 231. n. 4. part. 15. & dec. 412. num. 15. part. 18. recent. nedom ex ea ratione, quòd agitur de vindicando Beneficio ex manu viventis, ut ad rem dixit *Rota dec. 128. num. 2. coram Cerro;* Verùm etiam, quia subsequens Gratia, præsupponens eandem vacationem, sublineri nequit, tanquam facta de Beneficio jam pleno, ex traditis per *Rot. dec. 997. num. 1. coram Scraphino, & magis in puncto dec. 116. num. 1. part. 16. recent. ubi concordantes, & in Neapolitana, seu Iruenen. Præceptoris 20. Junii 1686. §. Quod autem, cor. Me.**

His igitur præmissis, devenientes modò Domini ad applicationem in concreto casus præfatis, pro comperto habuerunt, nullam in controverso Canonicatu adfuisse vacationem de tempore, quo illum impetravit Baldesius. Nam admissio, prout controverti nequit, quòd Andreas Villa antiquus illius Possessor fuisset præstatu à Patronis Laicis ad

alterum Canonicatum Collegiatæ Ecclesiæ loci Incini, obtenta per ipsum Apostolica. Gratia super derogatione medietatis vocum, quæ ab Executore deputato debite executioni demandata fuit, & per eundem Andream capta possessio dicti secundi Canonicatus 6 *Summario Signorini num. 3.*, utique concurrente incompatibilitate inter utrumque Canonicatum, primus vacavit Ipso Jure per affecutionem secundi, ad *Text. expressos in cap. de multa, ubi Gloss. & Fagnan. de prebendis, cap. cum singula, eodem titul. in 6. & in Extravag. Execrabilis §. Si verò, eodem titulo, cum quibus concordat etiam censura Sac. Conc. Trid. cap. 4. sess. 7.*, & firmant communiter plures, pleno calamo relati per *Ventrigl. in. Praxi annot. 17. num. 1. & 2. lib. 1. & annot. 3. num. 12. lib. 2. Antonell. de Regim. Eccl. lib. 3. cap. 3. §. 1. num. 2. Rot. cor. Coccin. dec. 2060. n. 1. & 10. cor. Buratt. dec. 102. & 473. utrobique num. 1. dec. 54. num. 16. & dec. 154. numer. 13. coram Priol. & dec. 120. num. 1. part. 4. & dec. 241. num. 1. part. 12. rec.*

Data igitur tali vacatione, testè potuit de anno 1695. conferri Signorino, ut expressè sanctum reperitur in *dicto cap. de multa, de prebendis ibi -- in quoque, ad quem Prioris spectat Donatio, illud post receptionem alterius liberè conferas, cui meris videbitur conferendum, & concordat Text. in cap. licet, eodem tit. in 6.*, itaut cum esset jam consumpta dicta vacatio, non poterat amplius idem Canonicatus Impertrari à Baldesio ex superius firmatis; Et ratio est, quia unum, idemque, 8 Beneficium, nequit ex facto unius personæ pluries vacare, primò nimirum per affecutionem alterius Beneficii incompatibilis, & secundo per dimissionem, nisi novus titulus acquisitionis superveniat, ut considerat *Rot. dec. 599. numer. 1. part. 4. divers. & coram Coccin. d. dec. 2060. num. 5.*

Hinc minimè visum est obitare, quòd ad hoc, ut controverfus Canonicatus vacaret per affecutionem, seu Collationem secundi incompatibilis, obtenti ab Andrea Villa, requireretur ejus pacifica possessio, non solum de facto mediante perceptione fructuum, sed etiam de Jure, quòd scilicet illa esset absque controversia, & molestia, cum decessu 9 duorum mensium; Secus autem dicendum si concurrente lite, qualis in themate præsentis dicebatur intercessisse super dicto secundo Canonicatu Andree Villa ad tradita per *DD. super cap. si filii concessio, de preben. in 6. Gloss. in d. cap. de multa, eodem tit. V. post receptionem, & reprobanda doctrina Innoc. ita tradit Fagnan. n. 10. & 11. Ventrigl. d. adnot. 17. §. 1. num. 7., Carz. de Benefic. part. 11. c. 5. d. num. 100. cum seqq.*, Incompatibilitas enim obstat quidem retentioni post duos menses à 10 die adeptæ pacificæ possessionis, non autem affecutioni secundi Beneficii. *Lotter. de Re Benef. lib. 3. quaest. 23. num. 17. Rosi de Execut. Liter. Apostolicarum cap. 5. num. 195. Rota coram Cerro dec. 359. num. 8. & dictum fuit in Colonien. Canonic. prima Gratia 13. Februarii 1696. §. Minusque, cor. R. P. D. meo Muto.*

Quoniam pro omnimoda objecti remotione distinguebant *DD.*, quòd aut agitur de præ-

judicio illius, qui obtinuit secundum Beneficium, super quo nunquam habuit pacificam possessionem, sed passus fuit molestias ob litis subfultentationem, & in his terminis loquuntur, seu intelligi debent Doctrinæ in objecto relaxæ, excludentes dicta vacationem, seu verius illam suspendentes, ea ratione, nè Provisus absque ejus culpa utroque Beneficio privatus remaneat. *Card. de Luc. de Benef. dist. 54. n. 5. Rot. cor. Seraph. dec. 997. num. 11.*, ubi hunc casum latè examinat, sed hic non est noster,

Aut agitur de præjudicio Impetrantis primum independentè à Provisio de secundo, prout in themate præstenti, & est certum, quòd dicitur exorta vacatio ipso Jure per solam Collationem secundi incompatibilis, ex Doctrinis superius adductis, quam distinctionem tradit *Castren. in celebri cons. 265. vers. sed agitur, lib. 2. Card. de Luc. de Benef. dist. 54. num. 6. & 7.* eamque in puncto amplexa fuit *Rot. cor. Coccini, d. dec. 2060. n. 13. & dec. 241. num. 12. & seqq. part. 12. rec.*, ubi quòd lapsus biestris post adeptam pacificam possessionem sit expectandus, ut possit etiam induci vacatio secundi per spelem poenæ non dimittentis primum. *Card. de Luc. de Benef. dist. 59. num. 2. & Carol. Anton. de Luc. in Observ. ad Ventrigl. 17. num. 5. & in Colonien. Pastorum 28. Jun. 1688. §. De non Jure, coram Me.*

Qua distinctione retenta, cum exceptio non faciendæ dimissionis, nisi terminata lite, fuerit tantum reservata favore oblaentis secundum Beneficium, dubio procul non videtur allegabilis à tertio Impetrante, qualis est Baldeus, cujus Literæ, non solum carent debita verificatione super præstata vacatione, prout requiritur, & per consequens non sunt exequendæ ex supra firmatis; præsertim adversus Signorinum, cui etiam sufficit vincere per non jus Actoris, ut per *Text. in l. fin. C. de rei vindic. firmat individualiter Rot. dec. 231. num. 1. part. 15. rec.*, ubi

quòd hæc regula procedit etiam in Beneficialibus,

Verùm etiam, quia prefatæ Literæ Baldeii salvari nequeunt à vitio subreptionis ob non factam mentionem actualis possessionis capte super controverso Canonicatu per Signorinum, & ab eodem serè per biennium continuatæ, quæ sanè subreptio operatur, ut Gratia Apostolica nullius roboris existat ad *Text. in cap. super literis, ubi Gloss. & Scribes, de rescript. Rot. dec. 399. num. 13. part. 13. rec.* Pontifici enim semper narrari debet id, quod si illi innotuisset, vel non concessisset, vel saltem diffidius, *Rot. dec. 372. num. 6. part. 17. recent.*

Abque eo quòd prædictis visum sit adversari objectum fundatum in altera Gratia revalidatoria *Perinde valere*, obtenant ab eodem Villa super secundo Canonicatu, in qua legitur Decretum de dimittendo primum, & proinde arguebant Defensores Baldeii, quòd Signorinus non poterat illum impetrare ante effectivam, seu realem dimissionem, non factam à Villa nisi de anno 1697, ut ex transaczione data in *Summ. Baldeii num. 6.*, si-

quidem omisso, an Signorinus habuerit, nec nè, scientiam dicti Decreti; Hoc unum est certum, quòd illud non impedit vacationem jam à Jure inductam per prius, fed referretur ad nudam detentionem de facto, ut de consimili verbo *dimittere* juxta *Gloss. in d. Extravag. Execrabilis* dixit in proposito *Rot. d. dec. 2060. cor. Coccini, & dec. 599. sub num. 1. part. 4. divers.*

Præterquamquòd animadversum quoque, fuit, quòd cum in priori Gratia impetrata à dicto Villa, & relata in *Summ. Signorini num. 1.*, legeretur expressio primi Canonicatus absque ullo Decreto de dimittendo; Indè sequitur, quòd sanatoria *Perinde valere*, ubi illud appositum fuit, remanet superflua, & tanquam citra necessitatem, & ad majorem tantum cautela reportata, nemini præjudicat. *Rot. dec. 143. num. 10. part. 18. rec.*

Demum pro coronide additum fuit, quòd quicquid sit de existentia prætensæ litis de facto super secundo Canonicatu, quem affectus fuit Andreas Villa ex datis in *Summ. Baldeii à num. 2. ad 6.*, adhuc super ea non poterat constitui aliquod fundamentum pro impedienda prima vacatione inducitur à Jure favore Signorini, cum plerumque contingat in subiecta materia Beneficii hujusmodi lites non carere suspicione collusionis, & esse adinventas ad retardandos Juris effectus; Ideoque illas esse parvi faciendas monuit *Castren. d. cons. 265. versus finem*, & dixit novissimè *Rot. in Alculana Beneficii Ven. 6. Aprilis 1699. §. Possimè, confirmata 8. Martii 1700. cor. R. P. D. meo Ansaldo.*

Et ita utraque parte &c.

R. P. D. A N S A L D O.

Mindonien, prætensæ observationis Constitutionis.

Luna 12. Januarii 1705,

A R G U M E N T U M.

Capitulum non habet facultatem obligandi ad Syndacatum Officiales ab Episcopo deputatos,

S U M M A R I U M.

- 1 Quilibet Appellans, intra annum à die præstati gravaminis, procurare debet Commissionem restaurativam Appellationis, & infra biennium prosequi Causam ejusdem Appellationis.
- 2 Justitia, vel injustitia antecedentis iudicati, semper & principaliter attendi debet pro canonizanda, vel excludenda re iudicata.
- 3 Quilibet Officialis generaliter rationem reddere tenetur suæ administrationis.
- 4 Extendit etiam ad Supremos Magistratus.
- 5 Onus redditionis rationis à Principe non remittitur, nisi vel Officialis manus exerceant sub illius oculis, vel ei placeat derogare adversaria Juris dispositioni.
- 6 Officiales tamen à Superiore deputati, non sunt

sunt cogendi ab inferiore ad redditionem rationis, & num. 7.

- 8 *Sede Episcopali vacante, Capitulum succedit in locum Episcopi in iis, quae sunt jurisdictionis, non tamen Ordinis.*

Non potest autem se immiscere in iis, quae ab Episcopo praefuncto gesta suere, vel ligare Successorem suis ordinationibus. Ibidem.

- 9 *Posterior ordinatio prioribus est praefrenda.*

- 10 *Vicarii, seu alii Officiales Episcoporum, non tenentur stare Syndacatus. & n. 12. 13. & 14.*

- 11 *Decreta SS. Congregat. faciunt Jus quoad omnes, exceptis iis, quae dependunt a facto particulari.*

DECISIO XXVI.

Reverendissimi Hispaniarum Nuncii Tribunal definitur, assertam à Capitulo Constitutionem Synodalem anni 1617., per quam videbatur sanciri, quod nonnulli Officiales minime valeret proprium munus exercere, nisi praestita cautione de fideliter administrando provinciam eis demandatam, ac proinde de stando juri, & Syndacatu, nequam officere Officiale generalem, aliove Ministros Mensae, & Curiae Episcopalis: Appellantes vero Capitularibus è contra litigantibus, Causamque eorum appellationis tantummodò prosequentibus post fermè consummatum triennium, contigit ad limites, & respectivè viscera hujus controversiae disceptari adversus eisdem Capitulares prosequentes aliorum querimoniam, sive appellationem, utrum potius constaret de re judicata materialiter, & palam jam insurgente ex praestata contumacia, sive silentio supra biennium. Quapropter Domini nullibi in hoc negotio fluctuantes, faciliè, unoque ore responderunt, non minus inspecta figura, & tela Judicii, quam etiam palpata iustitia Judicati praecedentis, *Constare de re judicata.*

- Item, ut praemisimus, jam suapte natura per lapsum supradicti biennii affurgebat res judicata, cum quilibet Appellans obstringatur intra annum à die praetensi gravaminis procurare Commissionem restaurativam Appellationis, & infra biennium arctetur prosequi Causam ejusdem Appellationis, sive praebere indicia commemoratae profectionis, ut commixtum tradunt Decian. conf. 436. num. 1. Marant. in Specul. part. 6. art. 2. num. 231. Stace. de Appellat. quest. 15. art. 8. n. 119. Ofasib. decis. 28. num. 4. & seqq. Rot. dec. 457. num. 1. cor. Seraphin. dec. 33. n. 4. coram Cavalier. dec. 812. num. 1. cor. Dimozetti. Sen. dec. 154. num. 2. cor. Royat. dec. 86. num. 2. coram Emerix Jun. & in rec. dec. 69. num. 2. part. 6. dec. 226. num. 2. & de c. 546. num. 1. part. 19.

- Alitè praeter materialitatem ordinis, & telae judicioris, fulgentius emicabat iustitia, & respectivè excludebatur injustitia antecedentis, ut pariformiter diximus, Judicati, quod sanè semper, & principalitè attenditur in canonizanda, vel excludenda re judicata, ex solo lapsu temporis deservante, ad novissimum.

Tom. II.

Text. in l. 4. §. Condemnatum ff. de Re Judicat. Vestr. in Prax. lib. 7. cap. fin. Cassador. dec. 4. in fin. de appellat. Albit. de Inconstit. in Judic. quest. 37. num. 315. & sequen. Rot. dec. 373. num. 7. coram Dimozetti. Jun. dec. 156. num. 3. part. 2. rec. in Auximiana jurispatronatus 27. Junii 1701. §. Rationem, cum sequen. in Melevo Beneficii 19. Junii 1702. §. Quin in ratione, & in Leodien. Exemptionis 2. Julii 1703. §. Adhuc in omnibus, coram Me.

Licet enim petitio Capitaliarum abstractivè appareret fundata super generica obligatione, quod quilibet Officialis teneatur reddere rationem villicationis suae, juxta celebrem determinationem Innocenti III., stabilitam in generali Concilio Lateranensi usque ad exemplum Sanctissimi Nostri Salvatoris, qui apud Sanctum Evangelistam Joannem se quodammodo publicare voluit accusantibus, per illa verba: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* & apud D. Lucam de ceteris loquendo: *reddere rationem villicationis tuae.*, quemadmodum uberius legitur in cap. qualiter, & quando, il secundo de accusatione, & cui sanè Divino praescripto concordare leges prophetae Zenonis Imperatoris in l. prima Cod. ut omnes Judic., ex his, quae per hæc, & similia Jura, & exempla, adnotavere Raudens. conf. 49. num. 1. & seqq. Pignatell. Consult. Canonice. tom. 9. consult. 74. sub num. 1. Dulcet. de Syndicat. quest. 1. Bobadill. in Polit. lib. 1. cap. 1. Solorzan. de Jur. Indiar. lib. 4. cap. 8. num. 1. & 2. Berari. de Vissat. Magistrat. cap. 1. num. 7. Masrill. de Magistrat. lib. 6. cap. 1. d. num. 2. ad seqq. Borelli. De Magistrat. Edict. lib. 1. cap. 15. num. 1. Capiblane de Baron. & cor. Offic. pragmat. 5. num. 185. De Angel. de Official. Baron. cap. 37. num. 2. Calì de Vissat. Magistrat. dissert. 17. num. 6. & seqq. ubi etiam de Supremis Magistratibus. Zaul. Observat. ad Statut. Faven. lib. 1. rub. 9. à num. 1. ubi latè de necessitate Syndicatus.

Adeout subextenderit DD., ut neque hoc per Principem dispensari valeat, etsi remittere volente hujusmodi objectionem Syndicatu, & redditioni rationis, nisi vel Officiales exerceant eorum Officium sub oculis Principis, ut in Urbe animadvertit Scac. de Appellat. quest. 19. remed. 4. num. 8. vel eidem Principi placeat adversantì dispositionis Juris derogare, & dispensare, ut prosequuntur Bart. conf. 172. n. 5. lib. 1. Mata super cap. Regn. Sicil. tom. 3. cap. 7. num. 118. Ludovic. Rodulph. de Absolut. Princ. Potes. cap. 6. num. 69. concl. 7. Fragof. de Regimin. Reip. part. 1. lib. 7. disp. 23. num. 6. & 7. de Angel. de Official. Baron. cap. 37. num. 1. Gobell. ad Bull. Bon. Regimin. cap. 19. numer. 40. in fin. Zaul. Observat. ad Statut. Faven. lib. 1. rubric. 9. num. 5.

Nihilominus Domini sapienter ponderarunt, hanc thesim non congruere hodiernis facti circumstantiis, videlicet quando Capitulares praetendunt imponere iugum hujus servitutis Officialibus habentibus dependentiam ab eorum Superiore: Nam si par in parem non habet imperium, ut inquit Cotti. in Memorial. V. Par. fol. mibi 677., quid dicendum, ubi inferior, sive inferiores, quales sunt Capitulares respectu Episcopi, satagunt animadvertere contra Superiorem, sive habentem super-

7 intenduntiam à Superiore obfistente regula, de qua in cap. inferior. diftinct. 21. Federic. de Senis conf. 12. num. 2. verſ. item videtur. Surd. conf. 558. num. 3. cum ſeqq. Oldrad. conf. 259. n. 6. verſ. tamen ad Jura. Giurb. ad Conſuetud. Meſſan. cap. 2. gloſ. 11. num. 20. Fernofin. de Cap. Sed. Vacant. quaſt. 11. num. 21. & 30. Cavalcan. dec. 11. num. 49. part. 1. cum aliis in Carpenthoraten. Parochialis de Marzan. 13. Februarii 1699. S. ſin. coram Me. inter baſtenus impreſſas dec. 72.

Quòd ſi Capitulum viduata Sede Episcopali quodammodo in illius locum ſuccedit; in iis tamen, quæ ſunt Jurisdictionis, & non Ordinis, ad tradita per DD. in cap. illa, nè Sede vacan. Abbas in cap. cum olim, de majorit. & obed. Filius. Quaſt. Moral. tom. 3. traſt. 47. cap. 2. num. 4. cum aliis apud Barboſ. de Canonie. & Dignit. cap. 42. num. 61. & 113. hoc tamen locum ſibi vindicat durante illo ſpatio Sedis viduatæ, non tamen ſeſe poteſt commiſcere in iis, quæ geſta fuerant ab Episcopo prædſuncto, cujus non eſt Aſſertor, neque vindicator, neque ab Episcopo futuro, quem ligare non poteſt ſuis legibus, & ordinationibus, ut habemus in Sacroſancto Conſeſſu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Summum Pontificem eligentium, & in Capitulationibus caſſatis, & abolitis per ſa. mem. Pontificem Innocentium XII. ut in ejus Conſtit. inter impreſſas in ordine la. 51.

Quapropter minimè refragabatur ab initio laudata Conſtitutio Synodalis anni 1617. non minus ex quo laborabat defectu Pontificiæ confirmationis, quæ poterat abſcedere à Jure; Verùm etiam quia in ſuis terminis non oſtendebatur uſu recepta ſecundum Teſtes ex traditis ex parte Reverendiſſimi Episcopopi, & ulterius evincebatur abrogata (forſan agnito pravo intellectu, vel abuſu) per alteram conſimilem Conſtitutionem anni 1679., quæ ſane poſterior ordinatio etiam quatenus, opus fuiſſet, erat præferenda vulgatis Juribus, de quibus Soccin. Sen. conf. 145. ſub num. 5. lib. 1. Surd. conf. 202. num. 1. Thomaf. reg. 230. Rot. decif. 2060. num. 17. coram Coccin. dec. 424. num. 14. coram Dunoſ. Jun. dec. 221. num. 3. coram Celſ. dec. 11. num. 12. coram Bieb. dec. 61. num. 8. coram Ninot., & in rec. dec. 531. num. 10. part. 18. & decif. 304. num. 12. part. 19.

Adſtipulabantur pro tutiori coronide, oracula Sanctæ Sedis Apoſtolice promulgata occasione aliarum Eccleſiarum, & ſignanter declaratio ſa. mem. Gregorii XIII. ſub anno 1578., cuius verba recenset Auguſtin. Barboſ. de Offic. & Poſſeſ. Episc. part. 3. alleg. 54. num. 183. Ulterius animadvertens, contrarium ſenſum, ſi qui irrepſerat in Hiſpaniis, non eſſe attendendum; Licet namque hæc declaratio, ſeu Conſtitutio, emanaverit pro Eccleſia Tarentina Italice Provincie, veluti tamen innixa, eidem genericæ rationi, & fundamento, facit ius quoad omnes Eccleſias, ut in durioribus terminis ſimplicis declarationis Sacrarum Congregationum, circa ea, quæ non dependent à factis particulari, perpendunt Barboſ. de Jur. Eccleſ. in univ. verſ. lib. 1. cap. 4. num. 81. Marchetti. de Sepult. S. 6. num. 13. Adria. ad Buratt. 12 dec. 479. num. 21., & in terminis huiusce Conſtitutionis ſa. mem. Gregorii XIII. tradiderunt Quarant. in Summ. Bullar. V. Capitulum Sede Vacant. quaſt. 10. num. 14. Fernofin. eodem. traſt. quaſt. 11. num. 8. Gravant. in Manual. V. Vicarius Generalis, num. 33. Nicol. in Floſcul. V. Vicarius, num. 53. & 54. Gemen. in Prax. Cur. Archiep. Neapol. cap. 8. Pax. Jordan. Lucubr. Eccleſ. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 286. Conciol. Reſol. Crimin. V. Syndicator, reſolut. 3. n. 3. Card. de Luca de Judic. diſc. 5. num. 11. & in adnotatione ad Conc. diſc. 31. num. 21.

Addebantur, quantumvis ad exuberantiam, in idem Decreta prædiſtarum Sacrarum Congregationum, nempe Episcoporum, & Regu-
larium, & Sanctæ R. Eccleſiæ Cardinalium. Interpretum Sacri Concilii Tridentini, quæ hoc ipſum in conſimili controverſia in una Tarentina ſub anno 1601., & in Carthagenen. de anno 1622. declaraverit, forſaſſe etiam quia aliàs ſegniore redderentur Officiales Episcopopi viventis, ſi pertimeſcerent, quod ea, quæ geſſerunt ſub oculis ejuſdem Episcopopi viventis, valerent poſtea ſubſeſſari Syndicator inferiorum, quandoque percuſſorum, quod maxime in omni Regimine Eccleſiaſtico, vel Laico, cavendum eſt ad propulſandas querimonias, & poſſibiles calumnias injuſtè reclamantium, & nè refrigeretur vigilantia, & correctio Superiorum, teſte Gemen. in Prax. Cur. Archiepiscop. cap. 73. in adnot. num. 2. 3. & 48 Pax Jordan. Elucubrati. Diverſ. lib. 12. tit. 2. ſub num. 44. Fernofin. de Cap. Sede Vacant. cap. 11. num. 21.

Atque ita reſolutum fuit Episcopo benè, ac ſolum informante &c.

R. P. D. DELL'OLMO.

Moguntina Canonicatus,

Luna 1. Julii 1697.

ARGUMENTUM.

Retinens duo Beneficia incompatibilia, quorum utrumque requirat perſonalem reſidentiam, abſque diſpenſatione Apoſtolica, per non diſmiſſionem primi, intra biemeſtre à die adeptæ poſſeſſionis ſecundi, utrumque amittit; non obſtante generali contraria conſuetudine, vel particulari alicujus Eccleſiæ Statuto, vel illius devaſtatione.

SUMMARIUM.

- 1 Non poſſunt obtineri duo Canonicatus, quorum uterque perſonalem, ac præſentiam reſidentiam requirit.
- 2 Et ſi prior non dimittatur intra biemeſtre d. adeptæ poſſeſſionis ſecundi, inducitur ipſo jure utruſque vacatio.
- 3 Excluditur incompatibilitas ex generali Germania conſuetudine retinendis plures Canonicatus, & Præbendis in diocceſis Cathedralibus, & Collegiatis. Contra. rium n. 6. & 7.
- 4 Item ex particulari Statuto alicujus Eccleſiæ, requirente ſolummodo reſidentiam cauſatram, non autem præviam, & perſo-

fonalem, incompatibilitatis induktivam. Contrarium n.8.9. & 10.

5 Sicuti pariter ob defructuorum Cathedralis, vel Collegiata, per hostium irruptiones, unde residentia personalis redacta fuerit ad statum impossibilis implementi. Limita n.12.

11 Accedente propria confessione retinentis plura Beneficia incompatibilia, excluditur ea bona fides, per quam penalis privatio, à Jure indulta, potuisset declinari.

13 Canonicatus non remanet exemptus ab onere residentiae ob modicatum fructuum.

14 Ita ex eadem causa non tollitur illius incompatibilitas cum altero.

15 Lis super secundo Beneficio incompatibili, habita post jam inductam vacationem, non est attendenda.

16 Vacatio Beneficii inducitur ex non facta mentione Beneficiorum jam obtentorum.

DECISIO XXVII.

RESPONsum fuit, procedendum esse ad legitimam executionem Literarum Apostolicarum Nicolai, quia iterum justificatus videbatur modus Vacationis in eis expressus, super quo unice residet Articulus controversiae, quod nimirum Joannes Petrus, nulla intercedente Apostolica dispensatione, retineret duo incompatibilia, Canonicatum nempe cum Decanatu in Collegiata Ecclesia S. Andreae Vvormatiae, & alterum Canonicatum Collegiatæ Ecclesiæ S. Bartholomæi Francofurti ad Mœnum, quorum uterque cum personale, & præcisam requireret residentiam, juxta apertam sanctionem Sac. Concilii Tridentini in cap. 12. sess. 24. de Reformati, & ibidem relatis concordantibus observat Barbof. in Adnotation. num. 53. & seqq., per non dimissionem primi intra Bimestre à die adeptæ possessionis secundum, inducta fuit ipso Jure utriusque Vacatio, tam ex antiquiori Juris determinatione in cap. de multa, de Præbendis, & in Extravaganti Execrabilis §. Si vero deinceps, eodem Titulo, quam ex novissima Sac. Concilii Tridentini in cap. 5. sess. 7. & cap. 17. sess. 24. de reformat. plenè Fagnan. in cap. referente, sub num. 8. & in d. cap. de multa n.8. & 25. de Præbendis. Rota in Colonien. Pastoratus 13. Januarii 1687. §. Aut allegatur, & 28. Junii 1688. §. De non Jure, cor. R. P. D. meo Moliner, & cæteris adductis probat decisio Cause, edita in superiori Instantia 6. Aprilis anni præteriti §. Qualitates autem, coram Reverendissimo D. meo Decano.

Neque incompatibilitas prædictorum Canonicatum, à Jure Conciliarium indulta, excludi iterum visa est, vel in universum, ex generali contraria consuetudine Germaniæ retinendi plures Canonicatus, & Præbendas residentiales in diversis Cathedralibus, & Collegiatis, de qua Amayden, de Stylo Datarie lib. 1. cap. 17. sub num. 26. & 29. Layman. Oper. Moral. lib. 4. tract. 2. cap. 6. num. 2. & cap. 8. sub num. 6. in fin. Enric. Peyrin. in Compend. Jur. Canon. lib. 3. tit. 4. §. 3. & lib. 3. tit. 5. §. 5. sess. 5. in fin. Claud. Puritan. de Reddit. Eccles. quasi. 3. vers. quare, & quasi. 6. per

102, vel ex particulari Statuto Ecclesiæ S. Andreae Vvormatiae, per quod dicebatur requisita solummodo residentia causativa, non autem præcisæ, & personalis, incompatibilitatis induciva. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 15. num. 20. & seqq. Pax Jordan. Elucubrati. tom. 2. lib. 10. tit. 28. n. 16. & seqq. Rota dec. 483. num. 1. & seqq. part. 1. diversis & decif. 12. num. 3. & seqq. coram Bichio, vel deum quia destructa per bellicas irruptiones hac Collegiata Ecclesia, residentia personalis redacta fuerit ad statum impossibilis implementi, ita ut illius Canonicatus habitus dumtaxat, non autem actu residentiales, deficerent esse incompatibiles cum altero verè Residentiali, Barbof. de Offic. Parochi part. 1. cap. 1. num. 50. & 5. Rot. coram Bichio dec. 198. n. 50. & in rec. dec. 341. num. 3. & 4. part. 15.

Quandoquidem contra prædictam generalem consuetudinem Germaniæ duplex occurrit responsio; Altera, quod illa minimè probatur cum suis requisitis legitime præscripta ex Auctoritatibus in contrarium laudatis: tum quia excepto Amayden, qui etiam fatetur loqui contra sensum Rotæ in dec. 600. coram Manzaned, quam refert per extensum, cæteri non excludunt, quin requiratur Apostolica dispensatio, quam passim concedi in Germania observat Kocher. ad Regul. Cancell. 51. de dispensat. num. 5. & 6. ex rationibus, quas affert Card. Pallavicinus in Historia ad Concil. Trid. lib. 24. cap. 12. num. 17. circa fin. Fagnan. in cap. addum, n. 29. de elect. Tum quia contrarium apertè convincunt tot Resolutiones nostri Tribunalis, quod nunquam retentionem plurium Canonicatum in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis Germaniæ, tam sub eodem, quam sub diverso tecto admisit, nisi Apostolica præcefferet dispensatio, & utramque tam Juris communis, quam Sac. Concilii Tridentini, dispositionem servari in illis partibus præsuppositis, ut præter Decisiones allegatas in præterita Decisione §. Et quidem, patet ex novissimè firmatis in dicta Colonien. Pastoratus 13. Junii 1687, & 28. Junii 1688. coram R. P. D. meo Moliner, & in Colonien. Canonicatus 19. Junii 1693. §. Nec Bernardus, coram Eodem; Et ex his promanat altera responsio, quod videlicet consuetudo prædicta etiam probata non relevaret, & summa quidem ratione, cum illam prorsus inficiat Concilium in dicto cap. 12. sess. 24., itaut nec attendi inmemorabilem ex mente Sac. Congregationis Concilii, præter allegatos in præterita Decisione §. Nec ad evitandam, firmat Fagnan. in cap. cum omnes, numer. 31. & seqq. de Constit. quæ refert, & sequitur modernus Pignattelli. Consulti. Canon. 144. num. 9. & 10., & consult. 115. numer. 11. tom. 9.

Non item officit particulare Statutum Ecclesiæ S. Andreae; Tum quia ex eo, quod prohibeat Canonice non residentibus medietatis fructuum perceptionem, cum non loquatur per verba taxativa, non exindè subblata videtur Juris dispositio, penam privationis superinducens; Quicquid secus esset, si versaretur in simplicibus Capellanis, sub Conciliari sanctione non venientibus, quæ se.

seclusa peculiari lege foundationis; ex universali consuetudine Residentiam non requirunt, & de his loquuntur *Autoritates in objecto allegatae*, & dictum fuit in *Valentina Beneficii super Gratia subrogationis* 17. Februarii anni præteriti §. *Nec obstat, coram Me*; Tum etiam quia cum dispositio Conciliaris, inducens præcisam, & personalem residentiam in Canonicatibus Collegiatarum, derogeret, ut præfertur, cuicumque Statuto, vel consuetudini in contrarium, consequens sit, ut præcisam legem in limitatione foundationis adjecta, quam unice esse attendendam advertit *Card. de Luca in Adnot. ad Concil. dist. 4. sub num. 12.*, illud minimè attendi debeat, nisi ostendatur fuisse

10 Apostolica auctoritate in specifica forma, & ex certa scientia confirmatum. *Fagnan. in cap. licet, num. 62. de Prab.*

Potissimum verò quia contra assertam dispositionem Statutariam stat propria ejusdem Joannis Petri confessio, qui monitus à Capitularibus Ecclesiæ Collegiæ S. Bartholomæi, ut vel dimitteret primò dictum Canonicatum, vel desuper Apostolicam impetraret dispensationem, hanc se impetraturum spoondit;

11 Factum enim hoc, nedum adversatur utrique, & generali, & particulari consuetudini in contrarium, verum præterea excludit eam bonam fidem, per quam pænalem privationem à Jure inductam declinare potuisset, ut bene prosequitur præterita decisio *Reverendissimi Decani §. Denum.*

Devastatio denique prædictæ Collegiæ, ex qua inferebatur residentiam evasisse habituale, non relevat, dum adhuc effulget spes illius probabilis reparationis, ad latè deducta per *Fagnan. in d. cap. de multa, num. 44.*

Præterea frustra repetebat Joannes Petrus pro evitanda vacatione, in Literis Nicolai expressa, quòd non probetur ipsum possedisse utrumque Canonicatum cum actuali fructuum perceptione, quinimò id aperte excludatur, ex quo paucos, quos ex priori percepit, in Ecclesiæ Beneficium erogaverit; Possessio verò secundi interventus fuerit per item cum Capitulo habitam: Quoniam perceptio fructuum primi probata remanet ex hoc ipso, quòd illos in pios usus impendit, & ex eorum modicitate, quemadmodum Canonicatus ab adnexo onere Residentiæ non evasit exemptus, ut relatis Resolutionibus *Sac. Congregationis Concilii* observat *Pignattelli. consult. Canon. 115. num. 8., & seqq. tom. 9.*, ita nec tollitur illius incompatibilitatis cum altero. *Fagnan. in cap. super inordinata, n. 8. de Prab.* Lis autem super secundo non probatur ex informibus documentis, & probata non relevat, utl percutions suspensionem fructuum, postquam jam præcedenter fuerat inducta vacatio, ut etiam observat prædicta *Decisio Reverendissimi Decani §. Minusque relevabat.*

13

14

15

Et ita, absque eo quòd opus fuerit desumere Vacationem, resultantem, ex quo Joannes Petrus in nova Provisione controversi Canonicatus S. Bartholomæi mentionem non fecerit, tam prædicti Canoniceatus S. Andreae, quam alterius ab ipso pariter obtenti in Collegiata S. Leonardi, per *Text. in cap. si motu*

proprio, & cap. non potest, de praben. in 6. Rota in Valentina Vicaria 7. Junii 1694. cor. Reverendiss. Dmeo Decano, resolutum fuit utraque parte audita.

R. P. D. U R S I N O.

Novarien. Aggregationis.

Ven. 20. Junii 1681.

ARGUMENTUM.

Canonicis aggregatis, existentibus in quasi possessione peragendi aliqua negocia Capitularia una cum Canonicis antiquis, concedenda est manutentio quoad omniā dependentia à titulo, & jure universali Aggregationis; cum distinctione tamen, quòd admitti debeant ad actus, respicientes ipsum Corpus Capituli, non autem particulares personas Canonicorum; & alia plura ad materiam manutentionis.

S U M M A R I U M.

- 1 Manutentio danda est ei, qui possidet.
- 2 Canonici aggregati faciunt cum antiquis unum Corpus Capituli, Ecclesiam representans, & n. 18.
- 3 Quando causa est universalis, possessio, quoad unum particularem actum acquisita, suffragatur etiam quoad omnes, & num. 14.
- 4 In iis, quæ sunt communia pluribus, non uti singulis, sed uti universis, ubi agitur de rebus necessariis, sat est consensus majoris partis.
- 5 Non dicitur interventus, stante prohibitione, nisi etiam probetur acquiescentia.
- 6 Possessione per actus præcedentes perfectè quaesita, non attenduntur actus posteriores, tanquam turbativi, & clandestini, & n. 12.
- 7 Possessio resultans ex actibus proximis temporis motæ litis, & conformibus juris assistentia, semper est præferenda.
- 8 In Summarissimo retinenda remedia sola detentatio, & nudum factum inspicitur.

Eadem coram Eodem.

Ven. 12. Julii 1682.

- 9 Ex unico etiam actu acquiritur possessio.
- 10 Manutentio non datur, nisi præcedenter justificetur possessio.
- 11 Denegatur autem ei, qui à possessione ex propria voluntate, & facto cecidit.
- 12 Protestationes præservant possessionem jam acquisitam.
- 13 Particularis expressio alicujus rei firmat regulam contrariam in reliquis non expressis.
- 14 Genus præcedens per subsequentem specierum enumerationem limitari non solet.
- 15 Dicitio accedens causam designat.

19 Optio

- 19 Optio introducta in Præbendis erectis non extenditur ad noviter auctas, quæ sunt distinctæ, ac diversæ naturæ.
- 20 Neque datur in iis, quæ sunt de Jurepatronatus laicali.
- 12 Ob productionem tituli in Judicio mentionis, non admittuntur exceptiones respicientes ipsius validitatem, nisi sint clara, & indubitata.

Eadem coram Eodem.

Ven. 31. Julii 1682. in Relationibus Causarum.

- 22 Qui fecit commodum, sentire debet & incommodum.
- 23 Canonici novi tenentur ad onera Capituli, quando onus ipsum, & commodum respicit Corpus Capituli.
- 24 Actus facultativi non sunt manutenibiles.

DECISIO XXVIII.

Antonius Langus Canonicus Insignis Collegiæ S. Gaudentii Novariæ, in ultimo sub quo decessit elogio, sibi scripsit hæredem præscriptam Ecclesiam, ea addita conditione & lege, ut ex fructibus, & redditibus universæ suæ hæreditatis cumulo sufficienti multiplico, decem erigerentur Canonici, totidemque Præbendæ, qui ad majus Divini Cultus augmentum uniri, & aggregari deberent Capitulo Canonicorum tunc existentium in eadem Ecclesia, reservato perpetuo Jurepatronatu ad favorem propriæ Familiæ Langhe pro quatuor Canonicatibus, ad favorem Consilii Generalis Novariæ, pro totidem aliis, & demum pro reliquis duobus favore Capituli ejusdem Ecclesiæ Collegiæ, uti latius apparet ex Testamento dato Summ. Act. numer. 1.

Cum autem post elapsam sexennium ab obitu Testatoris compertum fuerit, quod ex prædictis Bonis hæreditatis Antonii, detractis oneribus, & necessariis expensis, tot redditus non supererant, qui cumulari, & multiplicari valerent, nisi post longum, & diuturnum temporis spatium pro sufficienti quantitate necessaria ad erectionem omnium decem Canoniciatum, fuit proinde ab Executoribus Testamentariis impetratum de anno 1672. Breve Apostolicum, cujus vigore, prævia reductione numeri à Testatore præfixi, auctoritate Apostolica erecti fuerunt quinque dumtaxat Canonici cum explicita reservatione Jurepatronatus pro Familia Langæ super duobus, pro Civitate Novariæ super aliis duobus, & pro Capitulo Collegiæ super remanenti.

Secuta verò hujusmodi erectione cum pleno consensu Capituli, Vicarius Generalis Curie Episcopalis Novariæ, uti Sedis Apostolicæ Delegatus, ad formam Testamentariæ dispositionis quinque Canoniciatus noviter erectos univit, atque aggregavit Capitulo, & Canonicis antiquis prædictæ Collegiæ S. Gaudentii Itaut, cum ipsis habeant stallum in Choro, vocem & votum in Capitulo in quocunque casu, gaudeantque iisdem privilegiis & prærogativis, aliis Canonicis concessis, ut sunt verba præcisa decreti relati in Summ. prædicto num. 1.

Orta deinde nonnullis ab hinc annis controversiis inter Canonicos antiquos, & aggregatos, super Jure, & quasi possessione exercendi actus Capitulares, & Judicio coram Vicario Generali Novariæ introducto, fuit ab ipso concessum Canonicis novis mandatum de manutenendo super quasi possessione votandi, cooptandi Canonicos Coadjuutores, negotia Capitaliter proponendi, aliaque faciendi, & postmodum ab eodem fuit per definitivam Sententiam declaratum, moderationem novæ Aggregationis, sive erectionis, à Canonicis antiquis præsentam, faciendam non esse, & Canonicos Hæreditatis Langhe ab impetitis fore absolvendos. Causa post hæc ad Rotam devoluta, & disputato hodie coram Me dubio — An novis Canonicis Ecclesiæ Collegiæ Sancti Gaudentii Novariæ sit dandum mandatum de manutenendo in possessione exercendi Actus Capitulares, & alia negotia Ecclesiæ Collegiæ, insimul cum Canonicis antiquis peragendi, favorabilis pro novis Canonicis proditi resolutio.

Cum enim ipsi concludenter docuerint de quasi possessione votandi in actibus Capitalibus, interessendi, aliaque Ecclesiæ Collegiæ negotia peragendi una cum Canonicis antiquis & Capitulo, tam ex Instrumentis publicis, in quibus plures actus continentur Capitalares, datis in Summ. num. 2. 3. & 4., quàm ex mandato de manutenendo in Partibus obtento, & successivè illorum quasi possessione in executione illius continuata, omnis Juris ratio postulat, ut in ea sint manutenendi, ex celebri Interdicto Prætoris, vetante vim fieri ei qui possidet, de quo in l. unie. C. uti possideis ita possid. ff. de acquir. poss. & S. Retinenda Inst. tit. de Interdict.

Concurrente præsertim pro hujusmodi quasi possessione apertissima Juris assensitia, quæ regulare videbatur ex erectione quinque Canonicatum, auctoritate Apostolica facta, nec non ex successiva illorum aggregatione; sive illorum unione ad Capitulum Canonicorum antiquorum cum pleno jure Canonicali, Stalli in Choro, ac vocis in Capitulo, qua attempta, novi Canonici effecti dicuntur de Corpore Capituli, omniaque Jura Capitalaria tam in Choro, quàm in Congregationibus, consecuti fuerunt, & consequenter fundatam habent intentionem in Jure generaliter quoad omnes actus, & functiones Canonicales, sicque quoad quasi possessionem eadem Jura, communicata exercendi, tanquam fructus Aggregationis secutæ, qua mediante unum constituitur dicuntur Corpus Capituli Ecclesiæ, repræsentans, ad Text. in cap. final. S. De illis de concess. Præben. in 6. Fagnan. in cap. dilectus il. 1. num. 19. & 26. de Præben. Barbosa de Canon. & Dignis. cap. 3. num. 15. Postb. de Manut. observ. 40. num. 20. latè Tondut. Quest. & Respons. Benef. tom. 1. cap. 111. num. 1. cum plur. seqq. & Rota dec. 193. num. 2. & seqq. coram Buratt. & in Bononiens. Aggregationis 31. Junii 1646. S. Ista verba, cor. Eminentiss. Cerro.

Quibus ita positis, observarunt DD., petitionem manutenentem restringendam non esse ad

ad actus particulares, à Canonis novis exercitatos, de quibus docetur in *cor. Sum. num. 2. 3. & 4.*, sed etiam ad omnes alios actus, sub eodem genere contentos, & ab eodem titulo universalis Aggregationis provenientes, non obstante vulgata Juris conclusione, quod manutentio tradi non possit nisi ad statum, & limites possessionis, in qua quis reperitur, nec possessio unius actus extendi debeat ad alium. Etenim quando causa ventis est universalis, prout hic, certum est etiam in Jure, quod per unicum actum particularem acquiritur, & conservatur quasi possessio universalis, & optima quidem suadente ratione, quia in possessionis attenditur magis causa universalis actus, quam ipsius actus exercitium, juxta doctrinam Bald. in l. 1. num. 24. *versus* l. dic. C. de emanc. liber., quam passim sequuntur DD. & signanter in terminis nostris *Posib. de Manut. observ. 73. num. 135. & seqq. latè Tondus. d. Resol. Benef. tom. 1. cap. 111. n. 14. Beltramin. ad Gregor. dec. 351. n. 6. Rot. dec. 139. n. 12. part. 2. divers. & dec. 158. num. 4. apud Posib. de Manut. & dec. 39. num. 10. part. 3. rec.*

Nec exinde quod in primo actu Capitulari simultaneè gesto à Novis Canonis, & Antiquis de anno 1673., adjectum legitur verbum *noluerunt* in Instrumenti margine contrapostum nominibus aliquorum veterum Canonorum, inferri modò potest, quod Canonici Aggregati interfuerunt cum consensu Antiquorum, quodque possessio, per dictum actum quaesita, non fuerit pacifica, & consequenter nec manutentibilis. Quoniam cum ex eodem Instrumento pariter appareat, Canonicos Novos nedom intervenisse in dicta Congregatione Capitulari una cum aliis, sed ulterius in ea fuisse communi nomine totius Capituli deputatum unum ex illis Administratorem, seu Officiale cuiusdam Hereditatis, ipsi Capitulo obvenire, cessat argumentum desumptum ex consensu Canonorum, maxime dum huiusmodi actus admissionis pacificè effectus demonstratur ab universo Capitulo, & proinde contradictio illa Canonorum dissentientium, elicitæ ex verbo *noluerunt*, appositæ in margine, referri potius debet ad actum deputationis, de quo principaliter agebatur, seu magis ad Personas deputatas, quam circa admissionem Novorum Canonorum, nè alias oporteret dicere, fuisse protestationem contrariam factam, quæ similiter in casu proposito nec esset attendenda.

Præterquamquod dissensus aliquorum dicti Capituli habendus nequaquam est in constitutione, quando, prout hic, consensus majoris partis intervenit in admittendo novos Canonicos ad dictum actum Capitularem; ex tali namque admissione negari nequit, quin possessio acquisita fuerit. Nam in iis quæ sunt communia pluribus non uti singulis, sed uti universis, in actibus necessariis sit est consensus majoris partis ad hoc ut ab omnibus factum dicatur, ut in terminis nostris dixit *Rot. dec. 263. n. 4. & 5. part. 17. recent.*

Prout nec huiusmodi quasi possessio Novorum Canonorum ab anno 1673. usque ad hodiernam diem continuata, interversa dici potest ex quo in aliquibus Congregationibus, & acti-

bus Capitularibus subindè factis nullo modo ipsi interfuerint, & innonnullis aliis admitti fuerint cum præcedenti protestatione adversus eorum admissionem, quam illegitimam prætendunt aliqui ex Canonis Antiquis.

Supposita siquidem legitima possessione, Canonis novis antea perfectè quaesita, animadversum fuit, nullum jus, nullamque præstationem acquiri potuisse Canonis Antiquis per actus illos Capitulares, absentibus novis Canonis celebratos: Tum quia in nonnullis eorum agebatur de solo interesse particulari spectante ad Antiquos Canonos circa eorum Præbendas, & Distributiones, in quibus nec hodie aliquid jus prætendunt Canonici Aggregati: Tum quia sola negativa non interessentia non intervertit possessionem antea acquisitam, nec sufficit, nisi docto, quod novi Canonici intervenire voluerint in dictis actibus, & fuerint à Capitulo prohibiti, quodque dictæ prohibitioni acquieverint. Jus enim consistit in denegatione cum acquiescentia ad hoc ut dicatur derelictus actus possidendi, alias censetur potius quædam facultativa abstinentia à votando, & interessendo, quam interversio possessionis, ex latè traditis per *Castill. de Tert. cap. 29. n. 7. Caren. resol. 8. n. 10. Rot. dec. 47. n. 1. cor. Greg. & dec. 472. n. 1. & ibi Addem. lit. A. & dec. 265. num. 37. & seqq. part. 5. recent.*

Quod verò ad alios actus Capitulares, simultaneè gestos ab omnibus Canonis Antiquis, & novis, sed præcedente protestatione aliquorum, nec pariter præjudicatum dicitur novis Canonis; dum protestationes illæ leguntur emisse postquam quasi possessio votandi ipsi fuerat per actus præcedentes perfectè quaesita, & propterea actus posteriores, tanquam turbativi, & clandestini, impedire non possunt actus possessionis prius legitime consumatos, ut tradunt *Posib. de Manut. observ. 71. num. 4. Rot. apud Eum dec. 201. num. 7. & dec. 571. num. 2.*

Cæterum quando etiam dubitari posset per huiusmodi actus Capitulares absque interven-tu novorum Canonorum gestos, vel præcedentibus protestationibus, novos Canonicos amississe quasi possessionem antea acquisitam, adhuc recuperata censetur ex aliis actibus postea pacificè gestis, qui quidem actus, ut proximiores temporis motæ litis, & tanquam conformes assistentiæ Juris, prævalere debent præcedentibus; & sunt talis naturæ, ut possessione ex illis resultans semper sit præferenda, ut in puncto docuit *Posib. de Manut. observ. 73. num. 43. & 44. Rot. dec. 466. num. 5. & 6. apud Eund. & magis ad rem Rot. dec. 208. num. 3. in fin. part. 3. rec.*

Denique nulla habita fuit ratio de his, quæ longa serie deducta fuerunt super invaliditate Aggregationis, quia tanquam respicientia titulum, & altiore indaginem requirientia, extranea sunt à summariissimo Retinendæ remedio, in quo sola detentatio, & nudum factum inspicitur, ad Text. in cap. cum olim, de caus. poss. & propr. & dixit *Rota dec. 377. num. 10. cor. Celfo & dec. 127. sub num. 3. coram Seraph. & in Romana seu Tuficulana Aquæ 1. Julii 1690. §. Quibus sic stantibus, cor. Me.* Et ita Partibus auditis resolutum fuit &c.

Eadem coram Eodem.

Veneris 12. Junii 1682.

Resolutum fuerat coram Me sub die 20. Junii 1681. dandam esse manutentionem modernis Canonici Hæreditatis Langhæ nuper aggregatis Capitulo Collegiatæ Sancti Gaudentii Novariæ, in possessione exercendi actus Capitulares, & peragendi cætera negotia Ecclesiæ simulane cum Canonici antiquis, cui resolutioni cum isti non acquiescerent, hodie reposita Causa Domini exlamarunt standum esse in decisus.

Agitur enim de summarissimo manutentionis iudicio, in quo merum, & nudum factum possessionis inspicitur. Possessionem autem interessendi, & votandi in Capitulo una cum Canonici antiquis, satis manifestè Domini Canonici moderni iustificaverunt, non solum ex actu Capitulari gesto immediatè post factam aggregationem, scilicet de anno 1673. in quo unitim Canonici novi, & antiqui interveniunt ad votandum; immò unus ex dictis Canonici novis fuit deputatus insimul cum altero ex antiquis ad consiciendum inventarium cuiusdani hæreditatis; reliquæ dictæ Collegiatæ, ut in præf. Summ. modernorum Canonico-
rum n.1., verum etiam ex pluribus actibus successivis, absque contradictione continuatis, & repetitis de anno 1674., & 1675., ut in eodem Summ. num.2. & seq. adeo ut illorum multiplicitas citra aliquam dubietatem huiusmodi possessionem convincat, quæ in corporalibus ex unico etiam actu satis sufficienter acquiritur, ad Text. in cap. cum Ecclesiæ Sutrina de Caus. poss. & propr. Rot. post Possb. de Man. dec.201. num.2.

In id præsertim concurrente tam Juris assilientia, resultant ex aggregatione, quæ communicat Canonici Aggregatis omnia Jura Capituli, & Canonico-
rum quibus aggregantur, etiam circa quasi possessionem exercendi actus Capitulares, ut fuit ostensum in præterita decisione §. Concurrente. §. Præsertim, quàm positivo facto iudicis, qui concessit dictis Canonici modernis mandatum de manutendo in exercitio Jurium, & functionum Capitularium, quod præfesset comprobationem dicitur possessionis, cum manutentio non detur nisi præcedenter iustificetur possessio. Duno-
zetti. Jun. dec.788. n.1.

Non obstantè, quòd dictis actibus possessoriis, & mandato de manutendo renunciatum fuerit per subsequentes actus Capitulares contrarios, initos ab anno 1675. usque ad annum 1680., in quibus Canonici moderni nec interfuerunt, nec votum præstiterunt in negotiis Capitularibus, sed ipsa peracta omnino fuerunt per Canonicos Antiquos, scientibus, & patientibus iidem Canonici novis: Undè propterea inferitur, quòd si quæ possessio ab initio quæsitæ fuerit à dictis Canonici novis, ipsi postmodum ab ea ex propria voluntate recesserint, & proprio facto ceciderint, juxta
dec. Priol. 463. num.6. & in Præf. Juris consensendi 19. Junii 1670. §. Et hic status, coram R. P. D. meo Pauluccio.

Tom. II.

Quoniam, vel huiusmodi amissio, & inter-
versio possessionis, desumitur ex repugnantia, & contradictione Canonico-
rum Antiquorum circa admissionem Canonico-
rum novorum ad interessendum, & votandum in actibus Capitularibus, celebratis post annum 1675., & ob-
iectum corruit in Jure, quia post adeptam perfe-
ctam, & pacificè memoratam possessionem de an-
no 1673. 1674., & 1675. non poterant amplius
Antiqui Canonici turbare, & impedire actum
jam præcedenter legitime expletum, & con-
sumatum, ut firmat Possb. de Manut. obser.71.
n.4. Rot. post eum dec.571. n.2.

Vel interruptio possessionis elicitur ex eo,
quòd Canonici novi in actibus Capitularibus
posterioribus scienter se abstinerint à præ-
stando suffragio, immò toleraverint sperni,
& negocia Ecclesiæ, & Capituli solum per-
trahant à Canonici Antiquis, ideoque pos-
sessionem animo dimiserint, ultra respon-
siones datas in altera Decisione, motivum eli-
ditur ex facto, quia constat Canonicos no-
vos in illis Capitulis, in quibus exclusi fue-
runt à præstando suffragio, expressè emisisse
protestationem super nullitate quorumcumque
actuum Capitularium, qui gererentur absque
eorum interventu, & voto, insuper addendo,
eis debitam esse manutentionem in Jure vo-
tandi, & interessendi in actibus Capitularibus
in vim mandati de manutendo, à Vicario
Generali Novariæ concessi, ut latius in protesta-
tionibus, pluries per dictos Canonicos repetitis,
de quibus eorum præfati Summ. n.1. Undè tan-
tum abest, quòd se se habuerint pro spoliatis,
quòdque spontè, & libenter quæsitam
possessionem dimiserint, quin potius apparet
eam semper animo mordicus retinuisse, eam-
que mediantibus pluribus protestationibus pro
viribus præfervasse, ad ea, quæ tradit Gratian.
discept. 517. num.7. Rot. dec.29. num.1. part.6. &
dec.141. num.12. part.18. rec.

Subsistente igitur dicta possessione, videtur
extra dubium concedenda manutentio Can-
onicis modernis, & quidem non ad statum, &
limites actuum Parochialium, in quibus dicti
Canonici reperiuntur possessionem exercuisse,
sed ad omnes actus dependentes à titulo, &
Jure universali Aggregationis, quia in Bene-
ficialibus possessio capta quoad aliquos
actus particulares, censetur apprehensa, &
continuat quoad omnes. Tondut. Resol. Benef.
tom.1. cap.111. n.14. Rot. dec.39. num.10. part.3.
recen. cum aliis in præterita Decisione §. Quibus
ita &c.

Non refragante, quòd huiusmodi titulus,
& causa universalis possidendi deficiat inspe-
cta ipsius Fundatoris dispositione, qui in cap.
10. subjunxit - Accidì li Signori Canonici di
S. Gaudenzio permestano, che li miei Canonici,
che gli si aggregeranno, possano restare con lo-
ro, quando verranno dalle Vacanze nelli mesi
Capitolari, d spettanti alli Canonaci Vecchi,
ordine e lascio in virtù di legato, & in ogni
miglior modo immaginabile do, e conferito al
suddetto Capitolo di Santo Gaudenzio il Jus Pa-
tronato, cioè il Jus presentandi, nominandi,
& eligendi due delli miei Canonici - Et po-
stea in cap.13. privat Canonicos antiquos
dicto Jure presentandi, quoties recurent,
N quòd

quod Canonici novi votum proferrent in Vacationibus mensium Capitularium *Summ. Canonorum Antiquorum num. 13*. Ex quo dispositionis contextu arguitur, Fundatorem non demandasse Aggregationem generalem, & absolutam cum omnibus privilegiis, prærogativis, & vicibus Canonorum Antiquorum, sed eam tantum coartasse, & restrictisse ad votandum in Vacationibus mensium Capitularium, & proinde in reliquis aliis vicibus non esse verificabilem dictam universalitatem tituli, cum ea, quæ Fundator non dixit, censetur consulto omisisse, immò particularis expressio alicujus rei firmet regulam contrariam in cæteris non expressis, ad *trad. per Grat. discept. 86. num. 19. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quest. 19. n. 48. & seqq. Barbos. de Canon. cap. 3. n. 15.*

Namque totum oppositum ex ipsiusmet dispositionis tenore colligitur, dum in principio Fundator literaliter demandavit omnimodam illimitatam, & universalem aggregationem per ea verba — *Che debbano aggregarsi alli Canonici Vecchi con tutti i privilegi, prerogative, e ragioni, che godono li medesimi*: Undè si postea in cap. 10. tribuit Canoniciis Antiquis Jus præsentandi in duobus Canoniciis, ad hoc ut ipsi permitterent Jus votandi Canoniciis novis in Vacationibus Capitularibus, id non fuit actum ad restringendum genus præcedens, quod per subsequentem speciem enumerationem limitari non solet *Eminentissimus Cerr. dec. 68. num. 21. & dec. 71. n. 5.*, sed potius ad ostendendam quandam retributionem, & remunerationem ejus, quod præcipue Antiquum Capitulum circa admissionem ad votandum, in vacationibus novorum Canonorum iidem Antiqui Canonici ad præsentandum, & nominandum pro duabus vicibus admitterentur, quod maxime sudent eodem verba cap. 10. ibi — *Accid li Signori Canonici di S. Gaudenzio permettano, che li miei Canonici ec. ordino e lascio in virtù di legato, ad in ogni miglior modo immaginabile dō, e conferisco al suddetto Capitolo di S. Gaudenzio il Jus patronato ec.* — In quibus aperte videtur, quod cum dispositio circa Jus patronatus relictum Canoniciis Antiquis non esset præcedenter sub appellatione omnium privilegiorum, prærogativarum, & Jurium comprehensa, fuit postmodum signanter, & peculiariter demonstrata, uti quædam correlative causa subsecutis dispositionibus, ut indicant illa verba — *Accid li Signori Canonici di S. Gaudenzio ec. quæ causam designant, ut in Clem. 2. de etat. & qual. Surd. consil. 143. ante num. 1. Barbos. distion. 439. num. 1.*

Et sic universalitas Aggregationis non remansit per dictam dispositionem restrictam, sed fuit generalis, & absoluta, non solum ex lege Fundatoris, qui eam voluit con *tutti i Privilegi, Prerogative, e Ragioni, che godono li medesimi*, sed etiam ex Decreto Vicarii Novariæ Executoris, qui statuit, Canonicos Aggregatos debere gaudere iisdem privilegiis, & prærogativis, aliis Canoniciis concessis, ut notatur in altera *Decisione S. Secuta verò*.

Proinde titulus universalis possidendi suffragari debet ad omnes actus Capitulares, & ad

omnia negotia Ecclesiæ, non obstantibus præjudiciis, quæ refutare asseruntur in Canonicos Antiquos, quoad electionem Officialium, & deputationem Capellanorum, qui stipendia recipiunt à Massa Capituli Antiqui, quia circa eos Domini transierunt cum distinctione, quod aut Officialis prædicti interservit Ecclesiæ, & Sacristiæ, & eorum electio simultaneè faciendâ est à Canoniciis Antiquis, 18 & Novis, quia Aggregatio constituit inter eos unum, idemque Capitulum, & proinde nil vetat, quod ipsi unlim, & simultaneè gaudeant facultatibus, & prærogativis annexis Capitulo, & Canoniciæ. *Fagnan. in cap. cum dilectus il. 1. num. 26. Eminentissimus De Luc. de Canon. & Dignit. dist. 6. n. 12. Buratt. dec. 193. num. 3. 4. & 11.*

Aut agitur de deputationibus Officialium, qui administrant Massam propriam, sive de electionibus, quæ concernunt negotia particularia Antiquorum Canonorum, & in iis non debent se ingerere Canonici Novi. Quoniam in rebus pertinentibus ad Massam Capituli Antiqui, eorum aggregatio, & admissio non est operativa, sed illa remansit specialiter reservata, & excepta, ut etiam admittunt Scribentes pro DD. Canoniciis Novis.

Quo verò ad Optionem, nullum potest, considerari præjudicium, quia consuetudo optandi, introducta in Præbendis erectis, non extenditur ad Præbendas de novo erectas, quæ 19 sunt distinctæ, & diversæ nature, ut notat *Monet. de Option. cap. 3. quest. 8. sub num. 173*. Signanter quia Præbendæ Canonorum modernorum sunt pro majori parte de Jurepatronatus laicali, in quibus propterea Optio non datur. *Monet. loc. cit. num. 112. & seqq. Fondut. Quæst. Benefic. tom. 1. resol. 110. n. 7.*

Quæ demum subduntur super nullitate Aggregationis, eo quia Vicarius, vel excesserit fines delegationis, vel ad eam processerit post expiratam suam jurisdictionem, tanquam turbida visa sunt reiicienda ad petitorum: non relevante, quod ob productionem tituli admittantur exceptiones respicientes ipsius validitatem, etiam in judicio manutentionis, 21 quia id procedit in exceptionibus clariis, & indubitatis, resultantibus ex lectura, & ventre ipsius, ut distinguit *Menoch. de Retinen. rem. 3. num. 683*. quem sequitur *Eminentissimus Cerr. dec. 188. num. 7. & seqq.*

Et ita utraque &c.

Eadem coram Eodem.

Veneris 31. Julii 1682. in Relationibus Causarum.

Postquam me proponente dux prodierunt in hac Causa Decisiones ad favorem Actorum; Prima nempe sub die 20. Julii 1681. decernens Canoniciis Novis Hereditatis Langhæ, ultimo loco Aggregatis Capitulo Collegiatæ Ecclesiæ S. Gaudentii Novariæ, concedendum fore mandatum de manutenendo in quasi possessione, universaliter exercendi actus Capitulares, & alia omnia negotia Ecclesiæ Collegiatæ infirmul cum Canoniciis Antiquis peragendi; Altera verò sub die 12. Julii 1682. prioris confir-

firmatoria, addita tamen fola declaratione, five reſtrictione, quòd ſupradicta univerſalis manu- tentio conceſſa nequaquam intelligatur in ele- ctionibus Officialium adminiſtrantium reddi- tus ſpectantes ad Capitulum antiquum, nec in deputationibus, quæ concernunt negotia particularia antiquorum Canoniorum, & multò minus in Optionibus Præbendarum ante Aggregationem exiſtentium, ſed in electioni- bus dumtaxat illorum Officialium, qui commu- ni Inſerviunt Eccleſiæ, & Sacriſtiæ; Poſtquam, inquam, hæc duæ emanarunt Deciſiones, Cano- nici novi in Generali Cauſarum relatione hodie habita enixè inſteterunt, ut ad formam prædictarum Deciſionum Cauſa tandem ex- pediretur; è converſo verò Canonici Anti- qui ſeſe oppoſentes, triplici ex capite Cauſæ expeditionem Adverſariis denegandam, no- vanque Audientiam ruſus ſibi dandam con- tendebant. Primo ex eo quòd quali poſſeſſio, quam Canonici Novi probarunt acquiſiſſe ex actibus Capitularibus, geſſis de annis 1673. 1674. & 1675., fuerit totaliter interverſa, & amiſſa per alios actus poſteriores, & omni- modo contrarios: Secundo ex eo quòd Ag- gregatio Novorum Canoniorum non ſit uni- verſalis, ſed juxta diſpoſitionem Fundatoris illa reſtriſta fuerit ad certus caſus particu- lares: Tertio demum ex eo quòd juxta in po- ſtrema Deciſione tradita, Canonici novi ri- tē nec etiam poſſint manuteneri in quaſi poſſeſſione votandi in electionibus, & de- putationibus Officialium, & Capellanorum com- munitè Inſervientium Eccleſiæ & Sacriſtiæ, quia cum omnes ſerè ſalarium habeant con- ſtitutum à Canoniciſ Antiquis ex eorum Maſſa particulari, & redditibus propriis, cadere pariter dicantur illorum omnium electiones ſub prima ſpecie jurum, quæ omnimodo de- pendent à Maſſa particulari, & ex Præbendis Antiquorum Canoniorum.

Verùm hiſ minime obſtantibus, exiſtimarunt Domini adhuc ſolidè ſubſiſtere fundamenta Deciſionum, in quibus duo priora objecta funditus ſublata fuerunt, & enervata, ac ſubinde Mihi demandarunt, ut Cauſam expedirem, hac tamen brevi extenſa Deciſione declara- toria, quæ modum in electionibus & de- putationibus Officialium ſervandum contineat.

Modus autem præſcriptus fuit, quòd Cano- nici Novi in ſequelam univerſalis manu- tentionis ſibi conceſſæ, poſſint quidem, & de- beant intereſſe, ac ſuffragia dare in de- putationibus, & electionibus Officialium, qui com- muni Inſerviunt Eccleſiæ, & Sacriſtiæ, ex rationibus, & Authoritatibus deductis in primo membro diſtinctionis, quæquæ ſuſus redditur in poſteriori Deciſione in §. Proindeque titulus &c., cui Domini etiam nunc adhæſerunt, ſed cum hac tamen limitatione, ſeu circumscrip- tione, ut teneantur & illi, ſicut Canonici Antiqui, pro æquis portionibus concurrere ad ſtipendia, & ſalaria, quæ de jure, vel ex conſuetudine debentur eiſdem Officialibus ra- tione ſervitii, quod communiter præſtant. Nam quemadmodum Aggregatio novorum Canoni- corum operatur, ut ipſi ſimultaneè gaudeant facultatibus, & prærogativis annexis Capitulo, & Canonici; Ita pari ſuadente ratio-

Tom. II.

ne ſubiici debent oneribus & expenſis eidem Capitulo annexis, & conſequenter pro rata tenentur ad ſtipendia per Capitulum ſolven- da illis Officialibus, & miniſtris, qui certa quædam in templo Miniſteria explent, Ca- nonicis tam Novis, quàm Antiquis Inſervien- do, cum ſit vulgata naturæ æquitas, ut iſ, 22 qui commodum conſequitur, onus etiam & in- commodum pari debeat ad *Text. in cap. qui ſentit, de reg. jur. in 6. l. ſecundum naturam ff. eodem tit.* Et in caſu ſimili, quòd nempe Canonici Novi teneantur ad onera Capituli, quando onus ipſum, & commodum reſpiciat 23 Corpus Capituli, in ſpecte notarunt *Calderin. cauſ. 21. in fin. tit. de præben. Tufciſ. lit. O. conſuſ. 130. num. 10. & ſeqq. & latiùs Tondut. Queſt. Benefic. cap. 68. num. 16. & ſeqq. part. 1.*

Veruntamen ſi Canonici Novi ad ſtipendia ſu- perius expreſſa pro rata ſibi tangente con- currere ſortas reſcutent, placuit Dominis contrarium decernere, quia cum in caſu ipſo Officiales ſalarium accipiant à ſolis Canoni- cis Antiquis ex propriis illorum redditibus, & ex Maſſa particulari, non Jure Capituli, ſed particularium Canoniorum, & quidem ex mera eorum liberalitate, tales utique ele- ctiones & deputationes ſpectare dicuntur non ad Corpus totius Capituli, ſed ad ſingulares Perſonas Antiquorum Canoniorum, & con- ſequenter actus conſentur merè facultativi, in quibus proinde non datur contraria quaſi 24 poſſeſſio, nec intrat univerſalis manu- tentio, ad tradita per *Poſſ. de Manut. obſ. 55. n. 12. & 13. cum concordantibus &c.*

Et ita Domini demandarunt, ut facta priùs hac declaratione Cauſam expedirem Partibus hinc inde per Memorialia informantibus.

R. P. D. A N S A L D O.

Novarien. Parochialis, ſeu Vicariæ
S. Martini.

Veneris 2. Julii 1706.

ARGUMENTUM.

Vacante Eccleſia Parochiali, debet per Epiſ- copum indici Concuſus, ut mellor, quan- tum fieri poteſt, eligatur; niſi tamen per immemorabilem conſuetudinem probetur, Concuſum nuſquam fuiſſe practicarum, vel eadem Eccleſia unita fuerit alicui Ca- pitulo, Monafterio, Collegio, aut hiſ ſi- millibus. Hæc autem unio non minùs pro- batur per effectivum Inſtrumentum, quàm per æquipollentes demonſtrationes, & in- dicia.

SUMMARIUM.

- 1 Si adſit conſuetudo immemorabilis non faciendi Concuſum in electione ad Curam Animarum, ea eſt ſervanda.
- 2 Extende etiam, non obſtante S. C. Triden- tini diſpoſitione, & num. 3.
- 4 In multis aliis caſibus poteſt prætermitti Concuſum, remiſſivè.
- 5 Exemplis non eſt judicandum.

N 2

6 Lib

- 6 Limitatur præcedens regula, quoties eadem ratio militat.
- 7 Morio usufructuario, consolidatur usufructus cum proprietate.
- 8 Cura Animarum, quæ residet penes Capitulum, per obitum Rectoris, seu Vicarii, deputati ad nudum Ministerium, non dicitur verò, & formaliter vacare, cum eadem habitualiter ipsimet Capitulo inbareat.
- 9 Deputatus ad hujusmodi Curam debet ab Episcopo, prævio examine, approbari.
- 10 Licet Instrumentum effectivum sit certior modus probanda unionis; potest tamen etiam per aequipollentes demonstrationes, & indicia iustificari, & n. 11.
- 12 De natura subrogatorum est, ut subrogatum induat qualitates illius, in cujus locum subrogatur.
- 13 Translatio semper censetur facta absque ullius præjudicio.
- 14 Item cum omnibus suis qualitatibus, nisi aliqua intermediis innovatio.
- 15 Traditio habitationis, & suppellectilium, prout Deputati ad aliquod ministerium, præfert dominium extare penes tradentem.
- 16 Inventarium non solet fieri, nisi ab eo, qui tenetur rationem reddere rerum à se habitarum, per legalem, vel conventionalem obligationem.
- 17 Utrum aliqua res, ceteroquin incorporata alicui Dominio, vel Corone, sit Feudalis, vel non, dignoscitur à præstatione Juramenti fidelitatis.
- 18 Membra, ex quo sunt membra, Capiti subiiciuntur, illique serviantur.
- 19 De natura Sententiæ, quæ transit in iudicatum, est quæstiones dirimere, & facere de albo nigro.
- 20 Pius V. in ejus Constit. la. 47. mandans Curæ subalternanti præfigi Vicarium, sive ad tempus, sive vita durante, non subfusus unionem, per quam apud alterum residet.
- 21 Valet argumentum à simili.
- 22 Limita in rebus separatis, & in casibus, etiam in minimo inter se dissidentibus.
- 23 A' diversis nunquam fit illatio.

D E C I S I O XXIX.

Vicentius, administrans Curam Ecclesiæ, Sancto, & glorioso olim Archiepiscopo Turonensi Martino dicatæ, illam in manibus Capituli alterius Collegiatæ Ecclesiæ, quæ nuncupatur Sancti Gaudentii, libere resignavit; Ideoque vacante per hanc cessionem hujusmodi Cura, Episcopus Novariæ excitatus à suomet munere, nec non à Sanctione Sacrosancti Concilii Tridentini in sess. 7. cap. 13. & sess. 24. cap. 18. de reformat., ac Bullæ consecutivæ B. Pii V. la. 33., desuper indixit Concursum, à quo reclamantibus Capitalibus prænominate Ecclesiæ S. Gaudentii, ut potè prætendentibus, eandem Ecclesiam, sive Curam D. Martini, fore exemptam ab hac indictione Concursus; tum ex quo Cura habitualis omnino resideret penes idem Capitu-

lum, proindeque nulla extaret vacatio, nisi solus Ministerii; Tum etiam ex eo, quod nusquam antea per tempus immemorabile sese ingressisset Episcopus in hac Ecclesia D. Martini, Sacrum Tribunal, ad quod ascendit contentio, coram Eminentissimo Domino meo Capraræ censuit, non minus bonum Jus adflicte Capitalibus Sancti Gaudentii, sed etiam ipsi Capitulo concedendam esse manutentionem in absolutâ deputatione Presbyteri, seu Vicarii ad immediatè subeundum nudum exercitium ejusdem Curæ præfatæ Ecclesiæ Sancti Martini, quemadmodum liquet ex Decisionibus editis coram prænunciato Eminentissimo D. meo Cardinali Capraræ sub die 22. Junii 1705., scilicet super bono Jure in Decisione, quæ incipit Secuta vacatione --, & quoad manutentionem in altera contemporanea, quæ sic exorditur -- Proposito per me in hac Causa.

In hoc statu rerum rursus provocante Episcopo, sive ejus Promotore Fiscali, placuit R. P. D. Regenti Apostolica Cancellaria, sequenti, prout moris est, distributionem in casu appellationis nostrorum Turnorum, Mibi negotium hujusce appellationis delegare, sed interpellatis omnibus Dominis meis, qui simul cum altero in partem coincidente, seu fraternizante articulo discussio in illa Legionen. Parochialis cor. R. P. D. meo d. Kaunitz sub die 12. Januarii prox. præt., votum non diffinon præbere de reliquo intendebant, contextualiter audivi Mibi rescribi in cunctis pro Capitulo.

Notavimus mox, quòd similis concidebat, seu fraternizabat inspectio in prænominate Legionen. Parochialis, coram R. P. D. meo d. Kaunitz, dum inibi Episcopus Legionen. per obstitentiam consuetudinis immemorabilis nusquam intimandi Concursus, cedere coactus fuerat nominationi factæ de Curato per Archidiaconum habentem Jus conferendi, quemadmodum examinandum vim hujus immemorabilis nusquam facti Concursus traditum fuit, atque firmatum per Rotam coram Ubago dec. 52. num. 2. cum seqq., & benè reassumpti eadem Rota in dec. 197. n. 5. part. 9., & dec. 516. n. 16. part. 18. rec., in Tarracoen. Parochialis 2. Maji 1698. §. Quia verò, coram Reverendiss. Conclen., & in Decisione hujus Cause edita in præcedenti Instantia cor. Eminentissimo D. meo Cardinali Capraræ sub die 22. Junii 1705. §. Et nihilominus, cum seq.

Siquidem, licet ubi tractatur de regimine Animarum, ultra veteres Canones, Sacra Synodus Tridentina præcipiat, Episcopus Locum posse, ac debere Pastorem illis Animabus præficere sub præcedenti intimatione Concursus, & Examine successivo, ut omissor, quantum fieri potest, eligatur, prout ad ornamntum ejusdem sess. 24. cap. 18. de reform. profectui sunt Barbof. ibidem sub n. 126. Marefc. Var. Resol. lib. 1. cap. 52. n. 1. Navarr. de Restitution. lib. 3. cap. 2. n. 350., Lessi de Just. lib. 2. cap. 19. dub. 3. Aloyr. Ricc. part. 4. resolut. 75. num. 2., Novar. in Summ. Bullar. commentar. 45. à n. 1. ad seqq., Garz. de Benefic. part. 9. cap. 2. numer. 102., Card. de Luc. de Jurepatronat. disc. 7. num. 12. & 15., & in Anotat. ad Concil. disc. 32. Rot. dec. 358. n. 24. coram Bich. dec. 156. n. 13. part. 10. dec. 317. n. 1. part. 16. dec. 166. num. 13.

& decis. 434. in fin. part. 19. recentior.

Nihilominus quoties supercedat in contrarium immemorabilis consuetudo nusquam, ut diximus, factæ indictionis Concursum, nusquam prædicti Examinis, hoc totum tribuendum erat titulo præsumptio concessionis Pontificiæ, forsitan juxta temporum contingentias elargientis Prælati inferiori hanc potestatem providendi Curæ Animarum absque alia immisionem Episcopum, cum consuetudo immemorabilis, vel centenaria verè præscripta secum ferat facultatem allegandi omnem, & quemcumque titulum, & (ut dicunt nostri Doctores) meliorem de mundo ex allegatis in Decisione R. P. D. mei à Kaunitz in prædicta Legionen. Parochialis hujusce Audientia sub S. Fortiori attempto, cum seqq., & generaliter dixerunt Felin. in cap. causam, n. 7. vers. puto, de prescriptione, Innocent. in cap. veniens, de V. signific. Alex. consil. 6. n. 1. lib. 1. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 18. à n. 45., & gloss. 33. n. 4. Rocc. Disput. Jur. selectar. cap. 168. num. 1. tom. 2. Gratian. discip. forens. cap. 578. num. 11. De Rosa consil. 9. n. 17. Rot. decis. 32. num. 6. coram Cels. dec. 318. n. 28. coram Priol. dec. 514. num. 1. part. 2. dec. 27. num. 8. part. 4. tom. 2. & dec. 150. n. 5. part. 5. recent. cum aliis in Giennen. Juris mutandi 28. Junii 1702. S. Qua sibi, coram bon. mem. Pio, & in Ferrarien. Primogenitura 16. Februarii 1705. S. Parumque refragabatur, coram Me.

Absque eo, quod prosequendo terminos capte resolutionis coram R. P. D. meo à Kaunitz redargui valerit hujusmodi consuetudo, etiam immemorabilis, veluti in sui aptitudine nutritiva abusus contra Sacrosanctam Sanctionem Conciliarem, dum videmus, quod Joannes Baptista Ventriglia valde prædictus in antecedentibus muneribus Vicariatuum, quos exercuerat, & postea Episcopus Casertanus multos casus annotaverat in sua Praxi part. 2. ann. 5. §. 2., in quibus asserit, ex variis causis, & rationibus posse prætermitti Concursum, non obstantem eadem determinatione Conciliari, ut liquet ex num. 11. cum seqq., usque ad num. 32., & correlativè ad hos, vel illos casus animadveterunt Fagnan. in capit. mandatu, num. 51. de Simon. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 31. n. 129., Masob. in Praxi habendi Concursum prelud. 26. dub. 24. in princ. & dub. 27. n. 3., & requisit. 7. dub. 24. per tot., Ugolin. de Offic. & Potest. Episcop. cap. 30. §. 3. num. 3. vers. 3. Garz. de Benefic. part. 9. cap. 2. num. 270., Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 6. à n. 116. ad seqq. Vivian. de Jurpatron. lib. 10. cap. 1. n. 53. & seq. Fondut. de Pension. cap. 18. num. 9. Barbof. de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 60. n. 6. de Benefic. quest. 4. n. 180. ex numer. 18., & in Summ. Apostolic. dec. collectan. 63. num. 4. Rot. decis. 214. num. 1. coram Burat. decis. 501. n. 26. coram Bieb. & dec. 136. num. 42. part. 19. rec.

Atque hæc erant, quæ poterant sufficere de per se ad stabilendum bonum Jus Capituli, includibiliter detinentis in se Jus conferendi controversam Ecclesiam, videlicet in ordine ad immemorabilem, unam, eandemque similitudinem habentem, quatenus opus fuisset, super prædicta, ac pariformi questio-

ne agitata in memorata Legionen. cor. R. P. D. 5 meo à Kaunitz: Quantumvis etenim non sit exemplis judicandum, ut ait Imperator in l. nemo Judex Cod. de sentent. & interlocut., hoc 6 fallit ubi eadem ratio militet, & intercedat, teste Menocb. cons. 2. num. 207. & seqq. Surd. cons. 417. num. 16. lib. 3. Vermigliol. consil. 376. num. 18.

Verùm descendendo propius ad nostram thesim, subsistebat favore Capituli in omnem casum alterum vehementius fundamentum, quod derivabat ab unione Ecclesiæ S. Martini, facta ipsi Capitulo Sancti Gaudentii. Quippe ubi in his terminis occumbit Rector, seu Vicarius deputatus ad nudum Ministerium ab habente Curam habitualem, nullum locum sibi vindicat vocabulum, & essentia veræ vacationis, sed Cura, seu illius exercitium, consolidatur ad normam, ut ita dicamus, usus, fructus cum sua proprietate, per Text. in S. Finitur, Institut. de usufructu, scilicet reddit Cura ad oneratum præambula Cura habituali sine positiva, ac formali vacatione: Ideoque 8 retentis iisdem terminis, neque valet indicul, neque dari Concursum ad Beneficium, Rectoriam, seu Curam, quæ non vacat in semetipsam, juxta ea, in quæ conveniunt cuncti Scribentes ex collectis per Paris. de Resignat. lib. 8. quest. 9. num. 93. & 94. Barbof. ad Concil. sess. 24. de reform. cap. 18. num. 7., & in tract. de Paroch. part. 1. cap. 2. n. 20. Murg. de Benefic. quest. 2. n. 13. & seqq., & quest. 3. n. 506. Rot. dec. 511. n. 5. coram Bieb. dec. 150. num. 2. cor. Merlun. dec. 252. num. 17. cor. Priolo. dec. 102. num. 1. part. 1. dec. 10. n. 2. part. 17. & dec. 516. num. 1. part. 18. rec. in Gerunden. Hebdomadaria 5. Maji 1690. in principio, coram bon. mem. Ursino, & in Novarien. Portionum Parochialium 4. Julii 1696. S. Et sanè & 26. Junii 1697. S. Indè sequitur, cor. Reverendissimo P. D. meo Molines Decano, inter impress. ad Card. de Luc. tom. 2. super mater. de Benefic. dec. 27. 28., & 29.

Relicto tamen semper in hoc loco Examine (quod ad præsens per Capitulum minimè impugnabatur) ubi namque sortiens ex capite unionis Curam habitualem, intelligit alium vice vel deputare Ministrum, tunc quia adhuc Populus, & Grex pascendum in hisce circumstantiis pendet ab Episcopo, is debet recognoscere hunc deputatum in moribus, & doctrina per exquisitum Examen, nè aliàs loco Pastoris ab altero præelecti Lupum adinveniat, qui oves suas, vel sibi creditas devoret, & non pascat, sicuti uno ore ad hunc finem Examinis, etiam in Cura unita, Dignitati, Capitulo, aut cuivis alteri Collegio, Monasterio, cum similibus rectè dixerunt Garz. de Benef. part. 9. cap. 2. n. 291. & seqq. Ventrigl. in Prax. Rer. notabil. part. 1. annotat. 20. §. 2. sub num. 11. Barbof. de Offic. Paroch. part. 1. cap. 2. sub num. 19. & in Collectan. ad Concil. cap. 7. sess. 7. de reformat. numer. 25. Card. de Luca in Annotat. ad idem Sac. Concil. Trident. discurs. 32. num. 35. Rota decis. 192. num. 1. part. 18. recent.

Et ob id, prædictè etiam à primo fundamento jam stabilitto, punctus in hac secunda parte hujus peculiaris Causæ, mavis reduce-

- batur ad prætenfam unionem à Capitulo S. Gaudentii circa Curam, & Ecclefiam S. Martini, cuius respectu re vera nullum afferebatur effectivum Instrumentum unionis factæ à Supremo Pontifice, aut aliàs desuper legitimam potestatem habente, qui sanè modus est efficator, & certior iustificandæ unionis, ut ait *Felin. conf.2. num.2. 3. & 11. Cravetti. conf.238. num.10. Zerol. in Prax. part.1. V. Unio S.8. Garz. de Benefic. part.12. cap.2. de Union. num.226. Murg. cod. tract. de Benefic. quest.14. n.196. Vivian. de Jurepatronat. part.3. lib.14. cap.5. num.62. Rota decif.911. num.2. coram Duno. Jun. dec.785. num.2. & dec.2316. & dec.2323. utrobique num.1. coram Coccin. dec.244. num.3. coram Emerix Jun. dec.557. num.4. part.3. diverfor. dec.233. num.5. part.1. dec.452. num.4. part.18. dec.134. num.5. & decif.202. num.1. part.19. recent. & in Apruntina Præpositura de Nereto 9. Decembris 1695. S. Præsupposita, coram bon. mem. Urfino.*
- Alit loco huiusce Instrumenti subrogabantur per Defensores Capituli coniecturæ tales, si ve demonstrationes, quæ clarè usurpabant, seu sibi vindicabant excambium ipsius Instrumenti, cum non minus comprobetur unio per literale Diploma Summi Pontificis, si ve alterius, ut præmissis, iuridicam facultatem desuper inducentis, quam per æquipolentes demonstrationes, & indicia, quemadmodum prosterentur, & docent *Tondut. Quest. Benefic. tom.1. cap.37. n.14. Rebuff. de Union. num.19. Menoch. de Præsumption. lib.5. cap.80. num.2. & 3. Barbof. de Offic. & Potest. Epis. cop. alleg.66. num.51. Franc. de Ecclef. Cathedral. cap.8. num.186. & segg. dec.10. num.1. penes Murg. in Commentar. ad Constit. Apost. Rota dec.886. n.1. & 7. coram Cerr. dec.625. num.2. cor. Merlino dec.2138. num.10. coram Coccino dec.1354. num.2. coram Emerix Jun. decif.153. numer.1. & segg. & decif.303. num.2. part.2. & dec.48. n.4. ad segg. part.10.*
- Evidens namque ante omnia comparuit illa demonstratio, quod Capitulares S. Gaudentii offendeant in ipsa Ecclesia S. Gaudentii existisse ab antiquissimo tempore geminas, ut inibi nuncupant *Portiones* Curatas, alteram sub nomine D. Thomæ, & alteram D. Andree -- Summ. Capituli num.6. -- Cumque Antistes Novarien. de anno 1585. transulisset portionem Curatam sub appellatione S. Thomæ pro majori Plebis commodo in hanc Ecclesiam S. Martini, non erat dubitandum, quod Ecclesia S. Martini restaret subrogata eidem servitio, & annexioni, cui subiacebat Portio Curata S. Thomæ, ut est de natura subrogatorum, ex collectis per *Cravetti. conf.973. num.2. cum segg. Decian. conf.43. numer.14. cum segg. vol.3. Menoch. conf.52. n.68. Marfco. Var. lib.2. cap.8. num.8. Gratian. discept. Forens. cap.624. num.2. & seg. Merlino de Pignori. lib.2. quest.51. num.1. Robl. de Repres. lib.1. cap.12. num.18. & lib.3. cap.1. n.7. Bellon. de Jur. accrescent. cap.5. quest.43. num.14. & quest.50. numer.10. Rota dec.445. num.1. & segg. coram Merlino. dec.193. n.22. cor. Rojar dec.1088. num.5. & 6. & dec.1181. n.20. coram Emerix Jun. & in recent. dec.279. num.5. part.7. dec.70. num.11. part.9. dec.52. num.4. & dec.482. pariter num.4. part.14. decif.303. num.6. part.16. dec.561. n.20. part.18. & dec.590. num.11. part.19. recent. tom.2. & in Romana prætenfa nullitatis contractus 16. Februarii 1699. S. fin. coram Me inter baste. nus impress. dec.74. & non minus de essentia Translationis, quæ semper censetur facta absque ullius præiudicio, ad tradita per *Franc. de Ecclef. Cathedral. cap.9. à num.104. ad segg. Rota dec.1444. d. num.8. ad segg. coram Seraphin. & dec.740. à num.3. junctis num.4. 9. & seg. part.18. recent.**
- Diximus de natura subrogatorum, quoniam prænunciatæ binæ Portiones Curatæ conferebantur semper per antea à Capitulo S. Gaudentii, ita nuncupato, non minus ob vetustam, quam ob recentiore cognominationem, ac propterea subintrabat argumentum, quod Logici dicunt in forma: Capitulum S. Gaudentii conferebat has geminas Portiones Curatas, & signanter illam D. Thomæ; ergo cum Ecclesia D. Martini fuerit subrogata vice Portionis Curatæ S. Thomæ, consequens erat, quod ea collatio, quæ præcedenter attinebat ad Capitulum S. Gaudentii circa Portionem D. Thomæ, remaneret transiua in vim perdurantis unionis subiectivæ, & Juris conferendi, in Rectoria, si ve Ecclesia S. Martini, cum quælibet translatio, seu transmissio, nisi ulla intermediet innovatio, censetur facta cum omnibus suis qualitatibus, ad Juravulgata, de quibus præter adductos in S. antecedenti, testè affirmarunt *Innoc. in cap.1. in princip. vers. Si verò de uno, n. Sed. vac. aliq. immo. Joann. Andr. in cap. cum persona, col.2. de privi. in 6. & ibi Ancbarum. not.13. Oldrad. conf.267. num.2. Lap. alleg.68. Maur. alleg.66. sub num.1. Tondut. Quest. Benefic. part.3. cap.129. n.6. Gratian. discept. forens. cap.291. d. n.1. Amayden de Styl. Datur. lib.1. cap.15. §.7. n.111. Lotter. de Re Benefic. lib.1. quest.12. num.37. Franc. de Ecclef. Cathedral. cap.7. d. num.58. ad segg. & num.97. Matt. de Caus. Consistorial. sect.13. num.6. Rota decif.1149. num.16. cor. Seraphino dec.995. num.15. coram Duno. Jun. dec.883. num.13. & dec.1023. n.5. coram Emerix Juniore.*
- Subsequebatur huiusmodi demonstrationi inconcussa observantia, quod Capitulares S. Gaudentii occasione prælegendi, seu instituenti Presbyterum, Rectorem, seu Vicarium circa Ecclesiam D. Martini, extradebant huic præelecto habitationem, ac domum, nec non suppellectiles opportunas *Summ. d. num.2.* unde non poterat ambigi de unione, quodque consequenter Rectoria, seu Vicaria hæc S. Martini, penderet omninò à Capitulo S. Gaudentii, & foret illius quodammodo Grancia, si ve Beneficium servitiorum subordinatum; quia hæ traditiones habitationis, & suppellectilium, significant plenum dominium extare penes tradentem, ut res ipsa manifestabat, & in proposito advertit *Rota dec.240. num.4. coram Cerr. repetita in recent. dec.48. num.5. part.10. & dec.516. num.8. & 9. part.18.*
- Multò autem magis quoniam eadem suppellectiles consignabantur sub præciso Inventario dicto *Summ. num.2. & 3. Inventarium quod fieri non solet à suscipiente, nisi is subordi-*

natus existat reddere, vel de jure, vel de facto, rationem rerum a se habitatum per legalem, aut conventionalem dependentiam, sicut colligitur ex Bart. in l. Tutor, qui repperitorum, num. 1. & seqq. ff. de administr. tutor. ubi ceteri Scribentes. Fulgos. conf. 25. col. 2. num. 3. Gratian. discept. for. cap. 711. num. 19. Caneor. Var. Resol. part. 3. cap. 2. num. 1. Munnoz Efcobar. de Ratioc. cap. 9. num. 1. & seqq. Rota dec. 45. num. 1. post Merlin. de Pignor. & dec. 142. num. 1. coram Cels.

His accedebat, quod pariformiter per Capitulum S. Gaudentii in Summ. num. 10. & 12. justificabatur, quod Deputati ad exercitium hujus Curæ S. Martini in illius apprehensione jurejurando sese obstringebant vinculo fidelitatis quoad bonorum administrationem, & in abstinendo ab eorum alienatione sine Capituli consensu. Quapropter mediante hoc signo palam resultabat, quoddam Rector, seu Vicarius totale dominium, totalem subordinationem fateretur agnoscere a Capitulo, secundum ea, quæ in non aberrantibus terminis Feudorum de cetero incorporatorum alicui Dominio, vel Coronæ, in proposito utrū aliqua res sit Feudalis, vel non Feudalis, ac vigore domini superioris incorporata ipsi Dominio, vel Coronæ, comprobantur per Text. in cap. 1. de prohib. Feud. alien. Sarr. conf. 151. num. 33. Bellon. jun. conf. 44. & seqq. Thefaur. quest. for. 105. in fine lib. 3. Insigniol. de Feud. cont. 1. quest. 37. n. 31. & 34. Card. de Luca de Feud. discurs. 11. sub n. 8. Revit. dec. 72. n. 8. Rota dec. 670. num. 1. coram Merlin. & dec. 310. n. 31. & 35. part. 6. recent.

Coincidebat in idem, quod prælaudatus Antistes Novarien. de supradicto anno 1585. transferens, ut jam diximus, Portionem Curatam D. Thomæ, tunc existentem in Ecclesia S. Gaudentii, ad alteram Ecclesiam hodie controversam D. Martini, postivè præcepit, & injunxit, quoddam hic Rector, hic Vicarius in futurum deputandus gubernationi Curæ translatæ ad Ecclesiam S. Martini prope moenia ipsius Civitatis, foret obligatus assistere functionibus adimplendis in Ecclesia S. Gaudentii Summ. Capituli num. 6. lit. D. Non etenim Episcopus legem hanc imperasset, nisi novus Rector Curatus, aut Vicarius, fuisset membrum Ecclesie S. Gaudentii, membra liquidem, ex quo sunt membra, capiti subicuntur, ut inquit Divus Paulus ad Ephesios 5. & animadverterit Felin. in cap. Pastoralis sub n. 10. de offic. deleg. Marant. Controvers. Jur. part. 3. respons. 59. num. 19. & part. 5. respons. 6. num. 43. Gratian. discept. forens. cap. 111. num. 2. & 3. Card. de Luca de Regular. disc. 17. num. 6. Rota dec. 1284. sub num. 2. cor. Ludovis. dec. 565. num. 26. coram Bibbio.

Superaccedebat denique manifestationi ejusdem unionis subjective alterum consuetudinis lumen, quod aliis habita disputatione super hoc puncto collationis, prodidit Sententia de anno 1622. in qua dictum fuit, Canonico, & Capitulo Ecclesie Collegiate Sancti Gaudentii Novariæ esse in possessione conferendi Parochialem Sancti Martini, alias Sancti Thomæ, proindeque esse in ea manutenendos, & propterea ab illis electum esse admittendum

ad examen, & quatenus reperitur idoneus, remittendum ad ipsos Canonicos, & Capitulum, ut ab eis ad Parochialem ipsam instituat, dicto Summario num. 8. proindeque dum ab inde ultra nulla apparebat interposita appellatio, quinlimmo subsequens accessisset observantia, & in presenti de alio non quæreretur, profectò hujusmodi Sententia concedens Capitulo collationem ac institutionem post examen intermedium faciendum ab Episcopo, dirimebat hanc quæstionem, quemadmodum est de natura Sententiæ, quæ scilicet transitum in rem judicatam, ex congestis apud Possib. Var. Resol. cap. 106. num. 58. & de Subbass. inspect. 56. num. 12. Censal. dec. Lucen. 6. num. 37. Rot. dec. 26. num. 8. cor. Burati. dec. 147. n. 6. part. 5. dec. 266. num. 10. & dec. 313. num. 5. part. 15. & dec. 31. num. 7. & dec. 270. num. 8. part. 16. cum aliis in Novarien. Portionem Parochialem. 4. Julii 1655. §. Prædictaque, cor. Reverendissimo D. meo Moliner Decano.

In nihilo officente, quoddam hæc Rectoria, seu Vicaria Sancti Martini, conferretur in titulum perpetuum, scilicet durante vita Rectoris: etenim non exinde oriebatur subiectio favore Episcopi, itaut posset desuper indicere Concursum, cum hujusmodi collatio in titulum, hujusmodi perpetuitas, non tollat eam unionem, quæ præcedent extrabat favore alicujus Dignitatis, vel Capituli; Beatorum namque Petri & Pauli in ejus Constitutione la 47. mandavit, hisce Curis subalternantibus præfigi Vicarium, sive ad tempus, sive vita durante, sed non per hoc subfuerit Unionem, aut Curam, quæ aliunde comprobata valeret reperiri apud alterum, & hoc est, quod in substantia respondendo simili objectioni dictum fuit in dec. 38. n. 8. part. 4. & dec. 445. num. fin. part. 5. tom. 2. rec. reallumps in decisione hujus Cause, edita in precedenti Instantia coram Eminentijs. D. meo Cardinali Caprara sub die 22. Junii 1705. §. His posit. post medium.

Minus postremo pariter refragante ad exclusionem hujusce unionis, & subjectionis, militantis pro Capitulo, consobrinum exemplum alterius Portionis Curatæ, de qua superius pluries meminimus; Quoddamque per Breve S. M. Clementis VIII. de quo Summario Episcopi distributo in die expeditionis Cause coram Eminentijs. D. meo Cardinali Caprara numero unico, altera Portio Curata, quæ compellabatur Sancti Andreæ, delapsa in hodiernam nuncupationem Sancti Gaudentii, & adhuc præexistens in Ecclesia principaliter dicta Sancti Gaudentii, maneat ad collationem Episcopi, & S. Sedis, juxta notorium Regulam Cancellariæ la 9. & respective Indultas temporum repartitiones, ideoque fraternizans hoc exemplum explicaret alterum. 21 Sancti Martini, deducto argumento à simili, de quo per Text. in l. non possunt 12. ff. de legib. & cap. translat. de constit. cum concordant. Bero. conf. 4. num. 6. vol. 1. Decian. conf. 31. num. 47. lib. 1. Peregrin. conf. 9. n. 29. lib. 2. Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 13. num. 10. Menoch. de Arbitrar. cas. 84. num. 8. & 9. Surr. dec. 78. n. 13. Amat. dec. March. 21. n. 43. Rota dec. 532. n. 2. part. 19. rec.

Quo-

Quoniam in primis replicabant, & benè, Scribentes pro Capitulo, quòd hoc assertum Breve Clementis VIII. nullatenus foret in forma probante, nullumque specimen haberet veri Brevis, & verè Bullæ, & secundario strenuè subijungebant, quòd quicquid successum foret de Portione Curatæ Sancti Andreæ cum intermissione Lalcotum, de quibus obloquebatur prætenfum Breve, ob id non poterat fieri illatio ad Portionem Curatam D. Thomæ, & Ecclesiæ Sancti Martini, circa quam aderant tot argumenta demonstrativa unionis, & super intercedebant res judicatæ; argumentum quippe à simili non procedit in separatis rebus, seu corporibus, & casibus, etiam in minimo inter se dissidentibus, ut limitando tradit Bart. in repetit. l. si quis major, C. de transact. num. 75v. & seqq. Bald. conf. 188. in fin. versic. non obstat argumentum lib. 1. Androl. controu. 12. n. 13. Everard. in loco à simili num. 11. Fontanell. de Pass. Nuptial. clausul. 4. Gloss. 12. num. 80. Cald. de Jur. Emphyteutic. cap. 2. num. 27, & est tritum axioma, quòd à diversis nusquam fiat illatio ad Text. in l. Papinianus exulsi. de minor. & l. inter stipulantem, §. Sacram ff. de V. oblig. Surd. conf. 150. num. 94. Altogradus jun. controu. 89. num. 50. Rot. dec. 23. n. 12. cor. Cerr. decif. 85. num. 28. & dec. 103. num. 9. cor. Pentinger. decif. 98. n. 35. part. 17. dec. 567. n. 15. & dec. 607. num. 21. part. 19. rec. cum aliis in Cracovien. Scholasteria super Sequestro inter Impress. coram Me dec. 53. num. 12.

Quamobrem, vel quia superabundabat ratio neutiquam ullo tempore facti Concurfus ab Episcopo in hac peculiari Ecclesia Sancti Martini, ac locum proinde sibi vindicabant resoluta in superiùs memorata Causa Legation. Parochialis, cor. R. P. D. meo d. Kaunitz; Vel quia stringebat præcordia Dominorum, motivum Unionis in favorem Capituli, ut ab initio enunciamus, concorditer ita responsum fuit, & si Capitulo dumtaxat informante.

R. P. D. LANCETTA,

Novarien. Præcedentiæ,

Lunæ 3. Julii 1713.

ARGUMENTUM.

Canonicis ex solo titulo, absque re, non debetur Præcedentia, in concursu alterius Canonici, qui verè, & propriè sit talis. Ex quibus probetur in casu, de quo agitur, qualitas Canonici, merè honorifici.

SUMMARIUM.

- 1 Facti species narratur.
- 2 Canonici etiam juniores, quando sunt de Corpora veri Capituli, præcedere debent aliis, qui non sunt tales, licet antiquiores.
- 3 Aliiter daretur separatio, & divisio Corporis, nempe Capituli, quod unitum stare debet.
- 4 Potissimum quia Præcedentia competere non potest Canonico, qui talis non est, nisi in

honorifica denominatione, in concursu illius, qui verè, & propriè est Canonicus.

5 Ex quibus dignoscatur in casu, de quo agitur, qualitas Canonici honorifici, seu supernumerarii, & num. 8.

6 E converso qua sint signa veri Canonici.

7 Ex præfatione Jurum, alicui competentium, censetur exclusum illius præjudicium.

9 Factum, quod quis observare juravit, immo & observavit, non potest amplius impugnare.

10 Verba, aliquin ampla, intelligenda sunt juxta limitationes, & protestationes præcedentes.

11 Non datur Præcedentia, in concursu alterius Dignitatis ordinis insignioris.

DECISIO XXX.

IN Oppido Intri Novarien. Diocesis adest Insignis Collegiata S. Victoris, composita ex sex Canonicis, inter quos unus est Præpositus, & hi omnes habent Curam habitualement, atque aequalem Animarum disti loci, ac insuper unusquisque istorum exercet Curam actualem in Valle Intrasca, divisam in sex Parochiales, cum propria separata Præbenda, habetque domum Canonicalement, additis ulterius in communi, & onere residentie, & quibuscunque aliis, quæ ad veram Collegiatam constituendam sunt necessaria.

Fuerunt de anno 1675. ex pia largitate, erecta alia tria Beneficia nuncupata Canoniciatus, quorum possessores tanquam Canonici Supernumerarii incedunt quidem sub Cruce ejusdem Collegiatæ, deferunt eadem insignia, sed tantum diebus Festis Choro interveniunt, nec habent onus quotidianæ residentie, carent voce in Capitulo, nec admittuntur ad ullos actus Capitulares, retinent proprios, ac peculiares redditus, nec Curam Almaarum exercent, ita ut nullam cum aliis sex Canonicis unionem, ac dependentiam habere dignoscantur.

Subindè verò mox elapsis temporibus, videlicet de anno 1709. à pietate ejusdem Antonii de Notariis fuit erectus Canoniciatus cum onere trium Missarum in hebdomada, & ea lege adjecta, quòd Juspatronatus in infinitum ad suos descendentes masculos spectaret, semperque proximior Fundatori esset præferendus, licet minor 14. annorum, nec prima Tonsura initiatus, qui posset etiam in eadem Collegiata alia Beneficia absque ulla dispensatione retinere, atque tunc solummodo diebus Festis Choro interesse deberet, quoties existens in Oppido nullo honesto impedimento detineretur; verum hujusce Canoniciatus erectionem admisit Capitulum una cum Vicario Generali, sub expressa protestatione, & præservativa, quòd nempe erectio hujusmodi intelligeretur absque ullo præjudicio disti Ven. Capituli, ipsiusque Jurum Parochialium quorumcunque, prout re vera in istis terminis erectio ipsa expleta fuit ab Ordinario.

Præsentavit igitur in sequelam erectionis Fun-

Fundator Faustum Josephum ejus filium, & licet iste in actu apprehensæ possessionis sedendo in ultimo stallio post Canonicos Supernumerarios omnia prædicta, favorem Capituli respicientia, medio Juramento approbaverit, tamen superventa vacatione unius ex sex Canonicatibus, caput questionem de Præcedentia movere adversus Dominium Bozzolum, qui fuerat provisor de Canonicato, & consecutivè admissus inter antiquos Canonicos, quæ sanè controversia primo loco ab Ordinario Novarien. favore Faustii Josephi definita, dissimilem exitum habuit coram Metropolitano Mediolanen.: quia iste præcedentem Sententiam revocavit, illamque ex capite nullitatis circumscriptis, undè in gradu appellationis delata Causa ad nostrum Sacrum Auditorium, & Commissionem mihi directâ, propulsi, Informante tantum Bozzolo, Dubium — An, & cui competat Præcedentia — & Domini illud favore Informantis resolverunt.

Cum enim hic non agatur de Canonicatu erecto cum omnibus prærogativis, & omnimoda unione, accensione cum vero Capitulo, & antiquioribus Canonicis, sed de Canonicatu extra Corpus Capituli, & cum simplici nomine, nulla admissa participatione, & unione cum aliis veris Canonicis, utique Domini visum fuit dubitari non posse, quod eisdem Faustio Josepho esset deneganda Præcedentia in Concurfu Bozzoli, eo quia in istis terminis Canonici, etiam si Juniores, quando sunt de Corpore veri Capituli, semper præcedere debent alios Supernumerarios, licet antiquiores, & prius de Canonicatu provisos juxta sensum Sacre Congregationis Concilii in una Sutrina 28. Januarii 1668., quam refert De Luc. de Can. & Dignit. dist. 37. n. 2. & notant Cassan. in Caibal. Glor. Mund. part. 4. considerat. 12. in fin. vers. ita etiam observat. Caccoper. Lucubrat. Canon. lib. 1. numer. 178. & seq.

Quibus Autoritatibus procul dubio ratio vivissima adspulatur, quoniam si Canonici supra numerum erecti non sunt de Corpore Capituli, quod ex solis antiquis, & Numerariis constituitur, nimis patens esset incongruentia, quoties illis, quantumvis præcedenter provisis, competeret Jus præcedendi veros, atque antiquiores Canonicos, sic separando, & dividendo Corpus, quod unitum stare debet. Pignatelli. Consult. Cau. 90. tom. 5. num. 4. & consult. 72. num. 18. tom. 9. Piton. discept. Eccles. 15. num. 3. Gratian. discept. 867. num. 23. & seq. Panimoll. dec. 98. annot. 1. numer. 17. Rot. dec. 111. num. 5. part. 5. rec. potissimum, quia revera isti Canonici Supernumerarii, qui non sunt de Corpore Capituli, nec alia omnia cum ceteris Canonicis communia habent, non dicuntur verè Canonici in re, sed in sola honorifica denominatione, & ejus intuitu propterea in concursu aliorum verè, & propriè Canonicorum, Præcedentia competere haud quaquam potest. De Luc. de Canon. & Dignit. dist. 37. sub n. 2. vers. Altera est species.

Et sanè Domini existimant, Canonicatum à Faustio possessum connumerari posse dumtaxat inter Canonicos, qui Supernumerarii

dicuntur, ac nullam habent connexionem, & unionem cum vero Capitulo, idque, retento factio supra exposito, desumebant ex actibus gestis in ipsa erectione, necnon ante, ac post erectionem: Quantum enim ad ea, quæ præcesserunt erectionem, Instrumentum assensus præstiti à Capitulo pro erectione istius Canonici satis clarè præferret, nullatenus hujusmodi Canonicatum esse incorporatum, atque annexum aliis sex, & quia Canonici re vera præbuerunt consensum, sed cum clausula præservativa ibi — absque ullo præjudicio Capituli, ipsiusque Jurium Parochialium quorumcumque &c. — ita ut ex ista dubitari nequeat, Capitulum voluisse solidum admittere Canonicatum Supernumerarium, & extraneum à Capitulo, minime vero augere numerum ultra sexennarium, dum hoc professò præjudicium produxisset antiquis Canonicis, ut ex Cass. cons. 170. n. 2. vers. non videtur verum, lib. 1. notat Lotter. de Re Benef. lib. 1. quest. 19. num. 45. Gratian. discept. 867. n. 11. & seq. Panimoll. dec. 98. n. 7. cum seqq.

Erectionem verò Episcopus non pregit juxta solitas formulas, videlicet cum plenitudine Juris Canonialis, cum assignatione Stalli in Choro, ac loci, & vocis in Capitulo, quæ omnia sunt demonstrativa veri, & proprii Canonicatus: Lotter. ubi sup. num. 45. & seq. Barbosa. de Can. cap. 3. n. 5. Tonduti. Resolut. Benef. lib. 1. cap. 111. num. 8. & 9. sed dumtaxat cum limitationibus, & præservationibus appositis ab eodem Capitulo in Instrumento Consensus præstiti, ita ut subsequatur, hujusmodi protectiones, ac præservationes censeri ad excludendum præjudicium Capituli repetitis. Rot. coram Priol. dec. 423. n. 4. & in Romana Statut. Zagoroli 29. Novembris 1706. S. Quamobrem, cor. Me.

Dum autem fuit facta postmodum provisio controversi Canonicatus in persona Faustii Josephi, iste fuit tantum admissus à Capitulo sub explicata conditione, quod nempe in futurum non posset habere vocem in Capitulo, sicuti nec habent alii tres Canonici, qui non sunt de gremio Capituli, & consequenter tanto magis ex hac nova declaratione arguitur voluntas non uniendo, & annexendi Capitulo hunc novum Canonicatum. Rot. coram Coccin. dec. 1308. num. 3. maxime, quia de facto alii tres Canonici nunquam habuerunt vocem in Capitulo, nec, licet seniores, præcesserunt alios juniores de gremio, quàm procul dubio consuetudinem in actu capiendi possessionem Faustos Josephus observare juravit, immo observavit, proinde nullo modo eidem permissum esse debet à sua obligatione resiliire. Rot. in Romana Præcedentia 5. Maji 1710. S. Quamquidem consuetudinem, coram R. P. D. meo Crispo.

Neque in contrarium urgere possunt verba erectionis, quibus convincitur, Canonicatum erigi cum honoribus, & privilegiis, quæ de Jure similibus Canonicatibus spectant, & quæ aliis Canonicis ejusdem Ecclesiæ competunt &c. nam satisfecit Dominiis responsio, quod prædicta verba erant intelligenda cum iisdem limitationibus, & præservationibus, quibus Consensus fuerat præstitus à Capitulo, &

O cum

Tom. II.

cum quibus Episcopus ad erectionis actum devenit, sique non possit importare, quam-
 10 quoddam Jus honorificum intra sphaeram Canonici Supranumerarii extra Corpus Capituli, & exclusivè ad Præcedentiam, Fugnam, in cap. dilectus, num. 24. de prebend. Lotter. ubi sup. num. 47. præsertim, quia novus Canonicatus non habet annexum Ordinem Sacerdotalem, dum potest conferri puero, prout è contrâ verificatur hujusmodi necessitas Sacerdotalis in aliis sex Canoniceis, qui habent æqualem Curam Animarum, ex cujus Ordinis Dignitate inferioribus admittit facultas præcedendi, Rot. in Engubina Præmunitiarum 20. Februarii 1702. §. Ex ordine, cor. Eminentiſſ. Card. Priolo, & in dicta Romana Præcedentia 5. Maji 1710. §. De majori, coram Crispo.
 Et ita unica &c.

R. P. D. BARBADIGO,

Novarien. Præcedentiæ.

Luna 11. Decembris 1713.

ARGUMENTUM.

Præcedentia debetur vero Canonico; non Canonico, improprie sic dicto, seu honorario. Ex quibus deducatur in casu, de quo agitur, ista qualitas Canonici Supranumerarii; & argumentis contrariis plene satisfiſſit.

SUMMARIUM.

- 1 Controversia super Præcedentia inter Canonicos ex antiquitate regulariter dirimuntur.
- 2 Secus quando lis est inter verum Canonicum, & Canonicum improprie sic dictum, seu honorarium; quia tunc Præcedentia debetur vero Canonico.
- 3 In quibus terminis procedat conclusio, quod secuta legitima Canonicatus erectione, qui illum obtinet, gaudere debeat omnibus prerogativis, & privilegiis, quibus fruuntur alii Canonici antiquiores, & num. 4.
- 5 Ex præſervatione præjudicii Capituli, ejusque Jurium Parochialium quorumcunque, desinitur in casu, de quo queritur, qualitas Canonici improprie, & honorarii.
- 6 Verba absque ullo præjudicio, veluti universalis negativa, excludunt omne, & quodcunque præjudicium.
- 7 Talis ampla præſervatio, dum agitur de Ecclesia, in qua nulla adſunt Distributiones quotidiana; sed unusquisque Canonicus habet propriam Præbendam, & separatam, non restringitur solum ad emolumenta buſſalia; sed extenditur etiam ad omnia, & ſingula Jura Canonialia.
- 8 Verba prolata per modum augendi, aliquid operari debent ultra præcedentia.
- 9 De Jure ſpecies adjecta conſeſit ad majorem declarationem prioris diſpoſitionis.

- 10 Prohibitiſſo, quod Canonici admittendus in rebus Capitularibus ſe immiſſere non debeat, omnimodis præſerſi ſegregationem à Canoniciſ Capitularibus.
- 11 Idem ſuadet parificatio aliis Canoniciſ, qui non ſunt de gremio Capituli, ſed tantum Supranumerarii.
- 12 Alius præcedentes declarationem recipiunt à poſterioribus.
- 13 Qui acceptavit conditiones, ſibi oblatis, non poſſet deinde contra propria acceptationis factum venire.
- 14 Mandans, qui factum ſui Procuratoriſ obſervavit, præſumitur ratum habuiſſe quicquid egerat Procurator.
- 15 Nec per eum poſſet ignorantiæ actus, à Procuratore conſeſſus, quia tali caſu in eo ſupponitur certa, & ſpecifica ejuſdem actus notiſſa.
- 16 Et etiam quia factum proprium ſemper obſiſteret, & habetur pro implicita conſeſſione.
- 17 Poſſidens Canonicatum, qui etiam per ſimplicem Clericum retineri poſſet, præcedere non valet Canonico, Præbendam Sacerdotalem habenti.
- 18 Generica, & indefiniteſſa conſeſſio, facta cum relatione ad aliquid modificativum, & reſtrictivum, ad illius limites eſt intelligenda.
- 19 Ordinarius non poſſet, variando præcedenter diſpoſita, concedere Inſtitutionem, ab erectione, & fundatione diſformem, in præjudicium Capituli.
- 20 Minuſque obſtat ſi talis Inſtitutio non fuerit in hac parte executioni demandata.
- 21 Eccleſia S. Victoris Oppidi Intri ex reſcripto S. R. C. canonizata eſt uti Collegiata inſignis.
- 22 Non licet incidenter in dubium revocare ea, que aliat fuerunt cum legitimis Contradictoribus deſinita.
- 23 Præſertim quando agitur de Reſolutionibus Sacra. Congregationum, que ſunt reverenter excipienda.

DECISIO XXXI.

ORTA controversia Inter Dominicum Bozzolum, & Faustum Joſephum de Notariis, Canonicos Inſignis Collegiatæ Eccleſiæ S. Victoris Oppidi Intri, ſuper Jure præcedendi In Choro, aliſque Eccleſiæ Functionibus, eaque coram Ordinario, & Metropolitano vario Marte deſinita, delata tandem ad Sacra Rota Auditorium, R. P. D. meus Lancetta prævia Deciſione edita die 3. Julii habentis anni, ſententiam protulit favore Dominici, quam hodie Domini In gradu ulterioſis appellationis ſub conſuetu dubio à me reſquiſiti, confirmandam eſſe authumarunt.

Ea moti ratione, quia Dominicus adſcriptus reperitur inter Canonicos primæ erectionis, habentes Animarum Curam, & Eccleſiæ Capitulum efformantes; E' contrâ verò Faustus Joſeph obtinet Canonicatum ita improprie dictum, & ab eodem Capitulo ſeparatum: Unde merito pronunciatum ſuit, Præceden-

dentiam debitam esse Dominico, non obstante, quod Faustus Joseph esset antiquior, nam licet controversiæ hujusmodi ex antianitate regulariter dirimantur, ad notata per Rot. in Romana Præcedentia 3. Junii 1712. §. Denique, coram R. P. D. meo Crispo, hoc tamen non procedit, ubi lis agitur, ut in præfenti, inter verum Canonicum, & improprium, sive honorarium; In his enim terminis posthabita antianitatis prærogativa, Præcedentia semper debetur vero Canonico, & quia is dignior reputatur, & quia tanquam membrum Capituli ab ejus corpore separari non debet per interpositionem alterius in eodem Capitulo non inclusi, ut promissuè advertunt Gratian. discept. for. cap. 867. serò per tot. Cēcoper. Lucubr. Canon. lib. 1. num. 178. vers. & quomodo Pignatelli. consulti. Canon. 95. num. 4. tom. 6. & consulti. 72. num. 18. tom. 9. Cassian. in Catalog. Glor. Mund. part. 4. confid. 12. in fin. Card. de Luc. de Canon. & Dignit. disc. 37. num. 2. Panimoll. dec. 98. annot. 1. num. 17.

Nullatenus subsistente, quod sequuta legitima Canonicatus erectione cum autoritate Ordinarii, & consensu Capituli, Faustus Joseph effectus fuerit verus Canonicus, & gaudere debeat in omnibus, & per omnia, isdem met prærogativis, & privilegiis, quibus alii antiquiores Canonici fruebantur, ut plenè firmatur in recen. part. 3. decis. 720. & coram Buratt. dec. 193. d. num. 1. Id namque procederet, quatenus per erectionem Canonicatus constituta fuisset vera, & perfecta Canonica, per infractionem numeri jam præexistentis, & cum ejus incorporatione in antiquorum Collegio, in quibus circumstantiis loquuntur, & intelligenda sunt Autoritates in objecto allegatæ; At cum in casu, de quo agitur, præservato antiquo Canonicorum numero, Canonicus de novo admissus nullam habeat cum Canonicis antiquis participationem, aut societatem, & constituat figuram Canonici merè honorarii, & supranumerarii, hinc neque dicitur de gremio Capituli, neque per consequens potiri valet Juribus, & prærogativis ad antiquos Canonicos pertinentibus, ut bene distinguendo tradunt Cēcoper. Lucubr. d. lib. 1. num. 180. cum aliis plenè relatis per Panimoll. dec. 198. num. 7. & 8. & annot. 1. num. 15. & admittit Rot. coram Buratt. dicta dec. 193. sub num. 4.

Quod vero Faustus Joseph receptus fuerit in Canonicum supranumerarium absque infractione atque numeri, & à Capitulo separatum, ex eo principaliter probatum remanet, quod postrecta Capitulo supplicatione, pro admissione novæ fundationis, Canonici consensum non aliter præstiterunt, quàm absque ulla præjudicio dicti Vener. Capituli, ipsiusque Jurium Parochialium quorumcunque. Ex hac etenim adeo ampla præservativa necessarii consequitur, eosdem antiquos Canonicos, admittere nullatenus voluisse novum Canonicum in eorum consorcio, cui ex eadem admissione indubitanter emerisset præjudicium, ob participationem, & respectivè diminutionem Jurium Canonicum, ut præter relatos in decis. Causa Si Et sanè videre est penes Tondut. Quest. Benef. tom. 1. cap. 111. n. 10. Tom. II.

& 11. Card. de Luc. de Canon. disc. 6. sub num. 12. & Barbos. eod. tract. de Canon. cap. 3. num. 15. vers. declarat.

Non attenta responsione, quod præservativa ista referenda sit ad emolumenta burfalia, tum quia ex hac interpretatione lædetur amplitudo, & generalitas ejusdem præservativæ conceptæ sub verbis illis, absque ulla præjudicio, quæ veluti universalis negativa, omne, & cuiuscumque generis præjudicium excludunt l. Julianus 65. ff. de legat. 3. Natta cons. 410. num. 5. & seqq. Spad. cons. 337. n. 5. lib. 2. Rot. coram Priol. dec. 314. num. 6. coram Bich. dec. 158. num. 11. coram Cerro dec. 28. num. 20. & in recen. part. 18. dec. 811. n. 1. Tum etiam quia cum in eadem Ecclesia nullæ adunt distributiones quotidianæ, sed unusquisque Canonicus suam habeat propriam Præbendam, & separatam, indeque definiat ea emolumenta, quæ pati possent diminutionem ex participatione Canonici de novo admissi, eadem præservativa, ne remaneat inutilis, & otiosa, coarctanda non est ad emolumenta burfalia, sed extendenda venit ad omnia, & singula Jura Canonicalia ad Text. in cap. Pafloralis, & cap. in bis, de Privileg. Fagnan. in cap. olim sibi num. 4. de V. signis. Gallin. de V. signis. lib. 1. cap. 9. num. 15. Rot. in recen. part. 7. decis. 201. num. 56. & part. 19. dec. 85. num. 9.

Absque eo quod recurrere liceat ad emolumenta, de quibus Canonici antiqui ratione curæ participant; Quoniam cum hæc fuerint distincta, & specialiter præservata, ex verbis illis. ipsiusque Jurium Parochialium quorumcunque, & verba ista prolata apparent per modum augendi præservativam cuiuscumque præjudicii præcedenter expressam, nullatenus proinde dicendum est, quod Capituli præjudicium ad sola Jura Parochialia restringi debeat, contra regulam Text. in l. legata inutiliter ff. de legat. 1. l. cum talo 27. §. fin. ff. de condit. & demonstr. Rot. cor. Cerro dec. 190. num. 9. Dato etiam citra veritatis præjudicium, quod Jura ipsa Parochialia sint species, & effectus Jurium Capitularium, nam non inde consequeretur, quod Canonici antiqui sibi dumtaxat præservaverint emolumenta derivantia ab administratione Curæ, quia de Jure species adjecta censetur ad majorem declarationem prioris dispositionis, & ex ea præcedenti generalitati nullatenus præsumitur derogatum, juxta Theoricam Baroli in l. quæsum §. Si quis fundum circa fin. ff. de fund. instruci. Gratian. disc. for. cap. 932. n. 1. & 2. Rot. coram Seraphim. dec. 584. n. 7. coram Priol. dec. 113. num. 20. & 21. coram Emerix jun. dec. 1272. num. 8. & in recen. part. 9. dec. 154. num. 5. & 17.

Hæc adeo plana intelligentia indeclinabilis reddebatur, ex eo quod secuta erectione Canonicatus per Faustum Josephum possessi, ejus Procurator ad illius possessionem, immisus fuit sub ea explicita declaratione, quod nunquam possit, nec habere debeat in futurum vocem in Capitulo, prout non habent alii tres Canonici, qui non sunt de gremio Capituli, eique assignatus exitit ultimus sedendi locus post eosdem tres Canonicos supranu-

merarios: Exinde enim ad evidentiam convincitur, præcedentem erectionem Canonicam non aliter admissam, & approbatam fuisse ab antiquis Canonicis, quam sub conditione constituendi Canonicum merè honorarium, à corpore Capituli segregatum, tum quia conventum extitit, quod ipse nullo unquam tempore in rebus Capitalaribus se immisceret, quod certè omnimodam præferebat segregationem à Canonicis Capitalaribus, cum alias ei denegari non debuisset facultas suffragium ferendi circa ea, quæ ad Capitulum spectant, ut loquendo de hisce Canonicis de novo admissis, docuit *Federic. de Sen. conf. 290. col. 3. vers. an isti*, & firmavit *Rota dicta. dec. 720. part. 3. rec.*, & coram *Buratt. dicta. dec. 192*. Tum etiam quia parificatus fuit cum aliis tribus Canonicis supranumerariis, nullam habentibus cum sex antiquis Canonicis connexionem, quod pariter eandem segregationem manifestè concludit, cum stante dicta parificatione, collatum Faustio Josepho non præsumatur vis illud, quod non pollent alii tres Canonici supranumerarii *argum. Text. in cap. de privil. in 6. & in l. ad similitudinem C. de Advoc. divers. Judic. Rota coram Emerix Jun. dec. 1165. num. 4. & in Imolen. administrationis Sacramentorum 11. Januarii 1704. S. Hoc autem coram bon. mem. Omaß.*

Et ex hoc actu nedum resultat præsumptio, quod sub præservativa cujuscumque præjudicii generaliter explicata in actu consensus præstati pro erectione Canonicatus, includantur omnia Jura Canonica, juxta familiarem regulam, quod actus præcedentes declarationis recipiunt à posterioribus, de qua in l. si sei us plurium §. fin. ff. de legat. 1. *Becc. conf. 29. num. 20. Joseph Ludovic. conclus. 38. per tot. Rot. coram Pen. dec. 943. num. 5. cor. Cocc. dec. 954. num. 6. & dec. 1125. num. 10. & cor. Jan. mem. Alexand. VIII. dec. 165. num. 20.* Verum etiam emergit contra Faustum Josephum certa, & concludens mali Juris probatio, nam ipse, qui jam acceptavit condiciones sibi à Canonicis præscriptas, non potest modo illas impugnando, propriæ acceptationis factum subvertere l. post mortem ff. de adopt. *Rota. coram Priol. dec. 115. num. 32. & in rec. part. 5. dec. 236. n. 22.* Haud subistente, quod possessio capta fuerit per Procuratorem præjudicare non valentem Principali in his, quæ sunt specialiter demandata, quia cum Faustus Joseph adversus actum à Procuratore gestum, nullum emisisset duplicentis signum, & in illius sequelam continuaverit in possessione Canonicatus, ratum hinc habuisse præsumitur quicquid egerat Procurator, indeque ex ejus facto ob superventam ratihabitionem remanet efficax obligatio, etiam secluso mandato cap. ratihabitionem, de reg. Jur. in 6. *Altr. conf. 17. num. 53. & seq. lib. 1. Rub. de validit. legal. cap. 15. num. 54. Fontanell. decis. 504. num. 12. Rot. in rec. part. 6. dec. 194. num. 8. part. 18. dec. 739. num. 4. & in Cabillon. Jey Ordinis Cisterciens. Jurisdictionis 4. Maji 1706. S. Verum coram Reverendiss. D. meo Decano.*

Neglecta poenitens replicacione, quod ad præsumendam acceptationem actus adeo præ-

judicialis probanda esset in Faustio Josepho illius præcisa, & individua notitia. Dum enim ipse absque ulla reclamacione recenseri passus fuit inter Canonicos Supranumerarios, ac libentè animo se contulit ad postremam Chori Sedem Procuratori assignatam, inutiliter excipit de ignorantia actus cum Procuratore conclusi, five quia ex subsecuta possessione per Faustum Josephum continuata eisdem modo, & forma quibus illam acceptaverat Procurator, credendum omnino est, quod in eadem certa, & specifica resederit ejusdem actus notitia quia, si illud nullatenus approbasset per actus continuatos, sibi quæ præjudicialis, ut advertitur in *Astina Cens. 18. Aprilis 1695. S. Non relevante, coram Eminentissimo D. meo Priolo, & in Illerden. Vigefima, seu Salarii 24. Novembris 1702. S. Quo enim ad scientiam, coram R. P. D. meo Lanetta. Sive etiam quia, seclusa Procuratoris acceptatione, eidem Faustio Josepho proprium factum semper obstitisset, nam si ipse Præcedentem non impugnavit tribus Canonicis Supranumerariis, qui numquam illam prætereire ausi sunt adversus sex Canonicos efformantes Capitulum, implicita inde emergit confessio, quod non fuerat inter eosdem sex Canonicos cooptatus, cum è converso si se de gremio Capituli credidisset, sedere, ac accedere debuisset immediate post Canonicos primæ erectionis, cum eo simul unum, & idem Collegium constituentes, posthabitis tribus supranumerariis ab eodem Collegii corpore separatis, juxta auctoritates relatas in §. Ea moti ratione.*

Præterea in præmissorum omnium comprobationem Domini animadvertere non omiserunt, quod in fundacione Canonicatus per Faustum Josephum possessi, explicitè cautum fuerit, eum retinori posse per simplicem Clericum ætatis annorum quatuordecim, ex hac etenim circumstantia indubie concludendum est, Præcedentem debitam esse Dominico, qui ratione Curæ inter omnes Canonicos distribuatæ obtinet Præbendam Sacerdotalem; Undè præferri nequaquam valet à Faustio Josepho, qui retinet Canonicatum, juxta legem fundacionis, pro simplici Clerico destinato cap. statumimus, de major. & obed. cum concordant. plenè consultatis in Romana Præcedentia 5. Maji 1710. S. De majori, coram R. P. D. meo Crispo, & in ejus confirmatoria 3. Junii 1712. S. Quemadmodum, cor. eodem, & in Decisione Cause §. final.

His que ita firmatis, in nihilo Faustio Josepho prodesse valuit, quod Ordinarius ejus Canonicatus erectionem demandaverit cum omnibus honoribus, & privilegiis, quæ de jure similibus Canonicatibus spectant, & quæ aliis Canonicis ejusdem Collegiata competunt: Quia cum hanc generalitatem immediate restrinxerit ad terminos admissionis Capitalaris libi ~ Cam. limitationibus tamen, & reservationibus d. Ven. Capitulo appositis in dicta præferta ordinatio- nem Capitalari, & non aliter &c. genericè hinc & Indefinitè honorum, & privilegiorum concessio, utpotè modificata, & restricta ex limitationibus, & reservationibus in actu Capitalari contentis, ad quos habita fuit approbata Relatio, nullum Jus tribuere valuit pro

pro assequenda Præcedentia, quam, ut supra probatum est, Canonici Capitulares in eodem aſu, Capitulari ſibi virtualiter præſervant per *Text. in l. Stycom, qui meus erit ff. de legat. 1. l. quis ante ff. de acquir. poſſeſſ. Hon. ded. conf. 2. num. 14. lib. 1. Rot. coram Buratt. dec. 371. num. 4. cor. ſan. mem. Alex. VIII. dec. 76. n. 7. & 8. & cor. Merlin. dec. 319. n. 3.*

Ejuſdemque, immo minoris relevantiæ reputata ſuit ſucceſſiva inſtitutio ad eundem. Canonicatum per Fauſtum Joſephum reportata, ubi omnia conferuntur jura, cæteris Canoniciſ pertinentia; Tum quia Ordinarius non poterat variando præcedenter diſpoſita concedere inſtitutionem ab erectione, & fundatione diſformem in præjudicium Capituli: *Navar. conf. 8. n. 1. de Conſtit. Berouſ. conf. 5. num. 6. & ſeqq. & num. 33. lib. 1. Card. de Luc. diſc. 90. num. 7. Rot. coram Seraphin. dec. 538. num. 1. & in rec. part. 1. dec. 496. num. 9. & part. 2. dec. 216. num. 4.* Tum etiam quia eadem Inſtitutione miniſe attentata, Fauſtus Joſeph Canonicatus poſſeſſionem acceptavit, & approbavit tanquam Canonicus Supranumerarius, & à corpore Capituli ſeparatus: Quo poſito ad aſſequeſdas prærogativas, cæteris Canonicis competentes, nulla vi fieri valet ſuper diſta inſtitutione executionis in hac parte non demandata, penitusque reſoluta ex contraria Capituli proſtatione, per Fauſtum Joſephum confirmata, *Lotter. de Re Benef. lib. 1. quaſt. 28. num. 181. Rot. cor. Coccei. dec. 1080. num. 174. coram Ceſio dec. 282. n. 16. coram Emerix jun. dec. 843. num. 8. & in recent. part. 10. dec. 561. num. 13. & part. 19. dec. 381. num. 17.*

Et denique inutiliter contendebatur, quod Eccleſia S. Viſtoris non eſſet vera Collegiata, ſed ſimplex Congregatio Presbyterorum, inde inferendo, quod ceſſante Collegialitate, aſſignabilis haud ſit differentia inter unam, & alteram ſpeciem Canonicorum. Quoniam huiusmodi exceptio, cui de cætero diametraliter adverſantur fundatio, & erectio Canonicatus, cæterique actus à Fauſto Joſeph expleti, qui omnes præſupponunt modò controverſam Collegialitatem, penitus eliminata remanet ex Reſcripto *Sacra Congregationis Ri-*
 21 *manen*, ex quo declaratum extitit, Eccleſiæ S. Viſtoris tanquam Collegiatæ inſigni competere Præcedentiam adverſus alias Collegiatas ſimplices; Hæc enim declaratio omnem ſubſtulit dubietatem, nam permiſſum non eſt in præſenti Collegialitatis ſtatu in controverſiam reducere poſſquam *Sacra Congregatio* illum in aliarum Eccleſiarum contradictorio cal-
 22 *no* noſtravit, cum revocare incidenter non liceat ea, quæ aliàs fuerat cum legitimis contradictoriſus definita ad *Text. in l. ingenuum ff. de ſtat. homin. Rot. coram Priol. dec. 334. num. 14. coram Ceſio dec. 74. num. 18. & in rec. part. 16. dec. 108. num. 2.* Præſertim quando iudicatum provenit, prout in themate, à Sacris Congregationibus, quarum Re-
 23 *ſol* ſolutiones noſtrum Tribunal reverenter, & abſque ulla diſcuſſione excipere proficitur, ut videre eſt in *dec. 479. num. 2. ibique Add. num. 20. coram Buratt. dec. 60. cor. Ceſio, in rec. part. 18. dec. 279. num. 2. part. 19. de-*

ciſ. 166. num. 2. & in Favou. pratense aſſociationis 17. Junii 1707. S. Neque obſtant, cor. R. P. D. Scotto Alma Urbis Gubernatore.

Et ita utraque &c.

R. P. D. A N S A L D O.

Pampilonen, Juris Sedendi.

Veneris 28. Januarii 1707.

ARGUMENTUM.

Parocho non debetur Sedes diſtincta, & cæteris præceſſior, ſed tantum primus locus ſedendi in Scamno.

SUMMARIUM.

- 1 Potest Episcopus contra inobedientes etiam excommunicationis gladio uti.
- 2 Contra contumaces omnia jura clamant.
- 3 Confirmanda est sententia, qua dignoscitur valida, & justa.
- 4 Non omnium rerum, quarum initium memoria non extat, certa ratio reddi valet.
- 5 Elatiorem locum in Choro occupabant antiquitus in Regno Hispaniarum Abbates Regulares, Divina Officia cum suis Monachis adimplentes. Episcopo in qualibet Ecclesia sua Diocesibus debetur sedes elatior, & ab aliis distincta, & num. 9.
- 7 Parochus est tanquam Episcopus in sua Parochia.
- 8 Limita quoad locum Sedendi, qui ei non debetur nisi primus in Scamno.
- 10 A diversis non valet fieri illatio.
- 11 Ab exemplis non est iudicandum.
- 12 Iudicio Episcoporum S. Rot. libenter adhaeret.

DECISIO XXXII.

A Derat in Ecclesia S. Cervini temporibus pervertiſtis quidam Chorus cum elevatione præceſſioris Sedis, & Scamnis circa Officiaturam ejusdem Eccleſiæ vacuis, uſquequo exiſtimantibus fortaffe Operariis, ſeu Fabriceris, vel Presbyteris eidem Choro deſervientibus veterem ipſius Chori ordinationem in melius reſtaurare, novum Chorum extruxere, in quo reſiſta in medio pariformiter magis excellere Sede, Subſella, ſive Scamna officiari debentium diſſiſa exiſtenter à Cornu Sacroſancti Evangelii, & reſpectivè Epistolæ, ideſt à dexteris, & à ſiniſtris: Præcedente autem Parocho ſecundum hanc recentiore ædificationem arrogare ſibi ſupra dictam Sedem magis auguſtam, Reverendiſſimus Ordinarius inhibuit Parocho, nè hanc Cathedram, ſive Sedem occuparet, deveniendo etiam ad Canonica remedia ratione ejus inobedientiæ, atque ad hunc effectum ulterius evaginando gladium, qui ſuit tradiſſus Episcopis, excommunicationis nempe, cum ſimilibus, ad coercendos reſraſarios per *Textum in cap. dilecto, de ſentent. excommu-*
 nicat.

uicet. in 6. cap. si quis deinceps in fin. 17. quest. 1. Sacrum Concilium Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 1. ante fin. & sess. 25. cap. 3. per tot. Abbas in cap. 1. n. 10. de Judic. Franc. in cap. cum sit Romana S. Præterea, num. 3. de appell. Sayr. de Censur. lib. 1. cap. 9. num. 32. Scacc. de appellation. quest. 17. limit. 22. n. 38. Cæd. de Luc. in adnotat. ad Sacrum Concilium Tridentinum discurs. 43. n. 10. 13. ad seqq. & per tot. R. P. D. Petra in Commentar. ad Constitution. Apostolicar. tom. 1. Constitut. 1. Leon. X. sess. 2. sub n. 91. fol. 213. col. 2. Rot. dec. 167. n. 6. part. 19. rec.

Provocavit Parochus ab hisce iussibus Episcopi ad Sanctam Sedem, sive Sacram Rotam, ac prima vice solus comparens in Theatro nostri Auditorii facillè ei fuit reportare coram R. P. D. meo Scotto manutentionem in sibi adscito ordine sedendi, cum nemine in contrarium veniente, passim idem nostrum Auditorium respondere soleat Pro Informante, ut ita exciteretur à somno, qui dormiunt, suoque loco, & tempore alacrioris fiant in adducendis eorum rationibus, tum ex his, quæ
2 de iure habentur, quod contra contumaces omnia jura clament, & quod regulariter Reorum sit fugere, iuxta ad notata per DD. in l. properandum 11. §. Sin autem Reus C. de Judic. Maceraten. Var. Resolut. lib. 3. resol. 3. numer. 15. Marant. contro. Jur. part. 2. respons. 78. num. 9. & part. 4. respons. 75. n. 3. Scacc. de Judic. lib. 1. cap. 93. sub num. 1. Rot. Bononiens. divers. dec. 71. sub n. 10. Rota nostra dec. 5. de dol. & contumac. in novis dec. 336. in princ. part. 16. rec. & in Romana, seu Jamnen. Pecuniaria 22. Januarii 1695. §. Successisset, coram Me; Tum ex his, quæ enunciatæ fuerunt in Viterbien. Fideicommissi 8. Maji 1702. coram Me, quæ postea Decisio ad trutinam ventilata per comparantiam alterius partis, meritò, ut suspicabatur, etiam in die resolutionis Tribunal, fuit revocata, quemadmodum liquet ex superverenta mea Decisione sub die 6. Junii 1703., contra quam posteriorem definitionem, nec etiam Victor in prima contumaciâ successivè reclamavit.

Eoque facillius Domini tunc temporis creverunt Parochus manutentionem, quia laicelliti Sgribentes contra eundem Parochum, occasione expeditionis Causæ super præfata manutentione, adeo, ut ita dicamus, socordes fuerunt, ut permisissent eandem manutentionem, ac desuper definitum transire in rem judicatam, donec tandem expresse facti Presbyteri ejusdem Ecclesiæ, & habito recursum ad Signaturam Justitiæ, emanavit ab eadem Signatura rescriptum de Causæ restitutione in integrum; Delataque proinde re ad R. P. D. meum Caffarellum, apud eum responsum fuit constare de Causæ petita restitutionis, cum successiva, & adversaria sententia infirmante manutentionem Parochus concessam à R. P. D. meo Scotto, uti de his omnibus liquet habita confrontatione decisionum, ac temporum, tam R. P. D. mei Scotti sub die 20. Aprilis 1705., quàm R. P. D. mei Caffarelli sub die 10. Maji anni 1706. mox elapsi.

Quia tamen per hoc negotium terminatum dici non poterat, & proinde memorati

Oppugnatores Parochi ad Ipsos questionis obruncationem tutius obtinendam curarunt mihi committi hujusmodi causam, necesse habui interrogare Dominos meos -- An postrema sententia Rotalis, sive R. P. D. mei Caffarelli confirmanda foret, vel infirmanda; Hæcque Domini Mihi suffragantes (detrectante à contrario Parochus, ex qua causa nescitur, jura sua in præsentî Audientia deducere) citra hesitationem unanimiter responderunt, sententiam Rotalem, seu R. P. D. mei Caffarelli fore proferendam, quemadmodum sibi promissum quælibet sententia, quæ dignoscatur inniti irrefragabili validitati, & indubitabili justitiæ per Text. in cap. causam, quæ de sent. & re judicat. cap. Raynuius, in fin. de Testam. dec. 285. in princ. coram san. mem. Alex. VIII. dec. 352. num. 1. part. 14. dec. 514. num. 9. & dec. 556. num. 2. part. 19. rec. & in Romana bereditatis de Ruspali 14. Maji 1706. in princ. coram R. P. D. meo Caffarellio.

Jam enim circa validitatem præmissæ posterioris sententiæ R. P. D. mei Caffarelli questio non aderat, nec poterat adesse, undè etiam ex officio apud Dominos reducto certamine ad justitiam, fundamenta supradictæ Decisionis R. P. D. mei Caffarelli reddebantur ineluctabilia; retento quippè themate veteris, & novi Chori, est sciri non posset, quæ de causa extaret in veteri Choro Sedes eminentior, & quæ de causa etiam in constructione novi fuerit, derelictis scannis antiquis, elevata in cornubus divisis Sedes præcellior, cum non omnium rerum quarum initii memoria non adest certa ratio reddi queat, ut in suis, & non dissonantibus terminis inquit Julianus in l. non omnium 20. ff. de Reg. Jur. & animadvertit Sac. Rota in Urbanen. Archiepiscopatibus sub die 17. Maji 1697. coram Me, & legitur in primo Volumine mearum Decisionum la & sub initio.

Adhuc verisimile erat, quod hæc Sedes elatior, & fortasse illa alia scannia, sive subscellia, quæ primitus manebant vacua, ferirent statum temporis tunc decurrentis, ratione interventus Episcopi, vel alterius Regularis Abbatis Divina Officia adimplerent cum suis Monachis, prout in ordine ad tempora antiquiora, & in ordine ad Abbates Regulares fuit factum, & animadversum in hoc ipso Catholico Regno Hispaniarum cum doctrina Francæ de Ecclesiæ Cathedral. cap. 8. ex n. 132. in Giennen. Juris mutandi 20. Februarii 1699. cor. Me inter impressas dec. 76. in annotat ad eandem dec. sub n. 16.

Et si fortè hæc ratio, seu verisimilitudo, ac probabilitas non subsisteret, illa sedes magis eminens nimium de facili poterat censeri reservata pro Episcopo, quoties accedere maluisset ad hanc Ecclesiæ S. Cervini, cum
6 Episcopo semper in qualibet Ecclesiæ suæ Civitatis, ac Diocesis debeatur Sedes Augustior, ac prorsus eminenter distincta ex annotatis per DD. in cap. Episcopus 9. distinct. Bald. in addit. ad specul. tit. de special. Jurisdic. omni. Judic. & in l. nullus C. de decurion. lib. 10. & in l. ad similitudinem C. de Episc. & Cleric. Capon. discept. forens. tom. 5. discept. 329. n. 2. Pignastelli. consulti. Canon. tom. 1. consulti. 7. sub num. 1.

num. 1. Daniel. de Nobilib. disput. select. tom. 2. disput. 6. num. 18.

Nusquam tamen eandem sedem augustiorem pro se occupare valebat Parochus, qui etsi ad aliquos subalternos effectus reputetur Episcopus suæ Parochiæ, seu parvæ Diocesis, ut notant Voaguerelli. in Jus Canonie. tom. 1. lib. 1. tit. 28. de Offic. Vicar. cap. 1. vers. Vicarius, Marant. controp. jur. part. 4. respons. 21. num. 54. Tranchet. consult. 93. numer. 13. lib. 1. Barbos. de Offic. & Potest. Parochi part. 1. cap. 9. num. 1. Nihilominus per declarationes Eminentissimorum Patrum Sac. Congregationi Rituum Præpositarum, non habet Parochus nisi primum sedendi locum in scamno, quemadmodum apparet ex declaratione edita in Turritana 14. Febr. 1632. quam retulit Barbos. in Summ. Apostolic. dec. collectam, 557. n. 6. Quapropter solide ex eadem fundata ratione idipsum firmatum fuit coram R. P. D. meo Caffarello in Decisione hujus Cause sub die 10. Maji 1706. §. Utrumque verò.

Sublimior quippe sedes supra prædicta scamna à dexteris, & à sinistris elevata referri non poterat, nisi ad alteram eminentiorem Dignitatem, quam Parochus non conveniebat; siquæ siquidem remanente principio, quod in Ecclesia inferiori locus magis principalis Parocho debeat attribui, id intelligitur, ut præmissum, circa scamna, minimè autem quoad sedem distinctam, & cæteris præcellentiorem; nam ea quatenus est distincta à scamnis, & sedilibus à læva, & à dextera stabilitis, nequit censeri reservata, nisi Episcopo, vel illius locum Canonice implenti, ut rectè admonet Cœcoper. Lucubrat. Canonie. lib. 2. numer. 4. vers. sedes Episcopi, Squillant. de obliq. & privileg. Episcop. part. 1. cap. 7. n. 6. Pax Jordan. Lucubrat. Canonie. tom. 1. prælud. 4. numer. 16. Franc. de Eccles. Cathedral. cap. 13. num. 244.

Parum relevantibus assertis exemplis aliarum Ecclesiarum, videlicet, S. Laurentii, & S. Nicolai; nam de illarum Ecclesiarum structura apud Dominos non constabat, & jam non erat questio ex præmissis, quod Parochus respectu aliorum Capellanorum, vel inferiorum Ecclesiæ ascendere non deberet ad gradum Superiorem, sed quod posset sibi adscire ius sedendi in hac distincta à scamnis, & probabilitè relicta sede pro Episcopo, vel aliter desuper habente supra Parochum, altiore Dignitatem nullibi præcitata exempla demonstrabant, ideoque non offensa à Parocho vera quidditate facti præcisi, & contrarii, nequibat à circumstantiis fortè diversis fieri illatio, secundum vulgata principia, de quibus est Text. in l. Papinianus exuli ff. de minor. & l. inter stipulantem S. Sacram ff. de verbor. obligat. Surd. conf. 150. n. 93. Alio grad. Jun. contr. 89. num. 50. Rot. dec. 103. n. 9. coram Pentinger. & dec. 707. num. 31. part. 9. recent. cum aliis in Foroliviens. Fideicommissi de Torelli super reservatis 20. Januarii 1706. §. Minimè refragante, cor. bon. mem. Muto, impressa penes Modern. Foroliviens. dissertat. legal. 45. dec. nunc. n. 27. & in Novariens. Parochialis, seu Vicarie S. Martini 2. Julii ejusdem anni §. Quoniam in primis cor. Me; ul-

tra regulam, quod ab exemplis non sit judicandum l. sed licet ff. de Offic. Præsid. & cap. 1. de postul. Prælat. Menoch. conf. 75. numer. 93. & seq. Gratian. discept. forens. cap. 27. num. 31. Saminat. controp. 34. num. 90. tom. 1. Card. de Luc. de Præmin. dec. 13. n. 23., & in adnotat. ad dec. 20. num. 19. inter hæcensis impressi.

Atque in hoc proposito (quantumvis ad exuberantiam) non leve fundamentum Sacra Rota constituit in Judicio Ordinarii, de quo superius; non etenim ita de facili Ordinarius in facile loci præexistens devenisset ad excommunicationem, aliosque nodos Ecclesiasticos contra Parochum, si scivisset, prout certò scire credendum erat, quod finitima Ecclesiæ, ita vel forsan de probabili jure, aut ex tolerabili consuetudine præstarent, semper quipò Sacrum Tribunal in abstracto, quantum fieri potest, Judicio Sacrosanctorum Episcoporum in loco versantium causa hujusmodi consuetudines, & laudabilia firmamenta libenter adhæret, ex his quæ videri possunt in dec. 467. num. 9. coram Cerr. dec. 105. n. 1. cor. Emerix senior, dec. 39. num. 7. part. 15. dec. 90. num. 16. part. 16. & dec. 526. num. fin. part. 19. recent., & in Barchinonens. Beneficii 22. Februarii 1704. §. Onposita, coram R. P. D. meo Caffarello Alma Urbis Governatore, cum aliis in Pampilonens. Exemptionis 25. Junii §. Vel si ad omne pejus 8. Decembris 1706. §. Quid essandum, coram Me.

Quamobrem à primo ad ultimum ponderato, quod ad limites semper anteponendæ, & venerandæ declarationis Sacre Congregationis Rituum, nequeat Parochus præeligere nisi primum locum in scamnis, non verò distinctam, & quodammodo Pontificalem sedem (etsi Ego ranquam Ponens forsan exoptassem sub oculis habere structuram ipsius novi Chori pro rectius, & firmius efformanda decisione) audivi uniformiter, & ut opinor bonè Mihi responderi super confirmatione Sententiæ nostræ Rotalis, Sacristæ dumtaxat informante.

R. P. D. D E L L' O L M O.

Pampilonens. Præminentiarum.

Mercurii 3. Februarii 1700.

ARGUMENTUM.

Viris Insignis nobilitatis, una cum uxore, filiis, filiabus, ac tota familia de Jure debetur Præcedentia in Sedendo in Ecclesiis, in quibus sunt Parochiani, attenta præsertim consuetudine. Quid sit Presbyterium, & an in eo, in vim immemorabilis, possint hujusmodi Nobiles habere Sedile. An, & quando gaudere quoque debeant Præminentia in oblationibus faciendis, tam quoad prælationem, quam quoad ad locum.

SUMMARIUM.

1 Ex quibus arguatur in Regno Navarra Nobilitas Familiarium illustrium, & num. 2. 3. & 4.

5 His

- 5 *Hir, qui sunt Nobilitate conspicui, debetur etiam in Ecclesia, Præcedentia in Sedendo.*
- 6 *In materia præeminentiarum omnino attendenda est consuetudo.*
- 7 *Et secundum illam Cause Præcedentiæ iudicari debent.*
- 8 *Etiamsi dispositio Juris esset contraria, & num. 57.*
- 9 *Ad inducendam præscriptionem præeminentiæ, sufficit decennalis possessio.*
- 10 *Et suffragatur nedum in possessorio, sed etiam in petitorio.*
- 11 *Consuetudo quadragenaria servanda est etiam in iis, quæ haberent Juris resistentiā.*
- 12 *Immemorabilis dat justum titulum retinendi in Ecclesia Scamnum, seu Sedile, & num. 56. & 63.*
- 13 *Potissimum, si concurrat fama privilegii.*
- 14 *Præcedentia competit de Jure magis ratione possessionis, quam tituli.*
- 15 *Laici misceri non debent inter Clericos, quando Officia Divina celebrantur.*
- 16 *Quamvis sint præclara nobilitatis, & in magna Dignitate constituti.*
- 17 *Patrono Laico licet locus honorabilior in Ecclesia patronali debeat, non est tamen permittenda Sedes in Presbyterio.*
- 18 *Planta, Testium depositionibus, corroborata plene probat.*
- 19 *Capella major non est Presbyterium, nec Chorus, sed pars principalis Ecclesiæ.*
- 20 *Quid sit Presbyterium, & quare hoc vocabulo nuncietur.*
- 21 *Qui proprius locus dicatur Chorus.*
- 22 *Quæ fuerit ratio prohibitionis, ut Laici sedem habeant inter Clericos tempore Divinorum Officiorum.*
- 23 *Laici prohibitum est non dum sedere, sed etiam stare in Presbyterio.*
- 24 *Consuetudo Locorum vicinorum valde suffragatur, ad justificandam possessionem, quam quis acquisivit.*
- 25 *Quod videntibus, & patientibus Superioribus introductum est, censeri non debet, fuisse permissum, si deformitatem, aut indecentiam paveret.*
- 26 *Immemorabilis sublata non censetur per Cæremonialem Romanam.*
- 27 *Immemorabilis non tollitur per quæcumque legem contrariam, nisi de ea fiat expressa mentio, illique in specie fuerit derogatum.*
- 28 *Constitutio Clementis VIII. abrogat omnem consuetudinem contrariam Cæremonialem Romano, & num. 61.*
- Declarat, id non procedere quoad consuetudinem immemorabilem n. 70. & 65.*
- 29 *Pro retentione Scamni in Presbyterio, servari debet favore Laici consuetudo quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis cum fama privilegii.*
- 31 *Stante longæva possessione, acquisitum censetur Jus, & justus titulus oblationis faciendi prius, ac in excelso loco & num. 68.*
- 32 *Amplius, quando non adest Juris resistentiā, sed potius assistentiā.*
- 32 *In oblationibus faciendis, Nobilior de Jure semper præferri debet. Ibidem & n. 71.*
- 33 *In oblationibus faciendis, Præcedentia, quæ competit viro, debetur etiam ejus uxori.*
- 34 *Uxor coruscet radiis mariti, honoribusque eidem debitis gaudet.*
- 35 *Con sanguine invitati, ac familiares eadem cum Lavantibus prærogativa gaudent, non nati singuli, sed tanquam unus corporis, & familiæ.*
- 36 *Oblationes recipi debent per Sacerdotem in ipso Altari, n. 69.*
- 37 *Servitus adversus Ecclesiam, absque legitimo titulo, nunquam acquiri potest.*
- 38 *In oblationibus faciendis, non idem mor in omnibus Ecclesiis servatur, sed diversus, juxta varietatem Regionum, & temporum.*
- 39 *Oblationes facientibus, olim apud Romanos per Sacerdotes occurrebatur.*
- 40 *Permissum est Parochis, juxta consuetudinem Regionis, in qua degit, oblationes recipere, & n. 70.*
- 41 *Qui novas Missas celebrant, prohibentur circumire Ecclesiam ad colligendas oblationes, ob affectum avaritiæ.*
- 42 *Testes contra inducentem plene probant, & num. 76.*
- 43 *Testes Universitatis, qui deponunt de re singulorum interesse, aut honorem concernente, non probant, & n. 73.*
- 44 *Testes consanguinei non probant.*
- 45 *Testes deponentes de tempore infantilis ætatis non probant.*
- 46 *Præferendi sunt Testes numero majores, & num. 74.*
- 47 *Deferendum magis est Testibus, bene informatis de re, super qua deponunt.*
- 48 *Testium affirmantium depositio prævalere semper debet illi negantium, & n. 75.*
- 49 *Ex antiqua quasi possessione acquiritur Jus præcedendi in Processionibus, aliisque publicis functionibus, & n. 78.*
- 50 *Amplius, etiam quoad totam Familiam.*
- 51 *Nobiliores, & digniores, etiam attentio Cæremonialem Romano, ceteris aliis præferri debent in functionibus Ecclesiasticis.*
- 52 *Acquiri potest præeminentia, ut Sacerdos finita Missa Conventuali, accedat ad aliquod Sepulcrum pro recitando Responsorio pro Defunctorum suffragio.*
- 53 *Testes deponentes, pro libertate Ecclesiæ, sunt aliis præferendi.*
- 54 *Ex actibus facultativis nullum Jus, nec quasi possessio acquiritur.*
- 55 *Limita quando concurrit prohibitio, & acquiescentia.*
- 58 *Quæ sint requisita ad probandam immemorabilem, remissio.*
- 59 *In Judicio Manutentionis probationes etiam minores, & leviores admittuntur.*
- 60 *D. Ambrosius Imperatori Theodosio locum in Presbyterio negavit.*
- 62 *Immemorabilis consuetudo, apta est in qua libet materia quæcumque meliorem titulum tribuere.*
- 64 *In materia Præeminentiæ consuetudini Regionis, standum est.*

- 66 *Prohibitio retinendi scamna in Presbyterio per Laicos, objecta d. Ceremoniali, tanta non est, ut non possit istud Jus per immemorabilem acquiri.*
- 67 *Constitutio Clem. VIII. eas tantum consuetudines damnat, quæ expressè, ac directè d. Ceremoniali adversantur.*
- 72 *Facultatis prescriptio excluditur ex pluralitate actuum, per longissimum tempus continuatorum.*
- 77 *Declaratur decis. in Pampilonen. Præminentiarius coram Comitulo, confirmata coram Mantica.*

D E C I S I O XXXIII.

Judiciali instructa contentione coram Ordinario Pampilonen., inter Parochum, juratos, & Incolas loci de Galdiano ex una parte, & D. Petrum Garziam ex altera, qui tanquam Dominus Palatii ejusdem loci, una etiam cum ejus filiis, consanguineis, ac aliis ab ipso invitatis, præceminentia gaudere prætendebat prius offerendi in plano tertii gradus Altaris majoris Ecclesiæ Parochialis, & quidem separatim ab aliis habitatoribus dicti loci, qui in fine dicti tertii gradus oblationes exponebant; nec non per ipsum Petrum, filios, consanguineos, invitatos, ac familiares præcedendi cæteros Incolas in Processionibus, & aliis functionibus, tam intra, quam extra Ecclesiam, ac similiter per ejus Uxorem, filias, & consanguineas, invitatas, ac familiares præcedendi etiam cunctas alias fœminas dicti Oppidi, ac rursus dicendi per Sacerdotem celebrantem Responsorium particulare super sepultura familiæ, ac Palatii de Galdiano, post Responsorium generale, prælativè quoad cæteras sepulturas existentes in dicta Ecclesia; obtinuit Parochus mantutionem, nedum in quasi possessione recipiendi oblationem in tertio gradu ab omnibus Parochianis, data tamen prælatione tam Domino Palatii, ejusque filiis, consanguineis, aliisque invitatis, quam etiam ejus Uxori, filiabus, consanguineis, invitatis, & familiaribus respectu cæterarum mulierum ejusdem loci in transitu Sacerdotis propè sepulturam familiæ ubi sedent, sed etiam in quasi possessione dicendi responsorium post generale in sepulturis, ubi fit oblatio annualis, pariter tamen, concessa prælatione sepulture Domini Palatii, si super illa adit oblatio annualis, & quando super sepulturis oblationes non adint, obtinuit mantutionem in quasi possessione dicendi Responsorium per ordinem sibi beneficium, & in ultimo loco, cum redit ad Sacristiam super sepultura Domini Palatii.

Cum verò ab hac Sententia (provocante, eodem Petro ad Nuntium Hispaniarum) decretum favorable mantutionis in omnibus reportaverit, hinc causa per ulteriorem appellationem ex parte Parochi interpositam, ad me devoluta, dubium in simplici articulo mantutionis sub die 30. Martii anni proximè elapsi in Rota proposui, sed dilata tunc illius resolutione, ac insuper per Dominos demandato, ut videretur de bono Jure, etiam ad effectum mantutionis, cum etiam succel-

sive fuerit per Parochum oppositum, non licere eidem Petro retentionem scamni in Presbyterio ejusdem Parochialis Ecclesiæ, causam, propterea in hodierna audientia repositam, sub dubio, an & de ejus bono jure constet, tam super retentione scamni, seu sedis in asserto Presbyterio Ecclesiæ Parochialis de Galdiano, quam super Præcedentia in oblationibus faciendis, & Responsorii recitandis circa sepulturas dictæ Ecclesiæ, nec non in Processionibus, & aliis functionibus publicis, intus, & extra Ecclesiam celebrandis, etiam ad effectum mantutionis, & Dominis visum fuit constare de bono jure Petri, ad effectum mantutionis juxta modum inferius subnec-

endum.

Assumpto enim præfati dubii examine per omnes sui partes, respectu primæ, concernentis retentionem scamni, seu sedis in asserto Presbyterio, super qua nulla fuit questio in duobus præcedentibus instantis, favore ejusdem Petri capta fuit resolutio, ipse enim est persona notoriè nobilis, de familia antiquissima, & qualificata Regni Navarræ, ut deponunt Testes examinati de anno 1654. præfati Summ. Petri num. 3., & constat tum ex lapide sepulchrali hujus illustri familie, in qua ab anno 1003. sicque septingentis ab hinc annis insculpta sunt Arma Gentilitia illius Domus d. Summ. n. 2. lit. P. Tum ex quo tam idem Petrus, quam Pater, Avus, & cæteri ejus ascendentes, fuerunt Domini Palatii de Galdiano, quod in Regno Navarræ est singulare, Familiarum Illustrum, ut testantur Remig. in tractat. de Immunit. Eccles. ampliat. 22. n. 3. Bovedall. in sua politic. lib. 2. cap. 14. num. 10. vers. 9. en Navar. Salsed. in Theatr. bonor. gloss. 20. num. 34. vers. cum & si aliquando, tum quia ejus familia est caput Armeriz titulus antiquæ nobilitatis in dicto Regno Navarræ, ut referunt dicti Testes examinati de anno 1574. dicto Summ. num. 3. lit. B. C. & G., alique noviter inducti, dicto Summ. n. 2. lit. A. & F. Tum etiam quia Didacus Garzia. 3. alter ex ejus ascendentibus, tanquam Dominus dicti Palatii vocatus fuit de ordine Regio ad Comitatu generalia Regni Navarræ de annis 1583. & 1592., ut apparet ex literis Regiis d. Summ. num. 4., atque ex dictis Testibus noviter examinatis dicto Summ. n. 2. lit. E. & demum ex quo in Processione, que fit quolibet anno de mense Maji per omnes habitantes Vallem de Erlen. ad Templum Sanctissimæ Virginis Mariæ Civitatis Stellæ, ipse præcedit omnes Incolas dictæ Vallis, ut habetur ex Testibus d. Summ. num. 2. lit. F.

Undè ex his confitito de sic conspicua, & adeo eximia nobilitate ejusdem Petri, manifestum apparuit Dominis illius bonum Jus, ad effectum retinendi ibidem prædictum sedile, cum attentata Juris dispositione debeat Præcedentia in sedendo etiam in Ecclesiis, his, qui in genere, & nobilitate sunt clariores l. 1. & 2. C. ut Dignit. Ord. Serv. lib. 12. l. bonor S. Gerendum l. ut gradatim de muner. & bonor. cap. solite. de majorit. & obed. Cassan. in Catalog. glor. mundi part. 8. consider. 38. Menoch. conf. 126. num. 36. Valenzuel. Velasquez conf. 1. num. 42. & seqq. Giovann. P. gnor.

guon. conf. 8. lib. 2. Ludovic. Bell. conf. 27. num. 13. & 14. Lar. in l. si quis d. liberis in princ. num. 30. & seqq. ff. de liber. agnoscent. Grat. discept. for. cap. 110. num. 19. & 20. Pet. de Lar. de Anniverf. & Capell. lib. 1. cap. 24. num. 18. & 20. Frances de Ecclef. Cathedral. cap. 25. n. 38; Caffili. de Tertiis cap. 41. n. 39. & seqq. Cyriac. controuv. 201. num. 146. & seqq. tom. 2. Rot. dec. 310. num. 3. coram Gregor. & dec. 388. coram Caval. dec. 363. num. 1. coram Buratt. & in recen. dec. 87. n. 3. part. 17.

Fortitudo verò, quia cum in hujusmodi præmientis habendi scamnum in Ecclesia, omnino attendenda sit consuetudo, cum illa tribuat jus, & faciat totum per Text. in cap. cum olim, extra de consuetud. Fab. de Ann. conf. 40. num. 2. & seqq. & num. 7. & 10. lib. 1. Lar. de Anniverf. & Capellam. dicto cap. 24. num. 20. & 21. Valenzuel. conf. 134. n. 32. Barolin. de Præcedent. quæst. 10. art. 6. fol. 197. col. 1. vers. temporis enim longitudo, Altiovit. 401.8. num. 4. post dec. Rembold., late Cyriac. controuv. 201. n. 165. & seqq. Salzed. in Theatr. honor. gloss. 149. num. 1. & seq. & per tot. Frances de Ecclef. Cathedral. cap. 25. num. 376. & cap. 33. num. 313. & seqq. & num. 177. Sperell. dec. 173. sub num. 1. Rot. dec. 127. num. 9. cor. san. mem. Imoc. X. & in rec. dec. 202. num. 17. part. 10. dec. 168. n. 5. part. 16. dec. 87. num. 6. part. 17. & dec. 781. num. 5. & seqq. part. 18., & secundum illam Præcedentem causa judicanda sit, ut monent Fab. de Ann. d. conf. 40. n. 10. Larrea alleg. Fiscal. 52. num. 19. vers. sed etiam, Prati. discept. forens. 19. num. 46. Cyriac. controuv. 201. num. 173. & seqq. Rotit. dec. 77. n. 7. 8 etiam si dispositio Juris Communis esset contraria, ut prosequitur Cyriac. d. controuv. 201. num. 168. Rot. coram. Serapb. dec. 94. num. 1. cor. Merlin. dec. 70. num. 17. & in rec. part. 5. dec. 85. num. 6. & seqq. & dec. 202. n. 17. & 18. part. 10.

Profecto idem Petrus præter adeo eximiam nobilitatem, non solum habet pro se decennalem possessionem retinendi prædictum scamnum in plano Capellæ majoris, quæ ad præscriptionem hujusmodi præmientie sufficeret, cum talis prærogativa non sit contra jus, sed debita de jure nobilioribus, ad tradita per Purpurat. conf. 540. n. 11. lib. 2. Peregrin. conf. 3. num. 1. & seqq. lib. 2. Fab. de Ann. d. conf. 40. n. 1. & seq. lib. 1. Cyriac. controuv. 201. n. 169. & 170. Mans. consult. 517. n. 53. & seqq. tom. 7. Jacob. Gottsfred. de Jur. Præced. part. 1. cap. 2. fol. 46. & 47. Besol. de Præced. sess. & prærogati. cap. 3. fol. 116. Ferr. de Præced. quæst. 18. Pignatell. consult. 4. n. 2. tom. 4. Gamm. dec. 1. n. 49. Rot. dec. 1275. n. 6. cor. sa. me. Imoc. X. dec. 1170. n. 15. cor. Coccin. & in rec. dec. 102. n. 10. & 11. part. 10. & dec. 87. n. 6. part. 17. & dec. 781. n. 7. part. 18. & dec. 99. n. 12. part. 19. adeo ut hæc decennalis consuetudo suffragetur nedum in possessorio, verum etiam in petitorio, ut sentiunt Fab. de Ann. d. conf. 40. num. 7. vers. bic autem lib. 1. Gottsfred. de Præced. part. 1. cap. 2. §. Cujus autem temporis fol. 50. Altiovit. d. vot. 8. num. 4. post dec. Rembold.

Sed etiam probavit consuetudinem quadragenariam, primo ex oculari inspectione, & relatione facta in faciem loci de anno 1614. de

mandato Episcopi Pampilonensis per Petrum de Marischalat ejus Secretarium occasione alterius similis controversiæ inter Dominum Palatii, & Incolas loci, exortæ super impedimento, quod sepulture dicti Palatii præstabant scamna Incolarum, tunc noviter posita dicto Summ. num. 1. lit. A. E. ibi. - Ed ho trovato, che li Signori del detto Palazzo vi tengono il suo Banco, e Sedia cognito dentro li gradini della Cappella maggiore, alla parte dell' Epistola, senza concorso alcuno - & secundo ex Testibus examinatis de anno 1642. dicto Summ. num. 5. ac ex aliis in præsentis Judicio formiter repetitis præsentis Summ. Petri num. 10. quæ quidem quadragenaria consuetudo, ubi etiam Jus resisteret, adhuc tamen servanda esset, juxta Gloss. in cap. final. V. legitime, de consuet. in 6. Corn. consult. 193. numer. 14. lib. 2. Valenzuel. conf. 34. num. 164. vers. per tempus. Pignatell. conf. 72. num. 2. tom. 4. Rot. dec. 10. num. 4. post Tambur. de Jur. Arbit. & in rec. dec. 226. num. 7. part. 14.

Et quod magis est idem Petrus probavit etiam immemorabilem possessionem retinendi scamnum in d. Capella majori, ut constat ex aliis Testium depositionibus superim in actis productis, dicto præsentis Summ. num. 2. lit. F. AA. & seqq. cum quibus concordat antiqua enunciativa contenta in supplici libello de dicto anno 1614. Episcopo Pampilonensi porrecto dicto Summ. num. 1. E quæso da tempo immemorabile, hæc enim præbet Juris assistentiam, justumque dat titulum pro sedili in eodem loco retinendo, ut in puncto tradunt Frances de Ecclef. Cathedral. cap. 5. num. 48. Rot. dec. 781. num. 6. part. 18. rec.

Potissimum quia ex relatis Testium depositionibus adimplatur etiam fama Privilegii, quæstante, immemorabilis consuetudo, posita etiam incapacitate in Laico, eidem nihilominus dat justum titulum possidendi, ut firmat Rot. dec. 724. num. 1. & 8. coram Coccin. & in rec. dec. 109. num. 2. part. 16., quamvis de cætero dictus titulus in casu nostro non requiratur, cum de Jure Præcedentia magis comparatur ratione possessionis, quam tituli cap. 1. de majorit. & obed. Menoch. conf. 126. n. 4. lib. 2. Prati. discept. forens. 39. numer. 44. vers. tradit hanc consuetudinem tom. 4. Rot. dec. 779. num. 8. cor. Merlin.

Nec ad excludendum bonum Jus Petri suffragari visum est, quod scamnum, seu sedile positum sit in Choro, seu Presbyterio, proindeque illius retentio haud permittenda sit, cum Laicis non liceat habere locum inter Clericos, quando celebrantur Divina Officia ad Text. in cap. 1. de vit. & benef. Cleric. cap. nulli cap. perant, cap. Sacerdot. & Consecrat. distinct. 2. Loiter. de Ro Benefic. lib. 1. cap. 13. num. 20. Franc. de Ecclef. Cathedral. cap. 5. n. 42. & seqq. Gonzal. in d. cap. 1. de vit. & benef. Cleric. Piscar. in Prax. Caremon. lib. 2. sessio. 1. n. 16. Pignatell. consult. 3. n. 6. & seq. & consult. 7. n. 6. & seqq. tom. 2. Panimoll. dec. 1. adnotat. 11. n. 33. & seqq. Rot. in Valentina Capella 5. Martii 1599. coram Justo; Quamvis etiam sint excelsæ nobilitatis, & in magna Dignitate constituti, ut disponitur in Canonial. Rom. lib. 1. cap. 13. & referunt Frances

de Eccles. Cathed. d. cap. 5. n. 45. Piscal. ubi supr. d. sect. 1. n. 16. Pignatell. d. consil. 7. n. 28. tom. 3. Panimol. d. dec. 1. adnot. 11. n. 33. & in fortioribus terminis Patroni Laici, cui licet in Ecclesia Patronali honorabilior locus debeat, non tamen permittitur habere sedem in Presbyterio Lotter. de Re Benefic. lib. 1. cap. 13. num. 23. Frances ubi supra d. cap. 5. n. 45. Ventriglia in Prax. Rer. Notab. annotat. 1. §. 4. num. 9. prop. suam lib. 2. Pignatell. consil. 3. num. 6. in fin. 19m. 3. & consil. 10. tom. 4. & ex mente Sac. Congregationis respondit Rota in Valentina Capella 5. Martii 1599. cor. Justo, & in Burgensi Sepultura de Villadiego 5. Maji 1603. coram Lancello.

Præmissis enim, quod hic agitur de modica Ecclesia longitudo tantum 75. pedum, & latitudinis 20. utpotè deserviente pro exiguo Populo 28. Domorum, quæ unicum habent Sacerdotem, & Altare, absque ulla forma Presbyterii dicto holderno Summ. Petri n. 9. lit. A. F. & num. 2. lit. Z. & num. 3. lit. C.; Ac rursus etiam præmissis, quod scamnum non ætinetur in loco Presbyterii Altaris sed in plano illius tertii gradus, ubi est Capella major Ecclesiæ, à qua ascenditur per duos alios gradus ad Altare, ut constitit ex dicta peculiari inspectione facta de mandato Episcopi de anno 1614. dicto Summ. num. 1., & patet ex planta, quæ unita cum Testibus examinatis de anno 1642. hoc idem deponentibus, plenè probat Card. de Luca de Judic. dist. 24. n. 3. Rot. dec. 154. num. 5. coram Peuting. & in Melcovitana Bonorum 10. Martii 1688. §. Tutum, cor. Reverendis. D. meo Moliner Decano; Quamvis alii Testes per ipsum Petrum induci afferant, quod sedile positum sit in Presbyterio, quia in hoc intelligendi sunt vulgariter, & improprie loquendo, ut deponent alii Testes nuper in actis producti dicto Summ. num. 2.

Inde cessant rationes, & auctoritates in obiecto allegatæ, nam cum dictum sedile positum non sit in loco recluso, & destinato dumtaxat ad Sacra peragendum, vel ad psallendum Divinas laudes, sed ut præmissis collocatum sit in Capella majori, prout erat casus in dec. 781. part. 18. tom. 2. rec. quæ nec est Presbyterium, nec Chorus, sed pars principalis Ecclesiæ, ut notat Frances de Eccles. Cathed. cap. 16. num. 27., palam idcirco sit illorum terminis huic nostre thesi nequaquam posse applicari, nam Presbyterium dicitur illa prima mansio, quæ propè Altare majus solet Cancellis includi, & tale, seu Diaconium appellatur, quia ibi Presbytero Sacra peragenti Diaconus, & Subdiaconus ministrant cap. 1. de vit. & honest. Cleric. cap. Sacerdot. 30. de consecrat. dist. 2. cap. non oportet dist. 23. Doctiss. Anton. Augustin. olim Sac. Palatii Apostolici Auditor in Epitom. Jur. Pontif. veter. lib. 13. tit. 26. cap. 1. Durant. de ritu Eccles. lib. 1. cap. 17. num. 2. & 3. Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quest. 13. à num. 20. Piscal. in Prax. Cerem. lib. 7. sect. 1. num. 16. Frances de Eccles. Cathed. cap. 5. num. 31. & seqq. Gonzal. in d. cap. 1. num. 4. de vit. & honest. Cleric. Pignatell. consil. 3. num. 8. tom. 3. & consil. 35. num. 1. & seqq. tom. 7. Chorus verò

penes Sacros Canones propriè nuncupatur 21 locus ille, in quo Clerici Psalmos, Hymnos & Laudes Divinas canere solent ad Text. in d. Canon. 1. de vit. & honest. Cleric. Concil. Tolet. 4. cap. 27. Concil. Turon. 2. cap. 3. Durant. de rit. Eccles. Cathol. lib. 1. cap. 17. n. 1. & per 101. Gavanti, in thesaur. Sacror. Rit. part. 1. tit. 15. V. in Choro Durant. in rational. lib. 1. cap. 1. num. 18. Valenzuel. consil. 101. num. 4. Frances d. cap. 5. num. 176. & seqq. Pignatell. consil. 3. num. 8. tom. 3. & consil. 25. tom. 3. Rot. coram Coccin. dec. 142. num. 1. Neque per retentionem scamni in dicto loco præstat impeditum Celebranti, quo minus liberè, & honorificè possit interservire Divinis Officiis, id quod fuit potissima ratio illius prohibitionis per Text. in cap. Sacerdotum 30. de consecrat. dist. 2. Anton. Augustin. d. cap. 1. Gavanti. in Rubr. Missal. & Breviar. part. 2. tit. 10. vers. Sacerdot. Pignatell. consil. 48. num. 2. in fin. tom. 7. Romaguer. ad Constit. Synodal. Gerunden. lib. 3. tit. 14. cap. 2. n. 10.

Et hæc certiora redduntur, cum aliæ prætereæ non desint circumstantiæ, quæ ad evidentiam excludunt locum illum, in quo positum est dictum sedile, non esse Presbyterium, nec Chorum, etenim occurrit primo, quod in ipsomet plano tertii gradus Altaris de tempore, quo celebrantur Divina Officia stant pueri, & alii Incolæ dicto presenti Summ. num. 2. lit. U. quod sanè non permitteretur, si inibi adfuisset Presbyterium, cum Laicis in illo ne dum sedere, sed etiam stare prohibitum sit juxta Text. express. in d. cap. 1. de Vit. & Honest. Cleric. ibi - Stare, vel sedere inter Clericos non presumant - ibique Gonzal. num. 8. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quest. 13. numer. 26. Frances de Eccles. Cathed. d. cap. 5. numer. 42.; Secundo sese offert, quod in Regno Navarra plures Domini Palatiorum retinent eorum sedilia in simili loco Capellæ majoris Ecclesiarum, ubi sunt Parochiani, ut probant Testes in d. Summ. Petri num. 2. lit. H. quæ consuetudo Ecclesiarum vicinarum multum juvat, non solum ad probandum, quod in eadem Capella situm haud sit asserit Presbyterium, sed etiam ad iustificandam possessionem Domini de Galdiano habendi scamnum in loco controverso juxta Text. in cap. Apostolicæ, de Decim. Abbas in cap. cum olim de consuet. Oldrad. consil. 267. num. 9. Cravetta consil. 118. num. 3. Frances de Eccles. Cathed. cap. 12. num. 63.; Et tertio demùm accedit, quod nec in prima, nec in secunda Instantia controversum fuit Jus Palatii quoad renctionem scamni, quinimmo in Sententia Hispaniarum Nuntii id fuit expressè præsuppositum præterito Summ. Petri num. 3. & 8. & quod magis est hoc idem semper patuit Episcopo Napijonensi, vel ex sæpè dicta relatione habita de anno 1614. vel ex continuis visitationibus in dicta Ecclesia, tum per ipsum, tum etiam per ejus Ministros explicitis, quapropter credendum non est, quod videntibus, & patientibus Episcopis, Visitationibus Ecclesiæ, Rectoribus, Consilio, & Homini-bus dicti loci, si verè scamnum esset in Presbyterio, vel impedimentum, aut deformitatem irrogaret Cultui Divino, non fuisset sub-

latum, ut ponderat *Rota cor. Merlin. dec. 593. num. 8. & dec. 781. n. 8. rec.*

- Sed dato etiam, & non concessio, quod fedile positum sit in vero, & proprio Presbyterio, adhuc obiectum non obstat ob possessionem immemorabilem Petri, quæ in qualibet materia semper attenditur, nec sublata censetur per Ceremoniale Romanum, ut per *Sacr. Congregationem Rituum* sepius resolutum referant *Garz. de Benef. part. 3. cap. 2. §. 1. num. 191. Barbosa. de Canon. & Dignitat. cap. 33. num. 24. Panimol. dec. 1. adnot. 11. n. 39. Pignatelli. consult. 7. num. 25. tom. 1. & consult. 4. num. 2. & consult. 26. n. 23. & seq. tom. 4. Spevelli. decis. 179. num. 37. ad fin. & ita firmavit Rot. dec. 509. num. 1. coram Merlin. & dec. 198. num. 3. coram Duno. Sen.;*
- ea ratione, quod consuetudo, seu possessio immemorabilis nunquam tollitur per quamcunque legem contrariam, nisi de ea fiat expressa mentio, illique fuerit in specie derogatum *Gloss. in cap. 2. de prescript. in 6. Gratian. discept. forens. cap. 492. num. 5. & cap. 578. num. 10. Pignatelli. d. consult. 7. num. 24. Panimol. d. dec. adnot. 11. num. 38. Spevelli. d. dec. 179. n. 37. Rot. dec. 676. n. 1. part. 4. & dec. 197. n. 6. part. 9. rec.*

- Non attenda replicatio, quod etiam, stante consuetudine immemorabili in contrarium, non liceat Laicis habere sedem in Presbyterio, vel ex quo talis consuetudo iudicetur irrationabilis ex indecentia, & incapacitate Laici, & tanquam contra expressam prohibitionem Sacrorum Canonum, vel ex quo uti adversaria (sanctio) ejusdem Ceremonialis Romanæ, censetur reprobata per *Constitut. san. mem. Clem. VIII.* abrogantem cum decreto irritanti quamcunque consuetudinem in contrarium, ut tradunt *Pignatelli. d. consult. 7. num. 27. & seq. Panimol. d. dec. 1. adnot. 11. numer. 41. & seq. Spevelli. dec. 179. n. 36. & seq.* Quoniam asserta irrationabilitas consuetudinis, ex quo contrarietur prohibitioni Sacri Canonis, non refragatur, quia contraria Sententia, quod ea nempe observari debeat quoad retentionem sedis in Presbyterio, quando favore Laici adeat prescriptio quadragennaria cum titulo, vel immemorabilis cum fama Privilegii, licet id repugnet Juri Communi, fuit alias per *Sacr. Roram* admissa in *Valentina Capella 5. Martii 1599. coram Justo*, quam secuti sunt *Lotter. de Re Benef. lib. 1. quaest. 12. num. 27. Daniel. de Nobil. disp. 60. num. 44. Valenzuel. consult. 176. Frances. de Ecclesi. Cathed. d. cap. 5. num. 48. & ipsemet Pignatelli. consult. 3. num. 10. tom. 3. & consult. 4. num. 2. & consult. 16. tom. 4.*, ubi eandem decis. in *Valentina Capella* per extensum refert, *Constitutio* verò *san. mem. Clem. VIII.* expressè derogans cuicumque consuetudini, pariformiter non obstat, cum ea prescriptio nem immemorabilem præservet, ut relatis declarationibus *Sacr. Rituum Congregationis* monet *Pignatelli. consult. 4. num. 6. tom. 4. & sentit præcedenter Rot. coram Merlin. dec. 109. sub n. 1. cor. Duno. sen. dec. 198. n. 7. & in rec. part. 4. tom. 3. dec. 647. n. 10. & seq.*

- Hactenus quoad primam dubii partem; quantum verò ad Præcedentiam Petri in obligationibus faciendis, non impugnabant Parochus,

& litis consortes dictum Petrum debere esse primum in offerendo, cum ipsam deponant *Testes* per eos induci præterito *Summ. illorum num. 2.*, sed negabant solum id fieri posse in loco nobiliori, & separato ab illo, in quo Parochus oblationes à ceteris Parochianis recipiebat; verumtamen illius bonum Jus etiam in hac parte resultare visum est, nemum ad effectum gaudendi praelatione hujusmodi quoad omnes Incolas, per se, filios, & consanguineos, & invitatos in loco digniori, videlicet in principio tertii gradus Altaris, & in conspectu prædicti sedilis, sed etiam per ejus Uxorem, filias, consanguineas, invitatas, ac familiares propè sepulchrum Domini Palatii, quæ sita est propè ultimum gradum, dictæ Capellæ majoris, & quidem separatim à ceteris aliis mulieribus, quæ ex post propè locum aquæ benedictæ offerre solent, nam, respectu Præcedentia competentis Petro, filiis, consanguineis, aliisque invitatis, plene constat de illorum antiqua possessione ex pluribus Testibus, aliis nempe examinatis de anno 1574. d. *Summ. præsentis num. 3.*, aliis repetitis de anno 1642. dicto *Summ. num. 5.*, aliis nuper in præsent lite inductis præterito *Summ. num. 11. & modern. num. 2. lit. N. A. & B.*, & demum aliis duobus ex tribus nobilibus, qui erant etiam auctores in causa contra Petrum, & postea à lite recesserunt dicto præterito *Summ. num. 9.* & respectu ad relictarum, Uxoris, filiarum, consanguinearum, ceterarumque foeminarum, quæ fuissent invitatae, ac familiarium, antiqua pariter possessio probatur, tum ex dictis Testibus, tum etiam ex omnibus aliis ex parte Parochi inductis præterito illius *Summ. num. 2.*, qua quidem longeva possessione stante, acquisitum censetur Jus, & iustus titulus etiam pro offertorio, prius, ac in loco excelsiori faciendū, tam favore virorum, quam Uxoris, & aliarum foeminarum, ut tenet Jo. Faber. in §. *Aliam* verò instituit. de honor. possess. Laur. in l. si quis à liberis in princip. sub num. 32. ff. de liber. agnos. Perex de Lar. de Amiverf. & Capellan. lib. 2. cap. 24. sub num. 22. vers. tamen possit. Marzar. consult. 25. in princip. fol. 229. vers. binc Jo. Faber. Gratian. discept. forens. cap. 210. sub num. 34. Hermosil. ad Lopez. gloss. 2. proleg. part. 5. n. 103. Salgad. de Reg. prorect. part. 2. cap. 9. n. 24. Rot. dec. 102. n. 17. & seqq. par. 10. rec.

Præmaximè quia possessio prædicta non habet Juris resistentiam, sed potius assistentiam, ex quo in obligationibus faciendis Nobilior de Jure semper præferri debet, juxta notata per *Cassan. in Catálogo. Glor. Mund. part. 1. considerat. 18. & ad consuetudinem Burgund. rub. 6. entre gens nobles, V. qui dicantur nobiles n. 1. Carol. Rot. de Priuileg. Mulier. cap. 2. num. 129.*, id quod procedit etiam respectu Uxoris, nam Præcedentia, quæ competit viro in obligationibus faciendis, debetur etiam ejus Uxori, ut in puncto firmat *Rota in rec. dec. 224. n. 7. & decis. 257. num. 7. & seq. & n. 8. part. 14. & dec. 210. n. 4. & seq. part. 15.* cum eidem debitus sit idem honor, ac Marito, cujus radii coruscant l. *Femina 8. l. Nupti 12. ff. de Senator. Cassan. in Catálogo. Glor. Mund.*

Mund. part. 8. *considerat.* 21. *Tiraquell. de Nobilit.* cap. 18. num. 1. & *seq. Ottol.* cod. *tract. cap. ult. circa fin. Giovagnon. conf.* 8. num. 22. & 28. lib. 2. *Ciriac. controu.* 273. num. 22. & *seq. Jul. Capon. discip.* 329. num. 25. & *seq. Cavig. latr. dec.* 181. num. 18. & 39. Idemque locum habet etiam quoad filios, & filias, consanguineas invitatas, ac familiares, cum isti eadem gaudeant nobilitate, nec dicantur hujusmodi præeminentias acquirere, ut singuli, & ex eorum Personis tantum, sed omnes tanquam unus corporis, & familie Palatii, ex firmatis per *Cassan. in Catalog. Glor. Mund. part. 6. confid. 6. Larr. Allegat. Fiscal.* 52. num. 21. & *seq. Clarin. controu. lib. 2. cap. 119. n. 8.*

Neque obstat, quod oblationes recipi debeant per Sacerdotem in ipso Altari ad *Tex. in cap. ut omnis Christianus, de Consecrat. distinct.* 1. Concil. *Illerdem.* 2. Canon. 4. *Mantif. concen.* 1. Canon. 4. *Quavnt. in Manuali Episcop.* 1. oblatio n. 9. *Barbof. dec. Apostolic.* 322. num. 3. *Novar. in Lucern. regular. V. oblationes num. 3. Fagnan. in cap. Pastoral. de bis que sunt à Prælati n. 41. Pignatell. consult.* 142. num. 3. tom. 8. quin sacris vestibus indutus pro illis recipiendis cogi valeat per Ecclesiam indecentem ulterius progredi, nã secus per hujusmodi coactivum progressum imponatur servitus Ecclesiæ, quæ nunquam de cetero absque legitimo titulo acquiri potest, ut ponderat *Ugolin. de Potest. Episcop. cap. 17. n. 9. Pignatell. consult.* 129. n. 14. tom. 4.

Quandoquidem, cum non idem mos circum, in quo recipi debent oblationes, servetur in omnibus Ecclesiis, sed diversus, juxta varietatem regionum, & temporum, ut videre est apud *Durand. de Rit. Eccles. lib. 2. cap. 26. num. 4. eruditè Christian. Lup. ad Concil. 10. n. 5. in Not. ad Concil. Roman. 5. Canon. 13. fol. 219. & seqq. Card. Bon. rer. Liturgicar. lib. 2. cap. 9. n. 1. Gonzal. Ad Concil. Illiberitan. lib. 2. cap. 55. fol. 292. lit. C. adeo ut olim apud Latinos morem diu viguisse occurreret per Sacerdotes offerrentibus dona ex ordine Roman, scriptum reliquerint *Christian. Lup. ubi supra fol. 219. Card. Bon. d. lib. 2. cap. 9. num. 1. in fin. Nulla exinde assignabilis est indecentia, si Parocus in Ecclesia de Galdiano se retrahens à medio Altaris descendat ad ejus infimum gradum ad effectum colligendi oblationes ab Hominibus, & postea ad ultorem Ecclesiæ locum progrediatur pro illis recipiendis à mulieribus, cum id, stante consuetudine, Parocho permittum censeatur, ut in Synodo *Aquisgranen. lib. 1. cap. 6. n. 7. Synod. Tolitan. lib. 3. tit. 14. de celebrat. Missur. confit.* 7. *Bault. part. 3. de Rit. servand. cap. 11. de Miss. Solemn. artic. 7. num. 10. Biff. in Hierurg. V. Sacerdos n. 21. tom. 2. Fagnan. in dist. cap. Pastoralis. m. 41. de bis que sunt à Prælati n. 41. Pignatell. consult.* 142. num. 3. post med. dom. 8. *Christian. Lup. ubi supra in notis ad Concil. Roman. 5. d. Canon. 13. fol. 219. Sacerdotes enim, & signanter illi, qui novas Missas celebrant, prohibenter solum Ecclesiæ circiter pro exigendis, & postulandis oblationibus ob affectum avaritiæ, quem actus iste redoleret, ut ex declaratione Sacr. Con-***

greg. Concilii tradunt Zerol. in Prax. Episc. V. Missa vers. 2. Barbof. in collectan. ad Concil. sess. 22. de Sacrific. Missæ cap. 8. num. 2. Gavani, in Rubr. Missal. cap. 2. tit. 7. num. 5. vers. si facienda est oblatio Biff. in Hierurg. V. oblatio, num. 4. tom. 2. Pignatell. d. consult. 142. n. 3. tom. 8. Quart. in Rubr. Missal. part. 2. tit. 7. sect. 3. dub. 1. vers. colligitur 3.

Quod certis in præsentem evadit, quia controverfia non vertitur super eo, quod Parochus cogendus sit pro habenda oblatione accedere ad scannum, ubi sedet Dominus Palatii, quemadmodum ex adverso perperam præsupponitur, sed contentio est solum, ut idem Parochus occasione quâ voluntariè descendit ab Altari ad illius infimum gradum pro recipiendis donis ab Hominibus oblati, & teneatur juxta solitum prius recipere in plano tertii gradus à Domino Palatii, ejusque filius, consanguineis, invitatis, ac familiaribus ibidem ad hunc effectum conventis, & successivè per Ecclesiam ulterius progrediendo pro colligendis oblationibus à mulieribus, eas prius teneatur accipere in sepultura ejusdem D. Palatii ab ejus Uxore, filiabus, consanguineis, aliisque mulieribus invitatis, & familiaribus, quod sanè cum nullam Parochi indecentiam præferat, sed præeminentiam tantum nobiliori de Jure debitam importet, neque ullam per consequens Ecclesiæ servitutem imponere videtur.

Nec Petri possessio turbata remanet ex Testibus ex parte Parochi, & illis consortium indultis; Quoniam ultra quod duo præceteris in eo conveniunt, quod Dominus Palatii oblationem facit super plano tertii gradus Altaris, ceteri vero Incole subitus dictum gradum d. *Summ. Petri num. 14. lit. B. & N.*, qui proinde contra ipsos inducentes plenè probant *Farinac. de Testib. quest. 62. n. 244. Gratian. discip. forens. cap. 505. numer. 6. & seqq. Rot. coram Burati. dec. 553. n. 6. cor. Cels. dec. 150. num. 6. & seq. & in rec. dec. 208. n. 12. part. 17. Præterea dicti Testes, vel nullam in eorum dicto promerentur fidem, cum nonnulli sint habitatores, & naturales ejusdem loci de Galdiano, & per consequens in causa principaliter interessati, ut de Testibus universitatis deponentibus in re, quæ singulorum interesse, ut honorem concernit *Curt. jun. in tract. de Testib. n. 11. Bozadil. lib. 3. Politic. cap. 8. num. 97. & seqq. Sard. dec. 236. num. 2. Rot. dec. 654. num. 4. coram Burati. dec. 284. num. 3. coram Celfo, & dec. 233. n. 6. cor. Cels. part. 13. rec., & in puncto Præcedentiæ *Cappi. latr. dec. 181. num. 41. lib. 2. alii sunt consanguinei in primo & secundo gradu illorum, qui mandatum dederunt ad præsentem litem, Rot. coram Durand. dec. 427. num. 3. coram Cels. dec. 166. n. 6. & in rec. dec. 327. n. 14. part. 12. & dec. 54. numer. 12. part. 17. Ceteri vero deponent de tempore Infantilis ætatis, Farinac. de Testib. quest. 58. n. 61. & seq. Rot. coram Dinizio. jan. dec. 886. n. 6. & in recen. dec. 293. n. 7. & seq. part. 13.***

Vel contraponendi non sunt tot aliis Testibus per eundem Petrum examinatis, cum isti præferendi sint, æquum quia longe alios in numero excedant ad *Text. in vup. fieri caus.*

sa, & probat, Rot. in rec. dec. 369. numer. 65. part. 19. & in Roman. Testam. 7. Decembris proximi præteritij. Et in omnem casum coram
 47 Me sunt exteri, & aliqui, utpotè quia eidem Parochiali Ecclesiæ Intervierunt, sunt plene Informati, Falsin, in cap. nostra, num. 10. de Testib. Rot. in rec. part. 19. dec. 297. num. 20. Sed etiam quia in concursu Testium affirmantium de Præcedentia aliorumque illam negantium, semper prævalere debet depositio illorum, qui pro affirmativa deponent, juxta Theoricam Bartoli in l. in diem proferre §. Si plures, sub n. 3. ff. de recept. arbit. quam in his terminis sequitur Rota in rec. dec. 242. num. 4. part. 16.

Ex eisdem principiis verò constitit pariter de bono Jure Petri quoad Jus præcedendi in Processionibus & aliis publicis functionibus, tam intus, quam extra Ecclesiam non solum per se, filios, consanguineos, & invitatos, ceteris aliis Incolis, & Hominibus ejusdem loci, sed etiam per Uxorem, filias, consanguineas, invitatas, ac alias Personas de ejus familia respectu aliarum sceminarum, nam quemadmodum de antiqua illius quasi possessione deponent plures testes formiter examinati præterito Summ. Petri num. 10. lit. A. & num. 12., & præsentij Summ. ejusdem n. 1. lit. A. num. 2. lit. C. & D., & num. 3. & 5., quæ nequè à scribentibus pro Parocho impugnatur, ita ex illa acquisitum dubio procul dici debet Jus præcedendi in antedictis functionibus, tam favore virorum, quam Uxoris, aliarumque sceminarum, ut tenent Lar. in d. l. si quis à liberis in princip. num. 31. & seqq. ff. de liber. agnoscen. Perez de Lar. de Amvers. & Capellan. lib. 1. cap. 24. sub n. 22. Pactam. de probat. lib. 2. cap. 26. num. 145. & seqq. Gratian. discept. forens. cap. 210. sub numer. 34. Hermosil. loc. cit. num. 104. Salgad. de Reg. protest. part. 2. cap. 9. num. 24. Ciarlin. controu. lib. 2. cap. 19. sub num. 7. & seqq. ubi id
 50 ampliat ad totam familiam Themud. dec. Portugal. 51. sub num. 20., eo signanter, qui-

etiam de Jure, & secundum Cereemoniale Romanum nobiliores, & digniores in omnibus functionibus Ecclesiasticis cæteris alijs præferuntur, ad tradita per Franc. de Ecclesi. Cathed. cap. 25. num. 382. & seq. Pifcar. in Prax. Cereemonial. lib. 2. sect. 10. cap. 21. num. 21. Pignatelli. consult. 62. tom. 6. Themud. Dec. Portugal. dec. 49. 50. & 51. per tot.

Quo verò ad præminentiam dicendi responsum particulare super Sepultura Familiæ Palatii prælativæ quoad omnes alias post respons. General. quæ reliquam docti partem concernit, resolutum fuit, non constare, de bono Jure Petri, neque ad effectum manutentionis, quamvis enim acquiri possit præminentia, ut Sacerdos finita Missa Conventuali accedat ad aliquod sepulcrum, recitaturus responsum pro suffragio Defunctorum, ut firmavit in puncto Rot. dec. 234. num. 9. dec. 257. in princip. & n. 11. vers. bonum etiam fuit part. 14. & dec. 210. n. 1. part. 15. rec. atque ad hunc effectum fuerint per Petrum Indusil aliqui Testes deponentes Parochum consuevisse post responsum Generale recitare Responsum in Sepultura Palatii prælativæ

quoad alias ejusdem Ecclesiæ, præterito illius Summ. num. 13. Nihilominus quia quamplures alij Testes ex parte ejusdem Parochi examinati, asserunt illum ad sui libitum recitare super Sepulcris Responsoris, absque ulla prælatione, præterito Summ. Parochi num. 2. hinc Domini in harum probationum confictu magis adhaerendum esse censuerunt illi, quæ refertur ex Testibus pro Parocho Inductis, cum illi tanquam deponentes pro libertate Ecclesiæ veniant præferendi Gabr. de Testib. lib. 1. conclus. 4. num. 79. cum aliis relatis per Farinac. de Test. quest. 65. num. 188. & seqq.

Facilius autem quia actus omnes, de quibus Testes ex parte ejusdem Petri deponent, videntur merè facultativi, ac procedentes ex urbanitate, seu potius consanguinitate Parochi, qui tunc temporis erat de ipsamet familia de Galdiano, unde ex illis nullum Jus, nec quasi possessio eidem acquiri potuit, ut per DD. in l. si certis annis C. de post. Gratian. discept. forens. cap. 113. num. 61. Possib. de manut. observ. 53. num. 10. & per tot. Pignatelli. consult. 49. num. 4. & per tot. tom. 7. Rot. cor. Scraphin. dec. 189. num. 1. & coram Gregor. dec. 162. num. 10. ibique Add. num. 16. cor. Merlin. dec. 593. num. 7. & in rec. dec. 251. num. 16. part. 19. in his enim actibus facultativis, ut quasi possessio alicui acquisita dicatur, requiritur, quod ipse Parochus prohibitus fuerit recitare prius Responsum in alijs Sepulcris, eidemque prohibitioni acquieverit, ut notant Tranchedin. consult. 120. n. 20 Possib. de manut. observ. 53. n. 28. Godvagnon. consult. 9. numer. 87. lib. 1. Add. ad Ludovici. d. dec. 162. n. 15. Et ita utraque &c.

R. P. D. DELL' OLMO,

Pampilonen. Præminentiarum.

Luna 7. Martii 1701.

IN Disputatione hujus Cause habita die 3. Februarii superioris anni, resolutum fuit, constare de bono Jure Petri, etiam ad effectum manutentionis, tam super retentione Scamini in asserito Præbiterio, seu plano tertij gradus Altaris Capellæ majoris Ecclesiæ Parochialis loci de Galdiano, ac super Præminentia prius offerendi per ipsum, filios, consanguineos, & invitatos in plano dicti tertij gradus, ac per ejus Uxorem, filias, consanguineas, & invitatos ac familiares propè sepulcrum Domini Palatii, quàm etiam super jure præcedendi in Processionibus, aliisque publicis functionibus, tam intus, quam extra Ecclesiam, non solum per se, filios, consanguineos, & invitatos cæteros alios Incolas ejusdem loci; sed etiam per Uxorem, filias, consanguineas, invitatas, cæterasque personas de ejus familia respectu aliarum sceminarum; Negative verò responsum fuit, quoad asseritam Præminentiam dicendi Responsum particulare super sepultura familiæ Palatii prælativæ quoad omnes alias sepulturas. Cum autem ob novam audientiam utriusque ex Partibus elargitam, disputatio super his omnibus fuerit hodiè reintegrata, Domini ob

votorum scilicet, dilata resolutione circa dictum Responforium prælativè recitandum super Sepultura Palatii, quoad reliqua steterunt in decisis.

- Iterum namque quoad prædicta visum est consistere de bono iure Petri; respectu siquidem ad retentionem scamni in plano dicti tertii gradus Altaris, cum ipsi assistat longissima Consuetudo, memoriam hominum excedens, iuxta quam, nedom ipse, sed etiam majores sui, tanquam Domini Palatii, ac perspicua Nobilitate decorati inibi dictum Scamnum, ydientibus, ac patientibus Episcopis, 56 & Rectoribus, pacificè semper retinuerunt, ex hac sanè, adeo longi temporis intercedine, iustus illi refultat titulus possidendi, ex his quæ in terminis præcisè tradunt *Valenzuel, cons. 176. num. 1. & seqq., Franc. de Eccles. Cathed. cap. 5. num. 48. Rot. dec. 531. n. 6. part. 18. recent.*, cum aliis adductis in mea præterita Decisione §. *Et quod magis est*; cum in quilibet præminentiarum materia consuetudis tribut, totumque operetur, tametsi Juris Communis dispositioni repugnaret *gloss. in cap. 2. V. assultetur in fin. de Offic. Archidiacon. Felin. in cap. statumus, de majorit. & obed. Cyriac. controu. 101. num. 173. Rot. coram Gregor. dec. 124. num. 2. & 4. cor. Merlin. dec. 593. num. 1. & in recent. part. 5. dec. 85. num. 6. & seqq. & in Colouien. Præcedentia super bono iure 4. Junii 1633. §. Quamvis enim, & 22. Martii 1697. §. Si quidem, coram R. P. D. meo Muto, quæ impressæ reperiuntur post Antonell. de jur. & oner. Clericorum in ordine la 19. & la 21.*

- Fuisse autem Petrum, ejusque Authores in possessione immemorabili retinendi Bancum, seu sedile in loco controverso, non potest in dubium revocari, utpote quia id perspicue apparet, tum ex enunciativa contenta in supradicti libello porrecto Episcopo Pampilonen. de anno 1614. ibi — *e che hanno tenuto, e tengono il loro posto dentro li gradi della Cappella maggiore, e questo da tempo immemorabile a questa parte*; tum etiam ex Testibus examinatis usque de anno 1642. de ejusdem scamni retentione in eodem loco deponentibus; tum denique ex aliis Testibus octuagenariis nuper rimè ductis, qui tanquam deponentes cum omnibus circumstantiis requisitis à *gloss. in cap. 1. V. memoria de præscript. in 6.*, dubium non est, quia hujusmodi immemorabilem possessionem concludant; Haud relevante, quod non fuerint formiter repetiti, quia cum robur acquirant à supradicta enunciativa emissâ de anno 1614. & adminiculentur ab aliis Testibus formiter examinatis de anno 1642. utique etiam ad perpetuum deponent, concludentem tamen probationem constituunt, siquænter ad effectum assequendi manutentionem, in cuius iudicio probationes etiam minores, & leviores admittuntur, juxta notata per *Posib. de manus, obsequio. 28. num. 31. Rot. post eundem dec. 547. num. 2. & in rec. part. 18. dec. 95. n. 7. & seqq.*

Nec præadducta immemorabilis consuetudo tolli videbatur ex denuò incoleata responsione, quod illa videlicet, vel sit irrationalis ob indecentiam, & incapacitatem Lai-

ci habendi scamnum in Presbyterio, exem- 60
plo Divi Ambrosii, qui Theodosio Imperatori sedem in loco hujusmodi denegavit, ut refert *Card. de Luc. de præmin. disc. 44. num. 3.*, vel tanquam repugnans sanctioni Cæremonialis Romani censetur abrogata per Constitutionem 61
nem famæ Clementis VIII., irritantem quantumque consuetudinem in contrarium. Quoniam, ultra quod ex latè animadvertis in mea præterita Decisione §. *Præmissum enim cum duobus segg.* satis superque appareat loco illi, in quo sedile positum est, nullatenus Chori, ac Presbyterii nomen convenire posse, minisque ejusdem sedilis retentionem impedire, quominus celebrans liberè, ac honorificè valeat Divinis Officiis incumbere, validissima rursus occurrebatur replicatio, quod objecta irrationalitas quicquid operari valeat respectu aliarum consuetudinum, de quibus loquuntur quotquot auctoritates in contrarium adductæ, certè allegari nequit respectu alterius, quæ per tempus memoriam hominum excedens induta fuit; hæc enim cum in quilibet materia 62
privilegium, seu alium quencumque meliorem titulum tribuere apta sit *cap. super quibusdam 26. §. Præterea de V. signif. Card. de Luc. de Canonis, disc. 11. num. 6. Rot. in recent. part. 18. dec. 671. num. 16. & in Gerunden. Ferial. 11. Decembris 1699. §. Quæ omnia, cor. R. P. D. meo Lancetta, hinc à Ductoribus admittitur, ut etiam Laici ea mediante valeant scamnum in Presbyterio retinere, quamvis de 63
cætero id repugnet Juris Communis dispositioni, ut videre est penes *Valenzuel, cons. 176. Daniel. de Nobilit. disput. 60. num. 44. Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quest. 13. num. 27. Franc. de Eccles. Cathedral. cap. 5. num. 48. Pignatell. consulti. 3. num. 10. tom. 3. & consulti. 4. n. 2. tom. 4.* illamque in his terminis admisit *Rot. in Valentinæ Capella 5. Martii 1599. cor. Jusso, quæ legitur registrata penes eundem Pignatell. post consulti. 16. tom. 4.*, unde potiori jure admittenda venit in præsentii hypothesi; cum immemorabili possessioni ejusdem Petri aditipuletur etiam mos generaliter vigens in Regno Navarræ, juxta quem Domini Palatiorum, sedilia in simili loco retinere solent; Concurrente autem Regionis consuetudine, hæc potissimè deferendum est, cum quod in aliis partibus illicitum, & scandalosum videretur, in altera licitum, & congruum soleat reputari, ut in his serè verbis monet *Card. de Luc. de præmin. disc. 44. num. 10.*, ubi quod potius scandalum recoleret id negare.*

Constitutio verò fam. mem. Clementis VIII. derogat quidem omnibus aliis consuetudinibus, sed immemorabilem præservat, ut ex mente *Sac. Rituum Congregationis* tradit *Pignatell. consulti. 4. num. 6. tom. 4. & firmat Rot. coram Duno. Sen. dec. 198. num. 7. coram Merlin. dec. 109. sub num. 1. & in rec. part. 4. tom. 3. dec. 547. num. 10. & seqq.*, ea ratione, quia consuetudo retinendi sedes Laicorum in Presbyterio non est directè contra Cæremonialis dispositionem, dum illud expressè id non prohibet, sed solum statuit decere Principibus habere sedes plus, & minus ornatas pro cuiusquam Dignitate, & gradu eorum Presbyterium, & Chorum; ex hoc autem cum infer-

ri nequeat prohibitio per actum negativum, sed ea solum eliciatur per modum affirmativum, implicitam negationem tantummodo habentem; inde sequitur, tantam non esse ejusdem Cæremonialis resistitiam, ut per inmemorabilem consuetudinem non possit Laicus acquirere Jus retinendi scamnum in Presbyterio, ut notant *Panimoll. dec. t. adnot. 11. numer. 40. Pignatell. consulti. 7. n. 26. tom. 1. eandemque consuetudinem per consequens non censeri per dictam Constitutionem abrogaram, cum hac eas tantum consuetudines damnet, quæ expressè, ac directè adversantur dispositis in dicto Cæremoniali, ad firmata per Rot. dec. 102. num. 14. part. 10. recent.*

Ex his verò transeunt Dominus ad Jus faciendi oblationes per Petrum, ejusque filios, consanguineos, & invitatos in principio tertii gradus Altaris, prælativè quoad alios Incolas, qui illas offerunt infimo gradu, ac per ejus Uxorem, filias, consanguineas, invitatas, ac familiares propè sepulchrum Domini Palatii, separatim à cæteris aliis mulieribus, quæ propè locum Aquæ Benedictæ ex post offerre solent, illius bonum jus constitit ex longa possessione in lisdem locis prius offerendi, comprobata ex Testibus de annis 1574. 1642., atque ad præsens respectivè examinatis *Summario distributo die 30. Martii 1699. num. 2. g. & 11. atque altero exhibitio in præterita propositione num. 2. 3. & 5. quæ ad hunc effectum, sufficientem, justumque titulum tribuit, tam favore virorum, quam Uxoris, aliarumque sexinarum, ut ex Marzav. Gratian. Hermosill. ad Lopez Salgad., aliisque pluribus firmat decisio, quæ revidetur §. Hactenus quoad primam.*

Nec quasi possessio hujusmodi inficiari potest ex præsupposita indecentia, quod Parochus Sacris vestibus indutus, teneatur Ecclesiam circumire, pro dictis oblationibus recipiendis, quando illas in ipso Altari exigere debet ad Text. in cap. ut omnis Christianus, de consecrat. dist. 11., Faguan. in cap. Pastoralis n. 41. de his quæ sunt à Prelat., Pignatell. consulti. 142. num. 3. tom. 8. Cum etenim, ut bene advertit decisio, quæ revidetur §. Quamodoquidem, ob diversitatem moris unius regionis ab altera, circa locum recipiendi dictas oblationes, eveniat, quod Parochus juxta consuetudinem illius Regionis, in qua degit, eas licitè, ac decenter valeat exigere ex notatis per Christian. Lup. ad Concil. tom. 5. in notis ad Concil. Roman. 5. Canon. 13. fol. 219. Faguan. in dicto cap. Pastoralis num. 41. de his quæ sunt à Prelat., nullum sanè irrationabilitatis, ac indecentiæ absurdum allegari potest, si Parochus loci de Galdiano juxta solum descendat ad infimum gradum Altaris pro dictis oblationibus colligendis ab hominibus, & successivè pro illis habendis à mulieribus ad ulteriorem Ecclesiæ locum progrediatur; Et tanto minùs in casu præsentis, in quo quæstio est solum, ut idem Parochus occasione qua, juxta memoratam consuetudinem, descendat ad dictum infimum gradum, oblationes prius recipiat in Plano tertii gradus à Petro, tanquam Domino Palatii, ejusque filijs, consanguineis, & invitatis, &

cum ulterius successivè progredietur pro illis colligendis à mulieribus, eas prius debeat recipere propè sepulchrum Domini Palatii ab ejus uxore, filiabus, consanguineis, invitatis, ac familiaribus. Hoc namque, cum substantialiter importet Præcedentiam dumtaxat, quæ de jure in oblationibus faciendis, Nobilioribus debita est, ad tradita per Cassau. in Catbal. Glor. Mund. part. 1. consider. 18. & ad consuetud. Burgund. rubr. 6. entre gent Nobles V. qui dicantur Nobiles num. 1. Carol. Rot. de privil. mulier. cap. 2. n. 129. nullam per consequens eidem Parocho indecentiam irrogare potest.

Minusque manutentio denegari poterat, vel ex quo Possessio Petri eliciatur ex actibus, qui processerunt ex mera voluntate, ac facultate Parochorum, vel quia ex depositionibus aliorum testium resulter cæteros Parochianos fecisse oblationes in eodem loco, in quo Parochus eas recepit à Domino Palatii, hac sola intercedente differentia, quod ipse erat omnium primus in offerendo. Quoniam præsumptio facultatis in themate excluditur ex pluralitate actuum per longissimum tempus, ita à Parochis continuatorum, qui proinde constituunt Petrum in statu omnino manebilibi, ad tradita per Possib. de manu. observ. 53. num. 20. Rot. post eundem dec. 32. n. 9. & in Urgellen. Seruinitum 15. Martii 1697. §. Et quidem primo, coram bon. mem. Ursino.

Testes verò prædicti nullam prorsus promerentur fidem, nam ultra alias, quas patiuntur exceptiones, sunt habitatores, & naturales ejusdem loci de Galdiano, & consequenter in causâ interestati, ut tradunt *Boyardill. lib. 3. polit. cap. 8. num. 97. & seqq. Rot. cor. Buratt. dec. 504. num. 4. & in præterita Decisione §. Nec Petri, & de cætero, nec etiam contraponendi essent aliis testibus ab eodem Petro examinatis, quia isti semper præferendi essent, vel tanquam numero plures cap. cum in nosfra, de Test., Gabriel. eodem tit. conclus. 4. num. 50., Rota coram Dunoze. jun. decif. 245. num. 4. vel tanquam de Præcedentia deponentes, qui in concursu aliorum illam negantium prævalere debent Rot. in recent. decif. 242. num. 4. part. 16. & in dicta mea Decisione §. Vel contraponendi, in fin. Hoc etiam rursus accedente, quod duò ex testibus ejusdem Parochii expressè deponunt, Garziam, fecisse oblationes in loco diverso, nempe in Plano dicti tertii gradus Altaris, cæteros verò incolas subitus illum. Hi autem testes, utpotè ab ipso Paroco inducti, plenam contra ipsorum probationem faciunt, Gratian. discipul. forens. cap. 505. num. 6. & seqq. Rota coram Celf. decif. 150. n. 6. & seqq. & in Romana Donationis 30. Januarii 1697. §. Ita, coram Me.*

Prout nec minùs obflare potuit asserta consuetudo, vicens in Regno Navaræ, quod scilicet Domini Palatiorum, quamvis sint Ecclesiarum Patroni, in oblationibus faciendis, gaudeant solo jure cæteros præcedendi, non autem faciendi oblationes in loco diverso, ac separato; quoniam de hujusmodi consuetudine nulla penitus affertur justificatio, neque ea defumi potest ex Decisione edita in alia *Pampilonen. Præclementiarum coram Comit. 77 in-*

inter illius impressas la 153., confirmata eorundem Card. Mantica, ut in alia Decis. pariter inter illius impressas la 244. quia in dictis Decisionibus actum fuit simpliciter de Præminentia prius offerendi, quam ratione Nobilitatis, ac Patronatus Ecclesiæ Domino Palatii debere declaratum fuit, sed de loco, in quo oblationes fieri debeant, nec verbum habetur, unde nec sumum quidem dictæ asseræ consuetudinis præbere valent.

Similiter demum quoad Præcedentiam in processionibus, aliisque publicis functionibus, tam intra, quam extra Ecclesiam, bonum, jus Petri iterum constare visum est, tum ex antiqua ejus quasi possessione, quæ illi, ejusque uxori, filiis, invitatis, ac familiaribus hujusmodi Præcedentiam acquisivit *Gratian. discept. for. cap. 210. sub num. 34. Salgad. de Reg. Protest. part. 2. cap. 9. num. 24. Clarin. controuv. lib. 2. cap. 119. sub n. 7. & seqq. Thomaud. dec. Portbugall. 51. sub n. 20.*, tum etiam ex juris dispositione, quæ Nobiliores, ac digniores in omnibus functionibus Ecclesiasticis cæteris aliis præferri demandat, ex auctoritatibus allegatis In dicta mea præterita Decisione §. *Ex eisdem*; Id, quod de cætero agnoscences Ipsimet Parochus, & alii litis consortes in hodierna audientia amplius non audebant impugnare,

Et ita utraque, &c.

R. P. D. CAFFARELLO.

Pampilonen. Beneficii de Allo.

Veneris 13. Februarii 1705.

ARGUMENTUM.

Qui Vicariam habet, ob Curam animarum, residentiam requirentem, potest, absque incompatibilitate, obtinere in eadem Ecclesia Beneficium, quod residentiam pariter exposcat, dummodo ea non sit simplex, seu præcia sub amissione Beneficii, sed tantum causativa, ad effectum privationis fructuum; accedente præsertim diuturna observantia,

SUMMARIUM.

- 1 Qui Altari servit, de Altari vivere debet.
- 2 Duo Beneficia, æquè personalem residentiam requirentia, sunt inter se incompatibilia.
- 3 Quotuplex sit residentia.
- 4 Quando residentia est continua, simplex, & præcia, sub tituli privatione, & amissione Beneficii, inducitur incompatibilitas, propter quam per affectuonem secundæ Beneficii, vacat ipso jure primum.
- 5 Securò verò, quando residentia non est perpetua, sed ad certum tempus, vel non est præcia, sed causativa, respectu privationis fructuum; quia tunc novum Beneficium non dicitur incompatibile cum alio, & primum per alterius affectuonem non vacat, & n. 6.
- 7 Quoties servitium Ecclesiæ adimpleri potest.

Tom. II.

test per substitutum; non censetur voluit a præcia residentia, sed tantum causativa.

- 8 Per affectuonem alterius Beneficii incompatibilis, primum vacat, & utrumque retineri non potest ultra duos menses.
- 9 Ad mutandam qualitatem perpetuæ residentie in causativam, sufficit lapsus quadragesima annorum.
- 10 Consuetudine introduci potest, ut etiam duo Beneficia uniformia valeant in eadem Ecclesia retineri.
- 11 Distributiones, aliæque similia emolumenta, inter presentes de jure repartiri debent.
- 12 Nec per particularem Beneficiatorum Constitutionem status potest, ut intercurrentes habeantur pro absentibus, contra expressam Juris, & Sacri Conc. Trid. sanctionem.
- 13 Beneficiarius, non interveniens Choro Statutis horis, vel diebus, amittit distributiones illius hora, vel diei, quibus non interfuit.
- 14 Confirmatio actus cum clausula quatenus sit juri conformis, evanescit; statim ac adversarius juri dignoscitur.
- 15 Lex, aut Statutum nunquam tolli potest per non usum, aut simplicem consuetudinem.
- 16 Limita, quando contrarius usus effectum habuit in contradictorio judicio.
- 17 Non usus Statuti, seu Constitutionis, per spatium quadragesima annorum, censetur abnudd præscriptus.

DECISIO XXXIV.

Responsum fuit infirmendam esse sententiam contumaciam à R. P. D. meo Caprara promulgatam adversus Josephum, alia duo præcedentia judicata sibi favorabilia obtinentem, tum Episcopalis Curie Pampilonen., tum Metropolitane Burgensis: Hic enim uti possessor unius ex sex Beneficiis Parochialis Ecclesiæ Loci de Allo, de omnibus fructibus, & distributionibus ad Beneficium quoque modo pertinentibus, participare debet, cum æquum non sit, ad onus Ecclesiæ electum, à mercede repellere, cap. cum Secundum Apostolum, & cap. extirpande, de Præben. & Dignit.

Parique faciendum est fundamentum contrariæ Decisionis, quod cum Josephus obtinuerit in eadem Ecclesia Vicariam, personalem residentiam ob Curam Animarum requirentem, hæc incompatibilis sit cum Beneficio, particulariter onus personalis residentie habente ad Concil. Trid. sess. 7. cap. 4. de ref. & sess. 24. cap. 17. eod. tit.

Ad effectum enim, ut possit oriri alicujus dignitatis incompatibilis cum priori Beneficio, tres residentie species sunt distinguendæ. Alia est residentia illa, quæ dicitur continua, simplex, seu præcia sub privatione tituli, si Beneficiatus continuò non resideat, exceptis tantummodo temporibus à S. Tridentina Synodo statutis: Alia non continua, sed in certis temporibus; Alia verò continua, non

raten simpliciter, & præcisè, sed causativè, respectu tantum privationis fructuum, ad DD. in cap. final. de Cleric. non resid. ubi Innocent. Joannes And. Anton. de Butr. & Imol. quos sequitur Gonzal. ad Regul. & Cancell. gloss. 15. num. 20. & optimè Rois dec. 483. n. 1. part. 1. recent.

In primo siquidem casu, quando residentia est continua, simplex, & præcisa sub tituli privatione, & amissionis Beneficii clara est dispositio SS. Concil. Trident. d. sess. 7. de reformat. cap. 4. & sess. 24. cap. 17. pariter de reform. Cujus vigore per affectionem secundi ipsi Jure vacat primum propter incompatibilitatem, in Gonzal. d. Reg. 8. ead. gloss. 15. n. 21. Panimol. in 1. adnot. ad dec. 31. n. 2. & 6. ubi concordantes.

Secus est autem in aliis duobus casibus, quando scilicet residentia non est perpetua, sed ad certum tempus, vel non est præcisa, sed causativa respectu privationis fructuum; In his enim cum Beneficium non dicatur requirere continuam, seu simplicem, & præcisam residentiam, sed ad tempus, aut causativam, novum Beneficium non dicitur incompatibile cum alio, & primum per alterius affectionem non vacat. Parisi. de Resignat. lib. 3. quest. 1. num. 128. Foduri. Quest. Benef. part. 2. cap. 5. §. 6. num. 8. cum seqq. Antonell. de Regimin. Eccles. lib. 3. cap. 3. §. 1. num. 7. Rot. coram Caval. dec. 557. num. 6. & in rec. dec. 489. n. 2. & 3. part. 2. dec. 631. part. 3. dec. 241. n. 3. part. 15. & in Moguntina Canonizatus 6. Aprilis 1696. §. Nec ad evitandam, coram bo. me. Ursino, & in alia Moguntina Canonizatus 1. Julii 1697. §. Neque incompatibiliter, coram R. P. D. dell'Olmo impressi in Decis. Rot. ad Card. de Luc. super materia de Benef. dec. 16. num. 7.

Idcirco ad DD. indubia habita fuit compatibilitas hujusmodi Beneficiatus cum Vicaria, attenta causativa illa residentia, respectu tantum amissionis fructuum, à Synodaliibus Constitutionibus requisita in his Beneficiis, quæque juxta superius allegata, apta non est ad inducendam incompatibilitatem; Hæ siquidem Constitutiones statuunt, quod omnes Beneficiati Episcopatus Pampilonensis habeant onus interfervendi Ecclesiis Parochialibus, in quibus quatenus adsint sex Beneficiati, aut plures præsentem, possint delli sex Beneficiati præsentem servare pro absentibus, & recipere pro dicto servitio quicquid concordabitur cum Beneficiato, Summ. Josephi num. 1. lit. A. C. vel tertiam partem emolumentorum lit. D., quod fit intelligendum, quatenus unus ex sex Beneficiatis sit Vicarius, eodem Summ. lit. B. Ideoque cum Beneficiati aliud onus interfervendi non habeant, quam illud expressum in Synodaliibus Constitutionibus interfervendi per se, vel alium Horis Canonicis, & Parochiali Ecclesie in Divinis Officiis interfervendi sub poena, quatenus absint, amissionis fructuum, & emolumentorum in aliqua parte, dicendum est ex verbis supradictis resultare causativam residentiam; nempe si velint gaudere fructibus, & emolumentis, non autem præcisa, ad effectum scilicet amissionis Beneficii, ut in terminis similium Constitutionum firmat Rot. cor.

Rembold. dec. 237. n. 7. & optimè in rec. dec. 489. n. 2. part. 2. Cumque in eisdem Constitutionibus dicatur servitium Ecclesie adimpleri posse per Substitutum, per consequens est, nunquam fuisse volitam præcisam residentiam, sed tantummodo causativam, Lap. alleg. 35. n. 2. & alleg. 117. Burat. dec. 92. num. 2. Cavalier. dec. 557. num. 6.

Idque non solum procedere visum fuit ex supradictis, sed etiam ex aliis particularibus Constitutionibus Ecclesie de Allo; Hæ enim disponentes, quod Beneficiatus dum exerceat Vicariam, habeatur pro absente, aperte demonstrant, utrumque Beneficium esse compatibile, cum habitualis absentia non privet titulo Beneficii Possessorem ejusdem, à aliis 8 namque per alterius affectionem primum vacasset, & Joseph utramque simul retinere non potuisset ultra duos menses, Hojed. de Incompatib. Benef. part. 1. cap. 13. num. 48. & 80. Lotter. de Re Benef. lib. 2. quest. 23. n. 19. Amst. Dunoz. dec. 81. n. 1.

Hæc autem omnia de per se vera ad inducendam compatibilitatem, visa fuerunt tanto magis procedere, attenta observantia, juxta quam Vicarii simul, & Beneficiati in hac Ecclesia obtingunt non solum fructus Beneficii, sed etiam tertiam absentium. Per Sententias enim anni 1604. & 1643. in judicatum transactis Vicarii, qui tunc erant Insimul Beneficiati, contradicentibus aliis Beneficiatis Ecclesie de Allo, ad formam Synodaliū Constitutionum obtinuerunt, ipsos participare debere de tertiis, quas amittunt Beneficiati absentes, & de omnibus aliis emolumentis, Summ. Josephi num. 3. & 4. In quarum sequelam Vicarius antecessor Josephi una cum Beneficio Vicariam possidentem spatio annorum 40. omnes fructus, & emolumenta Beneficii percepit, ut ex testibus, eodem Summ. num. 5. idcirco hæc attenta observantia potiori Jure non superest dubitandum de comparibilitate, cum qualitas perpetue residentie, quatenus etiam adfuerit ab initio in Beneficiatis, mutari potuerit per adeo longum temporis spatium; Ad sciendum enī hujusmodi mutationem, signanter in qualitate, sufficit lapsus 40. annorum, ad Text. in cap. cum de Beneficio, de Præbend. in 6. Lotter. de Re Benef. quest. 34. num. 9. lib. 1. & in terminis 10 fortioribus, quod stante consuetudine possint etiam duo Beneficia uniformia in eadem Ecclesia retineri, Hojed. de incompatib. part. 1. cap. 20. num. 25. Antonel. de Reg. Eccles. lib. 3. cap. 3. §. 2. n. 16. cum aliis adductis per Panimol. dec. 31. n. 6.

Posita verò compatibilitate Beneficii cum Vicaria, consequenter succedit integros deberi fructus, & distributiones, ac etiam tertiam absentium; si enim est capax Joseph Beneficium retinendi, Justitia postulat, ut idem participare debeat de omnibus fructibus, & emolumentis ad Beneficium pertinentibus.

Neque obstat, quod dicta particularis Constitutio Ecclesie de Allo demandet Vicarium interfervientem Vicarie haberi pro absente, Summ. Beneficiatorum num. 3. & per consequens integros fructus, omnesque distributiones non posse lucrari.

Rmo P. D. ANSALDO, DECANO.

Perufina Præminentiarum.

Mercurii 2. Decembris 1711.

ARGUMENTUM.

In ſimplici Eccleſia, ſeu Oratorio, Parochiali ſubjecto, ſive ratione ſoli, ubi eſt conſtruſtum, ſive aliquo alio titulo, competunt Parocho tam Jura Parochialia, quàm Præpincientialia, quæ antea exercebat, ſtante præſertim clauſula, ſine præjudicio Jurum Parochialium, in conceſſione appoſita.

SUMMARIUM.

- 1 In omni loco ſua Diœceſis habet Parochus fundatam intentionem exercendi, tam Jura Parochialia, quàm ea, quæ ad digniorem ſolent attingere.
- 2 Limita quoad functiones Præpincientiales, niſi Eccleſia, ſeu Oratorium, intra fines Parochia exiſtens, ſit Eccleſia Parochiali aliquo modo ſubjectum.
- 3 Id Statutum fuit noviffimè a S. R. C. in Decretis generalibus de anno 1703, aſſiſſimo approbatis anno ſequenti 1704, & ubi ſunt impreſſa.
- 4 Decretis ejusdem S. R. C. deſerri reverenter ſolet S. Rotæ Tribunal.
- 5 Simplex Eccleſia, in adiutorium Eccleſia Parochialis erecta, dicitur illi, tamquam filialis, ſubjecta.
- 6 Quid Eccleſia Parochiali competat ex hac qualitate filiationis ſuper ſimplici Eccleſia.
- 7 Si Jurifdictio per privilegium adempta, eſt Epifcopo, multo magis cenſetur adempta Parocho.
- 8 Conſtitutio Eccleſia, tam de ſtylo, quàm de jure concedenda eſt, ſine præjudicio Jurum Parochialium.
- 9 Clauſula ſine præjudicio Jurum Parochialium — nihil de novo tribuit.
- 10 Contra prædicta Decreta generalia S. R. C. non ſuffragantur conſuetudines, niſi ſint immemorabiles, vel ſaltem centenariæ.
- 11 Eccleſia ſimplex, ſeu Oratorium ratione, domini ſoli, ubi eſt conſtruſtum, dicitur plenariè ſubjectum Parochiali, quoad omnia Jura, & functiones.
- 12 Et forſan id procedit etiam ob ſolam rationem, quod intra fines Parochia reputatur, & n. 12.
- 14 Clauſula — ſine præjudicio Jurum Parochialium — in conceſſione conſtructionis novæ Eccleſie appoſita, præſervat ſtatum antiquum, privative pro Parocho militantem.
- 15 Clauſula — ſine præjudicio — præſervat omnia Jura etiam in minimis.
- 16 Sacello, in Eccleſiam erecto, cum clauſula — ſine præjudicio — præſervantur favore Parochi omnia Jura, quæ ibi ante conſtructionem Eccleſie ei competebant.

- Quia cum Beneficiati dictæ Eccleſiæ onus habeant intereſſendi Horis Canonicis, & Anniverſariis in eadem fieri ſolitis, ipſique in remunerationem, ac ſtipendium perſonalis Miſiſſerii, & laboris debeantur distributiones, aliæque emolumenta, quæ inter præſentes de Jure ſunt repartienda, ad cap. unic. de Cleric. non reſid. in 6. & dictum fuit ſæpiſſimè, & ſignanter in Alexandrina Distributionum 29. Martii 1699. §. Non enim, coram R. P. D. meo Lancetta, & in Illerden. Distributionum 20. Februarii 1702. §. Cum enim, coram D. Magno Cancellario Mediolani, & in ejus Conſirmatoria 5. Martii 1703. §. Nulla ſiquidem, coram R. P. D. meo Anſaldo, non erat in poſſe Beneficiatorem ſtatueri, quod Vicarius inſimul quoque Beneficiatus inſerviens Beneficio, pro abſente eſſet reputandus contra expreſſam Juris Sanctionem, & Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. de reformat., adverſus quam dubio procul non eſt licitum inferioribus ſtatueri, ad cap. cum inferior, de major. & obed. ad Rot. in d. Illerden. Distributionum §. Deſcendendo autem, coram R. P. D. meo Anſaldo; Et tunc tantum diſpoſitum in dictâ Conſtitutione procedere poterit, quando Vicarius Vicarie inſerviens, non intervenierit Choro ſtatutis horis, vel diebus tanquam Beneficiatus, quo caſu amittet distributiones illius horæ, vel diei, quibus non interfuit uti Beneficiatus, ad idem Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 3. & ſeſſ. 22. cap. pariter 3. de Reformat. Et quamvis prædicta Conſtitutio confirmationis robur acceperit ab Epifcopo, attamen cum hæc eccleſia fuerit cum clauſula, quatenus eſſet conformis Juris diſpoſitioni, & ex ſupradictis eadem adverſativa Juri dignoſcatur, utique ab Epifcopo non cenſetur confirmata, Barboſ. clauſ. 52. num. 4. & clauſ. 124. num. 7. Card. de Luc. de regl. diſc. 2. n. 10.
- Quæ magis procedere viſa fuere ſtante deſuetudine, & inobſervantia ejusdem Conſtitutionis, quamquam enim generaliter lex, aut ſtatutum nunquam tolli poſſit per non uſum, aut ſimplicem deſuetudinem, ad tradita per Bartol. in probem. Diſceſſ. §. Et non antea; Attamen quoties, ut in præſenti, conſtat bis judicialiter fuiſſe pronunciatum, Vicarios inſimul Beneficiatos ſui debere non ſolum tertia abſentium, ſed etiam omnibus aliis emolumentis, contrarius uſus dictæ Conſtitutionis ſubſiſtetur, cum ſufficiat eundem habuiſſe effectum in contradictorio judicio, Roland. conf. 52. num. 39. verſ. ultimo, Mantie. de tacit. & ambig. lib. 5. tit. 13. num. 42. poſt med. Gratian. diſceſſ. for. cap. 559. numer. 40. & 41. Ludoviſius dec. 269. num. 4. Cumque Vicarius antecelſor 40. annis habuerit omne id, quod eodem, uti Beneficiario, debebatur, per hoc ſpatium 40. annorum, cenſetur etiam non uſus dictæ Conſtitutionis abundè præſcriptus, optimè Rot. dec. 71. num. 10. coram Royas.

Et ita utraque &c.

17. *Contrarium forsan locum haberet, si quasi esset cum altera formali Ecclesia, cujus initium ignoraretur, & constructio facta non esset in solo temporaliter etiam proprio Ecclesie Parochialis.*
18. *Gratia redditur subreptitia, si reticeatur id, quod vel concedentem ab illa retraxisset, vel difficiorem reddidisset.*
19. *Sape extorquentur a S. Sede Gratia, & privilegia, aliis præjudicialia, per falsas suggestiones, vel veritate reticita.*
20. *Ei bis propterea suffragari non debent Gratia obtenta.*
21. *Regulare est, quod centenaria sit exempta à qualibet Constitutione, sive Decreto.*
22. *Ad declarationem facti, vel Juris ambigui, attendenda est observantia.*
23. *Præsentia Parochi in electione Officialium, & retentio alterius ex clavibus capsule suffragiorum, denotat superioritatem.*
24. *Retentio clavium capsule elemosynarum, vel alterius hujus generis, quandoque provenire solet ab alio titulo, quàm superioritatis.*
25. *Secus si jungatur cum aliis urgentibus circumstantiis.*
26. *Claves de Jure remanere debent in potestate Prelati eodem n. 25.*
27. *Retentio Clavis Capsule pro elemosynis recipiendis in Ecclesiis, intra Parochiam existentibus, ad Parochum non spectat.*
28. *Signum superioritatis est in aliquo, si ei ab Officialibus rationes reddenda sunt.*
29. *Ordinario debet reddi ratio de rebus, ac Bonis Hospitalium.*
30. *Recipere Episcopum, occasione visitationis, ad Ecclesiam accedentem, etque porrigere asperforium, ad Rectorem, seu Superiorem usque, & Jure pertinet.*
31. *Ex administratione Sacramentorum, & observatione Sanctissimæ Eucharistiæ in simplici Ecclesia pro majori commoditate, & servitio Parochianorum, arguitur ejusdem Ecclesie subjeccio Parochiali.*
32. *Testibus, numero, & qualitate pollentibus est adhibenda fides.*
33. *Ex intermissione exercitii alicujus Juris, dummodo non probetur contradictio, & acquiescentia, dici non potest firmata aliquo possessorio, seu observantia in contrarium.*
34. *Magis creditur Testibus affirmantibus, quàm negantibus.*
35. *Quando actus remanent æquivoci, nulla de iis est habenda ratio, præsertim in consensu actuum univoconum.*
36. *Actus semper refertur ad jus, & titulum, de quo constat.*
37. *Sicut Laici non sunt capaces seles immissionis in spiritualibus, & Ecclesiasticis Functionibus, ita non est illis de facili permittendum, ut hujusmodi ministeria aliis mandent.*

DECISIO XXXV.

Super solo, quod usque de anno 1495. materialiter distraxerat Plebanus, sive Parochus Sancti Bartholomæi Castri Rigonis ad communem Universitatis, & Incolarum ejus-

dem Castri, ita castrametati fuerint Emptores, ut inibi confluerent, in locum simplicis Tabernaculi, perantea existentis cum sola effigie Beatissimæ Virginis Delparæ Miraculorum nuncupatæ, novam penitus Ecclesiam, & Hospitale, Aciem aperuerint acri certamini, seu Judiciali, & confistatæ perquisitioni An, & quæ Jura parochialia, & præbeminentia hæcenus competere Parochi in Ecclesia prædicta, & Domini libritis hinc inde digladiantium armis, & fundamentis, Jura parochialia, & præbeminentia Parochi absolute competere confluerunt.

Nulla siquidem controversia erat, vel esse poterat inter Partes, quod antecesserit ad memoratam venditionem super antiquo Solo, & respectivè Capella, Parochus fundatam haberet intentionem, non solum quoad Jura, magis præcisè Parochialia, sed etiam respectu aliarum omnium præbeminentiarum, quæ de jure, vel de consuetudine ad Digniores solent attinere, cum ipse in circumdario suæ Parochiæ dignior præ cæteris regulariter existens, quasi Episcopus in sua parva Dioecesi subalternanter esse censeatur, juxta affirmata per Abbatem in cap. 1. num. 28. de dolo, & contumacia, Barbos. de Offic. Parochorum, part. 1. cap. 9. num. 3. Ricc. in Practi. For. Eccles. part. 4. resolut. 304. num. 3, & in terminis Abbatis Curam animarum exercentis Rot. in Burgen. Jurisdictionis super exercitio functionum Parochialium 11. Junii 1706. §. Firmato, cor. Me.

Et sanè quoad Jura Parochialia magis præcisa, quæve plena manu dinumerantur penes Abbat. in Rubric. de Paroch. num. 2. & cum eo cæteri Canonistæ, quos congerit Pbirngb. in Jus Canon. lib. 2. tit. 29. num. 3. & seqq., Frances. de Ecclesi. Cathedral. cap. 21. num. 20. & seqq. Cardinalis de Luca de Paroch. disc. 21. n. 8. §. Ut enim, Rota coram Coccino dec. 2389. num. 2. & seqq. dec. 552, & signanter num. 3. cum pluribus seqq. part. 5. tom. 2. rec. & in Mediolanen. Jurium Parochialium 23. Aprilis 1703. §. Constabilito, & §. Rursus cum seqq. coram R. P. D. meo Scoto Alma Urbis Gubernatore, & in Civitatibus Plebis Jurium Parochialium 6. Junii 1708. §. Applicando, coram Me, quasi manus victus dabant Confratres, & Capellani ejusdem Ecclesiæ Beatissimæ Virginis, sed tantummodò opponebant, quod præcise ab illisdem Juribus propriè Parochialibus, nullum aliud Jus in aliena Ecclesia quicumque Parochus prætendere, & arrogare sibi queat, nisi saltem ostendat, quod ultra situationem ipsius Ecclesiæ intra fines suæ Parochiæ illa sibi existat aliundè subiecta ex aliquo privilegio, concessione, præscriptione, vel jure speciali, prout solenniter rescribens Archiepiscopo Ecclesiæ Sanctæ Cæcilie respondit, & designavit Innocentius III. in cap. Dilectus, de Capellis Monachorum, & latè exornat Fagnan. in cap. Ad audientiam, num. 9. & 10. de Ecclesi. edifican., Calderin. consic. 6. num. 1. verbi item sicut de Religiosis Domibus, Cardinalis de Luca de Paroch. dicto disc. 21. num. 6. Rota in Civitatibus Plebis Jurium Parochialium 3. Julii 1705. §. Decidendi ratio, coram Reverendis. P. D. meo Molines Decano, & 6. Junii 1708. §. Fallente coram, & in Bisinianen. Præbemi-

nen-

neutiarum 10. Februarii 1710. §. Quibus omnibus, pariter coram Me.

Fortius quia retento hujusmodi principio successivè etiam deinceps, ad tollendas dissensiones, & jurgia, semper in Ecclesia Dei evitanda, ac dirimenda, *Sacra Rituum Congregatio*, cui, ut fuit dictum in illa *Neapolitana Jurium Parochialium* 13. Martii 1711. cor. Me in principio, tale munus principaliter incumbit, jam per plura universalia *Decreta edita* sub anno 1703., & dein quoque per Sanctissimum approbata de sequenti anno 1704., quæve leguntur impressa in *Maniffa dec. ad Cardinalem de Luca tom. 2. pag. 17. & seqq.*, & repetita apud Monacell. in suo *Formulario Legal, practico* For. Eccles. tit. 12. ex num. 46., discriminando eadem Jura propriè Parochialia, determinaverat quænam functiones, & preheminentiæ competere Parochis, vel respectivè Confraternitatibus Laicorum, earumque Capellanis, & Officialibus, quamplures earundem functionum, & preheminentiarum, de quibus signanter hodie erat questio, declaravit spectare ad easdem Confraternitates; Undè ad normam præmissæ dubitationis resolvendum omninò videbatur, eas eidem Confraternitati, & non Parocho competere, cum nemo non sciat, quod eadem resolutiones, & Decreta, & maxime per Supremum Ecclesiæ Principem approbatæ, vim habent legis universalis, & illis semper obsequi reverenter, ut par est, consuevit *Sacrum Tribunal*, teste eadem *Rota coram Dmozetti*, Jun. dec. 1783. num. 10., coram *Celfo* dec. 5. n. 12. in *Avinionen. Datationis* 10. Junii 1632. §. *Qua quidem Sententia*, & in *Burgens. Juris deputandi Curatum* 3. Julii 1684. §. *Penultimo*, coram bonæ memoriæ *Albergato*, in *Carpentoraten. Parochialis* 13. Februarii 1699. dec. 72. num. 7. coram Me inter noviter *Roma impressa*, & in *Neapolitana Jurium Parochialium* 13. Martii 1711. §. *Utique in abstracto* cor. Me. Quod autem prænominata Ecclesia Beatæ Virginis Miraculorum nullo modo foret subjecta Ecclesiæ, & Parocho Sancti Bartholomæi, ex ipsa negatione Confraternitatis sufficientissimè liquebat, nam minimè ex parte ejusdem Parochi demonstrabatur, ut oportebat, in primis inter easdem Ecclesias certa antiquioritas, & in omnem casum nequaquam per Imaginationem apparebat, quod eadem Ecclesia Miraculorum foret constructa in adjutorium Ecclesiæ Parochialis, quo casu nomen sortiri potuisset Ecclesiæ subjectæ, tanquam filialis, vel, ut alii dicunt, succursalis, & adjutricis ejusdem Ecclesiæ Parochialis, vel respectivè Cathedralis, ut tradunt *Scribentes in cap. Ad audientiam* 2. de Eccles. adificand. *Petrus Gregor. de Benefic.* cap. 10. num. 26. *Decius in cap. Ex parte* 2. n. 1. & 2. de *rescripti*, *Paronius in cap. Recolentes in fine* de *stat. Monachorum*, *Rebuff. in Prax. Benefic. in Addit. ad Regul. Cancellar. regul. 56. in fine vers. Item fol. 524.*, *Amosius de Caus. ppi lib. 5. in cap. 3. de Eccles. adificand. num. 16.* *Tonduti. Quæst. & Resolut. Benefic. cap. 56. num. 9.* cum aliis abundè relatis in dec. 274. num. 3. part. 1. recent.

Immo nec etiam posita hujusmodi qualita-

te filiali (quandò potius totum erat in contrarium, ex constructione illius ære proprio facta per Universitatem, eam elevando à simplici Tabernaculo ad formalem Ecclesiam cum Hospitali) adhuc quicquid dixerint nonnulli allati, & reprobat per *Fagnanum in cap. Ad Audientiam il primo sub num. 3.*, tribuentes ipsi Ecclesiæ Parochiali, seu matri nonnullas functiones, & actus preheminentiales, verius est, excepto patronatu, & competens honore Jure subjectionis, non deberi Ecclesiæ Matri, nisi in quantum Episcopus prædicta jura reservaverit in limine erectionis, sunt ipsissima verba ejusdem *Fagnani in præcitato cap. Ad Audientiam in sequenti num. 10. versic. Itaque verius.*

Tantumque de cætero aberat, quod Episcopus talia jura in limine erectionis, seu novæ constructionis ejusdem Ecclesiæ *Miraculorum* reservaverit Ecclesiæ, & Parocho Sancti Bartholomæi, ut potius sanctæ memoriæ *Clementis VIII.* penitus prædictam Ecclesiam, seu fabricam præcedenti Tabernaculo, sive Sacello adjunctam, incorporando Hospitali tunc administrato per Confraternitatem, concesserit facultatem eidem Confraternitati erigendi Campanile applicandi in servitium ejusdem Ecclesiæ, seu Hospitalis fructus, ac elemosynas, construendi cœmeterium, & inibi tumulandi, sive sepeliri facienda tam ipsorum Confratrum, quàm aliorum quorumcunque, in præfato Hospitali degentium, & respectivè sepulturam seligentium Cadavera, prout quoque facienda benedicere, & consecrare Altaria, Calices, Vestes, & Ornamenta, nullius requisita licentia, nec etiam ipsius Diocesanæ. Quapropter si loco reservationis hujusmodi Jurium favore Parochi ad normam Juris necessario facienda per Episcopum, in hisce prærogativis, & functionibus per Apostolicam largitatem erga confratres excluderetur idem Episcopus, quid dicendum de Parocho? vulgato *Axiomate*, de quo in *Auth. multò magis Cod. de Sac. Eccles.* de quo *Conciol. allegat. 32. n. 10. Mans. consulti. 343. n. 31. Rota dec. 75. num. 34. & dec. 89. num. 14. coram Me inter noviter hætenus Roma impressa*, & in *Perusina Pecuniaria* 8. Junii 1711. §. *Eoque facilius in fine, pariter cor. Me.*

Quin à contrario obfiteretur Alterum Breve antecessens sanctæ memoriæ Alexandri VI., qui Pontificum concedendo beneplacitum, primordiali acquisitioni Soli, super quo erat construenda Ecclesia, illam præservativam clausulam adjecit: *Jure tamen Parochialis Ecclesiæ, & ejuslibet alterius in omnibus semper salvo*, quemadmodum, ceteroquin de stylo, vel de jure faciendum esse, animadvertit *Præf. in Prax. Episc. part. 3. cap. 3. n. 21.*, & declaravit *Sacra Congregatio Concilii* secundum verba relata per *Barbosi de Paroch. part. 1. cap. 1. num. 2.*

Siquidem hujusmodi clausula, tanquam mētē præservativa Juris antiqui, seu præcedentis, non erat apta, tribuere quiddam de novo ipsi Parochiali Ecclesiæ, sicuti introducta natura prædictæ clausulæ præservativæ connotarunt, *Calderin. cons. 12. de Privileg. Cæterubin. in Compend. Bullar. scbol. 1. ad Bullam Sixti V. inc.*

capien. Si cunctas latam favore Capituli Latetanen. Donat. de Regul. tom. 1. part. 1. tract. 5. de extenſion. Privileg. queſt. 1. n. 5. Phiring. in Canonie. lib. 3. tit. 33. n. 33. Monacell. Formul. For. Eccleſ. tit. 13. num. 82. verſ. & hæc forſitan part. 2. & in ſpecie præcitatz adamuſſim clauſula eadem Sacra Congregatio Concilii juxta verba tranſcripta per eundem Barboſ. de Paroch. diſta part. 1. cap. 11. num. 2. S. Quod quidem præjudicium, ibi. Hoc autem præjudicium intelligitur in his, hæc ſpectant ad Sacramentorum adminiſtrationem, & alia, quæ ſunt ipſi Parocho jure debita, in aliis verbis non.

Addit, quod neque valebat officere, ſi forte ex parte Parochi addicerentur aliqui actus exerciti ſuper hiſce functionibus, & Præſeminentiis, quia ſtatim ac ad limites Juris, & memoratz generalis præſeminentiæ, ſeu declarationis Congregationis Sacrorum Rituum à Summo Pontifice confirmatæ, controverſæ functiones, & Præſeminentie nilinim ſpectabant ad Parochum, nullatenus erant attendendi huſmodi actus, à quibus prætendi poteſſet aliquam deſuper reſultatſe conſuetudinem in beneficiis ejuſdem Parochi, quoniam ſupradicta Lex, ſeu declaratio univerſalis Urbis & Orbis, huſmodi uſus, ac etiam conſuetudines rejecerat, atque irritaverat, referendo ſimpliciter in hoc propoſito conſuetudines Immemorabiles, vel ſaltem centenarias, ut in fine, ibi. Et ita ſalvis tamen conventionibus, & paſſis, & Conſuetudinibus immemorabilibus, vel ſaltem centenariis, ſicuti non minus animadverſum & reſponſum fuit in præcitata Neapolitana Jurium Parochialium 13. Martii 1711. S. Perim quia, & S. Cæterum, coram Me.

Aſt hiſce ratioſionibus, & oppoſitionibus poſthabitis, Domini approbantes primum, & optimè judicatum ab R. P. D. A. C. Cerro cenſuerunt, ipſi Plebano, ſeu Parocho competere Præſeminentiam, nimirum (deveniendū ad ſpecialia) in Choro, & Proceſſionibus, aliisque functionibus Eccleſiaſticis peragendis in hac Eccleſia, nempe benedicendi, & diſtribuendi Candelas, Cineres, & Palmas, aliſque functiones fieri ſolitas in Majori Hebdomada, adminiſtrandi omnia, & ſingula Sacramenta juxta Populi neceſſitatem, ac pro huſmodi effectu retinendi in eadem Eccleſia Sanctiſſimum EUCHARISTIÆ SACRAMENTUM, ad effectu illud deferendi ad Infirmos, canendi Miſſæ, & Veſperas ſolemnes, prædicandi, exponendi SANCTIſſimum EUCHARISTIÆ SACRAMENTUM publica Adorationi, & retinendi clavem capſula elemoſynæ, & Buſſula reſpectivè, in qua nominis Officialium Hoſpitalitatis, & Eccleſie conſervantur, aſſiſtendi electionibus eorundem Officialium, omneſque alios actus, & jura Parochialia præſeminentia ſuperioritatis exercendi in d. Ven. Eccleſia, Beate Marie Mirculorum.

Ratio præciſa facilè viſa eſt in eo reſidere, quod quemadmodum præcedenter à parte ante huſmodi præſeminentiæ, atque functiones poſſeſſant indubitanter ad Parochum, quoties proportionabiliter expleri poteſſent in Sacello, ſeu Tabernaculo prius exiſtente in ſolo pertinente ad Dominum Eccleſie Parochialis, ſcilicet antequam tribueretur per ſan-

cta memoria Alexandrum VI. facultas Parocho alienapdi, & reſpectivè hominibus de Univerſitate acquirendi ſolum, in quo erectum jam ſtabat Sacellum, ſive Tabernaculum cum effigie Beatiſſime Virginis, ex quo totaliter ratione Domini poſſitvi dicebatur idem Sacellum plenariè Parocho ſubjectum, ſive penitus ab Eccleſia Parochiali pendere, ut hoc verbum uſurpatur in cap. Eam re de, etat., & qualitat., explicat Gloſ. in S. Seu verbo pendente verſ. itemſi Eccleſia Parochialis in fundo ſuo, ibique Buſſius num. 10. Abbas num. 11., & reliqui Scilicentes, impariendi videlicet Populo Benedictionem, adminiſtrandi omnia, & ſingula Sacramenta juxta Populi neceſſitatem, ac pro huſmodi effectu retinendi in eadem Eccleſia AUGUSTIſſimum EUCHARISTIÆ SACRAMENTUM, ad effectu illud deferendi ad Infirmos, canendi Miſſas, & Veſperas ſolemnes, prædicandi, exponendi SANCTIſſimum EUCHARISTIÆ SACRAMENTUM ejus publice adorationi, ac retinendi Clavem capſula elemoſynæ, ut ſunt etiam verba prænominatæ Sententiæ late in Tribunal A. C.

Quinimmo forſan ad effectu ſacendi eadem ſine hæc præcipua, ac clara antiqua dependentia ſufficiſſet, quod idem Sacellum, Tabernaculum, & Oratorium ſitum reperiretur intra puros limites Parochie, ut ſignanter in propoſito oblationum adeſt Text. in cap. Paſſoralis, & ibi Canonice, de his, quæ ſunt à Prelat. ſine conſenſ. Capit. Barboſ. de Offic. & Poſteſtat. Paroch. part. 3. cap. 24. n. 29. in fine, Pignatell. Reſolut. conſ. 142. num. 1., & plenè Rot. cor. Merlin. dec. 257. n. 2. & ſeqq., & generaliter quoad alia Jura, atque functiones ratione ſolius ſituationis Capellæ, vel Oratorii intra Parochiam, Pignatell. conſ. 68. num. 1. & ſeqq. tom. 6. Gratian. diſcept. forniſ. cap. 298. num. 78. & 79. Barboſ. de Offic. Paroch. part. 1. cap. 12. n. 1., & ſeqq. Panimoli. dec. 1. ann. 9. num. 1., & ſeqq. Roſa dec. 225. n. 1. part. 19. reſ. Rot. in Taurinen. Jurium Parochialium impreſſa apud Pignatell. d. conſultat. 103. n. 15. in fine, & plenè in Civitatibus Plebis Jurium Parochialium 6. Junii 1708. S. Fundamentum erga ſinem, coram Me.

Ita ſervandum omnino videbatur etiam à parte poſt, videlicet poſt indultam facultatem tunc temporis Plebano alienandi Solum prædictum favore Univerſitatis, etiam ad ſinem ampliandi idem Sacellum, conſtituendique ibi Eccleſiam, ac Hoſpitale, quia prædicta clauſula jure tamen Parochialis Eccleſia in omnibus ſemper ſalvo, genericè præſervativa omnium, & quorumcumque Jurium, indiſtinctè Eccleſie Parochialis, ejusque Parocho per antea competentium, & exercibilem in eodem loco, præſedebat nè ad quemcumque effectu in aliquo conſeretur immutatus ſtatus antiquus privativè militans pro Parocho, ut be- 14 nè, & punctualiter in terminis etiam cæterarum functionum, nedum Jurium Parochialium, annotavit Monacell. in formuli. fori. Eccleſ. diſt. tit. 13. form. 1. num. 81., quodque hæc clauſula vix non præſervet ea, quæ ſunt incompatibilia ſtatu noviter eſſormato per Summum Pontificem, habetur ex Rot. dec. 60. num. 1.

num. 1. & 2. lib. 3. coram Putco, & dec. 565, numer. 24. cor. Card. Cerro.

Atque hinc parum referebat, quod juxta resolutionem *Sacrae Congregationis* apud *Barbosi*, de *Paroch. d. part. 1. cap. 11. n. 2, §. Hoc siquidem*, clausula hæc nihil tribueret Parochæ præter ea, quæ jure Parochialitatis ei competebant, siquidem præfens adamussim controversia effectivè versabatur in pura retentione, & præservatione vereris Juris exercendi consimiles functiones non solum habitu, sed & actu, quatenus *saltem patiebatur angustia loci*, ac perantiqui Tabernaculi, seu Sacelli, prout præcedenter proculdubio secum ferebat positiva dependentia ejusdem Sacelli ex causa solius Domini materialis Ecclesiæ Parochialis, immo, ut ab initio præmissimus, etiam ex sola situatione loci intra limites spirituales præexistentis Parochiæ, nullatenus quippè Parochus prætendebat aliquid sibi usurpare de novo, quod foret contra vim, & efficaciam ejusdem clausulæ. *Sine præjudicio*, ut distinguunt *Barbosi*, de *Offic. Parochi part. 1. cap. 1. num. 26. Pignatelli. Consultat. Canon. 68. n. 7. tom. 6. & consultat. 102. in fine tom. 10. Monacelli. in Formul. Fori Ecclesiast. tit. 13. ad num. 54. ad plur. seq. Rota. apud Tamburin. de Jure Abbatum dec. 83. n. 2. & 3. tom. 3.*

Tantumque aliquis fortè subesse potuisset difficultas, quætiens quæsitio foret cum altera formali Ecclesiæ, vel etiam publico Oratorio ab antiquissimo tempore erecto, itaut ejus principium ignoraretur, & non fuisset, prout hic, erecto facta in solo temporaliter etiam proprio prenominate Parochialis, conque alienato pro construenda simplici ampliatione, sub prædicta tamen clausula resignativa, & præservativa *sine præjudicio*, prout hic, quemadmodum in prædictis extraneis terminis alterius Ecclesiæ in indifferenti, & alieno temporali solo existentis, aliquo modo obloquuntur, *Abbas in cap. 1. num. 8. ut lit. pendente Possb. de Manu. observ. 45. num. 49. Marcscotti. Variar. Resolut. lib. 1. cap. 11. n. 16. & 17. Rota post Tamburin. de Jure Abbat. dec. 87. n. 2. & seqq. cor. Coccino dec. 2089. n. 22. & seq. & num. final.*

Abiquè eo quod quidquam per umbram in oppositum opulenter alterum Breve *Clementis VII.* superius enunciatum, præterquam enim illud nequaquam revera admodum adverbabatur signanter Juribus, & præeminentiis præcisè, ac supra enumeratis, quæve competere in hac Ecclesiæ Parochia existimavit A. C., & hodiè validius confirmavit, atque authorizavit *Tribunal*. Nihilominus si in aliquo præfatum Breve apparuisset obstitere, illud apertè ex causa subreptionis corruisset, reticendum quippè fuit eidem *san. mem. Clementi VII.*, quod Ecclesiæ excitata, sive amplata per Unversitatem, seu Confratres existisset in solo etiam temporaliter pertinente ad Ecclesiæ Parochialem, quodquè in alienatione ejusdem soli intercedente Apostolico, ut opus erat, Beneplacito, *san. mem. Alexander VI.* ejusdem *Clementis* Prædecessor adiecerat, & inseruerat memoratam clausulam, præservativam jure tamen Parochiali in omni-

bus semper salvo, quod utique si Pontifex in Cathedra Divi Petri successores scivisset, facile denegasset præfata Jura, & privilegia. Confraternitati, ipsamque Ecclesiæ Parochialem pariter præservasset, vel saltem Parochum audiri demandasset, non autem absolute dixisset, *Diocesani loci, & ejusmodi aliterius licentia super hoc minime requisita*, sicuti ad effectum reddendi posteriori gratiam subreptionem, & consimili reticentia contenti, quod vel Papa denegasset, vel difficillius fuisset impartitus aliquam gratiam, vel privilegium passim connotarunt post *cap. si proponente 42. de rescript. Peregrin. consil. 78. n. 11. lib. 1. Aymon. cons. 68. n. 5. Rota dec. 159. num. 3. part. 18. rec. & alibi passim.*

Et sanè oh quàm rectè ex lectura hujus Brevis, seu Indulti posterioris *Clementis VII.* verificabatur illud, de quo conqueritur *Innocentius III. in cap. super literis, de rescriptis*, quod nempe sæpe sæpius extorqueretur à Sancta Sede gratiæ, & privilegia, aliis quandoque præjudicialia per falsas suggestiones, vel per indebitum silentium subripiantur, ut ibi *super literis, quæ ab aliquibus ex malitia, & à nonnullis ex ignorantia tacita veritate, vel suggesta falsitate impetrantur &c.* dum de facto idem *Clement VII.* annuens petitioni Confraternitatis sese positivè declarando, id clarè exprimebat in eodem Indulto per illa verba *— Nos igitur de præmissis certam notitiam non habentes, quomobrem non erat opus indagari ab extra, mentem Pontificis fuisse subreptam, & consequenter intrare, quod subdit idem Innocentius, ut hi, qui falsitatem expriment, vel supprimunt veritatem, in sua perverfiantur pnam nullum ex illis literis eundem consequantur prout de cætero advertunt, & prosequuntur Bald. in dec. cap. super literis, n. 10. Glas. in cap. susceptum vers. noto ulterius, & Francus ibidem num. 14. de rescript. in 6. Dec. consil. 148. numer. 1. vers. secundo quia, Gonzal. de alternat. in proemio §. 7. num. 240. Gambard. de Author. Legat. de Latere lib. 5. in princ. n. 87. Gratian. disp. forens. 283. n. 20. & 21. Rot. cor. Buratt. dec. 484. num. 7. & dec. 523. num. 34. part. 19. tom. 2. recent.*

At cuncta hæc satis in se perspicua, & plana, mirificè confovebantur, atque roborabantur ex subsecuta deinceps observantia, quoniam post constructam, sive ampliatam Ecclesiæ, in omnibus ferè præmissis actibus, ac præeminentiis, præterexcedentibus merè rigore consilia Jurum Parochialium, sic de facto semper fuerat observatum, unde vel quatenus opus fuisset, intercessisset illa consuetudo centenaria, quæ præservatur etiam in eisdem declarationibus, & decretis *Sacra Congregationis Ratum publicatis sub anno 1704. juxta litteram recentem eorundem decretorum in prædicta Neapolitana Jurum Parochialium 13. Martii 1711. §. Verùm quia, coram Me, & est regulariter de natura centenariæ, ut sit exempta à qualibet Constitutione, seu Decreto secundo animadversa per Jason. in l. quampvis col. 5. num. 42. vers. tertia ratio ff. de Flumin. Rolan. consil. 89. num. 17. lib. 2. & consil. 59. n. 16. & 18. lib. 4. Mascard. de probat. part. 3.*

part. 3. conclus. 121. num. 54. & 55. Gratian. discept. forens. cap. 2. num. 23. & 24. Castill. Controu. lib. 2. cap. 3. d. num. 5. & seqq. Rot. dec. 786. n. 3. part. 18. tom. 2. rec.

Vel præcivè à vera, & formali consuetudine præscriptiva exuberasset illa vis interpretativa, quæ secum ducit observantiam, semper attendendam in declaratione facti, vel Juris ambigui, ad ea, quæ distinguendo inter observantiam interpretativam, & præscriptivam habentur ex Theorica Bald. in cap. cum olim, n. 1. & seqq. de consuetud. apud Modernum Romanum in jâis disceptat. Ecclesiast. discept. 9. n. 22. tom. 1. fol. 194. Rot. dec. 362. numer. 12. part. 15. dec. 441. n. 9. & seqq. part. 18. rec. & in Faentina Jurum Parochialium 17. Junii 1697. dec. 14. n. 35. cor. Me inter noviter battenus Romæ impressas.

Et primo quidem à per antiquo Decreto anni 1602. edito pro gubernio ejusdem Ecclesiæ occasione Visitationis auctoritatis Episcopalis, determinabatur, quod Parochus in electione officialium Confraternitatis esse debet præfens, ac retinere apud se alteram ex clavibus capsulæ suffragiorum vulgò *Palle*, o *palotte*, solitorum adhiberi in hujusmodi electionibus, utraque enim circumstantia successivè executioni demandata, atque in Episcopali Visitatione præscripta, manifestabat Parochi superioritatem, & respectivè subjectionem Confraternitati, ad tradita per Bartol. in l. cum Pater num. 3. ff. de legat. 2. Riminald. Sen. conf. 95. n. 76. Pignatell. consultat. Canon. 16. numer. 1. tom. 8. Cyriac. controu. 201. n. 65. & seqq. tom. 2. R. P. D. Zaul. ad Stat. Faent. lib. 7. rubr. 28. num. 6. & 7. Maria dec. Pisan. 52. numer. 9. & seqq. Rot. cor. Emerix Jun. dec. 1311. n. 5. tom. 3.

Idipsum secundo loco resultabat ex altera Visitatione pariter Episcopi sub anno 1655. in qua non ex tunc, sed de præterito supponebatur, atque confirmabatur retentio unius claviv capsulæ Elemosynarum, quamvis eni consimilis retentio possit ex aliis titulis, quàm subjectionis quandoque provenire, ex ponderatis in *Gerunden. Anniversariorum* 1. Julii 1709. §. *Ejusdem pariter*, & §. *Retentio*, cor. R. P. D. meo *Crispo*; Attamen circumstantia hæc juncta cum aliis validioribus, de quibus supra, & inferius, non parum revelabat ad hunc effectum, cum claves de jure remanere soleant, ac debeant in potestate Pignati, teste *Donato in Praxi Quæst. Regular. tom. 2. tract. 13. quæst. 24. n. 10. Fagnan. in cap. Pastoralis, num. 34. de bis, quæ sunt à Prælati*, Card. de Luca in *Miscel. Eccles. disc. 35. num. 7. Ideoque quoties eadem supponebatur, & authorizabatur retentio penes Plebanum, signum erat valde expressivum Superioritatis ipsius Plebani, seu Parochi, alias quippe ad*

26 Parochum prærogativa hæc spectare non valisset, uti respondit prænominata *Sacra Congregatio Rituum* in laudato Decreto generali in responsione ad 28. *Marescot. Variar. Resol. cap. 42. n. 12. R. P. D. Petra ad Constitut. Apostolic. tom. 2. ad Constitut. 1. Anastasi IV. sect. 2. num. 43. Barbof. de Offic. Paroch. part. 3. cap. 25. num. 29. vers. Episcopo solum*, Card. de Luca, *Miscel. Eccles. d. disc. 55. num. 12.*, Rot. cor.

Emerix Jun. dec. 1311. num. 5. tom. 3. & in Senogallien. Ecclesia 1. Julii 1699. §. finali coram bon. mem. Muto.

Tertiò accedebat, quoddam pariformiter computa quot annis ipsi Plebano per Priores Confraternitatis reddebantur, quæ utique erat demonstratio palpabilis, quoddam tota præsentia, & superioritas reledibant in Parochio, seu Plebano, cum nemo, nisi Dominus, vel saltem Superior dicere valeat *redde rationem villicationis tuæ*, per ea, quæ etiam connotantur à *Barbat. consil. 92. num. 13. in fin. lib. 3. Rebuff. in l. Bover §. Hoc Sermone vers. decimo procedit ff. de verborum significat. Escobar. de ratiocin. cap. 3. num. 3. in fin. Rot. dec. 331. num. 5. part. 16. recent.*, & quod de bonis, rebusque Hospitalis reddi debebat ratio ipsi Ordinario decernit *Sacr. Concil. sess. 22. de reformat. cap. 9. Card. de Luc. ad idem Sac. Concil. disc. 5. n. 1. & 5. & disc. 10. fere per tot.*

Non decaet quarto loco allè non minus insignis patefactio Superioritatis ejusdem Plebani, seu Parochi, dum Perusino Antistite, Visitatione funduro, ad hanc Ecclesiam adveniente, Parochus convenerat illi occurrere Cotta, Stola, ac Pluviali superindutus, & cum recipiendo ad limen Ecclesiæ ipsi porrigere asperforium, quod utique non liceisset, neque liceret, nisi Parochus quasi in suo Territorio non staret, cum hæc dumtaxat ad Rectorem, sive Superiorem principale usum, & Jure invaluerint, & respectivè pertineant, ut bene ostendit post *Clem. Dudum §. Hujusmodi de Sepult. Pignatell. consult. 18. num. 14. & seqq. tom. 3. ubi sub num. 16. in terminis Aspersorii refert resolutionem Sac. Congregationis Rituum die 15. Martii 1608. Barbof. in Summa Apostolicarum dec. in V. Aspersorium n. 1. & seqq.*, & in specie de Stola *Pignatell. consult. 58. sub num. 12. §. Neque obstat in medio tom. 6.*

Atque ob id non tantum Parochus ad hujusmodi usum, & ad quodlibet aliud exercitium Sacrarum functionum, ipsorumque Sacramentorum administrationem, retinebat in eadem Ecclesia capsam, & clavem, sub qua asservabantur Stola, Cotta, Mozetta, & Biretum, sed quod magis quinto loco erat, in eadem Ecclesia, tanquam in proprio Parochiali solo, præclariora Sacramenta administrabat, conjungebat siquidem inibi, nedum suos subditos in Matrimonium, sed & continuo pro majori eorumdem subditorum commoditate, & servitio asservabat Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum, illudque juxta opportunitates deferrebat Infirmis, & ad hanc Ecclesiam deinceps reportabat, uti demonstrabant acta Episcopalia Visitationum, ipsomet Episcopo semper idecirco lustrante, ac visitante Sacrum opportune Custodiz Tabernaculum inibi existens, & tamen hæc tam exacta Sacramentorum administratio, & respectivè retentio in saciem Ecclesiæ fieri nequit, nisi per Parochum, sive in sua Parochiali, vel saltem loco sibi ad minus adiutore, & subiecto, ut liquet ex præfato Decreto Generali Urbis, & Orbis in responsione ad secundum *Pignatell. d. consult. 58. num. 1. 3. & to. Rota dec. 52. part. 2. divers. coram Anz. Du-*

noz.

no. dec. 472. num. 9. Rot. dec. 77. n. 1. part. 8. & circa delationem Venerabilis in Neapolitana Translacionis 14. Februarii 1701. §. Quemadmodum, coram Reverendissimo D. meo Molinensi Decano, & in specie authoritandi Matrimonii Rota in Aretina Jurium Parochialium super bono Jure 15. Januarii 1703. §. Verum, coram Me.

Itaque omnia hucusque prænarata adeo palam coruscabant ex longa serie Visitationum, quæ dabantur ex parte Plebani, ex Summ. à num. 3. usque ad num. 10. ut superfluum videretur ad alia convolare fomenta probationum, sed adhuc sexto, & postremo loco sub prædicto numer. 10. tradebantur Testes in numero octo, & Inter hos quatuor Sacerdotes, qui cuncta hæc in eorum depositionibus confirmantes, præcisè etiam descendebant ad omnes, & singulos actus dinumeratos, ut supra, & in prædicta Sententia A. C. quamobrem denegari nequibat, quod eisdem Testibus numero, & qualitate pollentibus, non esset præstanda fides pro eadem consuetudine, & observantia degenda, secundum deducta per Text. in cap. licet causam vers. ex præmissis de probat. l. ob Carmen §. Si Testes, & ibi gloss. ff. de Testib. Mansi. consulti. 288. n. 21. Rota, coram Buratt. dec. 572. num. 12. vers. nec tandem cum duobus seqq. coram Emerix Jun. dec. 31. sub num. 2. vers. neque ad impediendum & in prælaudata Neapolitana Jurium Parochialium 13. Martii 1711. §. Agnoverant erga finem, cor. Me.

Quin officieret præmissis contraria testificatio cujusdam Clerici, & alterius, qui in hac Parochia per antea munus Plebani exercuisse asserbat, quivè deponere satagebat, quod vel non semper Parochus Stolum induisset, vel si quandoque, id acciderat, seu promanaverat per uso di pietà, e compiacenza dell' Priori di detta Chiesa, ed anche del Saprifano, o altri Cappellani, quia præterquam isti suffocabant à numero contrarium Testium, ut mox tetigimus, magis præcisè, & per singillarem dinumerationem omnium supradictorum actuum deponentium, nihilominus fatebantur, quod in casibus, in quibus Parochus non utebatur Stola, non per hoc sese immiscebat cum cæteris Capellanis, & Juri suo cedebat, aut contradicendo postmodum aquescebat, unde posset aliqua deduci illatio, quod stante hac contradictione, & successiva acquiescentia, firmata dici potuisset aliqua possessio, sive observantia in contrarium, ut animadversum fuit in Cavallicen. Bannalitat' Furni super manutenzione 26. Junii 1697. §. Nec talis observantia, coram R. P. D. meo Priolo, & in Aquinaten. Fideicom. 1. Junii 1699. dec. 92. n. 19. coram Me inter noviter bastenus Roma impressas, & in Nullius, seu Caputaquen. Jurisdictionis 14. Decembris 1711. §. Et altera versus finem, pariter coram Me. Sicuti distinguendum admovent relati per Rot. coram Serapbino dec. 1085. num. 6. coram Coccin. dec. 2285. n. 34. & in Fulden. Jurisdictionis super bono Jure 1. Junii 1708. §. Maxime num. 124. coram Me.

Ex parte etenim in Choro permanens Parochus, ut ipsimet adversi Testes asseriebant, faciliè poterat id attribui, vel occasionali co-

Tom. II.

moditati, vel aliquantulum deturbatæ valetudini, ideoque, tanquam facta negativa, & merè æquivoca, in nulla, & maxime in confictu, poterant haberi consideratione, per ea, quæ de Testibus affirmantibus, vel negantibus quotidie ad preponderantiam priorum firmant Bart. in l. 1. num. 6. vers. ulterius nota ff. de ventr. inspic. Bald. in l. actor n. 21. C. de probat. Farinac. de Testib. quest. 55. sub num. 130. Rot. post Postb. de Manutent. dec. 661. num. 10. Adden. ad Buratt. in dec. 43. num. 9. & in terminis quando actus remanent æquivoci, prosequuntur Abb. in cap. presentia de probat. Rot. dec. 212. n. 9. coram Carillo dec. 559. num. 10. coram Cerro, & in Civitatis Plebis Jurium Parochialium 6. Junii 1708. §. Prou neque, & §. Eoque facilius, coram Me.

Excusatio autem, quod Parochus Stolum gesserit, Sacrasque expleverit functiones per uso di pietà, e compiacenza nimium gratis assererebat, cum semper ad Jus referatur ad Jus, & titulum, de quo, ut supra, constabat, non vero ad Jus, & ritulum, de quo non apparebat, ex collectis Rot. cor. Cerro dec. 566. n. 19. & in rec. dec. 389. num. 4. part. 3. & dec. 409. n. 3. part. 4. rec. & alibi quotidie.

Atque ita à primo ad ultimum penetrata medulla tot fundamenterum, & denique constipante observantia, etiam extra dicta Testium, resultantia à publicis Instrumentis Visitationum Episcopaliurn, Domini prorsus existimantur bonum Jus pro Parocho militare, quando etiam in dubio, sicuti Confratres de per se existunt incapaces, sese per se ipsos immiscendi in his spiritualibus, & Ecclesiasticis functionibus, ita nequit de facili illis permitti ut hujusmodi ministeria possint aliis demandare, ut notat Monacell. in formular. part. 2. tit. 12. formul. 1. num. 55. & Sac. Congregatio Rituum in Verulana die 22. Martii 1041. relati per Pignatelli. in consulti. 60. num. 1. in fine tom. & consulti. 79. num. 7. & seqq. tom. 9. Barbosi. de Offic. Paroch. cap. 12. n. 1. & seqq. Quarant. in Summa Bullar. in V. Missa vers. in Ecclesiis Donat. in Prax. Quasb. Regular. tom. 3. tract. 8. quest. 19. num. 4.

Et ita &c. utraque &c.

R. P. D. QUEIPPO.

Pistorien. Jurisdictionis.

Lune 14. Junii 1632.

ARGUMENTUM.

Dignitates, seu Canoniciatus, de novo erecti in Cathedrali Pistorien. considerandi sunt in omnibus, & per omnia de Corpore Capituli; ideoque gaudere debent privilegiis, & prærogativis, quibus antiquæ Dignitates, & Canonici fruantur: & consequenter etiam Jure conferendi, nominandi, & presentandi.

SUMMARIUM.

1 Ex verbis amplissimis, quibus concepta fuit erectio Dignitatum, seu Canoniciatus

sum in Ecclesia Pistorien. de novo erectorum, evincitur eos verè effectos fuisse de Capitulo, & antiquis in omnibus aequiparatos.

- 2 Et consequenter etiam dictas novas Dignitates, & Canonicatus gaudere debere Jure presentandi, nominandi, & conferendi, ut alia Dignitates, & Canonici.
- 3 Quomodo intelligenda sit clausula in erectione contenta, quod novæ Dignitates, & Canonici participare non deberent de Distributionibus Masse communis, ad effectum, de quo agitur.
- 4 Eadem privilegia, & prerogativa, quæ competunt Provvisis à principio de aliqua Dignitate, vel Canonicatu, competunt etiam successores, quando ea concessa fuerunt, non ipsis Provvisis, sed Dignitatibus, & Canonicatibus.
- 5 Declarantur contraria auctoritates.
- 6 Non obstat, quod in erectione expressum non fuerit, quod Jus conferendi competeat antiquis Canonici, & de ratione,

DECISIO XXXVI.

FEL. rec. Clemens VIII. crexit in Ecclesia Pistorien. duos novos Canonicatus, & alias duas Dignitates; Postea verò Paulus V. & Gregorius XV. erigi mandavit tres alias; Inter quas, & antiquos Canonicos orta lite, & differentia super communicatione *Allium & Jurium Capitalarium*, exceptis dumtaxat Juribus merè temporaliter provenientibus à Massa grossa. Causa in Rota introducta, dubitavi sub die 27. Junii anni 1631. an modernis Dignitatibus, & Canonicis in Communicatione supradictorum Jurium, dandum esset mandatum de manutenendo, & non fuit capta resolutio; Sed ordinatum, quod de bono Jure videretur: Super quo denud causa propolita, censuerunt Domini *Constatre de bono Jure Dignitatum, & Canonicatum erectorum de novo*; nam ex Bullis erectionum illorum apparet, Pontifices supradictos aequè principaliter, & absque ulla prorús differentia, omnia, & singula Privilegia, & Jura Capitalaria cum, quibuscumque prerogativis, Indultis, & Gratiis, quæ competunt, & competere possunt aliis Dignitatibus, & Canonicis de Jure, Ufu, & Consuetudine, aut Privilegio, cum voce activa, & passiva, & cum clausula in omnibus, & per omnia, vel alias quomodolibet. Ex quibus verbis ita universalibus Domini non dubitarunt quin virtute supradictæ amplissimæ Concessionis, Dignitates modernæ, & Canonicatus effecti fuerint de Corpore Capitalari, & absque ulla prorús differentia gaudere debeant iisdem privilegiis, & prerogativis eodem modo, quo antiquæ Dignitates, & Canonici, ut in his terminis firmat *Ordin. conf. 300. num. 8. & Crescent. dec. 9. de privilegiis*, & consequenter Jure conferendi, nominandi, & presentandi, & aliis actibus, quorum possessionem ostendunt moderni Canonici, & qui satis distinctè recensentur in illorum *Summ. d. n. 2. usq. d. 12.* & in quibus fuit alias concessa Communicatio, non solum ad

effectum Possessorii, sed etiam Petitorii in Causa simili Pistorien. Priora 9. Decembris 1615. cor. Eminentiss. Verosio, & 22. Junii 1616. coram bo. mem. Buratto, in quibus prius questio latè discussa, decisa, & resoluta reperitur.

Non obstat quod in erectionibus legantur verba præterquam in participatione distributionum Masse Communis nisi in casu, quo per novas Dignitates, & Canonicos facta fuerit contributio; quia responderetur, quod exceptio prædicta respicit temporale emolumentum, nempe Burse præjudicium, non autem respicit Jura spiritualia, quæ Inter se differunt, & unum non tollit alterum *Pu. dec. 193. lib. 3. Mant. dec. 131. in fine*; Et fuit dictum in præallegata Pistorien. cor. bo. mem. Buratto.

Minus obstat, quod Communicatio ista habuerit suum effectum in provvisis à principio, & quod extendi non debeat ad Successores. Quia Communicatio fuit concessa non provvisis, sed Dignitatibus, & Canonicatibus de novo erectis, & sic transit ad omnes Successores, latè *Suarez de legib. lib. 8. & 16. per totum. Rota dec. 24.* & ibidem addens coram Gregor. XV. Nec contrarium sentit *Bur. in cap. cum M. Ferrarien. num. 6. de Constit.* quia loquitur in supranumerariis, prout & loquitur *Abbas n. 32. in d. cap. M.* Non autem, in Ordinaris de Capitulo, ex voluntate, & potestate Pontificum creatis, quibus conpetunt eadem privilegia, & Jura, quæ antiquis competere possunt, ut supra dictum est.

Denique non obstat, quod in erectionibus non fuit expressum, quod Jus conferendi competeat antiquis Canonici, quia cum Pontifices voluerint modernis Dignitatibus in erectionibus concedere omnes prerogativas, quas habebant alii Canonici, etiam Pontifices scivissent prædictum Jus conferendi, non sequitur, nec probatur in Jure, quod prædictas erectiones cum supradicta Communicatione non fecissent.

Et ita utraque &c.

Rmō P. D. MOLINES DECANO,

Placentina Cathedralitatis,

Veneris 28. Novembris 1704.

ARGUMENTUM.

In præsentī Decisione luculenter convincitur translatio Cathedralitatis ab Ecclesia S. Antonini Placentinæ Diocesis ad illam S. Justinæ, ritè, ac legitime facta, & quidem non cumulative, sed extinctivè: & Argumentis in contrarium adductis abundantissimè satisficit,

SUMMARIUM.

- 1 Translatio Cathedralitatis ab una Ecclesia in aliam, servatis de Jure servandis, & quidem extinctivè, & non cumulative, prior spoliata remanet suis veteribus prerogativis.

- 2 Ecclefia antiqua competis non Concathedralitas, fed privativa, quoties hujusmodi translatio facta fuerit à non habente potestate.
- 3 Ad validitatem translationis Cathedralis unius Ecclefie ad aliam, intra eandem Civitatem, fufficit confenfus Epifcopi, & fuorum fratrum; fecus fi ageretur de translatione de una Civitate ad alteram.
- 4 Beneficium Apoftolicum præfinitur intervenire ex lapfu plurium feculorum cum obfervantia.
- 5 Quando cefset generalis præfumptio cumulativa & non extinctiva erectionis.
- 6 Quando deferendum fit Hiftoricorum relationibus.
- 7 Obfervantia plurimum valet, ad effectum interpretandi naturam, & qualitatem fimilium erectionum, & translationum.
- 8 Refertur hiftoria translationis Cathedralitatis ab Ecclefia S. Antonini ad illam S. Juftinæ.
- 9 Ex qua hiftorica relatione deducitur pro primo Argumento translatio Cathedralis Epifcopalis, qua eft præcipuum constitutum Cathedralitatis.
- 10 Natura translationis eft, ut terminus à quo privetur fuo Jure, iftudque tranfeat ad terminum ad quem.
- 11 Epifcopi detinere poffunt Cathedralam in omnibus Ecclefiis, pro contingentis, in quibus ad illas accedere folent, ad diftinctionem aliarum Sedium.
- 12 Declarantur Authoritates, in contrarium allate.
- 13 Cathedralis de novo erecta præfinitur facta fine præjudicio, & lefione antiqua, quoties agatur de fimplici erectione, fecus fi contineat translationem unius ad alteram.
- 14 Secundum Argumentum defumitur ex translatione majoris partis Canoniorum, ab Ecclefia S. Antonini ad illam S. Juftinæ.
- 15 Capitulum constituitur ex majori parte Canoniorum.
- 16 Tertium denique, quod ex remanentibus Canonis efformatum fuerit novum fe-paratum Capitulum.
- 17 De natura Concathedralitatis eft, ut Canonis utriusque Ecclefie unum corpus conflituant.
- 18 Dignitates etiam primariae, in Cathedralibus cumulativis, non excludunt unicivitem Capituli Epifcopalis, quoties reverà remaneant in ftatu fimplis dignitatis, fecus quando fint repræfentativæ veri Capituli, cum aliqua Jurisdictione.
- 19 Quod etiam comprobatur ex diverfa intitulatione, eaque honorificentiori, Canoniorum S. Juftinæ.
- 20 Non præfinitur aliis, abfque contradictione, permiffum, quod nobis præjudicat.
- 21 Recenfentur Actus, qui privativè geri folent ab Ecclefiis Cathedralibus, ex quibus trahuntur figna Cathedralitatis.
- 22 An unicum fignum fufficiat ad hoc, ut translationes præfumanur factæ cumulativè.

Tom. II.

- 23 Enumerantur conjecturae, concurrentes in Cefarauftiana Cathedralitatis ad probandam erectionem cumulativam.
- 24 Vefigium antiqua præminentia relictum in veteri Ecclefia non indicat cumulationem Jurium, fed potius aliquod fignum piftinæ Dignitatis.
- 25 Qua fit figna æquivoca, & compatibilia cum translatione, & num. feqq.
- 26 Enunciativa non probant, quando de illis principaliter dubitatur.
- 27 Nomen fratris non dedecet quod ab Epifcopis tribuatur, præter Canonicos Cathedralis, etiam aliis Ecclefiafticis.
- 28 Locus inferior infedendo, offendit præminentiam illorum, qui in altiori loco fedent.

DECISIO XXXVII.

Amplèftentes Domini fundamenta Decifionis proditæ coram Me sub die 22. Junii præteriti, iterum hodiè responderunt, Non conflare de Cathedralitate Ecclefie S. Antonini; Nam licet antiquis temporibus dicta Ecclefia gauderet prærogativa Cathedralitatis, anno tamen falutis 837. à Paulo Epifcopo Placentino de confenfus Capituli nova erecta remanfit Ecclefia S. Juftinæ, in quam translati fuit Cathedralitas, & quidem extinctivè, & non cumulativè, quo circa fruftra Capitulum S. Antonini, nititur ejus veteribus prærogativis, dum illis fuit fucceffivè, ac legitimè, fervatis omnibus de jure fervandis, expoliata, Anchoran. conf. 114. num. 2. & feqq. Roſa coram Seraphin. dec. 645. num. 2. & dec. 1308. num. 3. coram Cocino dec. 200. n. 3. coram Celſo, & dec. 99. n. 2. part. 14.

De erectione Ecclefie S. Juftinæ in Cathedralen non dubitatur, dum hujusmodi notabile factum referunt Hiftorici Placentiæ, comprobant facti evidentia, & admittunt ipſum Canonici S. Antonini, qui non contendunt hanc prærogativam dictæ Ecclefie, fed prætendunt cum illa Concathedralitatem; Undè inani conatu illorum Defensores hodiè adſtruere fatagebant, Epifcopos carere potestate faciendo hæc novas Cathedralium erectiones fine beneficito Apoftolico; Quoniam fi hujusmodi aſſumptum obtineret Faſti, & Juris ſubſiſtentiam, Capitulum S. Antonini non Concathedralitatem, fed privativam ſibi aſſerere debuiffet, ut in propoſito benè obſervavit Card. de Luc. in ſimili controverſa diſc. 4. num. 13. de præmin.; Cæterum ultra quod, ubi, prout in caſu, agitur de translatione Cathedralis ab una Ecclefia ad alteram intra eandem Civitatem, non requiritur aſſenſus Apoftolicus, ſed ſufficit confenſus Epifcopi, & Suorum Fratrum, ad differentiam translationis de una Civitate ad alteram, ut diſtinguendo tradit Frances de Eccl. Cathedral. cap. 7. num. 70. & num. 15. Rot. dec. 196. num. 17. part. 19. rec. adhuc in caſu dictum beneficium Apoftolicum, quatenus requireretur, præfinitur interveniſſe ex Lapſu ſeptem ſeculorum cum obſervantia, ut proſequitur Rot. d. dec. 196. n. 18. part. 19. rec. cum aliis allegatis in præterita Cauſa Decifione S. Nec viſum fuit. R 2 Quod

Quod autem Ecclesia S. Justinæ fuerit ex-
tinctivæ, & non cumulatim constituta Ca-
thedralis, iterum DD. clarissime evinci cre-
diderunt ex documentis Historicis, & observa-
5 tionibus, ex quibus remanet suffocata genera-
lis præsumptio assistens cumulatim, & non,
taxativè erectioni, de qua in dec. 353. part. 5.
rec. & in dec. 540, num. 12. & seqq. & dec. 565,
num. 35. & 48. eorum eodem; Historicis nam-
que esse in rebus antiquis magnopere defe-
rendum, est immota DD. sententia, quan-
do, prout in casu, sunt ejusdem regionis, nul-
lum habent Contradictorem, & formiter,
& non cursim per simplices enunciativas, de
aliquo controverso sacro restantur, habens-
que sermonem, ex notatis per Melchiorrem
Canum lib. 11. de locis Theol. cap. 3., & ex no-
stris Parexa de Univers. Instrum. adit. tit. 1. re-
sol. 3. §. 5. num. 56., & in specie dixit Rota,
dec. 353. num. 21. part. 5. recent., & latius in
Terracinen. Cathedralitatis 23. Junii 1702. §.
11. eorum 18; prout explorat Juris est, ex
obstantia subsecuta validissimam confluere
7 probationem omnium humanorum actuum, &
ut potissime in hac materia ad effectum inter-
pretandi naturam, & qualitatem similitu-
dinem, & translationum Cathedralitatis
notavit Rota in dicta Terracinen. Ca-
thedralitatis §. 28., & prius dixerat in de-
cis. 997. num. 14. cor. Dunoz. jun. cum alijs in
præterita Decisione §. Quoniam

Ad Historicis, quod attinet, suppetunt
Ephemeres Civitatis Placentiæ scriptæ, &
in lucem æditæ à Petro Maria Campio olim
Canonico Sancti Antonini, ex quibus aperte
desumitur suppreffio Cathedralis S. Antonini,
& nova Constitutio in Ecclesia S. Justinæ, &
signanter ex relatis in lib. 2. ad annum 324.
pag. 53., ubi postquam narrat, quod extracto
8 novo Templo Cathedrali, deventum fuit ad
divisionem Canonicorum, & bonorum anti-
quæ Cathedralis, subdit. Una parte de Ca-
nonici, che furono intorno a trenta con quelle
Dignità, che v'erano di Arciprete, di Archi-
diacono, e di Proposito, & Primicerio, che si
chiamasse allora, e Vicedomino, si trasferirono
del tutto nella nuova Basilica intitolata S. Giu-
stina, insieme con la Cattedra Episcopale, ed il
resistente di essi, che furono circa quattordici,
con uno, che consistito capo, si nominò prima
Vicedomino, e Custode, dipoi Arciprete, e Pro-
posito, rimasero in S. Antonino coll' antico ri-
sollo della Chiesa, e col Sacro Corpo del Glorio-
so Martire, e Protettore della Città. ex qua
narratione tria desumpta fuerunt argumenta
9 assumptum comprobantia. Primum elicium
ex translatione Cathedræ Episcopalis, certum
quippe est, quod præcipuum Cathedralis con-
stitutivum sistit in Cathedra Episcopali, ut pro-
bante relati in decisione, quæ confirmatur §.
Historia autem; Cum ergo ista amota ab Ec-
clesia S. Antonini, translata fuerit in Eccle-
sia S. Justinæ, palpabile eruitur argumentum,
quod illa amiserit privilegium, & præroga-
tivarum detinentis Cathedralis, id suadente na-
tura translationis, quæ est, ut terminus à
10 quo privetur jure iure, illudque transeat ad
terminum ad quem, ut in proposito inquit
Innocent. in cap. 1. in princ. vers. si verò sit,

nè Sede vacan. Gratian. discept. 291. num. 1.
Franc. de Ecclesi. Cathed. cap. 7. num. 19. &
seqq. Rota coram Seraphim. dec. 1147. & in de-
cis. 995. n. 15. cor. Dunozet. Jun. & dec. 196. n. 16.
part. 19. rec. & in specie, quod per similes
translationes factas pro melioratione Eccle-
siæ, antiqua perdat sua privilegia, notavit
Glos. in Can. si quis ult. 16. quest. 7.

Et sanè non poterat Historicis clarioribus,
& brevioribus verbis exprimere, quod Ec-
clesia S. Antonini expoliata fuerit Cathedrali-
tate, quam ajendo, Cathedrali Episcopalem
fuisse translata ad Ecclesiam S. Justinæ,
nam vel locutus fuit de Cathedra formalis,
& sub hujus denominatione comprehenditur uni-
versæ Cathedralitatis, vel locutus fuit de Ca-
thedra materiali, & juxta hanc intelligentiam
semper viget idem argumentum, quia si mens
transferebantur non existisset privandi Eccle-
siam S. Antonini Cathedralitate, opus non
erat amovere Cathedrali materialem, sed no-
va constructa fuisset in recenti Cathedrali,
ut ponderavit Decisio præterita §. Inde sequi-
tur, atque hinc nihil urget, quod in eadem
Ecclesia S. Antonini addit Sedes Episcopalis,
quoniam hæc, attenta præfata Campi Rela-
tione, peracta fuit, post antiquæ transla-
tionem, apposita, nec promeretur nomen
Symbolicæ Cathedræ Episcopalis, quæ con-
tradistinguitur ab alijs, quas Episcopi detine-
re possunt, & detinent, ad distinctionem
aliarum sedium, in omnibus Ecclesijs per cun-
ctis contingentibus, in quibus ad illas accedere
solerent, ut in puncto notavit Franc. de Ecclesi.
Cathed. dicto cap. 2. num. 139. & Rota in dic-
ta Terracinen. Cathedr. 23. Junii 1702. n. 39.
in fine, prout accidit in præfata, in quo
Cathedra remanet semper coloris rubel
convenientis solemnitati S. Antonini Martyris,
qua Canonici Cathedralis accedunt ad inibi
celebrandum una cum Episcopo, ad exclusio-
nem ipsorum Canonicorum S. Antonini, ut
in antecedenti Decisione ponderatum fuit.

Quemadmodum cessant, & inapplicabilia
respective manent argumenta omnia, aucto-
ritates, & præsumptiones mutuæ à notissima
Cæsaraugustana Cathedralitatis, de qua in
12 dicta dec. 353. part. 5. rec., cum alijs, quoniam
procedunt, & intelligi debent de casu
illo, in quo post antiquam Cathedrali, alia
de novo erecta fuerat, quæ ideo semper
præsumitur facta sine præjudicio, & læ-
sione antiquæ, & non applicatur ad casum
in quo constat, in novam Ecclesiam S. Justinæ
translatam fuisse Cathedrali Episcopalem,
quod in substantia idem importat, ac ipsam
Cathedralitatem, ut distinguendo casum simi-
13 plicis novæ erectionis Ecclesiæ Cathedralis,
& translationis unius ad alteram tradit Lez-
zan, in sua Turri Davidica pro Ecclesia S.
Mariæ de Pilar. cap. 3. num. 183. cum duob.
seqq.

Secundum argumentum desumptum ex ree-
nita particula Historicæ, illud est, quod ex 45
Canonici existentibus in Ecclesia S. Anto-
nini, eorum triginta, una cum Dignitatibus,
se transfulerunt ad novam Ecclesiam Cathedralem
S. Justinæ, & quidem del tutto, ex
quo totali transitu majoris partis Canonico-
rum

15 rum, ac per consequens totius Capituli, quod constituitur ex majori parte ad *Text. in cap. novi, de iur. que sunt ad Prælati sine consensu Capituli*, cum aliis notissimis, efficax desumitur probatio translationis omnimodæ Cathedralitatis de una Ecclesia ad alteram, cum Ecclesia Cathedralis subsistere nequeat sine Capitulo, ex ponderatis in præterita *Decisione §. Ultra remotiorem*.

Tantumque abest, quod quindecim alii Canonici, qui manserunt in Ecclesia S. Antonini præstant argumentum exclusivum extinctionis antiquæ Cathedralitatis, quod immo ex huiusmodi circumstantia tertium scaturit argumentum in oppositum; nam indubitarum est, tales Canonicos non potuisse persistere in Ecclesia S. Antonini in figura Canonico-rum Cathedralis, posito, quod major pars constituit Capitulum *de iusto*, translata.

16 fuerat in Ecclesiam S. Justinæ; Unde dicendum est per dictos quindecim Canonicos fuisse constitutum novum separatim Capitulum, eoque certius, quia eidem Cæni datum fuit novum Caput, Vicedominum, vel Præpositum

17 appellatum, ac propterea excluditur Conca-thedralitas, de cujus natura est, ut Canonici utriusque Ecclesiæ unum constituent Corpus, ex ponderatis in alia *Decisione §. Nil officiente*.

Quod argumentum nullatenus debilitatur ex eo, quod in Ecclesiis quoque Cathedralibus cumulativis addit Dignitates etiam primariæ, quæ non excludunt unicatam Capituli Episcopalis quoad ambas Ecclesias, & ambo Capitula, ut in Casaraugustana; Objectum.

18 enim evitari posse visum fuit ex duabus facti circumstantiis, prima scilicet, quod prædicta Dignitas Vicedomini, vel Præpositi erecta fuit in Ecclesia S. Antonini eodem tempore, quo secuta fuerat translatio Cathedralis, & Episcopus simul cum illa transit ad novam Ecclesiam S. Justinæ, irat novum istud Caput S. Antonini subrogatum fuerit in locum Episcopi translatis, & secunda, quod dictus Præpositus S. Antonini constitutus non fuit in statu simplicis Dignitatis primariæ in Collegiata, sed veri Capituli, cum aliqua Jurisdictione, ex quo arguitur fuisse subrogatum loco Episcopi, nec per consequens dari posse unionem utriusque Capituli, cum duplici capite, ut probat mea præterita *Decisio d. §. Nihil officiente*.

Exposita tria argumenta, petita ab expenso loco prædicti Historici, confirmantur, & à contrariis vindicantur ex aliis locis illius Historiæ, ex quibus clarissimè habetur, quod post dictam translationem, titulus Cathedralis semper tributus fuit novæ Ecclesiæ S. Justinæ, quodque ejus Canonici ad differentiam etiam aliarum Collegiatarum, & in specie Canonico-rum S. Antonini, nuncupari debent *Cardinales*, & signanter hoc refertur in *tom. i. lib. ii. fol. 341.*, prout etiam hac denominatione Cardinalium leguntur honorati in pluribus Principum diplomatibus, & conventio-nibus relatis in præterita *Decisione*

19 *§. Et quod revera*; Ex qua distinctione respectu intitutionis, efficax resultat argumentum, quod Capitulum, & Cathedralitas fuerit

translata in Ecclesiam S. Justinæ. Canonici namque S. Antonini, quatenus retinissent prærogativam antiquam Cathedralitatis, similem, & identicam cum illa de novo per Canonicos S. Justinæ obtentam, passi non fuissent, ut isti honorificentiori nomenclatura intitulentur, nec minus permisset 20 eorum Ecclesiam denominari, vel Ecclesiam simplicem sine aliquo scilicet adjectivo, vel merè Collegiatam, prout semper in Civitate Placentina deinde nuncupata fuit, ex notatis per *Rot. cor. Cerro dec. 587. num. 5. & dec. 56. num. 33. part. 19. rec.*

Quæ omnia desumpta ab expensa Campii Historia confirmantur, & dilucidantur mirabiliter ab observantia, proba, & fideli cundarum rerum interprete; nam omnes actus, 21 qui privativè ab Ecclesiis Cathedralibus geri solent, & ex quibus à Doctõribus trahuntur signa Cathedralitatis, omnes, inquam, gesti fuerunt, & usque ad nostra tempora geruntur in Ecclesia S. Justinæ, & per illius Capitulum privativè quoad Ecclesiam S. Antonini; In illa enim fit prima pulsatio Campanæ in die Sabbato majoris hebdomadæ; In illa Processiones omnes publicæ, & universales incipiunt, & terminantur; In illa residet Episcopus; In illa adest Præbenda Theologalis; Ab ejus Canonicis eligitur Vicarius Capitularis; Ab eisdem tantum emittitur Fidei professio in actu adipiscendi possessionem suorum Canonicatum, à *Sac. Conc. Tridentino* solis Canonicis Cathedralis injuncta, quod Ecclesiis Collegiatis, ut in *sess. 24. cap. 12.*, & ibi *Barbosi. num. 28.* Rursus dicti Canonici S. Justinæ Incedunt in ultimo, & nobiliiori loco in Processionibus ultra unionem cum Canonicis S. Antonini; & tandem (aliis omisiss) semper isti in contingentia unionis, licet in propria Ecclesia S. Antonini, occupant locum inferiorem, ut latè ponderatum fuit in præterita *Decisione §. Ex monumentis usque ad §. Cum igitur*, & latius hodiè reassumebant, & probabant in factis Defensores Capituli S. Justinæ, ex qua observantia insuperabile confurgit argumentum, translationem factam, fuisse translativè, & non cumulativè: Nam Capitulum S. Antonini quatenus non fuisset denudatum prærogativa Cathedralitatis, non permisisset, ut omnes actus illam præferentes gererentur in Ecclesia S. Justinæ, privativè quoad ipsam, ut perpendit *Rot. dec. 995. num. 14. cor. Duno. Jun. & innuit in decisio-ne Causæ §. Cum igitur*.

Non obstat, quod Ecclesia S. Antonini semper aliqua retinuerit signa Cathedralitatis, & ad hunc effectum, ut translationes præsumantur factæ cumulativè, sufficiat unicum 22 signum, juxta firmata in *Casaraugustana Cathedralitatis in d. decis. 353. n. 79. part. 5. rec. dec. 565. num. 33. coram Bieb. & coram Coccino dec. 1867. num. 57.* Nam quicquid sit de hac conclusione inibi solum innixæ generali regulæ, quod dato universalitate Cause, unus actus sufficiat pro retentione possessionis in reliquis, & apprime applicabilis in casu dictæ *Casaraugustanæ*, in quo aderant 23 gentes undiquè probationes super dicta Cause universalitate, & in specie Capitulum S. Ma-

Marizæ de Pilar concurrebat ad faciendum unicum Corpus cum Ecclesia S. Salvatoris, ubi Canonici S. Marizæ ponebantur in dextera parte proprii Chori, & habebant Bullas, ac alia documenta, & innumeras penè enunciativas pro conservatione suæ Cathedralitatis, pulsabat campanas ante Ecclesiam S. Salvatoris, cum qua habebat divisum jus decimandi, & his similibus potiebatur, addito, quod ipsi Canonici Pilarenfes non fuerunt suppressi, seu translati, sed semper, ut prius, in eadem Ecclesia S. Marizæ remanserunt, ut sunt verba d. dec. 665. num. 10. cor. Biebio.

Quicquid sit, inquam, de ea, utique visa fuit inapplicabilis in hac hypothesi, tum quia non agitur de erectione novæ Cathedralis absque qualitate translationis antiquæ ad novam, sed de effectiva translatione, quæ cum importet privationem termini à quo, si ulum in isto relinquitur vestigium antiquæ præminentie, istud non censetur relidum, ad effectum indicandi cumulationem jurium, sed ut permaneat in Ecclesia dimissa aliquod signum pristinæ Dignitatis, quam habuit, per ea, quæ tradunt Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quest. 12. n. 12. Franc. de Eccles. Cathedr. cap. 7. num. 48. Tum etiam quia nullum penitus signum clarum, & univocum Cathedralitatis remansit in Ecclesia Sancti Antonini, quo unico casu ad summum dicta conclusio admitti posset, non enim sufficiunt signa generalia, & æquivoca, quæque stare possunt citrà prærogativam Cathedralitatis, ex allegatis in alia Decisione §. Cum igitur.

Et re vera nullum ex ponderatis, seu cumulatis per Defensores Capituli Sancti Antonini obtinere univocitatem supra requisitam, nam retentio Cathedræ in dicta Ecclesia, tantum abest, quod obstat, ut immo ex supra deductis, evidenter constet illam fuisse transpositam in Ecclesiam Sanctæ Justine; retentio Imaginis Agni Pasqualis; Campanæ nuncupatæ de Interdicto, nec etiam in facto probata, sicut existentia Palatii Episcopalis, quod asserebatur unitum cum dicta Ecclesia Sancti Antonini, sunt Signa antiquæ Cathedralitatis, quæque non patiebantur translationem, non enim conveniebat deletio Imaginis Agni Pasqualis, nec Palatium erat transcribibile, unde hujusmodi Signa non excludunt translationem, & sunt optimè referibilia ad præservativas Juris ex statu antiquo, quod optimè compatitur cum translatione, ut notavit Card. de Luc. de præminen. disc. 5. num. 17. addito, quod Campanam Interdicti non adesse probant Testes adducti in Summario Canonicorum Sanctæ Justine; Et Palatium Episcopale in genere sumptum, est signum æquivocum, cum Episcopi retinere valeant Palatium Episcopale, & quidem multiplex in omni parte Civitatum, & locorum, quos Inhabitavit, ut dixit Rot. in Terracinen. Cathedralis §. 34. cor. Me.

Nec adversantur plures denominationes, & enunciativæ Cathedralitatis datæ Ecclesiæ Sancti Antonini, quoniam vel sunt æquivocæ, vel nulla est post translationem, quæ Cathedralitatem in ea præferat, & quatenus adf-

set, erronea remaneret, & confunderetur ab aliis contrariis enunciativis distinguentibus Ecclesiam S. Antonini cum simplici titulo Collegiatæ, & Ecclesiam S. Justine cum titulo Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ, & hujusmodi distinctio potissimè refultat ex pluribus Synodis, ut in facto bene probatum fuit; ideoque cum hodiè principaliter dubitatur de qualitate harum Ecclesiarum, & de enunciato, nulla habenda est ratio de dictis enunciativis varis, aut infubstantibus, vel vagis, juxta tradita per Butr. in cap. illud, numer. 20. q. 1. nota 4. de præscript. Rot. coram Priolo dec. 330. num. 20. & coram Emerich jun. dec. 1138. n. 20. & dec. 1155. n. 12.

Æquivocum pariter visum est signum ex eo desumptum, quod Episcopus aliquando vocaverit etiam post translationem Canonicos S. Antonini *Frates*, nam hujusmodi denominatio licet regulariter dari soleat Canonicis Cathedralis, non dedecet tamen, ut 27 aliis Ecclesiasticis tribuatur, juxta sensum *Abbatis in cap. novis 5. sub num. 2. de his que sunt à Prelatis, ubi, quod omnes Clerici possunt dici Frates Episcopi, & quod Episcopus eis scribens non debet eos appellare filios, sed fratres*; Præterquamquod nec documenta allata ad probandam prædictam denominationem fratrum tale quid clarè concludunt, ut in facto ostensum fuit.

Ad alterum signum ductum, ex quo Episcopus Placentinus denominatur Antistes utriusque Ecclesiæ S. Antonini, & S. Justine occurrit *Decisio in §. Nam respectu*, prout etiam alteri signo elicito, ex quo Canonici S. Antonini, quando accedunt ad Ecclesiam S. Justine sedent in pari Stallo, nam in facto demonstratum fuit, quod Canonici S. Antonini dum inibi accedunt occasione festivitatis Corporis Christi, & Processionum de Rogationibus confident in eisdem Stallis potius propter loci angustiam, quàm propter æqualem Dignitatem, & de facto stant in ultimis Stallis post omnes Canonicos Sanctæ Justine, & horum ultimus præcedit digniori ex Canonicis Sancti Antonini, qui modus sedendi, bene ostendit inæqualem, quæ intercedit inter hosce Canonicos, nam alias Canonicis S. Antonini deberent præcedere illos Sanctæ Justine, ut observatur de Canonicis Beatæ Marizæ de Pilar in *Decisionibus supra allegatis*.

Præterea ad signum, quod in electione Episcopi intervenerint etiam Canonici S. Antonini, animadversum fuit, quod electiones factæ extiterunt à toto Clero, ut in *Summ. Cathedralis n. 18. & 19. unde non tanquam sub Capitulo Cathedralis, sed solum tanquam sub Clero venientes antiquius processit talis interventus, ex cujus lectura optimè distinguitur utrumque corpus, Cathedralis, & Collegiatæ, ut in eodem Summ. & consonant Summar. S. Antonini num. 24. ibi -- Et ego cum quibusdam aliis Clericis de Placentia statim ab alia parte; Et cum in præsentem reservata sit Canonicis Cathedralis sola electio Vicarii Capitularis, jam supradictum fuit, quod circa eam privativè se gerant solum Canonici S. Justine.*

Et

Et ad aliud fignum, quod in Ecclefia S. Antonini celebretur feftum illius Dedicationis cum octava, animadverfum quoque fuit in factu, quod folùm Canonici S. Antonini didicim feftum cum Octava celebrant, prout ferè omnes aliæ Ecclefie longè inferiores faciunt de eorum Patrono, feu titulari, non autem tota Diœceſis, prout è contra fit de feſto Dedicationis S. Juſtinæ, quod occurrit die 14. Octobris, & ab univerſa Civitate, & Diœceſi celebratur, itaut ex hac ratione potiùs maniſeſtè hæc circumſtantia contra Canonicos S. Antonini retorquetur.

Cæterùm hæc, & ſimilia, & quotquot alia pro parte S. Antonini adducta fuerunt Cathedralitatis ſigna, cuncta in univerſum proſtigabantur ex eo, quod data dicta tranſlatione extinctivè, relata perdidim Historicum, & pro tali comprobata à ſubſequenti obſervantiâ certa, & ſpecifica tot ſeculorum, in niſilo æſtimanda forent ſigna, & argumenta contraria, quæ concludere utique poſſent aliqualem prærogativam dictæ Ecclefie S. Antonini, ſecùs tam offendere aſu Cathedrali, quæ qualitas non contentatur ſignis referibilibus ad antiquum ſtatum, vel ad alias etiam Eccleſias non Cathedralis, ſed exigat talem ſpeciem probationis, ut minimè ad aliam qualitatem referibilis fit, itaut ſi ea Cathedralis non eſſet, minimè ipſi competere, quod hic dumtaxat verifiçatur de Cathedrali Sanctæ Juſtinæ, quæ ſola facit unicum corpus cum Epifcopo, ſeparatè incedit in Proceſſionibus in nobiliori loco, ſola eligit Vicarium Capitularem, ac alia explet tam ſuperiùs cummulata, quàm in alia *Deciſione*, cum qua DD. in reliquis tranſierunt.

Et ita utraq; parte acriter Informante; reſolutum fuit &c.

Eſmo P R I O L O .

Portuen. Jurisdictionis,

Ven. 15. Aprilis 1712.

A R G U M E N T U M .

Manutentionem in exercitio ordinariæ Jurisdictionis in Agro Malliano concedendam eſſe Eminentiſſimo Epifcopo Portuen. firmat *Deciſio*: & de ejus bono Jure conſtare, ex quo dictum Caſale Mallianum eſt ſituatum intra limites Diœceſis Portuen., & reſpondetur contrariis.

S U M M A R I U M .

- 1 Exiſtenti in poſſeſſione, ſeu quaſi debetur manutentio.
- 2 Ex actibus, præſeferentibus exercitium Ordinariæ Jurisdictionis, dicitur probata, ad effectum obtinendi manutentionem, poſſeſſio favore Epifcopi.
- 3 Pro obtinenda manutentione, ſufficit ſola poſſeſſio de tempore motæ litis.
- 4 Diſcretum diſpoſitum facta ſuit tempore Diſcreti Primi.
- 5 Vicariatus Urbis à Paulo IV. anno 1588.

in Collegium Cardinalium reductus fuit.

- 6 Privilegia poſteriora non derogant prioribus, niſi conſet de evidentis incompatibilitate antecedentis Conceſſionis cum ſequenti,
- 7 A ſuprema Potestate Romani Pontificis, tanquam a fonte, omnis Jurisdictionis Spiritualis promanat,
- 8 Confirmatio privilegii præſupponit, quodd illud aliquo modo ſubiſtat.
- 9 Enunciativa in Apoſtolicis Literis emiſſa, plurimum conferunt ad probandam ſituationem alicujus Loci in Diœceſi enunciatâ.
- 10 Historicis valdè deferendum eſt, præſertim junctis adminiculis.
- 11 Parochia aliqua non implicat, quod ſe extendat ad partes multorum Territoriorum,
- 12 Et Parochus tenetur ſe ſubiicere Jurisdictioni plurium Epifcoporum pro illa parte, quæ illis reſpectivè ſubeſt.
- 13 Jurisdictioni Epifcopi ſi à Parochia recognoscatur, hæc conſeſſis quæcumque probationum genera tranſcendit.
- 14 Etiam in prædictum Patronorum, quoties actus ſui tales, ut verifiçimiliter ab illis non ignorentur,

D E C I S I O XXXVIII.

Monaſterium, & Eccleſia Sanctæ Cecilie, quæ Parochialis exiſtit, & fines ſuos in Suburbia protendit, habere conſuevit Parochum ab ipſis Monialibus deputari ſolitum, qui prævia tantum approbatione Eminentiſſimi Vicarii Urbis, Curam animarum, cæteraque Parochialia munera in univerſo ambitu totius Parochie exercere prætendebat. Veruntamen cum intra illius fines poſitum reperiatur Caſale Mallianum, cujus temporale dominium ſpeſtat ad Moniales prædictas, ſpirituale verò ad Eminentiſſimum Cardinalem Acciajolium, uti Epifcopum Portuen., de cujus Diœceſi habitum huc uſque fuit, orta ideo eſt controverſia inter Monaſterium, & Parochum ex una, & Eminentiſſimum Epifcopum ex alia parte, dum alter prætendebat, ut ſibi tantummodo opus foret approbatione Eminentiſſimi Vicarii, ad hoc ut univerſum Parochiæ Territorium per modum unius adminiſtrare poſſet; alter autem requirebat, ut Parochus pro ea parte, quæ ſubeſt ſuo Epifcopatu, ſuam quoque ordinariam Jurisdictionem recognosceret. Quapropter expedito coram A. C. Monitorio ſuper libertate exercendi quæcumque Jura Parochialia in Agro Malliano independentè ab Epifcopo Portuen., illoque redactò ad viam Juris, Eminentiſſimus Epifcopus favorabilem Sententiam reportavit, à qua delegata mihi appellationis cognitione, admiſſioque ad Cauſam Eminentiſſimo Urbis Vicario, de cujus intereſſe potiùs, quàm Monialium, agebatur, dedi dubium inter omnes æquè diſceptandum — An, & cui ſi danda manutentio, & de cujus bono jure conſet, Et DD. reſponderunt dandam eſſe manutentionem, & conſtare de bono Jure D. Epifcopi Portuen.

Etc.

Etenim manutentio, quæ de stylo Curie dati semper confuevit ultimo possessori, tribuenda proculdubio fuit Domino Episcopo Portuen., quia docebat tam de Indubitabili Prædecessorum Episcoporum, quam de sua. recenti quasi possessione exercendi ordinariam Jurisdictionem quoad Ecclesiam, & Homines Agri Malliani; cujus profectò virtute manutentio necessàriò concedenda fuit, juxta vulgata regulam, de qua *Text. in leg. 1. & tot. tit. ff. uti possideatis, & in leg. unica Cod. eodem tit., & tradit Rot. dec. 810. n. 1. & 2. coram Coccin., & dec. 182. num. 1. & dec. 270. n. 1. part. 17. & dec. 105. num. 2. & 3. part. 19. recent.*

Possessio verò Episcoporum prædecessorum satis probata videbatur ex Visitationibus pastoralibus, quas in Agro Malliano Vicarium Generalem Portuensem peregrisse constat ab anno 1683. usque ad hæc potissima tempora, in quibus nedum habemus fuisse visitatam. Ecclesiam in Cafali existentem, sed personas etiam Capellanorum, ibidem à Monialibus mercede conductas, & recognitas facultates ministrandi Sacramenta, atque insuper injunctum onus de exhibendo singulis annis statu Animarum *Summario Episcopi n. 3.* Respectu verò præsentis Eminentissimi Episcopi possessio eliciebatur ex lteris Dimissorialibus, seu facultativis expeditis per illum Vicarium Generalem in personis Presbyterorum, quos Moniales destinaverant, ut Sacrum facerent, cæterique Ecclesiasticis muneribus fungerentur in Ecclesia prædicta, eodem *Summ. num. 4.* necnon ex missionibus ibidem gestis cum facultate absolvendi etiam à casibus reservatis, PP. Missionariis ab Eminentissimo Episcopo communicata *disso Summario n. 5.* Ex quibus omnibus actibus præferentibus exercitium ordinariæ Jurisdictionis hæsitari non potuit, quin optima haberetur probatio ad effectum consequendi petitam manutentionem, ad firmata per Rot. in *Nullius seu Fulden. Jurisdictionis 28. Junii 1700. §. Possessio verò, cor. Eminentiss. D. meo Tremoille.*

Haud refragante, quod prædicti actus jurisdictionales, per Episcopos exerciti, non sint admodum antiqui, sed initium tantummodò sumant ab anno 1683., quoniam advertere oportuit, quod cum Episcopalis Cancellaria Portuen. modo ab uno, modo ab altero ex Notariis Capitolinis exercita fuerit, & diffusa reperitur apud varias personas, de quibus ne quidem notitia superest, suppeditare non potuit vetustiora documenta. Præterquamquod prædicti actus initium sumentes ab anno 1683. non sunt adeò recentes; cum attingant, ferè spatium annorum tringinta, maxime quia ad effectum, de quo agitur, ut consequenda sit manutentio, sufficit sola possessio de tempore mortis litis, ut omiffis alijs est *reg. Text. in d. l. 1. & 2. ff. uti possideatis.*

Quo verò ad alteram dubii partem respicientem bonum Jus, res clarior videbatur favore Eminentissimi Episcopi, quia cum habemus primævam divisionem Dioeceseum, communis historicorum calculo Dionysii primo attributam, ut ajunt Platina, & Ciacconius in vita dicti Pontificis, & tradit *Text. in Ca-*

non. Ecclesias 13. quæst. 1., & controversum. Cafale Mallianum positum reperitur intra limites Portuen. Dioecesis, illud Episcopi Jurisdictioni subjacere tantummodo debet, dum Episcopos Ecclesiarum suarum singulis curam habere decet, ut inquit *Conc. Trident. sess. 24. de reformat. capit. 9.* Quapropter cum Vicarius Urbis inlinitus fuerit posterioribus temporibus, & illius Privilegia à Paulo II. primum concessa fuerint, deinde à sequentibus Pontificibus amplificata, ac demum reductus fuerit à Paulo IV. in Collegium Cardinalium anno 1588., ut refert Raynaldus in *continuatione Annalsium Ecclesiasticorum ad dictum annum num. 23.* non potest præsens Eminentissimus Vicarius ratione suorum privilegiorum, sibi impartientium Jurisdictionem Spiritualem in Districtu Urbis, suas facultates protendere etiam ad dictum Cafale Mallianum, etiam si dicatur in Districtu, nisi prius ostendat præcisam illius dismembrationem à Dioecesi Portuen., & subjectionem suæ Jurisdictioni, cum in hac materia privilegia posteriora non derogent prioribus, quoniam non constat de evidenti incompatibilitate Constitutionis antecedentis cum sequenti, totumque fieri debet, ut una cum altera conceilietur, ad effectum evitandi derogationem ad tradita per *Pasqual. dec. 329. num. 35. cum alijs allegatis in Firmiana Jurisdictionis 10. Maji 1700. §. In brevi autem, cor. Reverendissimo Molnes Decano.*

Aliàs enim, si facultates Jurisdictionales Eminentissimo Vicario attribuat super totum Urbis districtum, qui quadraginta milliaria circum circa complectitur, non intelligerentur ita concessæ, quod illarum usus esset referibilis ad ea tantum loca districtus, quæ specialiter designata in Bullis Pontificis leguntur, vel alterius Jurisdictioni non subiant, adum esset de plurium Episcopatum Dioecesium, & præcipue de iis, quæ à sex Antiquioribus Cardinalibus optari solent, dum omnes ferè in districtu Urbis sitæ reperiuntur.

In comprobationem verò, quod vetustissimis temporibus Cafale Mallianum assignatum fuerit Dioecesi Portuen., afferebant Scribentes pro Eminentissimo Episcopo Bullas Benedicti IV., Leonis IX., & Joannis XIX., quæ cum satis, superque sufficerent ad probandam illius pertinentiam ad Episcopatum Portuensem ratione supremæ Potestatis, quæ residet in Summo Pontifice, & à quo, tanquam è fonte, omnis Jurisdictio spiritualis in Episcopos fluere solet, *Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 1. Proxm. num. 9. & 10. Rota in Leodien. Jurisdictionis 28. Aprilis 1705. §. Rursus itaque, & in Nullius, seu Fulden. Jurisdictionis super bono Jure 1. Junii 1704. §. 1., & 21. cor. R. P. D. meo Ansaldo;* Ad effectum tamen, de quo agitur, advertebant DD., quod dictæ Pontificiæ Bullæ non loquuntur per modum novæ concessionis, sed per modum confirmationis, quæ supponit dicti Cafalis pertinentiam ad Episcopatum Portuen. absque initii memoria ad tradita per *Dec. consil. 241. n. 7. Rota dec. 702. num. 7. part. 1. divers. dec. 597. num. 2. part. 3. recent. dec. 748. num. 50. cor. Dunozeiti. Junior. dec. 175. n. 7. & dec. 229. num. 12. & sequen. coram Ottobono,*

no, & dec. 78. num. 3. post Tamburin. de Jure Abbatis tom. 3.

Potissimè quia sequentibus etiam annis, & tempore, quo Summi Pontifices Julius II., & Leo X. ruitandi gratia fe consecrarent ad Casale Mallianum, recognitionem, assertumque fuit de Diocesi Portuen., dum omnes ferè Bullæ à prædictis Pontificibus ibi expeditæ, & quæ sexcentarum numerum excedebant in Summario Episcopi numer. 10. signatæ fuerunt sub hac expressione. *Malliani Portuen. Diocesis* - quæ sanè enunciatiuè in Apollon.

9 lici literis emissæ plurimum conferunt, ad probandam situationem alicujus loci in Diocesi enunciata, ut observant Palma decisi. Lucen. 198. sub numer. 24. §. Coronantque, & numer. 25. Rota coram Millin. decisi. 204. n. 6. & post Urceol. de transf. dec. 91. numer. 6. & dec. 334. m. 12. part. 13. & in Tarazonen. Jurisdictionis 10. Maji 1700. §. Concurrente, coram Reverendiss. dell' Olmo, & in Caputaquen. Jurisdictionis super bono Jure 1. Julii 1707. §. Visum est enim, coram bon. mem. Caffarello. Non enim præsumendum est, quod prædicti Pontifices ignoraverint qualitatem Loci, ubi morabantur, & quod motu proprio, nulloque penitus instante voluerint asserere Casale Mallianum Portuen. Diocesis, nisi eis cordè constiterit, quod verè, & realiter positum erat intra limites prædicti Episcopatus.

10 His etiam adhibebatur Historicum Testimonium, videlicet Ferdinandi Ughellii in ejus Italia Sacra tom. 1. fol. 135. cum seqq. Francisci Echlinardi in Topographia Agri Romani, & Bartolomei Piazza in opere inscripto la Gerarchia Cardinalizia fol. 101. qui omnes contrariam Tenutam dictæ Magliana ponunt in Diocesi Portuen., & quorum auctoritas, concurrentibus præsertim aliis adminiculis, magni semper fieri consuevit ad effectum habendi hujusmodi probationes, Palma Nepos dicta dec. 198. sub numer. 24. §. Ad sunt demum Rota dec. 395. num. 9. cor. Emerix jun. & dec. 21. num. 21. & seqq. inter collectas ad Card. de Luc. de Jurisdic. dec. 196. num. 4. & dec. 404. num. 5. part. 4. rec., & in Surrentina Manuten. tionis 4. Maji 1695. §. Prædicta autem, cor. R. P. D. meo Scotto, & in dicta Caputaquen. Jurisdictionis super bono Jure 1. Julii 1707. §. Visum est enim, & 4. Maji 1708. §. Concurrent cor. bon. mem. Caffarello.

11 Hinc non relevabat deducta ex parte Monialium, quod nempe Parochus ab ipsis deputatus semper Sacramenta ministraverit Hominiibus dictæ Tenutæ, interfuert Matrimonii, cadavera tumulaverit, quoniam prædicti actus probant quidem illius subjectionem Parochiæ Sanctæ Cecilie, numquam tamen efficiunt, quod Casale non sit de Diocesi Portuen., sed esse debeat in Diocesi Romana, sicut reliqua, & major pars ejusdem Parochiæ. Quoniam nulla est implicancia, quominus aliqua Parochia multis rē se extendat ad partes multorum territoriorum, ut tradunt Bertrand. conf. 350. n. 1. & 2. vol. 3. Hieronymus de Monte de finibus cap. 12. num. 3., itaut Parochus Sanctæ Cecilie pro ea parte, quæ subest Episcopatu Romano, teneatur recognoscere Jurisdictionem Eminentissimi Vicarii Urbis, pro

Tom. II.

ea autem parte, quæ subest Episcopatu Portuen., teneatur fe subicere Jurisdictioni Illius Eminentissimi Episcopi, & approbato ab alterutro ex eis reportata latius patere non possit eo, quod pateat Diocesis ipsi subiecta, 12 cum quilibet Episcopus respectu alterius Diocesis, habeatur pro privata persona, Ciardin. contraversi. forens. lib. 1. cap. 60. n. 6. Barbos. de Offic. & Possess. Episcopi. part. 3. allegat. 80. num. 8. R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom. 1. pag. 282. num. 93.

Fortius verò quia idemmet Parochus Sanctæ Cecilie jam recognovit hanc veritatem, quod Casale Mallianum esset de Diocesi Portuen., nam omnia repetitione omnium actuum supra recensitorum in §. Possessio verò, sufficiebat solùm advertere, quod in statu animarum, in dicta Tenuta habitantium, effectum iuxta præscripta Eminentissimi Episcopi, exhibuit notulam in ejus Cancellaria prædicto Summ. num. 3. in fine. Quamobrem cum Jurisdictioni Episcopi Portuenensis tam solemniter recognita fuerit à Parocho Monasterii, hujusmodi recognitio, ac confessio, quæcumque 13 probationum genera transcendit, prout firmat Rot. dec. 70. num. 9., & dec. 334. num. 6. part. 13. dec. 482. num. 6. part. 14. rec. & in Caputaquen. Jurisdictionis super bono Jure 4. Maji 1708. §. Concurrent cor. bon. mem. Caffarello. Cum de cetero prædicta exhibitio Status Animarum dici non mereatur actus clandestinus, quia cum factus fuerit post tot visitationes, præcedentibus annis gestas ab Episcopis Portuen., & virtute Epistolæ Circularis, in qua 14 id onus imponebatur Capellanis in Tenuta existentibus, & à Monialibus mercede conductis, inverisimile admodum est, quod lissem Monialibus ignorantibus peractus esset dicatur.

Et ita acerrime informantibus omnibus Interestere habent. &c.

Emo P R I O L O.

Portuen. Jurisdictionis super Censuris, & Attentatis.

Veneris 15. Aprilis 1712.

A R G U M E N T U M.

Allenæ Jurisdictionis Perturbatores ab Ecclesiastico Judice ritè semper excommunicari possunt. Renuente Patrono, seu respectivè Rectore Ecclesiæ Parochialis Ordinarius recognoscere pro ea parte, quæ sita est in illius Diocesi, potest idem Ordinarius Capellanum deputare, qui ibi Parochialis munera exerceat.

Summarium patet ex Argumento.

D E C I S I O XXXIX.

R Enuentibus Monialibus S. Cecilie recognoscere in Ordinarius Eminentissimum Cardinalem Accajolum, uti Episcopum Portuenensem quoad Tenutam, & Casale Mallianum, ibique Parochus, & Capellanus Sacra-

S

menta ministrantes absque llicentia, quamvis admoniti, tanquam alienæ Jurisdictionis perturbatores, fuerint, Juris ordine servato, censuris irretiti, eadem Moniales desisterunt à deputatione alterius Capellani, qui Sacrum ibidem faceret, Confessiones audiret, & Panem Eucharisticum Villicis commorantibus, juxta solum distribueret. Quapropter idem Eminentissimus Episcopus, requisitis prius officiosè Monialibus, ad hujusmodi deputationem ex proprii muneris auctoritate devenit; Cumque id prætenderent attentatum, occasione, quod discipendum fuerat coram Medubium super negotio principali, subscribi curarunt etiam hoc alterum super censuris, & attentatis, videlicet -- *An Censura subsistatur, & an constet de attentatis* -- quod similiter favore Episcopi resolutum fuit.

Censuras siquidem subfistineri dixerunt DD., eo quia Parochus, & Confessarius S. Cæcilie Sacrum conferunt, & Sacramenta ministrant in Ecclesia Agri Malliani, qui est de Diocesi Portuen. ut in altera hodierna mea Decisione, nulla prius impetrata facultate ab Eminentissimo Episcopo; Quapropter si Vicarius Generalis illos in poenam turbatæ Jurisdictionis Ecclesiasticis Censuris innodatos declaravit, dictæ Censuræ omnino subfistendæ erant, cum alienæ Jurisdictionis Perturbatores possint ritè semper ab Ecclesiastico Judice excommunicari, cum istæ sint Ecclesiasticorum arma, ad compescendum infordecendum, pertinaciam, ut tradit Barbof. in cap. I. n. II. de Offic. & Potest. Jud. Deleg. cum cæteris ibi relatis.

Fortius verò quia Moniales adeundo Signaturam Justitiæ in principio controversiæ pro remissione Cause ad A. C., non aliter illam obtinuerunt, quàm cum clausula, non retardato Judicio coram Ordinario Portuen. contra Parochum, itaut Parochus, & Confessarius post secutam censuram promulgationem, illas ratas habuerint, renunciendo liti, & petendo absolutionem cum subsecuta salutari poenitentia, ut in Summario Episcopi super negotio principali num. 6. Quamobrem, cum censurarum validitas recognita fuerit non minùs per Signaturam, quæ demandavit ipsimet Episcopo illarum executionem, verum, etiam per Censuratos, qui petierunt absolvi, quæcumque exceptio nullitatis non erat amplius attendenda.

De attentatis autem, quæ Moniales edocere conabantur, ex quo Eminentissimus Episcopus Januas Ruralis Ecclesiæ per vim aperti jussit, & Capellanum, qui Parochialia munera obiret, illarum sumptibus deputaverit, non constare visum est, quia cum Indubium esset, quod Ager Mallianus sit sub Jurisdictione Episcopi Portuenfis, quoties Moniales ad illius officiosas requisitiones recu- faverant Ecclesiæ claves tradere; & Capellanum deputare, ad hoc, ut appetentibus Sanctissimis Dominici Natalis Festivitatibus, possent Villici in propria Ecclesia, Christianæ pietatis debita exsolvere, Jure potuit Episcopus ad hujusmodi remedia confugere, nè ipse sui Gregis Curam intermitteret. Quin, potius approbanda est eximia illius Pastora-

lis vigilantia exemplo Sacræ Congregationis Episcoporum, quæ sub die 22. Junii 1708. consimile factum Episcopi Perusini laudavit. In pago enim delle Tavernelle existent inter duas Dioceses cum Parochus Ecclesiæ Mongiovini Diocesis Civitatis Plebis, illius universam Curam habens, renuerit pro ea, parte, quæ sita erat in Diocesi Perusina, ejus Episcopi Jurisdictionem recognoscere, hic depuravit alium Capellanum, qui privatè ad Parochum Mongiovini Parochialia munera obiret, & Sacra Congregatio rescripsit, bene provisum per Episcopum Perusinum.

Præterea cum jam Eminentissimo Portuenfi Episcopo concessa fuisset ab A. C. Certo mantenentio in quasi possessione exercendi Jurisdictionem Ordinariam in Agro Malliano, eaque canonizata per Signaturæ rescriptum sine præjudicio, quoties ipsi non licuisset ad hujusmodi deputationem devenire, fuisset in potestate Monialium indirectè Ordinariam Jurisdictionem Episcopi evitare, & in hunc modum Judicem, rem judicatam, & rescripta Signaturæ eludere, quod non fuerat permit- tendum.

Et ita utraque &c.

R. P. D. ALBERGATO DECANO,

Ratisbonen, Canoniciatus.

Luna 13. Martii 1684.

ARGUMENTUM,

Quando possit absens alteri vices suas delegare in terendo Suffragio, & quæ adimpleri debeant requisita. Valent Statuta, Cultum Divinum, & Ecclesiæ utilitatem respicientia, etiam si à Papa non fuerint confirmata; nec possunt à Capitulo abrogari per contraria Statuta, seu resolutiones, sine Episcopi consensu.

SUMMARIUM,

- 1 *Litteræ Apostolicæ, in omnibus justificatione, celerem, ac promptam executionem merentur.*
- 2 *Ad effectum evitandi subreptionem, sufficit, narratum fuisse pendens litem, cum clausula cujus litem statum, quoties Sententia non transisset in rem judicatam.*
- 3 *Absenti vocali non permittitur per Procuratorem suffragium ferre, nisi constet, & quidem specificè, quod legitimo impedimento detentus fuerit.*
- 4 *Et cum facultate Procuratori, jurandi super legitimo impedimento illius non interessentia.*
- 5 *Quando amittitur Jus eligendi, & consequenter constituendi Procuratorem ad hunc actum expendum.*
- 6 *An forma Decretalis in cap. quia propter de elect. servanda sit, solum in electionibus Dignitatum, annexam habentium omnimodam Jurisdictionem, vel etiam, in Canonicatibus, seu Dignitatibus infest.*

terioris ordinis, & numer. 7.

8 Statutum, tendens in utilitatem Ecclesie, circa electionem, expeditur, & facilius faciendum, pro valido, & iusto reputatur, etiam si d Sede Apostolica non fuerit confirmatum.

9 Non usus, & inobservantia Statuti debet ab allegante probari, cum presumptio fiat pro Statuto.

10 Maxime dissentiente aliquo ex Capitularibus.

11 Consensus Episcopi necessariè requiritur in iis, quæ concernunt mutationem antiqui Statuti, & Statutorum Ecclesie, & quodcumque Statutum, aliter gestum d Capitularibus, remanet absque robore.

12 In derogatione Juris, Capitularibus, seu Collegialibus quæstii, uti singulari, requiritur omnium consensus.

13 Et contraria observantia non est admitenda, nisi probetur eam per tempus sufficienter invaluisse, & in casu præciso, & non obstantibus protestationibus, & contradictione Capitularium.

DECISIO XL.

SEcuta per obitum Canonici Alberti de Rauch vacatione Canoniceatus, & Præben. in Cathedrali Ecclesia Ratisbonen. de mense Julii 1678. Capitulum, & Canonici, ad quos Jus eligendi juxta concordata Germaniæ spectat, sub die 4. Julii sequentis, Capitulariter congregati, 11. diem ejusdem mensis pro explenda electione statuerunt, quo tempore habito, & ad illam venerunt, adstantibus in Capitulo 14. Canonici Capitularibus, quorum vota in duas Classes divisa, septem in Canonico acclamaverunt Baronem Joannem Sigismundum à Pienzenau, septem verò elegerunt Baronem Christophorum Ottonem à Schallembergh, ad cuius favorem prætendit ipse computari votum Canonici Adami à Torringh absentis procuratorio nomine per Canonico Sigismundum de Herberstein traditum, quæ propter inter Electos non levis emerit quæstio super validitate, & respectivè confirmatione eorum electionis, quæ ad Ordinarium Ratisbonen. delata, illam ad favorem Baronis à Pienzenau per sententiam, definivit, illaque ad provocationem Baronis à Schallembergh ab Eminentissimo Nuncio in gradum appellationis revocata, & demum Iudicio hujus S. Tribunalis in ulteriori Instantia causa devoluta; uterque ex Colligantibus ad abundantiorum cautelam, gratiam Apostolicam obtinuit, alter uti electus à majori parte Capitularium, alter verò uti à medietate. Hinc pro illarum executione de Coauditorum meorum consilio dubium subscriptum proposui; An, & quæ gratiæ Apostolicæ essent exequendæ, & pro executione gratiæ Joannis Sigismundi proditi resolutio.

Regulare enim est, quod gratia Apostolica, in omnibus justificata, paratam meretur executionem, juxta toties firmata per hoc S. Tribunal ex Regul. Texti. de qua in cap. si Capitulo, ubi gloss. in V. exequatur, de concess. Præbend. eodem tit. & utrobique DD. & in

Tom. II.

specie dixit Rot. in dec. 477. num. 1. part. 14. & in dec. 697. num. 1. part. 18. rec. Ideoque, gratia præfati Baronis, uti in omnibus justificata executioni demandanda venit, secus verò gratia Baronis de Schallembergh uti deficiens in verificatione, quod ille à majori parte Capitularium electus fuerit, dum à medietate dumtaxat vocatus reperitur, non resistente quod in supplicatione Baronis Joannis Sigismundi non fuerit facta mentio sententiæ latæ ab Eminentissimo Nuncio Viennensi ad favorem Baronis de Schallembergh, cum ad hunc effectum sufficiat narratum fuisse penditiam litis in Rota cum clausula; Cujus litis statum, per quam evitatur subreptio, quoties sententia non transit in rem judicatam Adden. ad Buratt. dec. 735. n. 10. & Rot. cor. Prjolo dec. 166. sub n. 7.

Nec votorum numerus favore Baronis de Schallembergh augeri potest ex voto Canonici à Torringh, procuratorio nomine tradito per Canonico de Herberstein: nam juxta modum votum non esse communerandum Doctores censuerunt, tam ex resistentia Juris communis, quàm ex dispositione Statuti particularis, & quidem antiquissimi, ejusdem Capituli: Resistit enim dispositio Juris desumpta ex cap. quia propter de elect. sub §. Illud autem, ubi disponitur, quod absentis vocali non permittatur suffragium per Procuratorem, tradere, nisi ille legitimo impedimento dentus reperiatur, & cum expressa illius specificatione, necnon doceatur de legitima causa discessus, ut unanimiter sentiunt Barbof. de Jure Eccles. part. 1. cap. 19. num. 108. & de Canonico. & Dignit. cap. 39. num. 7. Lotter. de Re Benef. lib. 2. quæst. 19. sub num. 24. Lez. zan. Quæst. Regular. V. electio cap. 10. n. 35. Quod sanè non verificatur in Canonico Torringh, qui interfuit Capitulo 4. Julii, convocato pro statuenda die electionis, & postmodum Passavium se contulit, relicta procuracione Canonico Herberstein, absque speciali facultate jurandi super legitimo impedimento illius non interesse, quam etiam requiri, uti necessarium requisitum, ad hoc, ut absentis votum per Procuratorem admittatur, ultra disposita in dicta decretali, statuit cap. si quis iustis, de Elect. in 6. ibique Canonice communiter tradunt, & dixit Rota coram Ubaldo. dec. 580. sub num. 4. & dec. 241. sub n. 9. & seq. cor. Pentinger.

Attento potissimum intempestivo discessu ejusdem Canonici, se transferendo ultra quatuor Dietas à loco electionis, quo casu amississe Jus electionis, & consequenter constituendi Procuratorem ad id peragendum, dixit Rota præter superius allegatas Decisiones coram Nimot. dec. 82. sub n. 2.

Nec obesse videbatur, quod hujusmodi requisita nunc solum concurrere debeant, & sint omnino explenda respectu absentis, quoties de rigore esset servanda forma prædictæ decretalis, prout in electione Dignitatum, habentium annexam omnimodam Jurisdictionem; secus verò in Canonicatibus, seu Dignitatibus Ordinis inferioris, per quarum vacationem Ecclesia viduata non remanet, ut statuit Gloss. in dicto cap. quia propter, in V. Eccles.

S 2

*elect. viduat. & expendit Rot. coram Eminen-
tissimo Cero dec. 105. sub num. 9. cum aliis ab
Informantibus pro Schallembergh, pleno cala-
mo adductis.*

Nam admissio etiam ad sensum partis, quod
in presenti electione rigor decretalis non esset
servandus; exinde tamen non sequitur, quod
in quacunque electione abens non legitime
detentus valeat per Procuratorem suffragium
ferre, nam ratio textus generaliter loquitur,
& adaptatur cuicumque Casui, propterea
in electione tale quid speciale redditur, quod
sive præscripta forma decretalis servetur, sive
non, nequeat abens alteri vices suas dele-
gare in ferendo suffragio, nisi adimpletis re-
quisitis scriptis in dicto §. *Illud autem* nempe,
quod sit in loco, ubi commodè vocari possit,
quod sit legitime impeditus, quodque facultatem
tribuat Procuratori, iurandi super huius-
modi impedimento, ut supra notatum est, &
optimè notat, *Abb. in dicto cap. quia propter*
*§. Illud num. 1. & cap. constitutus 45. sub n. 6.
in fine de appellat. Laur. Var. Lucubr. tit. 4.
cap. 17. n. 35. Barbof. de iur. Eccles. lib. 1. ca-
pit. 19. num. 109. & cum hoc supposito pluries
transiit Rota in nominationibus, seu ele-
ctionibus, in quibus absque ulla dubietate dis-
positio cap. quia propter non intrabat, ut cor.
Pampbil. dec. 557. num. 2. & seqq. coram Ubald.
dec. 580. num. 2. & seqq. & dec. 621. n. 4. cor.
Peuting. dec. 241. num. 9. & seqq. & in specie,
reprobat prædicto fundamento, dixit in de-
cis. 396. num. 4. & seqq. & præcipue num. 10.
part. 19. rec.*

Vigore itidem antiqui, & specialis Statuti
ejusdem Cathedralis, in Electionibus Canonica-
tum reicerentur absentium vota, procu-
ratorio nomine tradita; Inibi enim literali-
ter disponitur, quod in Electione Episcopi
omnes vocentur; in Electione Præpositi, &
Decani nullus ultra quatuor dietas vocari de-
beat; in aliis verò Electionibus, id, quod fa-
ctum fuit per præsentem, impugnari nequeat
ab Absentibus; exinde enim per talem dis-
cretivum modum statuendi necessariò infer-
tur, quòd in Electionibus Canonico-
rum votum absentium non requirantur, ad contradi-
stinctionem Electionum Episcopi, & Dignita-
tum, & illæ sic factæ per contemptum irri-
tari nequeant, ideoque ducto argumento à
contrario sensu, adpena censi debet facul-
tas vocalibus per Procuratores suffragia ferre,
si illis aufertur Jus cassandi Electiones ob
eorum contemptum. Quod sanè Statutum, licet
Pontificio pacto specialiter non roboratum,
utl cultui Divino, & Ecclesie magis profi-
cium, causa alliciendi Canonicos ad majo-
rem Residentiam, & reddendi Electiones ma-
gis expeditas, & faciliores, pro valido, &
iusto reputari debet, per *Text. in cap. cum in
Eccles. de Præbend. in 6. Abb. in cap. coram
nobis sub num. 3. de elect. Oldrad. cons. 269.
n. 5. in fine, Barbof. de iur. Eccles. dicto cap. 9.
num. 89. post princ. Passerin. de Elect. cap. 11.
quæst. 2. sub num. 13.*

Non refragante, quod tale Statutum, vel
non docebatur observatum, vel saltem abro-
gatum. remansit per aliud novum Statutum,
seu potius resolutionem Capitularem de an-

no 1671, editam super communicatione Ele-
ctionum vocalibus absentibus, nam præmissio,
quod talis non usus, seu inobservantia debet
concludenter probari ab Allegante, cum præ-
sumptio sit in contrarium respectu Statuti
inserti in corpore aliorum Statutorum Cathed-
ralis, ut de isto verificatur *Mascard. de Sta-
tut. conclus. num. 99. Rosa dec. 99. numer. 4.
part. 1. divers. & dec. 22. num. 2. part. 4. & cor.
Eminentiss. Celfo dec. 125. num. 6. & dec. 248.
num. 17. in fine.*

Nec ad hunc effectum exhibeantur nisi quam
plures actus Capitulares, seu Electiones, post
prædictam resolutionem Capitularem gestæ,
consentientibus tamen omnibus presentibus,
absque ullius contradictione; Ideoque ad hunc
effectum contrarius non usus non suffragatur, 10
qui dissentiente, prout in præsentem, à aliquo vo-
cali, probari debet, & respondit *Rot. cor. Ubald.
decis. 581. n. 7. & coram Pampbil. dec. 557. sub
num. 1.*

Domini censuerunt huiusmodi Statutum,
seu recens resolutio Capituli, uti nulla, in ni-
hilum obesse, nec abrogatoria antiqui Statu-
ti dici mereatur; nulla siquidem, cum absque
consensu Episcopi edita fuit, quinimodò re-
quisitus pro omnimoda approbatione, seu
confirmatione, defecisset, & tamen in iis, quæ
concernunt mutationem, seu innovationem
antiqui Status, & Statutorum Ecclesie, neces-
sariò requiritur consensus Episcopi, quo se- 11
cluso, remanet quodcumque Statutum, etiam
capitulariter gestum, absque robore *text. est li-
teral. in cap. cum consuetudo Felin. in cap. cum
omnes num. 9. de Consuet. fundat. Quæst. Canon.
lib. 1. cap. 17. n. 8. & Gratian. discip. 482.
num. 4. Rota dec. 32. num. 8. part. 7. rec. Attenta
potissimum derogatione Juris, presentibus
in Electionibus quaeriti, uti singulis, quam præ-
fatum Statutum præferebat, nunquam admitten- 12
da, prout in præsentem, quando pluries con-
fectioni dispositionis derogantis contradixerint
*Rota dec. 517. à num. 4. usque ad 11. cor. Eminentiss.
Cero & dec. 708. n. 3. cor. Scraphin.
& dec. 256. num. 12. & 13. cor. Priolo.**

Et ita rejecta asserta observantia, quæ ex parte
Baronis à Schallembergh adducebatur, vel
quia post denegatum assensum Episcopi
nullus dabatur actus convincens, quod absen-
tes fuerint vocati, votumque dederint, licet
non impediti, vel quia non effluxit tem-
pus sufficiens ad præstandum robur actui un-
dequaque nullo, & invalido, vel demum quia 13
non probatur in casu præciso, nempe quod
fuerit admissum votum Absentis, protestanti-
bus, & contradicentibus Capitularibus, ut opus
esset ad hoc, ut observantia relevaret, ad tradita
per *Rotam coram Pampbil. dec. 557. num. 6. cor.
Ubald. dec. 580. num. 7.*

Et ita responsum fuit utraque Parte infor-
mante.

R. P. D. C R I S P O.

Romana Præcedentiæ.

Veneris 3. Junii 1712.

A R G U M E N T U M.

In antiqua Præcedentiæ controversia Inter Capellanos Toletanos Basilicæ Liberianæ, & Clericos Beneficiatos, confirmatur resolutio, allas capta favore Capellanorum Toletanorum; & decernitur accessus ad locum cum differentia, non retardata Causæ expeditione.

S U M M A R I U M.

- 1 Ecclesia militans adinstar Triumphantis, certis gradus, & ordines Ecclesiasticos, juxta eorum Dignitatem, laudabiliter assignat.
- 2 Capellani Toletani in Liberiana Basilica, tanquam Sacerdotali qualitate in eorum Institutione decorati, Clericis Beneficiatis, in solo ordine Acolythatus, & Subdiaconatus constituitur, præcedere debent.
- 3 Idem servatur in Ecclesia Lateranensi.
- 4 Et pariter in Vaticana.
- 5 Et in ipsa Liberiana Basilica, quoad alios similes Capellanos, qui licet Clericis Beneficiatis posteriores, illis tamen præferuntur.
- 6 Consuetudo ut attendi debeat in materia Præcedentiæ, satis est, quod contra jus hierarchicum præcise non pugnet.
- 7 Dicitur — cum — operatur, ut persona cum aliis, ea mediante, conjuncta, eodem jure, & prærogativa gaudeat.
- 8 Quid importet clausula — adinstar.
- 9 Regula de equiparationum natura exigit inter se similitudinem.
- 10 Servanda est consuetudo, ut Cappellani Toletani præcedant Clericis Beneficiatis, non obstante quod unum Corpus facerent cum Presbyteris Beneficiatis.
- 11 Prædicti Capellani Toletani equiparantur Beneficiatis, cum utrisque idem Chori servitium injunctum fuerit.
- 12 Inter pares in dignitate, ad effectum præcedendi, antiquitas est attendenda.
- 13 Capellani, seu Beneficiati ex lege foundationis habent in universum annexum ordinem Sacerdotalem, præferri debent Clericis, licet in erectione antiquioribus, si postea Sacerdotes efficiantur.

D E C I S I O X L I.

V Eruſta hæc contentio super Præcedentia in Jure sedendi in Choro Basilicæ Sanctæ Mariæ Majoris supra Clericos Beneficiatos, ac æquali scamno cum ipsis Beneficiatis, quæ semper in omnibus Judicialibus dissidiis pro Capellanis Toletanis dissimila prodiit; & reſcripto Sanctissimi sub acri Partium certamine in nostro Auditorio die 5. Maji 1710. reſumpta, eadem iterum pro eidem Capella-

nis Toletanis conſtabilita evaſit. Ex præſcripto itaque Commiſſionis mihi directæ, ut præviſis duabus deciſionibus ad finalem hujus controverſiæ extincionem procederem, ex parte ipſorum Toletanorum novo Tribunalis oraculo hodie exquiſito, cum jam abundè omnia contraria objecta in mea præterita Deciſione proſtigata legeretur, inde admodum conſtantes DD. non hæſitarunt perſiſtere in deciſi.

Quemadmodum enim laudabiles controverſiæ, quæ Inter Eccleſiaſticos ſuper ordine ſedendi, tempore præſertim, quo Sacris, & Divinis Interſunt Miniſteriis, à Coeleſtibus Hieruſalem, & Triumphantis Eccleſiæ Imaginibus, In Eccleſia Militanti juxta gradus, & ordinis Dignitatem veniunt decidendæ, ut ex argumento Texti, in cap. ad hoc 7. diſſinſſi, 89. cap. ſoliſ. 6. de majorit. & obed. cap. ut debetur 59. de Appell. & cap. ex ore 17. de Privileg. probat Rota in Lucana Præbenientiarum 28. Junii 1700. §. 1. cor. Reverendiſſimo D. meo Moliner Decano. Ex his ſanè perſpicuum redditur, quod Capellani Toletani cum ad inſtar Beneficiatorum, Sacerdotali qualitate In eorum primæva Inſtitutione decorati exiſtant, majores quoque, & digniores In ordine, ſupra Clericos Beneficiatos, ſolo, & nudo Acolythorum, & Subdiaconorum Miniſterio addiſſos, conſtituti dicantur, atque propterea ex ea majoris ordinis, & Dignitatis prærogativa, Præcedentiam, ſeu prælationem In ordine ſedendi ſupra Ipſos Clericos competere, dubium eſſe nequit, cum ſit caſus deciſus in eadem Liberiana Baſilica in cap. Statutum de majorit. & obed., & ultra adductos in præterita deciſione probant Pignatelli. conſul. Canon. 132. num. 7. & ſeq. tom. 1. Gratian. deciſ. March. 16. num. 7. Rot. in Colonien. Præcedentia 1. Julii 1695. apud Antonelli. de Jurib. & onerib. Clericor. deciſ. 18. num. 6. & in Farſen. Canonicatorum 8. Junii 1711. §. Tertium denique fundamentum, cor. Reverendiſſi. D. meo Moliner Decano, & 11. Decembris ejuſdem anni §. Verum prætermiſſa, cor. Me.

Militante præſertim favore Toletanorum obſervantia, & conſuetudine, nedum cæterarum Urbis Parochialium, in quibus ſimiles Capellanæ erectæ reperiuntur, ut de Lateranenſi Eccleſia teſtatur Card. Raſpon. in ſua Hiſtor. de Patriarchal. Lateranenſi. pag. 95. De Vaticana Teſtimonium perhibet Card. Sa-cratus in deciſ. 214. num. 5. parti. 4. tom. 2. rec. & habetur in deciſ. 288. n. 21. parti. 6. rec. quàm in ipſamet Liberiana Baſilica, ubi hæc eadem Præcedentia obſervata dignoſcitur quoad Capellanos Patritium, & Columnenſem, qui licet in erectione ſint Clericis Beneficiatis poſteriores, adhuc ſine controverſia, quia eorum Capellanæ ex fundatione Sacerdotalis exiſtunt, Clericis præſatis præcedere apparent, ut aſſerit Rota in d. deciſ. 214. n. 4. parti. 4. tom. 2. rec. Ex hac autem univerſali conſumiliū Capellanorum conſuetudine, Toletanos juvari poſſe videtur, cum non agatur de extendenda conſuetudine eorum favore contra Ordinem Hierarchicum in Eccleſia ſervandum, quo caſu, ſicuti ipſa conſuetudo, veluti abuſus, & corruptela, non poſſet ſubſiſtere, ita nec

nec minus aliis exemplum præcedendi tribuere valeat, sed quidem agitur de consuetudine dispositioni Juris, & Hierarchie uniformi, quæ ambigi nequit, quæ tanquam favorabilis facilius mutuari permittatur; cum de cætero satis sit, ut consuetudo, contra 6 Jus Hierarchicum præcisè non pugnet, ut omnino attendi mereatur, cum in Jure præcedendi consuetudo totum operetur, ut ultra relatis in Decis. §. Verum firmant Ventrigl. in Prax. rer. Eccles. tom. 1. anni, in §. unic. num. 15. Pignatell. consult. Canon. 46. num. 4. vers. quin etiam tom. 3. Nicol. in flos. V. Consuetudo num. 1. Rota in Colonien. Præcedentia super bono Jure 4. Junii 1696. cor. bo. me. Muto, & pluribus relatis in Andrien. Præbementiarum super bono Jure 17. Februarii 1710. §. Præter assistentiam in fine cor. R. P. D. meo Aldevando.

Verum præter Juris dispositionem, ejusque famulativam consuetudinem pro Capellanis Toletanis assiluit ipsa quoque litera foundationis, necessariam præferens interpretationem, ut ipsi eodem serè modo, quo Beneficiati, Clerici præcedere teneantur; Capellani enim prædictis servitium Ecclesiæ cum illius Canonici, & Beneficiatis præcisè Injunctum, & expressum extitit; illa autem dictio -- cum -- importare comperitur promiscui consortii servitium, sive complexum Beneficiorum, & Capellanorum; proinde 7 que sicuti à Beneficiatis retinetur Præcedentia supra Clericos Beneficiatos, eodem modo, & pari Jure eadem pertinere debet Toletanis per dictam dictionem Cum, in Beneficiorum consortio saltem interpretativè conscriptis ad Text. in l. si quis ligaverit ff. de verbor. signific. Barbof. Tractat. Var. dict. 75. ex num. 6. usque ad fin. cum aliis in Decis. que revivitur §. Principè quia. Accedente præfinito, quod in eadem fundatione eorum. Capellaniz ad instar dictorum Beneficiorum constitutæ fuerunt; Undè ex illa clausula 8 ad instar cum in omnibus, & per omnia Beneficiatis parificati evaserint, ea omnia, que de illis prædicantur, etiam in ipsis verificari teneantur, ut probat Decisio præterita loco mox allegato, & tradit R. P. D. meus Ansaldo. in adnot. ad ejus dec. 82. m. 63., & optimè Rota dec. 252. num. 9. dec. 319. num. 1. part. 6. rec. & in dec. 39. num. 20. part. 19. rec.

Adversus literalem Bullæ interpretationem, Capellanos Toletanos cum ipsis Beneficiatis in omnibus assimilantis, excipi minime poterit, quod sub Beneficiorum nomine etiam ipsi Clerici Beneficati venire possint, qui eisdem inhærent, nec Papa explicando parificationem cum Beneficiatis, Clericos excludere intellexerit, qui simul cum Beneficiatis intervenire veniunt adstricti. Corruit siquidem objectum præsum, animadvertendo, quod in determinatione servitii Toletanorum cum Papa solos Beneficiatos nominaverit, ad ipsos solos, non autem ad Clericos respexisse dicendum erit, Toletani enim, & Beneficati inter se ratione Sacerdotalis ordinis convenire quidem apparent; E' converso verò eam Clerici aperte disconvenire resultat; servitium igitur unacum Beneficiatis deman-

datum, ob apertam rationis diversitatem ad ipsos Clericos ibi non mentionatos, & consulto omisos, porrigi propterea non congruit, qui mediante disparitate ordinis nulla cum Beneficiatis similitudinem habere comperitur, ideoque in eisdem æquiparatio facta cum Beneficiatis neutquam verificari licebit juxta 9 obviā regulam de æquiparatorum natura. inter se similitudinem exigente, de qua Rota in Lucana Præbementiarum 28. Junii 1700. §. Demum, coram Reverendiss. D. meo Moliner Decano.

Afferi quin amplius valeat, quod dicti Clerici unum corpus cum Beneficiatis constituent, à quibus proinde per Toletanorum medium, ipsos scindi minime deceat; Nullatenus namque constitit de hac corporis unitate per Clericos perperam allegata, quæ satis confutata censetur in Decis. §. Prout quoque, & duob. seqq.; & inepta potius pro Toletanorum prælatione Impediendā reputanda veniret, quorū per longum temporis cursum alios Capellanos Patritium, & Columnensem nuncupatos eorū hunc Beneficiorum ab illo Clericorum interseccasse respicitur, & sicuti absque controversia inter Partes procedit, quod iidem Capellani Patritius, & Columnensis, licet à Beneficiatis in erectione distincti, adhuc tamen supra Clericos in Choro semper prælationem obtinuerunt, quia non major ratio suadere videtur, quod etiam per Cappellanos Toletanos eadem ordinis Dignitate insignitos, ac ex Decretis Sac. Rituum Congregationis à san. mem. Paolo V. approbatis eodem Cappæ usu in omnibus, & per omnia Beneficiatis æquiparatos, à Beneficiatis 10 segregari licite valeant, atque consecutivè post ipsos dicti Clerici in inferiori loco sedere teneantur, ut respondet præterita Decisio §. Sed quatenus, & prius dixerat Rota dec. 214. in pa. part. 4. tom. 2. rec.

Prout quoque frustra per Clericos contenti videtur, quod Toletani considerandi sint extra Chorum tanquam simplices Psalmiste, ipsi verò uti Chori servitio addicti, si non ratione Dignitatis, saltem ratione Officii, Toletanis præferri mereantur; Nulla siquidem intercedit diversitas inter Ministerium Clericorum, & illud, quod Toletani in Choro vigore Bullæ Erectionis præstare remaneant adstricti, cum æquale sit utriusque servitium, quod in officiatura præstatur; fuit enim Capellanis Toletanis in Bulla præfata demandum intervenire in Choro cum Beneficiatis, id autem Toletanos constituere videtur in eodem ordine, & qualitate, nedum Dignitatis, sed etiam Choralis servitii cum Beneficiatis, & per consequens etiam ipsi in omnibus, & per omnia item ac Clerici, & Beneficati de Choro censentur. Maximè quia prædictus hujusmodi Chori servitium in eadem Bulla Injunctum habetur ibi --servitio Chori, Missis Conventualibus, Horis Canonicis, Officiis, & Processionibus, & aliis functionibus prædictis assistendo, ac interfecendo lucranda assignanda -- quæ quidem verba magis clara esse non 11 queunt pro explicando omnimodo Choralis servitio; & officiatura, ut ad rem arguit Rota dec. 98. num. 19. & num. 20. part. 19. rec., & di-

dictum fuit *decis. Causa diei 5. Maji 1710. §. Minus ob-esse poterit, cor. Me.*

Denique pro excludenda Toletanorum Præcedentia nequitiam Clericorum conditio melior effecta dici potest ex supervenienti Breve san. mem. Alexandri VII. in quo aliquibus ex Clericis Sacerdotalis ordinis onus injungitur, per quod paritate ordinis acquisita, ipsi, tanquam antiquiores, Capellanos præcellere adituunt, juxta communem regulam, quod antianitas inter pares in Dignitate ad effectum præcedendi sit attendenda; de quo plenè *Rota in Romana Juris Honorifici super petitorio 24. Martii 1702. §. Propterea, cor. Reverendissimo D. meo Molines Decano. Quamobrem in hac posteriori Bulla Toletanorum prælationis præjudicatum esse non valuit, quia Pontifex Sacerdotalem ordinem substantialiter in Clericis, eorumque Cetera non requirit, sed solummodo causative, & per accidens, pro supplendis scilicet Beneficiorum necessitatibus; unde in his terminis Toletani, tanquam ex lege foundationis in universum habentes annexum ordinem Sacerdotalem, præferri debent Clericis, licet in erectione antiquioribus, si postea Sacerdotes efficiantur, ut ad rem dictam fuit in *Farfen. Canonicatus 8. Junii 1711. §. Tertium denique, coram Reverendiss. D. meo Molines Decano, & 11. Decembris ejusdem anni 1711. §. Verum prætermissa, coram Me.**

Hæc quidem rationum momenta ex officio per DD. in hac nova propositione rimata, Ipsos in resolutis persisterè omnino compulerunt. Fortius quia veritas hæc hodie magis corroborata emicuit ex ipso facto Clericorum, qui hanc Toletanorum Præcedentiam immediate post Beneficiatos quasi fatendo, solummodo unacum Beneficiatis supplices exorantur, quod fieret Accessus ad locum differentie, ut ex oculari inspectione scamni Beneficiorum dignosci, & delineari valeret adequata locorum distributio, an pro ipsis Toletanis post Beneficiatos locus vacuus, superesse posset; quæ quidem Instantia minime contraria videtur fundamentis præteritæ resolutionis, in qua demandata fuit favore Toletanorum Præcedentia supra Clericos, & immediate post Beneficiatos Sedes ibidem occupando, dum in hac parte Clerici ex dicto accessu ullum sublevamen, captare nequeunt, cum ipsi præfiori loco in Choro post Toletanos sedere cogantur; Beneficiati verò exinde immediatam admissionem Toletanorum in Jure sedendi in eodem scamno evitare pariter non valent; Hinc propterea Domini hujusmodi Instantiæ annuendo, accessum præfatum non aliter decernere decreverunt, quam non retardata Causæ resolutione, illiusque expeditione.

Et ita utraque &c.

R. P. D. ANSALDO.

Senogallien. Canonicatus.

Veneris 29. Januarii 1706.

ARGUMENTUM.

Quando his, aut illis formulis utatur Signatura Justitiæ in commissionibus Causarum. Quis dicatur verè originarius ad effectum consequendi Beneficium, quod originariis alicujus loci conferri debeat; & hac occasione distinguuntur plures casus Civilitatis.

S U M M A R I U M.

- 1 In collatione Beneficiorum, existentes de loco, si idonei fuerint, aliis extraneis præferendi sunt.
- 2 Quando Signatura Justitiæ utatur in Commissionibus Causarum clausula parito Arbitrio, vel aliis suspensivis, puta, si quid exequendum, & similibus; & num. 4. & 6.
- 3 Litera Apostolica celerem exposcunt executionem.
- 4 Quæ sit natura verbi Parito.
- 7 Arbitrium regulandum est ad tramites Juris.
- 8 Ex subreptione, vel obreptione Gratia redditur nulla.
- 9 Per sententiam Executoris, judicantis Literas Apostolicas non esse exequendas, vulneratur via executiva, quæ illis inerat, & tunc tribuitur libera appellatio.
- 10 Idem praticatur, quando quis appellat a denegata executione obligationis Cameralis.
- 11 Executio Literarum Apostolicarum, quæ fuerunt ex omni parte justificata, non potest retardari.
- 12 De quo frequenter disputari contingat, occasione impetrationis, inter impetrantem, & primum Provisum.
- 13 Statutum, seu etiam Bulla Pontificia favet Civibus in concursu extraneorum.
- 14 Domicilium, & civilitas spatio decem annorum contrahitur.
- 15 Limita, quando quis ratione militiae, studii, aut alterius muneris, vel negotii incolatum in aliquo loco acquisierit.
- 16 Ad acquirendam civilitatem alicujus loci, sufficit habere in illo Beneficium.
- 17 Quando quis dicatur verè Civis alicujus loci.
- 18 In Statuto exclusivo faminarum, non attenditur magis, vel minus caput inclusionis, nisi etiam concurrat alterum exclusivum.
- 19 Uxor sequitur civilitatem, & domicilium viri.
- 20 Declara quoad servitia, & cohabitationem mariti, secus quoad alios effectus.
- 21 Non solet S. Pontifex, sua supremâ potestate, tollere qualitates, & conditiones Beneficiorum, in limine foundationis appositas.

- 22 Solus Episcopus approbare potest in fundatione conditiones etiam juri non consentaneas, immo ipsi contrarias, & repugnantes.
- 23 Ob inobservantiam pastorum rescinditur quilibet contractus, vel saltem datur actio ad factum, sive interesse.
- 24 De axiomate Auth. multo magis C. de Sacros. Eccles.
- 25 In civilibus concursibus prævalere debet is, qui potiores habet qualitates.
- 26 Et in Canonicis, seu Ecclesiasticis, quoad collationem Beneficiorum.
- 27 Non dicitur originarius alicujus loci, qui nec ratione propria, nec paterna natiuitatis est de illo, & num. 61.
- 28 Allectus per aliquam Communitatem in Civem non gaudet privilegio, à Principe, seu à Lege concessis veris, & originariis Civibus.
- 29 Limita, stantibus clausulis comprehensivis etiam Civium, ita aggregatorum, seu allectorum, à Principe appositis.
- 30 Conclusivæ ex prægnantibus clausulis privilegii, quo gaudent eligendi locum, seu Civitatem totius Status Ecclesiastici, etiam ipsam Urbem, reputantur imposterum, tanquam veri, & originarii Civis.
- 31 Solus Princeps potest efficere de fidei verum.
- 32 Allectio in Civem facta per Civitatem, seu Communitatem subditam non suffragatur pro consequendis muneribus, & Officiis ejusdem Civitatis Aggregantis, in præjudicium veri, & naturalis Civis.
- 33 Adoptio, cessante Principis auctoritate, fieri non potest in præjudicium tertii.
- 34 Limita, quando talis allectio facta fuisset ad invitandum forenssem, pro firmanda habitatione in hoc, vel illo loco, habitatorius destituitur.
- 35 Bonum publicum cessare facit Jura privatorum.
- 36 Qui lares suos transfert ad aliquam Civitatem, vel locum cum successiva habitatione ultra decennium, & supportatione onerum Civicorum, is in abstracto dicitur verè Civis.
- 37 Amplia etiam si iste jam effectus domiciliiarius accidentaliter absit, etiam per regressum ad Patriam pro expediendis suis negociis.
- 38 Quicquid sit, an per regressum ad locum natiuitatis, seu originis argui possit animus exclusivus firmandi domicilium.
- 39 An Civilitas per domicilium acquisita præferri debeat Civilitati, de Jure, & secundum naturam contingenti ex natiuitate, vel origine alterius loci, tam in favorabilibus, quam in odiosis.
- 40 An sub nomine Civium bujus, vel alterius Civitatis veniant etiam suburbani, & districtuales.
- 41 An sub tali denominatione veniant non solum districtuales, & conclusi in Territorio proprio illius Civitatis, vel etiam illi aliarum Civitatum, quæ sunt in statu Jurisdictione, vel Principatu.
- 42 Præsupposita Principis lege distinguente extraneos, sive alienigenas à naturalibus sui regni, vel Principatus, transferens in alium Principatum suum domicilium, ibi reputatur extraneus.
- 43 Ita è converso allecti in Civem, maxime per Principem, nullibi habentur pro extraneis.
- 44 Natus in aliquo loco acquirit Civilitatem illius loci, etiam si natus fuerit casualiter, sive ex accidenti.
- 45 Episcopus non potest ordinare nisi sibi subditos.
- 46 An Baptizatus in aliquo loco dicatur esse de illo ad effectum suscipiendi Ordines Sacros ab Episcopo ejusdem loci.
- 47 An expositi, & in aliquo Pico Loco, ad id destinato, recepti dicantur esse de illo loco, tam respectu promotionis ad Sacros ordines, sub assuetâ dispensatione, quam quoad alios effectus.
- 48 Termini Civilitatis, à natiuitate procedentis, à plurimis Doctoribus confunduntur cum Civilitate originaria.
- 49 Origo proprie dicitur, quando quis habuit Patrem, vel Avum, effectum Civem alicujus loci, quam filius retinet, licet in alio loco natus fuerit.
- 50 Respectu verò originis avita, natus in alio loco, non secuta Patris emancipatione, dicitur natus in potestate Avi.
- 51 De competentia Fori ad terminos l. hæres absens ff. de Jud. remissus.
- 52 Pro acquisitione Civilitatis ex causa originis, illa matris penitus despicitur.
- 53 Origo Patris, vel Avi, habentis in potestate alibi natum Nepotem, non amittitur per natiuitatem quomodocumque accidentalem in alio loco.
- 54 Licet quis sit propriè, & naturaliter Civis illius loci, in quo nascitur, illique obnoxius ad omnia comoda, & incommoda subeunda.
- 55 Tamen non repugnat, quempiam habere multiplicem Civilitatem, ex diversis titulis proficiscentem.
- 56 Baro, & Dominus alicujus loci, sive habitet, sive non, ex hoc ipso, quod est Dominus dicitur, & est, nedum Civis, sed etiam, primus Civis.
- 57 Cardinales S. Rom. Ecclesiæ sunt Senatores, ac Consilarii Papæ, tanquam Principis temporalis.
- 58 Et dicuntur Civis non solum Urbis, sed etiam totius Status Ecclesiastici, adeo ut in quibuscumque Constitutionibus non veniant appellatione Forensium.
- 59 Incola, licet non perfectè domiciliiarius, quandoque subicitur Statutis, & ordinationibus loci, in quo est incola, tam in favorabilibus, quam in præjudicialibus.
- 60 Ita habemus in Statuto Urbis cap. 180. lib. 1. disponente, duas Sententias conformes habere vim trium inter Civis, & Incolas.
- 61 Incolatus, seu domicilium non sufficit ad hoc, ut quis dicatur oriundus, vel originarius alicujus loci.

- 63 *Ex eo quod quis ordinatus fuerit ab Epifcopo talis loci, ibique habeat patrimonium, inferri non potest, ut dici possit oriundus ejusdem loci.*
- 64 *Natura concursus exigit, ut potior in hypotheca, & anterior posterioribus creditoribus praeferatur.*
- 65 *Verbum praeteriti importat concursum, & respectu antecedentem.*
- 66 *In materia concessionum, Patruus, alique Collaterales, licet sint in rei veritate carne conjuncti, in Concursu tamen descendendum, vel ascendendum, veluti extranei in Jure nuncupantur, & habentur.*
- 67 *Discretiones Ordinarii, super vita, & moribus Clericorum, est deferendum.*
- 68 *Provisiones Beneficiorum non sunt a S. Sede, nisi sufficientibus Testimoniis bene factis, & probatis vita,*

D E C I S I O XLII.

Cupientes Homines Terræ Mondulphi Patriam insignire, ceteroquin, ut ipsi asserant, illustrem, ac inter principales, & ampliores Terras Status, sive Ducatus Urbini, obtinere *(saw. mem. Urbano VIII. Recuperatore ejusdem Status, antiquam Parochialem inibi existentem erigi in Collegiatam, quæ componeretur ex unica principali Dignitate sub nomine Archiepiscopatus, sexque Canonici, ac quatuor Beneficiarii, & respectively Mansionarii, superaddita illa legem fundamentali — Itaut ad Archiepiscopatum, & Canonici, & Praebendæ, ac Beneficia praedicta obtinenda ex dicta Terra Oriundi, si idonei reperti fuerint, aliis extraneis praeferrantur* — ut est etiam de mente Juris, tam Divini in cap. 18. Deuter. — Prophetam de: *Gente tua, quàm Canonici in Can. nullus inquit, Can. Obitum, & Can. Emeritis dist. 61. cap. nemoque distinct. 73. cap. n. pro defectu de elect. 1. cap. bon. mem. il 2. §. Intelleximus, de postulat. Praetorum, & Civili in l. in Ecclesiis C. de Episcopis, & Clericis, & tradiderunt Innocent. in cap. quia diversi, de concess. Praebend. Odofred. in l. in Ecclesiis num. 11. C. de Episcopis, & Clericis, Luc. de Penn. in l. quicquid C. de omni agr. dist. 11. Rebuff. de nominat. quest. 9. num. 57. & quest. 21. num. 55. Sot. de Just. & Jur. lib. 3. quest. 7. cap. 2. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. quest. 25. per tot. Gutierrez conf. 2. num. 23. & 24. Marant. resp. 117. n. 10. & 11. tom. 3. Mandos. in reg. 16. Canellur. quest. 91. per tot. Paris. de Resignat. Beneficiorum lib. 4. quest. 7. num. 2. Gonzal. in cap. de nobis, num. 6. de Clericis. Peregr. Barbos. Vot. dec. 33. num. 12. lib. 2. Rot. dec. 28. num. 7. part. 15. cum aliis in Albanen. Archiepiscopatus 2. Junii 1702. §. Atque hinc, cor. Me.*

Cum igitur ad normam prænominatæ legis fundamentalis, sive Apostolicæ sanctionis, nulla usque dum cecidisset in successiva praxi difficultas, casus nuperim præbuit, quod secuta vacatione unus ex prædictis sex Canonizatibus per obitum Ubaldi, illum Ordinarius, tanquam in mense Decembris sibi competente replendum contulerit Francisco Inco-

Tom. II.

læ, seu Civi Domiciliario ejusdem Terræ Mondulphi, sed insurgens Joseph Maria, insimulque prætendens, quod in vim memoratæ legis fundamentalis circumstantia, seu qualitas veri Oriundi nequitiam concurreret in Francisco, literas contrariæ provisionis ad sui favorem, utpote suffulti hac qualitate, impetravit, reportavitque ex hujusmodi ratione, propitium Judicatum in Tribunali A. C., cui commissa fuerat executio earundem literarum, & tale Judicatum placuit etiam Sacro Auditorio censenti, nullum intrare posse arbitrium pro retardatione executionis literarum Josephi.

Diximus reputasse Dominos nullum intrare posse arbitrium, utpote obtemperantes, ut par erat formulæ, seu Commissioni, ac Rescripto Signaturæ Justitiæ. Quando enim Executor Literarum Apostolicarum judicavit favore Impetrantis, tunc ubi eidem Signaturæ Justitiæ videatur negotium sibi promereri majorem aliquam discussionem rescibere consuevit parito literis arbitrio, cum nequeat in his terminis adhibere alias clausulas suspensivas ex. gr. si quid exequendum — confisso, quod sit locus Aegidiana — confisso de duabus, vel tribus sententiis — cum similibus, de quibus apud Hond. conf. 29. n. 14. lib. 2. Gratian. disceptat. forens. cap. 98. num. 3. Marcetti. Var. lib. 2. cap. 121. numer. 17. Marchesjan. de Commis. appellat. ab oblig. Cameral. part. 1. §. 1. num. 130. & seqq. fol. 705. Salust. Tiber. in Prax. lib. 1. cap. 27. num. 4. Barbos. de Clausul. claus. 159. Ridolphin. in Prax. part. 1. cap. 13. num. 36. Card. de Luc. in Relat. Rom. Cur. dist. 31. n. 30. Rot. dec. 87. num. 1. & dec. 79. num. 2. post Cens. de Cens. dist. 216. num. 2. coram Coccin. dec. 571. num. 24. & 25. coram Bieb. & dec. 202. num. 4. coram Emerix jun. dec. 38. part. 7. dec. 79. n. 2. & 3. part. 12. & dec. 335. n. 2. part. 18. rec.

Siquidem subiecta materia Literarum Apostolicarum hanc sibi vindicare reverentiam, ut promptæ, & celeris executioni demandentur, ut ait Lotter. de Re Benefic. lib. 3. quæst. 11. num. 64. & seqq. Ridolphin. in Praxi part. 2. cap. 8. num. 54. & seqq. cum aliis in Cortonen. Beneficii 18. Maji 1797. §. fin. cor. Me inter ballesnus impress. dec. 4. unde superaccedente Judicato Executoris, eadem Signatura, Principem repræsentans, in committendo Causas, nisi crediderit canonizari posse Judicatum super executione Literarum Apostolicarum cum clausula sine præjudicio circumspicere utitur potius absoluto parito literis, quod est ita abstractivè conceptum, auferret Jurisdictionem ulteriori Judici desuper manus apponere volenti, ut est de natura verbi absoluti Parito ex collectis per De Ros. de Execut. Literarum Apostolicarum part. 2. cap. 4. num. 33. & seqq. Modern. Afulan. ad Stat. Urb. tom. 2. annot. 32. num. 333. & seqq. & n. 362. Rot. dec. 16. num. 1. cor. Gregor. dec. 321. num. 1. ubi Adden. num. 5. & 7. coram Pamphil. & dec. 221. num. 1. & seqq. coram Emerix jun. & in rec. dec. 335. n. 2. & 3. part. 16. & dec. 731. n. 1. part. 18. cum aliis in annot. ad dec. 1. num. 5. inter ballesnus impress. coram Me.

Ubi tamen ob enunciatam rationem alicujus turbiditatis, vel indigentia alterius discussionis sibi videatur committere Causam in sus-

T

pen.

6. pensivo semper superadjungit *Arbitrio*, Ita modestè impartiendo alteri Tribunali, vel S. Ecclesiæ Romanæ Cardinali Delegato potestatem abstinendi à jam decreta executione
 7. pro illo arbitrio, quod postea regulandum venit ad tramites Juris, ut dicunt *Barol. in Extravag. ad reprimendum V. Videbitur n.8. & ad l. fin. §. Sed & finum. 16. C. de commun. de legat. Marfotti. Var. Resolut. lib.1. cap.97. num.2. Tondus. Quæst. Benef. cap.125. n.17. Cyriac. controver. 302. num.79., & infinitis cumulat. Rocce. select. Jur. Disput. cap.85. n.1. Barbos. claus. 110. num.2. Rot. dec.359. n.2. coram Dumoz. jun. dec.402. num.1. cor. *Peusinger. decis. 101. num.1. cor. Zarat. & dec. 165. num.1. cor. Emerix jun. & in rec. dec. 154. num.1. & seqq. part. 12. dec. 323. num.1. part. 16. dec. 278. n.2. part. 17. dicta dec. 731. n.2. & seqq. part. 18. & dec. 552. num.1. & decis. 519. num.1. part. 19. tom.2.**

E. converso autem quoties primus, seu directus Executor ex aliquo capite judicasset, Literas Apostolicas non esse executioni demandandas, ut plerumque contingit ex fundamentis subreptionis, vel obreptionis, quod Gratiā, seu Literas Pontificias facit reputari
 8. extortas, & acsi Gratiā, vel Literæ concessæ non extitissent, juxta responsum Innocentii III. in cap. constitutus, & cap. super literis, de rescriptis, ubi Abb., Innocen., cæterique Canonistæ communiter, tunc quia non intrat rescriptum paritè literis arbitrio, provocante, seu appellante Parte succumbente tribuitur libera appellatio, quæ regulariter non denegatur
 9. à denegata executione Literarum Apostolicarum, ex quo jam vulnerata remansit illa via executiva, quæ inerat omni jure Literis Apostolicis, quemadmodum firmant *Ridolphi. in Prax. part.2. cap.8. num.157. & capit.9. n.190. De Resc. de Execut. Literar. Apostolicar. part.1. cap.10. num.16., & videmus practicari, licet in debilioribus terminis, quando quis appellat à denegata executione obligationis Cameralis, teste Sacæ. de Appellat. quæst. 17. limitat.9. n.50. Zaccb. de Obligat. Cameral. quæst. 37. n.58. & 69.*

His igitur fortasse pro lucidiori intelligentia rescriptorum, non omnino inopportune præmissis, ac deveniendo ad viscera, seu fundamenta hodierni Rotalis articuli, seu responsi; Retentoque principio, de quo supra, quod arbitrium regulatur à jure, utriusque de jure visum est, quod executio literarum Josephi Mariæ retardari non posset, cum eadem literæ forent in qualibet ipsarum parte justificatæ, ex iis, quæ perpetuè in hoc casu dixit *Rota*, & signanter in dec.309. n.2. coram Dumoz. jun. dec.89. n.1. cor. *Celsi. dec.402. n.2. coram Peusinger. dec.101. num.3. coram Zarat. dec.165. num.2. dec.410. num.1. & dec.1091. pariter n.1. coram Emerix jun., & in rec. dec.558. n.1. part.1. dec.348. n.1. part.5. dec.109. num.22. part.6. dec.174. n.1. part.7. dec.323. n.2. part.10. dec.48. num.2. part.18. & dec.552. num.2. part.19. tom.2.*

Et de facto super cæteris requisitis, nempe vacationis, idoneitatis Josephi ad assumendum Canonatum, excepto obice, de quo infra, necnon valoris cum similibus nulla coin-

cidebat quæstio inter Partes, Illaque proinde principaliter reducebatur ad examen, utrum vigore præmissæ regulæ stabilitæ per *san. mem. Urbanum VIII.* in hac erectione Collegiatæ, Franciscus ab Ordinario aliàs legitime provissus, careret volita, & sancta qualitate ex dicta Terra (nempe Mondulphi) Oriundi, cum in hoc effective subsistatiretur Gratiā Sanctissimi D.N. Clementis XI. feliciter Regnantis, quam Joseph fuerat affectus, juxta
 12. frequentes casus disputari consuetos in *Sacra Rota* super defectu qualitatibus in primo Provisto, seu Contentente, & concurrentia ejusdem qualitatibus in altero impetrante aliquid Beneficium à Sancta Sede, de quibus videre est in dec.289. num.2. coram *Royas dec.122. d. num.7. coram Bibb. dec.241. num.2. & 3. cor. Peusinger. dec.85. num.4. cor. san. mem. Alexandro VIII. dec.807. d. num.1. ad seqq. coram Emerix jun. dec.97. d. num.3. part.3. rec. dec.122. num.1. & seq. part.11. & in Valentina Beneficii 9. Januarii 1692. S. Moti quia, cum seq. cor. Reverendissimo P. D. meo Moliner Decano, & in Faventina Beneficii 11. Februarii 1704. S. Cumenim Franciscus, cum seqq. cor. R. P. D. meo Muto.*

Dicebat itaque ad sui defensionem Franciscus Collatarius Ordinarii in mense vacationis secutæ ad provisionem ipsius Ordinarii, quod perperam illi objectabatur defectus qualitatibus ex Terra Mondulphi Oriundi; Cum enim mens Pontificis Urbani VIII. mandantis præferri præfatos Oriundos ex dicta Terra, alla esse non posset, quam providere hominibus, nè dicamus Civibus Mondulphi, secundum Divini Redemptoris Responsum Mulieri Cananæ, efflagitanti recuperationem salutis *Matthæi cap.11. n.24. quæ sanè intentio*
 13. imbibita est in omnibus Statutis faventibus Civibus in concursu extraneorum, ut de ratione similium Bullarum, & signanter *Bonifacii IX.* fuit dictum in illa *Ferrariensis, seu Imolen. Bonorum 1. Julii 1701. & 23. Aprilis 1703. coram Me.*

Subjungebat idcirco Franciscus, quod non minus ipse, quam ejus Pater per spatium circiter 40. annorum domicilium contraxerant in Terra Mondulphi; Undè cum domicilium,
 14. & subalterna civilitas contrahatur longè minori spatio, scilicet decem annorum, ad tradita per *Surd. cons.361. num.47. Becç. cons.1. numer.23. Altograd. senior. cons.27. n.12. & cons.28. num.39. vol.2. Clarin. controver. forens. cap.10. num.140. Androl. controver. 239. sub numer.37. & controver. 364. sub n.14. Antonell. de tempor. legal. lib.2. cap.75. n.1. Rot. dec.134. num.4. penes Merlin. de legitim. decis.331. n.4. cor. Merlin. cum aliis in tract. de Commercio & Mercat. disc.10. n.10.*

Non poterat idem Franciscus non censeri Civis, sive Homo ex Terra Mondulphi, dum, ut præmissis, illius Pater, & ipse per intervallum adeo exuberans, contraxerant in eadem Terra, & acquisiverat perfectum domicilium, nullibi in facto applicabilibus limitationibus, quando quæ ratione Militiæ, Studii, aut aliterius muneris, vel negotii non fixi Incolatum acquisiverit in aliquo loco, quia tunc deest animus, qui aliàs requiritur ad acqui-

rendum domicilium, ac perfectam civilitatem, ex relatis per *Aleat. conf. 32. n. 16. lib. 2. Redensteb. conf. 90. n. 21. & 23. lib. 1. Gabriel. conf. 183. num. 20. vol. 2. Gratian. discept. forens. 181. num. 4. Mans. conf. 50. n. 12. Farinac. in Fragm. part. 1. lit. D. n. 221. Antonell. de tempor. legal. lib. 2. cap. 75. n. 5. Novar. de Election. & variat. for. sect. 3. quest. 73. n. 20. dec. 279. n. 7. cor. Gregor. & ibi Adden. n. 2. dec. 145. n. 29. coram Ottobon. decis. 43. n. 16. part. 5. & dec. 459. num. 16. part. 19. rec. in Bononien. Pecuniaria 14. Martii 1701. §. Sed quatenus etiam, & 13. Junii ejusdem anni §. Non refragante, cor. R. P. D. meo Priolo, & in Burgen. Beneficii, seu Portionis de Gredilla 17. Februarii 1702. §. Neque valet desimi, cor. R. P. D. meo Muto.*

Fortius dum Franciscus in præfata Terra Mondulphi reperiebatur ordinatus, atque promotus ad Dignitatem Sacerdotalem, sub titulo Patrimonii effectivè existentis in Terra Mondulphi; Undè per eminentiam rationis censeri debebat idem Franciscus de prædicto loco Mondulphi, dum ad hujusmodi effectum Civilitatis, etiam præcèssivè à Patrimonio inibi sito, considerari, & admittunt Doctores, quod sufficiat habere Beneficium in dicto loco, Bartol. in l. 1. n. 14. ff. ad Municipal. Ol. drad. conf. 32. per tot. Surd. conf. 301. n. 7. Ca. pyc. Galeotta controuv. 67. lib. 3. num. 2. Carol. de Grass. de effect. Clericat. in probem. num. 371. in fin. verset. & quod dictum est, Bellet. Disquisit. Clerical. tit. 1. §. 120. n. 15. & seqq. Ageta in Annotat. ad dec. Moler. tom. 2. §. 8. quest. 1. n. 49. Boer. dec. 60. num. 22. Rot. dec. 1998. n. 3. coram Coccin. dec. 73. n. 7. & dec. 83. n. 14. cor. Cerro, & dec. 127. n. 7. part. 9. rec.

Conspirante in hoc ipsum communi sententia Scribentium, quod ubi quis retinet Domicilium in aliquo loco, ibique habet bona, & idcirco sublineat onera Communitatis, mediante solutione eorumdem onerum publicorum, seu vectigalium, talliarum, ac impositionum Principis, vel Communitatis, reputetur, & sit verè Civis illius loci, sicuti ad duriores effectum fuit dictum in illa Ferraric. de Pendasiss. 7. Junii 1647. 10. Februarii, & 1. Julii 1648. coram Royas inter ejus impressas dec. 332. dec. 355. & dec. 382. & professantur Dec. conf. 501. n. 6. Menoch. conf. 1129. num. 14. & seqq. Caffren. conf. 89. in fine lib. 2. Gratian. discept. forens. 623. num. 25. Patell. Dec. Caus. Civil. annot. 97. sub num. 28. Ciurb. observat. 75. & 76. Card. de Luc. de Præmin. discept. 37. num. 2. Rota dec. 98. n. 2. cor. san. mem. Alexand. VIII.

In omnem verè casum quando de stricta intelligentia verborum *Oriundi ex dicta Terra* valeret insurgere aliquis ambiguitas, proferò (subdebat Franciscus) ille nequibat censeri extraneus, prout sunt re vera alii Aliengenæ, in hoc, vel illo loco bona non tenentes, vel alias non perfecti Domiciliarii, adeout dum ipse non erat extraneus, sed in Terra Mondulphi bona, & Patrimonium retinebat, atque sortitus ex hoc capite fuerat gradum Sacerdotalem, nullibi cadebat favore Josephi illa antelatio, quæ solum in Verbis, & ad verisimilem, & juridicam intentionem san. mem. Urbani VIII. concessa fuerat

Tom. II.

Oriundis; Non enim in qualibet dispositione sat est implere magis, vel minus caput conclusionis, nisi concurrat, & conjungatur alterum exclusionis ex iis, quæ non abscedendo à terminis Statutorum; habemus in proposito Statuti exclusivi fœminarum, ex adductis per Dec. conf. 383. num. 4. verset. & qui a, Altograd. jun. contr. 22. num. 4. Palm. Nepos alleg. 89. numer. 14. Merlin. de Legit. lib. 3. tit. 1. Card. de Luc. de Succession. ab intestat. discept. 22. n. 7. Rot. dec. 438. n. 4. part. 14. rec.

Potissimè, quia ad tollendam hanc omnimodam extraneitatem in Francisco, quæ ipsum repelleret à concursu, intercedebat, quod ejus mater effectivè erat de Terra Mondulphi; Licet etenim origo materna ad dimittendam veram originem parum attendatur, ex quo mulier nupta, quæ sit per Matrimonium una caro cum viro, sequi dicatur Civilitatem, & Domicilium viri ex jurebus, & rationibus animadversis per Bald. conf. 439. col. 2. verset. sed dicit lib. 4. Gratian. conf. 12. num. 11. lib. 2. Gutierrez conf. 7. n. 8. Altograd. conf. 97. vol. 1. Ciriac. contr. 273. & 291. Gratian. discept. forens. cap. 622. num. 11. & seqq. Afolin. resol. 8. n. 46. Tiraquell. in l. 1. connubial. d. n. 28. Petrus Barbosa, in l. hæres absens artic. de for. original. numer. 40. Otter. de Past. cap. 4. n. 14. Card. de Luc. de Dote discept. 194. num. 4. & 5. Rovit. dec. 75. Thefaur. dec. 123. Surd. dec. 330. post. 4. vol. consil. ex num. 9. Rot. dec. 9. num. 2. & seq. part. 18. recenentior.

Adhuc ad finem expurgandi notam totalis extraneitatis, Civilitas, & naturalitas illius matris sufficere valebat, cum æquo modo sortiantur natalia, immo magis certitudinaliter à Matre, quam à Patre, & In tantum origo Matris minimè ex præmissis spectetur, in quantum ex Causa Matrimonii, nè mulier distrahatur à servitilis, & cohabitatione ejus Mariti, solum suspenditur ejus origo, sed mulier ad alios effectus bene retinet originem propriam, itaut præcèssivè à sequeles Matrimonii remaneat obnoxia, & hypothechara, sicuti masculi oneribus Patriæ suæ, prout ex Doctrina Bartol. in l. final. §. Item rescripserunt n. 5. ff. de municip. & in l. unic. n. 1. C. de mulier, & in quo loco lib. 2. observantur Dec. in l. 1. num. 17. l. inter virum, & uxorem, Tiraquell. ad l. connubial. part. 1. gloss. n. 30. & 37. Antun. de Donat. Reg. lib. 1. cap. 15. n. 19. Card. de Luc. de Dote discept. 109. num. 4. & seqq. Modern. Balducc. rer. Judic. tom. 1. tit. de Dote, & Mulier. oblig. dec. 39. à n. 4. & seqq.

Verùm hisce ratiociniis, & discursibus parum refragantibus, Domini concorditer exhibuerunt nullum, ut diximus, esse locum arbitrio, seu quod idem in effectu est, literas Josephi ad normam Judicati in Tribunali A. C. indubiam sibi promereri executionem, quia non per hoc Franciscus, & si forte non foret totaliter extraneus, adhuc habebat Vestem nuptialem, veri *Oriundi ex Terra Mondulphi*, cum etenim hæc lex, ut præferretur *Oriundus ex Terra Mondulphi* constabilita fuisset in ipso limine foundationis, seu Erektionis Collegiatæ, de qua agebatur, certum utique in abstracto erat, quod posita deficientia veris nuptialis in Francisco, nequibat Episcopus

T 2

pus

pus eidem legi foundationis, directè, vel indirectè per Collationem ipsi Francisco factam, præjudicare, aut derogare, dum neque idem
 21 Summus Pontifex qualitatibus, & conditionibus adjectis in fundatione soleat unquam, utendo sua suprema potestate contraire, quemadmodum tradunt *Cassropal. Oper. Moral. tom. 2. tract. 12. disput. 2. punct. 1. n. 17. Lambert. de Jur. Patr. lib. 2. part. 3. quest. 9. art. 10. per tot. Corrad. in Prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. d. n. 98. & seqq. Vivian. de Jurepatr. lib. 14. cap. 3. numer. 16. Gonzal. ad Regul. 8. gloss. §. 1. num. 26. Rot. dec. 268. num. 1. lib. 1. & dec. 229. pariter num. 1. lib. 2. coram Puteo dec. 117. n. 15. coram Curill. & dec. 168. num. 2. coram Emerix senior. decisi 159. num. 12. part. 10. & dec. 372. num. 7. part. 17. recent.*

Eaque est ratio, quia nedum Ecclesia amat pro salute Animarum debere potius allici Seculares ad fundanda Beneficia, quam per inobservantiam pactorum, seu conditionum,
 22 ac qualitatum appositarum in fundatione deterri, adeo ut sufficiat interfuisse approbationem solius Episcopi, factam in fundatione, continente conditiones; & qualitates etiam aberrantes à jure, siye ipsi contrarias, & repugnantes ad Text. in cap. nobis, & cap. præterea, de Jur. patr. Ancar. cap. 129. Gratian. discept. forens. 522. num. 47. Tondut. Quæst. Benefic. lib. 1. cap. 1. num. 11. & seqq. Cyarlin. contr. forens. cap. 239. num. 7. Lambertin. de Jur. patr. lib. 2. quest. 1. art. 7. num. 2. Barbos. de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 52. & alleg. 70. num. 39. & seq. Loiter. de Re Benef. lib. 1. quest. 31. n. 2. & seq. Card. de Luc. de jurisdictione. discurs. 10. num. 10. & disc. 41. num. 7. Rot. dec. 274. n. 5. cor. Royas dec. 553. & dec. 1000. utrobique n. 4. cor. Emerix jun. dec. 290. num. 9. & 10. part. 13. & dec. 252. num. 22. part. 16. & dec. 476. n. 1. part. 19. recent. & in Tirasione, Patronatus 19. Novembris 1691. & Prout nullius in fine coram Reverendiss. P. D. meo Molines Decano impressi. penes Modern. Piton. discept. 25. n. 51. in fin. pag. 425.

Sed etiam quia Ecclesia tanquam pia mater, & Cultrix Justitiæ, & æquitatis, libenter abstinet à violatione conditionum, ac qualitatibus adjectarum in fundatione, ex quo alias in illa Ecclesia Beneficium absque tali pacto, conditione, & qualitate fundatum non fuisset. Quapropter dum homines Terræ Mondulphi ære proprio contribuerunt ad efforandam dotem hujus Collegiæ in sc. 700. ut legitur in Bulla san. mem. Urbani VIII. ibi -- & pro dotibus omnes proprietates, fructus, & emolumenta ipsius Parochialis Ecclesiæ, ac bona stabilia valoris in proprietate sc. 700. per Universitatem, & Homines prædictos assignanda, & emenda -- Summ. Josephi num. 1. lit. A. hinc si rescinderetur quilibet contractus etiam
 23 superfluous ob inobservantiam pactorum, vel saltem cessantibus clausulis resolutivis, daretur actio ad factum, siye ad interesse, ut conveniunt *Natt. consil. 171. num. 1. lib. 1. Belom. Jun. consil. 13. num. 79. & 43. Roc. disput. Jur. fideicomm. cap. 105. num. 3. lib. 2. Mantie. de iacti. lib. 3. tit. 12. num. 53. Adden. ad Baratt. dec. 400. num. 28. Rot. dec. 305. num. 18. & seq. per tot. part. 16. rec. & dec. 138. n. 7. part. 18. cum aliis in Romana, seu Reatina Fideicomm.*

22. Januarii 1696. cor. R. P. D. meo de la Tremoille.

Quid dicendum, ubi hæc lex radicata fuit in centro foundationis per Auctoritatem Summi Pontificis, in cuius potestate est absolutè in his materiis sancire, & disponere, notorio impellente axiomate *Aurb. multo magis C. de Sacrosan. Eccles. cum aliis ad ornatum potius, quam ad necessitatem allatis per Surd. conf. 453. num. 18. Cravett. conf. 290. num. 7. Dacian. conf. 49. num. 55. vol. 2. Fontanell. decis. Cathalon. 166. num. 4. Surd. dec. 254. num. 15. Rot. dec. 69. num. 4. part. 18. dec. 498. num. 39. part. 19. rec. & in Ferrarien. Primogenituræ 16. Februarii 1705. §. Quin etiam pro coronide. cor. Me.*

Applicando igitur ad rem, utique visum, non fuit, quod Franciscus, & si non omnino extraneus, valeret ex motivis supra in objecto recensitis concurrere cum Josepho vero originario Terræ Mondulphi; nam dato millies concursu, & non totali exclusione Franciscus per expurgatam objectionem veræ extraneitatis; Nihilominus quoties ex mox subnectendis, Franciscus non erat verè oriundus ex Terra Mondulphi, prout erat Josephus, palam sequebatur, quod Joseph in hoc ipso
 25 concursu anteponeretur, cum in omnibus concursibus prævaleat, & superexcellat ille, qui habet potiores qualitates, ut in Civilibus in concursu potiorum habetur per l. 1. & tot. tit. ff. de Cod. qui potior. in pign. babeantur cum ceteris per Salgad. libry. Creditor. part. 2. cap. 4. num. 166. & alibi frequentissimè, & in proposito Canonicianis determinationum, siye Beneficiorum Ecclesiasticorum, seu Ecclesiæ parochialium, frequens est, & quotidianum ex Rot. dec. 386. n. 6. cor. Royas dec. 174. n. 1. dec. 204. n. 2. & dec. 219. num. 8. cor. Celfo, dec. 273. num. 1. & dec. 815. in principio cor. bon. me. Emerix dec. 393. num. 20. part. 17. & dec. 175. num. 4. part. 18. rec. cum aliis adductis concordant. in Albanen. Archiepiscopatus 2. Junii 1702. §. Altera verò ratio, cor. Me.

Quod verò Franciscus nonquam in concursu Josephi dici posset oriundus ex Terra Mondulphi, liquere videbatur manifestè, quia Franciscus natus erat in Terra Montis Podii, eratque omnino, & certitudinaliter originarius ejusdem Terræ Montis Podii; Quamobrem cum & ratione paternæ originis, & propriæ nativitatis, non esset in rei veritate ex Terra Mondulphi, clarum erat, quod
 27 Franciscus eliminandus esset à concursu cum Josepho, prout ad explicationem vocabuli, seu termini Oriundi dixerunt post Gloss. in cap. Usurarum verbo -- Alienigenas -- de usur. in 6. Jason. in leg. hujusmodi §. Legatum numer. 18. ff. de legat. Alciat. in l. 147. & 190. ff. de V. signific. Brisson. eodem tractat. lib. 13. V. oriundum, Spiegel in Lexicon Jur. Civil. in V. oriundus, Cyarlin. contr. forens. lib. 2. cap. 149. num. 9. Carleval. de Judio. lib. 1. tit. 1. disput. 2. quest. 2. num. 88. Mascard. de probat. conclus. 1141. num. 1. 2. 8. & seq. Garz. de Benef. part. 7. cap. 9. num. 25. Barbos. de Offic. & potest. Episcop. alleg. 4. num. 5. Pax Jordan. Elucidrat. Canon. tom. 2. lib. 10. tit. 25. num. 15. §§.

Seff. decis. Aragon. 30. Rota dec. 66. num. 20. part. 10. res.

Et quoniam ad limites hodiernæ controversiæ plures ab hinc inde Scribentibus super hoc Articulo, atque intelligentia vocabuli *Originis, Originarii, vel Oriundi* coacervabantur doctrinæ, & conclusiones, placuit Dominum plures pariformiter casus in materia hujus derivationis, sive civilitatis, passim in foro obtingentis, quantum fieri poterat, secernere. *Primus* igitur casus erat in ordine ad illam civilitatem, quæ acquiritur, mediante allectione in Civem, quæ fiat per aliquam Communitatem, & hic revera non dicitur Civis Originarius, aut Oriundus, sive proprius, & naturalis, & Idcirco non gaudet, nisi impropiè foris ab lege, vel à Principe concessis veris, & originariis Civibus, ideoque si Lex, Princeps, vel Statutum meminerit de origine, hic Civis allectus non fruitur hujusmodi privilegiis, ut notat *Barbosa, in l. bares absens §. Proinde de foro ratione originis num. 58. ff. de Judic.*, nisi Princeps clausulas tales adlicit in suo privilegio, per quod voluerit Civem à se aggregatum, & allectum huic, vel illi Communitati, gaudere, ac si foret propriè Originarius, uti limitant *Bart. in l. si quis pro emptore num. 34. ff. de usucapion. Bald. in l. omnes Populi n. 92. ff. de justit. & jur. Barbosa, ubi supra num. 62. Bald. conf. 452. lib. 1. Riminald. jun. conf. 23. num. 110. & seqq. lib. 1. Menoch. conf. 1129. numer. 11. Robertus Marant. conf. 103. n. 20. Anofaz. de caus. p. lib. 4. cap. 7. num. 1. in fine Seff. dec. Aragon. 30. n. 2. part. 1. Rot. dec. 24. num. 10. post Merlin. de legum. dec. 882. n. 9. cor. Merlin. & dec. 292. num. 6. cum seq. part. 6. recent.*

Exemplum familiare habemus in Privilegio Conclavitarum, cum enim hujusmodi privilegii concedi soleat per Summum Pontificem noviter electum, ex rationabilissima causa laborum, vigiliarum, aliorumque onerum, quæ supportant Conclavitate, inservientes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, in tam grandi negotio electionis Supremi Antistitis Ecclesiæ universalis occupatis, & inter artos limites ipsius Conclavis interclusis, atque insimul intercedant clausulæ prægnantissimæ, quod hi Conclavitate valeant eligere quem maluerint locum, seu Civitatem totius Status Ecclesiastici, comprehensa etiam ipsa Urbe altarum Regina, pro nanciſcenda omnimoda Civilitate Civitatis præelectæ; ita ut gaudeant impoſſerum omnibus privilegiis veris Civibus competentibus, sine ulla prorsus differentia inter eos, & singulos alios veros Originarios, & antiquissimos etiam Nobiles, & participantes Civis ipsius Urbis, vel Civitatis, quemadmodum sonant verba hujusmodi Indulti, nefas est dubitare de infusione originalitatis, & perfectæ Civilitatis, uti fuit admittum in *Ferrariensi seu Imolen. Bonorum 23. Aprilis 1703. cor. Me.* salvis interpretationibus, seu declarationibus in eadem *Decisione* recentissimis, in qua latè habetur de materia, & declaratur in proposito *Decisiones* in altera *Ferrariensi Bonorum de Scianchis cor. Pamphilio juniore, sive Jan. mem. Innoc. X. la 345. & 680.*

Atque hinc retento themate distinctionis inter allectionem factam à Civitate, seu Communitate sine Principis munimento, qui solum Princeps potest efficere de fido verum, ut optime inquit *Card. de Luca de præmuni. disc. 36. num. 3.* utique electio hæc facta per Civitatem, & Communitatem subditam minime suffragatur pro consequendis muneribus, & officiis ejusdem Civitatis aggregantis, in præjudicium veri, & naturalis Civis, cum Civitas, vel Communitas nequeat juri tertii, ac Civibus particularibus præjudicare, juxta distinctionem *Bartol. in l. si Maritus 15. §. Legit Julia in fine ff. ad leg. Jul. de adulteriis Salicet. in l. Civis num. 4. C. de appellat. Roman. conf. 62. num. 9. Roland. conf. 79. n. 16. lib. 2. Beroni conf. 104. num. 6. & 8. lib. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 1. præsumpt. 30. num. 22. Seff. dec. Aragon. 30. n. 3. & 4. hæc etenim allectio est species adoptionis, quæ, cessante Principis auctoritate, fieri non potest in præjudicium tertii ex *Hopinb. de Jur. Insign. cap. 13. num. 70. & 71. Kinſch. de Fideicommiss. familiar. Nobil. cap. 14. num. 29. & 30. & cap. 8. num. 410. & seqq. Card. de Luc. de præmuni. disc. 13. num. 26.**

Nisi hujusmodi allectio facta dignoscatur ex causa quodammodo necessaria, vel saltem omnino æqua, & rationabili, ex gr. ad allciendum forensem pro firmandis laribus in hoc, vel illo loco, alias habitatoribus destitutum. Quia tunc hæc allectio bona fide facta, sapit quodammodo contractum ex utraque parte irrevocabile, vel saltem perdurare debentem, perdurare habitatione, & incolatu convento, quemadmodum limitat *Card. de Luc. disc. 13. num. 31. de præmuni. 1.* Bonum enim publicum facit cessare iura privatorum, ut inquit *Pelagius Papa in Can. siar frater. 7. quæst. 1. Gloss. in cap. Bonæ V. Communem de postulat. Prælator. Novar. conf. 6. num. 1. lib. 2. de Constitution. Gratian. discip. foren. cap. 176. n. 8. & 9. Marant. controvers. foren. part. 4. resp. 45. num. 60. & 62. & part. 5. respons. 7. n. 42. Rot. dec. 257. n. 27. part. 19. rec.*

Secundus est casus respectu illius Civilitatis, quam quis nanciſcitur ex domicillio; Ubi enim quis verè Penates suos tranſtulit ad aliquam Civitatem, seu locum, cum successiva habitatione ultra decennium, & supportatione onerum Civicorum, is in abstracto dicitur verè Civis, ut communiter tradunt *Bertrand. conf. 103. num. 21. & seqq. lib. 2. part. 2. Surd. conf. 471. num. 47. Cyarin. controvers. 10. n. 140. Patell. jun. annotat. 97. num. 23. Otter. de Rascuis cap. 4. num. 11. Card. de Luca de success. disc. 20. num. 4. Rot. dec. 137. num. 5. & seqq. part. 5. rec.*

Adeout acquisita hac Civilitate, quæ pendet ab animo, procedatur cum iisdem regulis, cum quibus ambulatur in propriissima, vera, & naturali Civitate ratione nativitatis in aliquo loco, ad terminos *Quinti* casus, de quo mox differemus; Siquidem firmato animo, & domicillio, illa Civilitas, quæ supradictis acquiritur, nullatenus amittitur per accidentalem absentiam illius jam effecti veri Domiciliarii, etiamſi eadem absentia causata extiteret per eventualem regressum ex subalter-

nante motivo accidentali, ut puta per transi-
standis, & dirimendis negociis ad propriam
Patriam veræ originis, vel veræ nativitatis,
ut opportunè considerat Gob. consulti. dec. 116.
sub num. 83. & 90. Card. de Luc. de Jurisdic-
tione. disc. 75. num. 3. in fine, & de præmuni-
ent. disc. 37. num. 5. & seqq., & generaliter tradiderunt
Angel. cons. 270. vers. non enim, circa med. Me-
noch. cons. 288. num. 11. Gratian. discept. 484.
num. 23. cor. Buratto dec. 9. n. 5. & seqq., & de-
cis. 421. num. 1. & seqq. part. 18. rec.

Dubitate tantum contingente, an per re-
gressum ad locum nativitatis, sive originis, va-
leat elici conjectura, quod prætendens se do-
miciliarem, ex hoc facto animum suum de-
monstraverit exclusivum firmandi domicilii,
usque ab initio, quia de cætero, supposita
88 declaratione ejusdem animi, ac perfecta jam
acquisitione Civilitatis in absente, circa ejus
occasionalem absentiam, recurrit propositio su-
perius firmata, sicut egregie subdit, & no-
tat idem Card. de Luc. de Success. ab intestat.
disc. 20. num. 7.

Cætera verò, quæ concernere possunt hunc
casum acquisitionis perfectæ Civilitatis domi-
ciliariæ, usque ad præferentiam hujus Civili-
tatis alteri de jure, & secundum naturam,
contingenti ex nativitate, vel origine alte-
rius loci, tam in materiis favorabilibus, quam
odiosis, videntur fuisse tractata in Volumin. de
39 Commerce, & Mercatur. disc. 10. per tot. ubi
examinatur Text. in l. Municipis ff. de verbor.
significat. & in l. Cives C. de incol. lib. 10. cum
gloss. in cap. Statutum, de respect. in 6. & in
Clementin. prima de for. competent.

Tertium casum suppeditat occasio quando
que pendendi quæstionem, utrum sub no-
mine Civium hujus, vel alterius Civitatis ve-
niant etiam suburbani, & districtuales, de qua
40 quæstione loquitur in suo proposito Card. de
Luc. de Regal. disc. 94. num. 80., & utrum sub
nomine ex, gr. Senensium veniant non solum
districtuales, & conclusi in Territorio pro-
prio Civitatis Senarum, vel potius nomine
41 Civium Senensium veniant etiam illi aliarum
Civitatum, quæ sint in Statu, & Jurisdic-
tione, vel Principatu, (quemadmodum profe-
quendo exemplum Senarum) latè ad inter-
pretationem ejusdem testamenti, & legati
Dorium, suffragantibus omnibus Dominis, re-
solutum fuit, ac explicatum in Romana, seu
Senen. Dotium 22. Junii 1703. S. Evidens, co-
ram R. P. D. meo Caprara cum ibi plena ma-
nu relatis, quibus addi possunt Abbas cons. 51.
num. 6. lib. 2. Castren. cons. 307. Surd. cons. 319.
num. 9. & 10. lib. 2. Valenzuel. cons. 18. num. 20.
& cons. 79. num. 60. Meroll. tom. 3. disput. 5. cap. 6.
dub. 50. num. 206. Corollar. 50. Ricc. Collectan.
269. per tot.

Quartus casus, qui revera subalternat Pri-
mo, & potest aliquo modo facere ad obje-
ctum præsentis Causæ, quoties Princeps dis-
tinctionem fecerit in aliqua sua lege, vel
Constitutione inter extraneos, sive alienigenas,
ac naturales sui Regni, vel Principatus; Quia
42 quemadmodum in hoc casu, translatio domici-
lii per Patrem in aliud Regnum, vel Princi-
patum, tam ipse, quam illius filii nati in præ-
dicto alio Regno, vel Principatu, reputantur

extranei, ut consulti Barbosa in l. bares ab-
sens §. Proinde, art. de for. origin., Carle-
val. de Judic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. quest. 2. nu-
mer. 104. & 122. Antunez. de Donat. Reg. lib. 2.
cap. 15. num. 25. Afflict. dec. 384. Dexari. decif.
Sardin. 67. cum aliis in tract. de Commerce,
& Mercatur. disc. 10. n. 18. quem refert, & sequi-
tur Rota in Nepefina Legitima 21. Junii 1697.
§. penult. coram R. P. D. meo Muto impress.
inter collect. ad Card. de Luc. super mater. de Te-
stam. dec. 37. Ita è converso cives allesti ma-
ximè per Principem, nullibi habentur pro ex-
traneis, prout plures explicationes afferendo
tenet idem Antunez. de Donat. Reg. d. lib. 2.
43 cap. 15. n. 25. allegans Text. in l. liberos C. de
collat. & l. ex oratione §. final. ff. de excusat.
Tutor. Dec. cons. 28. num. 1. Boer. dec. 260. n. 23.
& 31. Rebuff. ad Gall. tom. 2. tit. de literis na-
turalit. gloss. 2. num. 2. & 14. Barbos. d. art. de
for. origin. num. 26. Mierrez de Majorat. 1. part.
quest. 51. num. 76. & seqq. Salzed. l. Polit. lib. 2.
cap. 18. num. 28. quibus addi possunt Mans.
cons. 237. d. n. 3. ad seqq. Modern. Balducc. ad
Ramon. cons. 99. n. 11. Sanfelice. dec. 75. & 76.
cum aliis pluribus per istos cumulatis.

Quintus subintrat casus, qui est omnium,
in jure, & natura potentior, nempe Civili-
tas, quæ resultat ex nativitate in hoc, vel illo
loco, in hac, vel illa Civitate, quæve
nullam habet in se fictionem, ut rectè ait
Card. de Luc. in Summa de Præmin. num. 95.
vers. altera, illa etenim veluti requirens na-
tivistatem in loco per Text. in l. 1. ff. ad mu-
nicipal. immunit. est ab omni limitatione, quia
natus in aliquo loco acquirit civilitatem illius
44 loci, etiam si natus fuerit occasionaliter,
sive ex accidente. Cum etenim in hoc mun-
do simus omnes Viatores, & veram Patriam
habeamus in Cælis juxta illud D. Pauli - nos
autem sumus Cives Sanctorum, & domestici Dei,
in quantum ambulamus in Terris non aliam
veram Patriam, & naturalem agnoscimus,
quam locum ubi nati sumus, & tractant, tan-
quam de Civilitate vera, propria, & fortissi-
ma Felin. in cap. Rudolphus num. 14. de res-
cript. Cravetti. cons. 341. n. 3. Menoch. cons. 80.
num. 10. Surd. cons. 343. num. 21. Gratian. dis-
ceptat. forens. cap. 75. a. num. 1. ad seqq. Cyriac.
controv. for. 292. num. 31. Ciarlin. controver. 149.
per tot. Giurb. observ. 76. Carem. refol. 239. Al-
tograd. sen. cons. 28. vol. 2. Mascard. de probat.
concl. 1145. num. 1. & seq. Fab. in C. lib. 6. tit.
de verb. signif. def. 20. Barbos. de Judic. in l.
bares absens §. Proinde, art. de for. origin., Carle-
val. de Judic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. num. 91. Antunez
de Donat. Reg. lib. 2. cap. 15. d. num. 2. ad seqq.
Amstaz. de Caus. Piss lib. 4. cap. 7. num. 2. &
seqq. neglecta subdificatione conceptionis in
alio loco, quam de reliquo animadvertit Card.
de Luc. de Præminenti. disc. 37. n. 8. & Cappy.
Latr. consulti. 87. n. 1.

Sextus subindit casus, quem ad effectum
Sacrorum Ordinum suscipiendorum à proprio
Episcopo, qui non potest ad eisdem Sacros
Ordines promovere, nisi sibi subditos, ad cen-
45 suram Sacri Concilii Trident. in sess. 23. cap. 8.
de reformat. ponderant Scribes in eo, qui
fuerit in aliquo loco Baptizatus, utrum ex
causa ejusdem Baptismatis dicatur esse de il-
46 lo

lo loco, in quo tam necessarium ad nostram salutem Sacramentum ablutionis recipit, & de hoc agunt Jacob. de Pen. in l. Civis col. ultima in princip. versis. nam prater causam C. de incol. lib. 10. Amaya in d. l. Civis num. 47. Gratian. discip. forens. cap. 75. num. 16. Cyprian. contr. for. cap. 149. num. 12. & seq. Sabell. Var. Resol. cap. 48. num. 2. Novar. de elect. & variat. for. sect. 4. quast. 62. num. 28. Gonzal. ad Regul. 8. Cancellaria Gloss. §. 1. num. 106. & seqq. Paschal. de Patr. potest. part. 3. cap. 2. numer. 34. Barbof. de Offic. & Potest. Episcopi part. 2. alleg. 4. num. 3. Antunez de Donat. Reg. d. lib. 2. cap. 15. num. 5. Amosaz de Caus. Pii lib. 4. cap. 7. sub num. 2. & 3. Rota dec. 253. cor. Buratt. & dec. 66. num. 16. part. 16. rec.

Septimus, & huc finitimus casus est in ordine ad expositos, videlicet eos, qui Patrem nescientes allegare, reperiuntur, publica impellente Charitate, sortiti receptionem in Loco Pio ad id destinato, in hac, vel illa Urbe, & 47 ita pariter percutit terminos, de quibus proximè quoad Episcopum, illum sub assuetis dispensationibus ordinare volentem, vel non valentem, vel etiam ceteros, qui concernant denominationem, & originem ex illo loco, in quo fuerunt recepti propter capacitatem, vel incapacitatem officiorum, sive activam, sive passivam illius loci, ubi fuerunt expositi, & de huiusmodi casu pariter tractant Bart. in l. 1. num. 21. ff. de municip. Angel. in l. bares absens §. Si quis tutelam. num. 17. ff. de Judic. Gratian. discip. forens. d. cap. 75. num. 12. Montan. controver. 30. num. 19. Anton. Faber. in C. lib. 6. tit. 19. de instit. 20. in fine Ama singul. 785. Barbof. de Offic. & Potest. Episcopi part. 2. d. al. leg. 4. num. 17. Antonelli de Loc. Legal. lib. 1. cap. 6. n. 47. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. quast. 2. sub num. 101.

Octavus est casus, qui magis approximabat ad speciem controversam de Civilitate, quam quis sortitur ratione originis, quæve æquipollet efficaciam orienti ex vera, & effectiva nativitate in aliquo loco; Nam, & si terminos hosce confundere videantur plurimi Doctores cum quinto casu superius designato, ut liquet apud Amaya in l. Civis C. de incol. lib. 10. num. 5. Jo. Andr. in cap. cum nullus n. 3. de temp. ordin. in 6. Fab. in C. lib. 9. tit. 24. ante num. 10. Gutierrez conf. 7. num. 1. de Res. Select. Jur. observ. cap. 55. num. 2. cum seqq. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. d. quast. 2. sub n. 85. Antonelli de Loc. Legal. lib. 1. cap. 6. num. 37. Oliva de for. Eccles. part. 3. quast. 21. num. 2.

Adhuc origo sanius intelligitur de eo, qui 49 Patrem, vel Avum habuerit certum, & jam effectum civem alicujus Civitatis, quoniam licet quispiam nascatur in uno loco, retinet tamen originem Paternam, vel Avitam ad Text. in l. assumpto 6. §. 5. ff. ad Municip. & l. fisci ut proponit C. de incol. lib. 10. Alciat. in l. 147. num. 4. ff. de verb. significat. Jas. in l. huiusmodi §. Legatum, n. 18. ff. de Legat. Novar. conf. 19. de Tempore. Ordin. Cyric. controver. 292. num. 13. Androl. controver. 239. num. 46. & seqq. Giurb. observ. 75. num. 23. Antunez de Donat. Reg. lib. 2. cap. 15. num. 12. Boer. dec. 12. num. 13. Ricin. Prax. for. Eccles. Neap. dec. 298.

num. 4. Rot. dec. 154. num. 8. post Merlin. de Legit. dec. 327. num. 3. part. 1. diverfor. & dec. 364. num. 8. part. 5. rec. Volentibus tamen nostris Juris Interpretibus, quod respectu originis avitæ, ille natus in alio loco, ob non secutam emancipationem Patris ortus fuerit in potestate Avi Amaya in l. 7. C. de incol. lib. 10. numer. 21. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. quast. 2. num. 54. Amosaz de Caus. Pii lib. 4. cap. 7. num. 9. Antunez de Donat. Reg. lib. 2. cap. 15. n. 15.

Atque hoc multum deservit occasione frequentis alterationis super competentia fori, ad intelligentiam Text. in l. bares absens ff. de Judic. super quo commendabile edidit Com- 51 mentarium Petrus Barbof. cui aliis quos videre est penes Bossi. tit. de for. competent. numer. 73. Capoblanc. de Offic. Baron. prag. 8. part. 2. num. 240. Oliva de for. Eccles. part. 3. quast. 21. sub num. 7. Pax Jordan. Lucubr. Canon. lib. 3. tit. 8. de for. compet. n. 243. Ubert. de citat. cap. 9. a num. 44. ad seqq. Paul. Cris- 52 tin. dec. Belgic. 31. cum pluribus seqq. vol. 5.

Disputant tamen Doctores, an in hoc proposito aliquid faciat origo matris, etiam si quis natus fuerit in loco originis matris, & præscindendo à Civilitate, quæ alias fundetur in vi ipsius nativitat, quatenus pertinet ad originem, seu civilitatem ex causa originis, origo materna penitus despicitur ex rationibus allatis per Amaya d. l. 7. num. 16. C. de incol. lib. 10. Guttier. conf. 7. num. 8. Barbof. de Offic. & potest. Episcopi part. 2. alleg. 4. numer. 14. & seqq. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. d. quast. 255. & 101. Antonelli de Loc. Legal. lib. 1. cap. 6. n. 45. Amosaz de caus. pii lib. 4. cap. 7. num. 10. Antunez de Donat. Reg. lib. 2. d. cap. 15. num. 16.

Atque huiusmodi origo adeo potens est, ut illa nunquam tollatur, supposito, quod agatur de vera origine derivante à Patre, vel Avo habente in potestate alibi natam Nepo- 53 tem, nec amittitur per nativitatem accidentalem, vel quomodocumque occasionalem in loco diverso ab origine Patris, vel Avi, ex communiter affirmatis per Castr. in l. huiusmodi 85. §. Legatum num. 3. & ibidem Jas. n. 9. & 10. Barbof. in l. bares absens §. Proinde art. de for. origin. num. 22. & 23. ff. de Judic. Capoblanc. conf. 245. num. 1. Hond. conf. 5. sub n. 5. vers. licet si parenter, & num. 31. lib. 1. Alto grad. sen. conf. 27. num. 46. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 3. n. 10. Mascard. concl. 1147. n. 4. Paschal. de patr. potest. part. 3. cap. 2. sub num. 35. in fine, Carleval. de Judic. d. lib. 1. tit. 1. disput. 2. quast. 2. num. 102. Ros. dec. 63. n. 16. & seq. cor. Merlin.

Et ea quidem est ratio, quia quantumvis aliquis respectu nativitatis sit magis proprius, & naturaliter Civis illius loci, in quo natus sortitur, itaut censeatur ex hoc capite 54 hypothecatus illi loco, in quo nascitur, ut omnia commoda, & incommoda subeunda, ut dixit Bald. in l. adoptionem ad fin. C. de adop. Spin. de Testam. gloss. 14. num. 69. Giurb. ad Statut. Messan. cap. 1. gloss. 4. num. 1. Comciol. ad Statut. Eugubini in addit. ad rubr. 6. num. 45. lib. 1. Antunez de donat. Reg. lib. 2. cap. 15. sub num. 4. Capoblanc. de Offic. Baron. prag. 8.

pragm. 8. part. 2. num. 247. & seq. Ganever. de c. 48. per tot.

- Adhuc minimè repugnat quempiam habere posse duplicem, & quadruplicem civilitatem, videlicet in una Civitate per affectionem, in altera per nativitatem, in altera per originem, in altera per domicilium, & sic de singulis, ut supra, Dec. confil. 282. sub n. 1. vers. non obstat. Aleat. responf. 12. n. 7. lib. 4. Menoch. conf. 329. n. 38. Card. de Luc. de præem. difc. 77. num. 5. & in Summ. à num. 93. ad seqq. Adden. ad Buratt. dec. 811. num. 47. Rot. dec. 31. n. 2. coram Duran. & dec. 459. num. 17. par. 19. rector.

- Nonum Casum fuppeditat præeminentia Jurisdictionalis, quoniam ad effectum præcipue Juris pascendi, Juris ligandi cum similibus, Baro, & Dominus alicujus Locì, five habiter, five non habiter in illo loco, & ex hoc ipso, quod est Baro, & Dominus, dicitur, & est nedum Civis, sed etiam primus Civis ejusdem Locì, vel Civitatis, ut ait Bald. in l. quidam cum filium ff. de V. oblig. Paris. conf. 71. lib. 1. Surd. conf. 313. num. 15. Gratian. difcept. for. cap. 559. num. 24. Paris. de Syndic. V. Crevittar. Capoblane. de Offici. Baron. lib. 2. præf. quæst. super Pragmat. 120 cap. 84. num. 1. & seqq. num. 14. & per tot. Antonell. de loc. legat. lib. 1. cap. 6. num. 60. Cobell. ad Bull. Bon. Regim. cap. 36. num. 39.

- Et hac prærogativa funguntur Amplissimi S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quavis enim illorum plurimi exteri sint, nihilominus quia sunt membra connexa illorum Capituli, illique adherent, ejusque fulgore irradiantur, nempe Summi, & Supremi Pontificis Ecclesiæ universales, & successerint aliquo modo loco Senatorum, ac Consiliatorum Papæ, tanquam Principis temporalis, ut inquit Card. de Luc. de Jurisdic. difc. 34. numer. 15. & persequitur ibidem Card. Albit. difcept. 2. quæst. 2. num. 25. Hinc ipsi ex hac præeminentia Jurisdictionali, licet subalterne, efficiuntur Cives, tam Urbis, quam universi Status Ecclesiastici, adeo ut in quibuslibet Constitutionibus non veniant appellacione forensium, sicuti discussum, & resolutum fuit in Nullius, seu Senogallien. Bonorum super maintenance 13. Junii 1695. S. Ex his itaque frastaneum post medium cor. R. P. D. mo Muto impress. penes Modern. Lucen. decif. Rot. Lucen. diversor. tom. 2. dec. 187. n. 22.

- Decimus Casus totaliter Impropiæ Civilitatis, sed illi ad aliquos effectus fraternitatis, est ille, qui suboritur ex puro, & mero incolatu in aliquo loco, vel Civitate, quia quoties idem incolatus non transeat ad acquisitionem perfecti domicilii ad terminos secundum Casus, de quo supra, adhuc incola subicitur, quandoque Statutis, & ordinationibus loci, in quo est incola, licet non perfecte Domiciliarius, & id quandoque favorabiliter, quandoque præjudicialiter, juxta Carmen Davidicum in alio sacrosancto sensu -- Ebu mibi, quia nimium incolatus meus prolongatus est, & multum incola fui anima mea -- Et hanc figuracionem Decimi Casus subministrat Statutum Urbis occurrere intendens correptioni, five abbreviationi Judiciorum in propo-

sito duarum sententiarum, quæ habere debeant vim trium inter Cives, & Incolas, ut in cap. ejusdem Statuti 180. lib. 2. de quo ad propositum habetur penes Gratian. difcept. foren. cap. 393. num. 1. & 5. Adden. adnot. Angel. num. 32. impress. post dec. 165. cor. Comit. dec. 253. num. 2. coram Buratt. dec. 137. num. 5. part. 5. dec. 192. num. 1. part. 13. & dec. 577. n. 2. part. 18. rec. cum aliis in Romana Salerni 9. Martii 1703. S. Quo verò, cor. Me.

His itaque casibus discretis, ne una doctrina seriens unum casum alteri applicaretur, redeundo ad Causam, nullibi apparebat, quomodo valeret favore Franciscii aptari qualitas Oriundi volita, & sancita per legem electionis hujus Collegiæ; transcurriendo siquidem terminos casuum supra enumeratorum, jam Primus erat inapplicabilis, cum Franciscus neque ullam allegaret affectionem, five factam à Communitate, five à Principe, solumque videbatur immorari posse in secundo ratione domicilii, de quo mox disceremus. Tertius quippe, Quartus, & Quintus aberant ab hypothese, & ob id doctrinæ, quæ cumculabantur, remanebant inutiles, prout & illæ respicientes Sextum, & Septimum casum, & circa Octavum in conservere potius valebat jura Josephi Mariæ, in ordine verò ad Nonum, quem pariter ferire poterant congestæ Auctoritates, nulla emergebat possibilis applicatio, quemadmodum nec merebantur attendi allegaciones obloquentes de Decimo, & ultimo casu. Sicque punctus restringebatur ad indagacionem secundi, utrum ratione domicilii Franciscus fortiri potuerit talem qualitatē in se, quæ posset comparari verò Oriundo, ut erat Joseph Maria natus in Terra Mondulphi nominis, quam ejus Pater, cæterique illius majores, & Ascendentes; Sed ad hoc repugnabat intellectus omnium Scribentium circa explicacionem vocabuli oriundi, vel originis, de quibus actum fuit in octavo casu, & præ cæteris glossi, interpretacione cap. 1. de usur. excerpti à Consil. Lugdunensi de tempore Gregor. X. loquente etenim textu extirpativo usurarum contra quoscunque ejuslibet Dignitatis, conditionis, seu Status Alienigenæ, & alios non oriundos de Terris, ut in principio ejusdem cap. glossi, dicti in V. alipnigenæ -- Oriundos autem de Civitate dicitur, qui vel in Vico Civitatis illius ortus est, & addito subsequeus subnectit -- Oriundus de Civitate dicitur, qui ibi ortus est, vel cuius Pater inde originem duxit -- Unde applicando ad rem præsentis qualitas domiciliaris, præteritis civilibus extrinsecis resultat valens, remanebat extra proprietatem vocabuli Oriundi, de quo erecto Collegialis, five Bulla san. mon. Urbani VIII. loquebatur, & concordant ad explicacionem ejusdem vocabuli cum interpretatione Glossæ, Jason. Mandosius, alique recollet apud Barbos. de Offic. & Potestat. Episcop. part. 2. al. leg. 4. num. 6. & præcisè, quod incolatus, seu domicilium non sufficiat ad hoc, ut quis dicatur oriundus, vel originarius talis loci, qui merè est domiciliarius, desinit Rot. in unum non. Præstemoni cor. Blanchetto, quem alius allegatis, refert, & amplectitur Murg. de Benefic. quæst. 3. n. 859. & seq.

Atque

Atque hoc themate retento, parum adjuvabat jura Francisci illius promotio ad Sacerdorum cum patrimonio habito, & firmato in Terra Mondulphi, ex hoc etenim nihil aliud inferri poterat, nisi quod Episcopus eundem Franciscum iuste ordinasset tanquam sibi legitime subditum ex causa incolatus, vel domicilii tam proprii, quam paterni, & ex motivo, quod ad satisfaciendum Oecumenicæ determinationi Sac. Concilii Tridentini in sess. 21. cap. 2. de reformati, sufficiens haberet patrimonium ad se sustentandum, etiam si certo extitisset in Indlis, verum ad finem, ut exinde dici posset oriundus ad mentem, & literam Bullæ Urbani VIII. id erat Imperivium, & repugnans, sicuti præ cæteris animadvertit Gregor. Lopez in l. 2. tit. 24. part. 4. V. *Maguer. vers. adverte tamen Menoch. de arbitrar. lib. 2. cas. 86. Oliva de for. Ecclesiæ part. 3. quæst. 21. num. 25. vers. & hinc est, quod in materia Beneficiali oriundus quisque accipitur pro verò otto Garz. de Benefic. part. 7. cap. 9. num. 30. Murg. eodem tractat. quæst. 3. sect. 13. num. 861. cum aliis in forloribus terminis adductis in Vaden. Canonizatur 19. Junii 1705. S. Tantò porro abest, coram Reverendiss. P. D. neo Molines Decano.*

Stabilito itaque, quod Franciscus non esset inclusus in prima parte, seu capite inclusionis sub nuncupatione, ac antelatione oriundi, parum obstat, quod non esset exclusus in concursu veluti proprii alienigenæ, & extraneus, exemplo Statutorum fœminas, & conjunctos ex earum latere excludendum, uti annotavimus in objecto. Quoniam prælati concessa Oriundi respectu extraneorum veniebat in consequentiam ipsius prælationis, nam dato etiam milles, quod Franciscus non foret extraneus, attamen non erat oriundus ex Terra Mondulphi; Ideoque subalternanter remanebit extraneus à concursu faciendo cum verò oriundo, quemadmodum retinendo terminos ejusdem concursus Creditorum videmus, quod licet quis dici possit, vel existat Creditor, tamen potior in hypothecca, vel anterior præfertur, ac si alius posterior in effectu non esset Creditor, ita exigente natura concursus ad tradita per Card. de Luc. in confict. leg. & ration. observ. 132. de debiti. & credit. per tot. verbum etenim præferantur suapte naturæ præsertit concursum, & respectivè antelationem ad Text. in l. 2. qui pot. in pignori habere, & in l. utrum l. 2. ff. de assignan. libert. & in S. Præferuntur inquit ad S. C. Tertullianum Bellon. Jun. consil. 72. a. 21. ad plures seqq. Salgad. in Labyrinth Creditor part. 1. cap. 11. n. 116. & 117. Rot. dec. 1007. n. 1. & per tot. & dec. 152. num. 1. cum plurib. seqq. part. 6. rec. Hinc videmus, quod quamvis ex. gr. Patrus, alique Collaterales undique proximi, & conjuncti in rei veritate non sint extranei, ut sunt cæteri, nullo modo participant de sanguine, adhuc in successione Juridicis, quoties concurrant cum descendenti-bus, vel ascendenti-bus ad hunc ipsum effectum Interpretationis Juris in præfato concursu, & si in substantia carnis non sint ullo modo extranei, adhuc veluti extranei nuncupantur, & habentur in jure, ut communi-

Tom. II.

ter notant Picard., aliique Instituti in S. Cateri qui Testatoris instituit. de hered. qualitat. & differ. Alexander conf. 128. in princ. vers. nec obstat. lib. 1. Dec. conf. 125. num. 6. lib. 3. Surd. conf. 505. num. 3. & 4. Cepoll. conf. civil. 53. num. 2. Gratian. discept. forens. 382. numer. 2. Gozzad. conf. 64. num. 15. Russic. de Fideicom. lib. 2. cap. 9. num. 1. Rota Bononien. dec. 128. num. 12. & dec. 150. n. 2. Rot. decisit. num. 43. cor. Orsibononi.

Atque ira maturè Domini examinantes materiam Mibi illos suscitanti responderunt, posthabita altera objectione allata contra Josephum Mariam ex eo, quod ipse, ejusque cor quandoque pliusquam oportere, vinolenticaretur, cum visa sit Dominis materia hæc nimium objectiva in simplici Canonicatu, & verisimiliter non vera, cum idem Joseph Maria assuetus literis bonæ vitæ, & famæ commendaretur à proprio Ordinario, cujus attestati-67
oni in hoc statu erat deferendum ad terminos Texti. in cap. 2. & 3. de Cleric. Pergrin. de quo Rot. dec. 133. num. 2. cor. Peuting. & dec. 459. num. 2. part. 19. rec., & ostenderet approbationem ejusdem Ordinaril ad sustentandam quoque Curam Animarum, prout de facto illam sustentaverat, non etenim erat credendum, quod vigilantissimus Pontifex, illiusque Officiales, & ministri undequaque experti, & solliciti, contulissent hujusmodi Canonicatum ipsi Josepho Mariæ, nisi sufficientibus Testimoniis honestatis, & probita-68
tis vitæ apud S. Sedem fuisset commendatus, ut fert litera ordinaria Bullarum confirmilium provisionum relata apud Corrad. in. Prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. num. 10. vers. nos eadem &c. & meritò dijudicavit, & affirmavit De Rosi de Execut. Literar. Apost. part. 1. cap. 2. num. 87.

Et ita utraque &c.

R. P. D. DELL' OLMO.

Tarraconen. Jurisdictionis super Edictis.

Luna 28. Junii 1700.

ARGUMENTUM.

An Archiepiscopo Tarraconen. danda sit manutentio in quali possessione affigendi Edicta, pro indicendis concursibus ad Parochiales vacantes, in Ecclesiæ Cathedrali, retro Chorum, absque licentia Capituli.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus, seu Archiepiscopus habet in Jure intentionem fundatam exercendi liberè suam Ordinarium Jurisdictionem, in omnibus Ecclesiis existentibus in sua Diocesi.
- 2 Et in specie potest affigere Edicta in Ecclesiis totius Diocesis.
- 3 Itaut absque alia possessionis probatione eadem concedenda sit manutentio.
- 4 Factum ipsum ex se solo probat ad evidentiam possessionem, seu quæs.
- 5 Testis deponens de facto proprio plenam fidem facit.

V. & Te.

- 6 *Testes etiam examinati extrajudicialiter, & ad perpetuam fufficienter probant in iudicio manutentionis.*
- 7 *Manutentio facilius concedenda venit, concurrente, ultra affidentiam Juris, etiam poffeffione, feu quafi.*
- 8 *Edictorum affixio foli arbitrio Ordinarii, vel Synodi Provincialis relinquitur.*
- 9 *Pro generali Vifitatione indicenda potest Epifcopus Edicta publicare abfque confenfu, & confilio Capituli.*
- 10 *Affus non probans negativam non petita licentia non valet aliquem conftituere, in poffeffione, feu quafi.*
- 11 *Limita, quoties accedit etiam Juris affidentia, quia tunc pratendens, licentiam fuffice petitam, concludere debet affirmativam.*
- 12 *Qui habet pro fe immemorabilem allegare potest Privilegium Apofolicum, concordiam, & alium quencunque titulum magis proficuum.*
- 13 *Ad deftruendum immemorabilem unicus affus in contrarium fufficit, immo & folus rumor.*
- 14 *Archiepifcopi privatum Capituli nullam probationem facit favore ipfius Capituli contra Tertium.*
- 15 *Enunciativa, non aliunde iustificata, quam ex assertione enunciantis, non probat in prejudicium Tertii.*
- 16 *Maxime fi fuerit emiffa ipfo abfente, & penitus infcio.*
- 17 *Antecessor non potest fuo facto Succefforibus prejudicium in iis, quæ jure proprio ad eos fpectant.*
- 18 *Manutentio femper conceditur ad flatum, in quo quis reperitur de tempore moratilis.*
- 19 *Canonicorum depofitiones, ad proprium commodum emiffa, non sunt attendenda.*
- 20 *Testis de auditu d. Parte plus fidei nometur, quam ipfemet Pars.*
- 21 *Multoque magis, fi appareat convictus de mendacio.*
- 22 *Magis deferendum est Testibus, qui de facto proprio deponunt, & habent pro fe Juris affidentiam.*
- 23 *Canonicis dicuntur Domini Ecclefia Cathedralis, & ad illos fpectat administratio omnium rerum, & Negociorum, quæ intra eam expleuntur.*
- 24 *Res inter alios affa non probat.*
- 25 *In iis, quæ pertinent ad exercitium Jurisdictionis Ordinariae, Jur Epifcopo affistit, abfque confenfu, & licentia Capituli.*
- 26 *De Mandato Archiepifcopi poffunt publicari Edicta etiam in Metropolitana Ecclefia, irrequifito Capitulo.*
- 27 *Jurifdictio, quæ competit Decano quoad Cultum divinum, non cenfetur ei concessa, privative quoad Ordinarium.*
- 28 *Ad effectum impediendi Jurisdictionem Ordinarii, probari debet à Capitulo Dominium, & Jur in Ecclefia fubi competere ad omnes effectus.*
- 29 *Edicta pro incidendis Concurfibus ad Parochiales vacantes plerumque affigi fo-*

lent ad Valvas Ecclefia Cathedralis.
 30 *Confuetudini tamen locorum ftandum est, tam ex Balla Pii V., quam Concil. Trident.*

- 31 *Ac proinde ufus, & confuetudo affigendi fimilia Edicta in alio loco, etiam intus Ecclefiam fervari debet.*

D E C I S I O XLIII.

CUM Reverendiffimus Archiepifcopus Tarraconen. ob indicendum concurfum ad vacantem Ecclefiam Parochialem Villæ de Alexar, affigi mandaverit Edictum in loco retro Chorum Ecclefie Metropolitanæ, ubi hujusmodi Edicta affigi folent, Capitulum ejusdem Ecclefie, quod ufque de anno 1621. impetraverat Commiffionem directam bon. mem. Buratto, nè moleftaretur ab Archiepifcopo in illius Administratione, & Gubernio, vigore fupradictæ Commiffionis inftitit coram Me in ejusdem Buratti locum fuffectio pro fubfcriptione dubil: An, & quomodo fit danda manutentio D. Archiepifcopo in quafi poffeffione, affigendi Edicta in Ecclefia Cathedrali, quo Dominis meis hodie propofito conclufum fuit: dandam effe manutentionem Archiepifcopo affigendi Edicta in extra Choro Ecclefie Cathedralis abfque licentia Capituli.

Et fi enim eidem Archiepifcopo fufficeret habere fundatam intentionem in Jure exercendi liberè fuam Ordinariam Jurisdictionem, in omnibus Ecclefiis exiftentibus in fua Diocelfi, de qua in terminis generalibus funt Text. in cap. omnes Basilica, & cap. nullus 16. quæst. 7. cap. conquerente, cap. cum Epifcopus, de Offic. Ordinari. cap. Venerabilis, de Religiof. Dom. Barbof. de Offic. & Potest. Epifcop. alleg. 80. num. 2. Fagnan. in cap. cum contingat, de for. compet. n. 25. & feq. Rot. cor. Merlin. dec. 152. num. 2. & in rec. dec. 128. num. 2. part. 11. & dec. 383. num. 3. part. 18. & in Gerunden. Jurisdictionis fuper bono Jure 5. Maji 1692. S. Abfque eo, coram Reverendiffimo D. meo Molines Decano, & in Gerunden. Jurisdictionis de Campo Rotundo 4. Julii 1698. S. 11. coram R. P. D. meo Pio, & in puncto affixionis Edictorum in Ecclefiis totius Diocelfis firmat Rot. dec. 69. num. 17. & feq. part. 19. rec. & cor. Priol. dec. 340. num. 5. verf. fecunda quæstio, ut inde abfque alia poffeffionis probatione, eidem effec concedenda manutentio ad Text. in cap. auditis 15. cap. cum olim 18. de præfcript. cap. cum Perfona, S. final. de Privil. in 6. Poftb. de Manut. obferv. 45. num. 3. & feq. Marefcott. Var. Refolut. lib. 1. cap. 11. num. 5. Rot. coram Carill. dec. 126. num. 2. & in rec. dec. 383. n. 9. part. 18. & dec. 69. n. 9. part. 19. & in Leodien. Jurisdictionis 11. Aprilis 1698. S. Ita ex eadem, coram Reverendiff. D. meo Decano.

Rurfus attamen docuit de ejus antiquiffima, & actuali quafi poffeffione liberè affigendi hujusmodi Edicta in retro Choro Ecclefie Metropolitanæ nullo requifito Capituli confenfu, tum ex iisdem Edictis, quæ ab anno 1602. ufque ad annum proxime præteritum fuerunt de mandato Archiepifcopi, feu ejus Vicarii Generalis ibidem affixa, Summario Archiepifcopi num. 2. quæ dictam actualem quafi poffeffio-

tionem ex se solum evidenter convincunt Bartol. in l. omnes Populi ff. de Justit. & Jur. Menoch. de retri. remed. 3. num. 586. Possib. de Manut. observ. 31. num. 31. tum etiam ex uniformi depositione plurium Parochorum, & Beneficiorum ejusdem Ecclesie, dicto Summario num. 3. qui nedum attenta eorum qualitate, sed etiam ex quo deponunt de facto proprio, dum ipsi Edicta hujusmodi affixerunt, plenam fidem merentur, cap. licet causam veris ex premissis, de probat. Rot. coram Cerr. dec. 104. num. 7. & coram Bich. dec. 386. num. 2. coram Cels. dec. 379. num. 2. & in recent. dec. 374. num. 3. part. 3. & dec. 348. n. 4. part. 16. quavis etiam extrajudicialiter, & ad perpetuam examinati sint, cum adhuc in hoc Summario manifestum manutentionis Judicio sufficienter probent Possib. de Manut. observ. 38. per tot. Rota in Romana Manutentionis 18. Junii 1694. S. Et hinc irrelevant circa med. coram R.P.D. meo Muto; concurrente autem ultra Juris assentiam etiam actuali quasi possessione, petita manutentio facillius concedenda venit Rot. post Novar. ad Summ. Bullar. dec. 26. num. 12. & in rec. dec. 375. num. 5. part. 18. & in Brizien. Jurisdictionis 5. Julii 1688. S. Et omnem, & S. Frustra, coram R.P.D. meo Caprara, & in Thelesina Administrationis Ecclesie, & Hospitalis 26. Martii 1696. S. Possessio, coram bon. mem. Ursino.

Et tanto magis in hypothesi, cum etiam ex dispositione Sacri Concilii Tridentini hujusmodi Edictorum assilio soli arbitrio Ordinariorum, vel Synodi Provincialis relicta sit, ut in Juss. 24. de reform. cap. 18. ibi: Et si Episcopo, aut Synodo Provinciali proregrione more videbitur magis expedire per Edictum etiam publicum vocetur, qui volent examinari, quod etiam confirmatum legitur in Constitut. B. Pii V. Bullar. nov. tom. 2. in ordine la 33. & tradunt Salsad. de Reg. protest. part. 3. cap. 9. num. 49. & seq. Venetig. in Prax. tom. 2. annotat. 5. §. 1. num. 12. & seq. Pignatell. consult. 2. tom. 6. Card. de Luc. de Paroch. disp. 37. n. 6. adeo ut etiam pro generali Visitatione indicenda solus Episcopus absque consensu, & consilio Capituli, valeat Edicta publicare ex deductis per Pignatell. consult. 58. tom. 1. Rot. in Illerden. Visitationis 21. Aprilis 1606. & 28. ejusdem mensis 1680. cor. bon. mem. Justo, & dec. 98. num. 3. & 4. & dec. 135. per tot. coram Ubald. repetita in rec. part. 1. dec. 440. & 483.

Nec subsistit, quod cum memorata Edicta non contineant negativam non petite licentiae, nequeant proinde Archiepiscopum constituere in quasi possessione assignandi Edicta in retro Choro absque consensu, & licentia Capituli, ex notatis per Card. de Luc. de Regal. disp. 81. num. 10. & de Camb. disp. 28. num. 12. nam eo ipso, quod constat, Edicta fuisse affixa de mandato Archiepiscopi habentis pro se assentientiam Juris, liberè ea assignandi sine consensu Capituli, si idem Capitulum præterdixit fuisse prius pro ass. licentia requisitum, ad ipsum spectat hujusmodi affirmativam concludere, non autem Archiepiscopo incumbit probare negativam non petiti consensus, quæ de cætero ex Testium depositionibus satis iustifica-

Tom. II.

ta apparet, ut fuit superius animadvertum.

Prout nec relevat asserta immemorabilis consuetudo Ecclesie Tarraconen. non assignandi eadem Edicta in Portis Chori, nisi petita licentia, & consensu Capituli, qua stante, contenditur allegari posse per Canonicos Privilegium Apostolicum, vel concordia inter ipsos, & Archiepiscopum inita, vel alius quicumque titulus magis utilis, & proficius ad Text. in cap. super quibusdam 26. §. Præterea de V. signis. Rota dec. 770. n. 18. part. 18. & dec. 522. num. 2. part. 19. & in Tarraconen. Parochialis 2. Maji 1698. S. Parum obstante cum seq. coram Me, & in Gerunden. Ferialis 11. Decembris 1699. §. Quæ omnia, cor. R.P.D. meo Lancetta.

Quoniam ultra quod ex superius relatis assignationibus, de mandato Archiepiscopi absque ullo Capituli consensu expletis, quolibet asserta immemorabilis consuetudo excluditur, cum ad illam destruendam etiam unus affixionis actus sufficiat, quinimodò & solus rumor in contrarium ad firmata per Rot. cor. Bich. dec. 290. num. 3. & dec. 528. num. 20. & coram Zarat. dec. 21. num. 12. & seq. & in Calaguritana Decimarum S. Petri Manrique 14. Aprilis 1698. S. Rursus illis, coram Me, hoc insuper in facto accedit, quod dicta præsupposita consuetudo nullatenus probata apparet.

Non quidem ex actibus Capitularibus, qui ad effectum probandi in Edictorum assignatione intervenisse licentiam, & consensum Capituli referuntur in illius Summario num. 1. tum quia cum illi extrañ fuerint ex privato Archivio ipsius Capituli, nullam adversus Archiepiscopum probationem facere valent Rot. dec. 379. num. 9. & seq. part. 10. rec. & in Mediolanen. Optionis 3. Martii 1690. S. Circa defectum, cor. Reverendiss. D. meo Manuel Episcopo Zamoren. & in Mediolanen. Præpositura 4. Julii 1692. S. Nec majorem, cor. Reverendiss. D. meo Decano, & in terminis istius Archivi eadem Rota in recent. part. 18. dec. 453. num. 3. & in Tarraconen. Jurisdictionis 10. Maji proximi præteriti S. Nec est, coram Me; Tum, etiam quia cum præferant nudam, ac simplicem enunciativam, quod Archiepiscopus hujusmodi licentiam, ac consensum petierit, & quidem non aliunde iustificatam, quam ex assertione ipsius Capituli, nullum in illis fieri valet fundamentum in præjudicium ejusdem Archiepiscopi ad leg. ob ar. C. de præd. minor. Rota dec. 98. num. 5. part. 6. rec. & dec. 467. num. 19. cor. Penting. cum signanter ipso absente, penitusque inficio fuerint emissæ cap. si vigilantibus 17. circa fin. de rescript. Rot. dec. 128. num. 11. 14. & 15. part. 11. & dec. 391. n. 31. & seq. part. 12. & in Deribusen. Jurisdictionis 4. Martii 1697. S. Quæ sanè, cor. R. P. D. meo Pio; Tum demum quia admissio etiam, quod Archiepiscopi antecessores quandoque affixerint Edicta cum participatio- nem Capituli, illorum tamen factum non afficeret modernum Archiepiscopum, qui assignationes absque illius consensu semper fieri mandavit Card. de Luc. de Jurepatr. disp. 31. numer. 16. & tanto minus in præsentis Judicio manutentionis, quæ semper conceditur ad

V 2

sta.

- statum, in quo quis reperitur de tempore
motæ litis §. *Retinenda insit. de interdct.*
l. i. in princ. ff. ut possidetis Possb. de Manut.
obseru. 71. num. 49. & seq. Crd. de Luca de
Jurepatr. dist. 62. num. 25. Rot. coram Duran.
dec. 308. num. 5. coram Cava. dec. 71. num. 4.
& coram Bieb. dec. 427. num. 7.
- Multoque minus dicta prætena consuetudo
deduci valet ex Testibus ab eodem Capitulo
inductis; Nam septem ex illis sunt Canonici
19 ejusdem Metropolitanæ Ecclesiæ, quorum
proinde depositiones, tanquam ad proprium
commodum emisse, non velunt attendendæ
cap. Tuas, cap. Nuper, cap. Rom., de Testib.
Felin. in cap. insuper eodem tit. Rot. cor. Coc-
cin. dec. 2035. num. 3. cor. Cerr. dec. 26. n. 11.
& 17. & in Deribusen. Capparum 27. Januarii
1698. §. Non quidem, coram R. P. D. meo Pio,
& in Lituanæ Donationis 10. Maji ejusdem
anni, §. Ideoque, cor. bon. mem. Ursino, & in
Lodien. Vicarie 11. Maji 1699. §. Minusque,
cor. Me; ceteri vero, vel deponunt de audi-
tu ab ipsis Capitalibus, unde majorem
20 probationem quam ipsi constituere non va-
lent, juxta Text. in cap. Testium, & cap.
Licet ex quadam, de Testib. Rot. decis. 186.
num. 5. coram Celf. & in Romana Associa-
tionis 13. Januarii 1698. §. Tertius, coram
R. P. D. meo Ansaldo, vel nihil affirmant su-
per affixione Editorum, & omnes demum
de mendacio convincuntur, dum deponunt
Parochum Hyacinthum Cases hujusmodi li-
centiam petiisse, cum tamen iste in sua depo-
sitione contrarium asseruerit Summario Archie-
21 piscopi dicto num. 3. lit. A. adeo ut majori Ju-
re veniant repellendi, ex notatis per Farinace.
de Testibus quest. 65. num. 2. Rot. dec. 73. nu-
mer. 20. part. 19. rec. & in Romana Pecuniaria
1. Decembris 1692. §. Nam quatenus cor. bo.
mem. Benincasa, non etiam prætermisso, quod
ubi adhuc dicti Testes essent majores omni
exceptione, nec tamen attendendi forent in
concurfu aliorum, qui fuerunt ad instantiam
22 Archiepiscopi examinati, cum illi deponant de
facto proprio affixione, & habeant pro se
assistentiam Juris, ad Text. in cap. Licet Cau-
sam §. Ex præmissis, ubi Abb. num. 5. de probat.
Felin. in cap. auditis num. 5. de præscript.
Rot. cor. Burati. dec. 572. num. 14. & in Con-
stantien. Decimarum 4. Julii 1696. §. Et præ-
dictis, cor. R. P. D. meo Priolo, & in Sabi-
nen. seu Civitatis Castellana Inundationis 27.
Januarii 1698. §. Sed propterea, cor. R. P. D.
meo de la Vreuillette, & in Leodien. Jurisdic-
tionis 15. Martii currentis anni. S. Hinc evan-
nescent, cor. R. P. D. meo Scotto.
- Nec prætena consensus petitio, facienda per
Archiepiscopum, cohonestari valet, ex quo de-
cens, ac congruum videatur, ut Canonici
certiores fiant de omnibus, quæ in Ecclesia
geruntur, cum illius Domini dicantur, & ad
23 Capitulum spectet Administratio omnium re-
rum, & negotiorum, quæ intus illam explen-
tur, cap. Prælatum il secondo de Testamen. Ton-
det. Quæst. Benefic. tom. 1. cap. 1. num. 9. Rota.
dec. 4. num. 12. cor. Casar. de Grassi, & in Tar-
raconen. Juris congregandi 4. Julii 1674. S. I.
cor. bon. mem. Alvergato, & plenè in Segun-
tina Præminentiarum 17. Martii 1681. §. E'
- contra, cor. bon. mem. Rondinino, & in Gerun-
den. Anniversariorum 29. Novembris 1683. §.
Quo posito, cor. bon. mem. Ursino, & in ter-
minis Capituli Tarraconen. quod habeat Do-
minium, & universalem Administrationem
Ecclesiæ Metropolitanæ, firmavit eadem Rot.
in Tarraconen. Capellarum 18. Februarii 1636.
§. Quo verò, coram bon. mem. Pirovano con-
firmata cor. Merliu. inter illius impressas de-
cis. 728.
- Quandoquidem omisso, quod Lis, in qua
emanarunt prædictæ Decisiones, vertebatur
inter dictum Capitulum, & Confraternitatem
Beatæ Mariæ, seu Presbyterorum, super ad-
ministratio Capellarum de fundatione Archi-
24 episcopi Teres, ideoque nullo modo affi-
cere valet Archiepiscopum in illa non cita-
tum ad l. i. & tot. tit. Cod. res inter alios
acta Rota dec. 201. num. 17. part. 19. recent. &
alibi passim, adhuc responderetur, quod licet
administratio, & Gubernium Ecclesiæ Cath-
edralis spectet ad Capitulum, non inde tamen
sequitur, quod Archiepiscopus nequeat Edi-
cta intra ejus ambitum absque illius consen-
su affigere, cum certum sit, quod in iis, quæ
25 pertinent ad exercitium Jurisdictionis Ordi-
narie, qualis est affixio Editorum, Jus af-
fuit Archiepiscopo absque consensu & licen-
tia Capituli Barbof. de Potest. Episcop. alle-
gat. 80. num. 2. & in puncto publicationis Edi-
torum in Cathedra vulgo Pulpito, legendo-
26 rum in Metropolitana Ecclesia tenet Saravia
de adjunct. quest. 24. num. 29. & 47. ubi quod
Constitutiones Synodales, de recognoscendis
Edictis per Decanum, seu Capitulum sunt re-
vocatæ. Quinimodò quod nec Jurisdictio, quæ
27 competit Decano favore Cultus Divini, eidem
conferatur concessa privatè quoad Ordina-
rium, tenent Aretin. consil. 102. num. 1. Barfatt.
consil. 391. num. 10. & sub num. 27. versè. nec
quartum lib. 4. Saravia de adjunct. dicta quest.
24. num. 24. Rot. dec. 523. num. 2. part. 2. rec.
& in Deribusen. Jurisdictionis 28. Januarii 1697.
§. Ex quibus cor. R. P. D. meo Pio, cum ad
effectum impediendi Jurisdictionem Archiepis-
28 copo, Capitulum probare debeat Dominium,
& Jus in Ecclesia ad omnes effectus sibi com-
petere Rota dec. 224. num. 5. part. 11. recent.
& coram Priolo. dec. 340. num. 5.
- Demum nec suffragatur, quod Edicta pro
indicendis concursibus ad Parochiales vacan-
tes, plerumque affigi soleant ad valvas Eccle-
siæ Cathedralis, ut referunt Zerol. in Prax.
Episcop. part. 1. V. Paroch. §. Ad secundum.
fol. 246. Barbof. in Collectan. ad Concil. Trid.
sess. 24. de reformat. cap. 18. num. 45. & de Of-
fic. & potest. Paroch. part. 1. cap. 2. numer. 40.
Quoniam cum super affixione hujusmodi Edi-
torum tam Bulla B. Pii V. quam Concil.
Trident. deferant consuetudini Regionis, ibi
Pro Regionis more, & Archiepiscopo de cæ-
tero assitit observantia, & usus, eadem Edi-
cta affigendi sine licentia Capituli intus Ec-
clesiam in loco dicto Tras Choro, hujusmo-
di usus, & consuetudo servari debet, ut mo-
30 det Garz. de Benefic. tom. 2. part. 9. cap. 2.
de form. servand. in Provisio. Parochial. num. 27.
Pax. Jordan. Lucubr. tom. 2. de Re Benefic.
lib. 10. tit. 8. num. 35. Salgad. de Reg. potest.
part. 3.

part. 3. cap. 9. num. 50. & seq. Cardin. de Luc. in annotat. ad Concil. Trident. discurs. 32. n. 3. & de Paroch. disc. 37. num. 6. & de Benefic. in Summ. num. 307. Castropal. part. 2. Oper. Moral. tract. 13. de Benefic. discurs. 3. punct. 2. §. 1. numer. 6.

Et ita utraque &c.

R. P. D. MOLINES DECANO,

Tirafonen. Portionis.

Luna 14. Aprilis 1704.

ARGUMENTUM.

Quando locum habeat *Regula* 68. Cancellariæ, De natura simultaneæ Collationis inter Episcopum, & Capitulum, quid operetur ejus divisio per Turnum, & an talis divisio requiratur approbationem Apostolicam,

SUMMARIUM.

- 1 Reg. 68. Cancellaria inducit tantum reservationem Beneficiorum, de quibus per Ordinarios Collatores, vel non fuerit dispositum, vel minus validè,
- 2 Ex defectu justificationis Gratia Provisti a Papa executionem non meretur.
- 3 Jus Collationis simultaneæ, per obitum Episcopi, consolidatum remanet in Capitulo.
- 4 Concordia super Turno est maxime attendenda, ad effectum probandi Jus simultaneæ Collationis.
- 5 Episcopo tanquam informato de qualitate Beneficiorum sua Diocesis, in sui præjudicium testanti, est valde deferendum.
- 6 In divisione simultaneæ inter Episcopum, & Capitulum non requiritur S. Sedis approbatio.
- 7 Per lapsum duorum Saculorum cum dimidio, & etiam minoris temporis, concurrente observantia, præsumitur Beneficium Apostolicum.
- 8 Divisio per Turnum inter Episcopum, & Capitulum modo exercitio Juris conferendi, altero ex eis deficiente, Collatio pertinet ad superstitem per Jus non decessendi, nec in ejus præjudicium intrans *Regula* reservatoria.
- 9 Declaratur Decis. in Palentina Canonizatus 6. Februarii 1695. coram Ulmo, confirmata 14. Martii 1698. cor. Pio.
- 10 Capitulum venit sub nomine Ordinarii Collatoris, quando illi competit facultas providendi vigore simultaneæ Collationis cum Episcopo.

DECISIO XLIV.

Decisum fuerat coram Me sub die 7. Maji anni præteriti non esse procedendum ad legitimam executionem literarum Josephi, quas esse exequendas pronuntiaverat R. P. D. meus Ansaldo prævia Decisione edita sub die 23. Junii 1702. Denuo consulti in hodierna audientia DD. censue-

runt standum esse in Decisio.

Premisso namque quod *Reg. 68. Cancellaria*, cui nitebatur Apostolica provisio Josephi inducit tantum reservationem, quoad Beneficia, de quibus per Ordinarios Collatores, vel non fuerit dispositum, vel minus validè, prout ex litera ejusdem *Regule* observant *Decisio R. P. D. mei Analdi S. Ansam ambiendi, & Decisio, qua revidetur S. Quibus providè*, palam exinde sequebatur, quod cum Capitulum Tirafonen., indubitanter haberet jus simultaneæ Collationis Beneficiorum cum Episcopo, validè proculdubio potuerit conferre controversam Portionem ad favorem Pauli Michaelis, & per consequens verificata minime remanserit, narrativa, facta Pontifici per Josephum, quod nemo præter ipsum Pontificem prædictam Portionem conferre potuerit, ut proinde ex defectu debitæ justificationis, gratia ejusdem Josephi nullam promeretur executionem ad monitum *Textus in cap. de lit. contest. in 6. Rot. cor. Bib. dec. 285. n. 1. cor. Priol. dec. 38. & dec. 365. utrobique num. 1. cor. san. mem. Alex. VIII. dec. 132. num. 4. in recent. dec. 103. num. 5. part. 10. in Valent. Benefic. 26. Februarii 1697. S. Ratio resolutionis cor. R. P. D. meo Priolo in Hipporegion. Præpositura 27. Junii 1698. S. Fundamentum, in fine, coram R. P. D. meo Pio, & in Cracovien. Canonizatus 13. Junii 1701. S. Præbabitur namque, cor. R. P. D. meo Ansaldo.*

Idque procedere posse visum fuit, etiamsi vacatio prædictæ Portionis contingerit in mense Novembris anni 1700. reservato Sedi Apostolicæ, ex vi alterius *Regule 8. hodie 9.* Quia cum de eo tempore Sedes Apostolica Supremo Pastore destituta reperiretur, quæcumque reservationes, & *Regulæ* Cancellariæ cessaverant, factusque fuerat locus conferendi, etiam in mensibus alias reservatis, ad liberam voluntatem cujuscumque Ordinarii Collatoris, quale profecto dici poterat Capitulum simultaneam Collationem habens cum Episcopo, & ad ejus favorem per ejusdem Episcopi obitum secutum paulo post vacationem controversæ Portionis consolidatum remanserat Jus conferendi, juxta communiter firmata per *Lar. de Anniver. & Capell. lib. 2. cap. 10. numer. 3. Gonzal. ad Reg. 3. Cancell. gloss. 5. proam. num. 47. & seq. Ventrigl. in Prax. for. Eccles. lib. 2. adnotat. 2. de reserv. Benefic. §. 2. n. 71. Marchet. de Vicar. Capitular. part. 2. tit. 32. ex num. 26. cum seqq. Pyrr. Corrad. in Prax. Benefic. lib. 3. cap. 7. num. 71. Card. de Luc. de Benefic. disc. 16. num. 3. & disc. 31. num. 4. & 5. Rot. dec. 982. num. 6. coram Seraphino dec. 192. num. 4. & 5. coram Millino, & dec. 635. n. 10. & 11. part. 18. & dec. 121. n. 8. & seq. part. 19. recent.*

Hoc autem Jus simultaneæ Collationis satis superque DD. probari visum fuit, ex antiquissima concordia inita de anno 1446. inter Capitulum, & Episcopum, in qua præsupponitur Jus simultaneum conferendi, & ad consulendum bono pacis, & tranquillo Ecclesiæ statui, divisa fuit per Turnum collatio Canonizatum, Portionum integrarum, & dimidiarum, nec non Capellaniarum, quæ quidem concordia ad effectum probandi Jus 4

simultanæ Collationis maxime venit attendenda, prout ex *Rota coram Seraphin. dec. 980. sub n. 12. animadvertum fuit in Decisione diei 7. Maji 1703. coram Me in §. Obiectum enim.*

Accedentibus præsertim necum pluribus Collationibus Canoniciatum, Portionum, & Cappellanarum secutis de annis 1654. 1680. 1684. & 1690. in quibus enunciatur, Jus conferendi esse simultaneum juxta Constitutiones Ecclesiæ, & prædictam concordiam; Verum etiam ex attestatione Moderni Episcopi asserentis, hoc simultaneum Jus ex inconcussa consuetudine semper observari, cui tanquam verisimiliter informato de qualitate Beneficiorum suæ Diocesis, & tanquam in sui præjudicium testanti, valde defendendum esse monent *Rot. cor. Gregor. dec. 58. num. 3. coram Cavalier. dec. 46. num. 1. in rec. dec. 152. num. 5. & 6. part. 7. dec. 73. num. 3. part. 11. dec. 162. num. 7. part. 12. dec. 244. num. 10. part. 16. & in Mediolanen. Præpositura 3. Martii currentis anni §. Supercedeant, cor. R. P. D. Ansaldo.*

Non obstat, quod præfata concordia non sit munita Apostolicæ Confirmationis robore, proindeque attendi non debeat in præjudicium ipsius S. Sedis. Ultra quod enim Apostolica Confirmatio nequitiam necessaria apparebat in casu, de quo agitur, dum in memorata Concordia nil novi tribuebatur Capitulo in præjudicium Apostolicarum reservationum, sed solum dividebatur exercitium Juris conferendi in suis mensibus, in quibus terminis nullum Beneplacitum, nullavè Apostolica confirmatio requiritur, ut ponderatum fuit in *Decisione* quæ revidetur §. Minusque. Adhuc removebatur obiectum ex quo cum à die celebratæ concordie usque ad præsens effluerint duo secula cum dimidio, eademque concordia ex Collationibus supra allatis observata dignoscatur, præsumendum est quodlibet opportunum beneplacitum, & Apostolicam Confirmationem intercessisse, prout de longè minori temporis lapsu concomitante observantia tradiderunt, *Grat. discept. for. cap. 667. num. 5. & cap. 893. num. 17. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 12. num. 76. & seq. Marefcotti. Var. Resolut. cap. 13. lib. 1. num. 9. Rot. dec. 803. numer. 15. coram Emerix jun. dec. 39. n. 12. coram R. P. D. meo Ansaldo. in rec. dec. 155. numer. 89. part. 19. & dec. 533. num. 17. part. 18. cum aliis in dicta Mediolanen. Præpositura 3. Martii præteriti §. Validius, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Minus obstat, quod vacatio Portionis controversæ contigerit in Turno Episcopi, ac propterea deficiente ipso Episcopo, ante expletam Collationem, subintrare non potuerit Capitulum. Omisso namque, quod minime probatur concludenter, ut opus est, præfata vacationem fuisse secutam in Turno Episcopi, adhuc tamen DD. ea peculiaris arrisit responsio, quod cum in præsentem non fuerit per Turnum divisa ipsa proprietas conferendi, sed tantum nudum ipsius exercitium, exinde sequitur, quod proprietas, seu substantia, Jurisconferendi insolidum remanserit penes utrumque Collatorem, Episcopum nempe, & Capitulum, quæ per divisionem prædictam ab ipsis abdicata non fuit, itaut altero ex eis deficiente, collatio pertineat ad superstitem.

per viam Juris non decrescendi, nec in ejus præjudicium intrent Regulæ Reservatoriarum, ac propterea etiamsi vacatio successerit in Turno Episcopi, adhuc ob illius obitum, jusconferendi consolidatum remanserit in Capitulo, quod Jure Independenti, & tanquam proprius, & Ordinarius Collator, conferre poterat, ex frequenter animadvertis per *Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 45. §. 3. num. 48. & seqq. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 1. ex n. 234. & seqq. Tondut. Quest. & Resol. Benef. part. 2. cap. 3. §. 8. num. 39. Rot. cor. Seraphin. dec. 980. num. 11. & cor. Millino dec. 173. n. 5. & firmat Decisio, quæ revidetur §. Cessare.*

Atque hinc denudè visæ sunt inapplicabiles autoritates in contrarium adductæ, & signanter *Decisio in Palentina Canonica 6. Februarii 1696. coram R. P. D. meo dell' Olmo Magno Cancell. Mediolanen. confirmata. 14. Martii 1698. coram R. P. D. meo Pio, quæ est inter recolectas post Antonell. de Jur. & Onor. Cleric. dec. 23. Etenim vel loquuntur in terminis devolutionis factæ ad Superiorem, 9 ob non collatum Beneficium tempore habilis ab eo, qui reperiebatur in Turno, vel in casu, quo Sedes Apostolica non vacaverit, ut respondet *Decisio coram Me, edita sub die 7. Maji 1703. §. Cæterum. Decisiones* verò in *Causa Palent. Canonica cor. RR. DD. meis Olmo, & Pio* potius retorquentur, ibi enim legitur pro fundamentali ratione, quod ratificatio facta à Capitulo, quod erat in Turno, & ad quod pro illa vice vigore simultaneæ spectabat jusconferendi, non poterat in consideratione haberi ad convalidandam Collationem, nulliter ab Episcopo in Turno non existente expletam, eo quod fuerit emissà Sede Apostolica jam plena, & sic postquam Pontifex Jus suum reasumpserat, itaut videatur, quod præfata *Decisiones* admittant, quod si Capitulum ratificasset, Sede Apostolica adhuc vacante, utique subintrare potuisset memorata Collatio, & sic eadem *Decisiones* longè diversæ sunt à casu nostro, in quo facta fuit Collatio, utraque Sede, Pontificia nempe, & Episcopali vacante, in quibus terminis cessantibus quibuscumque Regulis Reservatoriis, libere undequaque remanent manus cujuslibet Ordinarii Collatoris, sub cujus nomine venit etiam Capitulum, quando illi competit facultas providendi vigore simultaneæ Collationis cum Episcopo, ut probant autoritates supra recensitæ in §. *Idque procedere, & expressè admittit ipsamet Decisio Palent. Canonica 6. Februarii 1696. §. Minus autem, cor. prælaudato Magno Cancell. Mediolan.**

Et ita DD. remissivè in reliquis se habentes ad præteritam meam *Decisionem* resolverunt utraque &c.

Ratio P. D. MOLINES DECANO.

Valentina Jurisdictionis.

Luna 6. Aprilis 1699.

ARGUMENTUM.

Quæ Jurisdictio tributa censetur Rectori Col-

legii, de quo agitur, in Conftitutionibus, in illius limine auctoritate Apoftolica conditis; quæque Ordinario refervata.

SUMMARIUM.

- 1 *Epifcopus habet de Jure fundatam intentionem exercendi in omnibus locis fua Diœcefis omnimodam Jurifdiâionem.*
- 2 *Contra difpofitionem Conftitutionum alicujus Collegii, quæ fuerint per Papam approbatæ, non valet Ordinarius Jus aliquod exercere.*
- 3 *Etiamfi obftet Sacror. Canonum refiftentia.*
- 4 *Quicquid non legitur alteri exprefse conceffum, cenfetur Ordinario refervatum.*
- 5 *Ex facultatibus Reâtori Collegii, de quo agitur, conceffis, quæ hic recenfentur, nulla Jurifdiâio contentiofa promanat, fed tantum quedam præeminentialis prerogativa, & æconomica majoritatis, & num. 7. & 11.*
- 6 *Obedientia, & obfequium habenti primam Sedem, & Dignitatem Officii debentur.*
- 8 *Caufarum criminalium cognitio nunquam ab Ordinario abdicata cenfetur, nifi specificè, & nominatim exprimitur.*
- 9 *Privilegium exemptionis ita debet interpretari, ut minus, quam fieri poffit, Jurifdiâionem Ordinarii ladat.*
- 10 *Cognitio, & punitio gravium criminum ad Ordinarium fpectat, ad differentiam levium delictorum.*
- 12 *Valet argumentum à contrario fenfu in conceffionibus, Sententiis, & Contractibus etiam ftriâi Juris.*
- 13 *Declara in actibus ejufdem generis, fecus in aliis.*
- 14 *Si quid alicui fuit limitatè refervatum, extra refervatarii Dominium dicitur totum id, quod in refervatione exprefse non continetur.*

DECISIO XLV.

Jurifdiâionalis controverfia circa Vifitationem exorta in anno 1653. inter Archiepifcopum Valentinum, & alios Convifitatores Collegii, feu Seminarii Corporis Chrifti, fuma cum laude de anno 1594. in executionem Sac. Concil. Tridentini in cap. 18. feff. 23. de reformat. fundati à piiffimo, & in ævum colendæ mem. Joanne de Ribera, Patriarcha Antiocheno, & Archiepifcopo Valentino, devoluta fuit ad noftrum Tribunal, prout videtur efl in Decifione edita coram Peuting. Inter ejus impreffa la 480. filvice poftmodum per multum tempus hæc caufa, donec occafione nonnullorum actuum geflorum in Curia Archiepifcopali, fufpicantes Reâtor, & Collegiales, velle iterum modernum Reverendifimum Archiepifcopum exercere Jurifdiâionem in præfatum Collegium, curavit vigore litis pendentiæ contra eum expedire confuetam Rotalem citationem cum inhibitione, qua in actis poft præfentationem reproducta, prævia Decifione edita coram R. P. D. meo Priolo fub die 14. Februarii anni præteriti pronunciatum fuit per Sententiam, Archiepifcopo non com-

petiiffe, nec competere aliquam Jurifdiâionem in dictum Collegium, ejufque Collegiales, Officiales, & Miniftror, nifi in actu Vifitationis, & una fimul cum Convifitatoribus. Sed cum ob inordinatum proceffum, ex quo prædicta citatio cum inhibitione Rotali non fuerat præfentata Archiepifcopo, nec ejus Procuratori Fifficali, fed folum Vicario, & Gubernatori Generali Archiepifcopatus, recurfum interpoferit idem Archiepifcopus ad Signaturam Juftitiæ, quæ refcripfit ad Rotam ex integro, minique extiterit caufa commiffa, iterum propofui antiquum Dubium, An Archiepifcopo competat Jurifdiâio in Collegium extra Vifitationem, fuper quo Confultis DD. in bodierna audientia, refponfum habui, Jurifdiâionem competere juxta modum infra expremendum.

Non enim aliquod emerfit dubium circa præliminare juris theoreticam, juxta quæ Reverendifsimus Archipræful dicitur de jure habere in hac materia fundatam intentionem pro exercitio omnimodæ Jurifdiâionis Ecclefiafticæ in omnibus locis piis, fitis intra fuam Diœceffim, multoque magis in Ecclefiis, & Collegiis exiftentibus in Civitate Valentina, ad effectum illa vifitandi, Caufas civiles, & criminales cognofcendi, aliaque peragendi, quæ Paftorali Officio Incumbunt refpectu fori Ecclefiaftici, iam in fpecta difpofitione Juris communis per Text. in cap. 1. & cap. conquereute 16. de Offic. Ordinari. capiti. Cum Venerabilis 7. de relig. dom. cap. cum perfona, de privil. in 6. Can. omnes Bafilica 16. quæft. 7. Barbof. de Potest. Epifcopi parti. 3. alleg. 125. num. 28. & lato calamo dictum fuit in Gerunden. Jurifdiâionis fuper bono Jure 13. Junii 1692. §. Ex qua fituatiõe, & in Leodien. Jurifdiâionis 11. Aprilis 1698. §. Poftia igitur, utraque cor. Me. quàm attenta fpeciali fanchione Sac. Conc. Trident. feff. 24. cap. 20. de reformat. ut probant mox relatæ autoritates, quibus attentis nulla videbatur adeffe difficultas refpondendi, competere de jure Archiepifcopo plenariam Jurifdiâionem in prædictum Collegium.

Attamen quia in illius ereâione piiffimus Antiftes fundator supplicavit fanâ. Clem. VIII. Summo Pontifici tunc temporis, ut pro falubri illius regimine poffet condere nonnullas leges, feu conftitutiones, quas poft obtentam opportunitatem facultatem compilavit in quodam libro, typis mandato, quibus Inhærendo, juxta ea, quæ in antecedenti Infantia proponebantur, folum à Defenforibus Collegii (modernæ Archiepifcopo non informante) Sacra Rota coram R. P. D. meo Priolo cenfuit, eidem effe denegandam Jurifdiâionem extra vifitationem, ex ratione, quæ quando authoritate Pontificia in limine fundationis factæ fuerint pro regimine Collegii, certæ, & determinatæ conftitutiones, tunc Ordinarius contra illarum difpofitionem non valeat Jus aliquod exercere fuprà illos de Collegio, ad tradita per Gloff. in cap. de Monachis 12. V. de proventibus verfe, fi habent Ecclefiam ex conceff. Epifcoporum, fi certa forma fuit appofita, illa fervetur, de præben. Oliva de for. Ecclef. parti. 3. quæft. 34. num. 38. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloff. 5. in princ. num. 4. Rot. coram

coram Cero dec. 161. n. 7. cor. Bich. dec. 448. numer. 23.

Etiam si resistent sacri Canones, tribuentes Ordinario dicti Juris assentientiam, quia hæc silet, nec operatur suum effectum in illis locis, ubi adfunt leges, seu fundamentales constitutiones approbate per Sedem Apostolicam Corn. conf. 193. num. 5. Gratian. discept. foren. 270. num. 4. & 5. Francus de Eccles. Casbedr. cap. 31. num. 20. Rota dec. 157. sub n. 2. coram Coscin. cum aliis novissimè allegatis in Dertusen. Jurisdictionis 28. Januarii 1697. §. Consulto, coram R.P.D. meo Pio.

Propterea hodie ad instantiam moderni Archiepiscopi, & Collegii iterum ex integro examinata per DD. hujus Cause materia, ad limites fundamentalium constitutionum ejusdem Collegii, jure merito dixerunt pertinere ad Archiepiscopum Jurisdictionem in Collegium juxta modum, scilicet quod Archiepiscopus illam valeat exercere extra visitationem in Causis contentiosis, civilibus, criminalibus, & mixtis, secus autem in aliis non contentiosis respicientibus solum observantiam constitutionum, gubernium Collegii, servitium Ecclesie, & Chori, de quibus Rector ejusdem cognoscere possit, cum recursum ad visitationem certo tempore, & cum personis à Fundatore designatis, faciendam ad formam constitutionum in limine fundationis editarum.

Et sanè medullitus, ac singillatim introspicis dictas constitutionibus datis in Summ. Archiepiscopi à num. 1. ad novum, nullibi legitur fuisse interdictum Archiepiscopo, quomodo ipse extra visitationem posset exercere suam Ordinariam Jurisdictionem, pro delictis commissis à Collegialibus, in illis, quæ regulas, seu constitutiones Collegii non concernunt, & pro quibus Juris ordine servato procedendum est ad vindictam. Undè succedit recepta in hac materia propositio, quod quicquid in fundatione non legitur expressè concessum Reftori, censeatur Archiepiscopo reservatum ex causa universalis suæ Ordinariæ Jurisdictionis, omneque omiffum, tacitum, vel ambiguum relictum dicatur sub dispositione Juris communis juxta Doctr. Anchar. in cap. postulasti vers. quicquid per exemptionem de for. compet. & in cap. 2. sub num. 50. de constitut. Cocchiei de Jurisdic. in exempt. part. 2. quæst. 45. num. 12. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quæst. 24. num. 97. in d. Gerunden. Jurisdictionis 13. Junii 1692. §. Ac per consequens, coram Me, & in Baren. Jurisdictionis 26. Aprilis §. Neque juris assentientiam, cor. bon. mem. Ursino, & in Dertusen. Jurisdictionis super gravibus 4. Maji 1697. §. Cum ergo, cor. R.P.D. meo Pio.

Abique eo quod obicem præstent præeminentiales prerogative concessæ Reftori per Fundatorem in cap. 5. ubi stabilienti Officium illius statuit in §. 1. quod Rector sit Caput Collegii, in §. 2. quod in Capitulis, & Congregationibus sit præfident, habeatque primum votum cum qualitate prælationis in casu paritatis, in §. 3. quod sit super intendens in omnibus, quæ respiciunt Beneficium spirituale, & temporale Collegii & Capellæ,

quodque omnes Personæ Collegii illi pareant, & obsequantur, in §. 4. quod debeat summopere invigilare servitio Chori, & Ecclesie ad hoc, ut Divina Officia cum omni majori cultu, & devotione celebrentur. Quoniam, censuerunt Domini has præeminentias, & omnes alias concessas Reftori, non significare, fuisse eidem datam aliquam Jurisdictionem contentiosam, sed solum præferre quandam superioritatem, & majoritatem Economicam quoad regimen spirituale, & temporale Collegii, & Ecclesie, ac personas illius ad hoc, ut Divina Officia cum omni possibili cultu, & perfectione celebrentur, in quo consistit principalis intentio plissimi fundatoris, & ipse se explicat in d. §. 4. ibi -- per il primario di questa nostra fondazione, & ad hunc finem mandavit in citato §. 3. quod ab omnibus personis Collegii præstaretur obedientia, & obsequium Reftori, ibi -- di maniera, che da tutti sard obedito, e rispettato -- Obedientia enim in subiecta materia debetur Reftori in signum superioritatis & regiminis ei commissi, prout etiam respectus, & obsequium ob excellentiam personæ habentis primam Sedem, & Dignitatem Officii, ut in simili explicant Bald. in l. liberi, libertaque n. 10. Cod. de Oper. Pub. libert. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quæst. 16. n. 121. Dio. Thom. 2. 2. quæst. 102. art. 2. in Corpor.

Nec major vis fieri potest in d. §. 4. ubi Rector circa regimen Collegii, Ecclesie, & Chori deputatur ordinarius, & perpetuus Visitator, ibi: Si tenga per Ordinario, & perpetuo Visitatore, come deve essere, poichè a sua carica sta la sopra intendenza di tutto quello, si deve fare in questa Casa, tanto nel servizio della Chiesa, come negli altri ministeri. Nam fundator non constituit Rectorem Ordinarium, & perpetuum Visitatorem, cum intentione, quod voluerit à se abdicare Jurisdictionem contentiosam in Causis Civilibus, & Criminalibus, eamque in Rectorem transferre, sed solum ad hoc, ut ipse esset perpetuus domesticus Gubernator, ac continuus Visitator, & speculator, diu, noaque vigilans circa bonum regimen Collegii, & disciplinam Collegialium, & observantiam Constitutionum, & nè in exercitio Chori, & servitio Ecclesie introducerentur abusus in præjudicium Cultus Divini, qui semper in summa perfectione consistere, & continuare deberet, prout toto conatu desiderabat, & commendavit Religiosissimus Fundator.

Quodque ipse intellexit solum concedere Reftori illam superioritatem, & authoritatem necessariam pro bono regimine Collegii, & Ecclesie in casibus expressis in Constitutionibus, & juxta modum in eisdem stabilitum, manifestè comprobatur ex d. caps. §. 3. ubi postquam locutus fuit Archiepiscopus Fundator de superintendencia, & superioritate Reftoris sic disposuit quoad ejus usum, intendens, che ha da procedere conforme all'ordine, che diamo in queste nostre Costituzioni: ex quibus cum superintendencia in concessa Reftori restrictionem patiatur, juxta subiectam materiam singularium Constitutionum, & ad ordinem procedendi in eisdem præscriptum, utique

que comprehendere nequit majora, seu diversa ab expressis in dictis Constitutionibus, in prejudicium Archiepiscopi, habentis fundatam intentionem in Universalis, & Ordinaria Jurisdictione contentiosis in causis criminalibus, quarum cognitio nunquam ab Ordinario abdicata censetur, nisi specificè, & nominatim exprimat, non autem sub involucro verborum *Lap. alleg. 70. num. 9. & 10. Rota coram Rich. dec. 107. num. 5. & dec. 191. num. 10. part. 19. ror. & in dicta Baren. Jurisdictionis §. Nec majorem cor. bo. mo. Urfino*, quinimodò dicta superintendencia, & superioritas taliter interpretari debet, ut minus quam fieri possit, lædat Jurisdictionem Ordinariam, competentem Archiepiscopo ex dispositione Juris communis *Cochier. de Jurisdictione in exempt. part. 1. quæst. 2. num. 7. & quæst. 4. per tot. Lotter. de Re. Benef. lib. 1. quæst. 23. num. 24. Frances. de Ecclesi. Cathedr. cap. 30. à num. 124. ad 133. & in dicta Gerund. Jurisdic. 13. Junii 1692. §. Ac per consequens, coram Mo.*

Præterea cum in dictis Constitutionibus fuerit præscriptus modus procedendi absque compilatione processus, & sine examine Testium, sed tantum per correctionem extrajudicalem, & insuper determinata fuerit contra Collegiales delinquentes certa qualitas poenarum, prout sunt jejunium in pane, & aqua, reclusio in propriam cellam, cum præcepto non egrediendi, expulsio ex gremio Collegii, *d. Summ. num. 8. §. 4.* quæultima poena expulsio nis instabilita fuit omnium maxima, & instigenda dumtaxat in calu, quo aliquis Collegialis fraterna monitus correctio non respiceret, sed effectus esset incorrigibilis, illiusque insidiis reservata fuit Visitatoribus cum voto aliorum Collegialium, *d. Summ. n. 9. §. 8.* Utrique ex his clare assequimur in eundem Rectorem per dictas Constitutiones non fuisse translata Ordinariam Jurisdictionem contentiosam cognoscendi causas criminales eorundem Collegialium, juxta qualitatem delictorum gravium, ad quorum punitionem procedendum est judicialiter, & cum formalis processu, quæ omnia spectant de jure ad Dignitatem Archiepiscopalem, sicuti ad differentiam punitionis delictorum levium sancitur in *cap. fin. de Offic. Archiepiscopali*, ibique gloss. *V. referant. Fagnan. in cap. Cum dilectus d. num. 28. ad 35. de re scriptis. Perring. in decret. tit. 23. num. 2. & tit. 24. §. 2. vers. & quamvis, & in puncto Rot. dec. 20. n. 3. part. 1. ret. & in Gerunden. Jurisdictionis super quinto dubio 27. Junii 1698. per tot. coram R. P. D. meo Caprara, & in d. Dertufen. Jurisdictionis super gravibus 4. Martii 1697. §. Quod ipsum etiam in fine, coram R. P. D. meo Pio, ubi §. seg. optimè firmatur in terminis consimilium constitutionum, quod quemadmodum fuit concessa alteri multa domestica pro delictis levibus, ita censetur consulto omissa in aliis delictis gravioribus.*

Quæ omnia clariora redduntur ex Constitutionibus stabilitis in *cap. 38. de expulsiōe Collegialium, d. Summ. num. 9. §. 6.* in quo caveatur posse Collegiales expelli, quoties aliquis ex eis propter aliquod delictum fuisset con-

Tam. II.

demonatus in aliquo tribuiali Ecclesiastico, vel Seculari, & inter delicta gravia exprimat concubinatus, addita declaratione, quod in tali casu dum Collegiales delinquens erit carceratus in prædictis Tribunalibus, spoliatur habitu Collegiali, & in nihilo possit subvenire à Collegio, ex quo palam fit. Fundatorem non privasse alios Judices sua Jurisdictione in Collegiales delinquentes concubinato, vel aliis delictis gravioribus, neque intellexisse penes Rectorem Collegii residere debere Jurisdictionem criminalem contentiosam, alias injunxisset, delinquentes posse retineri carceratos intra Collegium. Quinimodò cum in precedenti capite 37. loquendo de poenis Collegialibus delinquentibus infligendis expresse prohibuerit retentionem carceris in eodem Collegio, ut patet ex *d. Summ. num. 8. §. 4. ibi: peribit non à nostra intentione, che vi sia Carcere in questa Casa*, exinde sequitur, Fundatorem noluisse concedere Rectori Jurisdictionem criminalem contentiosam in prejudicium sue Dignitatis Archiepiscopalis, & successorum in ea, nec Collegiales esse exemptos à Jurisdictione Ordinarii in gravibus delictis ab eis perpetratis. Immo dicendum est, pro his puniendis voluisse fuisse intantum relinquere Ordinario, ad præscriptum *Sacr. Conc. Trident. in sess. 24. cap. 20. de reform.*

Firma igitur ex hucusque perpensis remanente Jurisdictione contentiosa favore Archiepiscopi extra Visitationem in Criminalibus, confirmata etiam ex observantia resultant, ex actibus, de quibus testatur Philippus Amor Notarius Curie Ecclesiasticæ Valentie, ut refertur in *Summ. Archiepisc. num. 10.* Multo minus dictæ Constitutiones eidem Archiepiscopo adversantur in civilibus, quia ex illarum lectura dignoscitur, nullam etiam fuisse tributam Rectori facultatem circa cognitionem contentiosam causarum civilium, & proinde quo ad istas remanet quoque illius assistentia juris, militantis pro dicto Archiepiscopo, ex Doctrinis superius allegatis.

Non obstante, quod cum in eisdem Constitutionibus fuerit eidem Archiepiscopo expressè reservatum Jus explendi Visitationem Collegii cum duobus aliis Convisitatoribus, hinc censetur generaliter illi denegatum exercitium sue Ordinariæ Jurisdictionis contentiosæ, tam in Criminalibus, quam in Civilibus extra Visitationem, argumento ducto à contrario sensu, quod in concessionibus, *12 Sententiis, & Contraactibus etiam stricti Juris valet per textum in l. inter Socernum 26. §. Cum inter ff. de pact. dotal. Surd. dec. 202. num. 11. & 12. Rota dec. 22. num. 7. cum segg. coram Ubago, & in Vicen. Scribaniarum super bono Jure 27. Junii 1632. §. Indeque de plano, coram Urfino.*

Etenim obiectum tunc ugeret, quando versaremur in eodem genere Jurisdictionis, quod scilicet Rector Collegii vigore dictarum Constitutionum posset illam quoque exercere in actibus contentiosis, tam Civilibus, quam Criminalibus, sed cum ex superius ponderatis Jurisdic. Rectoris respiciat diversa, & non se extendat, nisi ad ea, quæ concernunt ob-

X

ter-

servantiam Constitutionum, gubernium ejusdem Collegii, & Ecclesie, quam Domini salvam illi præservarunt cum recurso ad dictam Visitationem demandatam à Fundatore, & in hoc stetit modus supra insignatus, juxta quem DD. consueverunt, temperandum esse Jurisdictionem Archiepiscopi, habentis intentionem fundatam in Jure, ex inde sequitur, quod dictum argumentum à contrario sensu non procedit in nostra hypothese, sed consonat alia Juris propositio, quod quicquid alicui fuit limitate reservatum extra Reservatarum dominium dicitur esse totum id, quod in reservatione expressè non legitur concessum per textum in l. nam quod §. fin. ff. de pau. legat. Parisiensis 33. n. 59. veris & qua lib. 3. Rot. dec. 150. n. 2. part. 16. & dec. 107. n. 8. & dec. 790. n. 38. part. 18. rec. & in d. Vicen. Scribaniarum 17. Junii 1692. §. Possissimum cor. bon. mem. Ursino; adeo ut Archiepiscopo semper illa remaneret sua Ordinaria Jurisdictio extra Visitationem in Causis contentiosis Civilibus, Criminalibus, vel mixtis, & dumtaxat limitata in favorem Rectoris Collegii in aliis non contentiosis, respicientibus solum observantiam Constitutionum, bonum regimen Collegii, servitium Ecclesie, & Chori, juxta regulas, & Constitutiones fundamentales ejusdem Collegii.

Et ita resolutum fuit, utraque Parte acerrimè Informante &c.

Rño P. D. URSINO DECANO,

Urgellen. Servitutum.

Ven. 15. Martii 1695.

ARGUMENTUM.

In concernentibus Cultum Divinum Inducitur Servitus ex multiplicitate actuum, & continuata possessione, etiam si ab initio causam habuerit voluntariam. Ecclesie in possessione existentii indubitanter conceditur manutentio, & possessio acquisita contra singulos, uti de Corpore Universitatis, est manutentibilis etiam quo ad omnes. Ex quibus dicatur aliquid gestum fuisse coactivè, non facultativè.

SUMMARIUM.

- 1 Servitutum alleganti incumbit onus probandi coactionem, sine qua induci non potest consuetudo aliqua restrictiva libertatis.
- 2 Possissimè agendo contra Communitatem, cui non ita de facile per actus, gestos & particularibus, præjudicium inferitur.
- 3 Quoties dubitatur, an aliquid gestum fuerit ex voluntate, vel etiam obligatione, recurrendum est ad conjecturas.
- 4 In respicientibus Cultum Divinum præsumitur, actum fuisse gestum animo se in futurum obligandi, quamvis initium fuerit facultativum.
- 5 Et in hac materia manutentio concedenda est Ecclesie in possessione existentii, ne debito servitio spoliatur.

6 Graduum, & ordinum distributio Ecclesiasticam unitatem conservat.

7 Si post contradictionem sequatur acquiescentia, fortius redditur Jus in possessione existentis, & n. 8.

9 Non attenditur qualitas certarum personarum, sed effectus Cause universalis, & n. 12.

10 Possessio acquisita contra singulos ratione Cause universalis, constituit agentem in quasi possessione manutentibili quoad omnes.

11 Temporalis deputatio, & taxatio Salaris respiciit particulares personas Officialium, quibus ratione laboris aliquid subministrandum est.

12 Electio involvit præjudicium, & Servitutem odiosam, absque consensu Electi facta, & ab eo absque repugnantia acceptata, censetur potius provenire ex Causa necessaria, quàm voluntaria.

14 Testibus numero pluribus, & in proprium præjudicium deponentibus, est maxime deferendum.

15 Qui fateatur errorem in aliquo actu, fateatur etiam obligationem illum exercendæ.

16 Desicere in adimplimento non dicitur qui implere non tenetur.

17 Supplicare pro reintegratione, gratias agere, pati multam, excludunt materiam facultativam.

18 Assumptio dicitur necessaria, quando originem trahit à participatione emolumentorum, & corresponsivè ad illam est facta.

19 Quando Massa Capitalaris sit distincta à Massa distributionum.

20 Penes Capitulum residet potestas regendi Ecclesiam, & statuendi circa Chorum, ejusque Servitutum.

21 Quam Capitali Jurisdictionem impugnare nequeunt Beneficiarii, qui in eorum ingressu promissè sub Juramento obedientiam eidem Capitulo, tanquam Superiori, & observantiam Statutorum, aliarumque ordinationum Capitaliarum.

DECISIO XLVI.

Inter ceteras Jurisdictionales prerogativas, quibus pollere contendit Capitulum Canonicorum Prælatorum Urgellen. erga Communitatem Beneficiorum in eadem Cathedrali existentem (quarum aliquæ fuerunt à Rota canonizate in Urgellen. Beneficii 22. Junii 1695. coram Me, & de ceteris particularis controversia pendet coram R. P. D. meo Priolo) ea non inferioris notæ est, eligendi singulis annis tempore Paschali nonnullos ex Beneficiis ejusdem Ecclesie ad certa Officia in Ecclesia, & Choro exercenda, duos scilicet pro Magistris Silentii, unum pro Magistris Cereemoniarum, alterum pro cantu Epistolæ, & alterum pro cantu Evangelii in diebus feriatis, & semiduplicibus, necnon alios pro assistentia præstanda Canonicis Prælati in celebratione Missarum more Prælatitio, sicuti nonnullos pro aliis ministeriis Servitorum, assistendi ostio Aulae Capitalaris, cujus præ-

præminentiæ electivæ unâ cum successiva univoca, & nunquam controversa Beneficiorum acceptatione, cum Capitulum ab antiquissimo, & immemorabili tempore possessor reperiretur, ad illius tramites singulis annis electionem explere curavit, in qua tamen cum ferisset se perturbatum anno 1691. ab universa Communitate Beneficiorum, quæ occasione multæ impositæ cuidam ex Beneficiariis, cuncta officia acceptare recusavit, & à multa indicta appellationem interposuit, hinc judiciali instructa controversia in nero, & summarissimo possessorio, ob solemnem petitorii suspensionem utrinque concorditer factam, Capitulum obtinuit à R. P. D. Gomez Judice ab A. C. deputato, mandatum de manutentione, in quasi possessione habendi assistentiam Beneficiorum in omnibus, & singulis functionibus, & officiis, pro quibus eliguntur per Canonicos quolibet anno tempore Paschali, & signanter pro cantu Epistolæ, & Evangelii in diebus feriatis, & semiduplicibus, pro Ceremoniis, & Silentii Magistris, & pro assistentia præstanda Canonicis, & Dignitatibus Missam celebrantibus juxta consuetudinem Cathedralis Ecclesiæ Urgellens, ut ex tenore mandati, & assuetæ Sententiæ adversus exceptiones Summ. hodierno Capituli num. 4. à quibus interposita per Beneficiarios appellatio, cum illius cognitio mihi à Signatura Justitiæ fuerit delegata, cum Clausula facultativa manutentionis quem de Jure, ad illius normam, usque sub die 27. Januarii, anni præteriti, Jura Partium propositi subdubio. An, & cui esset dandum mandatum de manutentione, & cujus solidam discussionem cum PP. necessarium duxerint videre de bono jure, etiam ad effectum manutentionis; hinc post varia dissidia super dubio dando, & tandem de ordine Rotæ concordato in his præcis verbis; An, & de cujus bono jure consistat ad effectum manutentionis tantum. illud identice in hodierna Audientia reproposui, & sub sedula illius discussione responsum obtinui. Constat de bono jure Capituli quoad cuncta officia, respectantia servitium Chori, & Ecclesiæ, exceptis officiis assistendi Canonicis, & Dignitatibus Missam celebrantibus, & altero Janitoris, seu Assistentis officio Aulae Capitularis - super quibus particularem disputationem reservavimus.

Et distinguendo sanè terminos præsentis controversiæ, PP. necessarium duxerunt præmittere, hodie questionem non cadere super Jure facultativo electionis in capitulo, minusque super facultativa acceptatione in Beneficiatis, quæ ultro, citroque admittebatur, pro ut erat in illius sequelam, quod acceptatio officio, illud ex quacunque causa dimitti non potest sine licentia Capituli, in quo legitimam facultatem residere agnoverunt, non solum condendi, & promulgandi Constitutiones pro regulari officiorum exercitio, sed etiam delinquentes in munere assumpto mandandi, & corrigendi; quia omnia hæc Jura respectantia debitum exercitium muneris acceptatorum, usque ad evidentiam probabantur Capitulo, & Canonicis pertinere, juxta documenta in ejus Summ. n. 17. & duob.

segg. 19. 21. 25. 26. 29. & 30. in hac parte à Communitate Beneficiorum non controversa, sed difficultatis cardinem unice residere; An primæva officiorum acceptatio esset Beneficiatis facultativa, ex contractu locatitio, & conductitio operum, certo statuto salario intercedente, inter Capitulum, & Beneficiarios, vel procederet ab aliquo Jure coactivo, quod necessitatem acceptationis induceret, itaut illi etiam inviti officia subire teantur; in quo puncto licet regula stet contra servitutem, ex naturali libertate univocæ competentem, itaut illam alleganti incumbat probare actum servitutis, elicitem non modo facultativo, sed coactivo; quia sine coactione induci non potest consuetudo aliqua restrictiva libertatis, ad sensum Rot. coram Celfo dec. 393. num. 10. & in rec. dec. 254. num. 2. parti. 10. & decis. 115. num. 21. parti. 14. ubi etiam si fuerit longissimi temporis, potissimè agendo contra Communitatem, cui non ita de facili pro actus gestos à particularibus præjudicium in re tam considerabili irrogatur, juxta conf. Dec. 215. num. 5. sequentur à Rotæ dec. 774. in fin. parti. 3. rec. Attamen quia PP. universa documentorum mole perpensa, censuerunt ex facti circumstantiis, inferius perpendendis, acceptationem officiorum, uniformiter semper expleam à Beneficiariis, modum coactivum præferre, sensum inclinavimus favore Capituli ad effectum tamen simplicis manutentionis, inherendo regulæ, quod quævis dubitari contingit, an aliquod gestum fuerit ex voluntate, vel etiam obligatione recurrit ad conjecturas, & circumstantias, ex quibus Judex unum, vel alterum arbitrari possit ad theoreticam Innoc. in cap. bona mem. il. 2. glof. 2. & 3. de postulat. Prælat., quàm sequitur Bart. in l. 1. §. Hoc interdicto, num. 9. ff. de itiner. actusque privatis. Nat. conf. 522. num. 9. in fin. Casinai, conf. 39. num. 48. & 49. Grassian. discept. 681. n. 6. & 7. unâ cum Concord. Pen. dec. 542. num. fin. coram Bichio.

Et quidem primò concurret ad assumptum longæva, & immemorabilis observantia acceptationis officiorum, de quibus res est, expleta semper, & univocè à Beneficiariis, ab hæc quæ quod doceatur alia eorum reclamatio, seu recusatio, ut in Summ. Capituli n. 16. & tribus segg. in quo designantur electiones quolibet anno tempore Paschali acceptatæ à Beneficiariis ab anno 1493. usque ad præsens, comprobatæ etiam à depositionibus Testium eodem Summ. num. 23. & segg. ex qua longæva consuetudine in respicientibus servitium Ecclesiæ, & Cultum Divinum, manutentio ritè concedi valet, non obitante dubio principii manantis ab actu facultativo, quia consuetudo favore Cultui Divini, & Causæ piæ est obligatoria in futurum, quævis haberit causam voluntariam, quia ex actu multiplicitate, & continuata possessione, favorem piæ causæ præsumitur actum fuisse gestum, animo sese in futurum obligandi, ut optimè notant Falsin. in cap. ad Apostolicam n. 3. de simon. Abb. in cap. suam num. 9. eod. tit. Lagunez. de fructib. parti. 1. cap. 33. §. unic. num. 19. & segg. ubi quamplures allegat, & in

in puncto cantus Missæ *Guttier. Can. quæst. lib. 2. cap. 21. num. 151.* & in puncto Clericorum in ipsa Ecclesia non intitulationum, quod teneantur continuare in assilientia Rectori celebranti pro Diacono, & Subdiacono, firmavit *Rota decis. 365. num. 6. part. 2. rec. ubi quod Canonici servitium præstandum per tot tempora, vili fuerunt velle inducere talem consuetudinem, & obligationem in futurum, & dec. 54. n. 8. & 9. part. 4. tom. 2. & dec. 702. num. 3. & seqq. part. 4. tom. 3. & magistraliter Rot. cor. Bieb. dec. 522. num. 17. & dec. 542. per tot. ubi solidè materia enucleatur.*

Et hoc in hac materia indubium est, quod donec disputari contingat de qualitate consuetudinis in concernentibus Cultum Divinum, manutentio semper conceditur ad limites possessionis, nò Ecclesia solito cultu, & debito servitio præsertim ante Causæ Decisionem indebitè spoliatur, ut ad propositum subditè laudatè *dec. 522. & 542. cor. Bieb. & firmatum fuit post Possb. de Manut. dec. 95. num. 2. & 3. & dec. 97. per tot. & in Nullius, seu Vicen. Processionum 28. Novembris 1687. in princ. & S. Atque ex hac longeva possessione, coram bo. me. Benincasa.*

Nec subsistit, quod in præsentì cesset ratio Cultus Divini, ex quo Beneficiati illi melius inserviant assistendo Choro, cui sunt peculiariter destinati ex Statuto Ecclesiæ edito anno 1340. & è converso servitium Ecclesiæ uberius adimpleretur, assumendo pro cæteris Officiis Presbyteros extraneos, quàm cumulando in eadem Beneficiati personarum plura Officia, contra monitum D. Gregorii in *Can. singula dist. 39. quia præmissis, assertum Statutum anni 1340. nec fuisse exhibitum in forma probanti, nec usu receptum in Cathedrali Urgellen. quinimodò contrariarum consuetudine penitus abrogatam, seu verius innovatam, ideoque in eo nullam vim fieri posse, hoc unum certum est, quod primæ Beneficiatorum destinatio post eorum erectionem secutam anno 1340. fuit ad interveniendum Capitulo, & eidem obedientiam præstandam in concernentibus servitium Chori, & Ecclesiæ, ut legere est *Summ. Capituli n. 18. & 21. lit. C. §. Die 18. Aprilis 1514.* Ideoque cum serè ab immemorabili consuetudine fuerint Beneficiati ex destinatione Capitulari electi ad Officia explenda in Ecclesia, in Choro, & pro Cultu Divino, hoc summo tendit in illius augmentum, nec oritur exinde aliqua Officiorum confusio, quin potius unitas, & ordo Hierarchicus refurgit, juxta quem ab illo de gremio Capituli gradus, & ordines assumendi sunt, quia graduum, & ordinum distributio inter Capitulares Ecclesiasticam unitatem conservat, ut ad litteram ex auctoritate Gregorii, & Bonifacii cautum habemus in *Can. ad hoc dispensationis provisio dist. 39.**

Minusque relevat quod consuetudo ista, quæ ob favorem Cultus Divini contenditur reduci in coactivam, non fuerit univoca, & nunquam interrupta, quia aliquoties assumpti fuerint Presbyteri extranei ad supplendam deficientiam Beneficiorum, quia licet aliquando, non quidem absolute, & indistinctè, sed in casu præcisio, quo Beneficiati tumulariè de-

serentes Officia, non Cultus Divinus detrimentum, & Ecclesiæ diminutionem servitii paterentur, Capitulum Capellanos cæteros provisionaliter elegerit, ut in *Summario Communitatis num. 5. lit. A. & numer. 7. §. Super secundo, & §. Super tertio;* Non exinde tamen vel interrupta fuit consuetudo, vel destitutum jus coactivum favore Capituli, quia cum Beneficiati subinde officia reassumpserint, & quidem recognoscendo Capituli Jurisdictionem, & superioritatem, ut contigit in anno 1657. de quo infra disserendum erit, ab hac contradictione cum subsecuta Beneficiorum acquiescentia, fortior evadit quasi possessio Capituli, ut dixit *Adden. ad Gregor. dec. 126. lit. C. Possb. de Manut. observ. 52. num. 28. & Rota in Barcinonem. Parochialis del Prato 13. Junii 1695. §. Non relevat, & 2. Decembris ejusdem anni §. Innegabilis, in fine cor. Me. & deputatio illa provisionaliter, & usque ad exitum litis facta, minimè destruit jus coactivum Capituli, quin potius illud confirmat, dum in ranta temporis intercapidine unus, vel alter actus assertur, ex ipsomet facto Beneficiorum revocatus, & elusus, ut observat *Rota dec. 739. num. 4. & per totam cor. Buratt. dec. 214. num. 3. part. 4. tom. 2. dec. 107. num. 12. part. 7. & dec. 160. numer. 4. & seqq. part. 10. rec.**

Denique nec urget, quod observantia etiam uniformiter Inducta contra particulares Beneficiatos, nequeat constituere quasi possessionem contra Communitatem, & successores in ea. Quoniam licet atque particularem Deputationem respexerint materialiter signatas Beneficiatorum personas, tamen in ratione formali afficiebant illas, ut de corpore Communitatis, & Communitatem respiciebant, ideoque Inducta dicitur consuetudo eligendi Beneficiatos, sed uti de corpore Universalitatis, quæ ratio universalis quam fuerit animativa consuetudinis, quia non attenditur qualitas personarum, sed effectus ipsius Causæ, ut ponderat *Natt. consil. 325. Theaur. decis. 16. sub num. 7. Possb. de Manutent. observ. 73. num. 141. & seqq. & Adden. ad Buratt. dec. 38. num. 81. & Rota coram eodem decis. 22. num. 10. & 11. efficit proinde, ut ex multiplicitate æquum, & ratione Causæ universalis, coactio, & possessio acquisita contra singulos, constituat Agentem in quasi possessione manutentibili quoad omnes, ut in specie prosequitur *Possb. de Manutent. observat. 73. num. 107. versic. prout quasi possessio, & dixit Rota post eum dec. 545. num. 1. & seqq. & individualiter Coccin. dec. 1817. num. 13., ubi concordantes.**

Et hoc retento motivo conductio ad certum tempus, cum constitutione mercedis, non destruit obligationem Beneficiorum, inferiendi in officiis, ad quæ eliguntur, nec efficit contractum voluntariæ locationis operarum, quia temporalis deputatio, & taxatio salarii respicit particulares Personas Beneficiorum, quibus ratione laboris aliquid subministrandum est, ut notat *Pacior. de Locat. & Conduct. cap. 15. num. 35. & seqq.,* sed nihil commune habet cum Communitate, quæ non temporaliter, sed perpetuè destinata est ad hæc

hæc officia subeunda, & ratione continuati servitii Capitulum est in quasi possessione illam cogendi, sicuti illa est in quasi possessione habendi electionem passivam, absque eo, quod illa alteretur à temporali certi Beneficiati destinatione, quia illa eam non respicit, nec respectu illius verificatur, nisi in ratione causæ universalis actus animativæ, quæ est, ut Capitulum eligat ex gremio Communitatis, & ex gremio Communitatis electi officia acceptent, ut in similibus dixit *Rota coram Coccin. dec. 1817. num. 11. cum seqq. & in dec. 54. part. 4. tom. 2. & dec. 107. numer. 26. part. 7. rec.*

Seculo autem etiam favore Cultus Divini, seu administrativi ad illum, secundo pro coactiva facultate electionis in Capitulo, militat methodus ipsa eligendi Beneficiatos, & acceptatio prædicata ab electis: nam in Capitulo Paschali cujuslibet anni Capitulum independent, & de per se nominat certos Beneficiatos ab omnia controversa, & nominatione notificata, simpliciter, & absque ulla solemnitate Beneficiati officia acceptant, & exercent, nec ullus eorum requiritur consensus, ut deponat Testes Beneficiati in *Summ. Capituli num. 22.* à qua libera, & prompta acceptatione sub sola, & nuda notificatione Decani Capitalaris, inducitur perneccesse quædam cognitio propriæ obligationis, & quod necessario possint ad onus subeundum copii, cum aliis non tam de facili absque eorum consensu electionem factam acceptarent, quæ proinde in dubio, uti involvens præjudicium, & servitutem odiosam, potius censetur assumpta ex causa necessaria, quàm voluntaria, ad tradita per *Cassren. conf. 133. num. 2. circa med. lib. 2. Crayett. conf. 105. num. 48. Rot. coram Gregor. dec. 236. n. 3. & in rec. decis. 309. num. 6. part. 9.*

Nec regit in facto, quod antè actum electionis Capitulum interroget Beneficiatos, illisque requirat, An velint officia acceptare, quia licet hoc deponere cogatur unus ex Beneficiatis, lite pendente informiter examinatus, & exhibitus in *Summario Communitatis num. 7.* illius tamen depositio, uti tendens ad proprium commodum, nullam fidem facit ex notis Juribus. Potissimè cum veritas in oppositum probata remaneat à pluribus Testibus Beneficiatis à Capitulo adductis in *Summario num. 22.*, quibus, & uti numero pluribus, & uti testantibus in proprium præjudicium, & ad assumendam servitutem ipsimet deponentibus gravantem, & odiosam, summopere deferendum est, ut firmavit *Rota dec. 107. num. 27. cum seqq. part. 7. rec.*, & alibi millies.

Tertiò quoque confurgit pro patentissima demonstratione Juris coactivi, actus gestus de anno 1668., & 1669. per extensum datus in *Summario Capituli num. 35. & seqq.*, ex quo elicitur, quod cum Capitulum multasset Beneficiatos per falli comessu, & per non velle fare la servitù, che come Beneficiati li toccava. Communitas universa Beneficiatorum, adhibita etiam intercessione Magnatum, — li detti Beneficiati riconsegnati li loro falli, veniam à Capitulo petierunt, & interim

reintegrationem, reassumendo officia dimissa.

— hanno tornato a servire, & Capitulum indulgendo officiis interpositis, prævia tamen gratiarum actione, & recognitione facta per Beneficiatos Juris, & potestatis Capitalaris, eos ad suum beneplacitum reintegravit, cum hac tamen notabili circumstantia, quod illos adhuc retinuit multatos in uno solido pro quolibet, à quibus omnibus non solum probatur omnimoda potestas in Capitulo, per eodem Beneficiatos confessata, sed ulterius virtualis agnitio, quod possent cogi ad reassumenda officia, dum falli fuerunt errorem dimissionis, & recusatæ servitutis, ibi — per falli comessu, e per non voler fare la servitù, che li toccava, qui stare non potest sine præcisa obligatione officia exercendi, ut in puncto ratiocinatur *Rota coram Brib. dec. 522. numer. 14.* ex ea viva ratione, quod deficiente in adimplemento non dicitur, qui non debet per Text. in l. non illis 3. §. Multa, ff. de Jur. Fisci, & certò certius sine tali præexistenti obligatione non supplicasset Capitulum pro reintegratione, gratias non reddidissent, nec passi essent retentionem unius solidi pro quolibet, quæ sicut superioritatem Capituli indicat, ita subjectionem Beneficiatorum demonstrat, & apprimè excludit materiam facultativam, cum toties continuata gratia, & voluntas non præsumatur, juxta regulam de qua *Posib. de Mat. intent. observ. 53. num. 20. Fondut. Quest. Civil. 163. num. 8. & 9. part. 2. Rocca disput. 167. num. 47. & 48. tom. 2. Rot. coram Seraphin. dec. 212. num. 2. coram Merlin. dec. 583. num. 8. & in recent. dec. 85. pariter n. 8. part. 5. & in Gerundin. Anniversarioium super passis 15. Junii 1695. §. Quia facultativa qualitas, cor. R. P. D. meo della Tremoille.*

Quartò denique extra classem nudæ possessionis, & pro titulo saltem allegabili, ad nudum effectum manutentionis, concurrir pro statuenda quasi possessione coactiva Capituli, quod antiquitus in Cathedrali Urgellen. onus hoc officiosum, tam in Choro, quàm extra Chorum expendorum, spectabat ad possessorios stadoriarum, ut ex confessione Capituli, in *Summario Beneficiatorum num. 2.* & hodiè illis stadoriis suppressis, aliq̃ue unitæ fuerunt Canoniciaribus, aliq̃ue vero Mensæ Capitalari, & ex earum redditibus Imploguata massa, ex qua extrahuntur Distributiones quotidianæ, quæ proportionaliter distribuuntur inter Canonicos, & Beneficiatos, qui ad libitum Capituli ad earum perceptionem admittuntur, ut in *ejus Summ. num. 10.*, & ad illarum lucrum habitantur eodem *Summario num. 19. & 31.* hinc proinde denè inolevit consuetudo ad mensuram lucri, & reddituum repartienti onera inter gaudentes redditibus stadoriarum, & sicuti Canonici ex hac præcisa causa pondus susceperunt in diebus Festis, & solemnibus canendi Epistolam, & Evangelium, ita æquum erat, ut ad Beneficiatos participantes de emolumentis stadoriarum vigore annexionis, & impinguationis massæ Capitalaris, cætera onera pertinerent ex regula, qui sentit commodum, debet sentire & incommodum, ex qua in necessariam consuetudinem excluditur omnis questio facultati-

18 vitatis, quia assumptio dicitur necessaria, uti originem trahens à participatione emolumentorum, & industria correspondere ad illam, ut punctualiter dixit Rot. in recent. dec. 701. n. 4. per se. ultra quod ex dispositionibus part. 4. tom. 3., & prius dixerat in dec. 54. num. 10. ad finem. & etiam, quia participant part. 4. tom. 2. Quamobrem sicut necessariò Canonici certis statutis diebus officia cantus Evangelii, & Epistolæ subire debent, ita cætera, quæ ex præsumpta distributione dicuntur pertinere Beneficiatis, ab eis adimplenda sunt, ut eis obveniant correspondere ad titulum lucrativum participationis reddituum fladoriarum.

Neque subsistit, Beneficiatis non participare de Mensa Capitulari, sed solum de distributionibus pro interesse in Choro, nam ex documentis exhibitis in Summar. Capituli num. 49. & 50. liquet, distributiones quotidianas solvi ex redditibus Massæ Capitularis, immo unicam esse massam distributionum, ex qua proportionabiliter participant Canonici, & Beneficiati, & Jure quidem merito, nam distinctio inter Massam Capitularem, & distributionem, procedit quoties Canonici non habent inter se Præbendas distinctas, quando verò, propt in Cathedrali Urgellen. Præbendæ Canoniorum sunt peculiares, & separatæ, unica Massa distributionum fit, ex qua omnes de gremio Capituli participant, ut distinguunt Monet. de Distribut. part. 3. quest. 6. n. 19. & Cardin. de Luca de Canonic. dist. 16. num. 5. & 6.

Cum ergo æqualis sit participatio, æqualia debent esse onera illi correspondere; quæ idcirco dicuntur assumpta ex quasi possessione coactiva, quæ ex tot relatis titulis optime convolvitur, maximè in judicio summarissimo manifestationis, quod levioribus probationibus contentatur, ad Jura notissima.

Quibus omnibus si addatur assumptum generale, potestatis Ecclesiæ regendæ, & statuendi circa Chorum, ejusque servitium, & Cultum
20 Divinum, quæ juxta Juris Communis dispositionem residere penes Capitulum dignoscitur, juxta Gloss. in cap. Constitutionum 2. in V. Statutum de verbis. significat. in sexto, & communiter Doctores in cap. cum omnes de consuet. & sigoanter Fagnan. numer. 37., & consuetudo ipsa particularis Beneficiatorum, qui agnoscendo Jurisdictionem, & Superioritatem Capituli, in possessione adptionis eorum Beneficiorum solemni Jurejurando promittunt Capitulo, tanquam Superiori, præstare obedientiam manuaalem, necnon servare omnia Statuta, & Consuetudines Ecclesiæ, ac resolutiones, & ordinationes Capitulares,
21 ac his potentior efficitur Jurisdictio coactiva in Capitulo residens, eaque adminiculata ad effectum, ut non valeant Beneficiati hodie impugnare exercitium officiorum, quod in favorem Capituli ex consuetudine, vel de Jure debetur, cap. cum Coningat, de Jurejuram. cap. Quamvis eodem tit. Garz. de Benefic. part. 3. cap. 2. num. 434. & Rota dec. 159. n. 3. part. 17. recentior.

Et ita utraque &c.

Eñno P R I O L O.

Urgellen. Plebanie.

Luna 25. Aprilis 1712.

A R G U M E N T U M.

Literas Apostolicas, vigore Regula IV. Cancellariæ expeditas, non esse exequendas firmat hic S. Rota, non probata qualitate Collegialitatis. Ex quibus probetur, & respectivè excludatur Collegialitas.

S U M M A R I U M.

- 1 Litera Apostolica, non verificata illarum narrativa, executionem non merentur.
- 2 Qualitas Collegialitatis de Jure non presumitur, nisi in Cathedralibus, & Regularibus Ecclesiis.
- 3 Sed & Provisio debet concludenter probari, vel ex primæ Institutione, vel ex subsequenti Privilegio Apostolico.
- 4 Non probatur ex servitio Ecclesiæ, Missarum celebrationibus, casu pro tractandis negotiis, & Sede Plebani digniori præceteris in medio Chori, cum hac conveniant, etiam simplicis Congregationi Præbyterorum.
- 5 Ex quibus probetur, & respectivè excludatur Collegialitas.
- 6 In gratia imprecationis narrari debet præjudicium, quod ex ea alteri inferretur; alioquin dicitur subreptitia.
- 7 Licet Pontifex censetur quandoque velle Ordinariis Collatoribus præjudicare, nunquam tamen personis, in fundationibus vocatis.
- 8 Ex Collatione, facta vigore unius Regula Cancellariæ, non bene inferitur ad potestatem Collationis, faciendæ vigore alterius.
- 9 Per Indultum Apostolicum posterius, Regularis Cancellaria contrarium, illis censetur expressè derogatum.
- 10 Major derogatio dari non potest ea, quæ oritur ex incomparabilitate Gratiæ.
- 11 Quando Concedens disposuit adversariis ad aliquam Constitutionem in perpetuum, dicitur illi derogasse.
- 12 Regula tertia, seu quarta Cancellariæ cessat per contrariam consuetudinem.

D E C I S I O XLVII.

Habet Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ Baglari Urgellen. Diocesis nonnullos Clericos Beneficiatos, honestiori Canonicorum titulo nuncupari solitos, cum suo Rectore, seu Plebano, qui de tempore vacationis, juxta præscripta antiquæ ejusdem Concordiæ, Apostolico Beneficito Pauli III. confirmatæ usque de anno 1539. ille debet esse, quæ inter eosdem primus ad perceptionem distributionum quotidianarum admittitur reperiatur, ut in Summ. Pleb. num. 1. Hac autem Rectoria nuper vacante, illius Collationem tanquam

de fervata vigore *Regul. IV. Cancell. olim* *tertia* Hieronymus Oller ad fui favorem impetravit, fed cum Literarum executioni fe oppofuerit Ignatius Revert antiquior Clericus prædictæ Parochialis Ecclefiæ, & qui ad formam prænaratæ Concordiæ jam in poffeffione reperiebatur, Confufus DD. an Literæ Apoftolicæ fuit exequendæ, & negativum refponfum accepi.

Indubitati enim Juris eft, quod Literæ Apoftolicæ, quarum extima effe folet auctoritas, quemadmodum, quando funt juftificatæ, celerimandantur executioni, ita è contra non verificata illorum narrativa facta Papæ, in peccato obreptionis, & fubreptionis nullam merentur executionem *Roi. coram Cavalier. decif. 265. num. 6. cor. Rembold. dec. 365. n. 1. dec. 241. num. 2. cor. Roxas, & decif. 147. n. 1. & fub num. 21. part. 10. & dec. 331. n. 2. part. 12. rec. & in Urgellen. Canonicius 4. Maji 1703. coram Reverendif. D. Labacen.*

Obreptio manifefta apparebat, cum enim Hieronymus Oller in impetratione hujus Parochiæ, duo Pontifici expofuiffet, & quod fit prima Dignitas in Collegiata Ecclefia, & quod excedat annuum redditum ducatorum, decem auri de Camera, neutrum illorum fufficere compertum eft, & principaliter aff. qualitas Collegialitatis in dicta Ecclefia, quia cum hæc de Jure non præfumatur nifi in Cathedralibus, & Regularibus Ecclefiis, ad tradita per *Hoffien. in cap. Nobis fub num. 2. circa medium verf. quicquid etiam de Jure Patron. ubi etiam Jo. Andr. fub n. 10. verf. diu etiam, Felin. in cap. accedentes fub num. 2. de præfcript. Roi. decif. 147. num. 1. part. 10. rec. debuerat à Hieronymo tanquam fundamentum, & fubftantia Gratiz concludenter probari, vel ex primæva legitima institutione, vel ex fubfequenti Apoftolico Privilegio, *Innocen. in cap. pofultaffi in princip. de Jurepatr. Roi. dict. decif. 147. num. 3. part. 10. rec. & in Placen. prætenfa Collegialitatis §. Cum enim, cor. R. P. D. meo Urbis Subgubernatore, quorum neutrum cum minimè fuerit buccique exhibitum, probata idcirco dici non debet prætenfa Collegialitas.**

Et quamvis etiam ex aliis fignis, & longo exercitio actuum, illam necellariò præferentium, probari aliquando folet, hujusmodi tamen Indolis non difgnoscebantur effe actus, quos afferebat Provifus Apoftolicus, nam fervitium Ecclefiæ, Miffarum celebratio, curus pro negotiis tractandis, & Sedes Plebani dignior præcæteris in medio Chori, cum fint actus convenientes etiam fimplici Congregationi Presbyterorum, nihil concludere videbantur pro inducenda legitima, & fuperlativa Collegialitatis probatione *Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloff. 19. num. 15. & latè Lotter. de Re Benef. lib. 1. quaft. 14. d. num. 55. ad 59. Roi. decif. 56. num. 9. & feq. part. 5. dec. 143. num. 16. & 17. & dec. 216. num. 2. & feq. part. 7. dec. 147. num. 1. & feq. part. 10. dec. 177. n. 7. & dec. 192. num. 10. & 11. part. 14. dec. 469. num. 41. part. 19. & in Romana tenuta Campi Salini 30. Martii 1705. §. Deficientibus, & feq. coram R. P. D. meo Lancetta.*

Fortius verò refidentè prædicta Bulla Pau-

li, in qua non appellantur Capitula, fed Parafamenta, & infervientes Ecclefiæ denominantur Clerici, cum hac additione *Canonici nuncupati*, exemplo fortiffè denominationis ejufdem Loci Balagarii, qui cum fit merum Oppidum Urgellen. Diocefiis, Civitatis tamen nomine gaudet, ut in noftro *Summ. Reper. n. 2.* Quibus accedebat non probari, quod iis tradatur poffeffio capitularis, cum adignatione Stalli in Choro, & vocis in Capitulo, nec quod in ingreffu præftent juramentum de fervandis Conftitutionibus, & Statutis particularibus Ecclefiæ, itaut nullatenus de illorum exiftentia doceretur, & hæc omnia effe validiffimum argumentum pro exclusione Collegialitatis, fignat *Roi. cor. Merlin. dec. 495. num. 7. & in dicta dec. 216. num. 13. part. 7. rec. & in Mediolanen. Præpofturæ 26. Novembris 1691. §. Prout nulle, coram Reverendif. meo Moliner Decano, & in d. Placentina prætenfa Collegialitatis 19. Novembris 1703. §. Circumftantia, coram R. P. D. meo Urbis Gubernatore.* Et cum nihilominus concurrentibus etiam prædictis fignis, voluerit Papa, quod dicta Plebania femper fpectaret antiquiori inter dictos Clericos, in dubio dicendum venit, quod neque Ecclefia fit Collegiata, neque Plebania prima Dignitas, alias enim gratia fuiffet de vento, quod fupponendum minimè eft.

Sed ceflare videbatur quælibet imaginaria difficultas, attento etiam altero defectu fubreptionis ipfius gratiæ, quia cum vigore Concordiæ jam reperiretur in poffeffione præfatus Revert, tanquam antiquior, Hieronymus tamen id in impetratione gratiæ reticuit: Evidens quo circa apparet nullus fubreptio, cum Papa ignoraverit præjudicium, quod inferebatur inftituto ad formam concordiz, quo cafu gratiam non conceffiffet, vel difficultius, nec Juri jam quæfrito ita derogaffet, cum ei nifi ex certa fcientia folitus fit derogare ad *Text. in cap. cum noftis de conceff. præbenda; Aut faltem debuerat narrare, hanc Parochialem ex præfcripto Concordiæ debitam effe certo perfonarum generi, nempe Clerico antiquiori Ecclefiæ, quæ fanè qualitas fi Pontifici innotuiffet, verifimile eft gratiam minimè conceffurum fuiffe, eo quia Pontifex cenfetur velle quandoque Ordinarii Collatoribus præjudicare, nunquam tamen Perfonis in fundatione vocatis, & quibus de Jure Beneficium deberet *Lotter. de Re Benef. lib. 1. quaft. 34. num. 17. Roi. cor. Seraph. dec. 1420. num. 3. & cor. Puteo dec. 368. num. 1. & coram Bichio dec. 189. num. 16.**

Nec relevare vifum eft objectum, quod alias de dicta Parochiali provifum fuerit ab Apoftolica Sede, ut fatis probari videbatur ex binis Sententiis R. P. D. Farfetti, & Spada, necnon ex binis Decifionibus noftri Tribunalis editis 5. Decembris 1689. & 6. Martii 1690. coram Reverendif. Turonem. Quoniam cum in dictis Sententiis non appareat titulus, quo ufus fuerit Pontifex pro collatione Parochialis, de qua agitur, & è contra conftet, illius vacationem fecerat fuiffe de mense Odobris ad Sedem Apoftolicam fpectantis, præfupponendum effe illam contuliffe vigore refert.

servationis sanctæ in *Regula nona*, cujus pariter vigore facta fuit provisio, de qua agebatur in *Decif. Reverendiss. Turonen.* Ideoque cum dicta *Regula nona* nihil commune habeat cum *Regula quarta*, non bene ex collatione facta vigore unius, inferatur ad potestatem Collationis faciendæ vigore alterius, quia derogationes contentæ in *Regula nona* trahi non possunt ad *Regulam quartam*, ut bene *De Luc. de Benef. disc. 6. n. 11. Spad. conf. 48. à num. 3. & seq. lib. 2. Rot. dec. 767. num. 4. & seqq. part. 2. & dec. 200. num. 3. & seq. part. 4. tom. 1. recent.*

Quinimmo ex dicta Apostolica Provisione usque ad evidentiam patebat, quod eadem. Parochialis verè non esset principalis Dignitas in Collegiata, quia alias pro illius imperatione opus non fuisset recurrere ad *Regulam nonam Cancellariæ*, dum concurrebat perpetua, & realis reservatio vigore *Regulae quartæ*, quæ afficiebat Beneficium quocumque in mense vacaturum.

Advertebant insuper DD. quòd cum *Regula quarta* sit longè anterior Concordiæ, de qua agitur, ex Indulto, seu Pontificia Confirmatione desuper promulgata, censetur dictæ *Regula* expressè derogatum, ut in puncto similibus Indulti tradit *Card. de Luc. de Benef. disc. 13. & disc. 107. num. 6. & sanè derogatio dictæ Regulae*, quæ sufficit etiam virtualis, & per verba æquipollentia, in hypothesi nostra apertè demonstrari contigerat, quia cum in dicta *Regula* quælibet prima Dignitas sit perpetuè Sanctæ Sedi reservata, tamen in Indulto, de quo agitur, Pontifex voluit, ut controversa Plebania perpetuis futuris temporibus, occurrente vacatione, statim antiquiori Clerico, Canonico nuncupato, deferretur, qui ad illam deputatus, & Institutus censendus esset absque alia ordinaria, seu Apostolica deputatione, nominatione, aut possessionis apprehensione; Quamobrem cum Indulti dispositio sit prorsus incompatibilis cum sanctione *Regulae*, major dari non potest derogatio, quàm ea, quæ oritur ex incompatibilitate prædicta, *Gemin. in cap. si propter, num. 11. de rescriptis in 6. Calder. conf. 1. numer. 1. de rescript. Gomez. ad Reg. Cancell. quest. 6. proem. num. 1. §. Et idèd, Marefcott. Var. Resol. lib. 2. cap. 40. num. 16. & individue Moder. Roman. discept. Ecclesiast. 25. num. 1. & seq.*

Præterea cum in eadem *Regula* expressè reservata legatur Collatio omnium Beneficiorum, quæ vacatura forent per obitum illorum, qui fuerunt Familiares, & Commensales continui Cardinalium, ut in *Summ. Rever. n. 1. Hinc profectò nullus relinqueretur dubitandi locus, quin Pontifex voluerit dictam Regula derogare, dum advertebat ad illam dispositum fuit favore Canonici antiquioris in perpetuum ad notata per *Federic. de Sen. conf. 47. num. 3. Gabr. conf. 118. num. 8. lib. 1. Spad. conf. 47. num. 5. lib. 2. Fagnan. in cap. Nonnulli n. 29. de rescript. Rot. in Parmen. Beneficii 16. Januarii**

1702. §. *Utrique, coram R. P. D. Ansaldo.*

Quibus omnibus adimplatur observantia duorum ferè Sæculorum, nam ab anno 1539. usque in præsens semper Clericus antiquior affectus fuit possessionem Plebaniz, absque eo quod per Sedem Apostolicam unquam provisum fuerit tanquam Principalis Dignitas vigore *sapientiæ Regule quartæ*, ut testantur Archiville Communitatis Presbyterorum dictæ Ecclesiæ eodem *Summ. num. 3.* talis enim observantia operatur, ut quamvis *Regula* per expressa verba Indulti non excluderetur, adhuc tamen per contrariam consuetudinem, quælibet interpretatio esset faciendæ pro illius exclusione, ut bene *Card. de Luca de Benef. disc. 6. n. 12. Rota coram Buratt. dec. 570. n. 2. & in Parmen. Beneficii 28. Januarii 1701. §. Ponderabant, coram R. P. D. Scotto Urbis Gubernatore.*

Et ita utraque &c.

Eñno P R I O L O.

Urgellen. Statuti.

Mercurii 27. Junii 1699.

ARGUMENTUM.

Capitulum habet potestatem statuendi super iis, quæ concernunt ordinationem Chori, & administrationem Distributionum, sed hæc facultate non potest uti, in solum præjudicium Beneficiorum, & in particulare Canoniorum commodum, cum tali casu Statutum propter inæqualitatem dicitur injustum, nec potest abrogare inveteratas Ecclesiæ consuetudines, nisi fæ conformaret Juri Communi, vel Decretis Sacræ Congregationis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti Series.*
- 2 *Sententia arbitramentalis acceptata, & observata habet vim rei judicate, & reputatur transactio.*
- 3 *Quod sit in Claustro Ecclesiæ, dicitur fieri in ipsa Ecclesiæ.*
- 4 *Observantia declarat Sententiam in ea parte, in qua aliqua cadere posset ambiguitas.*
- 5 *Observantia non censetur interrupta per actus contrarios, si post illos secuta fuit acquiescentia.*
- 6 *Punctator non potest dare licentiam abessendi à Choro, in præjudicium aliorum interessentium.*
- 7 *Capitulum non potest condere Statutum, quod solum tendas in præjudicium Beneficiorum.*
- 8 *Neque valet statuere contra inveteratas Ecclesiæ consuetudines.*
- 9 *Limita in casu, quod consuetudo esset juri conformis, vel Decretis Sacræ Congregationis.*
- 10 *Declaratio dummodo Statutum sit omnino conforme prædictis Decretis;*

DE-

D E C I S I O XLVIII.

Sancivit Capitulum Urgellense, nè illi, qui celebrant Miffas in Capellis fitis intra Clauftrum Ecclefie, de eo tempore lucrarentur Distributiones quotidianas: Unde, occasione hujus Statuti, excitata controverfia fuper illius executione, A. C. Origus mandavit manuteneri Beneficiatos in poffeffione lucrandi dictas Distributiones quotidianas, five Miffam celebrant intra Navim Ecclefie, five intra illius clauftrum, & Signatura, agnita iuftitia iudicati, illud comprobavit, refcribendo cum claufula fine præjudicio; delatamodo mihi caufa in ulteriori gradu appellationis, dedi dubium ad Infantiam Capituli, An, & de cuius bono Jure confisteret, etiam ad effectum Manutentionis, & in hodierna audientia illud refolutum fuit favore Beneficiatorum.

Ratio ita decidendi defumpta fuit ex Sententia arbitramentali lata ufque de anno 1532. in hac enim ftatuitur, quod, ut melius percipiantur Distributiones abique fcrupulo confcientie, & ut melius Deo ferviatur, illa folum concedantur intereffentibus Divinis Officiis, nifi aliquod iuftum impedimentum caufet, ut d. Choro egrediantur, & redeant ante fuam horam ad Chorum, nifi eveniat, quod Miffam celebrent, & ifti tales habeantur, uti præfentes: unò fi Beneficiati quando Miffam celebrant habentur ac fi effent actualiter præfentes, non poteft illis denegari Distributionum participatio, nè intervertatur difpofitio Sententie, quæ cum fuerit ab ipfo Capitulo acceptata, & obfervata, habet vim rei iudicatæ, & dicitur potius vera tranfactio, quam Sententia, & laudum, ut ait Bald. conf. 415. numer. 2. lib. 1. Honded. conf. 61. numer. 12. lib. 1. cum aliis pluribus relatis in Albanen. laudi 4. Maji 1697. §. Agitur fiquidem, cor. bon. mem. Emerix confirmata 24. Januarii 1698. §. Hoc unum, coram Me.

Non relevante, quod Sententia intelligi debeat dumtaxat in eo cafu, quo Miffæ celebrantur in ipfa Navi Ecclefie, ideoque fuffragari non poffit Beneficiatis in alio cafu, quando nempe, egrediendo extra navim Ecclefie, illas celebrant in Clauftro ipfius Ecclefie.

Quandoquidem hoc obiectum, fuper quo principaliter infiftebant Scribentes pro Capitulo, vifum fuit omnino infufiftens, non folum quia Sententia, quæ generaliter loquitur, eft etiam generaliter intelligenda, & id, quod fit in Clauftro Ecclefie, fieri dicitur in ipfa Ecclefia, cum Clauftrum fit pars ipfius Ecclefie, & notant, Bart. in l. fi quis fugitivus ff. de edit. edict. Bertach. in reperi. V. clauftrum, & del Ben. de Immunit. tom. 2. cap. 16. dub. 9. feff. 6. n. 1. cum feqq.

Sed fortius, quia fi verba Sententie fuiffent dubia, & ambigua, declarata remaniffent ex fubfecuta obfervantia; confat enim poffe latam Sententiam arbitramentalem, quod Beneficiati, quoties celebrant in Clauftro, participarunt etiam de Distributionibus, ac fi fuiffent actualiter præfentes in Choro: Un-

dè fi Sententia mandat, quod illi qui Miffam celebrant, ifti tales habeantur uti præfentes, certè quod illa comprehendere voluit, tam ipfam Ecclefiam, quàm Clauftrum Ecclefie, quia alias fi utrumque locum non comprehendiffet, Capitulum non permiffiffet in tanto temporis defluxu, Beneficiatos celebrantes in Clauftro, participaffe de Distributionibus tanquam præfentes, ideoque fit, ut tanta fit vis, & efficacia obfervantie, ut ifta aperte declarat, quomodo veniat intelligenda Sententia in ea parte, in qua cadere poffet aliqua ambiguitas ad Text. in l. fi de interpretatione ff. de legib. Rot. in recentior. dec. 158. n. 11. & dec. 38. n. 36. cum feqq. par. 19. & alibi fepe.

Nec obfervantia dici poteft interrupta ex refolutionibus Capituli in contrarium emanatis; nam cum poffe illarum publicationem, Beneficiati, adhuc celebrando in clauftro, participaverint de Distributionibus, tanquam præfentes, hoc fanè demonftrat, prohibitiones per Capitulum factas, non fuiffe in hac parte executioni demandatas, quia nullibi confat contravenientes fuiffe etiam per unicam vicem mulctatos, immo fubfecuta acquiefcentia Capituli clarius offendit, confuetudinem participandi Distributiones etiam in cafu, quo Miffæ celebrantur in Clauftro, femper fuiffe in viridi obfervantia, per ea, quæ tradunt Lotter. de Re Benef. lib. 2. quæft. 31. num. 29. Poffb. de Manut. obferv. 53. n. 28. Rota in rec. dec. 797. num. 16. cum feqq. par. 18. & in Cavallicen. Bannalitatibus Furni fuper Manutentione 26. Junii 1697. §. Nec talis obfervantia, cor. Me.

Citra quod replicari poffit, Beneficiatos in tantum non fuiffe mulctatos, quia quando celebrant in Clauftro, hoc fecerunt cum permiffione, & licentia punctatoris Capituli, nam hæc replicatio non fubfiftit in facto, Teftes enim deponunt, non fuiffe à Beneficiatis petitam licentiam, fed potius Punctatorem fuiffe per eos requifitum, nè eos punctaret, quia ibant ad celebrandam Miffam in Clauftro; ideoque fi allegando iuftam caufam non fuerunt punctati, dicendum eft, hoc factum fuiffe in fequelam Sententie, & obfervantie in Ecclefia vigentis, quia Punctator ratione proprii Officii, nec potuiffet dare licentiam, & permissionem abeffendi à Choro, & quatenus Beneficiati, celebrando in Clauftro, reputari debuiffent, ac fi effent abfentes, habilitari non potuiffent per Punctatorem in præjudicium aliorum intereffentium, ut in fortioribus terminis cenfuit Sacra Cong. 6. relata per Garz. de Benef. par. 2. cap. 3. n. 51. verf. ad 3. non poteft Barbofi. de Offic. & Potest. Epifcop. par. 3. alleg. 61. n. 24. & de Canonie. & Dignit. cap. fin. n. 75.

Nec bonum Jus Capituli fundari poteft fuper abfolute, & generali poreftate ftatuendi, quam habet fuper iis, quæ fpecialiter concernunt ordinationem Chori, & adminiftrationem Distributionum; nam cum Canonici Miffam celebrare foleant in Navi Ecclefie, Beneficiati verbò in Clauftro, hoc Statutum totaliter redunderet in commodum ftatuentium, & folummodo tenderet in præjudicium Beneficia-

ficiatorum, unde etiam si esset iustum ratione constituti, redderetur tamen, propter illius inaequalitatem, iniustum, & iniquum respectu constituentium, quia hoc esse debet cuiuscunque legis universale principium, ut quod quisque Juris in alterum statuerit, eo uti debeat, quo neglecto, quicquid fit, ex malo zelo procedere dicitur, ut advertit *Textus in cap. cum omnes ibique Baldus, de constit. & egregie Rot. in Synodina Praeminentiarum 21. Februarii 1687. §. Cum etiam quia, & 9. Julii ejusdem anni §. Unde quamvis, coram Reverendiss. Turonen.* ultra quod etiam si tenderet in utilitatem Ecclesiae, & in augmentum Cultus Divini, adhuc tamen illius dispositio remanere deberet sine effectu, quia Capitulum nec potest, nec debet statuere contra inveteratas Ecclesiae consuetudines, ut videre est in *d. cap. cum omnes ibique Gloss. V. institutum, cum qua concordant, Innoc. in princ. & num. 2. Panormit. pariter num. 2. & alii repetentes relati in dicta Synodina Praeminentiarum 21. Februarii 1687. §. Nullitas, cum aliis seqq. coram Reverendiss. Turonen.*

Nec dicatur, quod Capitulum uniformando se cum *Decretis Sacrae Congregationis*, & ita redeundo ad jus commune, potuerit etiam contra consuetudinem statuere, juxta ea, quae tradit *Rota dec. 375. num. 4. part. 2. rec.* nam decreta in contrarium adducta indistincte prohibent celebrationem Missae de tempore Divinorum Officiorum sub poena amissionis Distributionum, Statutum verò non prohibet indistincte, sed excipiendo Ecclesiam, prohibet solum in casu, quo Missae celebrantur in illius claustris: Unde cum ex hoc aperte dignoscatur quanta sit dissimilitudo inter Statutum, & Decreta, & ista dissimilitudo solum sit praeparata ad Beneficium statuentium, nullo pacto dici potest, quod Capitulum voluerit se cum illis uniformare: & satis est, quod addit consuetudo, & Sententia in contrarium, prout hic, ut decreta locum non habeant in executibus à Choro pro celebrando Missae

10 Sacrificio, ut in puncto tradunt *Garz. de Benefic. part. 3. cap. 2. num. 401. Monet. de Distribut. part. 2. quest. 11. n. 36.*

Et ita omnis aliis levioris ponderis, responsum fuit, utraque &c.

R. P. D. C R I S P O.

Vvortmatien. Decanatus super Declaratoria.

Luna 13. Maji 1709.

ARGUMENTUM.

Danda est Declaratoria contra Capitulum, contumax in restituendis integrè fructibus, redditibus, ac Distributionibus quotidianis Canonico spoliato; quae omnia eidem restituenda sunt, etiam non refederit, propter impedimentum sibi praestitum à Capitulo.

SUMMARYUM.

1 Non docto de partitione mandato de Manu-

tenendo, tam per effectivam traditionem possessionis, quam per fructuum restitutionem, contra inobedientes relaxanda venit declaratoria.

2 Fructus, redditus, ac Distributiones quotidianae, Canonico spoliato competentes, veniunt in sequelam manutentionis.

3 Canonici residere impeditur ex facto Capituli, licet fructus sua Praebenda, ac Distributiones quotidianas potest lucrari, eidemque per Capitulum, quicquid sibi appropriavit, est restituendum, & n. 4.

5 Etiam lis super fructibus, & Distributionibus quotidianis dat justam causam absentia.

6 Simplex fides Notarii, qua non fit de actu, coram se rogato, nullum probationis gradum constituit.

7 Non potest Capitulum auctoritate propria ad sui beneficium erogare fructus, spectantes ad Canonicum, impeditum restituere ex positivo facto Capituli.

8 Non obstat, quin relaxetur declaratoria, illiquiditas summa restituenda, nisi ostendatur animus parendi, petendo liquidationem, facto deposito alicujus modice summa, cum oblatione solvendi residuum, postquam fuerit liquidatum.

9 S. Rot. Tribunal hanc pietatem adhibere solet in materia declaratoria relaxanda, ut alicujus mensis tempus ad parendum indulgeat.

DECISIO II.

Postquam Michael Staffen, in Ecclesia Collegiata Sancti Pauli Vvortmatien. de Decanatu fuerat à S. Sede provivus, ac vigore mandati de immitrendo per Reverendissimum Nuncium executores Literarum Apostolicarum Decreti, aequalem quoque possessionem per Canonicum Scholasticum, nomine aliorum Canoniorum absentium, ipsi traditam feliciter reportaverat; Canonici aegre ferentes, praedictum Michaellem in Decanatu ipsis praesidere sub praetextu, quod Decanatus possessionem capitaliter non apprehendisset, post alicujus temporis decursum ipsius possessionem Joanni de Berges tradiderunt, ac de facto de Decanali possessione, ac Praeinentia praestatum Michaellem spoliaverunt. Hinc ipse post varia Judicia, & acta, prius in partibus gesta, recursum habuit ad Signaturam Justitiae, ut sibi viam à Canonici indebitè illatam repararet, atque ab eadem obrinuit, Causae cognitionem delegari nostro Tribunali cum clausula *purgatis attentatis*, cujus rescripti vigore Signaturae Auditor manutentionem dicto Michaeli spoliato concessit in quasi possessione Decanatus, & Jurium Decanatum, ac restitutione Vinearum, quod tamen propter Capituli perniciam in parendo, per longum tempus executioni demandari non potuit, ita quod pluries, & pluries contra Capitulum per dictae Signaturae Auditorem litterae declaratoriae fuerint decretae, donec tandem ad pristinam possessionem Decanatus fuit restitutus; Ac interim etiam cor. bo. me. Muto, cui vigore dicti rescripti,

ad Rotam, devoluta fuerat Causa super mantentione inter Joannem, & Michaellem propofito dubio: *An, & cui ex ipfis effet danda mantentio*, favore Michaelis responfum emanavit, ut in *dec. emanata sub die 19. Junii 1705. cor. d. bo. me. Muto*, illiusque vigore devenit etiam fuit ad Causæ expeditionem. *coram Me*, in locum dicti *bo. me. Muto* fufpecto, ac expedito deinde mandato de mantenenendo, Canonicis postea personaliter notificato, ac servatis solitis terminis ad docendum de partitione, nec adhuc Canonici dicto mandato de mantenedo, mediante restitutione fructuum, doceant integraliter paruisse; ad Infantiam igitur ipsius Michaelis, in presenti propofitum per me fuit dubium; *An fit danda declaratoria, & illam esse dandam præfixo termino trium mensium d. die intimatiois facienda in partibus*, Domini respondunt.

Siquidem cum Decanus obrinuerit à nostro Auditorio mantentionem in quasi possessione sui Decanatus, postquam servati apparent soliti termini ad docendum de partitione, nisi Canonici doceant in omnibus integrè paruisse mandato de mantenedo, tam per effectivam traditionem possessionis, quàm mediante restitutione fructuum Decanatus, qui veniunt in sequelam prædicti mandati, venit contra ipsos tanquam inobedientes, ad hoc, ut fe protinus emendent, relaxanda declaratoria *Posf. de Mant. observ. 103. num. 5. Rot. cor. Mobedan. dec. 1. de sent. Excom. coram Royas dec. 170. n. 2. cor. Emeric Jun. dec. 179. num. 1. & in rec. dec. 320. num. 1. part. 10. & dec. 142. num. 1. & 2. part. 12.*

Nec valet dici, quod Canonici jam paruerint, ex quo per publicum Instrumentum declaraverunt recognoscere Michaellem in Decanum, eique tradidisse Claves Sacristiæ, & sigillum Capitulare, & sic restituerint ad pristinum Statum possessionis, ad quem vigore mandati de mantenedo fuit reintegratus; Quoniam actus prædicti non important integram reintegrationem, ac totalem executionem mandati de mantenedo, ex quo adhuc restituendi remanent fructus, & redditus Præbendæ Decanalæ, ac Distributiones quotidianæ, qui veniunt in sequelam mantentionis, & habentur, ac essent specificè in mandato de mantenedo comprehensæ, ut probat *Posf. de Mant. observ. 74. n. 1. & 2. Corrad. Prax. Benef. lib. 2. cap. 16. num. 31. & 32. Rot. cor. Roy. dec. 173. n. 1. & 3. & in rec. dec. 220. num. 20. & 21. part. 10.*

Nullatenus relevant duplici exceptione, qua Canonici prætenforum fructuum, & Distributionum restitutionem evitare contendunt, quod videlicet cum Michael Decanus non refeedit, fructus suæ Decanalæ præbendæ prætere non valeat, nec minus Distributiones quotidianas, ac dato etiam, quod licet absens fructus, & Distributiones lucrari potuisset, adhuc, cum illi consumpti fuerint in necessaria Ecclesiæ refectione, non possint hodie à Capitulo restitui.

Quoniam neutrum objectum visum fuit relevare, nam & si absentia sermo habetur, illa liquido consistit non secum ferre amissionem

fructuum, & Distributionum, quia cum Decanus ab ipsomet Capitulo de Decanatus possessione fuerit spoliatus, grave habuit impedimentum sibi per Caputulum præstitum non residendi, & sic durante spolio commissio ex facto positivo Canonicorum, ac ab eisdem residere impeditus, fructus Decanalæ Præbendæ, ac Distributiones quotidianas licet potuit superlucrari, ac id, quod Caputulum indebitè sibi appropriavit, eidem Decano omni Jure restituendum venit *Prob. ad Monach. cap. 1. n. 22. de Cler. non resid. in 6. Calder. cons. 15. de praben. Barb. de Canon. & Dignit. cap. 24. num. 4. Corrad. in Prax. Benef. d. lib. 2. cap. 18. num. 32. Card. de Luc. de Jud. dist. 18. num. 6. Pignat. consult. 48. n. 10. & 17. tom. 5. Rot. cor. Mobed. dec. 5. de prab. & cor. Coccin. dec. 22. num. 1. & per tot.*

Signanter etiam hic disponente specificè Constitutione B. Pii V. incipiente -- *Cordi nobis est in ordine la 104. in qua præcisè caveatur, ut si Canonici impediatur per Caputulum, nè in Ecclesia resideat, quod tunc fructus, & Distributiones non possit Caputulum sibi appropriare, sed illas deponere teneatur*, ad hoc ut lire terminata, in casu videlicet Canonico restituantur, de qua apud *Pignattell. consult. Canonica. 48. num. 16. & 17. tom. 5. Rota cor. Pania dec. 733.*

Et quamvis spoliū duraverit usque ad annum 1703. quo tempore ad possessionem Decanatus Michael fuit reintegratus, attamen etiam post dictum tempus fructus erant debiti, non obstante absentia, nam adhuc lis duravit cum Capitulo, & Joanne Berges, à dicto Capitulo vigore electionis in possessionem Decanatus immisso, prout resultat in *Decisione Vvormatien. Decanatus 19. Junii 1705. cor. bo. me. Muto*, ac etiam cum Capitulo detrectaret restituere fructus, & Distributiones, durabat etiam antiqui spoliæ residuæ, per quam abesse ex causa prædictæ litis opus habuit, necnon etiam cum Capitulo esset sub censuris ad Infantiam ipsius Michaelis innodatum per Auditorem Signaturæ Justitiæ ob non partitionem, hæc omnia iustam, & legitimam Causam non residendi præbuerunt, ac ex eo fructus, & distributiones, non obstante absentia, erant debiti *Pignattell. consult. 150. num. 1. tom. 4. & consult. 117. num. 17. Gratian. Discept. foren. cap. 591. num. 34. Ventrigl. in Praxi Ecclesiæ part. 1. amot. 19. §. 1. num. 12. & 13. Adden. ad Gregor. dec. 341. sub lit. A.*

Eiusdem pariter irrelevantiæ recognita fuit altera exceptio, quod fructus Decanatus Caputulum erogaverit pro refectione Ecclesiæ, occasione belli combustæ; De hoc enim non exhibetur sufficiens documentum, ac simplex fides Notarij, qui de hoc testatur, referendo se ad libros, & computa ipsi à Canonico Seniori exhibita, cum non versetur in actu coram se rogato, nullum penitus gradum probationis constituere valet *Rot. decif. 184. num. 3. & dec. 471. num. 9. coram Dinozetti. Jun. & dec. 710. num. 5. cor. Merlin. & in rec. decif. 502. n. 21. part. 19. tom. 2.*, signanter quia ex attestazione contraria Canonicorum Juniorum *Summ. Michaelis num. 11. contrarium.*

evincitur, qui deponunt etiam, quod computa, & libros nunquam Canonici exhibuerint, & quod ex redditibus Ecclesie absumperint
 7 duodecies mille florenos; Addito etiam, quod non erat in facultate Capituli pro sui libito fructus Decanatus, quos vigore Constitutionis B. Pii V. tenebatur reservare pro Decano, postquam in lite Victor evasisset, illos erogare in restaurationem Ecclesie sine consensu ipsius Decani, & sine superioris auctoritate; Ex eo igitur restitutionem evitare non valet.

Constituto ex his, quod Canonici teneantur ad fructuum, & distributionum restitutionem, non venit attendendum ad effectum suspendendi declaratoriam, quod fructus predicti debeant prius liquidari ad hoc, ut Capitulum possit videre ad quid, & quantum teneatur, ne sub incertitudine summæ declaratoria relaxetur. Etenim ad effectum, ut Capitulum mandato de manutenendo parulisse doceatur, debebat petere liquidationem, ac se promptum, & paratum restituendi fructus exhibere, facto deposito alicuius licet modicæ summæ, cum obligatione solvendi residuum, postquam fuerit liquidatum, sed illud cum nihil ex parte sua expleverit, ex quo argui posset de eius animo prono parendi mandatis rotalibus, & semper continuavit, prout adhuc continuat in ejus pertinacia, impugnando totis viribus restitutionem fructuum, eo casu declaratoria relaxatur, ad hoc ut monitis postea fructus restituere incipiat, *Postb. de Manut. observ. 103. num. 20. & seqq. Add. ad Dec. Buratt. dec. 947. lit. B. & prius in Addit. ad dec. 17. num. 6. Rota in rec. dec. 220. num. 17. & 18. part. 10. & dec. 137. num. 9. & seqq. part. 19.*

Verum Domini benignius agendo, licet potuerint sine ulla temporis dilatione statim devenire ad concessionem declaratorie, tamen indulserunt terminum trium mensium, à die intimationis faciendæ in partibus, ad hoc ut Capitulum agnoscere possit, in quo defecerit, & hoc interim curet sui debiti satisfactionem, ut sic parendo evitet excommunicationem, prout passim observat Pietas Tribunalis, & præcipue dum agitur de inferendo hoc
 9 spirituali vulnere contra Ecclesiasticos, eisdem alicuius mensis tempus ad parendum semper indulgens, ut alias fuit observatum, & signanter dictum fuit in *Baren. Testamenti super declaratoria 4. Junii 1708. S. Potuisset, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Et ita utraque Parte informante &c.

R. P. D. M U T O.

Vvormatien, Decanatus.

Veneris 19. Junii 1705.

A R G U M E N T U M.

Quis dicatur legitimus possessor sui Beneficii, ad effectum obtinendi Manutenentionem.

S U M M A R I U M.

- 1 Possidenti auctore Prætoris, ritè, & rectè procedente, deneganda non est manutenentio.
- 2 Rescripta Signaturæ Justitiæ refricare non licet.
- 3 Quando Canonici, propter bellum, seu aliam causam, se congregare non possunt, sed reperiuntur dispersi in longinquis partibus, tunc totum Jus Capituli dicitur residere penes Canonicum præsentem, etiam si unicuique existat.
- 4 Ratificatio Canonicorum, & Capituli sufficit ad convalescendam possessionem, quæ Capitulariter capta non fuerit.
- 5 In concursu duorum possidentium, manutenendus est qui habet possessionem anteriorem.
- 6 Possessio capta, non citato altero, in possessione existenti, est nulla, spoliatoria, & non manutenibilis.

D E C I S I O L.

EO sub fundamento, quod electio ad Decanatum in Ecclesia Collegiata Sancti Pauli Vvormatien. facta in personam Canonici Joannis de Berges per Capitulum ejusdem Ecclesie, effect nulla, quodque intra novum terminum ad faciendam electionem præfixum, ad eam eventum non fuerit, obtinuit Michael Staßen unus ex Canonicis Capitularibus dicte Ecclesie usque de anno 1697. de dicto Decanatu à Sede Apostolica providi, directisque Literis Reverendissimo Nuncio Coloniensi. coram eo, tam Capitulum dicte Collegiatae Ecclesie Capitulariter congregatum, quam Joannes Berges citati fuerunt, Causaque prosecuta, obtinuit Provius Apostolicus Sententiam super executione suarum Literarum, & illius vigore mandatum de immittendo ad sui favorem expediri obtinuit, executioni demandatum mediante possessione ei tradita à Canonico Scholastico, nomine Capituli, in aliorum Canonicum absentia.

Habita istorum notitia à ceteris Canonicis Capitularibus dicte Ecclesie, hinc inde in exilium dispersis, Literas congratulatorias eidem Michaeli tanquam Decano scripserunt, aliasque interesse Ecclesie concernentes. Verum quia post lapsum aliquorum annorum, nempe die 30. Junii 1699. nonnulli Capitulares congregati in Domo Scholasticæ possessionem dicti Decanatus tradiderunt præfato Joanni de Berges, hinc introducta lite, discussaque Causa prius coram Vicario Vvormatien. & deinde coram Decano Collegiatae Ecclesie S. Cuniberti, quia hoc interim in spretum litis pendentiæ Michael coactus fuit restituere Claves Sacristiæ, Sigillum Capitulare, & bis centum Florenos penes ipsum existentes, ad instantiam ejusdem fuit Capitulum condemnatum ad purgationem attentatorum prius in partibus, & deinde à Signaturæ Justitiæ, quæ Causam nostro Tribunali commisit cum clausula *purgatis attentatis*, & in istius rescripti sequelam obtinuit idem Michael mandatum de manutenendo in quasi possessione Decanatus Clavium

vium Sacrificii, Sigilli Decanalis, aliorumque, quibus fuerat per Capitulum pendente lite de facto spoliatus.

At quia his non obstantibus Capitulum, & Joannes Berges ab ipso electus, freti suis Juribus, credebant ipsis debitam esse manutentionem, ideo commissionem Signaturæ mihi præfentari curarunt, & subscribi à me dubium -- *An & cuiusvis auctoritate manutentionem* -- quod cum in hodierna audientia proposuerim, responsum obtinui -- *Dandam esse manutentionem Michaeli.*

Docet enim Michael se fuisse à Sancta Sede provifum anno 1697. de controverfo Decanatu, & obtiniffe Sententiam à Nuncio Colonien. super executione Literarum Apostolicarum, citatis tam Capitulo, quàm Joanne Berges ab eo electo, & successivè vigore mandati de immittendo quietè, & pacificè Decanatus possessionem adeptum fuisse, eique per Capitulum traditas fuisse Claves Sacrificii, & Sigillum Capitulare, ac proinde eidem possidenti auctore Prætoris ritè, & rectè procedente, debita est manutentio *Posib. de Manut. observ. 12. num. 1. Rot. post eum dec. 233. num. 1. & 2. & dec. 235. num. 1.*

Potissimè quia Michael reputatus fuit pro possessore legitimo à Signatura Justitiæ, dum pro effectu purgationis attentatorum illi manutentionem concessit, & Literas declarationis contra Capitulum ob non partitionem dicto mandato relaxavit, & propterea amplius illa non potest contrahere, cum rescripta, & gesta à Signatura Justitiæ resciscere non liceat, *Rota in Senogallien. Legatorum 13. Junii 1697. §. Validitas, coram Reverendissimo D. meo Decano Romana Momili 27. Novembris 1699. §. Inevitabiliter, coram R. P. D. meo Anfaldo, Romana Locorum Montium 3. Februarii 1700. §. Omnemque, coram eodem, Romana, seu Neapolit. Pecuniaria 2. Decembris 1701. §. Validitas, cor. R. P. D. meo Scotto cum aliis adductis in Romana Status Zagaroli 27. currentis anni §. Ex quibus, coram Me.*

Non attento quod possessio Michaelis, tanquam non capta Capitaliter, non sit manutentibilis; Quia cum omnes Canonici essent absentes, & per varias partes dispersi, dempto unico Canonico Scholastico, qui nomine Capituli possessionem vigore mandati de immittendo decreti à Reverendissimo Nuncio Colonien. Michaeli tradidit, illa dicitur capta Capitaliter, nam ubicumque Canonici propter bellum congregare se non possunt, & neque in Ecclesia, neque in Civitate resident, sed reperiuntur dispersi in exilio in longinquis partibus, tunc totum Jus Capituli, & tota potestas Capitalis dicitur permanere penes Canonicum præsentem, etiam si unus existat, ut tradunt Innocent., & Panormitan. in cap. cum nobis, de electione. Laiman. de Prælat. Eccles. quæst. 36. Encell. de elect. potest. §. 1. Barbos. de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 1. sub num. 74. & cap. 19. num. 46. & sub n. 86. Bonacin. de Legibus disput. 1. quæst. 1. punct. 3. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quæst. 18. n. 6. Lavor. Var. Lucubrati. tit. 4. cap. 6. num. 26. Rota in Majoricen. Benefic. 15. Junii 1699. §. Arristi, cor. R. P. D. meo Anfaldo, & 26. Mar-

tii 1700. §. Minus obstat, cum duobus seqq. coram Me.

Fortius quia cæteri Capitulares absentes, post traditam nomine Capituli à Scholastico possessionem, illam verbis, & facto ratificaverunt, nam omnes Capitulares Epistolæ congratulatorias eidem Michaeli tanquam Decano conscripserunt, & universum Capitulum de anno 1697. à Decano convocatum, se excusavit, non posse congregari propter metum belli, cumque uti Decanum recognovisset liquet ex confessione judicialiter emissâ, de qua in Summaria Michaelis num. 10. Proinde hæc ratificatio Canonico, & Capituli sufficit ad convalidandam possessionem, quæ capitaliter capta non sit, *Posib. de Manut. observ. 30. num. 5. & 7. Adden. ad Gregor. dec. 364. num. 6. circa finem, Rot. cor. Casador. dec. 17. num. 3. de caus. posses. & proprietat. in recent. dec. 91. n. 6. part. 1. & apud Posib. de Manut. dec. 95. n. 2.*

Minus obstat possessio capitaliter capta à dicto Joanne de Berges. Tum quia ista tanquam capta de anno 1699. est posterior, & non manutentibilis, in concursu possessionis quibus annis ante capte à Michaeli, qui est manutentendus, exclusio Joanne habente possessionem posteriorem, *Rot. apud Posib. de Manut. dec. 92. num. 1.*

Tum etiam quia Joannes non cepit possessionem de manu Executoris, neque citavit Michaeli legitimum Possessorem Decanatus, qui in vim Sententiæ eodem Joanne citato, obtentæ à Nuncio Colonien. reperiebatur in possessione, ac propterea illius possessio, uti nulla, & spoliativa non est manutentibilis, in puncto *Rot. apud Posib. de Manut. dec. 14. num. 4. dec. 10. num. 3. & 4. decif. 173. num. 2.*

Et ita DD. prætermiffa disputatione validitatis, vel invaliditatis Electionis à Capitulo factæ in persona Joannis, de quo agendum erit in alio Judicio, non in præfenti, ad simplicem manutentionem restricto, in quo attendi debet sola possessio, responderunt,

Utraque &c.

V O T U M

Eminentissimi, & Reverendissimi D.

CARDINALIS SPERELLI

In Causa

Münsterbinnen, seu Nullius Cerignolæ
Concordiæ.

ARGUMENTUM.

Prælati Inferior, prætendens Territorium separatum, debet docere de privilegio clario, vel de immemorabili, canonizata per rem judicatam, vel saltem de quadragenaria cum titulo colorato. Episcopo Viciniori competit Jus Visitandi tanquam Sedis Apostolicæ delegato loca Nullius Diocesis, etiam si Prælati Inferior exerceat Jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio.

ritorio separato. Concessio Dimissorialium, five ordinatio Subditorum Secularium Prælati Inferioris spectat ad Episcopum Viciniorum. Procuratio est debita Episcopo Viciniori visitanti loca Nullius Diocesis.

cilii sess. 24. cap. 9. de refor.
20 *Resolutio hujus Cause* in Sac. Congregatione Concilii.

D E C I S I O I I.

S U M M A R I U M.

- 1 *Refertur facti series.*
- 2 *Probatio Territorii separati debet fieri vel per privilegium literale, vel per immemorabilem, vel quadragenariam cum titulo colorato.*
- 3 *Alioquin locus præsumitur esse intra fines Diocesis.*
- 4 *Ex Mappa Topographica, judicialiter non confecta non probatur Territorium.*
- 5 *Oppidum censetur esse de Diocesi, cui adheret.*
- 6 *Episcopo Viciniori competit Jus visitandi loca Nullius Diocesis.*
- 7 *Episcopus Vicinior debet admitti ad plenariam Visitationem in locis Nullius Diocesis.*
- 8 *Prædictam Visitationem potest Episcopus explere quolibet anno.*
- 9 *Episcopum Viciniorum non posse visitare loca, in quibus Prælatus inferior, præter exemptionem passivam, exercet Jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato, tenent aliqui DD.*
- 10 *Huiusmodi opinio reprobat ex mente Sac. Congreg. Concilii, & Rotæ Romanæ.*
- 11 *Contraria opinio procedit respectu Ecclesiarum Regularium, quia Concilium loquitur tantum de Ecclesiis Secularibus.*
- 12 *Non adversatur prædictæ Sententiæ præcis Sac. Congregationis Episcoporum, quæ solet aliquando in huiusmodi locis Nullius Diocesis, deputare speciales Visitatores, & assertur ratio.*
- 13 *Prælati inferiores, etiam cum Territorio separato, non possunt amplius vigore Concilii sess. 23. cap. 10. de reformat. conferre Ordines minores, vel dimissorias concedere eorum Subditis Secularibus.*
- 14 *Reprobantur DD. sentientes, Prælatos Inferiores cum qualitate nullius, posse concedere prædictas Dimissorias, & firmatur hoc competere Episcopis Vicinioribus, nisi habeant speciale indultum post Concilium Trident.*
- 15 *Universitas Laicalis non potest obligari ad solvendam procuracionem Episcopo visitanti sine Principis assensu.*
- 16 *De Jure, & generali consuetudine Universitatis Laicalis non tenetur ad dictam procuracionem.*
- 17 *Procuracionis solutio ab Universitate Laicali præsumitur facta ex mera liberalitate, quæ non producit titulum contractuum.*
- 18 *Est in facultate eorum, qui visitantur, vel subministrare Visitatori moderata visitalia, vel solvere in pecunia juxta solitum.*
- 19 *Resolvitur Episcopum Minerbini posse visitare locum Cerignolæ, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatum, ad formam Con-*

Episcopus Minerbini, Archipresbyter, & Canonici Collegiæ Ecclesiæ S. Petri Terræ Cerignolæ in Apulia porrexerunt Sanctissimo Domino Nostro preces, ad hanc Sac. Congregationem remissas, pro confirmatione Concordiæ, quam sub reservatione Beneplaciti Apostolici inlverunt, ut aliquando finem imponerent antiquissimæ controversiæ, primò in S. Rotæ Auditorio coram Lancellotto introductæ, ac subindè in hac S. Congregatione prosecutæ.

Controversiæ summa in eo constituebatur, num scilicet Archipresbyter Cerignolæ, qui à Jurisdictione Minerbini, & alterius cujuscunque Episcopi se exemptum esse, ac in dicto Oppido Cerignolæ Jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato habere, & exercere contendit, Literas Dimissoriales pro collatione Ordinum, ad quoscunque Catholicos Antilitites directas, suis Subditis concedere posset; vel potius teneretur eisdem Subditos ordinandos cum Literis Commendatitii, seu Testimonialibus, remittere ad Episcopum Minerbini, uti Viciniorum.

Disceptabatur insuper, an eadem Episcopo Minerbini, competere Jus visitandi ratione Vicinioritatis dictam Ecclesiam Cerignolæ, quæ in Nullius Diocesi existere dicitur, & ab Archipresbytero regitur, tanquam à proprio Prælato cum præterita Jurisdictione quasi Episcopali, ac Territorio separato.

Succubuerat in omnibus Archipresbyter: Sacra enim Congregatio, audito etiam Episcopo Afulano, qui eadem Jura Vicinioritatis vindicare conabatur, sub anno 1660. declaravit, Jus visitandi dictam Ecclesiam competere Episcopo Minerbini, uti Viciniori.

Cumque sub die 16. Maji 1699. conquestus esset Episcopus Minerbini, quod rejectis Literis Dimissorialibus ad ipsum directis pro ordinatione nonnullorum Subditorum, dicti Archipresbyteri, ausus fuerat idem, Archipresbyter cum similibus Literis Dimissorialibus eisdem ordinandos remittere ad Episcopum Afulanum; Auditis omnibus interesse habentibus, ac audito desuper etiam Episcopo Lavellensi, qui interea insurrexerat, & in possessione controversiæ Vicinioritatis se esse affirmabat, Sacra Congregatio censuit -- *manutenendam esse Episcopum Minerbini in possessione, vel quasi exercendi ea, quæ sunt Ordinis, & Jurisdictionis ratione Vicinioritatis.*

Hicce Resolutionibus non acquirerat Archipresbyter, qui adnitens se, suamque Ecclesiam in omnimoda libertate confovere, Anno 1704. sub prætextu antiquæ litis pendentis ad S. Rotæ Tribunal divertit, & coram bon. mem. Muto Monitorium extorsit, quo inhibebatur Episcopo Minerbini, nè ad Visitationem Ecclesiæ Cerignolæ procederet. Retamen ad Signaturam Sanctissimi delata, sub die 22. Decembris 1705. prodit Rescriptum, ejusmodi Cause cognitionem ad hanc Sac. Cong.

Congregationem fpectare declarans.

In hoc rerum ftatu devenitum fuit ad Concordiam, pro cuius confirmatione supplicatur: Ac præmiſſa luculenta narrativa, qua exemptio, tam paſſiva, quàm activa dicti Archipreſbyteri cum Territorio ſeparato, & Jurisdictione quaſi Episcopali in Clerum, & Populum dicti Oppidi Cerignolæ ſtabilitur, & aſſeritur, primo loco conventum fuit: Quod Archipreſbyter pro tempore, cetero Ordinarius Cerignolæ, teneatur in poſterum cum Literis Teſtimonialibus, ſeu Commendatitulis ſuos Subditos Prima Tonſura initiandos, vel ad Minores, & Majores Ordines promovendos mittere ad Episcopum Minerbini, uti Viciniorum; Ita tamen ut Episcopus in caſibus, quibus legitimo impedimento detentus Ordinationes hablturus non eſſet, valeat eorſdem Subditos Archipreſbyteri ad alium Episcopum dimittere, & in caſibus abſentiae ab Eccleſia, & Dioceſi Minerbina debeat Episcopum facultatem tribuere ejus Vicario Generali, eorſdem Subditos Archipreſbyteri ad alios Episcopos dimittendi, ac in Ordinum collatorum Teſtimonio, vel in Literis Dimiſſorialibus, quas contingeret in prædictis caſibus ab Episcopo, vel ejus Vicario Generali concedi, fiat expreſſa mentio Literarum Commendatilarum Archipreſbyteri, cetero dictæ Terræ Cerignolæ Ordinarii; Sede verò Episcopali Minerbini vacante, licitum ſit Archipreſbytero ſuos Subditos ordinandos cum Literis Commendatitulis mittere ad alios Episcopos ſibi beneficos, non tamen ad Episcopos Aſculanum, & Lavellum.

II. Proceſſus, ſeu Inquiſitiones, faciendæ occasione Promotionis Subditorum Archipreſbyteri ad Ordines, ſuper eorum Vita, & Moribus, ac ſuper conſtitutione Sacri Patrimonii, fieri debeant ab Archipreſbytero privative quoad Episcopum Minerbini, cui reſervatur Jus eorſdem Ordinandos examinandi quoad Doctrinam.

III. Sacramentum Confirmationis in dicta Terra Cerignolæ adminiſtretur ab Episcopo Minerbini, à quo pariter omnes alie Functiones, quæ pertinent ad Ordinem Episcopalem, in eadem Terra peragantur, & exerceantur; Ita tamen ut in caſibus, quibus Episcopus teneatur pro dictis Functionibus peragendis ad dictam Terram accedere, prævia protectione apud Aſſa publici Notarii emittenda ſuper ejuſmodi renuentia, licitum ſit Archipreſbytero advocare alium, quem maluerit Catholicum Antifiſitem, non tamen Episcopum Aſculanum, aut Lavellum; Idemque elapſis ſex Menſibus in caſibus impotentiae, vel abſentiae Episcopi à reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & tranſacto anno in caſibus vacationis Sedis Episcopalis ſervari debeat.

IV. Quolibet Biennio valeat Episcopus Minerbini Juris Vicinioritatis viſitare Collegiatam, aliæque Eccleſias in Oppido, & Territorio Cerignolæ exiſtentes eodem modo, & forma, quibus Episcopus Graviæ ſimili Jure Vicinioritatis conſuevit, & ſolet viſitare ſeculare, & Collegiatam Eccleſiam Altamuræ nullius Dioceſis; Ira tamen ut Viſitatio ultra decem dierum ſparum non protrahatur,

& intra limites Viſitationis localis, & realis Episcopus ſe continere debeat, ac à perſonali, & ab ea dependentibus, tam quo ad Archipreſbyterum, quàm alios Sacerdotes dictæ Terræ Cerignolæ proſus abſtineat. Executio provisionum, ſeu Decretorum, in hujusmodi localibus, & realibus Viſitationibus edendorum, committatur eidem Archipreſbytero; Eique tanquam dictæ Terræ Ordinario reſervata ceſſetur facultas viſitandi cumulativè eaſdem Eccleſias. Procuratio verò Episcopo viſitationi debita, quæ in certa ſumma ducatorum 40. taxatur, pro rata ducatorum 30. à Capitulo, & Canoniciſ Eccleſiæ Collegiatæ, & pro rata ducatorum decem ab Univerſitate ſeculari dictæ Terræ Cerignolæ perſolvenda ſit.

V. Conventum fuit, & firmatum, omni-modam Jurisdictionem, & cognitionem Cauſarum, etiam criminalium, & matrimonialium, ac Cenſurarum, & Immunitatis, ac Libertatis Eccleſiaſticae, necnon approbationem Confeſſariorum tam ſecularium, quàm Regularium in dicto Oppido Cerignolæ pertinere debere, prout in præteritum pertinuiſſe ſupponitur, ad Archipreſbyterum, uti Ordinarium, & Prælatum inferiorem cum Territorio ſeparato, & Jurisdictione quaſi Episcopali; Sede verò Archipreſbyterali vacante, ad Capitulum Collegiatæ Eccleſiæ S. Petri ejuſdem Oppidi, ſeu illius Vicarium privativè quoad alios; Itaut Episcopo Minerbini nequeat ſe ingerere, præter quam in cauſis extractionis Reorum ab Eccleſiis, Locique immunitis ad formam Conſtit. 7. Ju. me. Gregorii XIV. §. 4., ac in illis, quæ in ſuperioribus Concordiæ capitulis ipſi reſervantur ratione Vicinioritatis.

Fuit demum adjecta conditio reſolutiva Concordiæ in caſu, quo Jura Vicinioritatis alteri Episcopo adjudicari contingeret.

Verùm enim verò adverſus hujusmodi Concordiam ponderandum occurrit, ſine ullo fundamento ſupponi, Eccleſiam Collegiatam Cerignolæ extra fines cuiuſcumque Dioceſis exiſtere, & Archipreſbyterum, uti Prælatum inferiorem, & Ordinarium in ea exercuiſſe, & exercere Jurisdictionem quaſi Episcopalem cum Territorio ſeparato: Non enim docetur de Privilegio Apoſtolico claro, & literali, neque de immemorabili canonizata per rem judicatam, neque de quadragenaria cum titulo colorato; quibus non concurrentibus, vel non probata originali illa, ſeu nativa. 2
Libertate, & Territorii diſtinctione, de qua Fagnan. in cap. Nullus à numer. 12. ad 16. de Paroch. & Rota in Nullius, ſeu Fuldæ. Jurisdictionis 28. Junii 1700. à §. 1. ad §. Tot autem, coram Eminentiffimo de la Tremoille; Firma remanet Juris præſumptio, quod omnia Loca Mundi intra fines alicuius Dioceſis exiſtant, juxta innumeras SS. Congreg. & Rota reſolutiones, quas cumulat Pignatelli. conſult. 26. num. 18. & 25. tom. 2. Card. de Luca, de Jurisdictione diſc. 1. num. 12. & diſc. 3. n. 2. in fine & num. 4. R. P. D. Petra in ſuis diſciffimis Comment. ad Conſtit. Apoſt. Alex. III. ſect. 1. num. 16. 32. 63. & ſeqq. tom. 2. Rota cor. Emerix jun. dec. 411. à num. 4. & per tot. poſt Card. de

de Luca ad dictum tract. de Jurisd. decisi. 20. num. 1. in rec. part. 19. tom. 2. dec. 485. n. 13. & seqq. ac supponitur in Marfican. seu Nullius Jurisdictionis 7. Junii 1700. cor. Muto, & in dicta Nullus, seu Fuldens. Jurisdictionis, & in illius Confirmatoriis 16. Februarii 1703. & 27. Aprilis 1705. coram Reverendissimo Domino Moliner, in quibus neglecta nativa, & originali distinctione Territorii, de qua in 1. dec. coram Eminentissimo de la Tremoille, deciditur, ex sola Quadragenaria cum titulo, derivante à Privilegiis Apostolicis, etsi minus claris, potuisse acquiri à Præfato Inferiori Jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato; Et censuit hæc Sacra Congregatio in Clusina Jurisdictionis 21. Aprilis 1703. & 5. Aprilis 1704.

Nec dici potest, ex ipsa situatione deprehendi, Oppidum Cerignolæ non esse in Diocesi Minerbinen., propriumque, ac separatum Territorium habere, cum medium inter Cerignolæ Territorium, & Minerbinen. Diocesim jaceat Canusium, Nullius pariter Diocesis: Tum quia non apparet, quod Mappa Topographica, ad id probandum mihi exhibita, fuerit judicialiter confecta, ut ad hunc præcisum effectum requiri firmat Rota post Tamburin. de Jur. Abbat. dec. 71. num. 11. Tum quia non constat, Oppidum Canusi esse Nullius Diocesis; cumque censeri debeat in Diocesi Minerbinen., cui adhæret, idem iudicari poterit de Oppido, & Territorio Cerignolæ, quod Canusino conjungitur, ut in terminis Insularum docuit Bart. in tract. de Insulis, quem laudat & sequitur Rota in Meleontana Expenfarum 24. Junii 1700. §. Hic ita firmavit, coram Eminentiss. D. Card. de la Tremoille.

At etiamsi liquidò constaret, Oppidum Cerignolæ, illiusque Territorium separatum esse, ac distinctum à Diocesi Minerbinen., & Archiepresbyterum, uti verum Prælatum, & Ordinarium, exercuisse in illo, & exercere Jurisdictionem quasi Episcopalem in vim Privilegii Apostolici clari, vel immemorabilis Possessionis, canonizate per tres conformes, vel Quadragenariæ cum titulo colorato, vel etiam originalis, seu nativæ libertatis; Læsa nihilominus, ac nimium præjudicialis juribus Episcopi Minerbini dijudicanda esset Concordia: Cum enim revocari non valeat amplius in dubium, eundem Episcopum esse saltem Vicinorem Ecclesie Cerignolæ juxta Declarationes Sacre Congregationis, editas, ut innuebam, contradicentibus tam Archiepresbytero, quam Episcopis Afulano, & Lavelen., et utique tanquam Sedis Apostolicæ Delegato compertis Jus visitandi spediendam Ecclesiam, quantumvis exemptam, & in Nullius Diocesi existentem, ut declaravit eadem Sacra Congregatio, & disponit nostrum Concilium in cap. 9. sess. 24. de reform. ubi derogatur Privilegiis, & Consuetudinibus quibuscumque, etiam Immemorabilibus.

Hoc autem Jus Visitandi non poterat in Concordia restringi ad Realem, & Localem Visitatorem: Quia Episcopi Viciniores, quibus in d. cap. 9. fuit delegata facultas visitandi Ecclesias seculares Nullius Diocesis,

admitti debent ad Visitatorem plenariam, ejusmodi Ecclesiarum, earumque Cleri, & Populi, habentque potestatem emendandi, corrigendi, & puniendi, tam in Capita, quam in Membra, ut decimum referunt Fagnan. in cap. Grave n. 22. de Off. Jud. Ord. & in cap. Nullus num. 29. de Paroch. Franc. Leo in Theaur. Fori Eccles. part. 2. cap. 2. n. 74. in fine Barbos. ad Conc. d. sess. 24. de reform. cap. 9. num. 4. & 8. & de Off. & Potest. Episc. part. 3. alleg. 74. num. 7. Pignatelli. consulti. 8. num. 23. & num. 65. in fine tom. 7.

Rursus non poterat in pactum deduci, ut Episcopus Minerbini nonnisi semel quolibet biennio accederet ad Visitatorem Ecclesie Cerignolæ: Concilium enim d. cap. 9. decrevit, ut in Visitatorem Ecclesiarum secularium Nullius Diocesis, ab Episcopo Viciniori eadem observentur, quæ de adhibenda ab Ordinariis diligentia in Beneficiatorum, etiam exemptorum Visitatorem, constituta fuerunt in eod. Concilio sess. 7. & sess. 21. utrobique cap. 8. de reform. ubi annis singulis id explendum esse præcipitur.

Non suffragante ad assecurandam æqualitatem Concordiæ opinione nonnullorum DD., existimantium in dicto cap. 9. non fuisse concessam Episcopo Viciniori facultatem visitandi Ecclesias illas, in quibus præter Exemptionem passivam Prælatus inferior exercet Jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato; Gratian. distict. for. cap. 212. n. 30. & seqq. Rosa de vera resid. cap. 4. sess. 6. num. 488. Crispin. de Visit. Pastoralis part. 1. §. 12. num. 39. & seqq.

Quia tævera Concilium in sæpè allegato cap. 9. extendit, & ampliavit facultatem visitandi Ecclesias exemptas Exemptione passiva, in præcedenti sess. 7. & 21. delegatam Episcopis, etiam ad illas Ecclesias Seculares, quæ extra fines cujuscumque Diocesis existunt, & à suis Prælatis cum Jurisdictione quasi Episcopali, & Territorio separato reguntur, ut perspicue colligitur ex eo, quod hujusmodi Ecclesiarum Visitatorem commisit Episcopo, cujus Cathedra est illis proximior, ac per consequens supposuit, non adesse Episcopum Diocesenum, & omnimodam Jurisdictionem Ordinariam cum Territorio separato residere penes Prælatum. Et hanc fuisse mentem Concilii docent, & resolutum restantur Fagnan. in cap. Grave num. 21. de Off. Jud. Ord. in cap. Nullus num. 23. & seqq. de Paroch. & in cap. Accedentibus num. 32. de Excess. Prælatus Barb. ad Concil. sess. 24. dicto cap. 9. num. 2. & 5. & de Off. & Potest. Episc. part. 3. alleg. 74. num. 5. & seqq. Pignatelli. consulti. 8. num. 66. & 67. tom. 7. Rota rec. part. 2. dec. 501. num. 5. ubi quod si Locus Nullius est in aliqua Diocesi, Visitatio spectat ad Episcopum, in cujus Diocesi situs est, non ad Vicinorem, post Tamburin. de Jure Abbatum dec. 65. in princ. num. 2. & per tot. & dec. 67. num. 3. in fine & num. 5. & dec. 71. num. 14.

Dicendum est ergo, DD., qui contrarium tenuerunt, vel fuisse hallucinatos, vel esse intelligendos de Ecclesiis Regularibus, in Nullius Diocesi existentibus, ac Prælato itioem Regulari pleno Jure subjectis, quæ ab Episcopo

copo Viciniori visitari non possunt, cum in dicto cap. 9. Episcopus disposuerit de Ecclesiis Secularibus dumtaxat, ut observant Fagnan. in dicto cap. Grave num. 19. & 24. de Offic. Ordin. in cap. significasti num. 32. de Off. Archid. in cap. Nullus de Paroch. a numer. 33. ad 39. in cap. Cum dilectus num. 33. de Relig. Domib., ubi quod sæpè Sacra Congregatio ita censuit, Pignatell. dicta consulti. 8. num. 66. tom. 7.

Ejusdem ponderis est Argumentum deductum ab observantia, & Praxi Sacre Congregationis Episcoporum, & Regularium, deputandi alios Episcopos, qui cum facultatibus Visitatoris Apostolici accederent ad visitandam Ecclesiam Cerignolæ, ut signanter servatum fuisse docetur anno 1581. & anno 1677., quo munus hujusmodi commissum fuit Eminentissimo D. Cardinali Urfino, tunc Archiepiscopo Syontino: Eatenus enim opus fuit, etiam post Concilium, deputare pro dicta Ecclesia Cerignolæ Visitatores Apostolicos, quatenus, pendente lite paulo post Concilii publicationem, & confirmationem, anno nempe 1579. introducta in Sacra Rotæ Auditorio inter Archipresbyterum ejusdem Ecclesiæ, ac Episcopum Minerbini super Jure Vicinioritatis, quod successivè in hac Sacra Congregatione vendicare conati sunt Episcopi Alculanus, & Lavellens., non constabat, Episcopum Minerbini esse Viciniorum dictæ Ecclesiæ; Ideoque ex hujusmodi deputationibus non sequitur, quod, seclusa Concordia, Episcopus Minerbini, qui tandem fuerunt adjudicata Jura Vicinioritatis, neque in præsentiarum valeat, ut Delegatus Sedis Apostolicæ, visitare Sæcularem Ecclesiam Cerignolæ ex dispositione dicti cap. 9. seff. 24. de refor.

Nullus demum momenti ad reparandum præjudicium, illatum Episcopo in Concordia, est onus assumptum ab Archipresbytero mittendi ad eundem Episcopum Minerbini cum Literis Testimonialibus, seu Commendatilis suos subditos prima Tonfura Initiandos, vel ad Minores, & Majores Ordines promovendos, attributa desuper facultate Episcopo concedendi eisdem subditis Archipresbyteri Literas Dimissorias, ut ab aliis Episcopis ordinentur: Episcopus enim non obtinet vigore hujus patris, nisi id, quod de Jure ipsi competit, etiam circumscripta Concordia, cum attentio Decreto Concilii seff. 23. de ref. cap. 10. non liceat amplius Prælati Inferioribus, Jure Regulares sint, sive Seculares, Tonfuram, & Minores Ordines conferre, vel Dimissorias concedere eorum Subditis Secularibus.

Et licet non desint DD., qui crediderunt, in dicta Concilii dispositione non fuisse comprehensos Prælatos illos, qui habent Territorium separatam, ac exercent Jurisdictionem Ordinariam, & quasi Episcopalem in Clerum, & Populum; Gratian. distict. for. cap. 212. num. 2. & seqq., alique cumulat per Barbof. de Off. Episcop. part. 2. alleg. 7. num. 6. & seqq. & per Pignatell. consulti. 8. num. 60. tom. 7. & consulti. 59. num. 3. & seqq. tom. 8.

Sacra tamen hæc Congregatio ejusdem Concilii Interpres perpetuò tenuit, concessionem Dimissorialium, ac Ordinationem Subdito-

rum Secularium Prælati Inferioris spectare, vel ad Episcopum, intra cujus Diocesæ fines existunt Loca subiecta Jurisdictioni Prælati, vel ad Episcopum Viciniorum, si Prælati inferior habeat proprium, & separatam Territorium extra fines cujuscumque Diocesæ; Ita ut hodie nullus Prælati Inferior reperiatur, cui liceat Tonfuram, & Minores Ordines conferre, aut Dimissorias ad Ordines suscipiendos concedere suis Subditis Secularibus, etiam si in eos habeat omnimodam, & quasi Episcopalem Jurisdictionem, & sive illius Territorium sit intra fines alicujus Diocesæ, sive extra, nisi doceat de Privilegio Apostolico post Concilium supervento, ut contra omnes Prælatos Inferiores Italiae, & signanter contra Cassinens., Caven., & Farsen., quibus tamen ex speciali Indulto Sanctæ Sedis fuit postea tributa facultas concedendi Dimissorias etiam Subditis Secularibus, declaratum fuisse testantur Fagnan. in cap. significasti num. 12. & seqq. & num. 24. & seqq. de Offic. Archid. Barbof. de Jure Eccl. lib. 1. cap. 14. num. 21. post med. de Off. Episcop. part. 2. alleg. 7. n. 8. in fine & ad Concil. dicta seff. 23. cap. 10. num. 10. in fine Pignatell. consulti. 26. num. 25. tom. 2. & consulti. 8. a num. 55. tom. 7. & consulti. 59. d. num. 14. tom. 8. Crispin. de Vis. Pastor. §. 13. num. 40. in fine part. 1. R. P. D. Petra in Comment. ad Consil. 6. Alex. III. n. 17. in fine, ubi de Archimandrita Messanen.

Quoad onus, Universalitati Seculari Terræ Cerignolæ impositum, solvendi ratam Procuratoris, Episcopo visitanti debite, ponderandum est, obligationem susceptam ab eadem Universalitate non fulnieri, nisi accedat Regius Assensus ad formam Text. in l. 3. C. de Vendendis Rebus Civit. lib. 11. Fuit quidem hujusmodi assensus expresse reservatus in Concordia; verum illius impetratio videtur nimis ardua, cum de Jure, vel generali Consuetudine Episcopi visitantes, procurandi non sint ab Universalitatibus Laicalibus, præsertim ubi Procuratio exigi veller, ut in presenti, intuitu Administrationis Sacrament Confirmationis; Gloss. in cap. 1. V. Laicos de Censibus in 6. ibique Hostien. num. 14. & Geminian. in fine, Fagnan. in cap. Venerabilis, num. 29. eodem tit. Pignatell. consulti. 47. n. 4. & per tot. tom. 1., & aliis cumulat Monacell. in Formular. tit. 5. form. 2. d. num. 20. ad 23. Et censuit Sacra Congregatio in Amalpitana 18. Julii 1699. ad dub. 2.

Et quamvis, concurrente contraria Consuetudine particulari, quandoque permiffum fuerit Episcopis, ut continuarent in possessione exigendi Procuracionem etiam a Laicis; Id tamen permiffum fuit cum illa modificatione — Quoad ipsi Laici voluerint; quod si recusarent, compellendi non essent, ac ratione, quia procuratio præsumitur in præteritum soluta a Laicis ex mera liberalitate, & facultate, quæ non producit titulum coactivum; Passerin. in cap. Exigit, de censibus in 6. numer. 15. Barbof. de Offic. & Potest. Episcop. part. 3. alleg. 73. num. 45. & ad Concil. seff. 24. de reform. cap. 3. num. 37. Pignatell. dicta consulti. 47. n. 4. & seqq. tom. 1. Antonell. de Jurib. & Onerib. Cleric. lib. 2. part. 6. cap. 17. n. 83.

Præterea quoad eandem Procuracionem, in certa summa ducatorum 40. taxatam, referenda fuisse ad favorem Cleri, & Populi visitandi, facultas subministrandi Procuracionem in Victualibus: Licet enim Jure novissimo valeant Episcopi visitantes Procuracionem recipere etiam in pecunia juxta *Constitut. Bonifacii VIII.* relata in *cap. Felicis, de Censibus in 6.*; semper tamen esse debet in optione eorum, qui visitantur, si malint moderata Victualia subministrare, vel solvere id, quod erat ab ipsis antea solvi, certa pecunia taxata, consuetam, ut totidem verbis decrevit nostrum *Concil.* in *cap. 3. sess. 24. de reform.*, & monent *Passerin. in dicto cap. Felicis, num. 1. de Censib. in 6. Barbos. de Off. Episc. lib. 3. alleg. 73. num. 56.*, & ad *Concil. dicto cap. 3. num. 33. Antonell. de Jurib. & On. Cleric. lib. 1. part. 3. cap. 42. num. 7.* Et respondit *Sacra Congregatio in Potentina 24. Januarii 1705. ad primum, & nuperimè in S. Marti 7. Julii 1708. ad primum.*

Censere propterea, non esse locum petitiæ Confirmationis, & injungendum esse Episcopo Minerbini, ut ad Visitacionem Collegiatæ, aliarumque Ecclesiarum, in Oppido, & Territorio Cernigolæ existentium, uti vicinior, & tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus omnino procedat ad formam *Concilii sess. 24. de ref. cap. 9.* sine tamen præjudicio Jurium eidem Episcopo competentium quoad Situationem dicti Oppidi in sua Diocesi Minerbina.

Hæc omnia subiciens Prudentissimo Judicio EE. VV., quæ dignatæ sunt mihi præcipere, ut super ista Concordia meam Sententiam proferrem, earundem EE. VV. manus humillimè deosculor. Romæ 19. Septembris 1708.

EE. VV.

Humillimus, & Devotissimus Famulus
S. Card. Sperellus.

CAUSA prædicta proposita fuit in *Sacra Congregatione Concilii die prima Junii 1709.* sub hoc dubio.

An Concordia, de qua agitur, sit confirmanda?

Et responsum fuit. *Negative.*

Et iterum proposita die 16. Novembris 1715. *Sacra Congregatio* stetit in declis, & cum fuisset propositum aliud dubium.

An Episcopo Minerbino competat Jus visitandi Jure delegato? *ead. Sacra Congregatio* respondit *Affirmative*, & amplius.

R. P. D. FALCONERIO.

Barchinonen. Multæ.

Veneris 10. Januarii 1721.

ARGUMENTUM.

Capitulum quando habeat propriam Jurisdictionem in Canonicos. Et an absque illa, condere possit Statuta pœnalia. Habet sem-

per impropiam, & æconomicam Jurisdictionem, qualis competit Patrifamilias, & omni Collegio; vi cuius, & Constitutiones, statum verò generalem Ecclesiæ non tangentes, vel Episcopi jura, facere valet pro sui regimine; & Canonicos inobstantes punire in levis, subtractione fructuum, & vocis in Capitulo ad tempus absque figura iudicii. Quam potestatem exercere potest etiam, ubi ejus usus alicui Canonico specialiter commissus fuerit; omnis enim Jurisdictio regulariter censetur cumulative concessa. Absque eo quod Superiori Judici prohibito sit hujusmodi punitio à Capitulo judicialiter plectere, suppleendo pœnam delicto æqualem.

SUMMARIUM.

- 1 Capitulum absque Jurisdictione an facere possit Statuta pœnalia?
- 2 Jurisdictionem acquirit concessione, præscriptione, vel consuetudine, & etiam ex tacito consensu Episcopi per longum tempus.
- 3 Consuetudo hujusmodi approbatur à Jure.
- 4 Et induitur sola longi temporis possessione absque titulo.
- 5 Est favorabilis, & plenius interpretatur, quam præscriptio, à qua differt.
- 6 Talis Jurisdictio in Gallia, & Hispania exercetur à pluribus Capitulis, vel eorum Decanis.
- 7 Capitulum etiam sine propria Jurisdictione condere potest Statuta pro sui regimine, Ecclesiæ statum generalem, vel Episcopi ius non tangentia.
- 8 Item Canonicos inobstantes, absque forma iudicii, punire subtractione fructuum, & vocis in Capitulo ad tempus.
- 9 Sicuti Pater castigare valet Filium, Magister Discipulum, & Senior propinquum.
- 10 Omne Collegium habet impropiam, & æconomicam Jurisdictionem in membra, pro sui directione.
- 11 Eamque exercere potest, etiam si specialiter alicui de Collegio commissi sit, cum tantum cumulative concessa intelligitur.
- 12 Observantia optimè declarat precedentem conventionem.
- 13 Pœna per modum unius inflicta ultra fines Jurisdictionis, est nulla in totum.
- 14 Vel corrigenda est in excessu.
- 15 Dispositio loquens de Beneficiatis non trahitur ad Canonicos.
- 16 Beneficiati non sunt de Capitulo.
- 17 Contradictio, & correctio instantanea, non est in dispositionibus admittenda.
- 18 Modus pœnarum à solito regulandus est.
- 19 Suspendio ab Officio amovibili non dicitur pœna.
- 20 Et venit in consequentiam interdicti ab ingressu Capituli, sub cuius directione exercetur.
- 21 Pœna gravis de Jure Canonico non censetur, quæ est infra depositionem.
- 22 Privatio distributionum etiam per paucos dies quando, & quibus dicatur pœna gravis?

- 23 *Jurisdicção economica, & correctoria competent Collegio in membra, procedit in levis delictis.*
- 24 *Supposita propria Jurisdicçãoe, Collegium, & Capitulum cognoscere potest etiam de gravioribus.*
- 25 *Dimmodò pœna Degradationis imponenda non fit.*
- 26 *Idem delictum duplici pœna puniri non debet.*
- 27 *Plures limitationes hujus regulæ indicantur.*
- 28 *Puniri potest ab uno extrajudicialiter vi potestatis economica, & etiam à Superiori judicialiter vi propriæ Jurisdicçãois, suppledo integram pœnam.*
- 29 *Multa extraordinaria non tollit pœnam delicto debitam.*
- 30 *Idem delictum ob illius duplicem deformitatem dupliciter puniri potest.*

D E C I S I O LII.

MULTAM à Capitulo Cathedralis Ecclesiæ Barcinonens. Irrogatam, seu verius coercionem adhibitam in Canonicum Dalmatium de Copons, pro quibusdam excessibus, eum arcendo per tres menses ab Ingressu in Capitulum, Participatione distributionum, ac Administratione Hospitalis, illi per Capitulum jam prius commissi, Idem Canonicus ab hoc Sacro Auditorio, prævia Commissione, appellationis ad S. Sedem interpositæ, vel irritam declarari ex defectu Jurisdicçãois, vel saltem esse moderandam exposulavit: Neutrum vero poruit obtinere, quia re cognita Domini super congruo dubio per Me hodie proposito -- Multam subfineri dixerunt.

De facultate siquidem Capituli similes pœnas irrogandi, & Canonicorum excessus puniendi, vix dubitandi locum reliquerunt plurima documenta, quibus apparebat Capitulum, ea facultate usum fuisse ab anno 1543. ad hæc usque tempora: sed insuper afferebatur Statutum expressum factum de anno 1588. à Capitulo, cum interventu Vicarii Generalis Episcopi, In quo enunciantur aliæ similes antiquissimæ Constitutiones, eisque inherendo præscribitur, transgressores Canonicos puniendos fore arbitrio ipsius Capituli, vel privatione portionis quotidianæ panis, vel privatione distributionum, aut interdicto ab ingressu Capituli per tempus, prout rei qualitas exegerit &c. Quod Statutum subinde diutissime observatum, & ab Episcopo nec modò, nec unquam impugnatum, cujus etiam observantiam singuli Canonici de more promittunt, cum primum in Collegio recipiuntur, prout ipse Canonicus de Copons jurejurando promissit, indubium reddit consuetudinem, pro Capitulo. Propterea, quicquid sit, an Capitulum sine Jurisdicçãoe posset facere Statuta pœnalia, quod explicat Bald. in l. cunctos populos Cod. de Summ. Trinit. & Fid. Carol. Felin. in cap. cum omnes, num. 9. de Consist. Oldrad. consil. 181. Fernosin. de capit. tract. 3. quæst. 4. cessat quæstio, cum Jurisdicção Capitulo competit ex consuetudine, pla-

Tom. II.

num est enim posse Jurisdicçãoem acquiri, 2 vel concessione, vel præscriptione, vel consuetudine. cap. Cum contingat cum ibi notat. de For. competent. Abbas in cap. duo sunt n. 2. de Offic. Jud. Ordin. Gonzal. in dicto cap. Cum contingat, in fine, & ibi Felin. num. 2. Cancr. part. 2. cap. 2. de Jurisdicção. omni. Jud. n. 69. Rot. part. 3. rec. dec. 20. sub num. 6. ubi quod sufficit consensus tacitus Episcopi per longam tolerantiam, & part. 4. tom. 1. dec. 606. num. 1. in fine versic. Hoc autem multo magis &c. part. 19. dec. 254. n. 18.

Eaque consuetudo expressè approbatur in 3 cap. Irrefragabili 13. §. Excessus, de Offic. Judic. Ordin. ubi Innocentius Pontifex, excessus, inquit, Canonicorum Cathedralis Ecclesiæ, qui consueverunt corrigi per Capitulum, per ipsum in illis Ecclesiis, quæ talem baculum habuerunt consuetudinem, corrigantur &c. Undè sequitur, quod irrationabilis, aut contra Jus talis consuetudo dici non possit, quam Jura ipsa sustentant. Cap. Cum dilectus 8. de consuetud. cap. Abbate, de V. significat. Gloss. in cap. fin. V. Rationabilis, de consuetud. Innocent. ibidem num. 1. Nec titulum exigit, sed sola longi temporis possessione inducitur; Satis enim, differt consuetudo à præscriptione, ut notant 4 Abb. & Canonici communiter in cap. fin. de consuetud. Alex. in l. more majorum ff. de Jurisdicção. omni. Judic. Felin. in cap. Statuimus n. 5. de major, & obediens. Craxetti. de antiquit. temp. part. 4. n. 1. & seqq. Balb. de præscript. part. 1. principal. quæst. 10. per tot., Rot. part. 2. rec. dec. 375. n. 8. & dist. dec. 20. part. 3. Nec odiosa reputari debet, Felin. in cap. auditis, n. 21. de præscript., ubi quod consuetudo favorabilis est, & plenioris interpretationis quam, 5 præscriptio. Innoc. & Butr. in cap. Dilecto, de Offic. Archidiacon. Card. in Clement. de supplend. negligentia Prælator. Balb. in dicta quæst. 10. n. 9. de præscript. part. 1. principali.

Similem ex consuetudine Jurisdicçãoem, exerceri à plerisque aliis Capitulis Hispaniæ, refert Fagnan. in dicto cap. Irrefragabili §. Excessus num. 21. de Offic. Judic. Ordinar. De Ecclesiis Regni Galliæ, quod Decanus habeat ex consuetudine Jurisdicçãoem in Capitulum, & in aliquam partem Cleri testatur, 6 Vaneffen. Jur. Eccles. tom. 1. tit. 1. cap. 2. n. 6. atque in hoc ipso Capitulo Barcinonensi eam admittere non dubitavit Rot. in Barcinon. Jurisdicçãois 5. Julii 1693. §. Supposita namque &c. cor. b. m. Ursino, ubi concordantes referuntur.

Quinimmo submotâ consuetudine Jurisdicçãoem tribuente, Capitulum adhuc haberet Juris assistentiam pro ejusmodi animadversione in Canonicos Refractarios; potest etenim Capitulum, etsi nullam habeat Jurisdicçãoem, particularia sibi condere Statuta pro sui regimine, 7 dimmodo neque statum Ecclesiæ generalem tangerent, nec Episcopi Jura, ut omnes fatentur post Gloss. in cap. 2. V. Statutum, de verbor. signific. in 6. Abbas in cap. Cum accessissent, num. 4. de Constitut., & ibi Dec. num. 9. Felin. in cap. Cum omnes, num. 10. eodem. tit. Fernosin. de Capitulo tract. 3. quæst. 4. n. 2. Franc. de Ecclesiis Cathedral. cap. 14. num. 172. Suarez de Legib. lib. 4. cap. 5. num. 11. Rot. part. 3.

Z 2

part.3. recent. dec.20. num.5. & part.7. dec.76. num.1. & seqq. Itidemque potest Inobseruantes, Perturbatores, & Contumaces compescere per subtractionem fructuum, & distributionum, seu vocis in Capitulo ad tempus, non per viam contentiosæ Jurisdictionis, & in forma Judicii, sed per modum domesticæ disciplinæ; quemadmodum sine usu, & exercitio Jurisdictionis Pater castigat Filium leg. Si Filius Cod. de Patr. potest., Magister Discipulum leg. Sed, & si quemcumque §. S. Si Magister in fine ff. ad leg. Aquil. Senior Propinquum leg. unic. Cod. de emendat. propinquo. Imol. in cap. Cum contingat, sub num.5. de for. compet. Abb. ibidem num.28. Tondus. Quest. Benef. lib.1. cap.61. num.10., & cap.62. num.17. Vaneper. Jur. Eccles. tom.1. tit.11. cap.2. num.7. & seqq. Cabassut. in Jur. Canon. lib.2. cap.24. numer.39. Saravia de Jurisdic. adjunct. quest.33. num.19. & seqq., ubi quod omne Collegium habet, si non propriam Jurisdictionem, improprium saltem, & æconomicam pro Collegii directione, qualem in casu præsentis

10 Capitulum exercuit, procedendo sine strepitu, & figura Judicii per modum domesticæ correctionis, quam unicuique Capitulo competere, dixit etiam Rot. part.19. recent. dec.254. n.12., & in Illerden. Statuti 16. Martii 1705. §. Non attenda &c. coram Muto.

Minimè obstante, quod hanc qualemcumque Jurisdictionem Capitulum exercere non poterat, postquam ea demandata fuerat Præcentori per Concordiam initam inter ipsum Capitulum, & Episcopum de anno 1602. à Sancta Sede confirmata, ubi inter cætera. disponitur, quod -- Potestas, sive Jurisdic. privandi distributionibus, & ingressu Capituli Dignitates, & Canonicos propter interruptionem silentii, & excessus in Choro, & processibus ad Præcentorem, aut Succentorem, vel alias Personas per Episcopum, & Capitulum ad id deputata, vel deputandas spectaret &c. Advertebant enim Domini, sensum Concordiæ non fuisse, ut Capitulo quicquam detraheretur de facultate corrigendi Canonicos, quæ in controuersiam tunc non ducebatur, sed potius eam Capitulo præservatam videri, delegato ministerio Præcentori, seu Succentori, qui sunt pars, & membra Capituli, quique opportunius eam exercere posse dignoscebantur pro excessibus commissis in Processionibus, & Choro, cujus regimen cum quadam præminetia spectat ad Præcentorem, qui primus Cantor, & Chori Magister nuncupatur; ejusque vice ad Præcentorem, & Succentorem Can. Cleros §. Cantor distinct.21. Can. Perleclit §. Ad Præcentorem distinct.25. cap. Inter Dilectos, de Excessib. Prælator. cap. unic. de Offic. Præcentor., & ibi plenè scribentes Blegnyan, in rudiment. Jur. Canon. tit.5. lib.2. §. Septimo Præcentoris &c. ex eo enim, quod Præcentori, & Succentori talis potestas commissæ fuerit, minimè remansit à Capitulo abdicatione, ut non posset, si vellet, per se ipsum eam exercere; nam omnis Jurisdic. regulariter concessa intelligitur cumulativè, non privativè, leg. final. Cod. de Jurisdic. Omn. Jud. l.1. Cod. de Offic. Præf. Urbis cap. Dudum, §. Nos igitur, de Præbend. in 6. cum aliis late cu-

mulatis per Felin. in cap. Pastoralis, de Offic. Judic. Ordin., & Fagnan. in cap. Quanto, n.28. eodem titul. Gutierrez Pract. Quest. lib.3. quest.24. num.2. Majstrill. de Magistrat. lib.3. cap.2. n.17. Grammat. dec.30. num.8. Rot. coram Coccin. decis.316. num.7. coram Buratt. dec.912. num.4.

Idque confirmatur, & extra dubium ponitur ex observantia post ipsam concordiam, secuta, quippè non cessavit Capitulum per se, quando voluit, Canonicos muldare, & corrigere, nec Præcentore, nec Episcopo se opponentibus: Observantia verò subsequens optimè declarat quid inter partes in conventionem actum fuerit. Leg. quadam 15. in principio ff. de Reb. Dubis ibi -. Ex post facto retroducitur, & apparet quid actum est &c. Honded. conf.92. n.30. lib.1. Mantie. de tacit. lib.2. tit.1. n.5. Rot. coram eodem dec.120. n.12. cor. Seraphin. dec.509. num.6. cor. Priol. dec.15. n.29. & dec.397. num.7.

Nec ad præsentem Causam visa fuit applicabilis eadem prædicta Concordia in ea parte, in qua disponitur, quod -- pro excessibus commissis per Beneficiatos, & Clericos Ecclesia intra Ecclesiam, cuiusque ambitum, & Claustra, possint per Capitulum privari distributionibus quotidianis, & per solum Episcopum condignè puniri juxta mensuram delicti &c. Ut propterea si Capitulum ultra privationem distributionum, ademit etiam Canonico vocem activam, & passivam, atque administrationem Hospitalis, fines Jurisdictionis excederit, & sic poena debeat in totum irrita declarari, velut infusa per modum unius absque competentis Jurisdictione, ad tradita per Gloss. in l. fin. ff. de Jurisdic. Omn. Jud. Bald. in Authen. Quas actiones Cod. de Sacros. Eccles., & in l. certa ratione §. Cod. quando appell. non est necess. Rebuff. de Sentent. provisional. art.2. gloss.4. Cancer. part.3. cap.17. num.332. & seqq. Gratian. cap.162. num.18. Vel saltem sit corrigenda in eo, quod permissam facultatem excedit, ut in puncto dixit Rot. in Barbinonen. Poena 13. Junii 1695. cor. bon. mem. Muto.

Etenim cum prædicta dispositio loquatur de Beneficiatis, de quibus ibidem agitur in dicta Barbinonen. Poena, trahi non debet ad Canonicos, restringendo facultatem Capituli eos coercendi per alias poenas, prout antea consueverat; Quod enim expressè non corrigitur, stare non prohibetur. Leg. Præcipimus in fin. Cod. de appellat. ubi Bari. Gloss. in Clem.1. V. eligatur de Election. Jo. Andr. in cap. si Apostolicæ, de Præbend. in 6. Alciat. lib.2. de V. signific. num.34. Et quemadmodum si dicta dispositio poenas augetur, Canonici nolent in ea comprehendi, quia nempe de Beneficiatis tantum loquitur, ita fateri & nunc debent, quod illa ad fe non spectet; non enim auditur quis petendo id, cujus contrarium in casu contrariio non esset petiturus. Leg. penult. Cod. de solution. ubi Bald. Surd. dec.132. num.13. præsertim quia non est eadem inter eos ratio, Nam Canonici propriè sunt de Capitulo, & quoad se statuere possunt, & singuli jurant observantiam Statuti pœnalis de silentio servando, facti de anno 1588., ubi datur facultas Capitulo privandi 16 etiam

etiam voce activa, & passiva: Beneficiarii verò nec tale Juramentum præstant, nec de Capitulo propriè dicuntur. *Abb. in cap. Distincti n. 1. de major. & obed. & in cap. scriptum num. 4. de Election. Rot. cor. Cavalier, dec. 57. numer. 4. part. 6. rec. dec. 309. n. 4.*

Addito item quod si in ipsa Concordia anni 1602. statuitur, quod Canonici silentium rumpentes in Choro, & Processionibus, puniantur à Præcentore nedum subtractione, distributionum, verùm etiam privatione Vocis in Capitulo, prorsus dicendum est, quod sequens dispositio de Beneficiariis, ut puniantur à Capitulo sola privatione distributionum, ad Canonicos non pertinet, de quibus jam dispositum fuerat, nè admittatur instantanea correctio, vel contradictio. Ad notata in *leg. non ad ea 89. ff. de condit. & demonstrat. Dec. in cap. Ex parte 13. num. 5. de Offic. Judic. Deleg. Cravett. conf. 26. num. 7. & plenius in respons. pro gener. num. 301. & seqq. Rot. coram Mantiv. dec. 136. num. 4. part. 7. rec. dec. 31. num. 7. Et hoc etiam sequens diuturna observantia declaravit, quia Capitulum in Canonicos, aliis etiam poenis, præter distributionum privationem, animadvertit, quæ quidem observantia tollit omne dubium, ut supra dictum est. Unde planum fit, quod quicquid à *Sac. Rosa* in Causis Beneficiatorum decretum est, ad præsentem Causam Capituli cum Canonico non pertinet.*

Sicut autem ex prædictis, Poena, seu Multa, per Capitulum imposita, non est extra illius facultatem, ita nec eam Domini supra meritum Delinquentis, aut immediatam agnoverunt. Ex facto enim resultabat, quòd Canonici Copons, in publica celebritate Capituli, probis incessest Canonicum alterum, qui supplicem libellum duorum Musicorum, à Capitulo suspensionum, & reintegrationem exorantium, exponere volebat; & rem ita clamoribus turbavit, ut Capitulum nihil decernere posset, & fatius duceret negocium disferre. Post mensem audiens idem Canonici, qui & Musicam profiteretur, supplicantes prædictos fuisse à Capitulo reintegratos, id molestissimè ferens, juxta verus proverbium: *— singulus singulo inferus &c.* à verbis contumeliosis in Capitulum non temperavit, dicendo, quod ea determinatio processerat à Montecapiti. Alia verò die cum Anniversaria Missa per Capitulum solemniter caneretur, & unus ex reintegratis ad Musicorum Capellam pro suo munere accederet, ipse Copons conceptæ indignationis tenax, eum insecutus fuit, Choram ingressus, ut repetebatur, absque Vestibus Choralibus, & brachio arreptum à Capella reject, qui patienter paruit, nè major tumultus Inter Divina Mysteria fieret. Pro his igitur admissis, quibus Canonici Constitutionem à se juratam violaverat, & vim privatam Reintegrato intulerat, & reverentiam Capitulo debitam excusserat, & neque locum Ecclesie, neque tempus Divinorum Officiorum reveritus fuerat, levissima potius visa fuit animadversio Capituli, privantis eum ad tres Menses Distributionibus, Voce activa, & passiva, atque Administratione Hospitalis; quando præsertim pro similibus, aut

levioribus easdem poenas ad longius tempus 18 adhibere consueverat, & modus poenarum à solito, & consuetudo regulandus est. *Gloss. in leg. bodie ff. de pen. Bartol. in leg. penultima §. Ad Crimen ff. de publ. Jud. Abb. & Felyn. in cap. inter ceteras, de rescript. Gabriel. de consuet. concl. 1. n. 55. Diaz. in prax. Crim. Canon. cap. 147. n. 1. & ibi Salced. Tiraquell. de penis temperan. in præfation. n. 4.*

Sed quod magis commendat lenitatem Capituli, & Canonici contumaciam auget, illud est, quod nec ab initio Capitulum ad certum tempus poenam terminavit, sed eam indixit — usquequo Canonici congruum Capitulo Satisfactionem præberet — quod idem est, ac poenæ durationem in arbitrio ipsius Canonici posuisse, nec tam poenæ inflicto dici potest, quàm exhortatio ad resipiscenciam, cum exhibitione Veniæ. Tantum verò abfuit, ut Canonici oblata veniam grato animo exciperet, & Capituli contemptum aliqua demissione purgare vellet, ut intercessorem etiam Episcopum, qui ad hoc eum hortabatur, quique ad ejus domum accedere dedignatus non fuerat, minimè vellet exaudire, actum demum poenæ terminum ad tres menses Capitulum statuit, quando scilicet excessus jam noti, & obfirmata Canonici contumacia, dissimulari non poterant, nè tali exempli, cæteris ad similia provocatis, authoritas Capituli pessundaretur, ac domestica disciplina dissolveretur, ut enim ait *D. Thomas 2.2. part. 2. quæst. 72. post D. Gregor. super Execrabil. homil. 9. — Oportet contumelias illatas quandoque compescere propter duo: primo propter bonum ejus, qui contumeliam infert, ut ejus audacia reprimatur, & de cætero talia non attemptet: Secundo propter bonum multorum, quorum profectus impeditur propter contumelias nobis illatas &c. & opportune quæst. 108. — Vincitio, inquit, virtus est, si intentio fertur ad bonum aliquod, ad quod pervenitur per peccantem, puta ad emendationem ejus, qui peccavit, aliorum quietem, justitiam conservationem, & Dei honorem &c.*

Nulloque probabili fundamento dicebatur, quod saltem esset excessiva interdictio Administrationis Hospitalis: tum quia Capitulum erat in consuetudine removendi similes Administrationes, tum quia per se ipsa Origine talis administrationis, illa erat principaliter commendata Capitulo cum facultate deputandi, & pro libito removendi Administratorem. Quapropter poena dici non meretur illius administrationis interdictio, quam pro suo libito Capitulum revocare poterat, qui enim utitur Jure suo, non facit injuriam, *leg. Injuriarum §. 1. ff. de injur. cap. Cum Ecclesia Valterrana, de elect. Et poena non est, qua non privat aliquem jure quæsito, vel inchoato quæri, ut sunt verba Bald. in leg. Nemo Martyrem num. 5. Cod. de Sacrosanctis Ecclesiis post Jo. And. in cap. fin. de elect. in 6. Quale Jus non habent amovibiles ad notum Gonzal. in regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 6. num. 47. Saravia de Jurisd. adjunct. quæst. 33. num. 30. Rot. cor. Penzinger. dec. 15. & dec. 53. coram Carill. dec. 96. & plenè in Leodien. Capellaniarum super manifestatione 3. Martij 1719. cor. R. P. D.*

meo Foscaro. Quod autem Capitulum per li-
vorem id feciffet, gratis afferebatur, ex quo
enim excessus Canonici corrigere voluit, id
potius quam ad livorem, referendum est ad
iustitiæ, & charitatis affectum, juxta aurea
verba D. Augustini in *Enchiridion*. Non solum
in eo, qui dimittit ex corde, atque orat, ve-
rum etiam in eo, qui corripit, & aliqua emen-
datoria pœna plectitur, elemosinam facit, quo-
nam Misericordiam præstat &c. & alibi idem
D. Augustinus -- non omnis, inquit, qui par-
cit amicus est, nec omnis, qui verberat inimi-
cus; Melius est cum severitate diligere, quam
cum lenitate decipere &c. can. non omnis 6.
quæst. 5. Præter quam quod ipsa interdictio
ab ingressu Capituli secum trahebat suspen-
sionem administrationis, quæ fieri non poterat
nisi dependenter à Capitulo, & sub il-
lius directione.

Frustra denique prætendebatur incompetens
multa per Capitulum irrogata, quia scilicet
pro ejusdem excessibus Canonici sunt etiam
ab Episcopo postea judicialiter puniuntur, un-
de defumebatur hoc dilemma, quod aut ex-
cessus erant leves, & non debuit Capitulum
pro eis tam graves pœnas imponere; aut
excessus erant graves, & non poterat Capitu-
lum de illis notionem assumere. Peccat
enim argumentum in utroque supposito; & pri-
mo verum non est, quod gravem pœnam
Capitulum inflixerit, removendo per tres men-
ses à participatione distributionum, voce
activa, & passiva, & administratione Hospi-
talis; nam in Jure Canonico pœna gravis
non dicitur infra depositionem. Abb. in cap.
tuae discretionis, n. 4. de pœnis, & in cap. Cum
contingat, num. 28. de For. competent. post Ar-
chid. Jo. Andr. & Hostien. in cap. ad hæc, de
Offic. Archid. Chartar. dec. 65. num. 120. non
obstante quod Rota gravem existimaverit
multam privationis distributionum per tres
dies in Illerden. Juris Multandi 25. Januarii
1702. coram bon. mem. Muto, & rursus in Iller-
den. Statuti 16. Martii 1703. coram eodem,
quia ibi agebatur contra Beneficiatos, in quibus
Capitulum, nec Jurisdictionis consuetu-
dinem probare potuit, nec Statutum aliquod
ostendere, præter decretum in Visitatione fa-
ctum ab Episcopo, quo facultas Capitulo da-
batur, eos in Choro delinquentes puniendi,
sola privatione distributionum illius hore, in
qua deliquissent, & sic erant diversæ facti
circumstantiæ, à quibus nulla est illatio.

Parique laborat insubsistentia suppositum.
alterum, quod Capitulum nequeat de gravi-
bus Canonicoꝝ excessibus cognoscere; quia
ut sub initio dictum fuit, Capitulum, qua-
vis Collegium est, retinet in sua membra dome-
sticam, & correctoriam disciplinam in levi-
bus, ut omnes DD. cum Rota admittunt;
graviora verò cognoscere, & punire non po-
test, quia non habet Jurisdictionem; Sed hanc
Jurisdictionem potest consuetudine acquirere,
& hanc consuetudinem simpliciter, & absolu-
te Pontifex approbat in cap. Irrefragabili S.
Excessus de Offic. Judic. Ordin. ubi Imol. n. 3.
excipit solum, si esset imponenda pœna degra-
dationis, Ancharan. ibid. num. 5. Abbas in ca-
pit. Cum contingat, num. 28. de for. compet. ubi

Quod Prælati inferiores in Subditor habent
levem Jurisdictionem, non gravem, nisi aliter
habeat consuetudo, Saravia post alios de Ju-
risdict. adjuuct. quæst. 23. num. 35. Ubi quod
nec per Sac. Concil. Trident. talis consuetudo
fuit sublata, & prius quæst. 1. n. 21. Rot. part.
10. rec. decif. 234. num. 18. & num. 21. & seqq.
Quamobrem si Capitulum in presenti non
excessit consuetudinis terminos, nihil refert
ad competentiam Jurisdictionis, quod excessus
fuerint graves, aut leves.

Neque obstat, quod ita Canonici pro eif-
dem excessibus duplici pœna puniuntur contra
Text. in cap. De his, de accusat. & in l. Senatus
natus 14. ff. eodem tit. ibi -- Senatus censuit ne
quis ob idem crimen pluribus legibus reus fieret
&c. & l. Sanctio legum 41. in fin. ff. de pœnis.
Prætermisiss enim pluribus limitationibus,
quæ huic regulæ dantur à Doctoribus, de
quibus post veteres Covar. lib. 2. Var. cap. 10.
Facchin. lib. 2. cap. 1. per tot. Gomez Var. cap.
12. lib. 2. n. 39. Farinacc. de Inquisit. quæst. 4.
illa in presenti sufficit, quod Capitulum non
proceffit judicialiter, & exercendo suam fa-
cultatem ad normam consuetudinis, coercitionem
quidem adhibuit intra modum solitu-
tis, & consuetum, non verò pœnam delicti
parem imposuit; quo casu potest Superior
Judex illam supplere, neque tunc pluribus
pœnis Reus plecti dicitur, sed unicam
patitur integram, ac delicto adæquatam, Bald.
in l. 2. per illum Text. num. 3. vers. quartò noto
&c. C. de Sportul. & in l. cunctos populos n. 44.
& 47. C. de Summ. Trin. & Fide Catholicæ. Alex.
ad Bari. in l. lex Cornelia S. Si quis librum
ff. de iniur. Castren. in d. l. cunctos Populos,
num. 7. Felin. in cap. Quod olim sub n. 3. vers.
fallit. 3. de Judic. & Saracen. Franc. in cap.
Felicis S. Hoc quoque, n. 4. de pœn. in 6. Abb.
in cap. Tua num. 5. de pœn. & ibi Ancharan. n. 3.
Alciat. in repet. cap. Perniciosam, sub num. 128.
de Offic. Ordin. ubi quod extraordinaria mul-
ta non tollit pœnam delicti debitam per Tex-
ta in dicta l. 2. C. de Sportul. Artein. cons. 58. nu-
mer. 10. Scacc. de Judic. lib. 1. cap. 12. num. 88.
& seqq. Farinacc. quæst. 4. n. 8. & 12. Sperell.
dec. 92. num. 3. & 4. & dec. 133. n. 75. Rot. part. 1.
rec. decif. 17. num. 2. ubi quod delictum potest
etiam dupliciter puniri ob duplicem defecti-
mitatem, quod pariter dixit Bald. in l. Places
9. num. 16. Cod. de Sacro. Ecclis. Quamquam
hoc potius cum Episcopo videtur discutien-
dam, quia quod attinet ad Capitulum, fat
est, quod modum consuetudinis non fuit præ-
tergressum.

Et ita utraque &c.

R. P. D. H E R R E R A.

Burgen. Præminentiarum.

Veneris 24. Januarii 1721.

A R G U M E N T U M.

Canonici Ecclesiæ Cathedralis ob eorum Di-
gnitatem, à cæteris Beneficiatis, & Cleri-
cis inferioribus distingui debent; & maxi-
mè in habitu, à quo præcipuè disparitas
gra-

gradus in Ecclesia indicatur: Quibus propterea usus indumenti canonicalis, & etiam communis clericalis more Canonicoꝝ prohibitus manet; prout hic in specie prohibetur delatio Superpellicei cum manica elevata, juxta hunc modum à Canoniciꝝ gestari soliti, ea tantum permixta cum malica super brachiis revoluta, vel demissa.

S U M M A R I U M.

- 1 Diversitas inter indumentum æstivum, ac hybernũ apud Canonicos approbatur.
- 2 Delatio Superpellicei cum manica elevata more Canonicoꝝ, Clericis inferioribus prohibetur, & n. 20.
- 3 Item prohibetur usus Cappæ, & Mozzette.
- 4 Superpellicum est habitus communis omnibus Clericis in functionibus Ecclesiasticis.
- 5 Ex habitu aqualitate desumitur aqualitas gradus.
- 6 Canonicis Ecclesiæ Metropolitana debetur distinctio à reliquis Beneficiatis.
- 7 Constituant unum Corpus cum Episcopo.
- 8 Et Ecclesiam representant, ubi Collegialiter incedunt.
- 9 Clerici primi gradus nuncupantur, ad differentiam Beneficiatorum inferiorum.
- 10 Habitus est signum præcipuum distinctionis debite inter Clericos superiores, & inferiores.
- 11 Gradum confuso evitanda est.
- 12 Subnotetur ex diversitate indumenti.
- 13 Distinctio indumentorum designata in Romana Republica recensetur.
- 14 Item qualitas distincta habetur, deferendi in Conciliis, ab Episcopis, & Abbatibus exemptis, vel non exemptis.
- 15 Usus vestis ornata cum pelliis à Canonicis, aliisque gradu dignioribus deferri consuevit, prohibetur Ecclesiasticis inferioribus.
- 16 Magistri Cæremoniarii in his rebus, ad eorum Officiũ spectantibus, plene probant.
- 17 In materia præminentiarum Juris assistentia pro eo stat, pro quo militas consuetudo.
- 18 Maxime immemorabilis.
- 19 Inter Regulares diversi Ordinis aliqua distinctio habituum servanda est.
- 21 Apparentia emulatiois, & aequalitatis cum Canonicis, non est toleranda in inferioribus Clericis.
- 22 Observantia difformis, nec universalis quoad omnes Beneficiatos in gestatione habitus non constituit possessionem manutenebilem favore Universitatis eorundem.
- 23 Centenaria tribuit omnem meliorem titulum, cum omnibus qualitativis ad sui firmitatem necessariis.

D E C I S I O LIII.

JUS deferendi in Processionibus, aliisque Ecclesiasticis Functionibus, Superpellicum cum manicis elevatis super humeros, licet in

Metropolitana Ecclesiâ Burgenſi privativum esse consueviffet tantum illius Dignitatum, & Canonicorum; Attamen commune sibi authenticavit Universitas Cleri inferioris dictæ Civitatis; Unde in eam se erexit prætensionem gestandi in Processionibus Rogationum Superpellicum cum manicis pari forma elevatis, idve ab eo momento, quo Processio egreditur ab Ecclesiâ Cathedrali, usquequo pervenit ad Ecclesiam, ubi Missa celebranda est. Cui prætensioni, etsi per provisionale decretum prius rejectæ, cum in Judicio possessorio postmodum adhæssisset Reverendissimus Archiepiscopus; Hinc appellatione per Capitulum interjecta, causaque mihi delegata, Dubium proposui in Audientia diel primæ Julii proximè præteritæ -- An, & cui danda esset *manutentio* --, sed demandato tunc, quod videretur de bono Jure; Dominos hodie requisivi -- An, & decuius bono Jure constet, etiam ad effectum *manutentionis* -- Respondimusque accepi in omnibus Capitulo favorabile.

Fundata siquidem apparuit intentio Capituli, contententis Beneficiatos Cleri inferioris, non posse deferre manicas Superpellicei elevatas super humeros, quia cum Canonici ejusdem Ecclesiæ tempore hyemali Cappam, & Mozzettam, tempore verò æstivo Superpellicum cum manicis, sic super humeros elevatis deferant, tanquam proprium, & penultimam habitum Canonicalem, quam diversitatem inter unum, & alterum indumentum, æstivum nempe, & hybernũ, usitatissimam, & ab Ecclesiastico ritu approbatam notat *Thomassin. de veter. & nov. Eccles. disciplin. tom. 1. part. 1. lib. 2. cap. 52. num. 4.* Idem clarum remanet, rectè per dictum Capitulum impugnari reliquis Beneficiatis inferioribus gestatorem dicti Superpellicei cum manicis, ita elevatis ad Text. in l. *Maximè Cod. de Episcopal. Audient. Ancbaran. in cap. Dilecta, numer. 13. de Excessibus Prælator. Baroli. de Arm. & Insign. col. 1. Vignatelli. consult. Canon. 59. n. 6. tom. 6. Gratian. discept. forens. cap. 852. n. 53. Card. de Luc. de regalib. disc. 21. num. 10. Nota in Tarraconen. Insignium 11. Decembris 1702. S. Ponderato, coram bon. mem. Muto. Non dispari sanè ratione, qua repellere valeret dictos inferiores Beneficiatos, quatenus illud perturbare contenderent in privata delatione Cappæ, & Mozzette hyemali tempore, cum ad idem in præfata Ecclesiâ se habeat Cappæ, & Mozzetta tempore hyemali, ac Superpellicum cum manicis elevatis tempore æstivo, & per consequens non dissimili subducendum iudicio, *Mansi. consult. 266. n. 22. Rot. cor. san. mem. Gregorio XV. dec. 63. n. 24. cor. Emerix Jun. dec. 1166. & dec. 1237. utrobique num. 4., & in rec. dec. 385. n. 7. part. 2. & in Ferrarior. Alimentorum, & Dotum super Immisione 30. Januarii 1713. S. Quinimmo, coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Scotto.**

Nè aliàs sequatur, quòd sicuti Superpellicum est indumentum in Ecclesiasticis Functionibus commune omnibus Clericis ejusdemque Ordinis, ad notata per *Piscar. Prax. Cæremonial. lib. 2. sect. 1. cap. 19. num. 1. Durand. in rationa. Divin. Offic. lib. 3. cap. 1. Gavanti.*

in Rubr. Missal. part. 2. tit. 1. V. Superpellicium. Thomassin. de veter. & nov. Eccles. Discipl. tom. 1. part. 1. lib. 2. cap. 52. sub n. 4. Ita, simul convenientibus ætivo tempore in Functionibus Ecclesiasticis Capitulo, & Beneficiatis inferioribus, manicas pari forma elevatas super humeros indistincte deferentibus, vel omnes Canonici, vel omnes Beneficiati videntur, cum æqualitas habitus argumentum sit æqualitatis etiam gradus, & conditionis, ut ponderant *Alto grad. conf. 1. lib. 2. Pignatell. consult. Canon. 54. tom. 6. Barbos. Summ. Apostolicarum dec. Collect. 122. n. 12. & Collect. 584. num. 8. 10. Tamburin. de Jur. Abbat. disput. 27. quæst. 1. num. 4. tom. 1. Rota in recent. dec. 252. num. 13. part. 5.*

- Quod profecto nedum esset destructivum illius distinctionis à cæteris inferioribus Beneficiatis, quam deberi Canonici Ecclesiæ Metropolitanæ advertit *Felin. in cap. Pastoralis n. 12. de Offic. deleg. Valenzuel. conf. 34. n. 50. 51. Manriquez de Præced. Canon. quæst. 10. num. 2. Gambar. de Offic. Legat. lib. 7. numer. 136. Barbos. de Canon. & Dignit. cap. 18. num. 85.*; Cum ipsi, tanquam Collaterales, & Fratres Episcopi, unumque corpus cum eo constituentes, cap. *Noziti. de iis, quæ sunt d. Prælat. ibi* -- Novit tuæ discretionis prudentia, quatenus tu, & Fratres tui unum corpus fuit -- ibique *Abb. num. 1. Rota cor. Coccin. dec. 1691. num. 3.*; Ipsamque Ideo Metropolitanam Ecclesiam, dum collegialiter conveniunt representantes, *Cassan. in Cathalog. Glor. Mund. part. 4. considerat. 32. vers. Sed intellige &c. & vers. 5. pro hac parte, Panimoli. dec. 1. annot. 6. num. 8. Rota dec. 18. n. 7. post Antonell. de iurib. & onerib. Cleric. & dec. 111. num. 3. part. 5. recent.*, nuncupentur Clerici primi gradus, ad differentiam aliorum Beneficiorum inferiorum, qui in secundo ordine Clericorum recensentur, cap. 4. de iis, quæ sunt à Prælat. *Innocent. in cap. Sedes de rescript. Menoch. conf. 52. num. 83. & segg. Bott. de Synod. part. 3. num. 26. Pignatell. consult. Canon. 59. n. 6. tom. 6. Rodriguez quæst. regular. tom. 3. quæst. 37. art. 1.*; Cujus sanè distinctionis præcipuum signum in Ecclesia Dei esse habitum, notant in his terminis, *Pignatell. consult. Canon. 104. num. 2. tom. 4. Capin. de Sacr. Polit. lib. 3. quæst. 2. num. 4. Thomassin. de veter. & nov. Eccles. disciplin. tom. 1. lib. 2. cap. 15. Zaccb. de Republic. Cristian. cap. 2. num. 1. Corrad. in Prax. Benef. cap. 1. sub num. 15.*

- Sed ulterius tenderet in ordinem, & graduum confusionem, quam haud tolerabilem notant *Decian. conf. 7. num. 71. lib. 3. Pignatell. consult. Canon. 104. n. 6. tom. 4. consult. 54. num. 1. & 2. & consult. 59. num. 6. tom. 6. Lotter. de Re Benef. lib. 1. quæst. 16. num. 46. Rota in recent. dec. 288. num. 18. part. 16.* quamve submoveri per contradistinctionem personarum, & graduum, inductam ex aliqua diversitate inter unum, & alterum induimentum, ambigi non posse videtur, dum, omisso recensere ea, quæ in ipsa Romanorum Republica ad istum effectum ordinata fuerant in designandis distinctis Togis, seu Vestibus Senatorum, Equitum, Triumphantium, Magistratum, Judi-

cum, aliarumque Dignitatum, ut apud *Thomassin. syntagmat. Jur. lib. 9. tit. 19.*; Certe quod ex aliquali ista diversitate indumenti, in Ecclesiastica Hierarchia, disparitas quoque gradus indicetur, satis clare convincit. *Text. in cap. Ut Apostolica de Privileg. in 6.*, decernens, quod in Synodis Provincialibus Episcopi deferre debeant Mitras cum lamine aureis, vel Argenteis, & gemmatis; Abbates vero exempti Mitras aurifrias; Non exempti autem Mitras simplices, & albas, notantque Scribentes omnes super eodem Textu, signanter *Passerin. sub num. 1. & 2. Geminian. pariter sub num. 1. Garz. de Nobilit. gloss. 46. §. 2. sub n. 63. Tamburin. de Jur. Abbat. part. 2. disput. 10. quæst. 2. Barbos. de Offic. & Potestate Episcopi part. 3. alleg. 93. Cassan. in Cathalog. Glor. Mund. part. 1. confid. 38. conclus. 48. num. 9.*; Unde est quod in Concilio Salisburien. celebrato anno 1386. in Canon. 6. de differ. Habit. major. & inferior., ita habetur -- Canonica testatur Auctoritas, quod ex majori decore, & majoritate ornatum, apparere debet majoritas Dignitatum --; Et in Concilio Dertonensi anni 1429. Canon. 1. interdicti Ecclesiasticis inferioribus usus habitus ornati pellibus, eo quia reservatum id erat Canonici Ecclesiarum Cathedralium, nonnullisque Personis, gradu dignioribus, quemadmodum refert *Thomassin. de veter. & nov. Eccles. Disciplin. tom. 1. part. 1. lib. 2. cap. 51. sub num. 3.*

Gestationem vero Superpellicei cum manicis, sic ut supra elevatis, privativam esse Capituli Metropolitanæ Ecclesiæ Burgenfis, satis convincenter demonstrare visa sunt immemorabilis consuetudo, probata mediante depositione decem Testium, ad instantiam ejusdem Capituli formiter examinatorum, & affirmantium, Canonicos dictæ Ecclesiæ in omnibus Processionibus, aliisque Ecclesiasticis Functionibus semper deferre consuevisse Superpellicium cum manicis super humeros elevatis, idque ad distinctionem aliorum Beneficiorum Cleri inferioris, qui Manicas prædictas detulerunt, vel prolixas usque ad humum, vel super Brachiis revolutas. Concurrente enim favore Capituli hac immemorabili consuetudine legitimè, ut supra probata ex depositione plurium Testium, inter quos etiam Magistri Cæremoniarum, quibus, utpotè dependentibus de re ad eorum Officium pertinente, & de qua plenam notitiam ipsos habere certum erat, omnimodam fidem in hoc adhibendam esse sæpè notavit *Rota in specie in Colonien. Canonatur prime Gratie 2. Maji 1707. §. Replicatio autem, coram Reverendiss. dell' Olmo*; Utique vana prolix videbatur contentio Beneficiorum Cleri inferioris, cum in hac Præminentiarum materia notum sit, consuetudinem obtinere vim Legis; itaut consuetudinem legitimam habens pro se, Juris assistentiam habere dicatur ex *Doctrina Bald. in cap. Cum olim, num. 1. versic. Nota de Consuetud. & in leg. Observare §. Antequam ff. de Offic. Pro-Consul., Menoch. conf. 51. n. 49. Manriquez. de Præcedencia quæst. 5. num. 4. Rota in recent. dec. 85. num. 5. part. 5. dec. 224. num. 1. part. 6. dec. 102. num. 17. part. 10. dec. 87. num. 6.*

num.6. part.17. dec.781. num.5.6. part.18. decif.779. num.2. coram Merlin. in Pampilonen. Præminentiarum 5. Februarii 1700. S. Fortius & 7. Junii 1701. S. Iterum, coram Reverendiff. dell'Olmo, & in Illerden. Juris Præfidentis in Extractione Priorum 27. Junii 1704. S. Præfentim, coram Eminentiffimo Domino Card. Scario. Maxime ubi talis confuetudo fit immemorabilis, Rota in Colonien. Præminentiarum 22. Junii 1701. S. Verùm etiam, cor. Reverendiff. dell'Olmo.

In minimo non lædente refponfione, quod ficuti Superpellicum eft indumentum commune non minus Canonici, quam etiam omnibus aliis Clericis, & Beneficiatis inferioribus, ideo nullam privativam fuper illius delatione arrogare fibi valeat Capitulum prædictum, etiam in vim allegatæ confuetudinis, utpotè elife ab altera contraria, vigente pro parte eorundem Beneficiatorum, in quorum præjudicium talis confuetudo, nec allegabilis fit, non verificata ejus qualitate, coactiva, nempe quod Beneficiati Cleri inferiores tentaverint deferre manicæ fic elevatas, & ad Capituli contradicitionem fuerint reje-cti, talique rejektioni acquirerint. Cribatis quippè fingulis objectionis hujus partibus, nulla utique alicujus ponderis apparuit; Nam quod Superpellicum fit indumentum commune cuicque in Clericali Ordine conftituto, itaut privativam illius delationem nemo ejusdem Ordinis arrogare fibi valeat, incontrovertum erat pro parte Capituli, cujus oppugnationi unicè refidet circa modum, & formam gellandi Superpellicum, quod utique dum ab immemorabili tempore deferri per ipsum confuevit cum manicis fuper humeros elevatis, idque in proprii Ordinis diftinctionem, & tanquam peculiare fuum indumentum; Ideo in his circumftantiis confiderari amplius non poterat, uti fimplex habitus proprius cui-cunque Clericorum generi, fed particularis eorundem Canonico-rum, etiam fi diverfitas confiftat in fola manicarum delatione, ut in fraternizantibus terminis Cucullæ Manicæ, feu cum manicis amplis, & longis, gellari fo-litæ Monachos Benedictinos, adeoque non deferendæ à Monachis Bafilienfibus, uti debentibus Cuculla cum manicis brevioribus, & arctioribus, nè inducarum promiffua con-fufio ex pariformitate Habitibus, refpondit Rota in recentior. decif. 299. part. 12.; Et per confequens optimo Jure valet dictum Capitulum pariformem Superpellicei gellationem impugnare cæteris Beneficiatis, & Clericis Ordinis inferioris, ex authoritati-bus jam fupra relatis, quibus addi poffunt Ciff. confil. 137. numero final., Pignatell. confil. Canon. 69. num.2. 3. tom.2. Gratian. dif-ceptat. forenf. cap.852. n.53. Barbof. in Summ. Apoflolicæ Collectæ. 62. num.7. Card. de Luca de Regular. difc.1. n.79. & in Miffell. Ec-clef. difc.22. n.7.8. Rota in rec. dec. 399. part.12.

Et profectò gellationem hanc Superpellicei cum manicis elevatis fuper humeros non effe propriam, & naturalem Clericali huic indu-mento, adeoque omnibus indiftinctè commu-nem, fed quidem omnimodam præferre diftinctionem, fatis apertè indigebat ipfamet

Tom.III.

prætensio eorundem Beneficiatorum, utpotè in votis non habentium deferre Manicas, fic ut fupra elevatas femper, & ubique, five quolibet anni tempore, & in omnibus Ec-clefiafticis Functionibus, fed folum in pu-blicis Proceffionibus Rogationum, & pro eo tantum tempore, quo conjuncti cum Cano-nicis proceffionaliter incedunt. Si enim delatio Superpellicei modo prædicto non fona-ret in diftinctionem inter unum, & alterum Ordinem, fed effet juxta generalem morem Regionis, naturalis fupradicti indumenti, omni-busque propterea communis: uique Beneficiati prædicti parem adhiberent, vel adhibere con-tenderent gellationem manicarum in omnibus aliis Proceffionibus, & Functionibus Ec-clefiafticis: Undè clarum erat, iftam Beneficio-rum contentionem non aliò tendere, quam ut, fubla'o de medio unico ifto exteriori figno, quo Capitulum difcriminatur à Bene-ficiatis Ordinis inferioris, æquales apparen-ter fe conftituant Canonici, & Dignitatibus Ec-clefie Metropolitane, quod utique tumidam fapit injuftæ æqualitatis, & æmulationis ap-petentiam, nullatenus ferendam, ut nonet Honded. conf.80. num.4. Capyc. Latr. dec.50. num.4. & per tot. Pignatell. confil. Canon.54. num.6. tom.6. Card. de Luca de Servit. difc.14. fub num.4. & difc.41. n.6.

Allegata autem confuetudo, quæ Bene-ficiatis affiftere afeftebatur, quæ parem delationem Superpellicei cum manicis ita ad hu-meros elevatis, in nihilo prodeffe poterat; quia Teftes ad illius verificationem induc-ti haud affirmabant, quod Beneficiati Ordinis inferioris univerfaliter omnes gellare fem-per confueverint manicæ fic elatas, fed tan-tummodò affirmabant, fe vidiffè aliquos, & quidem paucos ex dictis Beneficiatis deferen-tes in Proceffionibus Rogationum Manicas, ut fupra elatas, alios verò gellare eas con-fueviffè, vel prolixas, vel demiffas, vel bra-chiis circumvolutas; Et propterea dum ex præfatorum Teftium dicto allegata obfervan-tia elucebat varia, & difformis, non verò unifona, & univerfalis refpectu omnium Be-neficiatorum, utique nullo in calculo haberi promerebatur pro fundamento nedum boni Ju-ris, verùm etiam poffeffionis manutenibilis favore totius Univerfitatis, ut obfervant Fa-gnan. in cap. In præfentia, num.103. de Pro-bat. Honded. conf.79. num.29. lib.1. Rota cor. Manica dec.259. num.6. in rec. dec.752. num.6. part.3. in Firmana Jurifdictionis 20. Martii 1702. S.11. coram bon. mem. Moliner. in Bif-nianen. Præminentiarum 14. Junii 1713. S. De tali autem, cor. b.m. Anfaldo, & in Raven-naten. Aggregationis fuper Dubio Mandati Pro-cura 7. Junii 1717. S. Nec fuffiffit, cor Eodem.

Contraponendaque idcirco nequaquam vi-debatur obfervantia illi, quæ favore Capitu-li militare, ut fupra compertum erat, utpo-tè communia Juris afiftentia, & uniformi-ter femper fervata à tempore, quamcumque hominum memoriam excedente, itaut ad il-lius firmitatem haud verificanda effet qualitas coactiva, ut pro parte dictorum Beneficio-rum contendebatur, cum immemorabilis, vel centenaria non fiftat in puris terminis præ-

A a

crit.

eripitionis, ad cujus verificationem extrema ista hic essent probanda, sed inducens præsumptionem Privilegii, vel aliterius cujuscunque Juris magis validi, ac efficacis, probationem perhibet tituli de Mundo melioris, cum omnibus qualitatibus ad sui firmitatem necessariis, ut ad objecti eliminationem præcisè advertit Rota in Tyburtina Castri Sambuci 12. Junii 1711. S. Sed quatenus, & S. Absque eo quod, cum seqq. coram Reverendissimo Aldrovando, & in Salisburgen. Vicaria super bono Jure 4. Februarii 1715. S. Nec hujus, cor. Reverendissimo Crispo Archiepiscopo Ravensbatiensi.

Bonum itaque Jus Capituli quemadmodum ex his satis fundatum crediderunt Domini, ita corollarè concedendam eidem Capitulo existimant Manutentionem in possessione gestandi In quibuscunque Ecclesiasticis Functionibus Superpellicem cum manicis elevatis super humeros privativè quoad alios Beneficiarios inferiores, ut in his circumstantiis, & consecutivè ad bonum Jus responderi passim consuevit, signanter in Brixinen. Jurisdictionis 10. l. abentis Mensis Januarii S. finali, coram Reverendissimo Patre Domino meo Lanetta Decano.

Et ita utraque &c.

MOTIVUM.

Trium Illustrissimorum DD.

AUDITORUM ROTÆ FLORENTINÆ.

in.

Pistorien. Plebaniz.

21. Aprilis 1715.

Relatore, & extensore Illustrissimo D. Jacobo de Comitibus, tunc Auditore Consulto, nunc verdè in eadem Signatura Libellorum supplicum Gratia, & Justitia primo Consiliario, & Proauditore Camera.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus quando dicatur hereditarium, vel potius gentilitium. An & quando à Juspatronatus gentilitio excludantur Naturales & illegitimi. Transactio super hujusmodi Juspatronatus, ab Antecessoribus facta, an præjudicet Successoribus, ex propria persona venientibus.

SUMMARIUM.

- 1 Literarum Apostolicarum executio retardari non valet, iustificata narratorum veritate.
- 2 In Juspatronatus gentilitio, ius præsentandi, deficientibus masculis, ad feminas agnatas spectat.
- 3 Sententia, declarans Juspatronatus ad aliquam Familiam spectare, absque mentione qualitatibus hereditaria, & nullam factam portionem distinctione, qualitatem gentilitium inducit.

- 4 Idem arguit limitata admissio famina agnata cum exclusionem extraneorum, & cum declaratione, quod post illius mortem Juspatronatus consolidari debeat in Agnatis.
- 5 Ita pariter nunquam facta per cursum antiquissimi temporis præsentatio ab extraneis, vel cognatis.
- 6 Hac conjectura quando sit reiicienda, & num. 7.
- 8 Juspatronatus familiare item probat Laudum, illud tale Canonizans.
- 9 Sententia, lata super statu Beneficii, nocet etiam non citatis, & non intervenientibus.
- 10 Præsentationes, factæ a Patre cum filiis, excludunt in Juspatronatus qualitate hereditariam, & quare.
- 11 Ad hunc effectum valde attenduntur enunciativa antiquissima, præsertim si alia concurrant.
- 12 Quando lis non est super substantia Juspatronatus, sed super illius qualitate, sufficientes leviores probationes.
- 13 Juspatronatus præsumitur potius hereditarium, quam gentilitium.
- 14 Hoc tamen fallit in Juspatronatus, cujus memoria non extat.
- 15 Conjectura aquivoca, vel numero, & pondere minores, non attenduntur in concursu aliarum plurium, & urgentiorum.
- 16 Bertoldum de Guazzalobris non esse Spuriū, ex damnato coitu, sed dumtaxat naturalem, definitivè tam Rota Romana, quam Florentina.
- 17 Naturales, & illegitimi excluduntur a Juspatronatus, reservato per verba merè civilia; non autem quando reservatio facta fuit per verba naturalia.
- 18 Non consistit de fundatione, & reservatione Juspatronatus, præsumitur concepta potius verbis naturalibus, quam civilibus.
- 19 Nomen Familiz an obstat vocationi Illegitimorum ad Juspatronatus gentilitium, & num. 20.
- 21 Naturales, & illegitimi ex consuetudine Italia, & Tuscia dicuntur de Familia.
- 22 Et gaudent nobilitate paterna, avitis insigniis utuntur, & ad illorum honores admittuntur.
- 23 Filii naturales, si fuerint legitimati per rescriptum Principis, non differunt a legitimis.
- 24 An, & quando legitimatio, à Principe seculari facta, prodesse possit, ad effectum succedendi in Juspatronatus gentilitio, & num. 25. & seqq.
- 25 Pro naturalium admissione in Juspatronatus familiari multum valet observantia.
- 26 Ad effectum inducendi observantiam, & ad vinculandi, admittuntur etiam alius imperfecti, & qui exceptiones patiuntur.
- 27 Juspatronatus gentilitium, quod non probatur in plures lineas à principio divisum, vel ex subsecuta observantia, una linea defecta, consolidatur in altera superstiti, & de ratione, & num. 32. & seqq.

35 *Declarantur contraria Auctoritates.*

36 *In hujusmodi Jurepatronatus præsumptio stat, quod a principio non fuerit divisum.*

37 *Et hæc individuas conjecturam præbet, seu administrum, quod universa Familia considerata fuerit, tanquam unicum Corpus.*

38 *Jurepatronatus gentilitium quando dicatur spectare ad omnes de Familia per modum Collegii.*

39 *Indivisibilitatem non tollit materialis linearum divisio, ex post secuta.*

40 *Non potest quis Sententiam impugnare, qua sunt Auctor usus fuit.*

41 *Transactio non præjudicat non intervenientibus, neque habentibus causam ab illis.*

42 *In Jurepatronatus gentilitio, seu familiari transactio, facta ab Antecessoribus, non præjudicat Successoribus, ex persona propria venientibus, & n.43.*

43 *Ad inducendam tacitam ratificationem actus præjudicialis, requiritur scientia facti, & juris specifica, & clara.*

44 *Adeoque non sufficit scientia generica, & implicita.*

45 *Quando taciturnitas referri potest alteri causæ, quàm ratificationi actus, maxime præjudicialis, illa semper excluditur.*

46 *Enunciatio, emissæ in Sententia Vlo Instrumento &c. nisi plura alia administrum concurrant, non probat illius productionem.*

47 *Actus equivoci, & ad plures casus referribiles, ratificationem præjudicalem, excludunt.*

48 *Ubi actus fuit expressè impugnatus, ex subsecuta taciturnitate indulta nunquam censetur tacita illius ratificatio.*

49 *Recipiendum pecuniam non videtur quis approbare Contractum, quem expressè impugnaverat.*

50 *Producens Scripturam, vel Sententiam, post impugnationem, vel appellationem, ex hoc non censetur eam tacite approbare.*

51 *Præcedens contradictio operatur, ut posterior exactio fructuum non importet per se necesse approbationem.*

52 *Tacita relocatio, per Statutum indulta, ob non factam in fine anni disctam, locum non habet, quando Locator prius egerat contra Conductorem, ut cum expelleret.*

53 *In Materia valde præjudiciali, sola patientia, & acquiescentia non inducit ratificationem, nisi etiam aliquis actus positivus concurrat.*

54 *Ratificatio, quæ ex facto inducitur, ad limites ipsius facti restringitur.*

55 *Judicium executionum Literarum Apostolicarum non admittit exceptiones, quæ altiore indaginem requirant.*

ghis, à Domina Marchionissa Matia Eleonora de Medicis, uti hærede beneficiata, Canonici, & Marchionis Antonii de Medicis ejus Fratris, obtinuit Jacobus de Bettazzis, à RR. Monialibus S. Matthæi de Prato fuit presentatus Joannes Baptista de Gattis, & à Sede Apostolica impetravit Joseph Maria Bianchini; Exorta proinde triangulari Controversia inter Provistos, instructo judicio coram Vicario Pistorien.; Provistos Apostolicus favorabilem ab eo reportavit Sententiam, desinentem Literas Apostolicas, uti in omnibus justificatas, executioni fore demandandas.

Prosecuta postea Causa in gradu appellationis, cum ad provocationem Marchionissæ, & Bettazzis, ab ea presentati, illa commissæ fuerit Judici Sinodali de Voto nostro, decidenda, omnibus Dominis consusfragantibus, prodiit Sententia primi judicis confirmatoria.

Apparuerunt enim in omnibus justificatæ Literæ Apostolicæ, dum obitus ultimi, & immediati Rectoris de mense Ochobris Sedi Apostolicæ reservato, non controvertebatur inter Partes; Quodque Jurepatronatus spectaret ad Monasterium, & Moniales præfatas justificatum remansit; sicque omnium narratorum veritate justificata, Apostolicarum Literarum executio non valuit retardari ad Text. in cap. si capitulo, & ibi Gloss. V. exequatur de Consec. Prebend. in 6. Rot. in recent. dec. 468. num. 1. & dec. 508. n. 1. & dec. 532. num. 2. part. 19., & post De Luc. de Jurepatronat. in Manus. dec. 18. num. 1.

De pertinentia autem hujus Jurepatronatus constitit Dominis, ex quo cum versemur in Jurepatronatus gentilitio, & lis sit cum personis omnino extraneis, cum omnes Masculi de Familia jam defecerint, Alexandra Monialis, unica de Agnatione superstes, & Monasterium S. Matthæi de Prato ex ejus persona, admitti debet ad præsentandum. In Jurepatronatus quippe gentilitio, deficientibus Masculis, jus præsentandi ad foeminas agnatas spectat, in specie Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 11. num. 72. Capon. discept. 12. num. 25. Ciarlin. contro. 153. num. 21., & contro. 210. num. 33. Castald. consult. 250. num. 2. Piton. discept. 14. n. 6. & seqq. & discept. 26. num. 1. seqq. Calderon. resolut. 8. num. 24., & resolut. 47. num. 27. Rot. coram Merlin. dec. 502. n. 15. Pamphil. dec. 313. num. 1., & seqq. Emerix Jun. dec. 820. num. 13. post Vivian. de Jurepatronat. decis. 59. num. 3. in recent. decis. 166. num. 1. part. 6. decis. 221. num. 22. part. 3. dec. 162. num. 9. part. 11. decis. 652. num. 19. part. 9., ubi etiam à principio foeminae fuissent exclusæ, & dec. 692. n. 2. 7. 8. part. 19. & in Comen. Capellania apud Piton. discept. Ecclesiast. 53. num. 30. confirmatoria 4. Maji 1703. S. Sublata, & S. final. cor. Eminentiss. D. Card. Priolo, & in alia Causa hujus incliti Domini, dec. Volaterrana apud Palm. Nepot. dec. 340. num. 19. & seqq., ubi plurimi concordantes Palm. Nep. ibidem in eadem Causa dec. 342. num. 17. Rot. Rom. cor. Royas dec. 248. num. 3.

Istamque qualitatem gentilitiam resultare, DD. visum fuit, ex pluribus. Et primò ex Sententia reintegratoria anni 1641., in qua

A a 2 de-

DECISIO LIV.

PLebaniam S. Petri de Ajolo, olim Jurepatronatus Nobilis Familie de Guazzalotris vacantem per obitum Jacobi de Stan-

Tom. II.

definitum fuit Jufpatronatus, de quo agitur fpeciffe, & pertinuiſſe de jure ad Nobiles de Guazzalotris Dioceſis Piſtorienſis, quæ Sententia cum abſque mentione qualitatis hæreditariæ, & abſque portione diſtinctione declaraverit, Jufpatronatus ſpecſare in genere ad Familiam Guazzalotriam, prout in ſolle, & abſque ulla diſtinctione præceſſerat inſtantia pro reintegratione, maniſeſto qualitatem gentilitiam inducit, ut in Individuo dixit Palm. Nep. alleg. 159. num. 29. Rot. Florentina de Ricafolis apud Vivian. de Jurepatr. lib. 4. cap. 1. n. 71. verſſe. prædiſta ſol. mihi 87. in Veneta impreſſione anni 1670., & in rec. dec. 220. num. 10. & ſeq. part. 11. & dec. 192. n. 7. part. 19. Priolo dec. 159. n. 2. & in Faventina Beneficii apud Calderon. reſol. 8. num. 58. & in diſta Comen. Capellaniam apud Piton. diſcept. 53. n. 28. confirmata 4. Maji 1703. S. Sublata, coram Priolo, ultra alias plures Decifiones recentitas per Rotam noſtram in dec. 45. num. 5. inter bacſenus impreſſas, coram Me, & per Rotam Romanam in dec. ibi inſerta S. 1. num. 5. 10. 23. 24. 25.

Secundo hoc idem præſertit alla Sententia Vicarii Florentini de anno 1590., in qua fuit declaratum, quod poſt obitum Domine Liberæ de Guazzalotris, nuptæ in extranea Familia, Jufpatronatus deberent consolidari in Bertoldum, & Jacobum prædictum, & ejus filios legitimos, & naturales, & deſcendentes; nec in præjudicium hujus consolidationis poſuiſſe, ac poſſe donari diſta Jufpatronatus per Dominam Liberam, aut quemlibet alium extra diſtam Familiam, aut aliquam aliam Domini transſationem facere. Huiusmodi enim limitata admiſſio fœminæ agnatæ cum excluſione extraneorum, & declaratione, quod Jufpatronatus consolidari deberet in agnatos, arguit qualitatem gentilitiam illius, in ſpecie Rota in diſta Comen. Capellania de anno 1702. cor. Eminentiff. Card. dela Tremoille impreſſ. apud D., & collegam meum Piton. diſceptat. Eccleſiaſt. diſcept. 53. num. 29. verſſe. nec obſtat, & num. 30. confirmata 4. Maji 1703. S. Prout, coram Eminentiff. Cardinali Priolo.

Tertio eandem qualitatem gentilitiam comprobatur ponderatio, quod tertium nunc decurrit ſeculum a die, quo prodiit diſta Sententia reintegratoria, abſque eo quod extranei, aut filii fœminarum unquam præſentaverint ad aliquod Jufpatronatus, in eadem Sententia comprehenſum; cumque veriſimile ſit, quod in Familia numeroſa, in decurſu duorum ſeculorum, cum dimidio, plures Cognati, & extranei hæredes extiterint, ex nunquam facta ab ipsis præſentatione, inferitur Jufpatronatus fuiſſe, & eſſe gentilitium. Piton. diſcept. Eccleſiaſt. 53. num. 7. & 21. Rota noſtra diſta dec. 45. n. 7. inter impreſſ. cor. Me Rota Rom. ibidem S. 1. num. 32., & 33. & in diſta Florentina de Ricafolis apud Vivian. de Jurepatron. S. Quinimmo, & poſt eundem dec. 41. num. 20. verſſe. 5., cor. Ubag. dec. 24. num. 4. & ſeq. Priolo dec. 45. num. 17. & dec. 159. n. 10. Celf. dec. 106. num. 9. Dunozei. Jun. dec. 716. num. 8. in rec. dec. 679. num. 14. part. 18. & diſta dec. 662. num. 17. part. 19. & in citat. Co-

men. Capellania apud Piton., ubi ſupra n. 29. confirmata 4. Maji 1703. S. Sublata, coram. Eminentiff. Card. Priolo, & in Faventina Beneficii apud Calderon. diſta reſol. 8. num. 56. & in Florentina Canoniciſmus apud eundem reſol. 47. num. 42. poſt De Luc. de Jurepat. in Mantiffa dec. 7. num. 6.

Non obſtante, quod cum in plerisque locis adſint Statuta, excluſiva fœminarum, & deſcendentium ex eis, dari potuerit caſus, quod Cognati nunquam fuerint hæredes ob excluſionem Statutum: & extranei, ex quo non fuerint hæredes reſiſſi in Teſtamento; obquam rationem, conjecturam hanc non eſſe concludentem, in his terminis ponderat Cardinal. de Luc. de Jurepatronat. diſt. 60. num. 12. verſſe. ſi enim, Dominus, & olim collega meus Piton. diſta diſcept. Eccleſiaſt. 53. num. 8. & 21. Calderon. diſta reſol. 47. num. 21. ubi Concordantes Rota in rec. dec. 82. n. 6. & ſeq. part. 19.

Obiectum enim procedere poſſet, ſi non addeſſet adeo longævis temporis curſus; ſed concurrente duplici centenaria, cum dimidia, inverſiſſime proſus eſt, quod in tam diuturno lapſu temporis, nec Cognati, nec extranei ab aliquo nunquam fuerint hæredes inſtituti, ſicque non factam ab ipsis præſentationem proveniſſe dicendum eſt, ex quo Jufpatronatus, non in hæredes ex Teſtamento, ſed in agnatos, ex lege foundationis tranſiit, ut obiecto in puncto reſpondet Piton. diſta diſcept. 53. num. 21. Rot. Rom. cor. Priolo diſta dec. 159. num. 11. & in Firmana Juriſpatronatus 1704. cor. bon. mem. Muto, impreſſa inter Decif. Rota Florentina citat. dec. 45. S. 1. num. 33.

Quarto in idem conſonant aſſertiones in laudo de anno 1641. in quo Arbitrator aſſerit, ſibi conſtituiſſe Beneficia (ſunt præciſa verba) verè fuiſſe, & eſſe de Jurepatronatu nobilis familie de Guazzalotris Terræ Prati, & quod debite non controvertitur, ut in puncto laudi canonizantis Jufpatronatus familiare Rota in Florentina de Ricafolis apud Vivian. de Jurepatronat. lib. 4. cap. 1. num. 71. verſſe. Supradictis accedit laudum ſol. 87. 1. Veneta impreſſione.

Quinto accedit Sententia Vicarii Piſtorienſis de anno 1691., confirmata in gradu appellationis ab Illuſtriſſimo D. meo Archipreſul. Florentino, tunc Nunciaturæ Apoſtolice Auditore, in Contradiſtorio Judicio cum Ordinario, & in judicatum tranſacta, in qua licet mordicus inſiſteretur pro qualitate hæreditaria, adducendo præcipue ultimum Statum, fuit nihilominus pronunciatum pro excluſione Menſæ Piſtorienſis, cauſam habentis ab hærede extraneo D. Joannis Franciſci, & ad favorem D. Alexandræ, tanquam Agnatæ. Quæ Sententia, licet lata inter diverſas perſonas, attamen cum prodierit ſuper ſtatu Beneficiorum, nocet etiam non citatis, & non intervenientibus ad Textum in l. Ingennum ff. de ſtatu hominis, & in ſpecie Rota noſtra dec. 45. num. 12. coram Me, ubi plures auctoritates individuales referuntur, quibus addimus Rot. Rom. coram Dunozei. Jun. dec. 716. n. 6. poſt Piton. diſcept. Eccleſiaſt. 53. n. 28.

n.28., & in individuo Jurispatronatus de quo agitur *Rot. dec. 471. num. 2. & seqq. de decis. 486. num. 3. & seqq. part. 4. tom. 2. coram Dunozet. Jur. dec. 490. num. 4. 5. & 12.*

Secundo ponderatione DD. digna vis fuit presentatio de anno 1601., facta à Patronis tam Guazzalotris de Prato, quam de Neapoli, quæ licet fuerit illegitima, tamen in utraque linea Patres una cum filiis presentarunt; ideoque desumitur ex mandato procuræ à Guazzalotris de Neapoli factio in personam Marchionis Raphaels de Medici, quod cum sequi non possit in Jurepatronatu hereditario, ex quo viventes non datur hereditas; hinc necessario inferitur pro qualitate gentilitia Jurispatronatus in puncto *Calderon. resolut. 8. num. 83. resolut. 30. num. 5. & resolut. 47. num. 7. Piton. disceptat. Ecclesiasticæ. 53. n. 2. ubi alii Rota Rom. apud eum ibidem num. 22. aliique, relati per Rotam nostram in dicta dec. 45. numer. 16. Rota Rom. ibidem §. 1. num. 21. & in rec. dec. 204. num. 7. part. 12. dec. 227. n. 5. 6. part. 12. & post De Luc. de Jurepatronat. in Mantiff. dec. 7. num. 7.*

Et septimo hoc idem demum præferunt plures, & continuatæ enunciativæ, emissæ in præsentationibus, Institutionibus Ordinarium, supplicibus libellis, Literis Apostolicis, & in aliis pluribus actibus, quod Juspatronatus, de quo agitur, sit Nobilis Familiae de Guazzalotris, quæ enunciativæ cum sint antiquissimæ, numero plures, & per longissimum tempus continuatæ, aliis præsertim concurrentibus, bene probant in hac materia, ut in specie prosequitur *Rota Rom. inter Decis. Florentinas coram Me editas dec. 45. §. 1. num. 23. & 26., & pluribus individualibus auctoritatibus, ibidem relatis, nunc addimus Calderon. dicta resolut. 8. num. 62., & resolut. 47. num. 43. Rot. post De Luc. de Jurepatronat. in Mantiff. d. dec. 7. num. 8. ubi alii adducuntur.*

Itaque omnia validiora evadunt, si ponderetur, quod contentio in presenti non est super substantia Jurispatronatus, sed super illius qualitate, quo casu leviores sufficiunt probationes, in individuo *Rot. coram Merlin. d. dec. 563. num. 23. in recent. dist. dec. 630. num. 6. part. 19. & inter Decisiones Florentinas impressas coram Me, dec. 45. §. 1. num. 19. & in citat. Comen. Capellanæ apud Piton. discept. 53. num. 31. ubi plures concordantes, confirmata 7. Maji 1703. §. Non obstat, coram D. meo Kaunitz; quodque conjecturæ simul jungi debent, Piton. d. discept. 53. n. 15.*

Neque DD. de Medicis assistit joris præsumptio, desumpta ex Clementina plures de Jurepatronat. juxta quam Juspatronatus, potius hereditarium, quam Gentilitium præsumitur, ut in individuo hujus Patronatus *Rota post Vivian. de Jurepatronat. dec. 84. num. 13. tum quia dispositio textus in dicta Clementina plures, locum non habet in Patronatu, cuius initii memoria non extat; isto enim casu militat præsumptio in contrarium, quod nempe sit gentilitium, & in eo succedatur in capita, ad evitandas lites, & quæstiones inextricabiles, quæ aliàs orirentur, ut pluribus congestis firmat *Rot. Rom. inter Decisiones Florentinas cor. Me editas d. dec. 45. §. 1. n. 35.**

quibus addimus, eandem *Rotam in rec. dec. 513. num. 34. & seqq. part. 14., & post De Luca de Jurepatronat. in Mantiff. d. dec. 7. num. 5.*

Nec conjecturæ, quia illæ, quæ adducuntur pro excludenda qualitate gentilitia, vel sunt æquivocæ, vel sunt minores numero, & pondere; ac propterea attendi non merentur in concursu aliarum plurium, quæ validissimæ urgent pro qualitate gentilitia, suadenda, ut in præcis terminis ponderat *Piton. d. discept. 53. sub num. 5. Decisio Lucana apud Palm. Nepos. allegat. 167. num. 53. Rota coram Merlino citata dec. 563. num. 23. Priolo dec. 46. num. 19 in rec. citat. dec. 670. num. 30. part. 19., & post De Luc. de Jurepatronat. dist. dec. 7. n. 12., & 13. in Mantiffa.*

Probata qualitate gentilitia Jurispatronatus, excludi non potest Alexandra Monialis ab eo, ex quo descendit à Bertoldo Filio spurio. Etenim, quod Bertoldus non sit spurius, & natus ex damnato coitu, sed dumtaxat naturalis, articulo ex professo discussio, fuit decisum in *Rota Nostra die 9. Januarii 1589. lib. motio. 67. fol. 134. §. Nec magis probari, & pluribus seqq. usque ad finem, & in Rota Romana post Vivian. de Jurepatronat., dec. 84. num. 12. repetita in recent. dec. d. dec. 471. num. 18. & 19. part. 4. tom. 2., unde, tanquam talis, exclusus dici non potest ab hoc Jurepatronatus. Naturales enim, & illegitimi non semper excluduntur à Jurepatronatu reservato Familiae, sed solum quando agitur de reservatione per verba mere civilia, non autem quando sit reservatio per verba naturalia, & sanguinis vinculum denotantia, ut egregie distinguit *Garz. de Benefic. part. 7. c. 4. p. 15. num. 46. 47. 48. & 49., plenissime Piton. post discept. Ecclesiasticæ in Parergon. n. 94. & seqq. ubi plurimi, magistraliter Rot. post Vivian. de Jurepatronat. dec. 145. num. 6. 7. 8., & 18., & dec. 126. num. 1. & seqq. part. 1. dec. 262. num. 6. part. 8. dec. 241. num. 10. part. 16. rec., & coram Emerix dec. 867. num. 2. & in Comen. Capellanæ apud Piton. discept. 53. n. 37. confirmata 4. Maji 1703. §. Minoris, coram Eminentissimo Priolo.**

Et licet in contingenti, de fundatione, & reservatione Jurispatronatus non appareat, attamen ex hoc ipso oritur præsumptio, quod fundatio sit potius verbis naturalibus, quam civilibus concepta, ut egregie in individuo ponderat *Piton. in Parergon. post discept. Ecclesiasticæ. num. 104. Rota in dicta Comen. Capellanæ apud eundem Piton. post discept. 53. numer. 34. versic. nam verò constabilita, n. 35., & seqq. ubi concordantes, confirmata *Jub die 4. Maji 1703. §. Minoris denique ponderis, coram Priolo, & 17. Martii 1704. §. Potuit tamen, cor. Kaunitz.**

Nihil refragante, quod in præcitata Sententia dictum fuerit, Jurispatronatus spectare ad Familiam Guazzalotrianam; tum quia, cum Sententia sit reintegratoria, & supponat præcedentem fundationem, stat bene simul, quod in Sententia enunciatur familia, & nihilominus fundatio fuerit concepta per verba naturalia, apta etiam naturales comprehendere, cum præsertim facile sit accipere pro synonymis verba *Familia, & Conjunctivitas.* Tum quia

quia verbum *Familia* non ita abhorret intelligentiam naturalis sanguinis conjunctionis, ut ex observantia, & aliis circumstantiis, non possit etiam ad Naturales extendi; prout utraque responsione in individuo, obiecto satisfacti Rot. post dictam Pitonii discept. 53. num. 36. 37. 38., ubi plures concordantes, & in ejus confirmatoria coram Priolo S. Minoris denique, & 17. Martii 1704. S. Patuit, cor. Reverendissimo Kaunitz. Piton. in Parergon. num. 107., & seqq. R. P. D. Ansfald. in addit. ad dec. 100. num. 72. quicquid contrarium adversus primam responsionem dixerit Piton. d. discept. 53. n. 43. cum contra dicta per eum fuerit iudicatum in omnibus dictis tribus Decisionibus, editis in sepe citata Comen. Capellania.

Quod procedit, etiamsi verbo *Familia* sit adjuncta civilis denominatio nobilitatis, ut in puncto Rota in d. Comen. Capellania coram Kaunitz. S. Ex his tamen, cum seqq.

Considerata præsertim consuetudine Italice, & Tuscæ, juxta quam naturales etiam, & illegitimi dicuntur de Familia, ut de consuetudine Tuscæ Bart. in l. final. num. 1. ff. de verb. signific. Marta de Success. Legal. part. 2. quest. 4. artic. 5. sub num. 20. Rota apud Palm. Nepot. alleg. 242. num. 14. vers. buis/modi, & de consuetudine Italice Menoch. conf. 754. numer. 16. & seqq. Marta de Success. Legal. part. 2. d. quest. 4. artic. 5. num. 23. Calvin. de Equitate lib. 3. quest. 102. num. 67. Paleot. de Nob. & Spur. cap. 23. num. 8. Palm. Nep. allegat. 241. num. 8. & 20. Rota apud eundem alleg. 242. numer. 3. & 14., & allegat. 243. num. 14. & in d. Comen. Capellania apud Piton. discept. 53. n. 39. 7. Martii 1704. S. Patuit, cor. Reverendissimo Kaunitz., gaudente Nobilitate paterna, Avitis insigniis utuntur, & ad illorum honores admittuntur Bart. in tract. de Insigniis n. 3. Angel. in l. ex facto S. Si quis rogatus ff. ad Trebellian. Geminian. incap. Statutum colum. final. vers. nota ex bis de Hæretic. in 6. Mart. de Success. Legal. part. 1. quest. 2. artic. 3. n. 22. Rot. apud Palm. Nepot. alleg. 242. num. 1. & alleg. 243. num. 14. coram Ansfald. alios referente, dec. 100. num. 35. & 38. qui omnes de usu, & consuetudine Tuscæ testantur, & generaliter de aliis locis in citata Comen. Capellania 1704. S. Patuit, cor. Reverendissimo D. meo Kaunitz., ubi plures concordantes.

Certeque certius prædicta procedunt, attempto quod Bertoldus fuit legitimatus per Rescriptum Serenissimi Magni Etruræ Ducis, qui proinde nihil à legitimis differt, ad Textum in S. Illud vers. cui autem licentia, & S. Generaliter in Auth. quibus modis natural. efficiantur legitimi; & cæteris omisiss in subiecta materia Jurispatronatus Rev. D. meus Ansfald. in Addit. ad dec. 100. num. 73. Rot. coram Royas dec. 254. num. 22. & 23., & in Mediolanen. Archiepiscopat. 27. Januarii 1710. S. Hinc non repugnat, & per totam cor. Reverendissimo D. meo Falconerio, & in individuo ad favorem memorati Bertoldi, dixit Rota Nostra lib. Motivo. 67. fol. 139. S. Respondetur, & S. Si quidem legitimatus.

Non relevante, quod legitimatio Principis Secularis in rebus spiritualibus, & spirituali-

tati annexis, quale est Jurispatronatus, prodesset non possit, quando agitur de Jurispatronatus non hereditario, sed gentilitio, ut declarando contrarias auctoritates, explicat Rot. post De Luc. de Jurepatr. in Mantissa dec. 17. num. 9. & pluribus seqq. Duplici enim responsione sublatum fuit obiectum præfatum. Prima quia cum Serenissimis Magnis Etruræ Ducibus ob eorum insignia merita erga Sanctam Sedem Apostolicam, maxima inde concessa à Summis Pontificibus privilegia, quorum vigore plura jura spiritualia exerceant, illa reddunt legitimatos ab eis capaces succedendi, etiam ad Jurispatronatus familiaria, & gentilitia, ut de Serenissimis Magnis Etruræ Ducibus ad hunc præcisum effectum firmavit Rota Nostra d. lib. Motivo. 67. fol. 139. S. Et sane nunquam fuit dubitatum.

Altera, cum Alexandra sit legitima, & à Patre legitime descendat, capax est succedendi in Jurispatronatus, ut in subiecta materia Gonzalez. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 115. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 48. n. 7. & 8. Barbof. de Episcop. part. 3. allegat. 69. num. 18. Lucidor. de Illegit. cap. 10. num. 29. Piton. post disceptat. Ecclesiastic. in Parergon. n. 119. & seqq. Rota coram Emerix Jun. dec. 367. n. 4. ubi alii adducuntur, præsertim in Fundatione exarata per verba naturalia, respicientia sanguinem, & naturam, quæ pariformiter descendentes ex legitimis, & ex illegitimis comprehendit, ut in puncto Garzia de Benefic. part. 7. cap. 15. n. 53. Gonzalez. ad regul. 8. dicta gloss. 5. num. 110. & seqq. & num. 125. Dominus, & olim Collega meus Piton. post disceptat. Ecclesiastic. in Parergon. num. 121. Rot. apud Spada conf. 25. lib. 2. cor. Royas dec. 254. num. 5. & seqq. & num. 19. & seqq. Emerix Jun. dec. 367. num. 2. in rec. dec. 241. num. 10. part. 16. dec. 113. num. 9. & 10. part. 17. & adductis hincinde Auctoritatibus, eas conciliando distinguit dicta dec. 17. numer. 12. & seqq. post De Luc. de Jurispatronat. in Mantissa.

Eoque validius in præsentii hypotheti, in qua questio non vertitur in concursu cum legitimis agnatis, sed cum DD. de Medicis omnino extraneis, quo casu majus absurdum repugnandum est, quod Jurispatronatus transeat ad omnino extraneos, quam ad descendentes, ex naturalibus, ut in individuo Jurispatronatus firmant Clericat. de Benefic. discord. 51. n. 18. Dominus, & olim Collega meus Piton. post disceptat. Ecclesiastic. in Parergon. n. 112. & 121. Rot. in rec. dicta dec. 126. n. 3. 5. 7. part. 1. & pluribus relatis post De Luc. de Jurispatronat. in Mantissa dec. 16. num. 11. in dicta Comen. Capellania apud Piton. disceptat. Ecclesiastic. 53. num. 40. S. Et tertia, & num. 4. & coram Priolo S. Hac autem, & cor. Kaunitz. S. Refragante, & in Bononien. Fidecommis. de Manzoli 14. Maji 1700. S. Nec obstat, versio non obstantibus deductis per Garz., cor. Eminentissimo Caprara.

Fortius inspecta observantia, juxta quam Idem Bertoldus Filius naturalis obtinuit à Vicario Florentino de anno 1590. per Sententiam in iudicatum transactam declarati post mortem Domine Liberæ de Guazzalotris omnia Jurispatronatus in Bertoldum, & Jacobum ejus

ejus Filium consolidari debere; & fucceffivè tam ipfe Bertoldus, quàm ex eo defcendentes præferantur, tanquam agnati, ad hujusmodi Jurapatronatus, & funt aétualiter in quafi poffeffione præfentandi, fcientibus, & patientibus DD. de Medicis. Rurfus à laudo anni 1641. declaratum fuit controverti non poffe legitimam defcendentiam Bertoldi, & difti laudi vigore. Guazzalotri admiffi fuerunt ad præfentandum in occurrentibus vacationibus. Prout Jurapatronatus, de quibus agitur, fpectare ad Alexandram Guazzalotriam, iterum declaratum fuit de anno 1691. per geminas Sententias. Hæc autem obfervantia, pro naturalium admiffione, facta etiam ab ipsis DD. de Medicis, reddit Incontrovertibilem capacitatem DD. de Guazzalotris in Jurapatronatus, de quo agitur, & omnem præfentationem fpurietatis excludit, Dominus olim Collega meus Piton. *Parergon. poff. difceptat. Ecclefiafticæ. n. 121. Rota in difta Comen. Capellania apud eundem Piton. poff. difta difcept. 53. n. 41. verfic. in quam Sententiam, & n. 42. coram Priolo §. In Causa autem, & in confirmatoria, coram Kaunitz. §. Minus repugnat.*

Non obftante, quod laudum prædictum non afficiat DD. de Medicis; quia ad effectum

30 inducendi obfervantiam, & adminiculandi, admittuntur etiam aftus imperfecti, & qui exceptiones petiuntur, ut per Card. de Luc. de Jurepatr. difc. 22. num. 8. cum aliis in Pifana Jurifpatronatus 26. Junii 1709. §. ult. cor. Eminentiſſ. Priolo, impreſſa apud D. meum Piton. de contro. Patron. allegat. 10. tom. 1.

Pofita autem pertinentia Jurifpatronatus ad Monafterium S. Matthæi, ex perſona Alexandræ Guazzalotriæ Monialis, obſeſſe DD. viſum non fuit, quod hoc ad ſummum verificari poſſet pro medietate, pro alia verò portione ſpectante ad Guazzalotrios de Neapoli tranſivirit ad DD. de Medicis, ab illis cauſam habentes: Quia cum Juſpatronatus, de quo agitur, nec à principio probetur diviſum in plures ſtirpes, vel lineas pro æqualibus vocibus, vel ratis, nec id demonſtretur ex ſubſequenti obſervantia; ſequitur quod,

31 defecta linea Guazzalotriorum de Neapoli, Juſpatronatus familiare pro hac rata non fuerit effectum hæreditarium, & ob id non tranſivirit in DD. de Medicis, ſed consolidatum fuerit in altera linea ſuperſtitæ, ut egregie diſtinguit Tondut. *Quæſt. Benefic. part. 3. cap. 157. numer. 37. cum duab. ſeqq. Calderon. Reſolut. 47. num. 23. & ſeqq. De Luc. de Jurepatr. difc. 35. num. 10. Rota coram Bich. dec. 206. numer. 4. & in Nolana Beneficii 1. Aprilis 1686. §. Nullam, coram Rondinino, aliæque Auctoritates mox citandæ §. Non obſtantibus.* Cum enim tali caſu Juſpatronatus retineat regulariter ſuam naturam individuum, hæc operatur, ut in eo habeat locum Jus accreſcendi, ſeu non decreſcendi Bellon. de Jure accreſcend. cap. 6. quæſt. 48. num. 3. & ſeqq. De Luc. de Jurepatr. difc. 31. num. 3. & difc. 42. num. 7. de Feudis difc. 8. num. 16. Decifion Lucana apud Palm. Neapol. alleg. 167. num. 21. Rot. poſt Vivian. de Jurepatr. dec. 76. num. 2. decif. 78. num. 1. & in recent. dec. 539. num. 22. dec. 589. num. 3. & dec. 602. num. 7. part. 19. & magis

in ſpecie, quod per deficientiam unius lineæ, non poſſit in extraneos transferri in præjudicium illorum de agnatione, quibus per Jus accreſcendi, ſeu non decreſcendi acquiri debet De Luc. de Jurepatr. difc. 33. num. 3. & 4. & difc. 35. num. 10. alter De Luc. de linea legal. art. 23. num. 14. Clericat. de Benef. difcordia 12. num. 8. Tondut. Reſol. Benef. 157. num. 39. Epifcopus Rocca diſput. 193. n. 11. 12. & 13., ubi plurimi concordantes, Piton. difceptat. 39. ſub num. 3. Fattinell. reſponſ. 110. ſub num. 54., & 55. Rot. in recent. dec. 217. n. 18. part. 6. dec. 220. n. 14. & dec. 254. n. 12. part. 11. & dec. 630. n. 23. part. 19.

Aliàs ſi per extinctionem unius lineæ, ſuperexiſtentibus illis de alia linea, & agnatione, Juſpatronatus non ad illos, ſed ad hæredes ultimi de diſta linea tranſire deberet, illud eſſet pro parte hæreditarium, & pro parte gentilitium, quod admitti non poſſet, ut prolequitur Tondut. reſolut. 157. ſub num. 37. De Luc. de Linea Legal. art. 23. num. 14. Rota coram Bich. d. dec. 206. num. 6., & in alia Cauſa Florentina dec. 236. num. 4. part. 5. rec., & in Balneoregion. Beneficii 21. Januarii 1707. §. Nec reſert, coram Reverendiſſ. Kaunitz.

Non obſtantibus contrariis auctoritatibus Rot. cor. Merlin. dec. 798. num. 2. & ſeqq. & in recent. dec. 667. num. 10. 11. & 12. part. 18. quia illæ procedunt, quando Juſpatronatus habuit originem à duobus patronis, duas lineas conſtituentibus, tunc enim cum ſtante diviſione in duas voces, ſeu lineas, videantur quodammodo conſtituti duo ſeparati Juſpatronatus, non implicat, quod in ſingulis vocibus diverſam qualitatem aſſumant, & per extinctionem mafculorum unius lineæ evadat hæreditarium; ſecùs verò quando Juſpatronatus ſpectat à principio ad unicam perſonam tantum, vel etiam ad plures, unicum corpus conſtituentes. Nam tunc quævis in progreſſu exercitium juris præſentandi dividitur in duas lineas, ſeu columnellos; nihilominus, defectis mafculis unius lineæ, Jus præſentandi non fit hæreditarium, ſed devolvitur ad mafculos alterius lineæ, ut conciliando contrarias auctoritates explicat Tondut. d. Quæſt. Benefic. 157. num. 39. Dominus, & olim Collega meus Piton. difcept. 26. num. 17. & difcept. 39. num. 3. Calderon. diſt. reſol. 47. num. 30. & ſeqq. De Luc. de Jurepatr. difc. 35. num. 10. & difc. 60. num. 28. in fine, & num. 29. Rot. coram Benincas dec. 90. num. 16. & in recent. citat. dec. 667. n. 13. & 14. part. 18. & in diſta Nolana Beneficii 1. Aprilis 1686. §. Nullam cor. b. m. Rondinino, & in Balneoregion. Beneficii 21. Januarii 1707. §. Nec reſert, coram R. P. D. meo Kaunitz.

Quod autem Juſpatronatus, de quo agitur, non fuerit diviſum, conſtat, tam ex qualitate Jurifpatronatus gentilitii, in quo præſumptio ſtat pro individuitate, cujus ratione tota Familia reputatur, tanquam unum corpus, ſeu univerſitates, æque conſtituenda ab omnibus ejus membris, & partibus De Luc. de Feud. difc. 8. n. 16. de Jurepatr. d. dec. 37. num. 10. egregie dec. 54. num. 5. & 7. & in Summa num. 38. Bellon. de Jure accreſcend. d. quæſt. 48. ſub num. 4. & 11. Epifcopus Rocca diſput. 139. num. 13. Fattinell. reſponſ. 110. ſub num. 54. Decifion.

son. Lucana apud Palm. Nepot. dicta alleg. 167. num. 31. Rota in alia Causa Florentina dec. 217. num. 17. part. 6. & dec. 539. num. 20. part. 19. rec. & post De Luc. de Jurepatronat. in Mantiffi dec. 15. num. 8. Itaque individuitas inferuit pro conjectura, seu adminiculo, quod universa Familia considerata fuerit tanquam unum corpus, absque formali discretione linearum, & portionum, nisi ad solum effectum divisionis exercitii, quoties non constat de vera distinctione, & separatione linearum, & portionum De Luca de Jurepatronat. disc. 35. num. 10. in fin. §. Individuitas, & dicto discurs. 54. num. 7. alter De Luc. de Linea. Legat. art. 23. num. 14. vers. individuitas.

Quam ex Sententia reintegratoria anni 1641, in qua dicitur, illud spectare ad Nobiles de Guazzalotris; quod designat Jurepatronatus spectare ad omnes in folle, & in capita, & per modum Collegii, Vivian. de Jurepatronat. lib. 4. cap. 2. num. 28., & seqq. De Luca de Jurepatronat. disc. 61. num. 14. & 20. Calderon. d. resol. 47. num. 34. Ansaldo. ad dec. 18. num. 31., & 32. & dec. 52. à num. 28.

Nec ad hunc effectum facti est probare divisionem materiale linearum, ex post facto secutam, sed necesse est, quod à principio fuerit facta divisio formalis in plures lineas, vel quod ex observantia deducatur, quamlibet ex pluribus lineis distincte, & de per se, pro suis ratis, & portionibus semper presentasse; Ceterum si talis observantia deficiat, ut evenit in casu nostro, in quo utraque Familia Guazzalotri, Neapolitana, & Pratenfis semper presentavit in totum, & una ad exclusionem alterius, & primus stipex est unicus, vel consideratus tanquam unum Corpus, & per modum Collegii, exclusa remansit necessaria divisio, etiam si linea postea efformet plures Ramos, & Columnellos, ut in specie prosequitur De Luca de Jurepatronat. discurs. 33. num. 4.

Quinimo in presenti, nedum deficit observantia inductiva divisionis, sed illa probatur in contrarium, nam facta donazione Jurumpatronatus Familiae Guazzalotriæ ab Andrea de eadem Familia, usque de anno 1480, Mariano Vernato, & à D. Libera, tanquam ultima de Familia, Francisco Spighio, uterque donatarius fuit de anno 1505, exclusus, & declaratur, non potuisse dicta Jurumpatronatus in eos transferri in præjudicium aliorum de Familia, solumque fuit admissa dicta Libera, ejus vita naturali durante, tanquam agnata; qua Sententia cum sit sint Guazzalotri de Neapoli, à quibus jus suum desumunt

DD. de Medicis, non potest ab istis amplius impugnari, Episcop. Rocc. disputat. 10. n. 22. Gobius consil. 121. num. 31. & 46. Peregrin. de Fideicom. artic. 53. num. 33. & seqq., & consil. 19. num. 17. & consil. 44. num. 18. lib. 4. Fusar. de Substitut. quest. 502. num. 2. & 3. Rot. Nostra apud Saminit. contror. 132. n. 25. 28. & seqq., ubi alix ejusdem Tribunalis Decisiones reteruntur, & in Florentina Fideicommissi Salvii de Borgeritine 25. Augusti 1713. §. final. cor. D. meo Auditori Piccinini Rot. Rom. cor. Gregor. dec. 556. n. 4.

Ejusdem irrelevantie detecta fuit Trans-

Actio anni 1671. inita inter D. Marchionem Raphaelem juniorem de Medicis, & Matthæum de Guazzalotris, in qua, cum per deficientiam unius lineæ, fuerit conventa successio in hoc Jurepatronatus, ad favorem lineæ superstitis, extincta per mortem Matthæi, Bertoldi, & Joannis Francisci, linea Guazzalotrorum de Prato; jus presentandi consolidatum fuerit in DD. de Medicis. Siquidem, cum in transactione præfata non interveniret Joannes Franciscus, à quo causam habet Monasterium Monialium S. Matthæi, nec illam ratificaverit, tanquam res inter alias acta, Monasterium efficere, eique præjudicare non potest, toto titulo. C. inter alios acta, Rota. Nostra apud Magon. dec. 27. in fine, & apud Venturin. dec. 21. num. 9. & post Girond. de Gabell. decis. 7. num. 14. Rot. Rom. in rec. dec. 557. num. 5. part. 19.

In Jurepatronatu quippe gentilitio, seu familiari, transactio, etiam si facta fuerit ab Antecessore, non præjudicat, nec nocet Successoribus, ex propria persona venientibus, ut in specie Clarin. contror. 107. num. 32. Vivian. de Jurepatronat. lib. 4. cap. 9. num. 8. Palm. Nep. alleg. 159. num. 40. De Luc. de Jurepatr. disc. 60. num. 24. Urceol. de Transact. quest. 27. num. 11., Rot. coram Penia dec. 448. n. 7. cum de Jurepatronatu gentilitio in præjudicium vocatorum disponi non possit Palm. Nep. alleg. 159. num. 18., & seqq. allegat. 160. num. 31. & allegat. 167. num. 38. & seqq. Piton. discip. 53. num. 13. & 19. ibique Rota num. 24. cor. Merlin. dec. 563. num. 7. Priolo dec. 46. n. 22. in recent. dec. 630. num. 23. part. 19. & post De Luc. de Jurepatronat. in Mantiffi dec. 8. la 2. num. 3. & in puncto hujus Juripatronatus Rot. Nostra dicto lib. Motivo. 67. fol. 134. §. Quibus ita sublati, edito 9. Januarii 1589.

Nec subsistit, quod attempta præsentatione de anno 1672. ad Plebem de Ajolo per D. Marchionem Raphaelem de Medicis, vigore dictæ transactionis, & acquiescentia Joannis Francisci institutioni præsentati, inducta censetur transactionis ratificatio. Siquidem ad inducendam tacitam ratificationem actus præjudicialis, requiritur scientia facti, & juris specifica, clara, & indubitata, vigore cujus contrahens potuisset actum impugnare Gabriel. conclus. 36. sub n. 59. & 60. lib. 1. Gratian. discipat. 429. num. 22. & 29. Carena resolut. 79. num. 10. & 11. Actolin. resolut. 33. num. 18. & seqq. Gob. consil. 21. num. 15. & 23. Episcop. Rocc. disputat. 152. num. 8. Constanti. ad Statut. Urbis annos. 44. n. 532. & seqq. D. meus Auditor Bonfin. ad Bannimentum General. Supplet ad cap. 77. num. 87. ubi plures alios citat Rota. Lucen. apud Palm. Nep. dicta dec. 308. n. 10. & 11. Rota nostra apud Venturin. dec. 4. numer. 79. & 80. apud Urceol. dec. 10. num. 7. & apud Mantiffi consil. 440., & in Florentina Fideicommissi de Capponibus 31. Januarii 1710. §. Respectu, coram D. Aud. Bonfinio, idem Urceol. de transact. quest. 100. num. 30. Rot. Rom. post eum dec. 45. num. 8. & seqq. dec. 48. num. 3. & dec. 49. num. 9. & 10. & dec. 111. n. 3. cor. Ludovisi. dec. 208. num. 4., ibique Adden. n. 8. & 9. & in rec. dec. 208. n. 9. & dec. 533. n. 12. in fine part. 1. dec. 130. num. 21. part. 16. & dec. 306.

dec. 306. num. 28. part. 18. & post Constant. ad Statut. Urbis dec. 61. num. 20. post De Luc. de Dote dec. 44. num. 5. dec. 46. num. 6. & 7. & dec. 47. num. 8.

44 Adeo non sufficit scientia generica, & implicita Cyriac. controuv. 289. num. 36. & 37. Pacion. alleg. 89. n. 6. Constant. ubi supra n. 534. & seqq. num. 537. Urceol. de Transact. dista quest. 100. sub num. 30. Rota post eum dista dec. 49. num. 10. & in rec. dec. 95. n. 4. part. 1. & dec. 632. num. 4. part. 4. & post De Luc. de Dote dec. 47. num. 4. nec scientia præsumpta Cyriac. dista controuv. 289. num. 39. Actolin. resolut. 100. num. 45. Gob. dista consult. 31. numer. 26. Pacion. allegat. 200. num. 57. Torr. variar. tom. 3. tit. 13. definit. 24. n. 26. & dista annotat. 44. numer. 536. Rota nostra apud Venturini. dista dec. 46. num. 80. & apud Mansi. consult. 440. sub num. 9. Adden. ad Burat. dec. 410. num. 15. Rota coram Ottobon. dec. 204. num. 6. & 7. Merlin. dec. 384. num. 5. in recenti. dec. 98. n. 8. part. 1. dec. 172. n. 7. & 8. part. 5. dec. 48. num. 16. part. 8. dec. 139. n. 15. part. 15. dec. 130. num. 22. & 23. part. 16. & dec. 422. num. 19. part. 19.

Unde cum Joannes Franciscus credere potuerit per extinctionem lineæ Guazzalotorum Neapolis, Juspatronatus evasisse hereditarium in ultimo ex dicta lineâ, & transire potuisse in hæreses illius, etiam extraneos, & donatarios familiæ de Neapoli; ejus taciturnitas 45 tribuenda est potius ignorantie sui juris, & credulitati, quam ratificationi transactionis, sibi maxime præjudicialis; Quando enim actus ex alia causâ fieri potest, semper excluditur ratificatio, ad quam inducendum actus debent esse univoci, & tales, qui ad aliud non sint referibiles Palm. Nep. alleg. 59. numer. 3. Rocca dista disputat. 152. n. 10. Gob. citat. consult. 31. num. 32. & seqq. Mansi. dista consult. 386. num. 19. & seqq. tom. 5. consult. 9. num. 25. & consult. 35. num. 10. tom. 10. & consult. 6. num. 57. & seqq. tom. 11. Constant. ad Statut. Urb. annotat. 44. num. 535. Tartaglia de reservat. Statut. artic. 41. num. 26. D. Auditor. Bonfinius ad Bannimenta General. Supplet. ad d. cap. 77. num. 89. Surd. dec. 267. n. 5. & seqq. Rota coram Ottobon. dec. 16. num. 24. Coccin. dec. 1336. n. 10. Dunozet. Jun. dec. 879. numer. 1. post De Luc. de Donation. dec. 38. num. 22. ubi innuenerit concordantes, & de Credito in Mantissa dec. 51. num. 7. in rec. dec. 300. num. 34. & 35. part. 11. dec. 479. n. 15. & 16. part. 13. & dec. 267. numer. 9. & seqq. part. 18.

Cujus generis non est productio transactionis, facta in Judicio, in quo fuit institutus Præfentatus à D. Marchione Raphael. Quoniam ultra quod de tali productione non. 46 docetur, & enunciativa facta in sententia, Viso Instrumento Transactionis, quæ ubi alia plura non concurrant adminicula, non probat, in specie Cephal. conf. 205. num. 16. Gratian. dispcep. 310. num. 89. Marchesin. de Commission. part. 3. tit. 4. §. 3. num. 146. Pax Jordan. Elucubrat. divers. tom. 3. lib. 14. tit. 25. num. 253. ubi multipliciter limitat, Genua de Enunciatis lib. 2. quest. 9. num. 2. ubi plures citat. Mascard. de Probat. conclus. 35. num. 2. & seqq. Rot. no. Tom. II.

sua apud Urceol. dec. 47. num. 36. Rot. Rom. coram Buratto dec. 217. num. 7. Royas dec. 99. num. 13. Coccin. dec. 1455. n. 4. in rec. dec. 235. num. 4. part. 2. non obstante contraria Decisione Rota nostra in Florentina Fideicommissi de Capponibus super rescripto, & observationi 12. Septembris 1713. §. Quo verò fol. 18. cor. Me, quia ibi plura adminicula concurrente, realitatem productionis denotantia.

Cum plura alia tunc temporis fuerint producta Jura, & documenta, ex quibus, vel Judex noverit, vel Joannes Franciscus id credere potuerit, hoc sufficit ad excludendum ratificationem sibi præjudicalem; Cum autem æquivoci, & ad plures casus referibiles sint illius destrudi, D. Meur Auditor Bonfinius ad Bannimenta General. Supplet. ad cap. 77. numer. 89. Mansi. dista consult. 4. num. 58. tom. 11. Rota nostra apud eundem alleg. consult. 440. sub num. 9. tom. 5. & apud Torr. Variar. tom. 2. Miscell. part. 1. tit. 12. dec. 26. num. 39. Rot. Rom. coram Emerix Jun. dec. 565. num. 3.

Maximè, quia Joannes Franciscus productioni præfatæ expressè contradixit, præstentando, & protestando in actis, se esse unicum, & indubitatum Patronum; Quo casu cum ab explicita impugnatione subalta remaneret voluntas, & animus approbandi præsentationem D. Marchionis Medices; ex subsecuta 48 taciturnitate, nunquam induci potuit tacita ratificatio actus expressè impugnati Bartol. in leg. Procurator. la 2. §. 1. ff. rem rat. habere Butr. conf. 128. num. 4. Gratian. dispcep. 151. num. 9. & 10. & dec. Marcia 205. in Add. n. 3. Senatus Mantuanus apud Surd. dec. 262. sub num. 9. & dec. 267. num. 5. ibique Hodier. n. 2. Rota nostra apud Torr. Variar. tom. 2. Miscell. part. 1. tit. 12. dec. 26. num. 37. & 38. fol. 688. Rot. Rom. post De Luc. de Credit. in Mantissa dec. 51. sub num. 7.

Unde promanet, quod recipiendo pecuniam non videtur quis approbare contractum 49 quem expressè impugnaverat. Bari. in dicta leg. Procurator. §. 1. part. opposit. ff. rem rat. habere Natta conf. 101. num. 12. Gratian. dista dec. March. 205. in Addit. num. 3. Surd. dista dec. 262. num. 10. & dec. 267. num. 3. producens Scripturam, vel Sententiam post impugnationem, vel appellacionem, ex hoc illam tacitè 50 approbare non censetur Cravetti. conf. 175. n. 7. vers. secundo respondet, Gratian. dispcep. 279. numer. 25. & 27. Grassi de Excepti. excepti. 14. n. 89. & seqq. Surd. dec. 267. num. 3. & 4. Hodier. ad eundem dista dec. 267. num. 1. Gratian. dista dec. Marcia 205. in Addit. num. 3. in fine Rot. divers. dec. 104. num. 11. part. 2.

Sic etiam præcedens Contradictio efficit, ut posterior actus exactionis fructuum non. 51 importet de necessitate approbationem De Luc. de Feud. disc. 24. num. 9. & tacita relocatio industria per Statutum ob non factam distam in fine anni, non habet locum, quando locator prius egerat contra Conductorem, 52 ut cum expelleret, quia conjunctura mens Locatoris cessat, ubi constat de expressa Alciat. de Præsumpt. reg. 2. præsumpt. 17. n. 7. Mascard. de Probat. conclus. 990. n. 28. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 85. n. 42. vers. contrarium Mantie. de tacit. lib. 5. tit. 15. n. 20.

Bb

Pa.

Pacion. de Locat. cap. 64. n. 88. & seqq. Surd. citat. dec. 267. num. 4. Gizzarel. dec. 68. per tot. Rot. in recent. decis. 495. numer. 8. & seqq. part. 5.

Forcius, quia versatur in materia summo-
pere præjudiciali, in qua sola patientia, &
acquiescentia non inducit ratificationem,
53 nisi etiam aliquis actus positivus concurrat,
ex quo consensus, & approbatio deducatur,
juxta Theoricam *Baroli in l. quo enim 12. §. Rom. rat. habere*, quam constanter sequuntur
*Dec. conf. 98. num. 3. Gabriel. conf. 36. n. 62. lib. 1. Venturin. conf. 56. num. 34. & 35. lib. 1. latè Mans. consultat. 386. num. 11. Rota Janu-
nuen. de Mercat. dec. 14. sub num. 74. & 75. 80. & seqq. Torr. Variar. tom. 2. tit. 11. quest. 1. n. 15. & seqq. fol. 337. Rota nostra apud eundem dicto tom. 2. Miss. part. 1. tit. 12. dec. 26. n. 39. fol. 588.*

Et in omnem casum, cum in particula trans-
actionis producta, non legeretur pactum,
quod Familia superstes evadere deberet pa-
trona in totum Plebis S. Petri de Ajolo, sed
illa contineret solum alternativam presenta-
tionem, conventam in casu existentie, &
durationis utriusque lineæ contrahentis; qua-
tenus etiam dici posset inducta ratificatio
transactio; hæc ad summum intelligenda,
esset respectu alternativæ in actis productæ;
non vero respectu consolidationis Jurispatro-
natus in linea superextistente, conventæ in
casu deficientie alterius ex dictis lineis; ra-
tificatio enim, quæ ex facto inducitur restrin-
gitur ad limites ipsius facti *Rimigald. Jun. con-
sult. 662. num. 45. Beniel. consult. 70. num. 23. Cy-
riac. contror. 204. num. 21. Gob. consult. 31. nu-
mer. 34. Cenc. de Consob. quest. 65. n. 62. & seqq. Rota nostra apud Venturin. dicta dec. 46. n. 80. in fin.*

Quibus ita constitutis, retrahere DD. ab hac
Sententia non poterunt plura, quæ pro parte
DD. de Medicis adducebantur contra quali-
tatem gentilitiam Jurispatronatus, unicita-
tem linearum, contra inefficaciam Transactio-
nis, aliaque deducda ab ipsorum Defensoribus;
Quia cum ista longa egerent disputatione, &
altiore indagine requirerent pro illorum
adæquato examine, reservata fuerunt jura ta-
lia qualia, D. Marchionis de Medicis com-
petentia, experienda in Judicio petitorio,
& ordinario. Judicium enim executionis Li-
55 terarum Apostolicarum, prout est istud de-
quo agitur, non admittit exceptionis, quæ in
continenti probare non sint *Rot. cor. Duran. dec. 230. n. 12. Cess. dec. 282. n. 21. Ottobon. dec. 154. n. 6. & 7. Priol. dec. 377. n. 4. Ansaldo. dec. 4. n. 23. Benincas. dec. 237. n. 8. & in rec. dec. 389. num. 25. part. 9. & dec. 204. n. 20. part. 18.*

Et ita utraque &c.

Jo: Bonaventura Neri Badia Rote Auditor,
Jacobus de Comitibus Sna Celsitudinis Regia
Auditor, & Causa Relator.

Hieronymus Vieri S.C.R. Auditor,

R. P. D. ALTHANN.

Casertana Beneficii.

Luna 15. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

In Jurepatronatus Familiari, seu Gentilitio,
an, & quando admittantur fœminæ agna-
tæ. An etiam descendentes ab eis. In de-
fectum fundationis quando procedat præ-
sumptio Juris pro qualitate hereditaria.
Ad evitendum ultimum statum, quæ pro-
bationes exigantur. Hujusmodi Juspatro-
natus familiare an, & quando, deficiente
una Linea, fieri possit hereditarium.

S U M M A R I U M.

- 1 *Institutio debetur Presentato d persona, juxta ultimum statum in quasi possessione presentandi existentem.*
- 2 *Habens plures voces præfertur pauciores habenti.*
- 3 *Limita in Judicio Institutionis, quoad eor, qui in ultimo statu non presentantur.*
- 4 *In Jurepatronatus familiari, in defectum Masculorum, admittuntur etiam fœminæ agnatæ, descendentes ex Masculis; non tamen descendentes ex iisdem fœminis.*
- 5 *Quibus propierea non suffragatur illarum quasi possessio presentandi.*
- 6 *Præstitum in præjudicio fœminarum superstitum de Familia, & de sacro fœdimento.*
- 7 *Juspatronatus, quoties de fundatione non constat, præsumitur potius hereditarium, quam familiare.*
- 8 *In Judicio tamen Institutionis non operatur hæc præsumptio, si presentationes appareant factæ cum qualitate familiari.*
- 9 *Dictio -- ut -- est qualificativa persone.*
- 10 *Fœminis agnatæ, quæ in quasi possessione presentandi reperiuntur cum qualitate familiari, concedenda est mantentio, rejecta ad petitorium præsentia in oppositum qualitate hereditaria.*
- 11 *Ultimus status attenditur non solum ad firmandam possessionem, sed etiam ad arguendam Juspatronatus naturam, pro coloranda eadem possessione.*
- 12 *Prædictus ultimus status validior sit per Sententiam, super illius qualitate antecedenter emanatam, & in judicatum transactam.*
- 13 *Præsentatio cum certa qualitate acceptata, & in Judicio producta, non potest amplius impugnari, & num. 37.*
- 14 *Maximè si canonizata fuerit per Sententiam, quæ in rem judicatum transiit fecerit, nisi prius obveniat adversus illam in integrum restitutio.*
- 15 *Confessiones super qualitate Jurispatronatus contra Confitentem, & habentes causam ab eis plenè probant.*
- 16 *Præsentationes, quæ remanserunt inefficuatæ, non sunt attendendæ, sed illæ, quæ*

DECISIO LV.

qua effectum sortita sunt.

- 17 Ex presentationibus, factis in ultimo statu, cum expressione qualitatit familiaris, acquiritur quasi possessio, ad exclusionem qualitatit bareditaria, & secundum hunc statum procedendum est in iudicio possessorio, remissa ad petitum ultioris indagine.
- 18 Contra ultimum statum, qua requirantur probationis genera.
- 19 Juspatronatus per vetustum, de cuius initio, & fundatione non constat, presumendum est potius gentilium, & familiare, quàm bareditarium.
- 20 Ex obsequia dignosci solet huiusmodi Juspatronatus qualitas, cum talis presumatur fundatio, qualem subsecuta obsequia demonstrat.
- 21 Si per antiquissimum temporis spatium extranei nunquam admissi fuerint ad presentandum, fortis oritur conjectura pro arguenda qualitate familiari, & quare.
- 22 Item si presentaverint semina agnata, & post eorum mortem in subsequentibus vacationibus, non ostendatur admissi fuisse ad presentandum earum Filios, & descendentes.
- 23 Maxime quando presentationes expleta fuerunt ab illis de Familia jure proprio, & cum qualitate filiationis; nec per quotam, & ratas, sed simpliciter, & in capita.
- 24 Qualitate familiare probant etiam expressiones, in Literis Institutionis ab Ordinario emissa.
- 25 Ita pariter assertiva Episcoporum in Visitationibus, cum ipsi presumantur bene informati de statu, & qualitate Beneficiorum propria Diocesi.
- 26 Testium depositio super qualitate Juspatronatus, per sententiam deinde comprobata, plenam constituit probationem.
- 28 Constito ex pluribus factis circumstantiis de qualitate familiari, expressio, aliquando facta qualitatit bareditaria, intelligitur de qualitate bareditaria sanguinis, non autem Bonorum.
- 29 Vel ad summum intelligi valet de qualitate bareditaria, annexa illis tantum de Familia, ita ut exinde resultet Juspatronatus mixtum, quod ejusdem naturae est, ac ipsum familiare, ut ad extraneos transire nequeat.
- 30 Juspatronatus familiare durare potest in una Linea, ubi super sunt Agnati: in altera vero, ubi Agnati desecerunt, fieri valet bareditarium.
- 31 Declara, quando reperitur, Agnatos presentasse per quotam; secus autem ubi omnes simul semper presentarent, veluti agnati de Familia, & componenter Familiam.
- 32 Exceptiones contra ultimum statum, altioris indaginem requirentes, ad iudicium proprietatis rejiciuntur.

G Emilis non attentis Sententiis, altera mirum proprii Ordinarii, postrema verò nostri Sacri Tribunalis, prævia Decisione sub die 27. Martii 1715. cor. Eminentiss. Scotto, tunc ibi merito jus dicente, emanata, quibus hilari animo nitebatur Angelus de Letitia presentatus ad simplex Beneficium, seu Capellaniam S. Mariz Magdalenæ, in Ecclesia Oppidi Martanisi existentem, veluti sibi propitiis in pronunciata sui institutione, ad exclusionem Josephi Farri alterius compræsentati, curavit iste causam ultioris appellationis mihi committi, atque ad illius etiam tramites in hodierna audientia proponi consuetum dubium, sed non dissimili fato audiuit responsum — Sententiam Rotalem esse confirmandam.

Ita quidem apertè præscribente non minus validitate hæcenus non oppugnata Inter Partes, quam iustitia, quibus fulciebatur eadem Rotalis Sententia pro institutione ejusdem Angeli, tanquam presentati ab Antonia, & Magdalena forminis Agnatis, utrique unice superstitibus de Familia Morroni, quæ reperitur in quasi possessione presentandi; & cum effectu uti tales presentarent in ultimo statu anni 1679. ac institutionem obtinuerunt in personam Andree de Letitia earum presentati, atque ultimi Capellani, per ejus obitum contingit vacatio ejusdem Beneficii, cum in huiusmodi possessorio iudicio ille sit instituendus, qui presentatus ostenditur per personam, juxta ultimum statum in quasi possessione presentandi existentem, ut sunt Text. aperti in cap. querelam 24. de elect. cap. Ecclesia Sutrina §. Nos igitur de causa possid. & propriet., & præcipue in cap. Consultationibus, de Jurepatronat.; & ultra adductos in decis. hujus Causa §. Dncuit, coram Eminentiss. Scotto continuo respondit eadem Rot. in dec. 82. num. 2. part. 19. in Novariens. Beneficiorum 26. Novembris 1703. §. Fundamentum, cor. Eminentissimo Scotto, in Comen. Archiepiscopiteratus 1715. §. Contra, coram R. P. D. meo Falconerio, in Mediolanen. Beneficii 7. Junii 1715. §. Militat, coram R. P. D. meo Crispo in Faventina Parochialis 6. Maji 1715. §. Alter enim, cor. R. P. D. meo Lancetta in Pistorien. Beneficii 27. Maji 1716. §. Cum enim coram R. P. D. meo Cerro.

Quin in contrarium urgere valeat, quod Josephus, tanquam presentatus a majori parte Patronorum, existentium in quasi possessione presentandi, seu descendendum ab aliis, qui in antecedenti vacatione presentarent, esset instituendus ad exclusionem Angeli duos tantum voces ad sui favorem numerantis, juxta dispositionem Text. in cap. quoniam 3. de Jurepatronat. ibique Fagnan. n. 1. & Rota in Faventina Beneficii 3. Julii 1702. §. Pluralitas, cor. Reverendiss. Moliner Decano, & in Mediolanen. Capellaniam 23. Martii 1703. §. final. cor. eod. Enim licet Joseph plures adduxerit presentationes, verumtamen illæ, singillatim perpensæ, inefficaces protinus detegebantur ad impediendam decretam institu-

tionem, quia si agitur de præsentationibus reportatis ab illis de Stellatis, de Farro, & aliis assertis Patronis; & istæ in nulla consideratione haberi poterant ex eo, quod nec ipsi, nec eorum auctores præsentarunt in dicto ultimo statu, quando alias in hoc iudicio institutionis non proprietatis, sed possessionis unice attenditur, adeo ut ad hunc effectum illi tantum dicantur Patroni, qui in ultima quasi possessione præsentati reperiuntur, per Text. in cap. cum Ecclesia Sutrina, de causâ posses. & proprietat. cap. Consultationibus, de Jurepatronat. & ultra adductos in decis. hujus causæ §. Indebita, coram Eminentiss. Scotto in præcis terminis dictum fuit in Mediolanen. Jurispatronatus super mantutione 15. Junii 1703. §. final. coram eodem in Comen. Jurispatronatus 15. Martii §. final., & in Placentina Parochialis 22. Martii ejusdem anni §. Prætermissa coram R. P. D. meo Cerro, in Mediolanen. Beneficii 7. Junii 1715. sub §. Militat. coram R. P. D. meo Crispo, & in Bituntina Beneficiorum 13. Martii proximi §. Justificatio, cor. eodem.

Si verò res est de reliquis aliis præsentationibus, quas idem Joseph reportavit ab heredibus, & filiabus Catharinæ, & Dianæ, quæ præsentarunt in dicto ultimo statu, hæc profecto nullum obicem præstare videbantur, agit enim de Jurepatronatus familiari, in quo etiam in defectum mascululorum admittebantur feminae agnatæ, & immediate descendentes ex masculis, id tamen certè porrigi nequit ad descendentes ex eisdem feminis, ut in puncto respondit Rot. in decis. 579. num. 7. part. 18. recent. in dicta Comen. Capellania 31. Martii 1707. §. Non obstat, coram Eminentissimo della Tremoille, & in Romana Capellania 25. Novembris 1705. §. Fundamenta cor. R. P. D. meo Ansaldo, ac proinde cum Catharina, & Diana in dicto ultimo statu præsentaverint, tanquam Agnatæ de prædicta familia Morroni, earum quasi possessio præsentandi haud quaquam valet favere filiabus, & heredibus, hac qualitate Agnatiæ, & familiaris destitutas, ex animadvertitis per Capon. discept. 263. artic. 4. num. 40. tom. 4. Lagumex de fructib. part. 1. cap. 31. §. 8. num. 66. Rot. de dec. 162. num. 6. part. 11. recent. aliosque relatores in dec. hujus causæ §. Quo verò, coram Eminentissimo Scotto, & in Salernitana Jurispatronatus 13. Januarii proximi præteriti §. Certa hæc regula, cor. R. P. D. meo Crispo, præsertim in præjudicium Magdalænæ, & Antonia, unice superstitum de eadem familia, & de facto possidentium, prout monet Rota, in dicta Firmiana Jurispatronatus 21. Aprilis 1708. §. final. coram bon. mem. Muto relati in dec. hujus Causæ §. Quo vero in fine, cor. Eminentiss. Scotto.

Non refragante responsione quod contrarium Jurepatronatus; ex quo de ejus fundatione non constat, juxta præsumptionem Juris potius hereditarium, quam familiare dici queat, ut ait Text. in Clem. plures de Jurepatronat., & ita quasi possessio Auctorum, suffragari quoque debeat Successoribus, ad effectum, de quo agitur. Quoniam id non procedit, quando, ut in casu, res proponitur

in hujusmodi iudicio possessorio, in quo cum ultimus status appareat qualificatus, utpote, quia præsentationes tunc emisse per feminas Agnatas, leguntur expressæ cum qualitate familiaris ibi -- ipsius de familia Morroni spectare jus præsentandi &c. Summ. Angeli numer. 5, & 6., & sic non alia ratione ad ipsas spectare Jurepatronatus, nisi quia erant de familia, prout indicat illa dictio -- uti -- qualificativa personæ, quemadmodum firmavit Rota in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. §. Et sanè, coram R. P. D. Ansaldo, & 23. Januarii 1705. §. Suadetque, & §. Omnemque, cor. Reverendiss. Moliner Decano, opus non est inspectionem assumere, an scilicet Jurepatronatus sit, vel præsumatur gentilitium, seu hereditarium, itaut quasi possessio Auctoris saltem quoad factum, & juris effectum transeat ad successorem, sed satis esse videtur, quod præsentantes Josephum tali qualitate non polleant ad hoc, ut illa, tanquam altiore indagine involvens, ad saum iudicium petitorum remittatur, mantutionem tamen interim concedendo feminis Agnatæ, quæ supersunt, ad formam nimirum ultimi Status qualificati in quasi possessione præsentandi, & ad statum qualitatis familiaris, in quo reperiuntur, ut ultra relatos in dec. hujus causæ §. Donec, coram Eminentiss. Scotto, advertitur Vroian. de Jurepatronat. part. 2. lib. 11. cap. 7. num. 27. Palm. Nep. alleg. 160. num. 20. & Rot. in Placentina Parochialis 22. Martii 1715. §. Quare, & in §. In conspectu, cor. R. P. D. meo Cerro, & in Firmiana Beneficii 11. Januarii 1715. §. Neque dicatur, coram R. P. D. meo Laucetta; & ratio est evidens, quia ultimus status attenditur non tantum ad firmandam possessionem, sed etiam ad arguendam naturam Jurispatronatus, pro coloranda eadem possessione, ex deductis per Rot. dec. 213. num. 14. part. 19. recent. & in Romana Capellania §. Nicolai 28. Junii 1709. §. Hæc itaque cor. R. P. D. meo Ansaldo relati in dec. hujus causæ §. Qua quidem, coram Eminentissimo Scotto.

Eoque firmius etiam reddebatur in præsent. hypothese hujusmodi assumptum, ex quo erga eundem ultimum statum fauiste militabant gemine, & quidem præstantissime facti comprobationes, altera nempe emergebat ex Ordinarii Sententia illo tempore emanata super institutione præsentati per feminas de familia, in qua cum Ordinarius pariter ad exclusionem ipsiusmet Josephi nunc oppositoris concesserit Institutionem Andree, tunc ab illis præsentato per hæc verba -- de & super institutione simplicis Beneficii, seu Capellania de Jurepatronatus illorum de familia Morroni, pronunciamus Andream, uti præsentatum ad Diana, Angela, Alexandra &c. fore, & esse instituendum in prædicto Beneficio simplici de Jurepatronatus delli Morroni -- manifestum, exinde evadit, tale Jurepatronatus declaratum fuisse pro familiari; ideoque si feminæ, & signanter illæ, a quibus causam habent præsentantes Josephum, præsentarunt, uti ad Jurepatronatus familiare, & Judex etiam pronuntiando eandem qualitatem familiarem statuit, non solum validior undique sit ultimas hic

hie status pro ipsa qualitate familiari, veluti firmatus per Sententiam in Judicatum transactam, Rot. in dec. 432. num. 3. & 5. part. 3. rec. dec. 43. num. 12. post *Visian*, de Jurepatronat. in Mediolanen. Priorat. super qualitate Agnatisia 28. Junii 1703. §. Omnem denique, cor. Eminentissimo Scotto, in Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Et ex his, cor. clar. mem. Card. Caprari, latit in dicta Firmata Jurispatronatus 21. Aprilis 1704. impress. penes Modern. Afulan. dec. Florent. 45. §. 1. num. 24. & seqq. in Rom. Capellanis S. Nicolai 28. Junii 1709. §. Quid ultra, coram R. P. D. Ansaldo, & in Astorcen. Parochialis 8. Junii currentis §. Eoque certius, & §. final. coram R. P. D. meo Foscaro; Sed etiam omnes aditus eidem Josepho præclusi proflus remanebant, amplius impugnandi in hoc Judicio qualitatem illam familiarem, & se tunc approbatam, mediante acceptatione, & productione coram Judice, dictarum presentationum cum eadem qualitate in sui personam & seminis Agnaris factum, & admissam ac canonizatam per Sententiam, quæ contra ipsam promulgata extitit, atque in Judicatum insuper transitum fecit, non obstanta prius adversus eam restitutione in integrum, ut de prima conclusione tradunt Card. de Luca de Jurepatronat. dist. 22. num. 7. & Rot. coram Zarati. dec. 2. n. 9. & 11. ac num. 16. in d. Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Habentur, & §. Et multo magis, coram clar. mem. Card. Caprari in d. Mediolanen. Priorat. super qualitate Agnatisia 28. Junii 1703. §. Comprobata, coram Eminentissimo Scotto, in Hipporegien. Beneficii 11. Februarii 1704. §. Dictorumque, cor. bon. mem. Muto, in dict. Firmata Jurispatronat. 21. Aprilis ejusdem anni coram eodem ut supra impress. penes Modern. Afulan. dec. Florent. 45. §. 1. n. 26. & seqq. & §. 2. num. 19. & in aliis relatis in dec. hujus causa §. Super accedente, cor. Eminentissimo Scotto, & de secunda advertit Rot. in Tuden. Parochialis 9. Junii 1700. §. Siquidem, coram Reverendissimo dell' Olmo: in Pennen. Beneficii super pertinentia 17. Maji 1700. §. Ultra quod cor. R. P. D. meo Aldovrando relati in dec. hujus causa dicto §. Super accedente, cor. Eminentissimo Scotto.

Altera autem ex ejusdem Josephi judicii ali confessione eruebatur; ipse enim cum in Judicio tunc habito contra Andream compræsentatum, dederit articulos ad probandam qualitatem familiarem d. Summ. Angeli n. 8. & examinati desuper Testes ad ejus instantiam hoc ipsum deposuerint, non videtur quo jure eadem judicialis confessio hodie per ipsum impugnari valeat, controversendo illum ultimum statum & suam confessionem comprobatum; quando aliis non revocatur in dubium, quod concurrentibus tribus his circumstantiis, videlicet declaratione foeminarum, quæ præsentarunt, uti in Jurepatronatu familiari, Confessione colligitantis cum probatione, seu examine testium, & sententia in Judicatum transacta, adversus etiam quoscunque alios illa apta esset statum firmare, ut animadvertenter Peregrin. conf. 33. num. 18. & seqq. lib. 1. Modern. Afulan. dec. Florent. 45. num. 11. & seqq. & Rot. in dict. Comen. Capellanis 31. Martii

1702. §. Et his quoque, cor. Eminentiss. della Tremoille in dict. Firmata Jurispatronatus impress. penes eundem Modern. Afulan. dist. dec. Florent. 45. §. 1. num. 8. & seqq. & in d. Romana Capellania S. Nicolai 28. Junii 1709. §. Ad rem itaque, cor. R. P. D. meo Ansaldo.

Abique eo quod eadem qualitas familiaris ita firmiter comprobata, everti valeat eo sub prætextu, quod in prædicto ultimo statu anni 1679. presentationes factæ fuerint cum dicta qualitate hæreditaria. Etenim præterquamquod non videbatur subsistere in facto, Andream articulas qualitatem hæreditariam, simulque presentationes relatæ in Summar. Josephi num. 6. habentes enunciativam qualitatis hæreditariæ, sunt ille, quæ emanarunt in favorem ejusdem Josephi tunc etiam præsentati, & per Sententiam Ordinarii rejecti in concursu Andree, per cujus obitum vacavit Beneficium, ac qualitatem familiaris, non autem illæ, quæ remanserunt ineffectuatæ, sunt attendendæ, ut dixit Rot. dec. 220. num. 22. part. 11. dec. 5. num. 9. part. 19. rec. & in Majorit. Beneficii 28. Novembris 1704. §. Hanc autem, cor. bon. mem. Muto, semper valida ostendebatur responsio ex eo desumpta, quod si quasi possessio præsentandi acquiritur in ultimo statu ex illis presentationibus, ab Ordinario approbatis, cum qualitate per eum expressa in sua Sententia; utique, dum Ordinarius in ea, nulla facta mentione de qualitate hæreditaria foeminarum, seu de portione, aut quota, dumtaxat expressit qualitatem familiarem, tam Jurispatronatus, quam Patronorum, dubium esse nequit, quod quasi possessio acquisita fuerit, ac ultimus status firmatus remanserit pro qualitate familiari, & secundum illum in hodierno Judicio possessio sic procedendum, remissa ulteriori indagine ad suum Judicium petitorum, ex ponderatis per Rot. in d. Hipporegien. Beneficii 11. Februarii 1704. coram bon. mem. Muto impress. penes Modern. Afulan. d. dec. Florent. 45. §. 2. num. 7. in Sorana Jurispatronatus super Manutentione 27. Junii 1710. §. Et hinc frustra, coram Eminentissimo Scotto, & in aliis relatis in dec. hujus causa §. Donec, & §. Quibus, cor. eodem.

Cæterum etiam si extra terminos meri possessorii tale negotium peragendum foret, adhuc institutio debita esset Angelo, quia stante ultimo statu pro qualitate familiari, cum adversus illum refragari nequeant, nisi tria illa probationis genera, per DD. taxativè requilita, confessio nempe Partis, undique clara, & rejudicata super ipsa proprietate, & publicum Instrumentum foundationis, cui nihil opponi posset, per ea, quæ post Theoricam Panormitanam in d. cap. consultationibus, num. 9. vers. quod ego intelligerem, de Jurepatronat. dixit Rot. in Mediolanen. Capellania 23. Martii 1703. §. Constabilis, coram Reverendissimo Molnes Decano, & in Bituntina Beneficiorum 13. Martii proximè præteriti §. Sed in univ. sum, in fin., coram R. P. D. meo Crispo. In illorum equidem numero adscribi minime valet sola juris præsumptio; & re vera, licet juxta illam, non docto de contrario per instrumentum foundationis, Jurispatronatus presuma-

- tur hæreditarium, attamen quando agitur, prout in casu, de Jurepatronatus pervetusto, de cuius initio, & fundatione non constat, ex huiusmodi antiquitate non modo cessat illa præsumptio, quod fit hæreditarium, ad normam *disti. text. in Clem. plures de Jurepatron. sed etiam intrare potius videtur contraria præsumptio, quod nempe fit Gentilitium, & familiare ad evitandas illas in extricabiles questiones, quas considerat gloss. in d. Clem. ex plures, & refert Lambert. lib. 1. quest. 1. artic. 25. part. 2. sub num. 6. Spad. conf. 12. numer. 2. lib. 2. & dixit Rot. cor. Ppn. dec. 94. num. 7. coram Priolo dec. 159. num. 20. in Bononien. Beneficiorum 28. Junii 1690. §. Qualitas autem, coram bon. mem. Ursino, in Comen. Capellanie 31. Martii 1702. §. Non enim, coram Eminentissimo della Tremoille, & in Firmiana Jurispatron. 21. Aprilis 1704. impress. penes Modern. Asculan. dec. Florent. 45. §. 1. num. 35.*
- Adeoque si ob deficientiam fundationis, in huiusmodi inter se dissonante juris præsumptione, tutior fit semper via recurrendi ad observantiam, ut in locum Instrumenti fundationis succedentem, ex qua dignosci solet qualitas Jurispatronatus, cum talis præsumatur fundatio, qualem subsecuta observantia demonstrat, juxta deducta per Francb. in cap. unic. num. 5. de Jurepatronat. in 6. Vivian. eodem tract. lib. 4. cap. 9. num. 28. & segg. Ciarrlin. contrav. 1. num. 17. Rocca. disput. Juris Select. cap. 190. num. 57. & segg. Modern. Asculan. dec. Florent. 45. num. 10. & Rota coram Priolo dec. 40. num. 4. & 5. in Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Ex his itaque, cor. clar. mem. Card. Caprara, in d. Comen. Capellanie 31. Martii 1702. §. Fortiusque, coram Eminentissimo della Tremoille, in Possanen. Jurispatron. 12. Martii 1701. §. De Jurepatronatus, coram eodem clar. mem. Card. Caprara, & in Mediolanen. Prioratus super dubio ignobilium 20. Junii 1703. §. Et demum, cor. Eminentiss. Scotto, & in dicta Firmiana Jurispatron. 20. Aprilis 1704. coram bon. mem. Muto impress. ut supra num. 4. Hæc profecto favere undique demonstrabat qualitati familiari; constat enim in hac Familia de Morrone, quantumvis numerosa, semper præsentasse agnatos, absque eo quod unquam accessisset extranei hæredes ad præsentandum, ut patet ex statibus annorum 1503. 1592. 1608. 1640. 1643. 1656. & 1681. ut in Summ. Angeli numer. 9. Unde quemadmodum verisimile est, quod spatium annorum 205. eliceret, tot extantibus personis de Familia adeo numerosa, aliquis ex-
- 21 traneus fuerit hæres infiltratus, ita dum tanto temporis spatio nunquam extranei admissi reperiantur ad præsentandum, grandis oritur conjectura qualitatis familiaris, ex ponderatis per Capon. discip. Jorenf. 223. num. 3. & seg. Caren. resolut. 10. num. 2. & 9. Card. de Luc. de Jurepatron. dist. 23. num. 6. & dec. 204. n. 13. & segg. part. 12. dec. 115. num. 1. part. 14. recent. Bononien. Beneficiorum cor. bon. mem. Ursino impress. in Mantiss. ad Card. de Luc. tom. 2. dec. 7. n. 5. in dict. Comen. Capellanie 31. Martii 1702. §. Accedit, coram Eminentissimo della Tremoille in dict. Firmiana Jurispatron. 21. Aprilis 1708. impress. penes Modern. Asculan. decif. Florent. 45. §. 1. num. 32. in Florentina Canonizatus 8. Maji 1705. §. Observantia, coram R. P. D. meo Lancetta.
- Atque facilius quoque eam convincebat ponderatio illa, quod in præfatis statibus, duplicem cenrenariam excedentibus, appareret etiam, plures adhuc præsentasse feminas Agnatas, quibus extinctis, in subsequentibus vacationibus non præsentarunt eorum Filii, prout evenisset, si Jurepatronatus fuisset hæreditarium, sed continuarunt præsentare astantum de Familia, ut liquet ex statu anni 1608., ubi præsentarunt Laudonia, & Laura, quarum Filios postea præsentasse non constat; ita pariter in statibus annorum 1640. 1643. & 1656. ubi præsentasse docetur feminas agnatas, & earum descendentes admissos fuisse ad præsentandum minime offenditur in illis respectivè, & in successivis vacationibus, quod eundem si aperte demonstrat, Filios feminarum idcirco non præsentasse, quia non erant de Familia, clarum exinde præstat argumentum, non aliud dijudicandi tale Jurepatronatus, quam familiare, ad tradita per Rot. dist. dec. 7. impress. in Mantiss. ad Card. de Luc. num. 5. tom. 3. in Lucana Beneficii 13. Junii 1701. §. final. cor. bon. mem. Muto, & in dicta Comen. Capellanie 31. Martii 1702. §. Non obstat, cor. Eminentissimo della Tremoille. Maxime quando, prout in casu, alie duæ adtipulanter facti circumstantie, prima scilicet, quod illi de Familia in dictis statibus semper præsentarunt jure proprio, & cum qualitate filiationis, altera verò quod nulla facta extitit presentatio per quotas, & raras, ut fieri debuisset, stante numero tot personarum, sed fuit semper peracta simpliciter, & in capita, hoc enim validum subministrat indicium qualitatis familiaris, ut observat Vivian. de Jurepatron. lib. 4. cap. 1. post n. 71. vers. tertio quia, & optime Modern. Asculan. dec. Florent. 45. n. 2. & 9. & dixit Rot. in dec. 159. n. 2. cor. Priolo in d. Comen. Capellanie 21. Martii 1702. §. Similiter, cor. Eminentissimo della Tremoille, in d. Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Subsequitur, cor. clar. mem. Card. Caprara, & 3. Julii 1703. §. Cui sententia, coram b. m. Caffarello, & in Romana Capellanie S. Nicolai 28. Junii 1708. §. At ob idem lucem, coram R. P. D. meo Ansaldo.
- Idque certius reddebatur tum ex eo, quod in præallegatis statibus semper expressa fuit qualitas Jurispatronatus, nam de anno 1592. in literis Institutionis Ordinarii dictum fuit ibi -- *Simplici Beneficii S. Mariae Magdalene de Jurepatronatus familia deli Morroni* -- Et ita expressum legitur in subsequentibus statibus, & Sententiis Ordinariorum super Institutionibus, ex quibus sanè, tanquam experimentibus qualitate familiarem, nullatenus emergere videretur hæsitatio, quin probata remaneat ejusdem Jurispatronatus familiaritas Card. de Luc. de Jurepatron. dist. 25. num. 4. & 13. & respondit Rot. dec. 220. n. 10. part. 11. dec. 579. num. 7. & 8. part. 18. rec. in dicta Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Subsequitur, & §. Ex his, coram clar. mem. Card. Caprara, & in Firmiana Jurispatron. 21. Aprilis 1704. cor. bo. mem. Muto impress. penes Modern.

den. Asulan. dec. Florent. 45. §. 1. num. 23. & seqq. ubi plures allegat concordantes; tum ex assertis, quod hæc Capellania esset de Jurepatronatus *delli Morroni*, emissis ab Episcopis in duobus perantiquis visitationibus, annorum videlicet 1482., & 1559. quippe quæ valde conferunt ad probandum qualitatem Jurepatronatus, cum Ordinarii præsumantur informati de statu, & qualitate Beneficiorum propriæ Diocesis, ut advertit *Rot. in dec. 168. num. 24. part. 10. recentior. in Gerunden. Beneficii 26. Aprilis 1637. §. Comprobationem, cor. Eminentissimo Priolo, & in Asulana Jurispatr. 26. Januarii 1703. §. Accedunt, cor. Eminentissimo Scotto.*

Tum denique ex depositione Testium formiter examinatorum in supradicto ultimo statu anni 1679. ad instantiam Josephi, per quos probatum existit, controversium Jurepatronatus semper spectasse ad familiam de Morronis, abique ulla intermixtione hæreditum extraneorum, hæc namque testium depositio, uti valida, & concludens per Ordinarii Sententiam recognita, atque comprobata, plenam constituit probationem prædicti Jurepatronatus familiaris, ut in puncto monet *Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 23. sub num. 6. vers. quia, & Rot. in dicta Firmiana Jurispatr. 21. Aprilis 1704. §. In secunda, & §. Pro Eliminatione, cor. bon. mem. Muti*; Accedente præsertim ipsiusmet Josephi confessione una cum productione præsentationum ad sui favorem factarum, continentium expressionem ejusdem qualitatis familiaris, ut supra dictum est, quod utique operatur, ut amplius ab eo impugnari nequeat illa qualitas familiaris, toties per ipsum agnita, & approbata, ad tradita per *Rot. in dec. 4. num. 1. post Vivian. de Jurepatr. & in Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Et ex his, & seqq. coram clar. me. Card. Caprara cum ceteris adductis in dicta Firmiana Jurispatr. ubi supra §. His accedunt, cor. bon. me. Muti impressi. penes Modern. Asulan. dec. Florent. 45. §. 1. numer. 27. & 30.*

Comprobata itaque ex his qualitate familiaris ejusdem Jurepatronatus, obicem minime præstare poterat, quod aliquando expressa fuerit qualitas hæreditaria, quia hujusmodi expressio in his factis circumstantiis intelligitur de qualitate hæreditaria Sanguinis, non autem Bonorum, ut tradunt *Socii. Sen. conf. 57. numer. 4. lib. 3. Peregrin. conf. 49. num. 4. lib. 2. & magis in specie respondit Rot. in dec. 165. num. 21. part. 6. recent. in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filius familiaris 15. Junii 1705. §. Absque eo quod, cor. Eminentissi. Priolo, & 29. Januarii 1706. §. Si quidem, cor. bo. me. Cafferello, & in Materanen. Parochialis super pertinentia 11. Januarii 1712. §. Et ratio, cor. R. P. D. meo Falconerio, vel ad summum intelligi valeret de qualitate hæreditaria, annexa illis tantum de familia, itaut exinde arguatur Jurepatronatus mixtum, quod nihil differt ab ipso familiari, cum pari modo utrunque transire nequeat in extraneos, seu de aliena familia existentes, quemadmodum observant *Paris. conf. 88. n. 9. & 10. lib. 3. Gabriel. conf. 169. num. 5. lib. 2.**

Lotter. de Re Beneficiar. lib. 2. quest. 11. numer. 41. & seqq. & Rot. dec. 165. n. 24. part. 6. recent. coram Celfo dec. 106. num. 11. in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. §. Caterum, coram R. P. D. meo Aldovrando, in dicta Mattheranen. Parochialis super pertinentia 11. Januarii 1712. §. Secundum in fine, cor. R. P. D. meo Falconerio, & in Averjana Beneficii 4. Decembris 1715. §. Fortius, coram Eminentissi. Scotto.

Minusque tandem obstitit, quod cum præfatum Jurepatronatus sit lineale, & divivum, in tribus lineis, juxta arborem ex parte Josephi exhibitam, intrare proinde debeat conclusio, qua mediante illud in una linea durare possit familiare, ubi supersunt Agnati, in altera vero fieri valeat hæreditarius, ubi Agnati defecerunt, de qua latius *Rota in Nolan. Jurispatr. 8. Junii currentis à §. Quæitur verò, cor. R. P. D. meo Crispo*. Quoniam obiectio isthæc non subsistit in facto, nec relevaret in Jure; non enim regit in facto, dum in eo probatur, Agnatos, qui antea his temporibus præsentantur, aliquando fuisse sex, aliquando autem septem, & ultra, non verò res tantum ex adverso suppositas, ut liquet ex *Summ. Argenti num. 9. in jure autem non officeret, quia non ostenditur, prout requiritur pro Jurepatronatus lineali, quod in ullo ex dictis statibus aliquis Agnatus unquam præsentaverit per quodam, sed contrarium, clare convincitur, dum omnes simul semper præsentantur, veluti Agnati de familia, & componentes familiam, & hisce eorum præsentationibus consonant quoque Sententiæ ab Ordinariis latæ, hoc namque casu omnis excluditur divisio Jurepatronatus per lineas, ut observant *Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 55. num. 5. & 6. R. P. D. meus Ansaldo in adnotat. ad dec. 52. num. 27. & seqq. & Rot. in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. §. Hucusque cum seqq. cor. R. P. D. meo Ansaldo, & in Romana Capellanie 28. Junii 1709. §. Minusque, cor. eodem; recurrente semper responsione, quod ex hæcenus deductis denegari saltem nequit, quin hujusmodi propositæ exceptiones altioreni requirant indaginem; quod utique est plus, quam sufficiens, quod remanente ultimo statu, illæ reiciantur ad iudicium proprietatis, ad tradita per *Calderin. conf. 23. de Præbend., ut inquit Rota in Hipporegien. Beneficii 11. Februarii 1708. impressi. penes Modern. Asulan. dec. Florent. 45. §. 2. num. 7. in dicta Papien. Rectoria 10. Decembris 1714. §. Et in universum, & in Comen. Jurepatron. 15. Martii 1715. §. final. coram R. P. D. meo Cerro, in Mediolanen. Beneficii 7. Julii 1715. §. Hic ita, coram R. P. D. meo Crispo cum aliis relatis in dec. hujus Cause §. Donec & seqq. cor. Eminentissi. Scotto.***

Et ita, utraque &c.

R. P. D. A L T H A N N.

Mediolanen. Capellanæ.

Mercurii 22. Januarii 1716.

A R G U M E N T U M.

In Jurepatronatus familiari, seu gentilitio, quando detur concursus simultaneus Patris cum Filiis, & proximiorum cum remotioribus: vel potius vocati admittantur ad præsentandum ordine successivo, latissime examinatur.

S U M M A R I U M.

- 1 Instituentus venit qui à majori parte Patronorum electionem, seu præsentationem reportavit, & n.2.
- 3 Quando Juspatronatus reservatum fuit favore Agnationis, Domus, & Familiae in genere, tunc nulla habita ratione remotioris, vel proximioris, filii cum Patre, omnesque alii de Familia, seu Agnatione, admittuntur ad præsentandum.
- 4 Secus verò quando Juspatronatus relictum apparet certis tantum personis.
- 5 A Fidecommissio relictæ arguitur ad Juspatronatus.
- 6 Ubi plures sunt vocati copulativè, inter quos non cadit ordo caritatis, nec ulla prævia institutiendi necessitas, vocati dicuntur ordine simultaneo.
- 7 Declara, quando aliqui tantum ex filiis, seu descenditibus fratris, vel alterius transversalis fuissent per copulam vocati.
- 8 Non autem quando vocatio facta legitur sub nomine collectivè plurium personarum, & graduum, penitus incertorum, & quare.
- 9 In hujusmodi articulo S. Rota variavit, modò pro observantia ordinis successivi tenens: modò autem pro admissione simultanei concursus, & num.10.
- 11 Novissimè tamen in casu collectivæ vocationis plurium personarum, & graduum stetit in prima Sententia.
- 12 Auctoritates, & resolutiones, generaliter loquentes, intelligentiam recipiunt juxta tenorem illarum, quæ distinguunt.
- 13 In hac materia tutius videtur ad conjecturalem Fundatoris voluntatem recurrere, vel ad successivam ipsius dispositionis observantiam.
- 14 Natura, & indoles dictionis post, ea est, ut separationem inducat.
- 15 Et importat gradualem successionem, exclusivè simultaneo concursu.
- 16 Testator volens in ingressu ordinem successivum, censetur illum etiam voluisse in progressu.
- 17 Distinctio ut supra ostendit, ut idem ordo, & modus succedendi voluit sit etiam in ultioribus vocatis.
- 18 Verbum successivè operatur, ut primus gradus excludat secundum.
- 19 Quæ sit vis dictionis pro tempore.
- 20 Stantibus verbis, tractum temporis remo-

tissimum importantibus, censetur facta vocatio ordine successivo, & num.21.

- 22 Observantia, proxima fundatori, est potissimum attendenda.
- 23 Præsentationes factæ à solis Patribus, licet filios haberent in congrua ætate ad præsentandum constitutos, præferunt, Juspatronatus competere juxta prærogativam gradus, non autem collectivè, & collegialiter omnibus de Familia.
- 24 Stante observantia explendi præsentationes in stirpe, ac juxta graduum discretionem, clara efficitur exclusio simultanei concursus, etiam in sensu contrariam opinionem tenentium.
- 25 Ut robur accipiat hac observantia, necesse est probare, quod concurrentibus vacationibus existerint filii familias, habiles ad præsentandum, quodque volentes præsentare fuerint reiecti.
- 26 Limita ubi deficit lex fundationis, & rediditur ratio, & n.27.
- 28 Quinimodò sufficit etiam unicus altus.
- 29 Etiam si in negativa constiteret, aut sit remotus.
- 30 Præsertim si idem altus negativè sint qualificati, & ex proprio facto ipsius Adversarii proveniant, & quomodo.
- 31 Præsentatio unius Compatrioti Jus, & possessionem alterius præferat.
- 32 Negligentia præstanti in una, vel altera vacatione, cum evenire possit ex ignorantia ejusdem vacationis, seu pertinentiæ, præjudicare nequit in aliis futuris vacationibus.

D E C I S I O LVI.

Judiciaria controversia super Institutione ad Capellaniam, seu Beneficium S. Catharinæ Virginis, & Martyris exiens in Ecclesia Divi Victorii Villæ Piebis Incini Mediolanen. Diocesis, alias fundatum anno 1517. per Joannem de Torchio, prævia reservatione Juris Patronatus (sunt verba Fundationis) Ambrosio Agnato meo, si vixerit, & post ejus obitum ejus filiis, & descenditibus masculis, & legitimis, & ab eo, & ab aliis descenditibus; aliis filiis & descenditibus masculis, & de legitimo matrimonio procreatis usque in infinitum, una cum tribus aliis ex nobilioribus, & antiquioribus de Parentela de Torgio &c. admodum disceptata inter Joannem Baptistam, & Josephum amicos de Torchio, & ad illud compræsentatos à descenditibus ejusdem Ambrosii, pro eodem Joanne Baptista tandem una voce, atque consensu definita exitit, primo à Judice de partibus, & deinde in gradu appellationis per nostrum Sacrum Tribunal, respondendo in hodierna audientia dubio per me, proposito Institutionem esse dandam Joanni Baptista.

Hujusmodi autem decidendi ratio ab eorum promanavit Juris censura, juxta quam nulla, prout in casu, occurrente inter Partes questione super descendencia, seu pertinentia, Juspatronatus ad eos, qui in hac postrema vacatione præsentantur, tanquam ex Consecutione utriusque colligantur comprobata, si ille

ille semper instituendus est, qui plurimorum eligitur, & approbatur assensu, ut jamdudum sub *Alexandro III.* statutum fuit in Concilio Lateranensi relato in *cap. quoniam 2. de Jurepatronatus*, summo equidem Jure Institutio concedenda erat eidem Jo: Baptiste, veluti presentato à majori parte Patronorum, à Joanne nimirum, & Francisco de Torchis, duobus ex tribus Compatriotis, Jure presentandi adu potentibus, ac in quasi possessione existentibus, & quidem ad exclusionem Josephi, solum Caroli Patris, & alterius Compatrioti vocem a sui favore numerantis, ut sectando dispositionem prefati Textus in *cap. quoniam 2. de Jurepatronatus*, tradunt ibidem Glossa in *V. Abbas* num. 13., & Fagnan. num. 1., & pluries dicit Rot. in dec. 117. num. 1. part. 2. divers. decis. 146. num. 4. part. 2. rec. dec. 394. num. 2. & seq. & dec. 733. num. 1. cor. Merlin. in *Faventina Benef. 3. Julii 1702. S. Pluralitas*, coram Reverendissimo Molines Decano, & in *Mediolanen. Capellania 23. Martii 1703. S. final. cor. eodem.*

Minime refragante allegata vocum pluralitate erga eundem Josephum, emergente ex presentationibus eniis à quatuor Filiis prefati Caroli, ea sub hypothese, quod tale Jurepatronatus, uti fundatus per transversalem, & reservatum solis Agnatis, quemadmodum dici debeat gentilium, ita in illo hujusmodi presentationes non aliter quam in capita, & simultaneo ordine explendæ sint per Patrem, ejusque Filios. Verum enim vero quamquam res perpendenda foret juxta terminos Jurepatronatus gentilium, adhuc in comperto redebatur, neutiquam admitti posse concursum Filiorum ad presentandum cum Patre, ex ea animadversione, quod tunc ille vindicaret sibi locum, quoties Jurepatronatus reservatum extitisset favore agnationis, Dominus, seu Familiaz, in genere, & per modum universitatis à Fundatore consideratæ, nam eo casu cum censetur, eundem Fundatorem rationem tantummodo habuisse ad qualitatem Personarum, non autem ad prærogativam graduum, meritò exinde numerantur solum capita ejusdem Familiaz, nullaque habita distinctione remotioris, vel proximioris, simul Filii cum Patre, omnesque alii de Familiaz, seu agnatione admittuntur ad presentandum, prout in his expressis terminis loquuntur *Card. de Luc. de Jurepatron. disc. 54. num. 5. & 6. Vician. eodem tractatu lib. 4. cap. 2. num. 28., & seq. & Rot. post eum d. lib. 4. cap. 1. num. 71. & cap. 9. in rec. dec. 166. num. 14. part. 5. dec. 32. num. 8. part. 7. ceteraque in oppositum allegata.* Secus verò judicandum est, quando, ut in present, Jurepatronatus reliquum apparet certis tantum Personis, Ambrosio scilicet, ejusque Filiis, & descendebitis in infinitum, tunc enim successio, ejusdemque Juris presentandi potestas, ut innixa collectivæ vocationi, plures Personas, ac gradus de sui natura respicienti, in Filiis, atque Patre eodem tempore consistere nequaquam valet, sed gradatim descendenda venit in magis proximos, remotioribus semper exclusis, ut in puncto probant *Vitalin. in Clemen. Plures sub num. 42. in fin. de Jurepatronat. Spad. conf. 12. lib. 2. & Tom. II.*

conf. 9. n. 7. lib. 3. Tondut. Quæst. Benef. part. 1. cap. 32. num. 5. 7. & seq. & distinguendo casum à casu prædicto docent R. P. D. meus Ansaldo in Addit. ad suam Decisionem inter impressas in ordine 52. num. 27. & seq. & Rot. in Pisana Jurepatronatus 26. Junii 1709. S. Procedendo, cor. Eminentissimo Priolo.

Et non aliter revera respondi poterat, etiam inspecta Juris dispositione, firmiter militante in successione fideicommissaria, à qua rectè arguitur ad istam Jurepatronatus, ut testatur *Palma Nep. alleg. 101. num. 21. Card. de Luc. de Jurepatronat. disc. 50. num. 5. R. P. D. meus Ansaldo in Addit. ad d. dec. 52. num. 32. Rot. in dec. 325. num. 9. & seq. part. 17. recent. in Mediolanen. Canonici 5. Decembris 1704. S. Minus obstat, coram bon. mem. Muto, & in dist. Pisana Jurepatron. 26. Junii 1709. S. Talisque, coram Eminentissimo Priolo.* Ad illius namque tramite nullo pacto admitti queit præscriptus simultaneus concursus Patris, & Filiorum, quia tamen regulare sit, quod ubi plures sunt vocati per copulam, inter quos non cadit ordo charitatis, nullaque, prout in casu, præfixa concurrat Institutum necessitas, utpote quia ageretur de dispositione condita à transversali, dicantur vocati ordine simultaneo juxta Theoricam Bald. in l. Gallus §. Quidem rectè num. 5. ff. de liber. & Posthum. communiter receptam, ut ibidem tradunt *Alexander. num. 6. Jason. num. 18. Alciat. num. 49. Soccini. sen. num. 3. Sarment. num. 9. Russic. in leg. cum Avus lib. 1. cap. 1. num. 34. ff. de condit. & demonstrat. Angel. conf. 38. num. 3. Cepol. consil. civil. 52. num. 4. Menocch. conf. 85. num. 39. Honed. conf. 65. num. 7. lib. 1. Peregrin. conf. 44. num. 10. lib. 2. Facebinius controuv. Jur. lib. 12. cap. 41. per tot. Manic. de concess. ult. volunt. lib. 4. tit. 8. n. 17. Simon. de Prat. de interpeir. ult. volunt. fol. 238. n. 3. Pegner. decis. 101. num. 4. Boer. dec. 185. num. 16. Surd. decis. 346. num. 3. & 4. & Rot. dec. 974. num. 2. coram Seraphin. cum aliis pleno calamo concessis per Episcopum Roc. dispus. Juris Select. cap. 19. n. 1. & in oppositum adductis.*

Veruntamen hujusmodi conclusio procedere quidem valeret, quoties aliqui tantum ex Filiis, seu descendebitis fratris, vel alterius transversalis fuissent copulativè vocati, prout advertunt *Alex. in dist. 1. Gallus d. §. Quidem rectè, num. 8., ibique Torricell. in quæst. 15. vers. sed limita ff. de liber. & Posthum. Intrigol. de substit. centur. 3. quæst. 80. num. 13. Fusar. eodem tract. quæst. 476. num. 34. alique relati per Roccam d. disputat. 29. n. 7.* Non autem quando, ut in present casu, eadem vocatio emissã legitur sub nomine collectivo plurium Personarum, & graduum penitus incertorum, ex quo tunc sicut ceteri nequitiam potest, omnes descendentes tot diversorum graduum fuisse à Testatore contemplatos, ac invitatos ad simultaneam successione, dum ipsa natura non patitur eos simul adire, ita talis vocatio per necessitatem semper intelligi debet facta ordine successivo, non autem simultaneo, ut sancivit *Justinian. in l. si quis duobus in fin. Cod. de Impuber. & aliis substit. & docent Barr. in d. l. Gallus d. §. Quidem rectè, num. 4. circa med. ibique C c*

Aretin. num. 6. & Socin. sen. num. 4. ff. de liber. & posthum. Covar. in cap. Raynui. §. 2. num. 1. de testam. Dec. conf. 205. n. 2. & conf. 1236. num. 1. & segg. Cravet. conf. 22. & conf. 121. utrobique num. 2., & ceteris generalibus omisit, in hujusmodi expresso puncto, dispositionis nimirum conditæ à transversali erga Filios, descendentesque aliquos, & eorum Filios omnino incertis, egregie probant Alexander in l. Gallus d. §. Quidem, ibique Galiaul. num. 4. ff. de liber. & posth. Russic. in d. l. cum Avus lib. 1. cap. 1. num. 36. ff. de condit. & demonstrat. Socin. Senior. conf. 113. numer. 4. lib. 1. Alciat. conf. 244. num. 2. & seg. Guidop. conf. 122. num. 57. Menoch. conf. 496. num. 6. & de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 70. n. 24. ubi asserit esse receptam sententiam Fusar. pariter testant de communis conf. 87. num. 6. & de substat. d. quest. 476. num. 56. Peregrin. conf. 44. num. 10. lib. 1. & de Fideicommissis. artic. 17. num. 26. cum pluribus aliis congestis per eundem Kacc. dict. disput. 29. num. 8. Bellon. de Jure accrescend. cap. 5. quest. 26. num. 354. & quest. 55. num. 21. Osafib. dec. 31. num. 14. Bari. dec. 9. num. 4. Surd. dec. 446. num. ... & Rotæ in Afulana Parochialis cor. bon. mem. Benincasa inter ejus impressi. dec. num. 7. in Perusina, seu Corionen. Bonorum super re Judicat. 5. Maji 1700. §. Neque obstat. cor. bon. mem. Jacometto, & in Spoletana Immissionis 10. Januarii currentis §. Semper validior, cor. Me.

Hoc autem posito, frustra opponebatur, quod in hujusmodi articulo plures inter se discrepantes occurrant scribentium opiniones, ac ipsamet *Sacra Rosa* etiam varias videatur, cum pro observantia ordinis Fideicommissariz successione, juxta terminos texti, in l. cum ita §. In Fideicommissis. ff. de legat. 2. Reterit in Pientina Jurispatronatus coram bon. mem. Litta impressi, apud Vivian. de Jurepatronat. lib. 4. cap. 9. post num. 55., ac etiam in dec. 283. num. 9. par. 5. & in dec. 798. n. 21. cor. Merlen. ex auctoritate Gabriel. conf. 196. n. 3. & seg. lib. 2. & Covarr. Practic. Quæst. capit. 38. in fin. cum quibus pertranseunt etiam Vivian. de Jurepatr. d. cap. 9. num. 14. & 37., & Lotter. de Re Benef. quest. 11. lib. 2. n. 124. Contrarium verò, & pro simultaneo scilicet 10. concursu Patris, & Filii, atque coequali omnium successione, & Jurepræsentandi prius sentire visa fit in Regien. Jurispatronat. coram Penia inter ejus impressi. dec. 934., & deinde quoque dictum fuerit in Florentina de Ricafolis cor. bon. mem. Lancellorio impressi, apud eundem Vivian. de Jurepatr. lib. 4. cap. 1. sub numer. 21. ex auctoritate Federic. de Sen. conf. 111. num. 49. ut monet idem Lotter. d. quest. 11. numer. 125. & latius advertit Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 61. num. 9. & seg.

Quoniam, præterquamquod, stante hujusmodi collectiva vocatione plurium Personarum, & graduum, novissima *S. Rosæ* opinio fiat pro ordine successivo unius post alium, ad limites ejusdem Fideicommissariz successione, ut maturius discussio eodem articulo decifum ostenditur in dict. *Pisana Jurispatr. 26. Junii 1709. §. Talisque, cor. Eminentijs. Priolo* quæ proculdubio in præsentî prævalere deberet, non solum quia est posterior, sed etiam

quia omnem opinionum inter se discordantiam tollit confusione, dum sulca ostenditur illa clara distinctione, quæ occurrit inter Juspatriatatus, reliquam familiæ in genere, ac venienti ad actum presentationis per speciem collegii, & universalitatis, & inter Juspatriatatus, reservatum Agnato, ejusque Filiis, & descenditibus in infinitum, alias eadem distinctio supervacanea redderetur, non obstante quod sit communiter amplexa, ad hunc præcipuum finem mensurandi modum presentationis, quem admodum Inter ceteros supra relatos in *S. Minime refragante, in fine*, videre est apud Spad. d. conf. 12. n. 6. lib. 2. Panimol. dec. 137. num. 48. Rot. in dict. *Pisana Jurispatr. 26. Junii 1709. §. Procedendo, coram Eminentijs. Priolo*, & hanc ipsam rationem reddendo in puncto advertit, ac probat R. P. D. meus *Anfaldus in Addit. ad d. dec. 52. n. 33.* cum aliquin receptum sit, quod auctoritates, & resolutiones generaliter loquentes, semper intelligi, & declarari debeant juxta tenorem illarum quæ distinguunt, ut observant Menoch. conf. 150. num. 44. Francb. dec. 435. num. 24. & respondit Rot. in dec. 32. num. 39. & 45. cor. R. P. D. meo *Anfald. in dec. 549. num. 2. par. 19. recent. tom. 2. & in Giennen. Juris votandi 9. Februarii 1705. §. Quovero coram Eminentijs. Scotto*.

Omnis utique in tali disceptatione removebatur hæsitatio ex ponderatione illa, quod si denegari haud quaquam valet, in hujusmodi scribentium, & resolutionum disensione, tutius semper esse institutum revertendi ad conjecturalem fundatoris voluntatem, cui omnia cedunt, seu ad successivam ejusdem dispositionis observantiam, quæ pariter in hac materia principatum obtinet, penitusque attendenda venit, ut ratiocinatur Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 61. n. 9. & seg. & in terminis præfatis observantia tradunt idem Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 33. num. 8. & seg. Lotter. de Re Benef. lib. 2. d. quest. 11. n. 125. vers. verum tota hæc controversia, R. P. D. meus *Anfaldus in Addit. ad d. dec. 52. num. 34., & Rot. in d. Pisana Jurispatr. 26. Junii 1709. §. Hanc denique cor. Eminentijs. Priolo* Utraque professio ex illis hic pro gradualis successione præstio erat, voluntas enim ejusdem Fundatoris expressè eruebatur ex ipsa testamentaria dispositione; in ea sanè cum idem Fundator reservando Juspatriatatus præfatæ Capellaniz, illiusque Jurepræsentandi relinquendo, per verba ibi ~ Cui Domino Ambrosio dum vixerit, & post ejus decessum, dictis ejus filiis, & descenditibus ut supra in infinitum, una cum tribus aliis de nobilioribus, & antiquioribus de Parentela de Torgio & c. expressè demandaverit, quod ad eam pro tempore, quo vixerit, præsentent prædictus Ambrosius, & successivè ejus filii, & descendentes, ut supra, manifestum ex inde redditur, nil aliud in hujusmodi Jurepatronatus ipsam voluisse, nisi ut servaretur ordo successivus, admittendi scilicet Patronos ad præsentandum, non ordine simultaneo, sed juxta gradus prærogativam, Jurisque communis dispositionem, ita suadente non minus illa dictione post, respectu Ambrosii dupliciter repetita, in res.

- servatione videlicet Jurispatronatus ibi -- *post ejus obitum*, ac quoad Juspræsentandi ibi -- *post ejus decessum*, cum hæc de sua natura, ranquam separata, d. de legat. 1. & Barbosa tract. var. dist. 263. num. 3. citra dubium importet ordinem successivum per prius, & posterius, omnemque excludat simultaneum concursum. Patris cum filiis, ut advertunt Paris. conf. 19. num. 6. lib. 2. Decian. respons. 1. num. 226. Barbosa ubi supra dist. 270. num. 6. & seq. & Rot. dec. 167. num. 7. vers. & illa dictio part. 2. rec., quam ratione ipsa à priori emergente; nam si Testator, quoad ingressum, in Ambrosio voluit expressè ordinem successivum, vocando prius eundem Ambrosium, & post ejus obitum, illius filios, & descendentes, ita parè modo illum voluisse censendum est in progressu, respectu aliorum descendendum, sibi remoriorum, & per consequens minus dilectorum, ut respondit eadem Sac. Rot. in dicta Pisana Jurispatronatus 26. Junii 1709. §. Talisque, cor. Eminentiss. Priolo.

- Talique intellectus mirifice etiam comprobatus remanet, tum ex alia ditione ut supra toties repetita, cujus natura est ostendere eundem modum, & ordinem succedendi fuisse volitum, & repetitum in ulterioribus vocatis, ut egregie de more tradit modernus Afculanus in dec. Senen. 34. num. 1. 2. & 3. & inquit Rot. coram Emerix Jun. dec. 1144. & 1229. utrobique num. 1. Tum etiam ex illo altero claro verbo successivè, quoad Jus præsentandi descendentes apposito, quippe istud propria inspecta indole, ejusque significatione semper operatur, ut in successivè vocatis primus gradus excludat secundum ad Text. in l. Avia in principio ubi gloss. ff. de condit. & demon. strat. Surd. conf. 165. num. 9. Honded. conf. 49. num. 19. lib. 2. Cudreri. conf. 19. de Jurepatr. Mari. de clausul. claus. 57. num. 1. part. 3. & Barbosa tract. var. dist. 277. num. 1. & in terminis clausule ordine successivo tradunt Bardellon. conf. 13. num. 10. & 17. Forr. de primogen. Ital. part. 1. cap. 35. §. 16. n. 215. Rodulph. allegat. 150. num. 16. Balducci. rer. judicat. tit. 3. dec. 6. num. 11. relati. in Romana, seu Interamn. Fideicommissi 2. Martii currentis anni, pendente extensione hujus decisionis promulgata.

- Eoque evidenter pariter id ipsum perspicue evadebat, non solum ex quo ipsemet Fundator rursus ordinando quod ex prædictis descendentes, & agnatis, tantum Patroni pro tempore præsentarent ibi -- *volo ut supra*, quod dicti Patroni &c. qui pro tempore fuerint, teneantur eligere Capellanum &c. non omnes eosdem descendentes, & Agnatos eodem tempore, & simul tanquæ, sed illos dumtaxat, qui gradus prærogativa, ab ipso præscripta, potirentur, invitasse videtur ad actualis exercitii præsentandi, ex vi ejusdem dilationis pro tempore appositæ Patronis, cum hæc præferat alios extare vocatos, qui respectu ejusdem actualis exercitii Patroni esse nequebant, quemadmodum ponderant Barbosa. de claus. claus. 109. num. 2. Mart. eodem tract. claus. 127. part. 1. sed etiam ex eo, quod reservatio præscripti Jurispatronatus sussulta Tom. II.

apparet verbis, perpetuitatem, ac tractum successivum, & remotissimum impetrantibus, prout sunt illa -- *Ambrosio, ejusque filiis, & descendentes masculis &c. ab eo & ab ipsi descendentes, aliis filiis, & descendentes masculis &c. usque in infinitum*, pluries repetitis; quibus stantibus non aliter equidem filii admittendi sunt, quam de gradu in gradum, & sic haud quaquam cum Patre concurrere valent, cum ipsi hoc in casu ordine successivo semper vocati intelligantur, ut generaliter in terminis Fideicommissi advertunt, & probant Alciat. in dicta l. Gullus §. Quidem recte ff. de liber. & Posth. Ruin. conf. 139. n. 22. lib. 3. Soccin. Sen. conf. 40. n. 2. lib. 4. Rocca dicta disput. 29. nu. 10. & seq. Mantie. de conjectur. ult. voluntat. lib. 4. tit. 8. num. 22. aliquæ relati per Peregrin. de Fideic. art. 19. n. 7. & in specie vocationis factæ cum clausula in infinitum, vel in perpetuum tradunt Fassar. de substit. quest. 376. num. 6. Simon. de Prestit. de interpret. ultim. volunt. fol. 323. Rocca. d. disput. 29. num. 13. Barz. dec. 3. & Rot. cor. Seraph. dec. 403. num. 11. & in his expressis terminis Jurispatronatus gentilitii, quod nempe in eo non succedatur in capita; quando in Testamento, vel fundacione adfuit verbum tractum temporis Importancia probat Verant. Quest. Benefic. quest. 1. cap. 22. num. 5. & firmavit Rot. in dicta Pisana Jurispatronatus 26. Junii 1709. §. Eoque fortius, cor. Eminentissimo Priolo.

Observeantia verò clarè emergebat, tam ex facto ipsiusmet fundacionis, præcipuè demandantis in prima provisione post erectionem, & donec vixerit Ambrosius, per ipsum tantummodo fieri præsentacionem, neglectis cæteris aliis descendentes, post illius obitum dumtaxat ad præsentacionem inulatis, quæ ut derivans ex facto Testatoris, & ranquam proxima fundacionis nimium attendenda est, aliasque cunctas antecellit demonstrationes; ut monet Caren. resol. 10. n. 7. Rocca. disput. 193. num. 8. & 9. Paninoll. dicta dec. 137. sub n. 9. vers. præcipuè si si proxima fundacioni optimè R. P. D. meus Ansaldus in adnot. ad dicta dec. 52. num. 34. & Rot. coram Eurati. dec. 679. num. 13. quam ex præsentacionibus factis in ultimis duobus statibus annorum 1700., & 1703., in quibus prædicti Carolus, & Joannes, non obstante quod filios haberent, in congrua ætate ad præsentandum constitutos, tantum præsentarunt, & quidem cum expressione se esse filios quondam Jacobi; & sic indicare curaverunt, quod ipsi non erant filii familias, quemadmodum hujusmodi præsentaciones ad exclusionem propriorum Filiorum, & cum prædicta expressione, non leve præstant argumentum, quod aliis eis, uti filiis Familias, impedita redderetur præsentatio cum Patre, ita ex illis clarè excluditur natura Jurispatronatus, collectivæ, & collegialiter competentis omnibus de Familia, in quo filii præsentant simul cum Patre, juxta distinctionem, de qua Rot. in d. Pisana Jurispatronatus 26. Junii 1709. procedendo coram Eminentissimo Priolo, in Romana Capellania S. Nicolai 17. Martii 1710. §. Applicando, cor. R. P. D. meo Ansaldo, & pendente exte: Cc 2

hione hujus Decisionis in puncto dictum fuit in *Nolina Jurisp.* 8. Junii 1718. §. *Percurrendo*, cor. R. P. D. meo *Crispo*.

Adeo ut si in ingressu, ac progressu, & si-
gnanter in dictis ultimis statibus, patens undi-
que redditur eadem observantia explendi præ-
sentationes in stirpes, ac juxta gradus præro-
gativam, & agitur ulterius de Jurepatronatu
fundato post *Clement.* Plures de Jurep. haud
dubium esse queat, quod omnes quoque Do-
ctores, & resolutiones contrariam sectantes sen-
tentiam, conveniant in eo, quod ab hujusmodi
opinionem militante pro exclusione simultanei
24 concursus Patris, & filiorum, non sit receden-
dum, omnisque removeatur, si quæ superesset,
difficultas circa hujusmodi fundationis verbo-
rum intelligentiam, ut videre est apud *Card.*
de *Luc. de Jurepatr.* dicto *dis. 33.* numer. 10.
Lotter. de Re Benefic. lib. 2. dicta quasi. 21.
num. 125. *Carol. Anton. De Luc. de lin. legali*
lib. 1. art. 23. numeri 5. In ista quest. R. P. D.
Ansaldi. in addit. ad dictam *dec. 52.* num. 31. 24.
& seq. Rot. in dicta *Florentina de Ricafolis*
20. Martii 1603. in *Princ.* & 11. Februarii
1604. §. *Non obstat quantum impress.* paner *Vi-*
gian. de *Jurepatr.* lib. 4. cap. 1. sub num. 71. in
dicta *Mediolanen. Prioratus 11. Decembris 1699.*
§. *Eoque fortius.* cor. *Reverendiss. D. meo*
Decano. & disquisito articulo decisum fuit in di-
cta *Pisana Jurisp.* 26. Junii 1709. dicta §. *Hanc*
denique in fin. coram Eminentijs. Priolo.

Haudquaquam obstante, quod talis obser-
vantia attendenda non sit, utpote quia va-
cuæ ostendatur illis requisitis, necessarii ad in-
ducendam præscriptionem in actibus facultati-
vis, quod nempe occurrentibus vacationibus
25 extiterint filii familias habiles, & capaces ad
præsentandum, quodque etiam notitiam habue-
rint de prædictis vacationibus, & præsentare
volentes judicialiter, ac in contradictorio Ju-
dicio repulsi fuerint à Jure præsentandi, ut
tradit *Virgian.* de *Jurepatr.* lib. 4. cap. 9. nu-
mer. 25. & dixit *Rota* post eum *dec. 37.* num. 8.
in *rec. dec. 220.* num. 25. & seqq. part. 11. &
dec. 82. num. 4. & seq. part. 19. Et enim hujus-
modi objectio nullius ponderis apparuit ex
illa evidenti ratione, quia ubi deficit, prout
in casu, lex fundationis, filiis familias expresse
tribuens facultatem præsentandi, nulla requi-
ritur præscriptio pro eorum exclusione à Jure
26 præsentandi; nam contraria observantia in
his terminis non ad actum facultativum, sed
ad agnitionem proprii mali Juris referenda
esse videtur, cum inverisimile sit, quod ipsi
Jus sum negligere voluerint, nisi res ita se
habetet, ut respondit *Rota* in *Pampilonen. Ju-*
rispatr. 19. Januarii 1703. §. *Que omnia.* cor.
Eminentiss. Scotto & in *Cremonen. Beneficis*
14. Maji 1705. §. *Tanto facilius.* cor. *Reve-*
rendiss. Kaunitz Episcopo Labacen.

Ac proinde cum hic non agatur de obser-
vantia præscriptiva contra habentem Juris
assistentiam, aut fundatoris dispositionem cla-
ram, quo in casu procedunt Auctoritates in
27 oppositum allegatæ, sed de interpretativa
fundatoris voluntate, aliæ ex se perspicue
erga eundem ordinem successivum, vel saltem
dubie, superabundant utique simplex casus, vel
necum factum absque prædictis requisitis, ut in

puncto ait *Grat. discept. foren. cap. 321. num. 26.*
ver. siquid in familia observatum fuerit. & ha-
mavit *Rot.* apud *Virgian.* de *Jurepatr.* *dec. 139.*
num. 12. *vers. absque eo quod concurrant requi-*
sita ad præscriptionem & n. 19. cor. *Buratt.* *dis-*
c. 183. num. 18. *vers. quia attendi debet talis*
observantia ex simplicis usus dec. 547. num. 13.
& *dec. 579.* n. 9. & in dicta *Mediolanen. Prior-*
atus 11. Decembris 1699. §. *Nec ad eludendum*
15. Februarii 1700. §. *Hinc.* coram *Reveren-*
diss. Molines Decano. quoniam sufficit etiam
28 unicus actus, ut dixit *Rota* coram *Buratt.* dicta
dec. 547. num. 12. *vers. etiam unicum actum*
de dicta *dec. 579.* num. 9. coram *Pania dec. 165.*
num. 6. & 7. & in dicta *Floren. de Ricafolis*
paner *Virgian.* de *Jurep. lib. 4. cap. 1. sub n. 7.*
§. *Non obstat vers. & ideo sufficeret etiam*
unicui actus, & post eundem *Virgian.* dicta *de-*
c. 139. num. 14. & seq. etiam in negativa
confisteret, aut sit remotus, cum satis esse vi-
29 deatur, quod in omnibus aliis vacationibus
non doceatur filios familias unquam præsen-
tasse, ut probat *Modern. Roman.* in ultima sua
discept. *Ecclesi. n. 3.* §. *Non obstat vers. dum*
in omnibus & monet *Rota* post *Virgian.* de *Ju-*
rep. dicta dec. 139. & cor. *Buratt.* *dict. dec. 579.*
utrobique num. 14. præsertim quoties, ut in
præsent. lidem actus negativi, comprobantes
hujusmodi observantiam, sunt qualificati, 30
& proveniunt ex proprio facto ipsiusmet *Jo-*
sephi oppositoris, qui in dictis ultimis stati-
bus tanquam filius familias minime præsentati-
onem facere curavit, cum tunc eo magis ipse
impugnare nequeat observantiam illam, quam
in semetipso adhibuit, ut respondit *Rota* *de-*
c. 139. num. 18. part. 17. *rec. & in dicta* *Me-*
diolanen. Prioratus 11. Decembris 1699. §.
Rursus & 15. Februarii 1700. §. *Absque.* cor.
Reverendiss. D. Molines Decano.

Ex quibus omnibus aperte undique cum pa-
teat, in hujusmodi Jurepatronatus non aliter
faciendas esse præsentationes, quam in stirpes,
& juxta ordinem Fideicommissarie Successio-
nis, non inde obicem præstare poterat, quod
in geminis prædictis novissimis statibus, *Ca-*
rolus dumtaxat, & *Joannes* præsentaverint,
nam huic objectioni duplex, & æque valida
protinus occurrere videbatur responsio, alte-
ra nimirum promanabat ex eo, quod in tali
Jurepatronatus de sui natura individuo, eo-
demque jure ad plures spectante, eo ipsi
quod non appareat, ipsos hæc emississe præ-
sentationes privativæ, & animo spoliandi *Fran-*
ciscum eorum ex fratre nepotem, & compa-
tratonum sua quasi possessione, nullum ei cer-
tè præjudicium ab ipsis inferri potuit, cum 31
hoc casu semper præsentatio unius *Compatri-*
ui Jus, & alterius possessionem conservet,
ut monet *Innocent.* in cap. *Querelam n. 3. de*
elect. & *Feder. de Sen. conf. 102. sub num. 3.*
& sub num. 1. *Abbat. conf. 54. sub num. 3. lib. 1.*
Lotter. de Re Benef. lib. 2. quest. 11. num. 15.
Card. de Luc. de Jurep. in summ. num. 132.
§. *Idemque Rot. cor. Arguelli. dec. 115. num. 8.*
& 9. coram *Priolo dec. 46. num. 25. in Soraco*
Jurisp. 22. Januarii 1712. §. *Ira desistente* &
24. Novembris 1713. §. *Ad infringendam.* cor.
R. P. D. meo Falconerio. & in *Salernitanen.*
Jurisp. 11. Martii 1715. §. *Hac igitur in fin.*
cor.

cor. eod. confirmato 13. *Causis mensis*, cor. R. P. D. *mo. Crispo*. Altera vero ex illa advertebat animadvertone, quod negligentia presentandi in una, vel altera vacatione evenire potuit ex ignorantia vacationis, seu per tinentiam ob minorem tunc ejusdem Francisci aetatem, ejusque Patris deficientiam, quae utique ipsi praedictare nequivit in aliis futuris vacationibus, & sic in ista, de qua agitur, ad tradita per *Federic. de Sen. const. 112.* in ultimo dubio, *Abbatem d. cons. 34. num. 3. post med. vers. nam ubicumque lib. 1. in recu. decis. 273. num. 15. part. 13. & in Celsone. Beneficii 25. Januarii 1700. Si. Non subsistit & Si. Non jura: repetere*, cor. *hon. mem. Iacometto*. Et ita utraque parte fortiter informante resolutum fuit.

MOTIVUM.

In

Piscien, seu Nullius Capital. Odoardus, sive Congruus.

Die 5. Julii 1712.

ARGUMENTUM.

Post absolutorem ab observatione Judicii, potest Clericus, in alio Judicio à Creditore conventus, Beneficium Capital. Odoardus petere, etiam non resectis expensis. Non valet renunciatio hujusmodi Beneficio etiam cum Juramento. Pinguis consultitur Clericis per assignationem Congruae Parochialis, quam ope dicti Capituli Odoardus: & quomodo Congruae taxatio fieri debeat.

SUMMARIUM.

- 1 Reo ab observatione Judicii absoluto, non potest Actor iterum agere, nisi resectis expensis.
- 2 Beneficium Cap. Odoardus, semel denegatum, potest, nova superveniente causa, denuo exposcui, etiam non resectis expensis; maxime si excipiendo deducatur, & num. 5.
- 3 Perempta Instantia, non impeditur Clericus hujusmodi Beneficium deducere.
- 4 Absolutio ab observatione Judicii cum Instantia peremptione fraternizat.
- 6 Actor perjurus, est à limine Judicii repellendus.
- 7 Licet agatur de contractu, enormissimè laevo, & quare.
- 8 Renunciatio Cap. Odoardus non validatur Juramento.
- 9 Ita ut neque opus sit, relaxationem ejusdem Juramenti obtinere.
- 10 Idque regulare est in quolibet Juramento, ad validandam obligationem, quae bonis moribus, Canonum censura, vel publica utilitati adversetur, apposto, & de ratione, & nat.
- 12 Clericus, conventus tanquam heres alterius, non gaudet Beneficio Cap. Odoardus.

- 13 Heres cum Beneficio Inventarii, non docens de illius confessione, legitimè facta, dicitur esse in dolo, ac Bona hereditaria occultasse praesumitur.
- 14 Et ex hac doli praesumptione Clericus repellendus est à Beneficio Cap. Odoardus.
- 15 Inventarium rite, & rectè factum non prodest, nisi ratio reddatur Bonorum, in Inventario descriptorum.
- 16 Heres cum Beneficio Inventarii conveniendus est actione tantum reali.
- 17 Clericus, conventus actione reali, Beneficio d. Cap. Odoardus non fruitur.
- 18 An, & quando fructus Beneficii adjudicari possint Creditoribus Beneficiati, & seqq.
- 21 Clerici habent verum dominium suorum Beneficiorum.
- 23 Parochi remanere semper debet Congrua Parochialis.
- 24 Quae summi assignanda sit Clericis vigore Cap. Odoardus, & seqq.
- 25 An cum iisdem regulis procedendum sit in taxatione Congruae Parochialis.
- 26 Conciliare Decretum, statuens Parochiales Ecclesias, quae summam ducatorum centum non excedunt, Pensionibus, aut reservationibus fructuum non esse gravandas, non extenditur ad casum assignationis eorundem fructuum, Creditoribus temporaliter faciendae.
- 27 In erectione nova Parochiae potest Episcopus Parochi assignare summam, minorem centum ducatis.
- 28 Quae sit differentia inter casum reservationis Pensionis, & adjudicationis partis fructuum Creditoribus Parochi, & numer. 29.
- 30 Quae spectari debeant in constituenda Congrua Parochi obarato.
- 31 Congrua Vicariis perpetuis in qua quantitate debeat.
- 32 In assignatione Congruae Parochialis, Regionis usus plurimum deferatur.
- 33 Declaratur Clericat. de Benef. disc. 24.
- 34 In taxanda qualitate Congruae an possint, & debeant estimari emolumenta Parochialis Funerum, & similium, & n. 35.

DECISIO LVII.

Confirmandam censui Sententiam Domini mei de Ciampellis unius ex Auditoribus Illustrissimae Nunciaturae Apostolicae Floren., juxta quam Reverendus Dominus Antonius de Guasparinis Rector Parochialis Ecclesiae SS. Bartholomaei, & Andreae de Monte ad Pisciam, exclusus fuit à Beneficio, Clericali Ordini concessio, à vulgato Tret, in cap. Odoardus, de solut. per cum intentato, ad se eximendum à solutione debiti, quod tanquam heres R. D. Mariotti de Bucchantinis, habebat cum Domino J. U. D. Jacobo, & Fratribus de Pagnis.

Licet enim duae exceptiones, quae pro parte eorundem DD. de Pagnis oppositae fuerunt ad repellendum R. D. de Guasparinis à limine Judicii corrumpere visae fuerint, nimirum exceptio rei judicatae Reverendissimi Ordina-

naril Pifcien. de anno 1690. dictum Beneficium cap. Odoardus degentis, ac altera perjuril, nihilominus ex infra deducendis constitit, fuffragari non potuiffe eidem D. de Guafparinis ejuſdem cap. Odoardus diſpoſitionem.

Quatenus enim pertinet ad primam ex oppoſitis exceptionibus, quamvis indubitat iuris ſit, quod, reo ab Iudicii obſervatione, 1 abſoluto, non poſſit Aſtor iterum agere, niſi reſectis expenſis ad Text. in l. Propraandum §. Et ſi quidem Cod. de Iudic. cui conſonat Text. in cap. examinata eodem tit. Marant. in ſpecul. aur. part. 5. num. 49. & 52., animadvertit, quod D. de Guafparinis, contra quem de dicto anno 1690. emanavit Sententia favore DD. de Pagnis, abſolutoria ab obſervatione Iudicii, in quo à dicto D. de Guafparinis intentatum fuerat idem Beneficium cap. Odoardus, in præſenti caſu reputari debet reus, non aſtor, tanquam denuo conventus in alio Iudicio ad debiti ſolutionem à DD. de Pagnis; Et cum aliquin extra controverſiam hoc Beneficium cap. Odoardus, licet denegatum, nova ſuperveniente cauſa, 2 denno expoſulari poſſit, ut in eodem cap. Odoardus docuit inſignis Canoniſta Fagnan. num. 67. venit in ſequelam, quod etiam non reſectis expenſis, licitum fuit, maximè excipiendo, huiusmodi Beneficium deducere, quia, ſicuti perempta Inſtantia, non impeditur Clericus illud iterum proponere ex animadverſis per eundem Fagnan. loc. proxime cit. ita pariter impediri non debet in caſu ſententiæ abſolutoriæ ab obſervatione Iudicii, 4 quæ cum Inſtantia peremptione fraternizatur Marant. d. part. 5. num. 49. nè Clericus, non valens expenſas reſicere, hoc privilegio, Ordini Eccleſiaſtico conceſſo, inditectè privetur, 5 ut ad rem Fagnan. in cap. Cum non ab homine, num. 65. de Iudic. Rot. inter impreſſ. poſt Conſil. Farinacc. dec. 241.

Quatenus verò ſpectabit ad alteram exceptionem perjuril, deducam ex eo, quod R. D. de Guafparinis in Apoca. qua ſerecognoverat debitorem dictorum DD. de Pagnis, promiſerat cum iurejurando, ſe dicto privilegio non uſurum, ac poſtea, non obrenta abſolutione, illud in Iudicio deduxerat, quo caſu perjuril reatum, à limine Iudicii repellentem, Aſtorem incurere non eſt dubium, juxta Text. in cap. 1. ibique Canonizæ de iurejurand. Afflicti. dec. 220. num. 17. Allograd. conſil. 46. num. 6. lib. 1. Rot. cor. Coccin. deſiſ. 268. num. 5., licet in Contractu læſio 7 enormiſſima interveniſſet, cum nemo propria auctoritate ſui Juramenti Iudex eſſe; valeat, juxta notata per Abb. in cap. cum cauſam, num. 13. de iurejurand. Bald. conſ. 11. numer. 1. lib. 4. Mareſcotti. Var. Reſol. cap. 84. n. 1. lib. 2. Rot. cor. Coccin. dec. 265. num. 4.; eandem exceptionem ruere putavi, quia juxta veriorum, & communiter receptam Sententiam, 8 nequaquam valet Juramentum ad validandam renunciationem Beneficio cap. Odoardus argumento Text. in cap. ſi diligenti, de for. comperen. Fagnan. in d. cap. Odoard. num. 64. & ſeqq. ibidemque Barboſ. num. 24. Theſaur. deſiſ. 26. n. 4. Maceraten. reſol. 41. n. 6.

Etenim, cum renunciatio huiusmodi Bene-

ficio cap. Odoardus ſit contra bonos mores, ex quo opponitur Sactorum Canonum ſanctioni, quæ decoris Sacri Ordinis Clericalis proſpiciens, noluit, Clericos in illius dedecus, & opprobrium, ad mendicandum vidum, fore compellendos, ut moment innox præcitati Doctores, nequaquam oportuit adjecti vinculi iurisjurandi relaxationem obtinere Coararo. Var. Reſol. lib. 2. cap. 1. num. 6. Rot. coram Buratt. dec. 67. num. 3. & in rec. dec. 27. part. 13. ut etiam regulare eſt in quolibet iurejurando, quod ad validandam aliquam obli- 9 gationem, quæ vel ſit contra bonos mores, aut Canonum cenſuram, vel publice utilitati adverſetur, fuerit aſſumptum, cum in hiſ caſibus nulla opus ſit ipſius iusjurandi abſolutione ad Text. in cap. ſi diligenti, de for. comper., & l. Jur publicum, ibique Bartol. ff. de pſſ. Suarez de Relig. lib. 2. cap. 2. & ſeq. & cap. 26. Rot. dec. 702. num. 17. part. 4. tom. 3. & dec. 262. num. 10. & 27. part. 9. rec. patenti id ſuadente ratione, quia in huiusmodi caſibus nulla poteſt reputari apud Deum contractus obligatio, qui majestate numinis ſui iniquas hominum fraudes non corroborat, ſed eas 11 odio proſequens deteſtatur, & evertit T. bom. 2. 2. quaſt. 88. art. 2. & quaſt. 88. art. 7. Suarez ubi ſupra cap. 23. n. 1. Urceol. conſil. 98. num. 34. & ſeq. vol. 2. Rot. dec. 702. n. 17. part. 4. tom. 3. rec.

Sublatis autem præmiſſis difficultatibus, adhuc viſum ſuit, R. D. de Guafparinis reperiri in caſu ſuccumbentia cum excludat à Beneficio ſpectatati Text. in cap. Odoard. Sanè in hoc Iudicio ipſe convenitur non ex debito à ſe contracto, ſed tanquam hæres Domini de Bocciantinis, hoc enim caſu non ſuffragari Clerico prædictum Beneficium, onanimitè firmant Barboſ. deſar. Eccleſ. lib. 2. cap. 39. §. 5. num. 32. & in Colleſt. ad eundem Text. num. 19. Squillen. de privil. Cleric. cap. 10. numer. 43. Ricc. in Prax. poſt reſol. 255. in adnot. n. 2. T. bom. Triviſan. dec. 3. art. 1.

Haud relevante, quod idem Dominus de Guafparinis ſit hæres cum Beneficio Inventarii, tum quia de legitimo Inventario non docuit, ideoque in dolo eſſe, ac Bona 13 hæreditaria occultaffe præſumitur §. Sancimus, & §. Si verò Autb. de bered. & Falcid. Manſard. de Probat. conſ. 351. vol. 2. de Franch. dec. 536. Rot. dec. 142. num. 10. part. 14. recen. ex qua doli præſumptione repellendum eſſe Clericum ab eodem Beneficio docuerunt Fagnan. in eodem cap. Odoard. num. 44. Maceraten. dec. 41. n. 1. Rot. diverſ. dec. 841. part. 3. & cor. Royas dec. 475. num. 1. Tum quia, conventus uſque de anno 1690. coram Reverendiſſimo Domino Ordinario Piſcien, rationem non redditit Bonorum in Inventario deſcriptorum, ac proinde etiam Inventarium rite, 15 & rectè factum eidem prodeſſe non valuit Bartol. in l. final. C. de Jur. delib. und. Gratian. diſcept. for. cap. 981. num. 27. Rot. coram Merlin. dec. 721. n. 1. & ſeqq. & in rec. dec. 31. num. 3. part. 13.

Quinimmo etiamſi rationem rerum hæreditariarum legitime reddidiſſet, adhuc extranea fuiſſet prædicti Beneficii cap. Odoardus expoſtulationo, quia in hoc caſu Clericus tantum

- 16 tummodo actione reali contra bona, in inventario descripta, et convenientius, juxta tradita per Rot. cor. Merlin. dist. 721. n.1. & 2. & in rec. dec. 28. n.5. & dec. 143. n.4. part. 14. rec. Cum vero actione reali Clericus convenitur, hujusmodi Beneficium frui non posse, monuerunt Aretin. in §. Item si de Dote col. 1. versic. in ea glossa in fin. Instit. de action. Carol. de Graff. de effect. Clerical. effect. 7. numer. 62. Ricc. in Prax. resol. 255. in adnot. num. 2. Squillan. de privil. Cleric. cap. 10. numer. 25.

His ita discussis, acrior emerfit controversia circa modum committendæ executionis contra eundem Dominum de Guasparinis, qui nulla bona patrimonialia, sed tantummodo Beneficium Parochiale possidere, in confesso erat apud Partes; an scilicet, & quomodo in prædicti Parochialis Beneficii fructibus executio concedenda foret. Unde assumpta hujus questionis disceptatione, licet eisdem.

- 18 fructus Creditoribus adjudicari non debere videretur per Text. in cap. pervenit de Arbitr. ibique Abb. num. 2. nihilominus apparuit illam adjudicationem fructuum Beneficii à Sacris Canonibus improbatam non esse, per quam non in perpetuum, quod alienationis speciem redoleret, sed ad tempus fructus Beneficii, sive illorum pars Creditoribus adjudicatur, ut distinguendo docent Barbof. de Jur. Ecclæs. cap. 17. num. 42. D. Migliorucci. in Instit. Canon. lib. 2. tit. 30. num. 28. unde In defectum aliorum Bonorum posse in causam judicati temporaliter Creditoribus, Beneficii fructus adjudicari, evincitur ex Text. in cap. pervenit ibique Gloss. in V. Creditoribus, & Abb. num. 10. de Fidejuss. & Barbof. in collect. ad eund. Text. Loster. de Re Benefic. lib. 4. quest. 24. num. 25. & quest. 38. n. 24. Rot. dec. 470. num. 2. & seq. cor. Rembold. dec. 102. num. 18. post Confil. Farinacc. & dec. 998. n. unic. part. 3. divers.

- Hujusmodi siquidem fructuum Beneficiorum Clerici verum dominium hæsti sunt post divisionem, quæ Dionisio Papæ communiter tribuitur, ut docent D. Thom. 2. 2. quest. 185. art. 7. & opus 6. art. 12. & plenè examinato articulo, & rejectis contrariis Gonzalez. in cap. cum in Officiis, de Testam. Fagnan. reprob. Navarr. in cap. si qui sand. num. 2. & seq. de privileg. Cleric. Barbof. de Offic. & Potest. Episc. allegat. 114. num. 5. §. Hinc colligitur part. 3. De Luc. de Benefic. dist. 81. numer. 12. in fin. ac proinde nullum est inconveniens, ut in his, tanquam propriis ipsis Clericis, iustitia impellente, ut Creditoribus satisfiat, demandari possit executio arg. Text. in l. si debitor ff. de V. signific. Sperell. decis. 107. num. 26. & seqq. tom. 2.

- Descendendo verò ad modum servandum. In casu, quo agebatur, adjudicationis faciendæ fructuum prædictæ Parochialis, qui firmati fuerunt in summa scutorum 105., contendebat Dominus de Guasparinis, nullatenus posse fieri eandem adjudicationem favore DD. de Pagnis, eo quia prædicti redditus vix æquabant Congruam Parochialem, quam semper Parocho esse relinquendam docet Text. in cap. Extirpanda, & cap. de Mo-

nachis, de Prob. & cap. 1. eod. tit. in 6. Rot. cor. Mantis. dec. 269. num. 3. & in rec. dec. 449. num. 23. part. 2. & dec. 342. part. 14. rec.

Per Congruam siquidem Parochialis assignationem magis consultum est Clericis, quam per Beneficium d. cap. Odoardus, juxta quod tenui, & ad mensuram necessitatis, ejusdem Clerici vidui tantummodo providetur Fagn. in d. cap. Odoardus num. 31. Rot. cor. Seraph. dec. 173. & dec. 998. part. 3. divers. & in rec. dec. 207. part. 15. n. 14. Unde relinqui debere tantummodo scuta viginti quinque, tradunt Ricc. in Prax. resol. 555. num. 3. Rot. dec. 207. n. 14. part. 15. rec. licet non sit adeo refrenatum Judicis arbitrium, ut pro locorum, ac personarum conditione major summa eidem Clerico reservari valeat, ut observat De Luc. de Credit. dist. 120. num. 10. & dixit etiam Rot. in dist. dec. 998. part. 3. divers. Cum Parocho verò non ita agendum est, non enim convenit, adeo egellate premi, ut cum Animarum sibi conceditarum dispendio de sua sustentatione sit sollicitus, quemadmodum, observat Castagn. de privil. deduct. ne egeat, De Luc. de Pens. dist. 17. num. 10. & seqq. Rot. cor. Seraphim. dec. 173. num. 6.

Verùm fundamentum, quo nitebatur pro excludendis DD. de Pagnis à petita adjudicatione partis fructuum dictæ Parochialis, educum ex dispositione Sacrosancti Concilii Tridentini in cap. 13. sess. 24. de reform. in quo statuitur, Parochiales Ecclesias, quæ summam ducatorum centum non excedunt, Pensionibus, aut reservationibus fructuum non esse gravandas, nequaquam subsistere visum fuit, quia Concilium loquens de Pensionibus, aut reservationibus fructuum, non potest extendi ad casum, de quo agimus, adjudicandi temporaliter Creditoribus partem eorundem fructuum Barbof. ibid. Panimoll. in adnot. 2. ad dec. 15. num. 17. Rot. dec. 535. num. 6. part. 4. tom. 1. rec. Quod utique clara confirmatur ratione, quia si Concilium statuisset Congruam Parochialem in dicta summa Ducatorum centum, nequaquam licitum foret in novæ Parochiæ erectione, minorem summam Parocho assignare; & alioquin indubid Episcopum suo arbitratu illam constituere posse infra summam dictorum duca-
torum centum, dummodo alimentis necessariis congruat, firmit Panimoll. d. adnot. 2. n. 12. Rot. dec. 596. num. 6. part. 4. tom. 1. ubi refertur exemplum D. Caroli, & dec. 246. n. 11. part. 8. rec.

Magna verò diversitas intercedit inter casum reservationis Pensionis, & adjudicationis partis fructuum Creditoribus Parochi; nam in prima agitur de imponendo onere reali ipsi Beneficio ad vitam reservatarii Roman. cons. 388. num. 9. De Luc. de Pens. dist. 23. num. 2. Crescent. dec. 3. num. 2. tit. de solut. Rot. dec. 407. num. 22. part. 3. recent. In altero verò de simplicis assignatione temporali ad favorem dictorum Creditorum, qui tanquam leges Parochi administratores, ipsius nomine fructus percipiunt, ad hoc ut ex debitis, quibus prægravatur, sine magno ejus incommodo liberetur De Luc. de Pens. d. dist. 23. num. 4.

Ex his firmata inapplicabilitate censuræ Sacri Concilii, quodque denegari non poterat

rat adjudicatio partis fructuum dictæ Parochialis DD. de Pagnis, remansit inquirendum, in qua summa relevanda esset Congrua Parochialis pro dicto Domino de Guasparinis.

30 Et cum hujusmodi Congruæ taxatio dependeat ab arbitrio Judicis, pensatis personarum, loci, & Ecclesiæ circumstantiis, censui, eandem Congruam constituendam esse, in quantitate scutorum quinquaginta, & aliorum decem pro Ecclesiæ manutenzione, reliquos verò fructus assignandos prædictis Dominis de Pagnis. Etenim pro Congrua alimentari Parochi, indubie sufficiens reputari debet summa scutorum quinquaginta, cum in eadem quantitate constituta fuerit à *J. m. Pio V. constit. 47.* pro Vicariis perpetuis, quorum officium, atque munus idem est, ac Parochorum Titularium, & ad vitam Jure proprio Parochiam administrant *Panimol. adnot. 2. ad dec. 15. num. 10. Rot. dec. 449. num. 7. part. 2. recent.* attento maxime regionis usu, juxta quem plurimæ ex Ecclesiis Parochialibus, quæ in titulum conferuntur, inferioris redditus

32 existunt, cui plurimum in hac materia esse deferendum, notat *Abb. in cap. ut quisquam, num. 1. vers. & dicit Paulus de vii. & benef. Cleric. Rot. dec. 354. n. 12. cor. Buratt.* Neque vis fieri potuit in auctoritate, quæ pro punctuali in contrarium afferebatur, *Clericat. de Benef. disc. 54.* præfettim sub *n. 29.* qui censuit Parochi ære alieno gravato esse reservandam Congruam in summa ducatorum centum, quia quicquid sit de veritate ejus opinionis, quæ fundatur in auctoritatibus præfettim *Barbosi. de Offic. Paroch. cap. 29. n. 17. & Rot. coram Cerr. dec. 18. num. 6.* qui loquuntur in terminis Pensionis, certum est, quod cum Congrua Parochialis reservanda sit, ut supra diximus, consideratis qualitatibus loci, personæ, & Ecclesiæ, alia Congrua statuenda erat pro Parochi Civitatis Paduæ, alia verò pro Domino de Guasparinis Parochi Ecclesiæ suburbanæ Piscis, pro cujus sustentatione minor summa indubie sufficiens reputari debuit.

His denique accedit, quod ultra dictam Congruam scutorum quinquaginta, Domino de Guasparinis remanserunt etiam emolumenta

34 Parochialis funerum, & similibus, quæ quamvis incerta sint, & juxta incertorum naturam non viderentur in Congruam reputanda juxta doctrinam *Ancharan. in Clement. unic. n. 4. de consecr. Præbend. cum concordantibus Lotter. de Re Benef. lib. 1. quæst. 42. n. 53. Buratt. dec. 354.* Atamen cum habeant certitudinem quoad extentionem, & Jure Parochi percipiuntur, possunt, ac debent illa etiam æstimari in Congruæ quantitate taxanda, ut bene distinguit *Rot. in Marianen. Pensionis 16. Junii 1625. coram Pirovan. De Luc. de Benef. disc. 90. numer. 70.*

Et ita Partibus acerrimè informantibus, resolutum fuit.

Jo: Jacobus Scarfantonius Jud. Delegatus Apostolicus, & Canonicus Cathedralis Pistorien.

Pistorien. Annuarum Pensionationum.

V O T U M.

Inter Illustrissimos DD. Operarios

S. JACOBI APOSTOLI,

ET RR. MONIALES

S. MARIE GRATIARUM

VULGO DEL LETTO.

Jov. 8. Februarii 1720.

A R G U M E N T U M.

Obligatio ex certa, & determinata causa facta, cessat, cessante ipsa causa, ac proinde cessante paupertate Monasterii, pro cujus sustentatione facta fuit obligatio, non tenetur ulterius se, qui pro eadem se obligavit; maxime si obligatio fuit facta provisionally, & non absolute. Centenaria non operatur, quando constat de principio, quodque observantia subsecuta ab eo originem duxit. Universitas non obligatur ex facto particularium Personarum ipsius universitatis, sed oportet, ut infirmal congregata adhuc approbaverit. Arbitrorum potestas ad quid extendatur.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 Cessante fine, & causa obligationis cessat ipsa obligatio.
- 3 Obligatio facta ex causa paupertatis, evanescit cessante paupertate.
- 4 Obligatio alimentorum cessat, quoties is, qui ea recipere debet, aliunde habeat, unde se aliat.
- 5 Assignatio facta Clerico promovendo ad Sacros Ordines, diminuitur pro rata acquisitionum factarum post ipsam assignationem.
- 6 Eadem ratio, quæ militat de toto ad partem, militat de parte ad partem.
- 7 Non præsumitur, quod se obligans ad alimenta ex causa paupertatis, voluerit se obligare, ea cessante.
- 8 Centenaria tribuit possidenti meliorem titulum de Mundo.
- 9 Limita in casu, quo centenaria ortum dedit à titulo provisionali, à quo ipsa non potest dirungi.
- 10 Præsumptio alterius tituli cessat, quoties observantia est univoca juxta antiquum titulum, qui producit.
- 11 Centenaria, aut immemorabilis, tanquam præsumptio inimicæ, cedunt titulo expresso, qui producit in possessore malam fidem.
- 12 Centenaria non operatur, si constat de privilegio, sive titulo invalido, & n. 13. & 14.
- 15 Item si casus utendi antiquo titulo non advenit, quia tunc non dicitur concurrere negligentia non utentis, in quo fundatur centenaria.

16 Non

- 16 Non valenti agere non currit præfcriptio.
- 17 Actus geſſi ab aliquibus de Univerſitate, non præjudicant ipſi Univerſitati.
- 18 Univerſitas non cenſetur approbaſſe factum, licet longo tempore continuatum, ſi hoc non fecerit cum expreſſo conſenſu præſito, dum eſt legitime congregata.
- 19 Civitas laſa reſtituitur in integrum, & minoris jure gaudet.
- 20 Arbitri poteſtas limitatur à compromiſſo, cujus limites transgrediendo nulliter agit.
- 21 Arbitr poteſt declarare ſuper acceſſoriis, & dependentibus.
- 22 Narrativa facta in compromiſſo non eſt attendenda, ſed pars diſpoſitiva.
- 23 Arbitr quando cenſetur etiam Arbitrator, & amicus compoſitor.
- 24 Arbitrator poteſt ex bono, & æquo diſſerentiam compoſere, etiam excedendo aliqualem terminos compromiſſi.
- 25 Item decernere circa coarctentia, & acceſſoria, expreſſa in compromiſſo.

DECISIO LVIII.

SAN. mem. Clemens VII. per ſuas Literas Apoſtolicas de anno 1526. ad preces Communis Piſtorii univit Operæ S. Jacobi Apoſtoli diſtæ Civitatis, quoddam Hoſpitale SS. Jacobi, & Laurentii, una cum Oratorio, ſive Eccleſia S. Mariæ nuncupatæ Gratiarum, cui antea piſſimus Eques Petrus de Forteguerris, pro honore, & decore ipſius Eccleſiæ, inſigne legatum reliquerat, ut ex ejus Teſtamento de anno 1481. ea lege per ipſum Summum Pontificem adjecta, ut ſupportatis hoſpitalitatis, aliſque per eundem Equitem Petrum junctis oneribus, reliquum in Monafterii erectionem, ac Monialium, quæ apud Idem Oratorium degere debeant, manutentionem convertere, & ſi quid ſuperfuſſet, in eleemoſynis, aliſque Piis Operibus expendere teneretur.

Conſtituto autem prædiſto Monafterio, & Monialibus in illud introductis, Generale Conſilium diſtæ Civitatis de anno 1527. ſolemni Deliberatione applicavit pro viſtu, & veſtitu, aliſque oportunit diſtarum Monialium, ſub gubernio temporali DD. Operariorum remanentibus, amore Dei, & titulo eleemoſynæ uſumfructum omnium Bonorum diſti Hoſpitalis per decennium inde futurum, injuncta per idem tempus ſatiſfactione omnium onerum ejusdem Hoſpitalis, & ſignanter reliquorum ab eodem Equite Petro de Forteguerris, prædiſtæ Operæ S. Jacobi, ac ſubinde prædiſta Communitas, volens firmiter providere futuræ diſti Monafterii manutentioni, eidem assignavit Libras 15. m. extrahendas à gabellis Portarum diſtæ Civitatis, per Operam prædiſtam in emptionem ſtabilium, ad favorem memorati Monafterii convertendas.

Verùm, immutato paulo poſt Civitatis ſtatu, ac factò Principis adempta publicorum reddituum adminiſtratione à Civibus, & proinde ſublato effectu diſtæ assignationis Librarum 15. m. idem Generale Conſilium

Tom. II.

de anno 1549. prorogavit Deliberationem, ut ſupra factam, ſuper applicatione omnium reddituum Hoſpitalis ad aliud quinquennium, quæ ſubinde aliis vicibus continuata fuit. Ac denique de anno 1565. pro ſubveniendo indigentis earundem Monialium, quibus ad id tempus ſufficienter proviſum non fuerat, ad Principis beneplacitum eis assignavit uſumfructum diſtorum Bonorum Hoſpitalis, remanente apud Operam prædiſtam omnium prænaratorum onerum implemento.

Cum autem modernis temporibus nimis gravis videretur prædiſti DD. Operariis omnium diſtorum onerum ſupportatio, maxime quia eadem Opera, præterlapſis annis, quibus Civitas penuria laborabat, pro occurrente Pauperum, indigentis ſeſe ære alieno ſub uſuris prægravaverat, & alioquin Moniales prædiſtæ propter novas bonorum acceſſiones, præcipuè verò propter Unionem alterius Monafterii S. Mariæ de Ripalta earum Monafterio factam, non ſolum in optimo ſtatu æconomico reperiebantur, ſed notabiliter redditus excedebant expenſas manutentionis Monialium, prout conſtabat ex ſtatu Monafterii conſpecto occasione electionis novæ Abbatiffæ, & in actis Curiæ Episcopalis exiſtente, cenſuerunt DD. Operarii, eſſe locum moderationi aſſumptorum onerum, quibus commodè eodem Moniales propriis redditibus ſupplere poterant. Quare unanimi conſenſu ad parcendum ſumptibus litis, tam prædiſti Operarii cum auctoritate Clariffimi Conſilii Prætiæ Secretæ S. R. C., quàm ipſæ Moniales, approbante Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Ordinario Piſtorienſi, exortas controverſias in Nos, tanquam communes Arbitros, cum plena facultate eaſdem decidendi ſummarie, & extrajudicialiter, ſola facti veritate inſpecta, compromiſerunt. Et aſſumpto per nos earundem controverſiarum examine, decernere placuit, ſupraſcriptam Operam, attento bono ſtatu æconomico prædiſti Monafterii, non teneri in futurum ad inſcriptas annuas præſtationes, nempe ſextariorum ſextedecim frumenti pro ſalario Conſeſſarii, ſextariorum decem ſimilium pro mercede Medici, & trium pro mercede Chirurgi, & ulterius cadorum duodecim vini, librarum trecentarum carnis Suis, librarum centum quindecim denariorum, ac denique præſtationem Cera pro uſu diſtæ Eccleſiæ S. Mariæ Gratiarum excedere non debere ſummam librarum ducentarum, ſalvis remanentibus quoad cætera hinc inde juris Patrium, ut ex noſtro Laudo publicato uſque ſub die 8. Februarii anni currentis 1720.

Fundamentum capte reſolutionis in eo ſtegit, quòd, cum conſtaret ex præmiſſis, aſſumptionem diſtorum onerum factam per diſtam Operam ex decreto Generalis Conſilii Piſtorienſis, tam in principio, quàm ſuccellivis temporibus, eſſe provisionalem, nempe quoadquod duraret Monafterii indigentia, ut patet ex Provisionibus factis de diſto anno 1537. & 1561. & clariſſe etiam per Literas Clariffimi Conſilii Prætiæ Secretæ datas ſub die 27. Februarii 1562. Ac inſuper eorundem onerum aſſumptionem fuſſe merè voluntariam, & gratuitam, & amore Dei, cum ea diſpoſitione,

D d

præ-

- prædictarum Literarum Apostolicarum *Clementis VII.* tenerentur Operarii, supportatis prius oneribus hospitalitatis, aliisque injunctis per antedictum D. Equit. de Fortegueris, superexcedentes solummodo redditus in Monialium manutentionem convertere; & ad præsens, saltem in parte, causam assumptionis dictorum onerum propter excretos dicti Monasterii redditus cessasse appareat, optimo Jure potuerunt prædicti Operarii moderationem earundem annuarum præstationum prætere ex vulgato juris principio, quod cessante,
- 2 fine, & causa obligationis, cessaret etiam ipsa obligatio, Rot. coram Ludovis. dec. 567. n. 1. ibique Adden. num. 1. cor. Duran. dec. 402. n. 1. Rocc. disp. select. 65. num. 1. & 2. Rot. apud D. Auditor. Caldron. resol. 33. num. 21. & magis ad rem Allograd. conf. 77. numer. 2. lib. 2. Postb. de Manut. observ. 80. n. 19. & 20. Mans. conf. 59. num. 5. & consult. 639. num. 26. Rot. dec. 27. num. 3. coram Mantie. concurrente maxime natura subjectæ materiæ, præstationum, nempe promissarum ex causa sustentationis Monialium; Promissio siquidem ob causam,
- 3 paupertatis facta, cessat cessante paupertate ad Text. in l. cura §. Deficientium ff. de munerib. & honorib. & in l. ab his oneribus §. Auctis ff. de vacat. & excusat. numer. Roman. conf. 404. num. 5. Adden. ad dec. 567. n. 510. & seq. part. 4. recent. tom. 3. Rot. dec. 565. n. 2. ibique Adden. in princ. cor. Pampbl. & dec. 90. num. 36. part. 19. rec. & alimenta alicui constituta, proportionaliter decrescunt ad mensuram facultatum ei superventuram Salgad. de Reg. Profect. part. 4. cap. 7. num. 88. & 97. & seqq. Carol. Anton. De Luc. ad Gratian. discept. 613. n. 6. & in proximis terminis obligationis susceptæ pro alimentis Clerici, ad Sacerdotium promovendi, donec de Beneficio, vel congrua sustentatione provideatur, quod proportionabiliter ad acquisitionem sint diminuenda, docuit Sanchez ad Præcept. Decal. tom. 2. lib. 7. cap. 1. in fin. Bellet. disquisit. Cleric. part. 1. tit. 1. De Bon. Cleric. §. Pariter in fin. Rot. in Firmiana annuæ præstationis 15. Junii 1705. §. Parum refragante, coram Molines.
- Nec adversatur, quod Monasterium ex acquisitionibus huc usque factis non habeat id totum, quod necessarium est pro sua manutentione, quia id solum operari potest, quod non omnimodè cessaverit obligatio omnia prædicta onera subsistendi, secus autem quoad cessationem obligationis pro rata acquisitionum per dictas Moniales factarum, pro qua in dubie obligatio cessare debet, quia eadem ratio, quæ militat de toto ad totum, militat etiam de parte ad partem Lancellotti. Gall. conf. 58. num. 17. & 27. 29. 35. & 37. Larr. allegat. Ff. cal. 46. num. 16. Torre de Pall. fut. success. lib. 1. cap. 4. num. 48. Rot. dec. 63. num. 13. post Albit. de inconst. in Judic. & in terminis Rot. in dict. Firmiana annuæ præstationis ann. 1705. d. §. Parum refragante, & si alias dicendum esset, sequeretur quod id, quod Civitas, seu Opera erogavit, ex causa subveniendi indigentæ sustentationis Monialium, converteretur in earum locupletationem, præter omnem verisimilem mentem, & intentionem ejusdem Civitatis, seu Operæ, quod ferri non debet Dec. respons. 52. num. 20. & 27. lib. 1. Rot. dec. 89. n. 10. & 11. cor. Buratt. & dec. 222. num. 8. cor. Priol. & dec. 93. num. 7. part. 19. recent. & in Spoletana Bonorum 1. Februarii 1683. §. Tum quia, cor. bon. mem. Urfino.
- Haud officiente, quod in dicta Provisione Generalis Concilii de anno 1551. enunciatum fuerit, Operam prædictam esse debetricem Monasterii de summa Librarum 15. m., quia [ultraquamquod dicta enunciativa detegit erronea ex eo, quod, cum Opera, ut supra diximus, ex facto Principis non poterit exigere ab Appaltatoribus Gabellæ Portarum, dictam summam, ab eodem Generali Concilio eidem Monialibus assignatam, perperam de dicta summa constituebatur debetrix] fuit præterea à DD. Operariis probatum, Operam superabunde dictæ obligationi satis fecisse cum expensis factis in Fabrica Monasterii, exodontibus summam scutorum 4. m. ut constitit ex Literis datis DD. Operariis jussu Serenissimi M. Ducis de die 5. Novembris 1574.
- Nullatenus pariter refragante, quod solutio dictarum Præstationum appareat continuata, per cursum sæculi, & ultra, qui aliquo aptus est ad tribuendum possidenti meliorem, ut ajunt nostri, titulum de Mundo Rot. dec. 56. num. 22. part. 7. & dec. 158. num. 3. part. 10. & cor. Emerix dec. 843. num. 2. Etenim duplici responsione ruere putavimus objectum. Ac primò quia, cum titulus provisionalis resularet ex actibus supra recensitis, nullum effectum operari poterat Centenaria, dum jam constabat, ex quo motivo continuata fuerat prædicta solutio. Siquidem eadem Centenaria observantia fuit sequela dicti tituli provisionalis, illeque dedit principium eidem observantiæ, ac proinde ipsa disjungi non potest ab eodem titulo, veluti effectus derivans à primæva Causa, & suo unico principio, juxta ea, quæ unanimiter docent in puncto, Innoc. in cap. Dudum num. 2. de Decim. 9. Geminian. conf. 95. num. 4. versic. si ergo, egregio Paris. conf. 27. d. num. 18. lib. 1. Covarr. in Reg. Pos. part. 2. §. 3. n. 7. in fin. Cancer. resol. part. 3. cap. 3. num. 125. & 126. Molin. de Primog. Hispan. lib. 2. cap. 5. num. 66. Petr. Barbof. de Præscript. in Rubr. num. 349. Castill. de Test. cap. 26. sub num. 36. & melius sub numer. 38. Cessante in hoc casu præsumptione alterius tituli propter observantiam univocam, quæ ad diversum titulum referri non potest, optimè Fontanell. dec. 445. num. 25. & seq. Gratian. discept. 779. num. 17. & 18. juncta altera ratione, quod immemorabiles, & centenariæ virtus, tamquam simplicis præsumptioni innixa, cedit expresso, & positivo titulo, qui ob suum initium producit in possessore malam fidem, impeditivam ipsius effectus, qui nascitur ab immemorabili, vel centenaria, ut tradunt Menoch. lib. 3. præsumpt. 108. n. 10. Barbof. de Præscript. lib. 2. numer. 310. alter Barbof. ad Concil. sess. 25. cap. 9. de ref. n. 18. ibi, Cum enim constet de titulo, & privilegio invalido, centenaria possessio prodesse non potest, Gonzal. ad reg. 8. gloss. 18. num. 48. ibi, Si constaret de injusto, & invalido titulo, & in facto principio, tunc quidem non suffragaretur im-

immemorabilis, quamvis legitime fit probata; ratio est, quia, cum confiteri de veritate infestis principiis, & sicis in claris, cessat præsumptio, quæ ex immemorabili resultat: & hanc opinionem perpetuo tenuit Sacrum Rotæ Romanæ Auditorium in Mutinen. Parochialis 17. Junii 1687. §. Tum quia, & 1. Decembris ejusdem anni §. Quoniam, cor. bon. mem. Roudin. & in Bononien. Jurisprætoratus de Gbisterris 31. Januarii 1695. cor. bo. me. Pio imprest. apud Balducci. ad Ramon. 10m.4. dec. 103. n.22. & seqq. confirmata 22. Junii 1695. §. Aut verò, cor. eodem, ubi Monachi S. Michaelis in Bosco vigore Donationis Jurisprætoratus familiaris, illud possederant spatio ducentorum annorum, & Rota consuit, hanc duplicem centenariam non suffragari ad effectum præsumendum alium meliorem, ex illa ratione, quia constabat, tanti temporis observantiam originem duxisse, & inceptam fuisse ex titulo nullo, & invalido descripto per Monachos in antiquo statu, seu Canplono Diocesis Bononien., & enunciatis Monachorum ab antiquo emissis; Idemque dictum fuit in Nullius seu Fulden. Jurisdictionis 2. Junii 1710. §. 36. cor. bon. mem. Reuerendiss. Alfonso Decano, ibi, Nam si ipsæmet immemorabilis appareat, quod iuxta sit, vel deriverit a privilegio non claro, sive insufficienti, illa non remanet amplius operativa, & novissime in Augustana. Decimarum 13. Martii 1719. §. final. coram R. P. D. Foscaro.

Secundo quia cum non nisi excretis redditibus dicti Monasterii, & cessante illius indigentiæ, locus esse posset cessationi, sine moderationi assumptorum onerum, & prædicti casus non adveniret, nisi de recenti, non poterant antea dictæ præstationes præmitti, nè Moniales, quæ eorundem DD. Operatorum gubernio regebantur, sufficienti mantentione destituta remaneret, ac proinde inefficax etiam ex hoc motivo redditur præscriptio, etiam centenaria, quæ fundatur in negligentia, & non usu, quando casus evenit, ut optimè in terminis, cæteris relatis Rot. in Hispanen. Juris sedendi in Synodo 21. Junii 1697. §. Si quidem, cor. bon. mem. Muto impressa ad ornat. Card. de Luc. de Jurisdic. dec. 29. n.5. Unde cum non nisi de recenti adveniret casus petendi moderationem distorum onerum, & præstationum propter excretos redditus Monialium, ac notitiam ad eosdem DD. Operatorios superventam, remanet inefficax centenaria ex regula, quod non valenti agere, non currit præscriptio Rot. decif. 34. num. 2. post De Luc. ad mater. de Credit. in Mantiss. cum aliis ibidem.

Præterquamquod solutiones, licet diuturno tempore factæ per præfatos DD. Operatorios, præjudicium irrogare non poterant Civitati, quia penes eam manet jus disponendi de Bonis, & jurius Operæ prædictæ, sola administratione reddituum apud DD. Operatorios residente, ideoque, cum eadem non appareat factæ in vim consensus à Generali Consilio Civitatis præstiti, obesse non possunt eidem Civitati, licet factæ à DD. Operatoriis ex corpore Civitatis existentibus, ut docent Alexand. conf. 84. num. 3. vers. nec Tom. II.

prædictis obstat, Spad. conf. 45. num. 29. lib. 2. Mascardi. de probat. concl. 1413. num. 9. Rota Lucen. inter collect. per Palm. Nep. lib. 2. decif. 103. num. 18. Rot. Roman. cor. Dimezet. Jun. dec. 492. num. 2. Cum ad hoc, ut dici possit, quod Universitas per multiplicatos actus obligationem jam resolutam confirmare voluerit, requiratur, quod isti actus sint gesti per eandem Universitatem legitime congregatam, alias nullum operantur effectum, ut punctualiter Dec. conf. 437. sub num. 2. vers. 2. respondet. Gall. conf. 115. num. 80. ibi, Ut Communitas actum ad se pertinentem, longo tempore non contradicendo, confirmare, & ratificare videatur, requiritur, quod simul congregata Universitas fuerit, & consenserit, Mell. obs. 39. num. 35. Altinar. de Nullit. tom. 6. rubr. 1. part. 4. quest. 35. num. 154. Rot. Lucen. inter collect. per Palmam Nep. lib. 3. dec. 277. num. 19. Rot. dec. 45. num. 16. & seq. cor. Zarat. & dec. 190. num. 26. part. 6. & dec. 193. numer. 14. part. 14. rec.

Et in omni casum ratione probabilis ignorantie, tam in Civitate, quam in ipsismet Operatoriis, qui ad annum tantum in suo officio continuant, denegandum non esset Beneficium restitutionis in integrum, quo semper Civitas læsa, quæ Minoris jure utitur, succurri debet, Odd. de rest. part. 1. quest. 3. n. 58. & seq. Trenacinq. Var. Resol. tit. de rest. resol. 3. Mauson. de caus. execut. ampliat. 3. n. 6. & 7. Sabell. in Summ. divers. tract. §. Universitat. num. 9. Altinar. de Nullit. tom. 6. rubric. 1. part. 4. quest. 38. num. 402. circa fin. vers. Universitas, & vers. quod Republica, Rota dec. 402. num. 8. & seqq. coram Duran.

Neque firmatis obesse putavimus duo objecta, summis, ut ita dicamus, labiis per Defensores Monialium promota, nimirum quod; suspensio petitorio, pronuntiandum esset super possessorio, ac item quod ad limites facultatum expressarum in compromisso, tantummodo cognoscere valeremus de præstationibus respicientibus mantentionem Cultus Divini Ecclesiæ S. Mariæ Gratiarum, non verò de cæteris prætensionibus per DD. Operatorios deductis.

Sanè respectu primæ difficultatis, eam illico roere constitit, quia cum non Impugnaretur à DD. Operatoriis quasi possessio, in qua Moniales reperiebantur, exigendi dictas annuas præstationes, quinlimmo, pendente compromisso, sive controversia eadem persolverent, superfluum, & inutile fuisset compromissum, & Decisio difficultatis, quæ apud Partes non erat in questione. Clarius verò, quia in Compromisso fuit deductus titulus, à quo pendebat dictarum annuarum præstationum solutio, ibi, Pretendendo dicti Signori Operari, non esset l' Opera obligata, per aver il Monastero incorporate più, e diverse rendite ec. Ac proinde ejusdem tituli examen per Nos assumi oportebat, ut super juriis in Compromisso expressis congrue responderemus.

Pariformiter etiam alteram cessare putavimus, respicientem defectum nostrarum facultatum. Etenim licet Arbitri potestas sit admodum coarctata intra limites, in Compromisso appositos, sub pœna nullitatis actus, 20

Rot. dec. 452, num. 7. & dec. 609, num. 2. coram Rembold. & in rec. dec. 307, n. 5. part. 9. Constantin. ad Stat. Urb. annot. 20. art. 3, n. 338. Nihilominus ex tenore Compromissi satis patuit, nostras facultates non fuisse restrictas tantummodo ad dictas præstationes pro Ecclesia, sed ad alias mutuas Partium præteniones fuisse extensas, licet in eo fuerit facta expressa mentio præstationis Cere, Olei &c. pro manutenzione Ecclesiæ, quia post easdem præstationes facta fuit expressio aliarum prætenionum; ac ulterius Nobis tanquam Arbitris tributa plena facultas, & auctoritas decidendi, terminandi, & declarandi exortas controversias, prout Nobis de Jure visum fuisset, cum promissione observandi quicquid per Nos decilum fuisset; Ex quo fit, ut per expressiorem controversiæ præstationis Cere &c. non potuerit intelligi præcisè ad eam restricta nostra facultas, quia per dictam subsequentem effratam auctoritatem Nobis concessam, adiecta etiam promissione, quicquid decrevissemus, adimplendi, ibi, *Al parere, giudicio, e sentimento de' quali SS. Arbitri le dette Parti promettono in tutto, e per tutto stare, e quello inviolabilmente osservare*, censentur, Partes voluisse extendere Compromissum, non solum ad specialiter expressa, sed ad omnia quoque accessoria, aliaque dependentia à titulo enunciato in ipso Compromisso, ut in terminis minus urgentibus optimè *Rot. post Constantin. ad Stat. Urb. dec. 35, num. 4.*

- Non relevante, quod verba subsequentia. censenda sint tanquam famulativa præcedenti facultati, limitatè attributæ, decidendi super dictis præstationibus, ideoque sint regulanda retentis eisdem terminis; quippe cum dicta verba præcedentia Compromissi sint narrativa controversiæ, subsequentia verò, in quibus ampla conceditur facultas, controversias exortas componendi, sint dispositiva, hæc præcisè sunt attendenda, ut bene profecutur eadem *Rot. num. 5. & generaliter decis. 337, num. 11, part. 16. recent. & cor. Buratt. dec. 324, num. 5.*

- Idque indubitandus, quia tenore apochæ Compromissi nulla Nobis lex præscripta fuit, nullaque solemnitas, sed potius tanquam amiables Compositores electi sumus, ibi, *A' quali danno piena facoltà di decidere ec. nel modo, e forma, che loro parrà di ragione, senza veruna solennità di giudizio, ed anche estrajudicialmente, riconosciuta la verità de' fatti, con esporre semplicemente in carta il loro sentimento*, ita ut non Arbitri tantummodo, sed Arbitratoris etiam figuram faceremus, juxta distinctionem traditam à *Mynsinger. resp. 55, Rot. cor. Gregor. dec. 204, num. 5. & in dicta dec. 35, num. 13. post Constantin.* Ac proinde ex bono, & æquo litigantium paci, & quieti consulendo, controversiam dirimere debebamus, licet etiam aliquoties demandatæ Jurisdictionis fines excedere oportuisset, *Fontanell. decis. 451, num. 4. Rembold. dec. 540, num. 4. Gregor. d. dec. 204, num. 5. & in dicta dec. 35, post Constantin. num. 10. & 14.*

Verum de hujusmodi excessu nulla ratio- ne redargui poterat nostrum Laudum, ex quo, omiſſa moderatione onerum, quæ res-

picebant Ecclesiæ cultum, declaravimus, moderandas esse alias præstationes, in Compromisso specialiter non expressas; quia, præterquamquod Compromissi fines non erant, ut diximus, limitati ad dictos tantummodo præstationes pro Ecclesiæ manutenzione, summa, & rationabili causa facta fuit aliarum moderatio, ad occurrendum scilicet publico scandalo, quod secuturum timebatur ex imminutione cultus prædictæ Ecclesiæ, à moderatione earundem præstationum. Cere resultantis. Agebatur enim de Ecclesia, quæ ob insignem Deiparæ Imaginem, ab ipsamet Gloriosissima Virgine, ut constanti plurium seculorum fama nobis traditum est, in pariete depictam, magna, assidueque Populi frequentia honoratur, ideoque non nisi totius Civitatis ægreferentia, & murmure, ejusdem Ecclesiæ honor, cultusque imminui valuisset.

Tantoque magis, quia considerato Monsallum interesse, idem profus erat, una, vel alteras præstationes moderari, cum ille, quas in Laudo moderati fuimus, valorem præstationum, quas pro Ecclesiæ cultu subibat Opera S. Jacobi, non excedant. Undè nullatenus dubitari poterat de Jurisdictionis excessu, maxime cum explorati Juris sit, in Arbitri facultate esse juxta id, quod æquum sibi videtur, etiam circa non expressa decernere, si sint coherentia, vel accessoria ad expressa, quando expressa nequeunt commodè alio modo determinari, ex traditis per *Jasum. in l. Si super possessione, num. ff. de transfat. Federic. de Sen. conf. 216, n. 2. Abb. conf. 52, n. 5. lib. 2. Alexand. conf. 119, num. lib. 2.*

Et ita pluries extrajudicialiter, ac judicialiter interpellatis Monialibus, & super meritis Cause informare recusantibus, resolutum fuit.

Jo: Jacobus Scarfentoni Can. Ecclesiæ Cath. Pisl., & Arbitr.

Jo: Andreas Prini in Pisana Universitate, Sacr. Can. Professor, & Arbitr.

Praten, Simultanæ Collationis

Pro

Illustrissimo, & Reverendissimo D.D.

COLUMBINO de BASSIS.

Episcopo Pistorien., & Praten.

Cum.

Rmo CAPITULO CATHEDRALIS PRATEN.

Responsum pro Veritate.

ARGUMENTUM.

Comprobatur, quod Ecclesiæ Praten. erat filialis, & subiecta Ecclesiæ Pistorien., & postea exempta ab Jurisdictione illius, ac denique in Cathedrali erecta. In Ecclesiâ Cathedrali Dignitates, & Canonicatus pertinent de Jure communi ad simultaneam Collationem Episcopi, & Capituli. Ecclesiâ Collegiata in Cathedrali erecta cum extinctione, ac suppressione status Collegiata, non retinet Jura, quæ eidem comperebant

bant uti Collegiata, & fignanter Jus providendi Dignitates, & Canonicatus privative quoad Episcopum. Collatio Beneficiorum inferiorum, quæ non sunt de corpore Capituli, spectat ad solum Episcopum.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia Praten. erat filialis, ac subiecta Episcopo Pistorien. & afferuntur plura Apostolica Privilegia.
- 2 Eadem Ecclesia fuit exempta ab Jurisdictione Episcopi Pistorien. per Pium II. de anno 1462., & deinde erecta in Cathedrali ab Innocent. X. de anno 1653.
- 3 De Jure communi Collatio Dignitatum, & Canonicatum in Ecclesia Cathedrali spectat ad Episcopum, & Capitulum.
- 4 Non convenit, ut in Canonicos assumantur persone invise Episcopo, & Capitulo.
- 5 Tenor Bullæ Apostolicæ principaliter est attendendus pro illius interpretatione.
- 6 In Ecclesia Collegiata de Jure communi Canonicatum provisio spectat ad Capitulum Collegiatæ.
- 7 Suppresso statu Ecclesiæ, non remanent illius qualitates.
- 8 Qualitas non potest subsistere sine subiecto, & idè suppresso statu Collegiatis, non possunt remanere proprietates Collegiatae.
- 9 Per mutationem status Ecclesiæ, mutatur etiam illius Jus, & effectus.
- 10 Regula de Jure questio non tollendo, non operatur, quando præjudicium est consecutionum, & necessarium.
- 11 Eadem regula non operatur respectu expressorum.
- 12 Item quando præjudicium fuit compensatum.
- 13 Beneficiorum Collatio est effectus Jurisdictionis.
- 14 In Ecclesia Collegiata Canonicatum electio spectat ad Capitulum, sed institutio, sive confirmatio ad Episcopum.
- 15 In Cathedrali verò spectat ad Capitulum independentem ab Episcopo, quando ex immemorabili, seu alio titulo illi spectat collatio.
- 16 In Collegiata exempta Canonicatum provisio spectat ad Capitulum, & Prælatum Collegiatæ, nec est necessaria auctoritas Episcopi.
- 17 In Beneficiis de Jurepatronatus, Episcopo non competit nisi institutio.
- 18 Non repugnat in Jure, quod solo Capitulo Cathedralis competat Jus conferendi Canonicatus, independentem ab Episcopo.
- 19 Ad acquirendum Jus privativum conferendi Canonicatus, necesse est ut Capitulum vel habeat immemorabilem, aut saltem quadragenariam cum titulo putativo.
- 20 In conferendis Canonicatibus Ecclesia Cathedralis simultanea collationis, non est necesse, quod unico actu interveniat Episcopus, & Capitulum.
- 21 Si Episcopus conferat Canonicatum Uni,

Capitulum Alteri, provisio devolvitur ad Summum Pontificem.

- 22 Collatio Capellaniarum, aliorumque Beneficiorum inferiorum in Ecclesia Cathedrali spectat ad solum Episcopum.
- 23 Sicuti in Ecclesia Collegiata per Prælatum, & Capitulum, representantes Ecclesiam, fit collatio Canonicatum, ita extincta Collegiata, & erecta in Cathedrali, dicta collatio fieri debet per Episcopum, & Capitulum, qui eandem Ecclesiam representant.

DECISIO LIX.

Pratenfis Ecclesia omnimodè subiecta erat Episcopis Pistorien., & Ecclesiæ Pistorien. filialis, ut indubiè constat ex Apostolico Diplomate Innocentii II. de anno 1124. favore S. Atthonis Pistorien. Antilitis, supponente alias Apostolicas Concessionès, in quo post relatas alias Ecclesias, & Capellas Pistorien. Diocesis legitur -- In Prato. Plebem S. Stephani: Ad hæc adiacentes sancimus, ut occasione Privilegii, quod Pratenf. de Nobis se impetrasse congaudent, nulla injuria, vel immunitio, aut inobedientia Matr. suæ Pistorienf. Ecclesiæ, seu cuiuslibet supradictarum Plebium, vel alicui in aliquo inferatur; Nec Praten. Ecclesiæ, vel Clerici ipsius Loc. eodem scripto contra iustitiam, vel Dignitatem, aut obedientiam Ecclesiæ, seu Episcopi Pistorien. utantur, sed quemadmodum Prædecessorum nostrorum Urbani, Patricii, & aliorum, seu etiam bon. mem. Petri, & Ildebrandi Pistorien. Episcoporum, tempore extitit, ita etiam dicta Praten. Ecclesiæ absque aliqua diminutione Potestatis, aut Dignitatis Pistorienf. Ecclesiæ, vel Episcopi ejus, in omnibus obediens, & subiecta permaneat -- Itemque ex similibus Diplomatum sub eorundem verborum formula postea emanatis favore illorum Præfultum, nempe à Celestino II. de anno 1143. Anastasio IV. de anno 1152. Urbano III. de anno 1187., Innocentio III. de anno 1209. Honorio itidem III. de anno 1218. quæ consonant Literis Celestini II. de anno 1142. directis Clero, & Populo Praten. in quibus hæc habentur -- Quæcirca per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus Ven. Frat.ri nostro J. Pistorien. Episcopo, discreto fiquidem, & religioso Viro, tanquam proprio Pastori, & Animarum vestrarum Episcopo, absque ulla contradictione debitam reverentiam, & obedientiam humiliter deferatis -- Fuit autem prædicta Ecclesiæ subinde à Pio II. de anno 1462. una cum Præpositura, & omnibus Canonicatibus, Præbendis, & Beneficiis in ea institutis, & Instituentis, ab Episcoporum Pistorien. Jurisdictione exempta, ac denique ab Innocentio X. de anno 1653. à statu insignis Collegiatae ad statum Cathedralitatis erecta, & æquè principaliter unita Ecclesiæ Pistorien., prævia tamen, ut sunt verba Bullæ Innocentianæ, in ea ejusdem Præpositura, Dignitatum, Canonicatum, & Præbendarum, statumque Collegialitatis perpetua suppressione, & extinctione, cum expressa auctoritate Episcopo Pistorien., & Praten. concessa, in eadem Ecclesiæ Praten. omnia, & singula exercendis,

que Ordinis, Jurisdictionis, & Dignitatis Episcopalis, & Pontificalis exercitii sunt, & ad illa spectant, & pertinent cum omnibus, & singulis privilegiis, honoribus, Juribus, insistentibus, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, favoribus, gratiis, & indulgiis, quibus alii Episcopi de Jure, usu, & consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, fruuntur, & gaudent, ac uti, potiri, frui, & gaudere possunt, & poterunt.

Ex hac nova qualitate, quam induit prædicta Ecclesia Praten., per quam, sublato exemptionis privilegio, Episcopo Pistorien. licet diverso Jure, iterum subiecta evasit, orta est controversia inter Episcopos, & Capitulum ejusdem Ecclesiæ; an Canoniatuum, & Dignitatum liberæ Collationis provio simulane esset explenda, contentende eodem Capitulo, privativè quoad Episcopum actum Collationis ad se pertinere, prout illum cum suo Præposito exercebat ante assumptam novam Cathedralitatis naturam; Et cum usque ad hæc tempora, indecisa remanente controversia, actus hinc inde Collationum expleti fuerint pro præservazione Jurium Partibus competentium; Illustrissimus, & Reverendissimus D. meus Columbinus Bassi Pistorien., & Praten. Episcopus, Vir inter egregius ejus animi dotes in rebus agendis Prudentia, & morum sanitatæ nulli secundus, ad evitanda inter Caput, & membra nimium perniciofalia litium, & discordiarum fomenta, censuit rem ad Juris tramites discutiendam, ut Capitulum veritate cognita promotam præteationem dimittat.

Quocirca nee tentulati consiliis pro speciali, quo me amore complectitur, mihi provinciam hanc demandavit, qua in ejus obsequium assumpta, libratice præsentis Controversiæ momentis, undequaque fundatam duxi ipsius Præsulis intentionem pro asserendo Jure dictæ simultaneæ Collationis.

Sanè extra dubitationem plana est regula, quod Collatio Canoniatuum, & Dignitatum in Ecclesia Cathedrali pertinet, ad simultaneam Episcopi, & Capituli collationem ad
3 *Text. in cap. Postulasti de Concess. Præb. & communiter Gloss. & Canonista in cap. Cum Ecclesia Vulterrana de Elect. ibique plenè Fagnanus num. 11. & seqq. & in d. cap. Postulasti m. 2. 3. & 4. Gonzal. ad reg. 8. Canc. gloss. 45. num. 50. Card. de Luc. de Benefic. disc. 1. m. 26. & disc. 28. num. 19. & disc. 30. num. 15. Ego in Animadvers. ad lit. 2. Cœccoper. num. 16. part. 1. cum cæteris adductis per Rot. in Fanen. Canoniatuum 5. Maji 1700. §. Quamvis, coram bon. mem. Card. Caprar. impress. apud Me post Animadvers. ad Cœccoper. dec. 14. part. 1. cum propter illam unionem, quæ intercedit inter Episcopum, tanquam Caput, & Canonicos suæ Cathedralis, tanquam membra., omnino rationi consentaneum sit, ut nonnisi de communi assensu, eorumdem membrorum electio fiat, nè Personæ Episcopo, aut Capitulo invisæ in Canonicos assumantur, ut
4 observant Gonzal. ad reg. 8. Canc. gloss. 45. num. 46. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. cap. 21. num. 135. Van. Esphen. in Jur. Eccles. part. 2. tit. 21. num. 10. Proinde cum Ecclesia Praten.*

Cathedralis titulo fuerit insignita, assistentia Juris communis faveret illius Episcopo super Jure simultaneæ Collationis per d. Text. in cap. Postulasti de Concess. Præbend. ut advertitur in d. Fanen. Canoniatuum §. At quia, cor. eod. Idque indubitanter, quia juxta relatata verba Bullæ Innoc. X., cujus tenor primariè est ad hunc effectum attendendus, Hostien. in cap. Novus num. 4. in fin. n. Sed. Vac. D. Piton. d. discet. 9. num. 41. Episcopo Praten. in dicta Cathedrali expressè fuerunt concessa ea omnia, quæ cæteris Episcopis in eorum Cathedralibus competunt, tam de Jure communi, quàm speciali, ac per consequens dicta simultaneæ Collatio, quæ, inspecta, ut diximus, Juris communis censura, ad quemlibet Episcopum in sua Cathedrali pertinet.

Neque ad elidendum injusmodi inconcussum fundamentum, suffragari potest Capitulo Praten. status Collegiatæ exemptionis privilegio munitæ, in qua de jure communi ad Collegium spectat Canoniatuum, & Dignitatum provio Abbas in cap. cum venerabilis, de Excepti. num. 45. Garz. de Benef. part. 5. cap. 4. num. 64. Gonzal. ad Reg. Canc. gloss. 45. num. 50. Card. de Luc. de Benef. discurs. 17. n. 5. Ego in prædicta Animadversione ad Tit. 2. Cœccoper. num. 28. Rot. dec. 157. num. 22. part. 6. & dec. 133. num. 2. & seq. part. 7. recent. Quia qualitas prædicta per præcitatam Bullam Innocentianam fuit totaliter suppressa, & extincta, ac proinde de ea nulla haberi potest ratio, tanquam de re ab absoluta suprema Pontificis auctoritate destructa, & ad non esse redacta, cum per creationem novæ à prima totaliter diversæ, omnis etiam reliquæ primævi status sublata intelligatur; repugnat enim in Jure, quod illi, quod de novo creatur, quicquam commune habeat cum eo, quod extinguitur, & annihilatur, ut in terminis suppressionis optimè ratiocinatur D. Piton. disc. Eccles. 9. n. 38. fol. 199.

Hinc non potuit remanere apud Capitulum Praten. Jus providendi Præbendas, sive Canoniatuum, quod qualitatè, & naturæ extinctæ Collegialitatis affixum erat, & ab eo unice dependebat, deficiente subiecto, sine quo dicta qualitas subsistere non valet, ut in casu Ecclesiæ destructæ, sive suppressæ notat ex doctrina Alberici in l. quoniam n. 104. & seq. ff. de Arborib. Gonzal. ad Reg. 8. Canc. gloss. 5. §. 7. m. 153. Nec præcedens consuetudo providendi dictas Præbendas in statu Collegialitatis attendi potest, mutato ejus statu, per quam mutationem pariter immutatum fuit Jus, & ejus effectus Rot. cor. Seraphin. dec. 1445. in fin. & in terminis unionis duorum Episcopatum per tot. & in Vaden. seu Urbanen. 20. Junii 1687. §. Sed illas, coram Emerix Jun. impress. apud D. Piton. disc. 1. n. 76. fol. 215.

Nullatenus pariter suffragante regula de Jure quæsto non tollendo, quia per eam non potuit præservari Jus, cui in consequentiam novæ qualitatè Cathedralis incompatibilis cum altera Collegiatæ, necessariò de rogari debebat Seraphin. dec. 1445. n. 5. & seq. Præterquamquod etiam in Bulla addita effect expressè clausula sine alicujus præjudicio, quæ in

- in præfenti defideratur, attamen operativa non foret, quia ea intelligitur refpectu non exprefforum, ad *Text. in Extravag. 2. de concess. Prab. Rebuff. in Prax. tit. de Elect. in Collegiat. ad fin. De Luc. de Faud. difc. 3. numer. 6. & difc. 14. num. 7. de Pension. & de Præten. difc. 9. num. 5. Seraphin. d. dec. 1435. num. 4.* Unde cum expreffè Pontifex rotum Collegiatæ statum extinxerit, ac Epifcopo Praten. concefferit ea omnia, quæ pertinent ad Jurifdictionem Epifcopalem, quodque ceteris Epifcopis in eorum Cathedralibus competit, non folum confecutivè, fed potiùs expreffè peremit Jus, quo difta Ecclefia in ftatu Collegiatæ fruebatur refpectu diftæ provisionis Canoniciatum; eoque magis redditur Inapplicabilis difta regula de Jure quæfiro non tollendo, quia dictum confecutum præjudicium amiffionis Juris providendi diftæ Præbendæ, fuit abundè compenfatum per erectionem in Cathedralè, & unionem, æquè principalem Antiquæ Matrici Piftoriënfi, cum communicatione facta Capitulo Praten. omnium Jurium, & Privilegiorum, Capitulis Cathedralium competentium, ut bene in propofito ratiocinatur Rot. in Mantiff. ad De Luc. dec. 68. numer. 10. ad mater. de Juræpatron. præfertim quia nonnifi exigua fuma fcutorum 300. monetæ Romanæ pro reddito Menfæ Epifcopali Praten. fuit conftituta, unde mirum videtur, quod etiam ea, quæ ad Jurifdictionem Epifcopalem pertinent, denegari contendantur, & fignanter circa Collationem Beneficiorum magis qualificatorum, nempe Canoniciatum, & Dignitatum diftæ fuz Ecclefie, cum Beneficiorum Collatio fit effectus peculiaris Jurifdictionis
- 13 *Gloff. in cap. Novit. de Offic. Deleg. ubi Panor. mit. num. 3. cap. Transmiffa, de Elect. & cap. Dilectus, de Offic. Ordin. ubi Fagnan. numer. 3. cum aliis apud Rot. in Hifpalen. Divifionis Simultaneæ 4. Junii 1700. num. 5. cor. bon. mem. Card. Priolo impreff. apud Me poft Animadverf. ad Cæccoper. dec. 40.*
- Uterius animadvertere oportet, quod Jus providendi dictos Canonicos in ftatu Collegiatæ incompatibile appareret cum novo ftatu Cathedralis; Etenim eorundem provifio in Collegiatæ fpectat ad Collegium, non tamen abfolutè, fed tantum quoad actum electionis, cum inftituito auctoritativa fpectet ad Epifcopum, & actus Capituli, tanquam imperfectus, actum confirmationis Epifcopi ad fui complementum expectet Abb. in cap. cum Ecclefia Vulterrana, de elect. num. 3. verf. quoad fecundum cafum Gonxal. ad Reg. 3. gloff. 45. numer. 47. & 71. Murg. de Benef. quæft. 3. fect. 11. num. 193. Barbof. de Canon. cap. 14. num. 15. & 20. Ego in Animadv. 2. ad Cæccoper. num. 28. In Ecclefia verò Cathedrali provifio Canoniciatum fit per actum Collationis, per fe tribuentis plenum Jus, ac proinde actus, qui expletur in hoc cafu à Capitulo, quando eidem vel ex immemorabili, aut alio titulo fufficienti competit Collatio, Epifcopi confirmationem non expectat ad fui validitatem, juxta auctoritates per Me allegatas in prædicta Animadv. 2. num. 25. & 26. Et licèt quando Ecclefia Collegiatæ habet fuum Prælatum

exemptum, non fit neceffaria Epifcopi auctoritas in provisionibus diftorum Canoniciatum, ut limitando regulam prædictam docet Garz. de Benef. part. 5. capit. 4. num. 67., Attamen cum in hoc cafu per fuppreffionem Præpofituræ non addit Superior, qui actum auctorizet, dictum Jus conferendi non eft exercibile per Capitulum ex Jure, quod habebat in ftatu Collegiatæ.

Nec juvat recurfus ad laudum clar. mem. Sereniffimi Cardinalis Leopoldi Medices Iarum de anno 1671. & ad motiva DD. Affefforum Ricci, & Gherardini, inter Epifcopum Rinuccinum, & Capitulum Praten. quæftio non verfabatur circa simultaneam Collationem Canoniciatum Cathedralis, fed folummodo Capellanæ S. Antonii, in eadem Cathedrali exiftentis, quod in eodem laudo declaratum fuit favore Capituli fuper 14. capite ejusdem Laudi, tanquam de ejus Juræpatronatus, cum Epifcopus non habeat in Beneficiis Jurifpatronatus, nifi Inftitutionem auctorizabilem ad *Text. in cap. Paftoralis, & cap. quod autem, de Juræpatronat. Vivian. de Juræpatr. lib. 2. cap. 1. num. 1.* Quod verò dictum fuit fuper 6. capite ejusdem Laudi de Jure præfentandi, & conferendi Beneficia, refpiciebat tantummodo intereffe Canoniorum cum Capellanis, nullaque fit mentio Epifcopi, unde in Laudo prædicto nullum conftitui poteft fundamentum, eoque maximè, quia hoc declaratum fuit ab obfervantia, dum idem Epifcopus Rinuccinus fubfequenter, nempe de anno 1676. contulit unum ex prædictis Canonisatibus D. Iofeph de Appollonifis, ut conftat per acta Ser. Francifci de Lazzaris Cancellarii Curie Epifcopalis Piftoriën.

Sicuti pariter non obftat, quod non repugnet in Jure, Collationem Canoniciatum in Ecclefiis Cathedralibus, fpectare folummodo ad Capitulum, ut advertunt Garz. de Benef. d. part. 5. cap. 4. num. 72. Van Effen. ubi fupra part. 2. tit. 21. num. 12. & admittit Rot. in fepetit. Fanen. Canoniciatum n. 3. & 4. quia hoc Jus poteft competere Capitulo, non ex difpofitione Juris, per quam ex fupra deductis apud Epifcopum etiam in folidum refidet, & simultaneè eft exercendum, fed tantum ex Jure particulari, veluti immemorabilis, aut faltem quadragenariæ, fuffultæ titulo putativo, ut declarat Rot. in eadem. 19 Fanen. num. 5. & 6. cum aliis etiam per Me allegat. in diff. Animadv. 2. num. 20. & feqq. Quamobrem cum in hoc cafu nullus fit allegabilis titulus, nec decurfus temporis ad præfcribendum neceffarius intervenierit, dum ultra actum Collationis factæ per memoratum Epifcopum Rinuccinum, alius pariter in actis Curie Epifcopalis Piftoriën. reperitur, in quo per bon. mem. Epifcopum Strozza, apparet de anno 1634. collatus unus ex Canonisatibus diftæ Ecclefie D. Antonio de Badianis, debet neceffariò quæftio dirimi ad trames Juris communis, adeoque ftatuendum, quod Collatio simultaneè fpectet ad utrumque. Non advertebat, quod prædicti actus expleti per memoratos Epifcopos non appareant gefti simultaneè, quia hoc Jus simultaneæ Collationis refidet in folidum penes, Epifcopum, &

& Capitulum, cum ad hunc effectum non censentur unum corpus, sed ad invicem distinguantur, ac proinde non est necesse, quod ea fiat unico contextu, sed quilibet seorsim ad eundem actum devenire potest. *Gonzal. gloss. 45. num. 51. Corrad. in Prax. Benef. lib. 3. cap. 6. num. 71. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 21. num. 24. Ros. cor. Coccin. dec. 212. n. 4. & cor. Emerix Sen. dec. 104. num. 9.* licet si diversæ personæ eligantur, neuter actus sit validus, sed pro illa vice ad Sedem Apostolicam devolvatur provisio *Gonzal. ad Reg. 8. dict. gloss. 45. ferè per tot. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 25. num. 26. Ego in saepcit. Animadvers. 2. num. 2.*

- 20 *gloss. 45. num. 51. Corrad. in Prax. Benef. lib. 3. cap. 6. num. 71. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 21. num. 24. Ros. cor. Coccin. dec. 212. n. 4. & cor. Emerix Sen. dec. 104. num. 9.* licet si diversæ personæ eligantur, neuter actus sit validus, sed pro illa vice ad Sedem Apostolicam devolvatur provisio *Gonzal. ad Reg. 8. dict. gloss. 45. ferè per tot. Lotter. de Re Benefic. lib. 2. quest. 25. num. 26. Ego in saepcit. Animadvers. 2. num. 2.*

Firmato ex præmissis, favore Illustrissimi, & Reverendissimi Episcopi, Jure simultaneæ Collationis Dignitatum, & Canoniciatum, Cathedralis Praten., ex eodem Jure pariter evincitur ejus facultas respectu Collationis cæterorum Beneficiorum, & Capellaniarum liberæ Collationis ejusdem Cathedralis, quæ antea in statu Collegiæ providebantur per Præpositum, sive in simul à Capitulo; & quidem independentem ab eodem Capitulo, quippe in sequelam suppressionis Collegiæ, ac illius Præposituræ, & concessionis, factæ per Papam Innocentium Episcopo Prateni, omnium, quæ de Jure communi cæteris Episcopis competunt in suis Cathedralibus, ex rationibus supra ponderatis, sequitur, quod dictæ Capellanæ, & Beneficia spectent ad liberam ipsius Episcopi Collationem, cum juxta inconcussam in Jure Canonico regulam, similia inferiora Beneficia, quæ non sunt de Corpore Capituli Ecclesiæ Cathedralis, si vacant in mensibus Apostolicæ Sedi non reservatis, liberè conferantur ab Episcopis, cessante in his ratione supra perpesa respectu Canoniciatum, qui unum Corpus constituunt cum.

22 Episcopo, ut sequendo theoricam *Abbat. in d. cap. cum Ecclesia Viterana, sub n. 14. firmat Lotter. lib. 2. quest. 21. num. 20. & seqq. Gonzal. ad Regul. 8. Gloss. 45. n. 38. & seqq.* Quare &c. salvo &c.

In obsequii argumentum

Jo: Jacobus Scarfantoni Canonicus Pistorien.

Validissimis fundamentis, per Sapientissimum D. Canonicum Jacobum Scarfantoni, allatis in sua eruditissima allegatione, libentissimè adhæreo, tanquam rationi, & Juri consonis, eoque magis animadvertendo, quod si ante erectionem Ecclesiæ Prateni in Cathedralem, provisio Canoniciatum pertinebat de Jure ad solum Collegium, prout supponitur, hoc habebat nomine, & vice ipsius Ecclesiæ *Card. de Luc. de Benefic. disc. 17. n. 6.* Undè erecta eadem Ecclesia in Cathedralem, cum residet etiam nunc tale Jus apud ipsam Ecclesiam, consequens est, ut ejus nomine debeat exerceri per Episcopum, & Capitulum simul, tanquam constituentes, seu representantes ipsum Corpus Ecclesiæ *Card. de Luc. loc. cit. disc. 28. num. 19. disc. 30. num. 14. & in Summ. num. 3.*

Cæsar Bartolomei Archiep. Lucan.

Responsum Sapientissimi Domini Canonici Jo: Jacobi Scarfantoni, rationesque in eo doctissimè deductas, tanquam Juri consonas, libentissimè approbo, ejusque opinioni me subscribo

Ottavio Archid. Sardi.

Doctissimam Consultationem, mira Ingenii felicitate elaboratam à Reverendissimo D. meo Canonico Scarfantoni, veneror, ejus validissimas rationes amplector, & in obsequium Auctoris, & Veritatis me libentissimè subscribo

Jo: Franciscus Motroni Can. Catb. Luc. The.

Magnum Doctrinæ, ac Veritatis specimèn exhibet Consultatio Reverendissimi Domini mei Canonici Jacobi Scarfantoni, quamobrem de mea subscriptione requisitus, illius Sententiæ, solidissimis legum fundamentis innixæ, libentissimè adhæreo

Ego Bartolomeus Lippi J. U. D., & in Lucana Curia Advocatus.

Pistorien. & Praten. Jurisdictionis.

Pro

CAPITULO CATHEDRALIS PISTORIEN.

Cum

CAPITULO CATHEDRALIS PRATEN.

Causa disputatus cor. Arbitro, qui modo predest in Sac. Congregatione Concilii.

ARGUMENTUM.

Traditur regula tenenda in interpretatione, Literarum Apostolicarum, nempe quod vel interpretantiæ sunt juxta Intellectum Juris, vel juxta mentem Pontificis concedentis, vel denique juxta supplicationem impetrantis. Appellatione Oppidi quando veniant Saburbia. Exemptio ab Ordinarii Jurisdictione præsupponit, quod exemptus non habeat Territorium separatim. In concursu actorum Jurisdictionallium, factorum in aliquo Territorio, præferri debent, licet numero minores, si, qui apparent facti ab eo, qui originariam Jurisdictionem habebat in loco controverso. Ad effectum præscribendi Territorium requiruntur copulativè titulus coloratus, bona fides, & possessio continuata per legitima tempora. Ad effectum præscribendi Territorium an requiratur centenaria, seu immemorabilis, vel sufficiat quadragenaria cum titulo colorato. Parochii habentes Populum in diversis Diocæsi-bus, subesse debent Ordinariis respectu Populi, qui in una, vel altera Diocæsi commoratur, & non tantum Ordinario, in cujus Diocæsi est situata Ecclesia Parochialis.

SUMMARIIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Lendum emanatum in hac Causa.
- 3 Erectio Collegiæ Praten. in Cathedralem.

4 Ere-

- 4 *Erecta Cathedrali cum assignatione Oppidi pro Civitate, & Diocesi, intelligitur restricta Jurisdictioni Cathedralis intra muros Civitatis.*
- 5 *Littera Apostolica interpretationem recipiunt à mente Pontificis, vel à Jure communi, vel juxta supplicationem, & num. 4.*
- 7 *Principis Supremi testimonio reluctari temerarium est.*
- 8 *Oppidi appellatio juxta Juris intellectum muris finitur.*
- 9 *Appellatione incolarum non veniunt ii, qui extra Oppidum in agro domicilium habent.*
- 10 *Declarator Text. in l. pupillus §. Incola ff. de V. significat.*
- 11 *Appellatione finium Oppidi veniunt Villa, & Territorium Oppido adjacens.*
- 12 *Habitatores in pluribus subdividuntur Episcopo, in cuius Diocesi morantur.*
- 13 *Appellatione Vassalli venit ille, qui ratione Feudi subest.*
- 14 *Item ille, qui subest non solum Marchioni, vel Comiti, sed etiam Supremo Principi infensanti.*
- 15 *Appellatione Suburbiorum veniunt aedificia, ab Oppido, sive Civitate continuata, non autem ea, quae sunt sparsa in agro.*
- 16 *Diocesis non terminatur juxta terminos Dominiorum Civilium, sed juxta fines ejusdem tributor per Sedem Apostolicam.*
- 17 *In erectione novi Episcopatus, debet fieri assignatio consensum, ad evitandas controversias inter Ordinarios vicinos.*
- 18 *Non censetur concessum Territorium, nisi appareat assignatio consensum ejusdem Territorii.*
- 19 *Littera Apostolica interpretanda sunt, ut minus quam fieri potest, laedant jus Tertii.*
- 20 *Episcopus, qui retinet Tribunal erectum in aliquo loco, censetur in eo habere Ordinarium Jurisdictionem.*
- 21 *Dismembratio Diocesis est materia odiosa, & strictè est interpretanda.*
- 22 *Quando censetur Pontificem voluisse constituere Praelatum Inferiorem in qualitate Nullius cum Territorio separato.*
- 23 *Episcopus etiam per unicum actum, praeservat suam Jurisdictionem in toto Territorio.*
- 24 *Observantia declarat Litteras Apostolicas.*
- 25 *Etiam si procederet ab unico tantum actu.*
- 26 *Non potest dari melior probatio, quàm ea, quae ex facto Partis resultat.*
- 27 *Actus gesti in vim originaria Jurisdictionis praeservantur aliis, qui cum diverso titulo gesserint.*
- 28 *Titulus coloratus inmitti debet probabili errori, & num. seq.*
- 30 *Cessante titulo, eoque detecto insubsistenti, cessant simul actus in ejus sequelam facti.*
- 31 *Amplia, etsi concurreret quadragenaria.*
- 32 *Defectus bonae fidei praescriptionem longissimi etiam temporis destruit.*
- 33 *Actus precario nomine gesti ascribuntur Principali, qui illos commisit.*
- 34 *Est absurdum, quod in uno eodemque Ter-*

Tom. II.

ritorio ejusdem naturae, una Ecclesia sit de Diocesi unius Episcopi, & altera alterius.

- 35 *Non potest qualibet praescriptio esse operativa, ut in uno, eodemque loco sint duo capita, cum hoc sit monstruosum.*
- 36 *Actus gesti ex mala fide nihil operantur.*
- 37 *Item gesti ex errore Juris.*
- 38 *Ad praescribendum Territorium requiritur centenaria, vel immemorabilis.*
- 39 *Contrarium novissimè tenuit Rota, nempe sufficere quadragenariam cum titulo putativo; sed videtur potius adhaerendum primae Sententiae, & adest ratio.*
- 40 *Praescriptio est indirecta alienatio, procedens à negligentia possessoris.*
- 41 *Jura Episcopalia ob Juris resistendam non possunt, etiam expressè, in alium transferri.*
- 42 *Quoties alienationi resistit expressa, & particularis Juris prohibitio, non sufficit ad praescriptionem, quadragenariam cum titulo putativo.*
- 43 *Soli Papa reservatum est jus constituendi, separandi, aut dismembrandi Dioceses.*
- 44 *Quando concurrunt obstaculum duplici prohibitionis, non sufficit ad praescribendum sola quadragenaria cum titulo putativo.*
- 45 *Unusquisque actus, gestus ab eo, qui habet titulum originaria Jurisdictionis, sufficit ad evitendam contrariam observantiam, ex multiplicatis actibus indultam.*
- 46 *In actibus provenientes à Causa universali, attenditur potius eadem causa, quàm eorum actuum exercitium.*
- 47 *Locus non assignatur in assignatione Territorii, censetur relictus alteri Ordinario, & adest ratio.*
- 48 *Infectio tituli, derivans à lectione ipsius privilegii Apostolici, inficit quamlibet possessionem, aut observantiam.*
- 49 *In Episcopo non debet praesumi animus praesudicandi iuribus Diocesis, sed actus gesti in contrarium, praesumi debent gesti ex errore.*
- 50 *Parochi habentes Populum ex duabus Diocesis, debent ab alterutro ex Ordinariis approbationem reportare, ad exercitium Curae animarum, & adest ratio, & num. 52.*
- 51 *Una, eademque Persona diverso jure potest esse exempta, & subiecta.*
- 52 *Exempta Ecclesia principali, possunt esse subiectae Capella ab eadem dependentes.*
- 53 *Approbatio ad Curam animarum latius patere non potest, quam pateat Diocesi Ordinarii approbantis.*
- 54 *Observantia in contrarium, non obtinenda approbationem ab Ordinario, cujus animarum Cura per Parochum exercetur, non potest suffragari, & de ratione.*
- 55 *Maximè si dicta observantia processit ex errore Juris, & num. seq.*
- 57 *Causae propositae in S. Congreg. Concilii, & facti serier.*
- 58 *Resolutio ejusdem S. Congreg.*
- 59 *Quando Parochia habet Ecclesiam Parochialem in una Diocesi, & Populum etiam*

R c in

- in altera, tunc in iis, quæ Curam animarum non respiciunt, populus, degens in aliena Diocesi, subicitur Jurisdictioni Episcopi Diocesis, in qua habitat.
- 60 Et signanter quoad Causas Matrimoniales, executionis dispensationum Matrimonialium, examen liberæ status, dispensationes à denunciationibus &c.
- 61 Prout etiam quoad Concessionem Literarum dimissorialium pro Ordinibus.
- 62 Nec non approbationem Confessoriorum.
- 63 Erektionem Ecclesiarum, Monasteriorum, & Confraternitatum.
- 64 Delictorum punitionem.
- 65 Et generaliter quoad omnia, quæ spectant ad merum, & mixtum Imperium.
- 66 Admissa sitatione Territorii in Diocesi, Episcopus habet Jurisdictionem universalem super Populum, in suo Territorio degentem.
- 67 Episcopus habens Ecclesiam Parochialem in sua Diocesi cum populo, etiam in aliena, habet in eundem Populum solummodo jus, quod habent Parochi in suis Parochianis; & in quo consistat tale jus.

D E C I S I O LX.

AD sedandas controversias inter Capitulum Pistorien. & Capitulum Praten. exortas super limitibus Praten. Diocesis, prætendens Capitulum Pistorien. eos non egredi amblium murorum Prati, & usque ad eos se protendere fines Diocesis Pistorien., è contra contendente Capitulo Praten. ejus Diocesim etiam ad Suburbia sese extendere, concordii utriusque Capituli voto cum auctoritate Sac. Congreg. Concilii, remissa fuit controversiæ Decisio, in personam Illustrissimi, & Reverendissimi D. Columbini Bassi, utriusque Ecclesiæ piissimi, & vigilantissimi Præfultis, & amantissimi Patris, qui, ut maturius in hujusmodi Causæ discussione procederet, in suum Assessorem assumpsit Illustrissimum D. Jacobum de Comitibus, R. C. Cosmi III. Auditoris, & in Signatura Libellorum supplicum Gratia, & Justitiæ primi Consiliarii, Viri in omni virtutum genere præstantissimi, coram quibus plenè discussio merito Causæ, ac ne pro meo Capitulo Pistorien. scribente, prodiiit Votum, in quo primò declaratum fuit, totum Territorium extra ambitum murorum Civitatis Prati, usque ad flumen Bisentii, esse de Diocesi Pistorien., excepto Oratorio S. Rochi extra portam Florentinam, quod uti ferè adiacens prædictis muris, adjudicatum fuit Diocesi Praten.; sicuti ius Collectionis Beneficii, sive Oratorii S. Hieronymi translati in Ecclesiam Cathedralis Praten.; Secundo, quod ea pars Territorii ultra flumen Bisentii, in qua est Ecclesia S. Mariæ Pietatis, pariter pertineret ad dictam Diocesim Praten.; Tertio denique, quod approbatio nonnullorum Parochorum dictæ Civitatis, habentium partem Parochianorum extra eandem Civitatem in Diocesi Pistorien. spectaret ad Ordinarium Praten. Votum prædictum unè cum motivis rationibus, ad memoratam Sac. Congregationem Concilii à præfato Domil-

no Præfule transmissum fuit, pro obtinenda illius confirmatione, quæ adhuc ob subsecutam mortem Clem. XI. Summ. Pontiff. suspensâ remanet, & in dies expectatur.

In disputationibus autem, coram dictis Jadicibus habitis, acrior in primis disceptatio fuit circa intellectionem Bullæ Innoc. X. qui de anno 1553. ad preces Gloriosæ in ævum memoriz Serenissimi Ferdinandi II. & Serenissimi Cardinalis Leopoldi Medices, tunc Præpositi Praten., pro dirimendis litibus, quæ inter Episcopos Pistorien. & Præpositos Praten., in Romana Curia diu exarserant, ut apud Gratian. *discept.* 918. & Fagnan. in cap. cum ab Ecclesiis a. num. 12. de Offic. Ordinarii, suppressa Præpositura Praten. Insignem Collegiatam S. Stephani Oppidi Prati, in Cathedrali erexit, eamque æquè principaliter univit Ecclesiæ Pistorien. ac fines dictæ novæ Cathedrali præscripsit hinc verbis: Necnon eidem Ecclesiæ Praten. sic in Cathedrali erectæ, pro Civitate, & Diocesi ipsam Oppidum Prati, homines, habitatores, & incolas pro Populo, & Vassallos pro Vassallis &c. assignamus. Ac successivè disputatio assumpta fuit super observantia tam interpretativa, quàm præscriptiva, quam ad sui favorem deducebat Capitulum Praten.

Quatenus pertinet ad primum punctum dicebam, nos omnino versari in clasis: etenim, postquam Innocentius in præfata Bulla quodammodo geometricè descripsit Oppidum Prati, ibi — Oppidum Prati hujusmodi, manibus cinctum, plurium edificiorum vnam spectabile &c. subinde — ipsam Oppidum, pro Civitate, & Diocesi assignavit, unde præter ipsum Oppidum noluit fines Jurisdictionis dictæ Ecclesiæ extendere, sed intra illud coarctare, voluitque, quod unum, & idem Oppidum Civitatem, & Diocesim constitueret, ut optimè ad rem Bald. in cap. Rodolphus 4. num. 18. & 19. de re script. licet de jure aliud sit Civitas, & aliud Diocesis Clem. n. Romani §. Sanè de elect. Abb. in cap. Tua nobis num. 5. versic. quæ an Diocesis, de Offic. Vicar. Rot. cor. Coccin. dec. 129. num. 1.

Addipulantibus etiam tribus inconcussis juris principiis, nempe quod Literæ Apostolicæ interpretandæ sunt vel juxta mentem Pontificis concedentis, vel à Jure communi declarationem recipiunt, ut observat præteritis Reverendiss. Peira ad Confist. Apostolicæ. tom. 1. §. in proem. §. 4. num. 121. vel denique juxta tenorem postulationis, sive precum supplicantis ad Text. in cap. inter dilectos §. Ceterum, ibique Gloss. in V. petitionis, de fide Instrum. D. Auditor Bonfin. ad Banniment. General. cap. 45. oppos. 1. num. 42. Marf. Medic. Decis. Senen. 24. num. 41. Recess. disput. Jur. cap. 71. num. 23. Rot. cor. Cavalier. dec. 225. num. 8. coram Duzozet. Jun. dec. 604. num. 7. & cor. Euerix Jun. dec. 1042. num. 7. & dec. 1175. num. 2. quæ Juris principia simul concurrebant, ad evincendam limitationem Diocesis Praten. intra ambitum murorum dictæ Civitatis.

Sanè quoad primum præter mentem dicti Summi Pontificis, literis adeo claris patefactum, constabat etiam de ejus expressa declaratione, de qua Testes luculentissimi, omni-

quo

que exceptione majores habebantur, nempe R.P.D. Prosper Fagnanus, & D. Marchio Gabriel de Riccardis, eo tempore Orator Serenissimi Ferdinandi II. apud Sedem Apostolicam, qui in tractatu diſſe erectionis operam suam impenderunt. Memoratus enim D. Marchio de Riccardis in responsione data Secretarie Status diſſi Serenissimi Ferdinandi de die 8. Maji 1655. relata in nostro Summario num. 2. testatur primum, R. P. D. Fagnanum sibi asseruisse, quod mens Innocentii fuit, quod Ecclesie Praten. -- s' assegnass, per Dioceſi quanto conteneva il cerchio delle Mura solamente, e tutto il resto rimanesse a Pistoja -- item de facto proprio subjunxit -- Ed io pur mi ricordo, che il Papa disse, che voleva levare tutte le liti, che potessero nascere tra queste due Dioceſi, col mettervi termini tanto reali, quanto erano le loro mura -- Hec siquidem declaratio mentis Pontificis concedentis, educa ex Testibus adeo qualificatis, omnem prorsus admittere ambiguitatem, si quam verba precatate Bullae patenterent.

Accedebat etiam premissis, ipsamet supplicanti intentio, cum idem D. Marchio de Riccardis in eadem sua Epistola addiderit -- In Roma sempre si è da tutti caminato quod con supposto, che con le mura di Prato si terminasse la sua Dioceſi, come fanno benissimo Monsignor Gerini, Gio: Battista Mancini, & Francesco Cicognini, che ebbero qualche mano in simile affare -- De qua intentione aliud incontrovertibile habebat documentum, educa ex Epistola ipsius Serenissimi Ferdinandi ad Reverendissimum Gerinum Episcopum Pistorien., & Praten., de die 5. Julii 1655. in qua hæc præcisa verba leguntur -- Mentre nel trattato di ergerſi la Prepositura di Prato in Cattedrale, fu con i Deputati de' Pratesi espressamente stabilito, che per Dioceſi di quel Vescovado se gli assegnasse la Città di Prato, rimanendo tutto il di fuori nella giurisdizione di Pistoja, e con tale intendimento fu portato colla nostra autorità il negozio in Roma, e procurazione l'approvazione da S. Santità colla spedizione delle Bolle ec. Unde cum de mente Pontificis concedentis, & Supplicantis abunde constaret, citra dubium verba Literarum Apostolicarum in alium sensum detorqueri non poterant, ut in his terminis 6 firmat Rebuff. in l. 2. §. 4. V. restringitur. de V. significatio. certoque certius, quia adeo præclaro testimonio Supremi Principis de facto proprio, relutari temerarium erat, per eam, quæ in terminis docent Bald. in cap. æternum 7 col. 3. de Testib., præclarum Juris nostri Lumen, & Concivis meus Cyn. in l. fin. C. si contra Juris, vel util. pub. & in l. rescripti. quasi. 3. & 4. C. de precib. Imperat. offeren. optimè Nat. cons. 482. num. 46. ac plenè Mascard. de Probat. conclus. 1227. num. 12. 13. 30. 35. & 39. vol. 3. Spad. cons. 173. n. 114. tom. 3.

Uterius progrediendo animadvertendum, quod deducendo interpretationem verborum prædictæ Bullæ secundum Jus commune, adhuc innegabilis resultabat limitatio Jurisdictionis, intra limites murorum Civitatis Prati, siquidem Oppidi appellatio juxta proprium Juris intellectum muris finitur, ad Text.

Tom. II.

in d. l. 2. ff. de verb. significat. cap. si Civitas de sent. Excomm. in G. Alciat. & Rebuff. in d. l. 2. Rot. coram Coccin. dec. 118. num. 2. & 129. num. 1.

Verba autem -- homines, habitatores, & incolae referenda esse necessariò ad homines, qui habitabant, vel domicilium habebant in Oppido, nè allas Populus, novæ Cathedrali assignatus, foret extra Dioceſim, cui ipsum tantum Oppidum tribuebatur, cum aliquo nomine incolarum Oppidi non veniant ii, qui domicilium extra Oppidum in agro constituerunt l. 33. ff. ad municipalem, & de incolis Rebuff. in l. Pupillus §. Incola ff. de verb. signif. ibi -- vel non est incola urbis, qui in agro permanet Alciat. in parerg. Jur. lib. 2. cap. 7. in fin. Quin oblatet interpretatio data prædicto Textui in l. Pupillus §. Incola, quod fines Oppidi intelligendi essent de suburbii, quia hujusmodi interpretatio tanquam erronea reprobatur à doctissimo Cujac. in eodem Text. quem sequitur Conciol. ad Stat. Eugub. lib. 6. rubr. 48. num. 5. sed nomine finium Oppidi in præfato Textu, Villæ, Vici, & universum Territorium eidem Oppido subiectum sunt accipienda juxta Text. in d. l. Pupillus §. Territorium, ibique Gloss. §. Incola verb. agrum, l. qui ex vico ff. ad municipalem Cujac. Rebuff. & Alciat. ead. l. Pupillus Luc. de Penn. in l. Civet. C. de incol. Penia in Vot. Decis. impress. penes Fenzon. ad Stat. Urb. advocat. n. 3. Oter. de Pasq. cap. 10. num. 3. & 4. Amaya observ. Jur. Comment. in Rubr. C. de incol. ut 34. Klobier. de Contrib. cap. 9. n. 72. & 81.

Non refragante, quod pos expressione incolarum sublequatur expressio habitatorum, quia hæc erat necessaria ad exprimendos omnes subditos novi Episcopatus, quia illius Jurisdictioni non tantum comprehendit eos, qui in Oppido, vel Civitate domicilium fixum habent, verum etiam simplices habitatores, cum simplex habitatio sine formali domicilio sufficiens sit pro exercitio spiritualis Jurisdictionis, proindeque simplices habitatores in pluribus subiciuntur Episcopo, in cujus Dioceſi commorantur, Amaya ubi sup. n. 116. & 117. Fagnan. in cap. significatio, de Paroch. num. 34. Sanchez de Matrim. lib. 3. disp. 23. num. 7. Pignatelli. cons. 145. tom. 1. Prosper. de Terris. separat. quasi. 9. & 10. Panimoli. decis. 5. adnot. 1. n. 64. & 65.

Itidem verba Vassallos pro vassallis, pariter extensionem diæ Jurisdictionis nullatenus importare poterant, quia appellatio vassalli venit ille, qui subest ratione Feudi ad Text. in cap. 1. in principio si de investitura inter Dominum, & vassallum Afflicti. in cap. 1. §. Si facta num. 11. si de Feud. desuncti. contend. Menoch. de recuperand. possess. remedi. 10. num. 73. Serander de Feud. part. 10. sect. 7. num. 1. & sect. 1. num. 113. & seq. Antunez de Donat. reg. lib. 2. cap. 29. num. 121. & aliquando etiam ille, qui subest Jurisdictioni Marchionis, seu Comitatus, de feudo investiti, non solum respectu ipsius Feudatarii, sed etiam respectu Principis infeudantis, ut notat Novar. de vassall. gravamin. ferd. per tot. tract. Sanfelice. dec. 55. & dec. 306. Antunez. d. lib. 2. cap. 4. num. 17. lib. 2. Hinc prædicta verba Vassal-

E c 2

sallos pro Vassallis in casu, de quo agitur, sumi debent non absolute, sed conditionaliter, quatenus nimirum Ecclesia Praten. vassallos sub temporali Jurisdictione ante erectionem Cathedralis haberet, ut explicando similes investituras animadvertunt *Scrander de Feud. part. 5. cap. 2. num. 55. & seqq. Rosenthal de Feud. cap. 12. concl. 15. num. 54.*

Præterea supervacanea apparebat hujusmodi inspectio, an appellatione Civitatis, sive Oppidi, comprehenderentur etiam Suburbia, cum ageretur de supposito non supponente, Civitas enim Prati de tempore editæ Bullæ erectionis Episcopatus, nulla habuit realiter Suburbia, sicut nec habet de presenti, sed tantum illorum denominationem, ad effectus civiles pro exigendis contributionibus, cum Suburbia juxta juris intellectum nil aliud propriè sint, quam ædificia ab Oppido, vel Civitate continuata, non verò ea, quæ sparsim, existant in agro pro commodo colonorum, optimè Bald. in cap. Rodulph. de scriptis. cap. 17. ibi. — Sicuti sunt Suburbia conjuncta Civitati, nullo extraneo loco mediante — D. Auditor Bonfin. ad Bannim. general. cap. 23. in supplem. numer. 11. Rot. cor. Emerix Jun. dec. 470. num. 6. Quin ullatenus adversaretur, quod ad prædictos effectus civiles aliqua loca adjacentia Civitati Prati, reputarentur Suburbia, quia Diœceses non distinguuntur juxta terminos, pro causis, & juribus civilibus designatos, nec ad terminos domini temporalis, sed solum juxta fines, ipsis Diœcesibus in generali primæva divisione, seu postmodum per Sedem Apostolicam, expresse attributos, Barbofi de Pot. Episcop. part. 1. tit. 1. cap. 7. num. 8. Card. de Luc. de Jurisdic. dist. 1. num. 16. versic. nil refragante, idem D. Audis. Bonfin. ad Bannim. general. in supplem. num. 23. Prosper. de Territ. separat. quest. 1. num. 22. Rot. cor. Coccin. dec. 1128. num. 3.

Cæterum propulabatur etiam omnis difficultas, quia patebat, quod Innocentius X. noluerat concedere Ecclesiæ Prateni pro Civitate, & Diœcesi, nisi ipsum Oppidum, prout erat mœnibus cludum, quia extra illud limites non appositus, quod utique fecisset, si ultra id, quod mœnibus continebatur, prædictæ Ecclesiæ assignare voluisset, cum in erectione novi Episcopatus finium assignatio sit præcisè necessaria, ad evitandas controversias inter Ordinarios, habentes Diœceses conterminas, & quidem certitudinariè in illis locis, & illis Personis præscribendus est, ac designandus districtus Territorii, seu Diœcesis, ad plenè firmata per Fagnan. in cap. perniciem num. 42. & seqq. & num. 23. & seq. de Offic. Ordinari. Barbofi. de Potest. Episc. part. 3. alleg. 107. numer. 4. Reverendissimus Petrus ad Constit. Apostol. tom. 2. fol. 220. sub numer. 36. Rot. dec. 386. num. 3. cor. Penia & dec. 12. numer. 5. cor. Peuting. in Geranden. Jurisdic. super bon. Jur. 13. Junii 1692. S. Pariter, cor. Moliner Decano, & in Nullius, seu Fulden. Jurisdictionis super bon. Jur. 1. Junii 1708. numer. 10. cor. bon. mem. Reverendissimo Anstald. Decano: Unde nunquam censetur concessum Territorium, nisi in privilegio appareat assignatio confinium, ut notant Jo. Andr. in ca-

pit. nimir de jurejur. Ancharan. in cap. Posulasti num. 4. de For. compet. Fagnan. in cap. significasti num. 17. & seq. de Offic. Archidia. Rota in Romana Jurisdictionis super referwat. 15. Aprilis 1701. S. Secundum fundamentum, cor. Molin. & in dicta Nullius, seu Fulden. Jurisdictionis num. 62. cor. bon. mem. Anstald.

Denique in idem collimabat aliud juris principium, quod in interpretandis literis Apostolicis ille sumi debet intellectus, per quem, quoad fieri potest, non lædatur jus tertii, ad Text. in cap. super 20 de Offic. & Potest. Jud. deleg. Mari. Med. dec. 24. num. 42. Rocc. dispus. Jur. cap. 78. num. 17. Gabriel. de Jur. quasit. non tollen. concl. 3. num. 16. Rota cor. Seraphin. dec. 1082. num. 7. quapropter cum Oppidum Prati de tempore dictæ erectionis in Cathedrali, & antea semper extiterit de Diœcesi Pistorien., in eoque etiam usque ad eadem tempora Ordinariam Jurisdictionem exercuerit Episcopus Pistorien., & Sede Episcopali vacante nostrum Capitulum, retinendum ibidem Tribunal erectum, ac Vicarium, pro exercitio dictæ Jurisdictionis, ut ex documentis plenè relatis per doctissimum Fagnan. in d. cap. Cum ab Ecclesiis d. num. 12. de Offic. Ordinari. & Gratian. d. discept. 218. per tot. inde sequitur, quod verfabamur in materia odiosa, nempe dismembrationis Territorii, quo casu concessio non extenditur ad annexa, & connexa, nimirum ad Territorium Oppido adjacens, sed strictim recipit interpretationem, juxta monitum Felin. in cap. Auditis n. q. cum seq. de scriptis. Lap. alleg. 70. num. 9. Rot. in Barchinonen. Jurisdictionis 12. Junii 1682. S. Ut penitus, cor. bon. mem. Cardinal. Matthæo, & in d. Nullius, seu Fulden. numer. 59.

Præterea etiam constabat evidenter de situatione Oppidi Prati, ex Indulto exemptionis Pii II. de anno 1463. concessio Præposito Collegiæ S. Stephani Praten. tam eadem, quam Canonici, aliisque Beneficiatis prædictæ Ecclesiæ, quia præterquamquod in ipso Indulto sit expressa mentio situationis prædictæ Ecclesiæ in Diœcesi Pistorien. ipsemet titulus exemptionis ab Ordinaria Jurisdictione excludit ius Territoriale, sive nullius, & tantum operatur passivam exemptionem, nullatenus verò activam, quæ nunquam concessa præsumitur, nisi quoties constat, Pontificem voluisse Territorium separare à Diœcesi, in qua constitutum erat, illudque transferre cum omnimoda Jurisdictione Ecclesiastica favore Prælati inferioris in Clerum, & Populum, seculari loci separati, eodem Episcopo penitus excluso Rota dec. 220. num. 9. part. 9. de cif. 70. num. 20. part. 12. dec. 483. n. 14. part. 14. dec. 340. num. 16. & 17. part. 15. rec. & in Geranden. Jurisdictionis 12. Junii 1692. S. Præterea, & S. Nec concessum, cor. Reverendissimo Moliner Decano, & in Ledicem. Jurisdictionis 15. Martii 1700. S. Neutra tanen, cor. Eminentissimo Scotto, & in eadem Ledicem. Jurisdictionis super bon. Jur. 29. Aprilis 1701. S. Et hac intelligentia, cor. bon. mem. Card. Priol.

Nullaque vis fieri poterat in actibus gestis per eisdem Præpositos in dicto Oppido, præ-

seferentibus qualiter Nullius, quia suffocati remanebant ab actibus gestis per Episcopos Pistorien. & signanter per suos Officiales, ut supra deputatos in Oppido Praten., cum posita assistentia Juris favore Episcopi, etiam per aliquem auctum Ordinariæ Jurisdictionis, præservata intelligitur omnimoda Jurisdictio, etiam in tota sua generalitate, juxta doctrinam Canonistarum in cap. Cum Ecclesia, de caus. possess. & propriis. Sord. cons. 227. n. 45. & seqq. Rot. dec. 287. num. 2. part. 8. & de eis. 275. num. 7. part. 18. rec. & in præcis terminis in Leodesen. Jurisdictionis S. Quoniam in fin. & in eadem super bon. Jur. 29. Aprilis 1701. S. Sublata, cor. Priol.

- 23 Reduendo autem ad observantiam subsecutam post erectionem dictæ Cathedralis Praten. constabat, sensum Episcoporum Pistorien. & Praten. fuisse, quod Praten. Jurisdictio intra solam Civitatem coarctaretur, & signanter pte memorie Episcopi Gherardi, qui in relationibus factis Sacr. Congregationi Concilii occasione Visitationis Sacrorum Liminum de anno 1631. 1632. & 1637. semper declaravit, quod Dioecesis Praten., Civitatis terminos non excedebat, quem Episcopum Gherardum fecutus fuit in simili relatione de anno 1702. Illustrissimus, & Reverendissimus D. Franciscus Frosini tunc Episcopus Pistorien. & Praten. modo meritisissimus Archiepiscopus Pisarum: Ac denique cæterorum Præsulum ab anno 1679. usque in præsens, qui in deputationibus Vicariorum Generalium, Pistorien., post demandatam Generalem Jurisdictionem, adiecerunt limitationem, quod iidem Vicarii abstinere ab actibus tam voluntariæ, quam contentiosæ Jurisdictionis in Civitate Prati exercendis, proindeque omnem Jurisdictionem extra ipsam Civitatem Vicario Pistorien. delegaverunt, quod utique non fecissent, si Jurisdictio Praten. extra Civitatis ambitum restrictam non automassent, & quod magis est sub oculis ipsorum Canonico-rum Praten. visitarunt, tanquam de Dioecesi Pistorien., plura Oratoria, existentia intra limites Suburbiorum Prati, & prope ipsa mænia, & ad Beneficia ibi sita institutionem, concessissent. Hæc sanè constans, & univoca intelligentia, tributa ab Episcopis prædictæ Bullæ Innocentianæ, omnem de per se sub-moveret difficultatem, Scraphin. Massin. de Constitut. bon. quæst. 35. n. 82. Fontanell. decis. 482. num. 11. Lar. dec. 45. num. 24. Rota in Mariscen. Jurisdictionis super bon. Jur. 7. Junii 1700. impress. penes Illustrissimum D. meum de Comitib. dec. Floren. 33. S. 2. num. 65. quæ sufficeret, etiam si ab unico tantum actu eliceretur, Palm. Nep. alleg. 148. num. 36. & docuit idem D. meus dec. Senen. 23. num. 62.

- 25 Quibus pro irrefragabili argumento addebatur ipsorummet Canonico-rum Praten. confessio, emissâ occasione renunciationis quinque ruralibus Ecclesiis suburbanis, super quibus statum post dictam erectionem Episcopatus præ-tensionem excitabant; In Instrumento siquidem dictæ renunciationis de anno 1656. expressè declarant, se certiores factos fuisse de mente Innocentii X. quod ipsum Oppidum pro Dioecesi assignaverat, ac proinde cesse-

runt liti, & prætensionibus promotis super eisdem Ecclesiis, extra mœnia dictæ Civitatis existentibus, hinc nulla major asserti poterat probatio ad intentum, juxta Text. in cap. per tuas, de probat. l. cum te C. de transact. & l. generaliter C. de numerat. pecun. cum alijs apud eundem D. meum de Comitib. dec. Senen. 4. num. 39.

His ita confirmatis frustraneum omnino videbatur assumere aliam inspectionem, super qua valde instabat Capitulum Praten. adducendo quamplures actus Jurisdictionis in controverso Territorio Suburbiorum, prius per Præpositos, deinde per Episcopos, & eorum Vicarios Generales exeroitos. Exordiendo enim ab actibus gestis à Præpositis ante Episcopatus erectionem, cum fuerit in totum suppressa Præpositura, & loco illius erecta nova Cathedralis Ecclesia, actus exerciti ex titulo jam extincto, & omnino diverso confovere non poterant novum titulum Episcopatus ex alia causa derivantem, ad differentiam aequum, qui afferuntur pro Capitulo Pistorien., cum hi omnes ex eodem, ac nunquam intervero titulo originariæ Jurisdictionis, sicut gesti ex antiquissimo tempore, proficiscantur ad Text. in l. cum qui S. ult. ff. de Publician. Castr. in l. Celsus. num. 6. ff. de Ufucapion. Bald. ibid. num. 1. vers. nunc venio, Mascard. de probat. concl. 1219. n. 13.

Actus verò Jurisdictionales, post illius Ecclesiæ Cathedralis erectionem exerciti, adduci non poterant in vim contrariæ interpretationis, cum ex prædictis omnino reddatur clarus Bullæ Innocentianæ intellectus, & ii à contrariis actibus pro Capitulo Pistorien. adductis, utpote notoriis, & cum præfata scientia Capituli adversarii gestis, omnino suffocarentur; multo minus in vim præscriptionis opponi valebant, deficiente titulo colorato, bona fide, ac possessione per legitima tempora constituta, quorum omnium simultaneus concursus ad præscribendum exigitur, & ipsum neutrum intentionem Capituli Praten. coadjuvare poterat.

Et quidem deficiebat titulus coloratus, si-ve putativus, cum ab omni verisimili interpretatione extraneum sit, verba præfate Bullæ, assignantis pro Dioecesi Oppidum Prati, extendere ad Suburbia, à pluribus antea sæculis diruta, & quorum nullæ reliquie supererant, maxime adversus mentem Papæ concedentis, & sensum Episcoporum, alioque actus interpretativos supra recensitos. Titulus autem coloratus non debet consistere in qualibet arbitraria credulitate ad hoc, ut causam præscribendi præbere valeat, sed à probabili errore debuit promanare Lotter. de Re Benef. lib. 2. quæst. 24. num. 216. & seq. Rot. dec. 324. num. 8. part. 1. & dec. 21. n. 2. part. 14. recent. & talis apparentiæ existere, ut si sub-filiteret, Jurisdictionem tribueret, ut notant Scribentes in l. Celsus 27. ff. de Ufucap. Larr. 29 allegat. fiscal. 58. Tauduit. Quæst. Benef. part. 3. cap. 199. sub num. 6. Lotter. de Re Benef. lib. 2. quæst. 24. num. 217. Adden. ad Gregor. dec. 289. sub num. 16. Rot. cor. Coccin. dec. 235. num. 8. & in rec. dec. 91. num. 3. part. 1. Quapropter cum Capitulum Praten. defumat suum titulum co-

loratum à Bulla Innocentiana, ac super eam fuerint eidem pro Diocesi assignata Suburbia Civitatis Prati, sequitur, quod cessante hoc supposito, ac manifesta insubsistentia hujus tituli, actus, qui ab eo processerunt, remanserint inefficaces, ut in terminis Rota in Firmiana Jurisdictionis 10. Maji 1700. num. 32. impress. post Monacell. in Formular. tom. 2. dec. 40. & in casu tituli nulli, desumpti ex privilegio Apostolico, licet coadjuvati à quadragenaria, dixit Rota in Baren. Jurisdictionis 20. Maji 1613. cor. Verosio impress. apud Marchesani. de Commiss. part. 1. §. 2. fol. 105. & in Leodien. Jurisdictionis 15. Maji 1688. §. Assumpta, & §. Minus obstant, coram Rontina.

Præterea deficiebat etiam bona fides, quia sub oculis ipsorum Canonicorum Praten. Episcopi associati à Canonicis Pistorien. semper visitantur saltem quatuor Oratoria, existentia in Suburbis, & intra limites Parochie ejusdem Cathedralis, cujus cura regulariter per unum ex istis Canonis Praten. exercebatur, & quod magis est, in memorato Instrumento dictarum quinque Ecclesiarum ruralium facti fuerant, mentem Innocentii X. fuisse, quod pro Diocesi Praten. ipsum tantum Oppidum attributum fuerat; defectus enim bonæ fidei præscriptionem etiam longissimi temporis totaliter inficit, ac destruit ad Text. in cap. Vigilanti, de Præscript. cap. Possessor, de Reg. Jur. in 6. Larr. alleg. Fisc. 68. num. 26. Palm. Nep. allegat. 2. num. 2. & dec. 81. n. 39. tom. 1.

Eodemque vitio laborabant actus gesti per Episcopos in Visitatione Oratorii S. Rochi existentis extra, & prope ipsam Civitatem Prati, cum haberent scientiam indubiam pertinentie dicti Territorii ad Diocesim Pistorien. ut plene comprobabatur ex Literis dicti Serenissimi Ferdinandi II., ex reiteratis eorum assertionibus, & positivis actibus dictarum Visitationum supra recensitis: Multoque fortius actus gesti per eorum Vicarios, in Civitate Prati deputatos, qui precario ipsorum Episcoporum nomine Jurisdictionem exercebant, ad Text. in cap. 1. de Præscription. in 6. Rot. dec. 578. num. 4. cor. Burati. & in rec. dec. 130. num. 7. part. 8. & dec. 334. num. 5. part. 13.

Eoque urgentius, quia, cum ageretur de Territorio ejusdem qualitat, & naturæ, nempe existente extra dictam Civitatem Prati, & sub nomine Suburbiorum appellata, manifestum reddebatur implicantiam, quod in eodem constitueretur due quodammodo Dioceses, quodque unum Oratorium, situm in Diocesi Pistorien. spectaret ad Diocesim Praten. quod nihil absurdius potest excogitari, ut monuit Fagnan. in cap. Auditis n. 9. & 10. de Præscript. Lotter. de Re Benef. lib. 2. quest. 24. num. 11. Rot. dec. 391. num. 24. part. 13. rec. Ac proinde nulla consuetudo, vel præscriptio poterat esse operativa, ad hujusmodi monstruosam prætentationem obfirmandam, ut in præcis terminis Rot. dec. 334. n. 11. part. 13. rec. ibi - At nunc quandoquidem non agitur de maintenance, vel de exercitio Jurisdictionis, sed de Territorio in genere, & attento

quod ponitur Territorium Abbatis esse intra fines, nulla consuetudo, vel præscriptio operari potest, ut in eadem Civitate sint duo capita, hoc enim esset monstrum - Et deinde relato Butrio, de ejus mente prosequitur dicens: ibi - Quod cum Episcopatus sit unum corpus, cujus caput est Episcopus, si ponantur ibi duo capita, fiet unum corpus duo capita habens, quod est monstruosum, sive prodigiosum, quod natura abhorret, & juxta respu, & quod hoc non sit possibile, ut Abbate, vel Prelati inferiorer præscribant Territorium, ut separatim ab Episcopo, ita ut quasi caput faciant in eadem Diocesi &c. - Cæterum vel actus prædicti processerunt ex mala fide, & ut dictum est, nullatenus relevabant, vel ex errore, & pariter inefficaces reputari debebant, cum error juris, sive facti discoloraret titulum, & causam. præscribendi admat Felin. in cap. de quarta num. 58. de Decim. Rot. dec. 21. num. 12. part. 14. rec., Et de errore Juris Geminian. in cap. Episcopum num. 19. de præscript. in 6. Lotter. de Re Benefic. lib. 1. quest. 24. num. 217. Rot. cor. Coccin. dec. 295. num. 4. & 5. & in rec. dec. 221. num. 10. part. 13.

Tollebatur denique requisitum legitimæ possessionis, quia tempus sufficiens ad præscribendum nondum elapsum fuerat, nempe centenaria, vel immemorabilis æquipollens privilegio Pontificis, ad quem dumtaxat pertinet Diocesibus fines attribuire, aut eas dismembrare ad Text. in cap. Cum contingat, de for. compet. cum cæteris relat. in Nallius, seu Fulden. Jurisdictionis super præscriptiva 15. Junii 1711. num. 5. cor. bon. mem. Caffarell. & in terminis præscriptionis Juris Territorialis Rota in Fanen. Canoniatum 5. Maji 1700. Neque concessio, cor. Card. Caprar. & in Firmiana Jurisdictionis 5. Aprilis 1701. cor. Molines, & in Theatina Jurisdictionis 18. Februarii 1707. in princ. & in §. Parum urgente, cor. Emin. Scoto. Et licet contra ea, quæ antea sæpius firmaverat eadem Sac. Rota coram Priol. dec. 295. num. 11. & in rec. dec. 334. numer. 22. part. 13. & in Firmiana Jurisdictionis 15. Aprilis 1704. §. Cum itaque, cor. Molin. & in aliis plene cumlatis in Leodien. Jurisdictionis 15. Martii 1700. §. Minus ad intentum, cor. Eminentissimo Scoto, & cæteris proximè allegatis, deinde censuerit, sufficere ad præscribendum Territorium quadragenariam cum titulo colorato, ut in dicta Nallius, seu Fulden. 15. Junii 1711. numer. 2. & sequent. cor. Caffarell., Attamen observabam, salva semper summa veneratione erga Sac. Tribunal, quod videbatur anteriori potius opinioni adhærendum, quàm recentiori, uti magis conformi sensui Sac. Congr. Concilii, & etiam quia si pot. Urban. Constitutionem in alienatione, & etiam in locatione ad longum tempus rerum cujuslibet inferioris Ecclesiæ, necessaria est centenaria ad præsumendum Apostolicum beneplacitum, non videtur quare ad præscribendum Territorium, sufficiens reputari debeat sola quadragenaria cum titulo putativo.

Concurrente itidem alia ratione, quod cum præscriptio sit quædam Indirecta alienatio, procedens à negligentia possessoris, ad Text. in

in l. Alienationis verbum ff. de V. significat. latè Vela dissert. 48. & num. 12. cum plur. seqq. & bene ad propositum Fontanell. de fact. nupt. claus. 4. gloss. 13. part. 4. numer. 54. & dec. 480. n. 8. & 9. & cum aliquo iura Episcopalia non possint in alium nec expressè transferri, ob iuris resistentiam, per Text. in cap. 1. & tot. tit. de reb. Ecclesia non alienand. & per d. Constit. Urban. VIII. super præjudicialibus Ecclesia editam s. Maji 1641. impress. post Galles de rest. in integr., per consequens, inefficax reputanda erat ordinaria præscriptio ad acquirendum Territorium, nè major esset vis taciti, quam expressi, sed omnino necessaria ad hunc effectum immemorabilis, vel centenaria, quæ solè sunt aptæ ad præsumendum Apostolicum privilegium, eoque maxime, quia ubi alienationi resistit expressa, & specialis iuris prohibitio, quadragenaria etiam cum titulo putativo nequaquam sufficere latè tradunt Castill. controv. lib. 5. cap. 23. §. 8. num. 27. cum plurib. seqq. Vela dissert. 48. numer. 14. Cressp. de Valdura. observ. part. 1. observ. 23. num. 175. Pereyra dec. Portugall. 52. num. 4. & seqq. Panimoll. dec. 232. num. 26.

Urgentiùs etiam, quia agebatur de materia expressè reservata Supremæ Potestati Summi Pontificis, cuius est Territoria, & Dioceses assignare, per dismembrationem minuere, vel respectivè augere, iuxta Textum in cap. 1. de Sed. Vac. Card. de Luc. de Præmin. disc. 7. num. 12. Adden. ad Buratti. dec. 912. num. 11. in cap. cum contingat, de for. compet. ibique Hostiens. num. 1. Butr. n. 8. Abb. num. 10. Rota in Firmana Jurisdictionis 15. Aprilis 1701. §. Cum itaque, cor. Molin. & in Burgen. Jurisdictionis 26. Junii 1709. §. Præmissa, cor. R. P. D. Lancetta, Ac proinde ratione duplicis obstaculi resultantis tam à generali prohibitione alienationis Jurium Ecclesiarum, quam à natura rei, quæ exigit expressam Papæ auctoritatem, reddebatur manifestum, quod quadragenaria etiam cum titulo putativo, tanquam illegitima, & insufficiens, non esset admittenda, ex traditis per Vel. diss. 48. num. 14. Pereyr. dec. Portugall. 52. num. 4. & seqq. & in efficacioribus terminis Panimoll. dec. 132. num. 26. ibi -- Quinimodum, cum præter Jus commune antiquum, alienationi rerum Ecclesie resistat Paulina, & novissimè dicta Urbana Constitutio preservatio Jurium Ecclesie, per quas additur, ut etiam in casu licito non possit fieri absque assensu Apostolico, quadragenaria præscriptio, concurrente hac duplici prohibitione, hodie non sufficit.

Ad hæc ineluctabilis addebatur responsio pro removendo objecto hujusmodi quadragenariæ, nempe, quod omnis illius effectus remanebat sublati, quia constabat, eam non solum non fuisse pacificam, verum etiam à continuatis actibus ad utramque Jurisdictionem tam voluntariam, quam contentiosam pertinentibus, per Episcopos, & Vicarios Pistorien. intra limites dictorum Suburbiorum exercitos, omnino subversam, cum ad eam elidendam sufficiat etiam unicus actus Jurisdictionalis gestus ab eo, qui verò, & iusto titulo suffultus reperitur Rot. coram Zarati. dec. 21. numer. 12. & 14. cor. Bieb. dec. 290. num. 32. cor. Cerr. dec. 607. num. 19.

in rec. dec. 117. n. 8. part. 4. & in Mantiff. ad De Luc. ad mater. de Regal. dec. 6. numer. 21. Ac proinde comprobata ex Bulla dictæ erectionis, ac ex mente ipsius Pontificis pertinentia ad Diocesim Pistorien. omnis Territorii existentis extra ambitum murorum Prati, ac limitatione Jurisdictionis Cathedralis Prati in ipso Oppido, non obstantibus actibus Visitationum in contrarium dicti Oratorii S. Rochi, per errorem forsan per Episcopos gestis, adhuc non poterat Cathedrali Pistorien. denegari ipsius Oratorii pertinentia, tanquam pars sui Territorii, quia probatio pertinentiæ respectu unius loci influit in ceteros ejusdem generis, & qualitatis, ex regula, quod in actibus provenientibus à Causa universalis, ipsa Causa attenditur potius, quam aliquorum actuum exercitium Rot. cor. Mantiff. dec. 320. n. 6. & seq. Celfi. dec. 7. n. 7. & 8. & in Januen. Abbatis 10. Martii 1692. §. Etenim, cor. Reverendiss. Zamoren. & 15. Junii 1693. §. Quandoquidem, cor. Card. Caprar. & in Deribusen. Jurisdictionis super bono Jure 26. Aprilis 1634. §. Etenim, cor. eod. & in Marficen., seu Nullius Jurisdictionis super bono Jure 7. Junii 1700. impress. apud præfat. D. de Comit. dec. Floren. 33. §. 11.

Descendendo ad secundum punctum controversiæ, nempe cujusdam exiguæ partis Territorii existentis ultra flumen Bisentii, in quo sita est Ecclesia S. Mariæ de Pietate, hodie per Fratres Carnielitas Disalcatos possessæ, licet fines antiquæ Diocesis Pistorien. ultra idem flumen sese non extenderent, nihilominus dicebam, illam spectare ad Diocesim Pistorien. ad exclusionem Cathedralis Praten. Siquidem constabat, quod eadem antea possidebatur per Præpositos Praten. quodque Ecclesiam prædictam uti exemptam ab Ordinariotum Jurisdictione solemniter benedixerit de anno 1617. Philippus Salvati tunc Præpositus Collegiatæ Praten. unde, cum postmodum Innocentius X. ad sedandas lites inter Præsules Pistorien. eodemque Præpositos erexit in Cathedrali Collegiatam Praten. assignando eidem taxativè Oppidum Prati pro Civitate, & Diocesi, illudque dismembrando à Diocesi Pistorien. sequitur exinde, quod dicta pars Territorii possessa per dictos Præpositos remanserit implicite, seu consequenter assignata eidem Pistorien. Diocesi, ut optimè ad propositum Rota in pluries citat. Nul. lius, seu Fulden. num. 12. cor. Asfeld., nè alias locus ille sine ministro relinqueretur, ut in terminis ratiocinatur eadem Rota loc. proxime cit. Idque etiam proxima observantia declaravit respectu quinque Ecclesiarum Suburbanarum, quæ, ut præmissum, possidebantur per dictos Præpositos, & quas subinde Capitulum Praten. in solemnibus Instrumentis de anno 1636. declaravit, spectare ad Diocesim Pistorien. cum nulla dari possit diversitatis ratio inter dictas Ecclesias, ac dictam exiguam partem Territorii, nam in utrisque patem Jurisdictionem exercebant dicti Præpositi. Quod præterea comprobatur ex tractatu inito occasione erectionis dictæ Cathedralis, in quo, ut habebatur luculentissimum testimonium Serenissimi Ferdinan-

di II. in præcitata Epistola ad Episcopum Gerinum, acsum fuit, ut totum id, quod erat extra Civitatem Prati, remaneret Dioecesi Pistorien., ibi: *rimanendo tutto il di fuori nella Giurisdizione di Pistoja.*

Et quamvis quoad hanc partem Territorii nulli actus Jurisdictionales pro Dioecesi Pistorien. adducerentur, quinimmo omnes faverent Cathedrali Praten. nihilominus pro remotione obſtaculi præſcriptionis recurrerant principia Juris supra deducta, nempe defectus centenariæ, vel immemorabilis, ad hunc effectum præſcribendi Territorium requiſitæ, ſimulque bonæ fidel. & tituli ſaltem rationalis, cum ex lectura ipſius Bullæ erectionis reſultaret illius infectio per ſe apta ad inſciendam quamlibet poſſeſſionem, aut obſervantiam Rot. poſt Tamburin. de Jur. Abb. dec. 55. num. 10. cum cæteris plene congeſtis in ſæpe dicta Nullius, ſeu Fulden. num. 152. & ſeq. cor. Anſald. Et denique quod ſidem actus cenſeri ſaltem debebant geſti ex errore Juris, vel facti, cum in Episcopis animus derogandi Juribus unius, vel alterius Eccleſiæ præſumi nequeat, maxime cum de eorum interſe non ageretur, cum in utraque Eccleſia pari poteſtate præſiderent, quod, ut dictum eſt, ſufficebat ad enervandam illorum efficaciam.

Quoad tertium denique, & ultimum punctum Controverſiæ circa ſubjectionem trium Parochorum Civitatis Prati, nempe Cathedralis, Sanctiſſimæ Trinitatis, & S. Marci, habentium partem Populi extra ipſam Civitatem in Dioceſi Pistorien. dicebam, quod cum in ea habitantes ſint Dioceſani Pistorienſes, & animæ Episcoporum Pistorien. concedi dicitur, Parochi, qui earum Curam gerunt, licet Eccleſiam habeant in Civitate Prati, ſubſiſſe debebant Jurisdictioni ejusdem Episcoporum Pistorien., vel Capituli ſede vacante reſpectu exercitii Curæ animarum dictorum Dioceſanorum Pistorien. Ac proinde debebant ab Ordinario Pistorien. exſaminari, approbari, & delinquentes in eorum officio puniri, ac reliqua onera ſubire, ad quæ tenentur reliqui Parochi ejusdem Dioceſis, prout in ſuili ſervatur ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo, Metropolitano noſtro Florentino noſtro Summ. num. 35. Cum non implicet, quod una eademque Perſona poſſit eſſe diverſo Jure ſubjecta, & exempta, & ſic quod dicti Parochi non ſubſint Jurisdictioni Ordinarii Pistorien. reſpectu exercitii Curæ animarum, quæ ſunt in Civitate Prati, & ſubjecti ſint eidem reſpectu exercitii ejusdem Curæ Parochianorum habitantium extra eandem Civitatem. argumento Texti. in cap. Cum Capella 16. de Privileg. Card. de Luc. de Jurisdic. diſc. 14. ſub num. 4. Rot. in Gerunden. Jurisdictionis ſuper bono Jure §. Martii 1692. §. Pariter, coram Moliner. & conſentur deducta in d. Firmana Jurisdictionis 10. Martii 1700. §. Non enim implicat, coram eodem. Sicuti non repugnat, quod exiſtente exempta Eccleſia, non ſint exemptæ Capellæ ab ea dependentes cum ab exemptione capitis neceſſario inferri non poſſit ad exemptionem membrorum, ut ratiocinatur Rot. in d. Firmana §. Parum reſra-

ganie. Et ita in præciſis terminis reſolvit eadem Rot. in Portuen. Jurisdictionis 15. Aprilis 1712. §. Hinc non relevabant, & in eadem ſuper Cenſuris, & Attentatis ejusdem diei §. De Attentatis, cor. bon. mem. Card. Priol.; ubi firmatum fuit, quod nulla eſt implicancia, quod aliqua Parochia ſe extendat ad partes diverſorum Territoriorum, quodque eo caſu Parochus pro ea parte, quæ uni Episcopopo ſubſiſt, teneatur recognoscere illius Jurisdictionem, & pro alia illam alterius, cujus eſt Territorium, cum approbatio ad Curam animarum ab uno Episcopopo reportata latius patere non poſſit, quàm pateat ejus Dioceſis, cum extra illam tanquam privata perſona conſeatur: Quam ſententiam probavit etiam Sac. Episcoporum, & Regularium Congregatio in Peruſina die 22. Junii 1708. relata in d. Portuen. ſuper Cenſuris, & Attentatis d. §. De Attentatis autem, in fin.

Ad contrariam verò obſervantiam, ſuper qua fundatur Votum Illuſtriſſimi D. Episcopopi, dicebam, quod duplici motivo excluſa remanebat illius virtus in caſu noſtro, primo namque, quod, præſuppoſito, quod idem Territorium, ad quod ſe extendunt prædictæ Tres Parochiæ, pertineat ad Dioceſim Pistorien., & conſequenter, quod Perſonæ in eo degentes ſint oves propriæ Episcopopi Pistorien., de quibus rationem reddere tenetur Supremo Judici, nulla poteſt dari præſcriptio, aut obſervantia, per quam ille excluſatur à vigilantia ſuper dictis, ovibus ſibi commiſſis, & ab actu examinis, & approbationis Parochi, qui illarum curam ſubalternam gerit, cum iſte ſit actus inadmicibilis ab Episcopopo, ut probavi in ſine Voti clar. mem. Cardinal. Sperelli infra allegandi.

Item quia obſervantia prædicta proceſſit ex maniſeſto Juris errore, cum Episcopopi Pistorien., & Capitulum Sede vacante non curaverint in examine, & approbatione dictorum Parochorum ſeſe ingerere, quia conſultus ſu. per hoc dubio memoratus Cardinalis Sperellus à ſemper recol. mem. Episcopopo Gherardo, & inſimul à noſtro Capitulo, tempore, quo in Romana Curia Advocacionis munus exercebat, reſpondit, hujusmodi approbationem, & examen ſpectare ad Episcopopum Praten. ut in ſuo Voto per Me impreſſ. primo Tom. Dec.

Unde cum maniſeſtè pateret ex rationibus ſupra deductis, & poſſimè propter Oraculum Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, & Sacræ Rotæ, quæ hunc punctum in ipſis terminis definiſerunt, ſententiam ejusdem Cardinalis Sperelli quoad hoc non ſubſiſtere, conſequenter etiam obſervantia, quæ ab hujusmodi Juris errore promanavit, rueri oportebat, ex traditis per Gemm. in cap. Episcoporum, num. 19. de p. ſcript. in G. Rot. dec. 295. n. 4. & 5. cor. Coccin. & in rec. dec. 221. n. 10. pari. 13.

Quamvis autem Sapientiſſimorum Judicum Votum ſuper ſecundo, & tertio ex punctis ſupra examinatis, nobis contrarium, venerari, ut par erat, non abnuerim, nihilominus, ut ingenuè fatear, meus intellectus acquieſcere omnino non potuit reſolutioni, nia-

maximè super tertio ex iisdem puniis propter rationes, & auctoritates superius deductas quæ ineluctabiles meo iudicio videbantur.

Jo: Jacobus Scarfanti Canonici Pistorien.

56 POST hæc, proposita fuit Causa prædicta in Sac. Congregatione Concilii sub die 2. Augusti 1721., & Patribus contra Laudum non reclamantibus, prodit Rescriptum Dilata., & ad Secretarium juxta mentem; ac deinde sub die 2. Octobris iterum proposita fuit, ac in solito folio R.P.D. Secretarii fuit extensum ad mentem d. Sac. Congregationis illius doctissimum Votum, quod hic adnectitur.

Pistorien., & Praten.

Proposita fuit hæc Causa in Congregatione habita die 2. Augusti 1721. cujus Folium una cum Scripturis tunc distributis, poterit ab EE. VV. benignè juxta morem resummi. Tunc autem nulla fuit capta resolutio, sed rescriptum fuit ad Dominum Secretarium juxta mentem, & mens fuit, quod, licet Laudum, ab Episcopo prolatum bonis rationibus innixum esse videretur, & signanter cum editum fuisset juxta normam iniunctam In suffragio pro veritate exarato à clar. mem. Cardinali Sperellio, dum Advocati munere fungebatur in Urbe, necessarium nihilominus visum fuit, quod ante Laudi approbationem nonnulla explanarentur; cum etenim ad rami-tes suffragii mox memorati Cardinalis Sperellii, Episcopus in Laudo prolatum cœsusserit, ad Ordinarium Pratensem, privativè quoad Pistoriensem, spectare Jurisdictionem super Parochos trium Parochialium Civitatis Prati, habentes Populum in Diocesi Pistoriensi, & ad eum pertinere illorum approbationem, institutionem, & punitionem, quatenus in exercitio Curæ animarum delinquent, remanente de cætero eodem Populo, exceptis iis, quæ pertinent ad Curam animarum, sub Jurisdictione Ordinarii Pistoriensi, ad præcavendas futuras lites, operæ pretium existimatum fuit, ante Laudi approbationem pendere, ad quem ex dictis Ordinariis, hoc est, an ad Pratensem, vel ad Pistoriensem, pertineat examen quoad Status liberos eorum Parochianorum, qui degunt extra Civitatem, & qui subduntur Parochiis in Civitate existentibus, ad quem pariter ex ipsis Ordinariis pertineat executio dispensationum Matrimonialium, cognitio de Matrimonialibus Causis, judicandi facultas in Causis dependentibus à Cura animarum, aut à Jure Parochiali, puta si ageretur de puniendis Concubinariis, vel de Quarta Funerari, & consimilibus rebus.

Ut autem mens Sac. Congregationis plenè adimpleretur, novas dedi Literas Episcopo, qui fuit in sensu, quem tamen EE. VV. iudicio submisit, quod omnia supra recensita pertinere deberent ad Episcopum Pistoriensem, hujusque assertionis bina possunt esse fundamenta. Alterum est, quod in sæpè citato suffragio clar. mem. Cardinalis Sperellii dictum quidem fuit, quod Parochi existentes in Civitate Prati, seu Parochialem Ecclesiam in-

Tom. II.

dicta Civitate habentes, poterant suam Jurisdictionem exercere in Parochianos suæ Parochiæ subiectos, non obstante quod degant extra Civitatem Prati, non nisi quia Innocentius Papa X., qui Oppidum Prati in Civitatem, & Collegiatam in Cathedralem erexit, quique novæ Cathedrali pro Civitate, & Diocesi assignavit Oppidum Prati, nullum voluit asserere præjudicium Parochis, quin ipsi suam Jurisdictionem possent exercere in Parochianos, quamvis extra mœnia Prati degentes; dictum ulterius fuit in eodem suffragio, quod Episcopus Pratenfis poterat Jus suum in dictos Parochianos extra Civitatem degentes exercere in his, quæ pertinent ad exercitium Curæ Parochialis, sed eodem contextu dictum est, quod exceptis pertinentibus ad Curam Animarum, Populus degens extra mœnia, tanquam de Pistoriensi Diocesi, in delictis, & in actis Judicialibus, subiectus esse debebat Episcopo Pistoriensi; quo stante, si Jus Episcopi Praten. est ad Curam animarum restrictum, & ulterius si Jus Episcopi Pistorien. exercitum respicit Jurisdictionis, ad Episcopum Praten. spectare debet Parochorum approbatio, institutio, & punitio, si in exercitio Curæ animarum delinquant, ut dictum fuit in Laudo ab Episcopo prolatum, & de Juribus Episcopi Pistorien. esse debet examinare status liberos, exequi dispensationes Matrimoniales, cognoscere de Matrimonis, judicare in Causis, in quibus opus est punire Concubinos, aut de Quarta Parochiali ferre iudicium, cum omnia hæc ad Jurisdictionem Episcopalem, siue voluntariam, siue contentiosam sint referenda, quæ Jurisdictio non ab alio, quam ab Episcopo Pistorien. in dictos Parochianos exerceri potest, utpote in sua Diocesi manentes.

Alterum fundamentum est; quod Episcopus in sua nova Epistola, cum à me fuisset interrogatus, ad quem juxta observantiam spectaret ordinatio Clericorum degentium in illa parte Parochiarum, quæ est extra Civitatem Praten., respondit, observantiam stare pro Episcopo Pistorien., in quo rerum statu applicabilis videtur dispositio Texti in cap. Nullus, de Parochiis, ibi: nullus Episcopus alterius Parochiam judicare presumat. Nam, qui eum ordinare non potuit, nec judicare potest. Probat hic Text. ad eum spectare, facultatem exercendi potestatem Ordinis, uti adnotavit Fagnan. num. 2., & in eodem Textu Papa argumentatur à minori ad majus, quasi dicere voluerit, si Episcopus non potest ordinare, licet Ordo sit voluntarie Jurisdictionis, multo minus poterit judicare, cum iudicium referatur ad Jurisdictionem contentiosam, ut adnotavit Abb. in d. Textu, num. 2. & prosequitur Pirbing. ad lib. 3. Decretal. tit. 29. de Parochiis §. 4. num. 15. quo circa, si Episcopus Praten. non potest ordinare Clericos in dictis locis degentes, & eorum Ordinatio est de iuribus Episcopi Pistorien., ejusdem Episcopi Pistorien. esse debet etiam facultas actus prædictos exercendi, utpote ut plurimum referibiles ad Jurisdictionem contentiosam.

His stantibus, dignabuntur EE. VV. decernere

F f

An,

An, & quomodo Laudum fit approbandum in casu &c.

- 58 Die 2. Octobris 1721. Sac. Congr. Concilii respondit

Laudum esse approbandum, & quoad petitionem declarationem recurratur in casibus particularibus.

- Quamvis verò Sac. Congregatio se abstinentur à declaratione prædicta ex motivo, quòd eadem completi non poterat omnes casus, qui circa præmissa contingere poterant, & quia jam generaliter satis provilum fuerat in Laudo, in quo plena, & omnimoda voluntaria, & contentiosa jurisdictio in toto Territorio extra Civitatem Prati, etiam circa murorum ambitum usque ad flumen Ristentii, declarata fuit favore Episcopi Pistorien., & ulterius additum, non licuisse, neque licere Episcopo Praten., vel ejus Vicario, & Sede Vacante, Vicario Capitulari, ullos actus neque publicæ, neque privatæ, neque voluntariæ, neque contentiosæ Jurisdictionis inibi exercere, excepta tantummodo Cura animarum, & Sacramentorum administratione Parochianorum Cathedralis, Sanctissimæ Trinitatis, & S. Marci extra Civitatem Prati degentium; Nihilominus, ut in præinserto Voto firmatur, actus in eodem recensitos, aliosque per similes spectare credimus ad Episcopum Pistoriensem, cujus est Diocesis, & Populus in ea degens, & signanter cognitio Causarum Matrimonialium, quæ non solum ad Jurisdictionem, sed etiam ad Dignitatem Episcopi spectant *Loiser. de Re Benefic. lib.1. quest.24. num.194., & in ejus sequelam etiam executio Dispensationum Matrimonialium, & examen liberi status, dispensatio à Denunciationibus, quæ omnia ad dictam Jurisdictionem Episcopi Ordinariam spectant Barbof. de Jur. Eccles. lib.1. cap.10. §.4. num.134. & §.6. num.182. & segg. & de Potesf. Episcop. part.1. tit.1. numer.10. ac multo magis Ordinatio Clericorum Gloss. in cap. Dilectus, in V. de lege ff. de offic. Ordinari. & concessio Literarum Dimissio-
61 sorialium pro Ordinibus ab alio Episcopo recipiendis Barbof. de Jur. Eccles. lib.1. cap.10. num.111. & 112. Rot. cor. Zarati. dec.10. numer.20. dec.21. num.32. & dec.70. n.36. & 57. part.13. rec. approbationes Confessariorum.
62 ad audiendas Sacramentales Confessiones Rot. penes Possb. de Manut. dec.310. num.3. coram Zarati. d. dec.10. num.19. & dec.22. num.2.
63 part.7. rec. erectiones Ecclesiarum, Monaste-*

riorum, & Confraternitatum, ad Text. in cap. Nullus omnino. quest.7. Rot. coram Royas dec.111. num.2. & dec.7. num.1. part.13. recent. Quæ omnia pertinere ad Ordinariam Jurisdictionem plenè firmavit Rot. in Leodien. Jurisdictionis 15. Martii 1700. §. Clarior, coram Eminentissimo Scotio. Ac generaliter Inquisitio, & coercitio omnium scelerum, & exercitium cæterorum actuum, ad voluntariam etiam, & contentiosam Jurisdictionem, & ad merum, & mixtum imperium spectant, cum admissa situatione Territorii in Diocesi, resultet de consequenti, quòd Episcopus, cujus est Diocesis, habeat universalem, & independentem Jurisdictionem super ovis in suo Territorio, five Diocesi depascentibus, ac super omnes Ecclesias inibi existentes, ut sunt Text. aperti in cap.1. & cap. Conquerente, de offic. Ordinari. cap. Cum Episcopus, eod. tit. in 6. cap. Cum persona, de privileg. in 6. Can. omnes Bassica 16. quest.17. Trident. sess.24. de reform. cap.20. Gonzal. ad d. cap.1. num.6. de offic. Ordinari. Parbof. de Pot. Episc. cum cæteris plenè congestis per Rot. in Giennen. Adjutorum 13. Februarii 1702. §. Pro enim adstruendo, cor. Molines Decano. Mantica. dec.251. num.4. Card. de Jurisdiction. disc.1. num.18. & disc.2. num.14. & in Summar. num.50. Rot. in Leodien. Jurisdictionis super bono Jure 29. Aprilis 1701. §. Circa quod, & in eadem super Manutentione ejusdem diet §. Habet siquidem, coram bon. mem. Priolo.

Jurisdiclio verò Episcopi Praten. juxta tenorem Laudi, & ad censuram Juris, nè in uno, eodemque Territorio duo sint capita, quod Jura abhorrent, debet solummodo circa jus, quod habent Parochi in suos Parochianos, restringi, quod, ut docet Abb. in Rubr. de Paroch. & alien. Parochian. n.2., in sequentibus actibus consistit, nempe, ut Parochiani diebus festis audiant Missam in Parochia, secundò ut Sacramenta percipiantur in Ecclesia Parochiali, & ut Parochiani ibi sepeliantur. Item in præstatione Decimarum. Item in Oblationibus faciendis; sequitur Roman. conf.356. in princ. & post alios concordantes Barbof. de Paroch. part.1. cap.12. num. ult. Cad. de Luc. cod. tract. disc.1. num.8. Panimoll. dec.5. d. annot.1. num.2. & magistraliter explicavit Rot. dec.552. d. n.3. ad 10. part.5. rec. quæ est dec.2089. cor. Coccin-

Jo: Jacobus Scarfausoni.

F I N I S

DECISIONUM, & VOTORUM TOMI SECUNDI.

I N D E X R E R U M , E T V E R B O R U M ,

Quæ in TITULIS, & ANIMADVERSIONIBUS,
nec non in DECISIONIBUS, & VOTIS DECL-
SIVIS hujus SECUNDÆ PARTIS continentur,

A

A B B A S .

QUO concessus fuerit Abbati-
bus usus Pontificalium, *Ani-
madv. ad tit. 2. lib. 3. n. 2. pag. 13.*
Quid significant Pontificalia or-
namenta, remissive, *ibidem. nu-
m. 13.* pag. 13.
Abbatibus uti non possunt Pon-
tificalibus Insignibus, nisi privilegium clarum
ostendant, *ibidem num. 4.* pag. 13.
Quomodo contradistingatur Baculus Epis-
copalis ab illo Abbatiali, *ibidem n. 5. pag. 13.*
Abbatibus exempti Baculum gestare consu-
verunt absque velamine, *ibidem n. 7. pag. 13.*
Benedictio solemniter super Populum, & fa-
cultas conferendi primam Tonsuram, & mi-
nores Ordines, non competit Abbatibus ex
usu Pontificalium, *ibidem num. 8.* pag. 13.
Facultas benedicendi Populo non competit
Abbatibus, nisi in propriis Ecclesiis, sibi ple-
no Jure subjectis, & de ratione, *ibidem n. 9.*
& 10. pag. 13.
Neque etiam presente Episcopo, *ibidem
num. 11.* pag. 13.
Quæ circa usum Pontificalium sint permis-
sa, & respective prohibita Abbatibus, remis-
sive, *ibidem num. 12.* pag. 13.
Usus Pontificalium an veniat in generali
communicatione privilegiorum, *ibidem nu-
mer. 13.* pag. 13.
Idem usus Pontificalium competit etiam Ab-
batibus Titularibus, & illis, qui fuerunt Ab-
bates auales, & post officium remanent sub
gubernio Abbatis Monasterii, & quando, *ibi-
dem num. 14. & 15.* pag. 13.
Abbatibus Regulares non nisi in tribus anni
Solemnitatibus possunt Pontificalia exercere,
ibidem num. 16. pag. 14.
Quæ sint illæ Solemnitates, *ibidem num. 17.*
& 18. pag. 14.
Quomodo licitus sit usus Pontificalium Præ-
latis inferioribus Secularibus, illum ex privi-
legio habentibus, *ibidem num. 19.* pag. 14.
Mitra, quibus utuntur Abbates exempti,
non debeat esse cum laminis argenteis, vel
gemmis, sed tantum auriflatis, *ibidem nu-
mer. 20.* pag. 14.
Non exempti verò uti debent Mitra simpli-
ci, alba, & plana, *ibidem num. 21.* pag. 14.
An, & quando Abbates Diocesani Syno-
dis, sive Provincialibus, sive Diocesanis in-
teresse debeant, *ibidem n. 24. & seqq. pag. 14.*

Tom. II.

Si Monasterium habeat Curam animarum,
sufficit, quod ad Synodum accedat Vicarius,
qui eandem curam exercet, *ibidem n. 27. pag. 15.*
Privilegium, quod habebant Abbates Or-
dinis Cisterciensis consecrandi Altaria in
quibuscumque Locis, sive limitatum à Gregor. XIII.
ad Loca, dicto Ordini subiecta, cum facul-
tate consecrandi etiam Calices, pro usu ta-
men dictorum Locorum, *ibidem num. 28. pag. 15.*
Sicuti limitatus est iisdem Abbatibus usus
Pontificalium, ut ea exercere non possint ex-
tra Ecclesias sui Ordinis, sine licentia Ordini-
arii Loci, *ibidem sub eodem num. 28.* pag. 15.
Idem Indultum consecrandi Calices habent
Abbates Cassinenses cum eadem restrictione,
ibidem num. 29. pag. 15.
Privilegium, indistinctè concedens Abbatibus
facultatem consecrandi, & respective ben-
edicendi Campanas, & alia Vasa Sacra, &
Vestes, intelligendum est pro usu suarum Ec-
clesiarum, *ibidem num. 30.* pag. 15.
Ap. & quando in communicatione gene-
rali privilegiorum Cassinensium, & Cister-
ciensium, veniat etiam facultas consecrandi
Vasa Sacra, in quibus Sacra Unctio adhibe-
tur, *ibidem num. 31. & 32.* pag. 15.
Hujusmodi privilegium delegari non potest
Vicario Generali, *ibidem num. 33.* pag. 15.
Neque Abbates possunt illud delegare al-
teri etiam sui Ordinis, non habenti usum
Pontificalium, *ibidem num. 34.* pag. 15.
Indultum amplissimæ communicationis de
privilegiis concessum fuit à Sede Aposto-
lica anno 1712. Congregationi Vallis-
Umbrosæ, *ibidem num. 35.* pag. 15.
Ad Abbatem Commendatarium alicujus Ec-
clesiæ Regularis, habentem Jura Episcopalia,
spectat in eadem Ecclesia usus Pontificalium,
privative quoad Abbatem Monasterii, *ibidem
num. final.* pag. 15.
Presente Episcopo Diocesano, ubi locum
habere debeat Abbas in loco sue Jurisdic-
tionis, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. num. 31.* pag. 62.
Ubi pariter sedere debeat tam in Synodo
Diocesana, quam in Concilio Provinciali,
& quibus Insignibus uti valeat, *ibidem nu-
mer. 32.* pag. 63.
Abbates, habentes usum Pontificalium,
preferendi sunt Commendatariis, & Cano-
nicis, quando incedunt uti singuli: secus au-
tem, si collegialiter, *ibidem num. 33.* pag. 63.
Abbas, suspensus à Pontificalibus, non cen-
setur suspensus à celebratione Missæ, juxta

F f 2 Ri.

Ritum communem, *tit. 10. lib. 3. u. final.* pag. 74.
Vide in *Verb. Prælati Inferior.*

ABBATISSA.

Abbatissæ etiam hodie utuntur Baculo cum velamine, seu fudagio appenso, *Animadv. ad tit. 2. lib. 3. n. 6.* pag. 13.

ACCEPTATIO.

Qui acceptavit conditiones, sibi oblatas, non potest deinde contra propriæ acceptationis factum venire, *dec. 31. num. 13.* pag. 108.

ACTOR.

Reo ab observatione Judicii absoluto, non potest Actor iterum agere, nisi refectis expensis, *dec. 57. num. 1.* pag. 206.

ACTUS.

Interpretatio semper fieri debet, ut actus substatueatur, *tit. 8. lib. 3. num. 36.* pag. 59.

Quando actus auctoritate Apostolica confirmatur, signum est, quod absque illa non erat validus, *Animadv. ad tit. 11. lib. 3. numer. 10.* pag. 81.

Actus quando censetur ad aliquem primario spectare, *Animadv. ad tit. 2. lib. 4. numer. 23.* pag. 118.

Qui dicantur actus necessarii, & qui ad illos referantur, *ibidem num. 28. & seqq.* pag. 119.

Ad hoc ut actus contrarius aliquem afficiat, concurrere debet scientia, & patientia illius, *dec. 13. num. 33.* pag. 47.

Actus præcedentes declarationem recipiunt à posterioribus, *dec. 31. num. 12.* pag. 108.

Actus negativi, & æquivoci, in nulla consideratione habendi sunt, præsertim in consilio aliorum, *dec. 35. num. 34.* pag. 129.

Actus semper refertur ad jus, & titulum, de quo constat, *ibidem num. 35.* pag. 129.

Actus precario nomine gesti, adscribuntur Principali, qui illos commisit, *dec. 60. numer. 33.* pag. 222.

In actibus, provenientibus à causa universali, attenditur potius causa, quam actuum exercitium, *ibidem n. 46.* pag. 223.

ACTUS FACULTATIVUS.

Ex actibus facultativis non inducitur obligatio, *Animadv. ad tit. 6. lib. 4. sub numer. 149.* pag. 149.

Sola possibilitas præcedentis tituli operatur, ut actus gesti non dicantur facultativi, sed necessarii, *dec. 19. num. 6.* pag. 73.

Ex actibus facultativis pullum jus, nec quasi possessio acquiritur, *dec. 33. n. 54.* pag. 118.

Limita quando concurrit prohibitio, & acquiescentia, *ibidem num. 55.* pag. 118.

Facultatis præsumptio excluditur ex pluralitate actuum, per longissimum tempus contrinatorum, *ibidem num. 72.* pag. 120.

Quoties dubitatur, an aliquid gestum fuerit ex voluntate, vel potius ex obligatione, recurrendum est ad conjecturas, *decis. 46. numer. 3.* pag. 163.

In iis, quæ Cultum Divinum, & Causam piam respiciunt, actus præsumitur gestus animo se in futurum obligandi, quamvis initium fuerit facultativum, *ibid. num. 4.* pag. 163.

Qui fateatur errorem in aliquo actu, fateatur etiam obligationem illum exercendi, *ibidem num. 15. & 16.* pag. 165.

Supplicare pro reintegratione, gratias agere, pati multam, excludunt materiam facultativam, *ibidem num. 17.* pag. 165.

Excluditur facultativitas, quando actus originem trahit à participatione emolumentorum, & est ad illa correlpectivus, *ibidem num. 18.* pag. 166.

Require in Verb. Manutentio.

ADJUNCTI.

In quibus Capitulis locum habeat dispositio Conciliaris, quod Episcopus in Causis Criminalibus Capitularium procedat cum Adjunctis, *Animadv. ad tit. 12. lib. 4. num. 22.* pag. 189. *dec. 14. num. 1. 2. & 28.* pag. 49.

Privilegium Adjunctorum amittit Capitulum, si per centenariam negligeret illo uti, *ibidem num. 25.* pag. 189.

Item cessat, quoties totum Capitulum delinqueret, *ibidem num. 26.* pag. 189.

Multoque magis, si excessus, & criminalis commissæ essent in contemptum ipsius Episcopi, *ibidem num. 27.* pag. 189.

Hoc tamen casu non potest ipsemet Episcopus esse Juxta pro injuria, sibi à Capitularibus illata: & ad quem Causæ cognitio devolvatur, *ibid. num. 28. & seqq.* pag. 189.

In discordia Episcopi, seu alterius Judicis, ab eo deputati, eligendus est tertius ex eodem Capitulo, *ibid. num. 33.* pag. 190.

Adjuncti munus gerunt Consultoris, & Assessoris, *ibid. num. 35.* pag. 190.

Et unus idemque Tribunal cum Episcopo constituntur, *ibid. n. 36.* pag. 190.

Si in principio anni Capitulum non eligit Adjunctos, Episcopus solus procedit, *ibidem num. 37.* pag. 190.

Capitula Italie, ad differentiam illorum Hispaniæ, sunt Ordinariæ Jurisdictioni subiecta, *ibid. num. 38.* pag. 190.

Capitulum Ecclesiæ Lucanæ suavit hoc privilegio Adjunctorum, *ibid. num. 39.* pag. 190.

Quando Episcopus procedere debet cum Adjunctis contra Capitulares, non tenetur illos adhibere ad deputandum Notarium pro conscribendis Actis, *Animadv. ad tit. 14. lib. 4. num. 33.* pag. 206.

Item potest solus eligere Fiscalem, *ibidem num. 34.* pag. 206.

Et locum eligere, ubi velit contra Capitulares ad inquisitionem procedere, *ibid. n. 35. pag. 206. dec. 18. num. 20.* pag. 79.

Nec non Edicta generalia, & præparatoria ad inquisitionem publicare, *ibidem numer. final.* pag. 206.

Ex eo, quod Capitulum per spatium longissimi temporis non petit Adjunctos, magnum insurgit argumentum, quod carebat requisitis ad formam Concilii, *decis. 14. numer. 25.* pag. 53.

Concilium cap. 6. sess. 25. de ref. derogans privilegium, & consuetudinibus, decreto Adjunctorum contrariis, intelligendum est de consuetudinibus, favorabilibus Capitulis, non autem de illis, quæ favent Episcopis, *ibidem num. 27.* pag. 53.

Qualis fuerit in hoc potissimus finis Patrum Sac. Concilii, *ibidem n. 29.* pag. 54.

Reprobanda non est consuetudo, quod Episcopi corrigant, & puniant excessus subditorum absque consilio Capituli, *ibidem num. final.* pag. 54.

ADO.

ADOPTIO.

Cessante Principis auctoritate, fieri non potest in tertii præjudicium, *dec.42. n.33. pag.149.*

ÆQUIPARATA.

Æquiparatorum natura est, ut habeant inter se similitudinem, *dec.23. n.22. pag.84.*

Regula de æquiparatorum natura quando procedat, *dec.41. n.9. pag.142.*

ÆTAS.

Vide in Verb. Canonici quoad ætatem, aliasque qualitates, à Lege, seu fundatione requisitar, & Dignitates quoad ætatem.

ALBA.

Vide in Verb. Missa quoad Vestes Sacerdotales.

ALIENATIO.

Alienationes, & Electiones dicuntur actus necessarii, in quibus non requiritur omnium consensus, sed sufficit consensus majoris partis, *Animadv. ad tit.2. lib.4. sub n.30. pag.119.*

Quoties alienationi resistit expressa, & particularis Juris prohibitio, non sufficit ad præscriptionem quadragenariam cum titulo putativo, *dec.60. num.42. pag.223.*

ALTARE.

Debet esse lapideum, & ab Episcopo consecratum *tit.1. lib.3. num.19. pag.3.*

Altare unde sic dicatur, & quod duplex sit, *ibid. num.20. pag.3.*

Quo respicere debet, saltem de consilio, Altare majus in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, *ibid. num.25. pag.3.*

Minora Altaria, & Oratoria, quaslibet Mundi partes possunt respicere, *ibid. n.26. pag.3.*

Altare, in quo fit Missæ Sacrificium, tribus mappis debet esse coopertum, licet satis sit, ut altera ex duabus duplicetur, *ibidem num.27. pag.3.*

Prædictæ Mappæ est solum de convenientia quod ab Episcopo benedicantur, *ibidem num.30. pag.3.*

Anterior pars Altaris vestiri debet Pallio, quod Officio currenti conveniat; sed hoc à Rubricis non præscribitur sub gravi culpa, *ibidem num.31. pag.3.*

Solummodo in Feria VI. majoris Hebdomadæ remanet spoliatum, & quid significet, *ibidem num.32. pag.3.*

Qui Altari servit, de Altari vivere debet, *dec.34. num.1. pag.121.*

Supple in Verb. Petra Sacra.

ANNIVERSARIORUM.

Emolumenta, provenientia ab Anniversariis, & Festis, æqualiter lucrantur Dignitates, ac Canonici, *tit.3. lib.4. num.31. pag.122.*

Capitulum, cui legatum fuit prædium cum onere celebrandi Anniversarium pro anima Testatoris, satisfaciendo cantando unicam Missam, præmissis uno Nocturno Defunctorum, *tit.15. lib.4. n.20. pag.208.*

Etiamsi relictum fuerit Officium Mortuorum, *ibidem n.21. pag.208.*

Libertum est cuilibet Anniversaria, & onera Missarum in qualibet Ecclesia, sibi bene visa, relinquere, *dec.9. num.2. & 16. pag.32.*

ANNULUS.

Annulus deferre non possunt Presbyteri simplices, neque in Missa, neque extra Missam, & sub qua pœna, *tit.2. lib.3. num.35.*

mer.35.

Doctores, aliique in Dignitate constituti, possunt annulum deferre extra Missam, non tamen in Missa, nisi ex privilegio, *ibidem. num.36. pag.10.*

Licet tamen est annulum aureum abique gemma deferre Prothonotariis honorariis celebrantibus, *ibid. n.37. pag.10.*

ANTECEDENS.

Qui vult antecedens, vult etiam consequens, ad quod tendit illud antecedens, *dec.12. num.8. pag.43.*

ANTECESSOR.

Præjudicium non potest suo Successori in iis, quæ Jure proprio ad eum spectant, *dec.43. n.17. pag.155.*

APPELLATIO.

Ad quid teneatur Appellans, *dec.26. num.1. pag.91.*

Datur Appellatio à denegata executione Literarum Apostolicarum, *dec.42. n.9. pag.146.*

Idem practicitur, ubi denegatur executio obligationis Cameralis, *ibid. n.10. pag.146.*

AQUA BENEDICTA.

Diebus Dominicis fit per Sacerdotem celebrantem aspersio Aquæ Benedictæ: & quæ hac occasione sint servanda, *tit.9. lib.3. num.4. pag.65.*

Si prima Dignitas Collegiata usum Pontificalium habens, Missam Pontificaliter decanet, prædicta Aspersio fieri debet, non ab ipsa, sed ab aliquo Capellano cum Cotta, & Stola in medio duorum Acolytorum, *ibid. num.5. pag.65.*

Ad illam autem spectat, si non habeat usum Myrræ, dictam Functionem explere cum Pluviali, & Ministris, *ibid. n.6. pag.65.*

Quæ servanda sint, quando Aquæ Benedictæ aspersio fieri debet præsentem Episcopo, *ibid. n.7. pag.65.*

Canonici asperguntur sigillatim, & à quacunque parte Chori incipiatur, *ibid. n.8. pag.65.*

Aspersio verò Capellanorum, & Populi fit unico ductu in circulum, *ibid. n.9. pag.65.*

Canonici recipere debent asperisionem Aquæ Benedictæ detecto capite, & parum inclinati, *ibid. n.10. pag.65.*

Illà Aspersio, cum fervore in Deum recepta, valet ad remissionem peccatorum venialium, *ibid. num.11. pag.65.*

Item ad pellendos corporis morbos, *ibid. num.12. pag.65.*

Terminata Aspersione, Celebrans ad infinitum gradum Altaris dicit Orationem: & deinde accepto Manipulo, & Casula, incipit Missam, *ibid. num.13. pag.65.*

In aliis verò Festis Dignitas, seu Canonicus, omiſſa aspersione Aquæ Benedictæ, procedit ad Altare cum Ministris, & Presbytero Assistente, si ad sit consuetudo, *ibidem num.14. pag.65.*

AQUAVIVA.

Terra Aquævivæ erat olim Civitas, & habebat proprium Episcopum, *dec.1. n.1. pag.2.*

Quam Jurisdictionem habet Archiepiscopus Aquævivæ, *ibid. n.4. & 8. pag.2.*

An eadem Jurisdictione procedat ex delegatione, vel ex legitimo titulo, *ibid. num.12. pag.2.*

Præ.

Prædicto Archipresbytero competit intitu-
latio Ordinarii, *ibidem* num. 16. pag. 3. Con-
tra num. 37.

Illius Jurisdicção restringitur ad solam Ec-
clesiam Aquævivæ, & ad Clericos, & Bene-
ficiatos, *ibidem* infervientes, *ibidem*. n. 17.
18. & 39.

Civitas Aquævivæ ubi erat, *ibidem* nu-
mer. 34.

ARBITER, ET ARBITRATOR.

Arbiter, compromissi limites transgredien-
do, nulliter agit, *dec.* 58. n. 20. pag. 211.

Arbiter declarare potest etiam super accen-
sorilis, & dependentibus à titulo, enunciato
In Compromisso; maximè quando ibi expre-
ssa commodè nequeunt alio modo determina-
ri, *ibid.* num. 21. & 25.

Arbiter quando censetur etiam Arbitrator,
& amicus Compositor, *ibid.* n. 23. pag. 212.

Arbitrator potest controversiam compone-
re ex bono, & æquo, etiam excedendo ali-
qualiter terminos Compromissi, *ibidem* nu-
mer. 24. pag. 212.

ARCHIDIACONUS.

Archidiaconus Cathedralis computatur in-
ter Dignitates, Curam animarum habentes,
tit. 8. lib. 4. num. 15. pag. 160.

Et ideo attingere debet annum vigesimum
quintum, & esse Doctor In Theologia, vel
Jure Canonico, *ibidem* num. 16. pag. 160.

Hodie verò, quia ejus Jurisdicção est ex-
tincta, sufficit, quòd ætatem habeat viginti
duorum annorum: nec obligatur Doctoralem
gradum assumere, *ibidem* n. 17. & 18. pag. 160.

ARCHIEPISCOPUS.

Ubi nullus alius adeit proprius Episcopus,
Jurisdictionem habet, tam Archiepiscopalem,
quàm Episcopalem, *dec.* 1. num. 27. pag. 3.

Vide in Verb. *Crucis delatio.*

ARCHIVIU.

Libri, seu Scripturæ, conservatæ in Ar-
chivio Capituli, si sint rogitu Notarii mu-
nitæ, probant etiam contra tertium, *tit.* 16.
lib. 4. num. 15. pag. 215.

Si verò conscriptæ sint per Canonicos, pro-
bant solum contra Capitulares, & ab ipsis
non possunt impugnari, *ibid.* n. 16. pag. 215.

Scripturæ, extractæ ex Archivio privato,
quoad non subditos, non probant, *dec.* 31.
num. 33. pag. 4.

Archivium privatum Capituli nullam pro-
bationem facit favore ipsius Capituli contra
tertium, *dec.* 43. num. 14. pag. 155.

ARGUMENTUM.

Valet argumentum ab augmento ad dimi-
nutionem, & è converso, *tit.* 11. lib. 3. sub
pag. 80.

Valet argumentum à simill, *dec.* 29. nu-
mer. 21. pag. 103.

Fallit in rebus separatis, & in calibus,
etiam in minimo inter se dissidentibus, *ibid.*
num. 22. pag. 104.

De argumento ducto ab *Auth. multo magis*
Cod. de Sacros. Eccles. *dec.* 42. n. 24. pag. 148.

In Concessionibus, Sententiis, & Contra-
dictibus, quando valeat argumentum à contra-
rio sensu, *dec.* 45. num. 12. & 13. pag. 161.

ARTICULUS.

Non dicitur dubius, quando pluries decli-

sus fuit per Rotam, & Sacras Congregationes,
dec. 16. num. 25. pag. 63.

ATTENTATA.

Quomodo procedendum in Attentatis, quæ
non ex culpa positiva, sed ex ignorantia,
& erronea credulitate committuntur, *dec.* 21.
num. 20. & 21. pag. 79.

ATTESTATIO.

Facta ab uno ex Ministris Capituli, proba-
tionem non facit ad illius favorem, *dec.* 16.
num. 16. pag. 62.

Attestatio simplex Notarii, quæ non fit de
actu, coram se rogato, nullum probationis
gradum constituit, *dec.* 49. num. 6. pag. 171.

Vide in Verb. *Testis.*

B

BALDACCHINU.

Baldacchini ejus denotat externam Jurisdic-
tionem, *tit.* 8. lib. 3. num. 13. pag. 57.

BENEFICIA ECCLESIASTICA IN GENERE.

Beneficia simplicia obtrinentes in Parochia-
libus non potest Episcopus cogere ad servien-
dum Ecclesiæ per se, vel per substitutum,
Animadu. ad *tit.* 11. lib. 3. num. 5. pag. 81.

Sicuti pariter non potest idem Episcopus
adjungere Beneficio onus celebrationis Missæ
aliquando in hebdomada, si non constet de
obligatione, *ibidem* num. 7. pag. 81.

Quod nec valet facere Visitator Apostoli-
cus, nisi habeat ad hoc speciales facultates,
ibidem num. 8. pag. 81.

Ad Beneficia simplicia sufficit scire legere,
tit. 9. lib. 4. n. 1. pag. 167.

Publicè interest, ut plures ex pingu-
bus Beneficiis alantur, *tit.* 15. lib. 4. num. 66. pag. 210.

Gratiæ expectativæ sublatæ sunt à S. Conc.
Trid. *ibidem* num. 71. pag. 210.

Pro determinanda qualitate Beneficii, ob
deficientiam Fundationis, recurri debet ad
observantiam, *dec.* 5. num. 9. pag. 15.

Consuetudine, circa statum Beneficii pro-
bata, si de antecedenti statu contrario non
constet, intrat præsumptio, quòd sic pariter
anteactis temporibus fuerit observatum, *ibid.*
num. 11. pag. 16.

Quoties duo Beneficia ex eodem fonte pro-
veniunt, & sunt ejusdem naturæ, obser-
vantia respectu unius suffragatur etiam pro
altero, *ibid.* num. 13. pag. 16.

Impetratores Beneficiorum dicuntur odiosi,
ibid. num. 17. pag. 17.

In materia Beneficiali, & in Judicio præ-
sertim executionis Literarum Apostolicarum,
attendit debet ultimus Status, *dec.* 1. num. 4.
pag. 18. *dec.* 15. num. 3. pag. 55. Amplia *ibid.*
num. 7. & 8. pag. 56.

Quæ requirantur, ut ultimus Status abor-
beat à præcedenti, & bono Jure in peti-
torio, *ibid.* num. 5. pag. 18. *dec.* 15. num. 9. pag. 56.

In Provisione Apostolica attenditur causa,
ob quam principaliter obventa fuit, licet in
supplicatione alix superaddite fuissent, *ibi-*
dem n. 7. pag. 18.

Expressio valoris Beneficiorum Germanicæ
sul.

sufficit quoddam fiat per non excessum in ducatis 24., eaque non indiget justificatione, *decif. 7. num. final. pag. 20. dec. 22. n. 3. pag. 80.*

Ultimius Status attendi debet etiam contra Privilegium Apostolicum, *dec. 15. num. 4. pag. 55.*
Anteriori Statu Beneficii legitime justificatione, non attenditur ultimus Status contrarius, *ibid. num. 5. pag. 55.*

Declarata procedere re integra, ante captam Beneficii possessionem, *ibidem num. 6. pag. 56.*
Enunciativæ non habent vim hujusmodi probationis, *ibidem num. 10. pag. 56.*

Præfettum si sit æquivocæ, vel nimis generales, & prodierint in actibus, qui non doceantur effectuati; & multo magis si in contrarium probetur ineffectus, *ibidem num. 11. 13. & 14. pag. 56.*

Ad hoc ut quis obtinere possit duo Beneficia, unum eis dari solet in titulum, & aliud in Commendam, etiam si ambo sint secularia, *ibid. num. 12. pag. 56.*

Ad constituendam qualitatem Regularitatis, quid requiratur, *ibid. num. 16. pag. 57.*

Triennali possessione Beneficii munitus, tutus est à molestiis tam in possessorio, quam in petitorio, *ibid. num. 18. & 20. pag. 57.*

Neque contra illum admittitur probatio infestationis tituli, *ibid. num. 19. pag. 57.*

Quod procedit etiam in Beneficiis exemptis, reservatis, aut certo generi personarum debitis, *ibid. num. 21. pag. 57.*

Provisio, facta ab alio, quam à Papa, vel ab Ordinario, habentibus legitimam conferendi facultatem, non tribuit titulum coloratum, *ibid. num. 22. pag. 57.*

Quando Provisio, facta à Nuncio Apostolico, tribuat titulum coloratum, *ibidem num. 23. pag. 57.*

Possessio, capta à Seculari de Beneficio Regulari, est nulla, *ibidem num. 25. pag. 58.*

Triennalis possessio, excepta reservatione, clausa in Corpore Juris, aut Simoniaci ingressu, non potest sua possessione privari, *ibidem num. 26. & 27. pag. 58.*

Ubi non concurrat simplex triennalis possessio, sed decennalis, & ultra, præsumitur titulus validus, etiam contra decreta S. Conc. Tridentini, *ibidem num. 28. pag. 58.*

Vigore triennalis possessionis est allegabilis quilibet melior titulus de mundo, *ibidem num. 29. pag. 58.*

An ad hoc, ut possessor triennalis quis dicatur, possit jvari possessione sui Auctoris, & quando, *ibidem num. 30. & seqq. pag. 58.*

Nullitas Gratiz post pacificam triennalem possessionem deduci non potest, *ibidem num. final. pag. 59.*

Gratia si neutri est conditionalis, & quando effectum sortiat, *decif. 20. numer. final. pag. 75.*

Ex clausula, adjecta in Literis Apostolicis vocato Possessore, resultat, Gratiam fuisse simpliciter certo modo, *dec. 22. num. 15. pag. 81.*

Clausulæ si sit ut præferatur, seu alio quovis modo, non suffragantur, ut impetrator extimatur ab justificatione suæ narrativæ, *ibidem num. 16. pag. 81.*

Gratia expicatoriæ, utpote odibiles, non substituentur ex clausulis generalibus, in Lite-

ris Apostolicis appositis, *ibid. num. 17. pag. 81.*

An possit fieri electio, seu præsentatio ad Beneficia Ecclesiastica per Compromissum, & quomodo istud sit faciendum, *dec. 24. num. 8. & 9. pag. 86.*

An Compromissarii ad eligendum, seu præsentandum, uti valeant sortibus, *ibidem num. 10. pag. 86.*

An, & quando locus esse possit sortium usui in electione ad Beneficia Ecclesiastica, *ibidem num. 15. pag. 87.*

Impetrans Beneficium, in cujus pacifica possessione alter existit, gravatur onere rigorosis probationis, *decif. 25. numer. 3. & sequent. pag. 89.*

Unum, & Idem Beneficium nequit ex facto unius personæ pluries vacare, nisi novus titulus acquisitionis superveniat, *ibidem num. 8. pag. 89.*

In Beneficialibus parvificandæ sunt lites, & quare, *ibidem num. final. pag. 90.*

Ad effectum evitandi Gratiz subreptionem, quando sufficiat litis pendentiam narratam fuisse cum clausula *cujus litis statum*, *dec. 40. num. 2. pag. 139.*

Non solet Pontifex suprema sua potestate tollere qualitates, & conditiones Beneficiorum, in limine foundationis appositæ, *dec. 42. num. 21. pag. 148.*

In fundacione Beneficiorum potest solus Episcopus conditiones, & qualitates, etiam Juri contrarias, approbare, *ibid. n. 22. pag. 148.*

Provisiones Beneficiorum non fiunt à Sede, nisi habentibus sufficientia testimonia honestatis, & probitatis vitæ, *ibidem num. final. pag. 153.*

Episcopo, tanquam informato de qualitate Beneficiorum suæ Diocesis, in sui jurisdictioni testanti, est valde deferendum, *decif. 42. num. 5. pag. 158.*

Ultimus Status validior sit per Sententiam, super illius qualitate antecessenter latam, & in Judicatum transactam, *dec. 55. n. 12. pag. 106.*

Beneficiorum collatio est effectus Jurisdictionis, *dec. 59. num. 13. pag. 215.*

BENEFICIA QUOAD INCOMPATIBILITATEM.

Non dicitur incompatibilis cum Canonicali Capellania, quæ non habet onus residentie, nisi causative, hoc est ad effectum lucrandi Distributiones, *Animadu. ad tit. 16. lib. 4. n. 14. pag. 219. dec. 7. n. 8. pag. 220. decif. 31. numer. 5. pag. 122.*

Item excluditur incompatibiliter, quando servitium Capellaniz impleri potest per aliam, *ibidem num. 15. pag. 219. dec. 34. num. 7. pag. 122.*

Residentia præcisa non causatur ex eo, quod non resident inflicta sit poena, *ibidem num. 16. pag. 219.*

Item incompatibilitatem non causant Pensiones, & quare, *ibidem n. 17. & 25. pag. 219.*

De qua tamen opinione plures dubitant, *ibidem num. 18. pag. 219.*

Dispensatus super pluralitate Beneficiorum incompatibilium, licet valeat eodem tempore illa retinere, & possidere, *dec. 7. n. 4. pag. 20.*

Quæ sit natura hujusmodi Dispensationis, *ibidem num. 5. pag. 20.*

Quid teneatur exprimere petens Dispensationem

tionem super retentione Beneficiorum incompatibilium, *ibidem* num. 7. pag. 20.
 Residentiæ causativæ reticentia non causat subreptionem, *ibid.* n. 9. pag. 20.
 Maximè, si dispensatio derogat omnibus, in contrarium facientibus, *ibid.* n. 10. pag. 20.
 Statim ac adepta est possessio secundi Beneficii incompatibilis, vacat primum, *decis.* 22. num. 4. pag. 80. *dec.* 25. num. 6. pag. 89. *decis.* 34. num. 8. pag. 122.
 Quid requirat dispositio *Extravag. Execrabilis, de Præben. in 6. ibidem* num. 5. pag. 80.
 Conclusio, quod obtinens mandatum de immittendo ad Beneficium, nullumque habens impedimentum, quominus possessionem capere poterit, haberi debeat pro possessore, procedit in mandato, obtento ad secundum Beneficium, non ad primum, *ibidem* num. 6. & 7. pag. 80.
 Impetranti Beneficium ob affectionem alterius incompatibilis an, & quando sufficiat iustificare solam incompatibilitatem, *ibidem* num. 8. & 12. pag. 80.
 Predicta *Extravag. Execrabilis de Præben. in 6.* locum non habet nisi in Beneficiis Curatis, Dignitatibus, Personatibus, vel Officiis, *ibidem* num. 10. pag. 80.
 Verior tamen opinio est, quod comprehendat omnia Beneficia, qualitereunque incompatibilia, *ibidem* num. 11. pag. 81.
 In impetratione Beneficii, ad substituendam Gratiam, necesse est iustificare narrativam, ad differentiam collationis, factæ per Papam ratione reservationis mensium, *ibidem* num. 13. & 14. pag. 81.
 Secuta vacatione primi Beneficii ob affectionem secundi incompatibilis, potest illud ab habente Jus conferendi alteri liberè conferri, *dec.* 25. num. 7. pag. 89.
 Ad hoc ut primum Beneficium ob affectionem secundi incompatibilis vacet, necesse est, quod concurrat illius pacifica possessio, *ibidem* num. 9. & 10. pag. 89.
 Distingue, *ibidem* n. 11. & 12. pag. 90.
 Lapsus bimestris post pacificam possessionem secundi Beneficii incompatibilis quare sit expectandus, *ibidem* n. 13. pag. 90.
 Decretum de dimittendo primum Beneficium, non impedit vacationem, jam à Jure inductam per affectionem secundi incompatibilis, *ibid.* num. 18. pag. 90.
 Non possunt obtineri duo Canonicatus, quorum uterque personalem, ac præcisam residentiam requirit, *dec.* 27. n. 1. pag. 92.
 Et si prior non dimittatur intra bimestre à die adeptæ possessionis secundi, Inducitur ipso Jure vacatio utriusque, *ibid.* n. 2. pag. 92.
 Incompatibilitas an excludatur ex generali consuetudine Germaniæ retinendi plures Canonicatus, & Præbendas in diversis Cathedralibus, & Collegiatis, *ibidem* numer. 3. 6. & 7. pag. 93.
 Item an ex particulari Statuto alicujus Ecclesiæ, requirente residentiam causativam tantum, non præcisam, *ibidem* numer. 4. 8. & seqq. pag. 93.
 Vel si, destructa per hostium Irruptionem Cathedrali, vel Collegiata, personalis residentia Impleri nequeat, *ibidem* numer. 5. & 12. pag. 93.

Ex propria confessione retinentis plura Beneficia incompatibilia excluditur bona fides, per quam pœnalis privato, à Jure inducitur, declinari potuisset, *ibid.* n. 11. pag. 94.

Canonicatus non remanet exemptus ab onere residentie ob fructuum modicitatem, *ibid.* num. 13. pag. 94.

Ita pariter ex hac causa non tollitur illius incompatibilitas cum altero, *ibidem* numer. 14. pag. 94.

Lis super secundo Beneficio incompatibilis quando non relevet, *ibidem* n. 15. pag. 94.

Duo Beneficia, æque personalem residentiam requirentia, sunt inter se incompatibilia, *dec.* 34. n. 2. pag. 121.

Quot sint species residentie, & quæ pariat, vel non, incompatibilitatem, *ibidem* numer. 3. & seqq. pag. 121.

Ad mutandam qualitatem perpetuæ residentie in causativam, sufficit cursus 40. annorum, *ibid.* n. 9. pag. 122.

Consuetudine introduci potest, ut duo Beneficia uniformia valeant in eadem Ecclesiâ retineri, *ibid.* n. 10. pag. 122.

BENEFICIA QUOAD INSTITUTIONEM.

Institutio in Beneficiis post Concilium Tridentinum reservari non potest Inferiori ab Episcopo, *Animadv. ad tit. 3. lib. 3. n. 72.* pag. 26.

Habens tamen Jurisdictionem Ordinariam, cum omni moda exemptione ab Episcopo, ea pax est Juris instituendi, *ibid.* n. 73. pag. 27.

Si institutio ab Beneficia pertineat ad Prælatum inferiorem, sive Capitulum, examen super ætate, cæterique requisitis debet fieri ab Episcopo, & ab eo approbati Præsentatus, etiam si ab alio Ordinario approbationem reportasset, *ibid.* n. 74. pag. 27.

Ita pariter si cadat controversia super Jurepatronatus, ea agitari debet coram Episcopo, *ibid.* num. 75. pag. 27.

Institutio, ab Inferiore concedenda, est vera collatio titulum Canonicum tribuens, *ibidem* n. 76. pag. 27.

Inferior, habens Jus instituendi, proponit Edicta, Bullas expedit, & immittit in possessionem, *ibid.* n. 77. pag. 27.

Collatio differt ab Institutione, & quomodo, *tit. 6. lib. 4. num. 5.* pag. 144.

Institutio debetur Præsentato à persona, quæ juxta ultimum statum in quasi possessione præsentandi exiit, *dec.* 55. n. 1. pag. 195.

In Judicio Institutionis habens plures voces quando non præferatur pauciores habenti, *ibid.* n. 2. & 3. pag. 195.

Supple in *Verb. Prælati Inferior.*

BENEFICIA QUOAD PERMUTATIONEM.

Ad permutandum eorum Episcopo Canonicatum de Jurepatronatus, requiritur expressa voluntas Patroni, *tit. 16. lib. 4. n. 45.* pag. 216.

Quando Episcopus approbare valeat permutationem absque consensu Patroni, *ibid.* n. 45. & 47. pag. 216.

BENEFICIA QUOAD PLURALITATEM.

Canonicalis Præbenda, & Beneficium simplex cum dispensatione Episcopi licite haberi possunt, quando unum non est sufficiens, pro

pro viſu Canonici, etiamſi ſint ſub eodem teſto, *tit. 16. lib. 4. num. 34. pag. 126. & Animad. ad d. tit. 16. num. 10. pag. 218.*

Et Epifcopus debet eſſe facilis ad concedendam talem diſpenſationem, *ibidem numer. 35. pag. 216.*

Immo poterit conferre, ſi ita ferat conſuetudo, nulla habita ratione, an alterum ex his Beneficiis ſit ſufficiens ad ſubſtitutionem, *ibidem numer. 36. pag. 216.*

In eadem verò Eccleſia non poteſt quis frui Capellania, Canoniatu, & Dignitate abſque Indulto Apoſtolico, *ibid. num. 37. pag. 216.*

Nec Pœnitentiarius poteſt in eadem Eccleſia poſſidere Beneficium ſimplex, *ibidem numer. 38. pag. 216.*

Canonico obtinente Beneficium Curatum, Canoniciſus ipſo Jure vacat, *ibidem numer. 39. pag. 216.*

Sed non obligatur renunciare primum, niſi poſt duos meſes à die adeptæ poſſeſſionis ſecundi, *ibid. n. 40. pag. 216.*

Pluralitas Beneficiorum in Eccleſia excoſa ſemper fuit, *Animadu. ad tit. 16. lib. 4. numer. 1. pag. 218.*

Damnatur etiam à Trident. Synodo, à qua ſimplex aliud Beneficium quando permittitur, *ibid. n. 2. pag. 218.*

Epifcopus diſpenſare nequit ſuper retentione tertii Beneficii ſimplicis, licet duo priora ſint inſufficientia, & reiſcitur contraria opinio, *ibidem n. 3. & 26. pag. 218.*

Ita ut permittere nequeat, ut aliquis Clericus, abſque diſpenſatione Apoſtolica retineat tria Beneficia ſimplicia, ad vitæ ſubſtentationem inſufficientia, *ibid. n. 4. pag. 218.*

Per affectionem tertii Beneficii, vacant duo priora, *ibid. n. 5. pag. 218.*

Etiamſi fuerint Beneficia de Jurepatronatus, *ibid. num. 6. pag. 218.*

Quinimò poſt obtentum Beneficium ſimplex, ſi de illo Beneficio, ad congruam ſubſtentationem ſufficienti, quis proviſus fuerit, primum ipſo Jure vacat, *ibid. n. 7. pag. 218.*

Et utrumque Beneficium retinens peccat mortaliter, *ibid. n. 8. pag. 218.*

Poteſt tamen Epifcopus ſuper duobus Beneficiis, quæ alioquin non ſint incompatibilia, diſpenſare, etiamſi ſint ſub eodem teſto, & quando, *ibid. n. 9. pag. 218.*

Retineri verò non poteſt in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata, abſque diſpenſatione Apoſtolica, Beneficium, ſeu Capellania ſimplex cum Canoniatu, quorum utrumque non excedit congruam ſubſtentationem, niſi prædicta Beneficia ſint diſformia: & quomodo intelligi debeat iſta diſformitas, *ibidem num. 11. & ſeqq. pag. 218.*

Quando Beneficium dicitur ad effectum prædictum ſufficere pro congrua Beneficiati ſubſtentatione, *ibid. n. 19. & 20. pag. 219.*

Quæ onera ſint detrahenda, ad hoc ut iudicetur de ſufficientia Beneficii, *ibidem n. 21. & 22. pag. 219.*

Non eſt habenda ratio Patrimonii, licet opulenti, ipſius Beneficiati, *ibid. n. 23. pag. 219.*

An computandi ſint fructus certi, & quales, *ibidem num. 24. pag. 220.*

Non facta mentione Beneficii, jam obtentum, *Tom. II.*

ti, nova Proviſio redditur nulla, *dec. 127. n. final. pag. 94.*

BENEFICIA QUOD QUALITATES, A LEGE, VEL A FUNDATIONE REQUISITAS.

Subſtinetur Proviſio Apoſtolica de Beneficio, onus habente alicujus Ordinis Sacri, ſi Proviſus ſit in ea ætate conſtitutus, ut illum ſuſcipere valeat, *Animadu. ad tit. 8. lib. 4. numer. 6. pag. 162.*

Quando verba Statuti, ſive Foundationis, requirunt ad obtinendum Beneficium Ordinem aliquem, reſpiciunt actum præſentationis, non ſufficit habilitas ad dictum Ordinem ſuſcipiendum intra annum, *ibid. n. 7. pag. 162.*

Quamvis opus non ſit, quoddam iſta, vel alia ſimilis qualitas concurrat in actu nominationis; ſed ſufficit, quod adſit de tempore præſentationis coram Ordinario, *ibid. n. 8. pag. 162.*

Per præſentationem, factam coram habente Jus inſtituendi, acquiritur Jus Præſentato; & ideo tunc requiruntur qualitates, à Fundatione, vel Statuto volitæ, *ibidem numer. 10. pag. 162.*

Tempus ad ſe promovendum ad Ordines currit à die habitæ poſſeſſionis, dummodo per Proviſum non ſteterit, quominus poſſeſſionem antea non ceperit, *ibid. n. 27. pag. 164.*

Si Beneficium eſſet litigioſum, non current dictum tempus, niſi liſ fuſſet affectata, & à quo probanda ſit qualitas litigioſi, *ibidem num. 28. pag. 164.*

Etiam non percipiens fructus Beneficii tenetur intra annum Ordines ſuſcipere, *ibidem num. 29. pag. 164.*

Beneficia Parochialia vacant ipſo Jure, ob non promotionem ad Sacerdotium infra annum, *ibidem num. 37. pag. 165.*

Suſcipientes quæcunque Beneficia, quæ Ordinem Sacrum annexum habeant, etiamſi non ſint Parochialia, abſque animo ſe ad Ordinem requiſitum promovendi, ad reſtitutionem fructuum tenentur, *ibid. num. 42. pag. 165.*

In affectione Beneficii ſenior præſertur Juniori, *dec. 4. num. 1. pag. 12.*

Item Sacris Ordinibus initiatus ſimplici Clerico, *ibid. num. 2. pag. 12.*

Ita pariter Laureæ Doctorali inſignitus non Doctorem antecellit, *ibidem num. 3. pag. 12.*

Approbatio quoque ad curam Animarum digniorem aliquem facit, eo, qui tali approbatione eſt deſtitutus, *ibid. num. 4. pag. 12.*

Beneficium poſſidens, nullum Beneficium habenti poſtponitur, *ibidem num. 6. pag. 13.*

Declarat, dummodo Beneficium congruam ſubſtentationem excedat, *ibid. n. 9. pag. 13.*

Neque hæc ſola circumſtantia eſt attendenda in concuſſu plurium aliarum prærogativarum, quibus Beneficium poſſidens polleat, *ibid. n. final. pag. 13.*

Aliquo modo qualificatus, in concuſſu alterius, nullo modo qualificati, eſt præferendus, *dec. 6. num. 6. pag. 18.*

Perſonæ, qualitates requiſitas habentes, uti à Læge præſentatæ, poſſunt à quocunque inſtitutionem petere, & ſignanter à S. Pontifice, *ibid. n. final. pag. 19.*

In collatione Beneficiorum, exiſtentes præloco, ſi idonei fuerint, aliis extraneis præferuntur, *Gg*

feruntur, *dec. 42. num. 1.* pag. 145.

Licet Pontifex censeatur quandoque velle Ordinarius Collatoribus præjudicare, nunquam tamen personis, in fundatione vocatis, *dec. 47. num. 7.* pag. 167.

BENEFICIA QUOAD RESERVATIONES APOSTOLICAS.

Qualis probatio reservationis necessaria sit ad evitandum ultimum Statum contra Privilegium Apostolicum, *dec. 5. n. 4. & seqq.* pag. 15.

Qualitas Ecclesiastica, unice desumpta ab annexione, quam habet Juspatronatus Bonis alicujus Commendæ, seu Prioratus, non sufficit in Judicio executivo Literarum Apostolicarum ad inducendam reservationem, & quare, *ibidem num. 7.* pag. 15.

Laici permixtum est in limine foundationis legem apponere exclusivam Reservationum Apostolicarum, *ibidem num. 8.* pag. 15.

Ex præsentationibus, per spatium centum annorum factis etiam in Mensibus Apostolicis, ostenditur Beneficium non esse reservationibus obnoxium, *ibidem num. 14.* pag. 16.

Multò magis excluduntur reservationes Apostolicæ, si ultra observantiam centenariam affirmativam, concurrat etiam negativa, *ibid. num. 16.* pag. 16.

Impetratores ex capite reservationis ad hoc ut repellantur, satis est illam reddi turbidam, *ibidem num. final.* pag. 17.

Impetrator tenetur ad unguem narrata verificare, *dec. 15. num. 33.* pag. 58.

Quæ Beneficia reservata dicantur vigore *Regul. 63. Cancellariae, dec. 44. num. 5.* pag. 157.

Qui Beneficium impetravit, cum expressione primæ Dignitatis in Collegiata Ecclesiæ, debet Collegialitatem probare, vel ex primæ institutione, vel ex subsequenti privilegio Apostolico, *dec. 47. num. 3.* pag. 167.

In Gratia impetratione narrari debet præjudicium, quod ex ea alteri inferretur, alioquin dicitur subreptitia, *ibid. num. 6.* pag. 167.

Ex Collatione facta vigore unius Regulæ Cancellariæ, non bene inferitur ad potestatem Collationis faciendæ vigore alterius, *ibidem num. 8.* pag. 168.

Per Indultum Apostolicum posterius, Regulis Cancellariæ contrarium, censetur illis expressè derogatum, *ibidem num. 9.* pag. 168.

Regula 3. seu 4. Cancellariæ cessat per contrariam consuetudinem, *ibidem num. final.* pag. 168.

Regula de Jure quæsitio non tollendo non præservat Jus, quod necessarîo venit in consequentiam Gratia, *dec. 59. num. 10.* pag. 214.

Item non operatur respectu expressorum, *ibidem num. 11.* pag. 215.

Nec quando præjudicium fuit compensatum, *ibid. num. 12.* pag. 215.

BENEFICIA QUOAD TURNUM.

In mutatione Turni, cujus exercitium, vigore antiquæ consuetudinis, vel Statuti, pertinet ad plures uti singulos, omnium consensus requiritur, *Animado. ad tit. 2. lib. 4. num. 20.* pag. 118.

BENEFICIATUS.

Non possunt Beneficiati se ingere in administratione Elemosynarum, Anniversariorum, & similium: maxime si dependant à

Jure Parochiali, & Cura Cathedralis sit unita Capitulo; sed illorum administratio privative spectat ad Capitulum, *Animado. ad tit. 5. lib. 4. num. 23.* pag. 142.

Etiamsi Beneficiati haberent interesse, quia de illis participarent, *ibidem n. 24.* pag. 142.

Idemque Capitulum statueri idcirco potest circa divisionem emolumentorum, ex dictis Anniversariis provenientium, dummodo mens Testatorum non alteretur, & ad quæ se extendat hujusmodi facultas, remissive, *ibidem num. 25.* pag. 142.

Fallit, ubi ex Statuto, vel privilegio Apostolico, Beneficiati jus haberent in administratione Massæ Distributionum, vel Bonorum Ecclesiæ: & intervenire una cum Canonicis ad votandum in actibus, pertinentibus ad dictam administrationem, *ibid. n. fin.* pag. 142.

Beneficiati, servitio Parochialis Ecclesiæ addicti, salvo eodem servitio, valent in Inferiori Ecclesiâ Missas, Anniversaria, aliæque Opera pia celebrare, *dec. 9. num. 31.* pag. 36.

Beneficiati alicujus Ecclesiæ exemptæ, in Diecepsi tamen existentis, remanent Episcopo subiecti, *ibidem num. 32.* pag. 36.

Existentibus Canonicis in possessione, seu quasi recipiendi servitio à Beneficiatis, debetur manutentio, & respondetur in contrarium adductis, *dec. 19. per tot. pag. 72. dec. 46. per tot.* pag. 162.

Jurisdictionem, quam habet Capitulum regendi Ecclesiam, & statuendi circa Chorum, ejusque servitium, nequeunt impugnare Beneficiati, qui in eorum ingressu promiserunt sub juramento obedientiam eidem Capitulo, & observantiam Capitularium Statutorum, *dec. 45. num. final.* pag. 166.

Beneficiati non sunt de Capitulo, *dec. 52. num. 16.* pag. 180.

Supple in Verb. Redditio Rationum, Capitulum quoad facultatem condendi Statuta, & Canonici quoad Habitum Choralem.

BENEPLACITUM APOSTOLICUM.

An requiratur in alienatione Bonorum, etiam Immobilium, quando ex causa transferuntur de una Ecclesiâ in aliam, *tit. 15. lib. 4. num. 63. & seqq.* pag. 210.

Maximè si res non auferatur ab eadem Ecclesiâ, sed contrausus celebretur inter Caput, & Membra Ecclesiæ, *ibid. n. 65.* pag. 210.

Abique Beneplacito Apostolico potest Capitulum cedere jus, quod vigore Statuti sibi reservavit, *dec. 11. num. 10.* pag. 41.

Beneplacitum Apostolicum non requiritur in actu, gesto super Jure non competente, *ibid. num. final.* pag. 41.

Beneplacitum Apostolicum præsumitur ex lapsu plurium seculorum cum observantia, *dec. 37. num. 4. pag. 131. dec. 44. num. 7.* pag. 158.

Supple in Verb. Transactio.

C

CÆREMONIÆ.

Quas Cæremonias prætermittere liceat, vel non, ad tollendas altercationes illustratum, *tit. 5. lib. 4. num. 47. & 48.* pag. 137.

CON.

COEREMONIARUM MAGISTER.

Post Canonicos, inter infervientes Missæ solemnæ, ab Episcopo decantant, vel eo assistente, præstantior est Coeremoniarum Magister: quo habitu indutus esse debeat: & quale sit ejus Officium, *tit.7. lib.3. n.29. pag.51.*
Episcopi, & ceteri illi obediant, etiamsi aliquid non benè annuerit, *ibid. n.30. pag.51.*
Idem Coeremoniarum Magister ubi stare, & respectivè sedere debeat, *ibid. numer.31. & 32. pag.51.*
Officium Magistræ Coeremoniarum non decet à Canonico exerceri, *ibid. n.33. pag.51.*
Coeremoniarum Magistræ in his, quæ ad eorum Officium spectant, plenè probant, *de c.53. num.16. pag.184.*

C A L I X.

Vide in Verb. Missa quoad Vasa Sacra.

CAMERARIUS.

Tenetur exigere intra annum, aliàs tenetur de proprio, *tit.16. lib.4. n.62. pag.216.*
Et tam iste, quàm alius Officialis non potest eligi aliud Officium, nisi reddita prius ratione suæ administrationis, *ibidem numer.63. pag.216.*
Camerarius potest per viam Juris compelli ad distribuendum fructus exactos, etiamsi non omnes fuerint exacti, *ibid. n.64. pag.216.*
Supple in Verb. Redditio Rationum.

CAMPANA.

Capitulum statuerè non valet, ut Campana magna pulsetur pro defunctis nobilibus tantum, & quare, *tit.14. lib.4. numer.62. & 63. pag.203.*
Referuntur utilitates Campanæ, *ibid. numer.64. pag.203.*
Non potest tamen improbi Statutum, mandans non pulsari Campanam majorem ad Processiones funebres, nisi quando convocatur Capitulum; *ibid. numer.65. & seqq. pag.203.*
CANCELLARIÆ REGULÆ.

Vide in Verb. Beneficia quoad Reservationes Apostolicas.

CANONICI IN GENERE.

Canonici, & Dignitates, non sunt, propriè loquendo, personæ in Dignitate constitutæ, *Animadv. ad tit.8. lib.3. num.38. pag.63.*
Canonici Cathedralium, vel Collegiatarum, sunt principaliter de Corpore Ecclesiæ, ipsamque repræsentant, *tit.12. lib.3. numer. final. pag.86.*
Canonici non dicuntur membra Primæ Dignitatis Collegiatæ, *tit.1. lib.4. n.12. pag.104.*
Canonici omnes ita tenentur Officia Capitularia subire, ut ab eorum acceptance eximi non possint, *Animadv. ad dist. tit.1. numer.44. pag.110.*
Canonici, in minoribus constitutus, statim adeptæ Canoniciatus possessione, dicitur de Capitulo, & verus Canonicus, *tit.3. lib.4. num.7. pag.121.*
Quotuplex sit receptio Canonicorum, & quomodo faciendâ, *tit.7. lib.4. numer.24. & seqq. pag.152.*
Canonicus ejusdem Ecclesiæ non potest esse Judex in Causa sui Canoniciatus; secus tamen si lis vertatur inter duos Canonicos, *Animadv. ad tit.13. lib.4. sub num.46. pag.198.*
Quod concernit Canonicos separatim, non

pertinet ad Capitulum, & è converso, *tit.16. lib.4. n.3. pag.215.*

Non possunt singuli Canonici conveniri pro debito Capituli, *ibid. n.4. & seqq. pag.215.*
In iis, quæ spectant ad Canonicos ut singulos, consensus præstari potest etiam separatim, non collegialiter, *ibid. n.9. pag.215.*
Secus si spectent ad Canonicos, & Capitulum, *ibidem num.10. pag.215.*

Unus, vel duo Canonici sunt idonei testes ad probandum ea, quæ fiunt in Capitulo, *ibidem num.19. pag.215.*

Canonici testimonium ferre possunt in Causa Capituli circa bona communia pluribus, ut Capitulum, *ibidem num.20. pag.215.*

Et quamvis non sint testes omni exceptione majores, non sunt tamen repellendi, *ibidem num.21. & 22. pag.215.*

Sunt magis integri testes Canonici pro Capitulo, quàm Laici pro Universitate, *ibidem num.23. pag.215.*

Non potest Canonicus Advocati munus exercere in lite, mota contra Capitulum, & quomodo possit puniri, *ibid. n.24. pag.215.*

Quando Canonicus testificari debet contra Capitulum, & ad hoc compelli, *ibidem num.25. & 26. pag.215.*

Potest etiam Canonicus agere contra Capitulum Judicio finium regundorum adversus Concanonicum, *ibidem num.27. pag.215.*

Et Canonicum in testem adducere contra alium Canonicum, *ibidem num.28. pag.215.*

Canonicatum, & Dignitatem potest quis retinere, ubi talis viget consuetudo, *ibidem num.29. & 30. pag.215.*

Duomodo non habeant onera incompatibilia, *ibidem n.31. pag.215.*

Dignitatem tamen honorariam valet Canonicus obtinere, seposita etiam consuetudine, *ibid. num.32. pag.215.*

Et Episcopus in censendo videtur tacite dispensare, *ibid. n.33. pag.215.*

Canonicus tenetur obedire Episcopo, & illi in regimine Ecclesiæ adjuvare, *ibidem num.34. pag.216.*

Ideo non potest delegationem Causarum recusare, aliàs multari valet, *ibidem numer.52. & 53. pag.216.*

Canonicus non potest allegari suspectus in Causa Concanonici, *ibidem n.54. pag.216.*

Secus in Causa Capituli, *ibid. n.55. pag.216.*

Canonicus non potest sine mandato agere in Judicio pro Concanonico, *ibid. n.56. pag.216.*

Admittitur verò ad agendum pro defensione Jurium sui Capituli, data cautione de rato, *ibid. n.57. pag.216.*

Sed probare debet se esse Canonicum ipsius Ecclesiæ, *ibid. n.58. pag.216.*

Non licet culvis Canonico scribere literas nomine Capituli absque commissione majoris partis, & potest puniri, *ibid. n.65. pag.216.*

Et hujusmodi literæ nullum præjudicium afferunt Capitulo, *ibid. n.66. & 67. pag.216.*

Quibus poenis pleciendus sit Canonicus, secreta Capituli propalans, *ibidem numer. 71. & 73. pag.217.*

Exhortatio ad Canonicos de his, quæ ad eorum officium pertinent, *ibidem numer.81. & 83. pag.217.*

G g 2

Con-

Canonicorum institutum à quo tempore ceperit, *dec. 23. num. 6.*

Ex enunciatis, in publicis Instrumentis antiquis emissis à personis non suspectis, quòd aliqua Ecclesia esset Canonica, evincitur, quòd Clerici illius Ecclesie fuerint Canonici, *ibid. n. 7.*

Maximè si in lisdem Instrumentis sit mentio de Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis, ipsi Ecclesie inservientibus, *ibid. n. 8. pag. 83.*

Item ex eo, quòd eodem nomine nuncupati fuerint Canonici Cathedralis, & alterius Ecclesie, *ibid. n. 21. pag. 84.*

Canonicorum depositiones, ad proprium commodum emisse, non sunt attendendæ, *dec. 43. num. 19. pag. 156.*

Canonici dicuntur domini Ecclesie Cathedralis, & ad eos spectat administratio omnium rerum, quæ intus illam expleantur, *ibid. num. 23. pag. 156.*

Dispositio, loquens de Beneficiatis, non trahitur ad Canonicos, *dec. 52. n. 15. pag. 180.*

Canonici Ecclesie Metropolitanæ distinguuntur à cæteris inferioribus Beneficiatis, *dec. 53. n. 6. pag. 184.*

Canonici, tanquam Collaterales, & Fratres Episcopi, unum corpus cum eo constituunt, *ibid. n. 7. pag. 184.*

Et dum collegialiter conveniunt, ipsam Ecclesiam Metropolitanam repræsentant, *ibid. num. 8. pag. 184.*

Nuncupantur Clerici primi gradus, *ibid. n. 9. pag. 184.*

CANONICI QUOAD ETATAM, ALIASQUE QUALITATES, A LEGE SEU FUNDATIONE REQUISITAS.

Ætas pro obtinendo Canonatu in Collegiatis debet esse saltem annorum quatuordecim inceptorum, *tit. 7. lib. 4. num. 34. pag. 152. tit. 8. d. lib. 4. num. 3. pag. 159. & Animadv. ad d. tit. 8. num. 1. & seqq. pag. 162.*

Quando præsentandus ad Canonatum debeat esse actus Sacerdos, *ibid. num. 35. pag. 152.*

Electus, nominatus, seu præsentatus ad Præbendam Canonicalem, si non faciat se promoveri ad Sacrum Ordinem, quem Præbenda requirit, in quas pœnas incurrat, remissivè, *ibid. n. 37. pag. 152.*

Quæ ætas requiratur ad Canonatum Cathedralium, *ibid. n. 38. & 39. pag. 152.*

Obrinens Præbendam Canonicalem, durante anno, quo tenetur assumere Sacerdotium, licet non possit suam Hebdomadam expleri, lucratur Distributiones, *ibid. n. final. pag. 152.*

Electi ad Canonatus, & Dignitates Ecclesie Cathedralis, si animum habeant non recipiendi Sacros Ordines in fine anni, sibi à Lege permisi, peccant mortaliter, & ad restitutionem fructuum obligantur, nisi mutata voluntate Ordines Sacros suscipiant, *tit. 8. lib. 4. num. 22. pag. 160.*

Secus quoad recipientes Canonatus, & Dignitates in Ecclesiis Collegiatis, quæ nullum Ordinem Sacrum annexum habeant, *ibid. numer. 24. pag. 160.*

Quæ ætas requiratur pro obtinendis Canonicatibus, habentibus annexos Ordines Sacros, *Animadv. ad d. tit. 8. n. 13. & 17. pag. 163.*

Si Episcopus ad formam S. Conc. Tridentini

non assignaverit Ordines cuicumque Canonici, sufficit in illis assequendis ætas viginti duorum annorum, *ibid. n. 15. pag. 163.*

Non facta tali distributione, non censetur Canonatibus annexus Ordo Sacer, *ibidem num. 16.*

Si Canonici ex Statuto habeant onus cantandi Missam per turnum, pro obtinendis huiusmodi Canonatibus requiritur ætas viginti quinque annorum inceptorum, *ibid. numer. 18. pag. 163.*

Ætas, ut quis infra tempus, à Jure statutum initiari possit Ordine Sacerdotali, requiritur etiam in casu, quo Canonatus sint ex consuetudine Presbyterales, *ibid. num. 19. pag. 164.*

Et similiter, quando Cura animarum reseat penes Capitulum, & exerceatur per Canonicos. Secus si sit perpetuo commendata, aut translata in aliquam Dignitatem, vel Canonatum, & quare, *ibid. num. 20. pag. 164.*

Multoque magis, si eadem Cura translata sit in Vicarium perpetuum, *ibidem numer. 21. pag. 164.*

Collatio Canonatus, facta non habenti gratiam, est nulla: & illum obtinens non est iustus in conscientia, *ibid. num. 22. pag. 164.*

Etiam si deficeret modicum tempus, puta, unius diei, vel horæ, *ibid. num. 23. pag. 164.*

Et potest à S. Sede impetrari, tanquam collatus contra formam Concilii, *ibidem numer. 24. pag. 164.*

Ætas, quæ requiritur pro Canonicatibus, aliisque Beneficiis, numeranda est à die Nativitatis, non Baptismatis: & quomodo probetur ætas, remissivè, *ibid. num. 25. pag. 164.*

Pœna privationis, ob non promotionem ad Sacros Ordines, non incurritur, nisi post factam monitionem, *ibid. num. 30. pag. 164.*

Etiam si in Provisione Apostolica adisset decretum, quòd non sequuta susceptione Ordinis infra annum, Canonatus vacare censetur, *ibid. num. 31. pag. 164.*

Canonici, dispensati super defectu ætatis, cum obligatione suscipiendi Sacros Ordines, cum ad legitimam ætatem pervenerint, si illos non susceperint, tenentur ad restitutionem fructuum, & distributionum, *ibidem numer. 32. pag. 164.*

Canonico, non existente idoneo ad Sacros Ordines suscipiendos, Episcopus quomodo providere debeat, *ibid. num. 33. pag. 164.*

Canonici, in Sacris non existens, potest validè eligi ad Officia Capituli, *ibidem num. 34. pag. 165.*

Canonatus, sive Dignitates habentes annexum Curam animarum, ob non promotionem ad Sacerdotium infra annum non vacant ipso Jure, ut simpliciter Parochiales, & redditur ratio, *ibidem num. 38. & 39. pag. 165.*

Pœnæ, quas incurrunt Canonici non suscipientes dictos Ordines, quæ sint, *ibidem num. 44. & seqq. pag. 165.*

Si Capitulum aliquem admiserit ad Canonatum, tanquam habentem qualiteratem nobilitatis, vel aliam, juxta Statuta, ea deficienti, possessio non est manutenibilis, *Animadv. ad tit. 15. lib. 4. num. 30. pag. 212.*

Maximè quando cum hac conditione admisus fuisset, *ibid. num. 31. pag. 213. CA.*

CANONICI QUOAD FIDEL PRO-
FESSIONEM.

Intra quod tempus teneatur novus Canonicus, vel Dignitas Professionem Fidei emit-
tere, & coram quibus, *tit. 10. lib. 4. n. 1. p. 171.*

Elapso tempore, ad id statuto, non facta
Fidei Professione, amittit fructus suæ Præben-
dæ, & hî Capitulo accrescunt, *ibidem num.
2. & 3. pag. 171. & Animadv. ad tit. 11. lib. 4.
num. 19.*

Neque expectanda est Judicis sententia,
ibidem num. 4.

Aliud dicendum de Distributionibus, quas
prædictus Canonicus, hoc non obstante, lu-
cratur, si Choro inseruerit, *ibid. num. 5. pag.
171. & Animadv. ad tit. 11. lib. 4. n. 20. pag. 183.*

Canonicis Cathedralium, etiam exempti,
tenentur Professionem Fidei emitte re denuo,
si novum Canonicatum assequantur, *ibidem
n. 6. & 7.*

Hujusmodi Fidei Professio potest fieri per
Procuratorem cum mandato speciali, *ibid.
num. 9.*

Ad eam tamen non tenentur Canonici, &
Dignitates Collegiatarum, etiam insignium,
ibid. num. 10.

Nisi illorum Præbendis annexa sit Cura ani-
marum, *ibidem num. 11.*

Sac. Conc. Congregatio condonare solet fru-
ctus, ob non factam Fidei Professionem amif-
sos, *ad tit. 11. lib. 4. n. 21. pag. 183.*

CANONICI QUOAD HABITUM
CHORALEM.

Canonicus, Prothonotarius Dignitate insi-
gnitus, si habitum Prælatium gestet, reputa-
tur tanquam extraneus, & de Distributioni-
bus non participat, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3.
num. 35.*

Licet tamen est ei Subaneam violaceam
gestare, & super ipsam habitum Choralem,
& ita in suo Stallo Canonicali residere, cum
Distributionum participatione, *ibidem num.
36.*

Prima Dignitas, Prothonotariatu decorata,
uti potest Rocchetto, & Mantellecta, & in
primo Stallo residere, *ibidem num. 37. pag. 63.*

Diversitas inter indumentum ætivum, &
hybernum, Canonicorum ab Ecclesiastico Ritu
approbatur, *dec. 53. num. 1.*

Habitus Clericorum inferioris Ordinis dis-
tinctus esse debet ab illo Canonicorum, &
si eundem habitum gestent, potest illis prohiberi,
ibidem num. 2. 3. 10. & 20.

Ufus Vestis, ornatæ cum pellibus, à Cano-
nicis, aliisque gradu dignioribus, deferri con-
suevit, prohibetur Ecclesiasticis inferioribus,
ibid. num. 15.

Observantia difformis, nec universalis quoad
omnes Beneficiatos in gestatione habitus, non
constituit Universalitatem eorundem in possessio-
ne manutentibili, *ibidem num. 22.*

CANONICI QUOAD INSTITUTIONEM,
ET POSSESSIONEM.

Nullum tempus præscribitur Episcopo ad
institutionem, seu confirmationem novi Ca-
nonici, *tit. 9. lib. 4. num. 20.*

Quod tamen non potest sine causa differri,
alias datur appellatio, *ibid. num. 21.*

Canonicus post institutionem, mittitur in

possessionem Canonicatus, & Præbendæ, *ibid.
num. 22.*

Eam autem regulariter nemo apprehendere
potest propria autoritate, *ibidem numer.
23.*

An, & quando novo Canonico capita-
liter possessio dari debeat, *ibidem numer. 24. &
segg.*

Possessio, non capitulariter capta, quando
tacite ratificata censetur, *ibid. num. 28. pag.
167. dec. 50. n. 4.*

Capitulo possessionem Provisio dare reculan-
te, potest hic particulariter eam capere, pre-
missa tamen instantia de immisione in pos-
sessionem, necnon protestatione de Interesse,
& distributionibus, *ibidem n. 29. & 30. pag. 167.*

Canonicum, ab Ordinario ad Canonica-
tum institutum ad præsentationem Patronorum
laicorum, seu ab eodem provisum, tenentur Ca-
pitulares, lectis Episcopi literis, in posses-
sionem immittere, *ibid. num. 31.*

Ad quem actum necesse non est Canonicos
absentes vocare, *ibid. num. 32.*

Immo paucis in Capitulo præsentibus, vel
majori parte, id facere reculante; potest per
quatuor, duos, vel etiam unum de Capitu-
lo in possessionem immitti, *ibid. n. 33. pag. 168.*

Quid, si omnes, & singuli id efficere re-
nuant, *ibidem num. 34. & 35.*

Per quos actus capiatur possessio Canonica-
tum, seu Dignitatum, *ibidem n. 38. pag. 168.*

Ritus, & Solemnitates, servandæ in actu
tradendi hanc possessionem, *ibidem num. 40.
& 41.*

In Canonicatibus de collatione Capituli,
quæ inferenda sunt in Instrumento, super di-
cta possessione per Notarium Capituli confi-
sciendo, *ibidem num. 42.*

CANONICI QUOAD OBLIGATIO-
NEM DIVINAE OFFICII IN
CHORO PERSOLVENDI.

In Ecclesiis, in quibus non adest consuetu-
do recitandi Officium Defunctorum, non pos-
sunt Canonici cogi ad illud recitandum, *Ani-
madv. ad tit. 10. lib. 3. n. 7.*

Quod procedit etiam in Officio parvo B.M.
V. & Psalmis Pœnitentialibus, ac Gradu-
alibus, *ibid. num. 8. & 9.*

Canonici. In actu foundationis Collegiæ
possunt ad dictam recitationem, obligare, vel
ab ea se eximere, *ibid. n. 10. & segg.*

Prædicta Bulla Piana procedit solum favo-
re illorum, qui recitant Officium juxta Bre-
viarium Romanum; non autem eorum, qui
illud recitant juxta Breviarium Benedictinum,
ibid. num. 13.

Horæ Canonicæ debito tempore recitari
debent, tam privatim, quam publicè, & in
quibus Horis, *ibidem n. 14. 15. 16. & 19. pag. 76.*

Matutinum quando debeat inchoari, &
an tolerari possit circa Solis ortum in locis,
ubi aer est frigidus, *ibid. num. 17.*

In hac materia attendi debet consuetudo
Ecclesiæ Metropolitanæ, & finitimarum Ci-
vitatum, *ibidem num. 18.*

Sac. Cong. solet indulgere, ut Matutinum
recitari possit post Solis ortum, vel sub So-
lis ortu, *ibid. num. 20. & 21.*

Abique legitima causa non debent Clerici
tar.

tardè surgere ad Matutinas preces recitandas, *ibid.* num. 22.

Ex quibus causis possint in Ecclesia Horæ Canonice anticipari, vel differri, *ibid.* num. 23.

An, & quando Canonici, tempore Divinorum Officiorum celebrantes Missam, gaudeant Distributionibus, ac si illis interessent, *tit. 11. lib. 3. n. 9. & seqq.* pag. 78.

Canonicus, cujus Præbendæ, dum vacaret, impositum fuit à Superiore Ecclesiastico onus auscultandi Confessiones, illas audiens lucratur Distributiones, *ibid.* num. 24. pag. 78.

Canonicus absens causa studii, non tenetur deservire Ecclesiæ per Substitutum, *Animadv. ad tit. 11. lib. 3. n. 6.* pag. 81.

Canonicus infirmus non lucratur Distributiones, si tempore sanitatis solitus non sit interesse Divinis Officiis, *ibid.* num. 33. pag. 83.

Canonici, & alii quicunque, exire debent ad Sacrum faciendum, iuxta ordinationem Tabellæ, in Sacristia affixæ, vel ad nuntium Sacristiæ Præfati, vel alterius, ad quem spectat *tit. 12. lib. 3. n. 1.* pag. 84.

Etiamsi Capellæ sint de Jurepatronatus Laicorum, *ibid.* num. 2. pag. 84.

Volens Capitulum cessare ex legitima causa de licentia Episcopi à Divinis, tenetur illam exprimere per publicum Instrumentum, *tit. 2. lib. 4. n. 53.* pag. 115.

Canonicus, absens ex causa, ob quam lucratur Distributiones, si non extet Statutum, aliquid tribuere non tenetur hebdomadam pro ipso supplenti, nequem idem supplere, quando revertitur, *tit. 11. lib. 4. n. 55.* pag. 181.

Canonici an teneantur, non existente Statuto, intervenire Concionibus, quæ in eorum Ecclesia sunt in Quadragesima sub poena amissionis Distributionum illius diei, *ibid.* num. 56. pag. 181.

Canonicus, absens ex causa litis suæ Præbendæ, lucratur fructus, *Animadv. ad tit. 13. lib. 4. num. 31.* pag. 197.

Et si ex Dispensatione Apostolica possideat simul Dignitatem, etiam fructus illius lucratur, licet lis fuerit tantum super Canonatu, *ibid.* num. 32. pag. 197.

Licentia tamen Ordinarii & iuxta causa copulativè requiruntur, *ibid.* num. 33. pag. 197.

Quando dicatur iuxta causa, vel sufficiens, *ibid.* num. 34. & 35. pag. 197.

Tempus licentiæ Ordinarii ad hunc effectum, prout etiam licentiæ, obtentæ causa studii, currit à die discessus, & studii respectivè, non autem à die datæ, *ibid.* n. 36. pag. 198.

Eaque debet esse expressa, nec sufficit tacita, *ibid.* n. 37. pag. 198.

An, & quando Canonicus, absens ex causa litis suæ Præbendæ, lucratur etiam Distributiones quotidianas, *ibid.* numer. 38. 39. & 41. pag. 198.

Absens causa litis super optione alicujus Præbendæ, non dicitur abesse pro utilitate Ecclesiæ, *ibid.* num. 40. pag. 198.

CANONICI QUOAD OBLIGATIONEM PRÆBENDÆ ANNEXAM, CELEBRANDI MISSAM PLANAM.

Canonicus, obligatus ad Missam quotidianam celebrandam, si ex sua Præbenda vix

percipit quantum ei sufficiat pro honesta sustentatione, non tenetur tempore infirmitatis alium Sacerdotem substituere, *tit. 11. lib. 3. num. 31. & 32.* pag. 79.

Canonici, & Capellani, habentes ex auctoritate Ecclesiastica onus quotidie celebrandi, die una in singulas hebdomadas immunes sunt à celebratione, *ibid.* num. 38. pag. 79.

CANONICI QUOAD OBSERVATIONEM, EPISCOPO, OCCASIONE PONTIFICII FUNCTIONUM, PRÆSTANDAM.

Quomodo se gerere debeant Canonici in, associando Episcopo à Palatio ad Ecclesiam, causa solemniter celebrandi, vel assistendi: & in reditu ab Ecclesia ad Palatium, *tit. 7. lib. 3. num. 4. & 5.* pag. 50. & *Animadv. ad tit. 7. sub num. final.* pag. 54.

Qui tenetur congruum sui adventus horam iisdem Canonice denunciare, antequam ad Palatium accedant, *ibid.* num. 6. pag. 50. & *d. Animadv. ad tit. 7. sub d. n. fin.* pag. 54.

Canonici quomodo tractandi sint, si ad Palatium Episcopale pervenerint, antequam Episcopus fuerit integrè vestitus, *ibid.* n. 7. pag. 50.

In anni Festivitatibus, non Solemnibus, de Jure non tenentur Canonici talia obsequia Episcopo præstare, *ibid.* num. 9. pag. 50.

Canonici quid teneantur facere erga Episcopum, ad Ecclesiam accedentem, pro celebranda Missa plana, vel audienda Concione, Officiis nondum inceptis, *ibid.* n. 10. pag. 50. & *d. Animadv. ad tit. 7. sub n. final.* pag. 54.

Quid inchoata Missa Conventuali, vel Horis Canonice, *ibid.* num. 11. pag. 50.

Et quid diebus ferialibus, *ibid.* n. 12. pag. 50. Prima ex Dignitatibus, & his deficientibus, antiquior Canonicus assistit cum Pluviali, & ubi sedere debeat, *ibid.* num. 15. pag. 50. & *d. Animadv. ad tit. 7. sub numer. final.* pag. 54.

Item assistere debent duo Diaconi, remissive, *ibid.* num. 16. pag. 50.

Ad quam assistentiam non tenetur Primas, Dignitas, & Caput Collegiatæ, *ibid.* num. 17. pag. 50.

Videretur tamen posse ab Episcopo adstringi ad assistendum cum Pluviali, dum in Collegiata Pontificaliter cantat, *ibid.* num. 18. pag. 50.

Canonici Cathedralis prædictum servitium præstare Episcopo recusantes, perdunt Distributiones, & graviter peccant, *ibid.* num. 19. pag. 50.

Aliisque Juris remediis potest Episcopus eos cogere ad sibi interveniendum, non tamen in Ecclesia Cathedrali, quam in alia, vel Seculari, vel Regulari suæ Civitatis, *ibid.* num. 20. pag. 50. & *Animadv. ad d. tit. 7. sub num. final.* pag. 54.

Quæ tamen non procedunt, quando in Cathedrali non remaneret sufficiens numerus ad Officiandum, *ibid.* num. 21. pag. 50.

Canonici verò Collegiatæ non tenentur inservire Episcopo, nisi in propria eorum Ecclesia, aut in casu necessitatis, *ibid.* num. 22. pag. 50.

Antedicti Canonici non tenentur inservire Episcopo in Altari, dum privatè celebrat, *ibid.* num. 23. pag. 50.

Quon-

Quando Episcopus Pontificales functiones peragere intendit, non debent Canonici & Dignitates sine legitima causa abesse, *Animadv. ad d. tit. 7. num. 9.* pag. 52.

Nec eis licet diebus Adventus, & Quadragesimæ, aliisque Festis Solemnioribus, in quibus Episcopus solet Pontificalia exercere, uti vacationibus, sibi indultis, *ibidem numer. 11.* pag. 52.

Quoties Episcopus Pontificalia exercere vult, tenetur Canonici, & Sacristia Cathedralis illi subministrare Paramenta necessaria, *ibid. num. 12.* pag. 52.

Quid agendum, si Sacristia non habeat sufficientes redditus, pro comparandis dictis Paramentis, *ibidem num. 13. & 15.* pag. 53.

Quando autem adsunt redditus, destinati pro Sacris Suppellectilibus, & Fabrica Ecclesiæ, ex iis faciendi est reparatio, & comparanda Suppellectilia juxta consuetudinem, *ibidem num. 14.* pag. 53.

Obligatio tamen, quam habent Canonici, inservendi Episcopo, cessat, quatenus ipse Pontificales functiones exerceret extra Civitatem, & Suburbia, *ibid. num. 16.* pag. 53.

Sicuti pariter quando non Pontificaliter, sed privatim celebret, *ibidem numer. 17. & 19.* pag. 53.

Canonici, assistentes Episcopo, lucrantur Distributiones, etiam si Pontificalia exerceat extra Cathedralē; non tamen si privatim celebret, nisi stante particulari consuetudine, *ibidem num. 20.* pag. 53.

Canonici tenentur assistere Episcopo, Pontificalia exercenti etiam in alia Ecclesia Civitatis, & quot debeant illi inservire, *ibid. num. 21.* pag. 53.

Immo, nec volens, potest Episcopus in Functionibus Pontificalibus uti assistentia aliorum Presbyterorum, relictis Canonici, *ibid. num. 22.* pag. 53.

Episcopo, Pontificaliter celebranti, ultra Diaconum, & Subdiaconum, tres alii debent assistere, Prima scilicet Dignitas, & duæ aliæ Dignitates, seu Canonici, *ibidem numer. 23.* pag. 53.

Quid si Episcopus non celebret Missam, vel Vesperas; sed tantum assistat cum Pluviali, & Mitra, vel sine, *ibid. num. 24.* pag. 53.

Dignitates, sive Canonici, non possunt hujusmodi assistentiam Episcopo præstare per alios, nisi fuerint legitime impediti; & qui in eorum locum eo casu deputari debeant, *ibid. num. 25.* pag. 53.

A quo porrigi debeat Asperforium Episcopo, Ecclesiam intranti, & quid de consuetudine, *ibid. sub num. final.* pag. 54.

CANONICI QUOAD OBSERVANTIAM STATUTORUM.

Ultra Juramentum, à novo Canonico præstitum coram Episcopo in actu Institutionis ad Canonatum servandi Statuta, & consuetudines, tenetur denud jurare coram Capitulo in actu suæ receptionis, *tit. 10. lib. 4. numer. 12.* pag. 172.

Et hoc secundum Juramentum vinculum addit primo, *ibid. num. 13.* pag. 172.

Talis Canonici tenetur jurare ad mentem Capituli, *ibid. num. 14. & 15.* pag. 172.

Canonici, licet juraverint servare Statuta, non tamen tenentur servare ea, quæ non sunt in observantia, *ibid. n. 16. & 17.* pag. 172.

Secus si Juramentum sit præstitum super re particulari, & affertur exemplum, *ibidem n. 18.* pag. 172.

Canonici non tenentur pariter, vigore Juramenti, servare Statuta illicita, & impossibilia, *ibid. num. 19.* pag. 172. & *Animadv. ad tit. 11. lib. 4. num. 1.* pag. 183.

Si in Capitulo emittatur aliquod Juramentum, aperte illicitum, Canonici incurrunt in poenam Interdicti, nisi contradicant, *ibid. num. 22. & 23.* pag. 172.

Juramentum prædictum cadit super Statutis, jam editis, non verò edendis, *ibid. num. 29.* pag. 172.

Canonici, qui Canonicali renunciaverint, si denud in Canonicum recepti sit, novum Juramentum super observantia Statutorum præstare debet, *ibid. num. 35.* pag. 172.

Statuta non obligant Canonicos successores, nisi juraverint ea servare, *ibid. n. 15.* pag. 173.

Non cessat obligare Statutum, quo Canonici usi non sunt, eo quia casus non evenit, *tit. 11. lib. 4. n. 44. & 45.* pag. 180.

Juramentum super observantia Statutorum operatur, ut non possit à Canonici allegari contraria consuetudo, *Animadv. ad tit. 11. lib. 4. num. 16.* pag. 183.

Hujusmodi Juramentum non debet à Canonici præstari, nisi prius lectis, & consideratis Statutis, *ibid. num. 17.* pag. 183.

Expediens esset, ut rescarentur Statuta imperfecta, & ad usum non deducibilia, & quæ, *ibid. num. 18.* pag. 183.

Statutum, conditum à Capitulo, & juramento Canoniorum roboratum, si non sit Ecclesiæ præjudiciale, obligat ejus auctores in vim pacti, *ibid. num. 22.* pag. 183.

S. Conc. Tridentinum cap. 4. sess. 6. de reform. & cap. 6. sess. 25. & alibi, derogans Concordiis, Juramentis, & similibus, ab eorum observantia non eximit proprios auctores, *ibid. num. 23.* pag. 183.

Et quidem tam respectu Statutorum ante ipsum Concilium, quam postea, *ibid. numer. 24.* pag. 183.

S. Conc. Congregatio absolvere solet Capitulares ab hujusmodi Juramentis præjudicialibus, *ibid. n. 25.* pag. 183.

Capitulum non potest prorogare tempus ad legenda Capitula jurata, absque dispensatione sui Episcopi, *tit. 14. lib. 4. n. 16.* pag. 201.

Vide in Verb. Capitulum quoad facultatem condendi Statuta.

CANONICI QUOAD PRÆCEDENTIAM.

Canonici, qui sit Referendarius utriusque Signaturæ, extra actus Capitulares præcedit omnibus de Capitulo, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. n. 41.* pag. 63.

Prima Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, quæ juxta consuetudinem interveniat in aliqua Functione simul cum Canonici Cathedralis, ipsis non præfertur, sed tamen thorificatur duplici ductu, prout illi, *ibid. n. final.* pag. 63.

In materia præcedentiæ inter Canonicos, attenditur consuetudo, & quanto tempore ea acquiritur, *tit. 4. lib. 4. n. 38.* pag. 129.

Ex habitu nobiliori, quo utuntur Canonici alicuius Collegiatae, inferunt ad eorum praecedentiam, *dec. 23. n. 12.* pag. 84.

Canonici, etiam iuniores, praecedere debent alios, qui non sunt tales, licet antiquiores, *dec. 30. n. 2. & seqq.* pag. 105. *dec. 31. n. 2. & seqq.* pag. 107.

Controversiae super Praecedentia inter Canonicos, ex antianitate regulariter dirimuntur, *dec. 31. n. 1.* pag. 107.

Possidens Canonicatum, qui etiam per simplicem Clericum retineri potest, praecedere non valet Canonicum, Praebendam Sacerdotalem habentem, *ibid. num. 17.* pag. 108.

Vide in *Verb. Prothonotarius Apostolicus.*

CANONICI QUOAD RESIDENTIAM.

Quibus poenis mulcentur Canonici, alique Capitulares, non residentes, *dec. 12. numer. 2.* pag. 42.

Statutis, concedentibus Canonici tempus absentiae ultra tres menses, derogatum fuit per *Sacrum Concilium Tridentinum*, *ibidem numer. 4.* pag. 42.

Tempus absentiae, permittum Canonici, intelligi debet discretè, & quomodo, *ibidem num. 5.* pag. 42.

Canonicus, vel alter Beneficiarius, habens duas residentias, potest in una ex eis reside- re, & residentiam mutare, & remutare, *dec. 13. num. 19.* pag. 45.

Canonicus, residere impeditus ex facto Capituli, licet fructus suae Praebendae, & Distributiones quotidianas valet lucrari; & quicquid Capitulum sibi appropriavit, est ei restituendum, *dec. 49. n. 3. & 4.* pag. 171.

Etiam lis super fructibus, & Distributionibus quotidianis dat iustam causam absentiae, *ibid. num. 5.* pag. 171.

Non potest Capitulum auctoritate propria ad sui beneplacitum erogare fructus, spectantes ad Canonicum, impeditum residere ex positivo facto ipsius Capituli, *ibid. n. 7.* pag. 172.

Supple in *Verb. Capitulum quoad facultatem condendi Statuta, & Beneficia quoad incompatibilitatem.*

CANONICI QUOAD SCIENTIAM.

Ad Canonicatum major scientia requiritur, quam ad Beneficia simplicia; & saltem, quod sciant bene legere, construere, ac declarare, *tit. 9. lib. 4. num. 1. & 2.* pag. 166.

Et talis scientia necessaria est de tempore examinis, *ibidem num. 3.* pag. 177.

Praedictorum ignorantia excludit à Canonatu, *ibid. num. 4.* pag. 167.

Nescientes bene legere Episcopus dispensare non valet, ut Canonicatum consequantur, *ibid. num. 5. & 6.* pag. 167.

Canonici, carentes huiusmodi literatura, sunt irregulares, *ibid. num. 7.* pag. 167.

Non solum peccat Capitulum conferendo Canonicatum indignis, sed etiam acceptantes, sciendo se esse tales, *ibid. num. 8.* pag. 167.

Canonicos maxime decet esse versatos in Sacra Theologia, & Sacrorum Canonum peritia, *Animado. ad d. tit. 9. num. 1.* pag. 169.

Decretum super hoc *Concilii Basilien. & S. Trident. Synodi*, *ibid. num. 2. & 3.* pag. 169.

Praefixo particulari Statuto, vel Fundato- ris dispositione, obtinentes Canonicatus, seu

Dignitates, arctari non possunt ad suscipiendam Lauream Doctorem, etiam si agatur de Prima Dignitate, *ibid. num. 4.* pag. 170.

Vide in *Verb. Examen, & Cantus Gregorianus.*

CANONICI QUOAD STALLUM IN CHORO.

Cuilibet Canonico, etiam in minoribus tantum constituto, conceditur Stallum in Choro, & locus in Capitulo, *tit. 3. lib. 4. n. 6.* pag. 121.

CANONICI QUOAD VOCEM IN CAPITULO.

Quid sit vox, quam Canonicus habere dicitur in Capitulo, *tit. 3. lib. 4. num. 1.* pag. 121.

Huiusmodi vox competit tantum Sacris Ordinibus initiatis, *ibid. num. 2.* pag. 121.

Non existentes in Sacris, nec de consensu aliorum Canoniceorum possunt illam habere, *ibidem num. 3.* pag. 121.

Nec valet contraria consuetudo, *ibidem num. 4.* pag. 121.

Et Episcopus non potest in hoc dispensare, *ibid. num. 5.* pag. 121.

Canonicus, in minoribus constitutus, vocem in Capitulo habet in habitu, *ibid. n. 6.* pag. 121.

Canonici, in Sacris non constituti, permittitur, ut Capitulis assistant, ad hoc ut interim addiscant, quae sunt muneris Canoniceorum, *ibid. num. 8.* pag. 121.

Ad hunc eundem effectum in aliquibus Collegiatis Canonici, etiam Sacerdotes, per biennium non habent votum in Capitulo, *ibid. num. 9.* pag. 121.

Qui carent voce activa in Capitulo, ob defectum Ordinis Sacri, non carent tamen passiva, *ibid. num. 10.* pag. 121.

Si Canonicus in minoribus admittatur ad votandum in Capitulo, non ideo actus est nullus, *ibidem num. 11.* pag. 121.

Dispensatus super aetate, ut Sacros Ordines recipiat, statim ac est ordinatus, acquirit jus votandi in Capitulo, *ibid. num. 12. & 13.* pag. 122.

Quid de Canonico, assumpto ad Praebendam Diaconalem, qui sit Subdiaconatus Ordine initiatus, *ibid. num. 14.* pag. 122.

Quando Canonici Supranumerarii vocari debeant ad Capitulum, in eoque vocem habeant, *ibid. num. 17.* pag. 122.

An, & quando Dignitates gaudeant prerogativa convocandi Capitulum, & in eo vocem habeant, *ibid. num. 22. & seqq.* pag. 122.

Qui Dignitate, & Canonicatum obinet, duplicem, secundum aliquos, vocem habet in Capitulo, *ibid. num. 26.* pag. 122.

Canonici nonnunquam privantur loco, & Capitulo, vel puniuntur suspensione vocis, *ibid. num. 36.* pag. 122.

Sed ita puniti non censentur Immunes ab iis, quae sunt oneris, *ibid. num. 37.* pag. 122.

Canonici, ob suspensionem, privati dicuntur voce in Capitulo, *ibid. num. 38.* pag. 122.

Canonici, excommunicati denunciati, amittunt vocem in Capitulo, & ad illud non convocantur, *ibid. num. 41.* pag. 123.

Et si scienter admissi fuerint ad ferendum votum, actus Capitulares vitiantur, *ibidem num. 42.* pag. 123.

Quid

Quid de Canonicis, quos in maiorem excommunicationem incidisse constat, sed non sunt denunciati, *ibid. num. 43. & seqq. pag. 123.*

An illos admittentes peccent, & acta irrita maneant, *ibid. num. 45. pag. 123.*

Talis Canonici vox valet, si ut persona publica se gerat, *ibid. num. 47. pag. 123.*

Canonici, minori excommunicatione palam innodati, non repelluntur à Capitulo, nec à votando, *ibid. num. 48. & 49. pag. 123.*

Dignitates, & Canonici, propter infirmitatem, aut aliud impedimentum interesse non valentes, possunt Procuratorem constituere: & quid servandum in mandato faciendo, *ibid. num. 51. & seqq. pag. 123.*

Non valent autem subrogare, nisi alium Capitularem, & Sacris Ordinibus insignitum, *ibid. num. 54. & 55. pag. 123.*

An, & quando Canonici, Procurator à Concanonico electus, possit suam vocem dare uni, & aliam procuratorio nomine alteri, *ibid. num. 56. & seqq. pag. 123.*

Canonici, legitime impediti, potest per literas, sigillo munitas, Præsidenti Capituli mentem suam aperire circa electionem faciendam: vel mandatum alicui Capitulari facere de tali persona eligenda, *ibid. numer. 61. pag. 123.*

Vel ad infirmum accedat qui recipit voces in Capitulo, *ibid. num. 62. pag. 123.*

Unus Canonici potest à pluribus constitui Procurator, etiam per literas, authentico sigillo constituentium munitas, *ibid. num. 65. & 66. pag. 123.*

Si nullus de Capitulo vellet mandatum acceptare, an & quando possit deputari extraneus, *ibid. num. 67. & 68. pag. 123.*

Nulli de Capitulo licitum est Laicum admittere ad suppeditandum votum decisivum, sed tantum consultivum, *ibid. num. 69. pag. 124.*

Seculares nobiles ex privilegio Apostolico quandoque recipiuntur inter Canonicos, sed ibi nullam vocem habent, *ibid. n. final. pag. 124.*

Canonici, ordinem turbantes in dandis suffragiis, vel dicendis sententiis, privantur voce pro illo, & sequenti Capitulo, *tit. 4. lib. 4. num. 25. pag. 129.*

An Canonici antiquiores præferantur junioribus, vel contra, in loquendo, & proferendis votis, tam secretis, quam publicis, *ibid. num. 26. & seqq. pag. 129.*

Non interveniente in Capitulo Prima Dignitate, Canonici antiquior habet primam vocem, *ibid. num. 31. & 32. pag. 129.*

Si oriatur aliqua controversia inter Capitulares super loco digniori, & posterioritate votandi in Capitulo, ad quem spectet decisio litis, *ibid. num. 34. & 35. pag. 129.*

Quòd si de prædictis Statuta Ecclesiæ disponent, Capitulum debet contententes admonere de illorum observantia, cui tenentur omnes obedire, *ibid. num. 36. & 37. pag. 129.*

Idemque dicendum est de consuetudine, *ibid. num. 38. pag. 129.*

In Capitulis aliquando voces dantur per secreta suffragia, aliquando per aperta; & quid servandum in utroque casu, *ibid. num. 30. pag. 126.*

Ex quibus vox unius Capitularis reddatur

potentior, quam ulterius, *ibid. num. 31. 32. 33. 34. 37. & 38. pag. 126.*

An sint audienda vota minus peritorum: & quando aliis debeant acquiescere, *ibid. num. 39. & 40. pag. 126.*

In Capitulo debet quisque proprium sensum patefacere, & votum ferre vi sui muneris, *ibid. num. 53. 56. & 57. pag. 137.*

Canonici, se eximens absque iusta causa à votando, peccat graviter, vel leviter, juxta qualitatem materie: & tenetur ad damna, quæ inde sequuntur, *ibid. n. 58. & 59. pag. 137.*

Canonici, videns non posse vincere in re iusta per vota aperta, tenetur petere partium per secreta suffragia; & quid si nec per vota secreta potuerit victoriam reportare, *ibid. num. 63. & seqq. pag. 137.*

Canonici, ferentes votum iniustum, non solum peccant, sed etiam tenentur ad restitutionem damni illati, & quando, *ibid. num. 63. & seqq. pag. 133.*

Quando facultatem habeat Prælati unum, vel duos Canonicos renitentes compellendi, ut votis aliorum se subscribant, *ibid. num. 67. pag. 138.*

Quid si contradicentium referat de eorum dissidio constare, *ibid. num. 68. pag. 138.*

In negociis, per vota secreta expediendis, nulla inter Capitulares est differentia voti, *ibid. num. 79. & 80. pag. 128.*

Ubi concurret major numerus Capitularium, ibi major præsumitur zelus, ac prudentius consilium, nisi contrarium probetur, *ibid. num. 81. pag. 128.*

Votantibus, qui dicant pro, vel contra suffragium tulisse, non creditur, *ibid. n. 82. & pag. 128.*

Canonici, suo loco votum præferre nolens, ante votorum publicationem poenitere potest, *tit. 6. lib. 4. num. 59. pag. 146.*

Similiter is, qui suffragium suum Præsidenti jam indicavit, variare potest, & à primo suffragio recedere, & quando, *ibid. num. 60. & seqq. pag. 146.*

Indecens tamen est, Capitularem abique causa retractare quod dixit, *ibid. numer. 63. pag. 146.*

Si vota pro aliquo negotio expediendo sint paria, neutrum intelligitur obtentum, *ibid. num. 64. pag. 146.*

Vide in Verb. Coadjutor, & Capitulum quoad negocia, in eo tractanda, & expedienda.

CANONICI NOVITER ERECTI, SEU AGGREGATI.

Canonici aggregati faciunt usum corpus cum antiquis, Ecclesiæ representans, *dec. 28. num. 2. & 18. pag. 95.*

Canonici novi tenentur ad onera Capituli, & quando, *ibid. num. 23. pag. 99.*

Præservatio Jurium, ab antiquis Canonici facta in erectione novi Canonici, quando non restringatur ad emolumenta burialia, sed comprehendat etiam omnia, & singula Jura Canonicalia, *dec. 31. num. 7. pag. 107.*

Canonicatus, & Dignitates, à Clem. VIII. Paul. V. & Gregor. XV. noviter erecti in Ecclesia Cathedrali Pistorien. gaudent iisdem privilegiis, ac prærogativis, quibus fruuntur antiqui Canonici, & Dignitates, *dec. 36. n. 1. pag. 107.*

H h

& *segg.* & *n. final.*

Communicatio Jurium Capitularium, concessa Dignitatibus, & Canonicatibus, de novo erectis, transit ad omnes Successores; & contrarium procedit in Canonicis Supranumerariis, *ibidem num. 4. & 5.*

pag. 130.

CANONICI SUPRANUMERARII, SEU HONORARII.

Canonicos super numerum non potest Episcopus creare sine consensu Capituli, *Animadv. ad tit. 12. lib. 4. num. 4. & 15.*

Canonici Supranumerarii non dicuntur Canonici in re, sed in sola honorifica denominatione, *dec. 10. num. 4.*

Ex quibus dignoscatur qualitas Canonici Supranumerarii, *ibidem n. 5. & 8. pag. 105. dec. 11. num. 10. & 11.*

Quæque è converso sint signa veri Canonici, *ibidem num. 6.*

Non potest Ordinarius concedere novo Canonico institutionem, ab erectione, & fundatione difformem, in præjudicium Capituli, *dec. 31. num. 10.*

Minusque obstat talis institutio, si non fuerit in hac parte executioni demandata, *ibid. num. 20.*

CANONICUS CAMERARIUS.

Durante ejus officio, reputatur major ceteris Canonicis, *tit. 1. lib. 4. num. 45. pag. 106.*

Dignitates, quæ sunt de gremio Capituli, tenentur officium Camerariatus, & alia onera Capitularia subire, *ibid. num. 46. pag. 106.*

CANONICATUS.

Vide in *Verb. Præbenda Canonialis.*

CANONICALIS DOMUS.

Vide in *Verb. Opinio.*

CANTUS GREGORIANUS.

Antequam Canonicus, in possessionem immisus, ad Distributiones admittatur, ex particularibus plurium Ecclesiarum Statutis, examini Cantus firmi se subicere debet: & quæ sint partes illorum, qui ad id à Capitulo deputantur, *tit. 9. lib. 4. num. 43. pag. 168.*

Capitulum, & Canonici super dicto Statuto se fundantes, sunt legitimi contradicteores, & possunt istud etiam ante datam possessionem opponere, *ibid. n. 44. pag. 168.*

Episcopus videre debet in Visitatione, an Canonici admissi sint juxta memoratum Statutum, vel non; & ignaros Cantus Gregoriani privari mandat Distributionibus, quousque illum addicant, *ibid. n. 45. pag. 168.*

Magis refert, Canonicum scire Cantum firmum, quàm linguam latinam, *ibidem num. 46. pag. 163.*

Potest Episcopus Canonicos compellere ad addiscendum Cantum Gregorianum, etiam per fructuum Præbendæ subtractionem, *ibid. num. 47. pag. 169.*

Quod præstat efficere cum illis, qui hanc scientiam addicere negligunt, *ibidem num. 48. pag. 169.*

CAPELLANUS, ET CAPELLANIA.

Tempore, quo Capellani ægrotant, obligantur celebrare per alium, etiam si pro dan- da stipe substituto, omnes fructus erogari deberent, *tit. 11. lib. 3. n. 33. & segg. pag. 79.*

Ex Episcopia Capellanus infirmus per aliquod tempus non tenetur alium substituere,

& quantum extendatur, *ibidem num. 35 & 36. pag. 79. & Animadv. ad d. tit. 11. n. 31. pag. 83.*

Intellige prædicta quoad Capellaniam Ecclesiasticam; secus quoad legatum aliquod Missarum, *ibidem num. 37. pag. 79.*

Non licet quempiam obligare ad quotidie celebrandum per se, & quate, *ibidem num. 39. pag. 79.*

Si quis die, quo esset à celebratione exemptus, vellet nihilominus celebrare, Sacrificium applicare deberet juxta mentem Testatoris, seu Fundatoris, *ibidem num. 40. pag. 80.*

Quoties in anno permittitur Capellam applicare pro se, vel amico, *ibid. sub eodem numero. 40. pag. 80. d. Animadv. ad tit. 11. lib. 3. num. 17. & segg.*

Obligatio celebrandi, per se, vel per alium est omnino adimplenda, *ibid. n. 41. pag. 80.*

Obligatio celebrandi Missam diebus festis de præcepto extenditur etiam ad dies festos, noviter institutos; & è converso cessat obligatio in casu diminutionis, *ibid. n. 42. pag. 80.*

Qui quater, vel quinque in hebdomada, tenetur celebrare Missam, suæ obligationi satisfaciit diebus feriatis eam celebrando, *ibid. num. final. pag. 80.*

Capellani, seu Beneficiatis non potest regulariter Episcopus ordinaria auctoritate novum onus adjungere, *Animadv. ad d. tit. 11. lib. 3. n. 1. 2. & 4. pag. 81.*

S. Cont. Congregatio indulgere solet, ut Capellania, ad nutum amovibilis, reddatur perpetua, ut Clericus ad eam nominatus possit ad illius titulum Sacris Ordinibus initiari, *ibid. num. 3. pag. 81.*

Onus Missæ quotidianæ, à Testatore Capellano personaliter imposuit, intelligendum est, ut non obliget, nisi salva honestate, & devotione, *ibid. num. 11. & segg. pag. 81.*

Utrum ex eodem motivo excusetur Capellanus, non habens tale onus personale injunctum, *ibid. num. 14. 15. 17. & 18. pag. 81.*

An tempore vacationis Capellanus, pro aliis celebrando, possit stipendium pro hujusmodi celebratione percipere, *ibid. sub dicto num. 13. pag. 82.*

Prædictio vacationis tempore num teneatur per alium supplere, *ibidem numer. 17. 21. & 22. pag. 82.*

Ex legitima causa potest Capellanus aliquando celebrare in alia Capella, vel Ecclesia diversa à destinata à Testatore, *ibidem numer. 23. pag. 82.*

Quibus in casibus non liceat Capellano cessare à celebratione, *ibid. n. 24. & segg. pag. 82.*

Qualis infirmitas excuset Capellano à celebratione Missæ, *ibidem num. 27. & 34. pag. 82.*

Quando licita sit vacatio à celebratione Missæ ratione infirmitatis, absque onere supplendi per alium, *ibid. num. 28. & segg. pag. 82.*

Capellanus Officiaturæ, tam secularis, quàm Ecclesiasticæ, onus habet providendi necessaria pro Missarum celebratione, *tit. 12. lib. 3. num. 17. pag. 85.*

Unimodo tamen competentes redditus habeat, *ibidem num. 18. pag. 85.*

Quod si non habeat, poterit Episcopus sub poena privationis Jurispatronatus, obstringere Patronum, ut necessaria suppediet, *ibidem*

ibidem num. 19. pag. 85.

Capellani, & alii simplices Sacerdotes, nondum Sacris vestibus induti, locum cedere debent pro ingressu ad Altare Canonicis, *tit. 13. lib. 3. n. 14.* pag. 90.

Diebus, quibus Capellani tenentur Sacrum facere ratione Beneficii, seu Capellæ, non possunt novas elemosynas accipere, *ibidem num. 20.* pag. 90.

Capellanus, obligatus tres Missas in hebdomada dicere, potest quandoque illas anticipatè celebrare, dummodo non obstat Testatoris dispositio, *tit. 14. lib. 3. num. final.* pag. 99.

Capellani, Sacerdotali qualitate decorati, præcedere debent Beneficiatis, ordine inferioribus, *dec. 41. n. 2.* pag. 141.

Concurrente præsertim consuetudine, *ibid. num. 3. & seqq.* pag. 141.

Quæ consuetudo servanda est, non obstantè quòd Clerici Beneficiati unum corpus constituunt cum Beneficiatis Presbyteris, *ibidem num. 10.* pag. 142.

Capellani, seu Beneficiati, ex lege fundationis habentes in universum Ordinem Sacerdotalem annexum, præferri debent Clericis, licet in erectione antiquioribus, si postea Sacerdotes efficiantur, *ibidem n. final.* pag. 143.

Vide in *Verb. Missa quoad applicationem.*

CAPITULUM IN GENERE.

Quandoque accipitur pro brevi Lectione, *tit. 1. lib. 4. n. 1.* pag. 104.

Interdum sumitur pro eo, quod in Statuto unam materiam ab alia distinguit, *ibidem num. 2.* pag. 104.

Item pro parvo capite, *ibidem n. 3. pag. 104.*

Item pro volumine Statutorum, *ibidem num. 4.* pag. 104.

Designat etiam locum, in quo Canonici congregantur, ad res Capitulares peragendas, *ibidem num. 5.* pag. 104.

Sæpius vero intelligitur pro ipsi Canonici congregatis, *ibid. n. 6. & 7.* pag. 104.

Capitulum, ita sumptum, quomodo definiatur, remissivè, *ibid. num. 8.* pag. 104.

Caput principale Capituli est Episcopus, vel alius Prælati, habens Jurisdictionem quasi Episcopalem, *ibid. n. 9.* pag. 104.

Caput verò numerale, seu in ordine, est Prima Dignitas Collegiata, omnino Episcopo subiecta, *ibid. n. 10.* pag. 104.

Quid venit sub nomine Capituli, *ibid. n. 11. & 25.* pag. 104.

Prælatum Caput est membrum nobilissimum Capituli, *ibid. num. 13.* pag. 104.

Ideoque in Ecclesia Collegiata majorem habet administrationem, & digniora spiritalia exercet, *ibid. num. 14.* pag. 104.

Non est de essentia Capituli habere Caput illud in ordine: sed sufficit, quòd illud habeat in potentia, *ibidem num. 15. & 16.* pag. 105.

Defuncto Capite, major de Capitulo illius locum supplet, *ibidem num. 17.* pag. 105.

Capitulum dividitur in ordinarium, & extraordinarium: & quando, & quomodo utrumque convocetur, *ibidem num. 27. & 28.* pag. 105.

Capitulum est quoddam Corpus, carens anima, lingua, & manu; unde nihil potest agere, nisi per sua membra, *tit. 2. lib. 4. num. 7. & 8.* pag. 105.

Quamvis Capitulum ab initio nequeat per unum constitui; si tamen ad unum redigatur, in illo Jura, & privilegia Capituli resident, *ibidem num. 21.* pag. 105.

Idem procedit, si omnes Canonici essent voce privati, suspensi, interditi, excommunicati, vel mortui præter unum, *ibidem num. 22.* pag. 105.

Capitulum quando dissolvatur, *ibidem num. 23. & seqq.* pag. 105.

Capitulum, in expediendis rebus Capitularibus, aliquando in plurali, aliquando in singulari numero ponitur, *tit. 10. lib. 4. num. 36. & 37.* pag. 173.

Quando utendum uno modo, & quando altero, *ibidem num. 38.* pag. 173.

Capitulum significat idem, quod Canonici, & è converso, *ibidem num. 39. & seqq.* pag. 173.

Et tunc comprehenduntur etiam Dignitates, *ibidem num. 42.* pag. 173.

Nullum Collegium potest aliquid decernere, vel statuere, absque suo principali Capite, *ibidem num. 47.* pag. 173.

Declara quoad res graviore, non autem minores, *ibidem num. 48.* pag. 173.

Ad requisitionem Capituli, debet Episcopus in sui Ingressu jurare super observantia Statutorum Ecclesiæ, & super quibus, *tit. 12. lib. 4. num. 19.* pag. 186.

Ubi Episcopus esset negligens, potest Capitulum Jura Episcopalia in Judicio defendere, *ibid. num. 20.* pag. 186.

Et potest admonere eundem Episcopum, si non residet, ut ad Ecclesiam accedat, *ibid. num. 21.* pag. 186.

Sed non potest illum ad id citare, & de ratione, remissivè, *ibidem num. 22.* pag. 186.

Capitulum non potest ab Episcopo excommunicari; licet possit poena interditi puniri, & de ratione disparitatis, *ibidem num. 23. & 26.* pag. 186.

Capitulum quando dicatur legitime citatum, *ibidem num. 27.* pag. 186.

Quid si nollit congregari, *ibid. n. 28.* pag. 186.

Quando sufficiat citare Syndicum, seu Procuratorem Capituli, *ibid. n. 29. & seqq.* pag. 186.

An, & quando in mandato Procuræ sufficiat dicere, quòd Capitulum constituit suum Procuratorem &c., seu potius exprimenda sint nomina omnium Vocalium, *ibidem num. 32. & seqq.* pag. 186.

Capitulum, subordinatum suo Diocesano, nequit sibi eligere Protectorem, *tit. 14. lib. 4. num. 15.* pag. 201.

Tempus ad legenda Capitula jurata prorogari non potest, absque Episcopi dispensatione, *ibidem num. 16.* pag. 201.

Nec finito tempore confirmare Officiales, contra unius Canonici voluntatem, *ibid. num. 17.* pag. 201.

Neque minuire tempus 20. dierum currentium volentibus optare, nisi omnes consentiant, *ibid. num. 18.* pag. 201.

Juribus, privilegiis, & exemptionibus, à Jure, vel Statuto concessis, major pars Capituli renunciare non valet, nisi singuli Capitulares consentiant, *ibid. num. 19.* pag. 201.

Non potest Capitulum Collegiatæ secularis condonare injuriam, Canonico illatam in-

tuita personæ, *tit. 16. lib. 4. n. 1. & 2. pag. 214.*
 Capitulum tenetur ex delicto Officialium,
 quos elegit, *ibid. num. 8. pag. 215.*
 Capitulum non obligatur habere Notarium,
 seu Secretarium, *ibid. num. 12. pag. 215.*
 Potest verò, si voluerit, assumere pro tali
 ministerio tam Clericos, quàm Laicos, *ibid.*
num. 13. pag. 215.
 Capitulum tam Cathedralis, quàm Colle-
 giatæ, habere, debet Archivum, in quo con-
 serventur Scripturæ omnes, ac Libri, & Si-
 gillum, *ibid. num. 14. pag. 215.*
 Subiectio Capituli erga Episcopum dicenda
 est potius filialis, quàm servilis, *dec. 18. num.*
13. pag. 70.
 Capitulum ex maiori parte Canonicorum
 constituitur, *dec. 37. num. 15. pag. 133.*
 Canonici, propter bellum, seu allam cau-
 sam, se congregare non valentibus, sed in
 longinquis partibus dispersis, totum Jus Ca-
 pituli residere dicitur penes Canonium præ-
 sentem, etiam si unus existeret, *dec. 50. num.*
3. pag. 173.
CAPITULUM QUOAD ALIENATIONEM
BONORUM.
 In alienatione Bonorum stabilium, ad Ca-
 pitulum spectantium, num requiratur consen-
 sus omnium, in Loco residentium; vel suffi-
 ciat intervenire in Capitulo duas partes, *tit.*
12. lib. 4. num. 26. & 37. pag. 186.
 Consensus Capituli tenetur Episcopus re-
 quirere, quando agitur de alienatione Bonorum
 Ecclesiæ: vel de illa obliganda, aut alicui
 oneri supponenda, *Animadv. ad tit. 12. lib.*
4. n. 9. & 10. pag. 188.
 Potest Capitulum, assentiente Episcopo,
 pro solvendis debitis, ob servitium commu-
 ne contractis, super Bonis communibus, ut
 universis, annum Censum imponere, *tit. 17.*
lib. 4. num. 17. pag. 193.
 Et ad illius solutionem tenentur non tan-
 tum Canonici viventes, sed etiam ipsorum
 Successores, *ibid. num. 18. pag. 193.*
 Dummodò tamen constet in Instrumento de
 causa impositionis Censui, *ibid. n. 19. pag. 193.*
 Supple in *Verb. Emphyteusis, & Emphyteu-*
ta, & Locatio.
CAPITULUM QUOAD COLLATIONEM
PRÆBENDARUM CANONICALIUM,
SEU BENEFICIORUM.
 Transactio, inita à Capitulo super Jure con-
 ferendi Beneficia cum Episcopo, non valet,
 nisi concurrat consensus totius Capituli, *Animadv.*
ad tit. 2. lib. 4. num. 26. & 27. pag. 119.
 Quando Canonici, existens in turno, fa-
 cultatem habet nominandi ad vacantem Præ-
 bendam per Procuratorem, huiusmodi actum
 explere potest etiam extra Capitulum, *Animadv.*
ad tit. 6. lib. 4. num. 20. & 21. pag. 148.
 Idem Jus, quod competit Episcopo circa
 Collationem Canoniarum, & Præbendarum,
 competit etiam Præposito Collegiatæ, utram-
 que retinenti Jurisdictionem, *tit. 7. lib. 4. num.*
9. pag. 151. dec. 59. num. 16. pag. 215.
 Declara, si Præpositus non sit de Capitulo,
ibid. num. 10. pag. 151. dec. 59. num. 6. pag. 214.
 In Collegiatis verò, Episcopo subiectis,
 omnes Beneficiorum, aut Præbendarum col-
 lationes spectant ad illum in quatuor mensi-

bus, eidem Episcopo reservatis. *ibidem num.*
11. pag. 151.
 In simultaneis collationibus Episcopi, &
 Capituli fieri solet, ut Collatio, vice Ca-
 pituli, ad unum ex Canonicis spectet, *ibid. nu-*
mer. 12. pag. 151.
 An iste Canonicus gaudeat hoc Turno,
 etiam si non fuerit in Sacris, *ibid. num. 13. &*
14. pag. 151.
 Sede Vacante, vel Episcopo suspensio, Ca-
 pitulum subintrat in Jus conferendi Canonici-
 catus, & Beneficia simultanea, *ibid. numer.*
15. pag. 151.
 Et è converso, si omnes Capitulares sint
 excommunicati, solus Episcopus confert, *ibid.*
num. 16. pag. 151.
 Idem erit, si Capitulum eligat indignum,
ibid. num. 17. pag. 151.
 Si indignus à majori parte Capituli eliga-
 tur, dignus verò à minori, nulla erit illa
 electio, valida autem illa, *ibidem n. 18. pag. 151.*
 Immo etiam electio fiat ab uno tantum de
 Capitulo, *ibidem num. 19. pag. 151.*
 Declara, si electio indigni scienter facta
 fuerit, quod iudicabit Episcopus, *ibid. num.*
20. & 21. pag. 152.
 Post electionem factam à Capitulo, petitur
 ab Electo confirmatio ab Episcopo, & intra
 quod tempus, *ibid. num. 22. pag. 152.*
 Nisi tamen ex privilegio, vel consuetudine
 Capitulum liberè conferat, *ibid. num. 23. pag.*
152. dec. 59. num. 15. pag. 215.
 Ubi Jus patronatus ad Capitulum spectat,
 quomodo debeat fieri coram Episcopo præ-
 sentatio, *ibid. num. 31. pag. 152.*
 Capitulum, & Canonici non possunt in
 presentando variare, & de ratione, *ibid.*
num. 32. & 33. pag. 152.
 Capitulum, etiam de consensu Episcopi,
 eligere non potest duos Canonicos ad unam
 Præbendam vacantem, nisi redditus essent suf-
 ficientes pro duobus, *tit. 15. lib. 4. n. 68. pag. 210.*
 Neque valet Præbendas, primò vacaturas,
 alicui promittere, *ibid. num. 70. pag. 210.*
 Jus collationis simultaneæ, per obitum Epi-
 scopi, consolidatum remanet in Capitulo, *de-*
cis. 44. num. 3. pag. 157.
 Ad effectum probandi Jus simultaneæ Col-
 lationis, concordia super Turno est maxime
 attendenda, *ibid. num. 4. pag. 157.*
 In divisione simultaneæ inter Episcopum,
 & Capitulum non requiritur Sedis Apostoli-
 cæ approbatio, *ibid. num. 6. pag. 158.*
 Diviso per Turnum inter Episcopum, &
 Capitulum nudo exercitio Juris conferendi;
 altero ex eis deficiente, Collatio pertinet ad
 superstitem per jus non decrescendi, neque
 In ejus præjudicium intrant Regulæ Reserva-
 toriæ, *ibidem num. 8. pag. 158.*
 Capitulum venit sub nomine Ordinarii
 Collatoris, quando illi competit facultas
 providendi, vigore Simultaneæ Collationis
 cum Episcopo, *ibidem num. final. pag. 158.*
 De Jure Communi Collatio Dignitatum,
 & Canoniarum in Ecclesia Cathedrali spec-
 tat ad Episcopum, & Capitulum, *dec. 59.*
num. 3. & 4. pag. 214.
 In Ecclesia Collegiata electio Canonica-
 tum spectat ad Capitulum, sed institutio,
 sive

sive confirmatio ad Episcopum, *ibidem* num. 6. pag. 214.

Non repugnat in Jure, quod soli Capitulo Cathedralis competat Collatio Canonici, independenter ab Episcopo, *ibidem* num. 18. pag. 215.

Ad hunc effectum quid requiratur, *ibidem* num. 19. pag. 215.

In conferendis Canoniciis Ecclesiæ Cathedralis Simultaneæ Collationis, necesse non est, quod contemporaneè Interveniatur Episcopus, & Capitulum, *ibidem* num. 20. pag. 216.

Si Episcopus conferat Canoniciatum uni, & Capitulum alteri, proviso devolvitur ad S. Pontificem, *ibidem* num. 21. pag. 216.

Vide in Verb. Episcopus quoad Collationem Præbendarum Canonicalium, seu Beneficiorum. **CAPITULUM QUOAD CURAM ANIMARUM.**

Quæ sint signa, quæ ostendunt Curam animarum habitualiter esse penes Capitulum, *Animadv.* ad tit. 3. lib. 3. n. 28. & seqq. pag. 23.

Regulariter quoties in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, adest Cura animarum, præsumptio fiat pro Capitulo, *ibidem* num. 32. pag. 23.

Maximè si deputaciones fieri soleant ab ipso Capitulo, *ibidem* eodem num. 32. pag. 23.

Contra verò ex quibus excludatur unio, *ibidem* num. 33. & seqq. pag. 23.

Unio regulariter est strictè probanda, & quomodo, *ibidem* num. 38. & 39. pag. 23. dec. 29. num. 10. pag. 102.

Quod tamen procedit, quando de unione principaliter agitur, non autem quando de ea quæreretur incidenter, & affertur exemplum, *ibidem* num. 40. pag. 23. dec. 29. n. 11. pag. 102.

Politià habitualitate Curæ apud Capitulum, potest ab eo exercitium demandari cui velit, & tam unum, quam plures Ministros deputare, *ibidem* num. 41. pag. 23.

Et possunt singuli Canonici per Turnum, sive Hebdomadam, Curam actualiter exercere, *ibidem* num. 42. & seqq. pag. 23.

Cumque in hoc casu non detur vacatio, in casu obitus Vicarii non potest Episcopus inter alium deputare, *ibidem* num. 45. pag. 23.

Dupliciter sequi potest unio Ecclesiarum Parochialium Capitulis. Primò simpliciter cum sola applicatione, & incorporatione reddituum. Secundò pleno jure, & cum omnimoda subjectione ipsius Ecclesiæ, *ibidem* num. 46. pag. 24.

Priore modo tenetur Capitulum Vicarium perpetuum nominare, qui reputatur in omnibus tanquam verus Parochus, *ibidem* num. 47. pag. 24.

Possioriter verò sufficit, quod per Capitulum deputetur Vicarius, ad nutum amovibilis, *ibidem* num. 48. pag. 24.

Ex quibus deducatur, si de Literis unionis non consistit, quod ea facta fuerit altero ex prædictis modis: & Capitulum habeat facultatem deputandi Vicarium ad nutum, *ibidem* num. 49. pag. 24.

Quomodo providendæ sint Ecclesiæ Parochiales, pertinentes ad Collationem Capitulum, *ibidem* num. 70. pag. 26.

Licet Curam animarum, quæ habitualiter residet apud Capitulum, non dicatur per obitum Rectoris, seu Vicarii verè, & formaliter vacare; ad illam tamen noviter deputatus debet ab Episcopo, prævio examine, approbari, *dec. 29. n. 8. & 9. pag. 101.*

Pius V. in ejus *Constit. la 47.* mandans hujusmodi Curæ præfigi Vicarium, sive ad tempus, sive ad vitam, non suffulit unionem, per quam apud alterum residet, *ibidem* num. 20. pag. 103.

Vide in Verb. Vicarius, & Vicaria Ecclesiæ Parochialis, & Concurfus in Beneficialibus.

CAPITULUM QUOAD FACULTATEM CERTUM NUMERUM CANONICORUM, ET PRÆBENDARUM STATUENDI.

Capitulum, & Canonici possunt, interposito etiam Juramento, certum numerum Canoniorum, & Præbendarum statuere, & in quibus Ecclesiis, *tit. 13. lib. 4. num. 1. pag. 185.*

Iste certus numerus quomodo probetur, *ibidem* num. 2. pag. 185.

Ob admissionem Canonici de mandato Papæ, cum clausula -- non obstante certo numero -- non tollitur numerus, *ibidem* num. 3. pag. 185.

Capitulum augere potest numerum, si facultates Ecclesiæ augeantur, & è converso, *ibidem* num. 4. & 5. pag. 185.

Intellige de consensu Episcopi, *ibidem* num. 6. pag. 185.

Et nisi addit Statutum, quia tunc tam pro augmento, quam pro diminutione recurrendum est ad S. Pontificem, *ibidem* num. 7. pag. 185.

CAPITULUM QUOAD FACULTATEM CONDENDI STATUTA.

Capitulum condere non valet Statuta, respectu Status universalis Ecclesiæ, absque Episcopi, vel Sedis Apostolicæ approbatione, *Animadv.* ad tit. 6. n. 22. pag. 148. & ad tit. 11. n. 6. pag. 182. & ad tit. 14. lib. 4. n. 17. pag. 205.

An valeat auctoritate propria statuere super facultate optandi Præbendas vacantes, vel Jus optandi præscribere, *ibidem* num. 23. & 24. pag. 148. & d. *Animadv.* ad tit. 11. sub num. 9. pag. 182.

Statim facta erectione Capituli, competit Canonici Jus condendi Statuta pro bono ordine, & regimine ipsius Capituli, absque auctoritate Episcopi, *tit. 10. lib. 4. n. 43. pag. 173. & Animadv.* ad tit. 14. lib. 4. num. 16. & 18. pag. 205. dec. 52. num. 7. pag. 179.

Et circa administrationem Bonorum Capituli, Massam Grossam, atque alia, *ibidem* num. 44. & 45. pag. 173. & d. *Animadv.* ad tit. 14. lib. 4. num. 18. pag. 205.

Hæc Statuta possunt Canonici juramento vallare, & pœnas transgressoribus imponere, *ibidem* num. 46. pag. 173.

Auctoritatem condendi Statuta habent tam Canonici Cathedralis, quam Collegiæ, *ibidem* num. 49. pag. 173.

Immo Capitulum Collegiæ majus jus habet condendi Statuta, & redditur ratio, *ibidem* num. 50. pag. 173.

Capitulum non potest ab Episcopo privari facultate statuendi circa res minores, nisi quando essent Ecclesiasticis Institutis contrariæ, *tit. 11. lib. 4. num. 1. pag. 178.*

Possunt Canonici absque Episcopo statuere circa ea, quæ de Jure communi reperiuntur disposita, *ibidem* num. 2. pag. 178.

Simile Statutum an majus vinculum producat,

cat, & quomodo, *ibid.* num.3. pag.178.
 Capitulum non potest nova Statuta edere circa ardua, & graviora, quæ non concernunt debitum Ecclesiæ servitium, nisi accedente Episcopi consensu, *ibidem* numer.4. & 5. pag.178.
 Consensum Episcopi in Statutis, quæ à Canonis conduntur, sufficit supervenire expost, *ibidem* num.9. & 10. pag.179.
 Immo præsentè Episcopo in Capitulo, quando conditur aliquid Statutum, & tacente, opus non est alia approbatione, *ibidem* num.11. pag.179.
 Similiter si hujusmodi Statutis conferentur Vicarius Generalis Episcopi, & quare, *ibid.* num.12. pag.179.
 Quod, & procedit de Vicario Foraneo, quoad Canonicos Ecclesiæ Collegiatæ, *ibid.* num.13. pag.179.
 An, & quanto tempore Capitulum præscribat Jus condendi Statuta super gravibus negotiis, absque Episcopi consensu, *ibidem* num.14. pag.179.
 Quæ ad hunc effectum dicantur res graviores, remissive, *ibidem* num.15. pag.179.
 Capitulum statuere potest etiam circa res graves, reservato consensu Episcopi; & quid si requisitis præstare recuset, *ibidem* num.16. pag.179.
 Canonicorum Statuta, ut sint valida, requirunt, quòd sint capitulariter edita, & in scriptis redacta, *ibid.* num.17. pag.179.
 Statutum tamen jam scriptum si postea deperdat, cumbratur, scindatur, vel deleatur, adhuc tenet, & obligat, si per Testes probetur, *ibid.* num.20. pag.179.
 Ad quem finem condenda sint à Canonis Statuta, *ibid.* num.29. & 30. pag.180.
 Capitulum, etiam de consensu Episcopi, non potest quidquam statuere, quod Juri Pontificio repugnet, *ibidem* num.32. pag.180.
 Valent Canonici, de consensu Episcopi, statuere contra Constitutiones Synodales, Juri Canonico non contrarias, *ibidem* num.34. pag.180.
 An, & quando Capitulum possit introducere consuetudinem contra Constitutiones Pontificias, *ibidem* num.36. & seqq. pag.180.
 Capitulum potest contra suæ Ecclesiæ consuetudinem statuere, & quando, *ibid.* num.45. pag.180. dec.48. num.8. & seqq. pag.170.
 Et minus rationabilem consuetudinem rationabili alia consuetudine abrogare, *ibid.* num.47. pag.180.
 Multo magis potest Capitulum consuetudinem præter Jus introducere, & quale tempus requiratur, *ibid.* num.48. pag.180.
 Quæ dicatur Consuetudo, sive Statutum præter Jus, & datur exemplum, *ibidem* num.49. & 50. pag.180.
 Canonici valent, consentiente Episcopo, Statuta rationabilia præter Jus condere, *ibid.* num.51. pag.180. & tit.14. lib.4. n.1. pag.200.
 Et sic possunt statuere, Canonicos infirmos extra locum residentie non participare de Distributionibus, *ibid.* num.52. pag.180.
 Immo nec infirmos in loco residentie, qui domo egrediuntur, *ibid.* num.53. & 54. pag.180.
 Capitulum potest, immo deberet statuere,

re, ut Canonici, legitime non impediti, interveniant Concionibus, quæ in eorum Ecclesia fiunt in Quadragesima: quibus, non exstante etiam Statuto, tenentur assistere, sub poena amissionis Distributionum illius diei, *ibid.* num.56. pag.181.
 Capitulum facultatem habet disponendi, quòd recipiendus in Canonico prius juret quandam majorem residentiam, quam sit à Jure statuta, *ibid.* num.57. pag.181.
 Sic tamen jurans potest pro utilitate Ecclesiæ se absentare, *ibid.* num.58. pag.181.
 Potest etiam Capitulum statuere, quòd infirmi, vel alii à Choro exempti, teneantur celebrare facere Missas Conventuales, ad quas quisque in sua hebdomada esse obligatus, *ibid.* num.59. pag.181.
 Item Canonicos extra numerum non habere vocem in Capitulo, *ibidem* numer. final. pag.181.
 Valet Capitulum condita jam Statuta etiam sine causa revocare, & quando, *Animadv.* ad d. tit.11. lib.4. num.7. & 10. pag.182. Amplia num.11. pag.182.
 Quomodo intelligendum sit, quòd Capitulum mutare non possit antiqua Statuta, vel Consuetudines, sine Episcopi consensu, *ibidem* num.8. pag.182.
 Capitulum immutare potest Statutum circa divisionem Turni Collationum inter Canonicos, *ibid.* num.9. pag.182.
 Statuta, concernentia utilitatem, seu honorificentiam Ecclesiæ, condere possunt Capitula, vel antiquis derogare, *ibidem* num.10. pag.182.
 Et sunt valida, etiam contradicentibus Beneficiatis Ecclesiæ, *ibid.* n.12. pag.182.
 Dummodo per hujusmodi Statuta Beneficiati non adstringerentur ad onera servilia, & gravia, *ibid.* sub eodem n.12. pag.182.
 Capitula non possunt statuere, ut Canonici, non intereuntes in sua hebdomada, possint recuperare Distributiones amissas, intereundo in altera hebdomada, *ibid.* n.13. pag.182.
 Item nulla, & irrita sunt Statuta, condita occasione electionis, *ibidem* num.14. pag.183.
 Capituli major pars Statutum condere non potest in præjudicium minoris partis, quæ in Canonis junioribus consistit, tit.13. lib.4. numer.24. pag.193.
 Etiam si accedat confirmatio Episcopi, *ibid.* num.25. pag.193.
 Et minor pars, quæ præjudicium sentit, potest appellare ad Archiepiscopum, vel ad Papam, *ibid.* num.26. pag.193.
 Statuta Capitalaria debent esse communia, & omnibus Canonis æqualia, *ibidem* num.27. & 28. pag.193.
 Ex iusta tamen causa poterit Capitulum Statuta condere, quæ aliquid majoris oneris afferant Canonis junioribus, *ibidem* num.29. pag.193.
 Etiam si hi contradicant, & vocati ad Capitulum non accesserint, *ibid.* num.30. pag.193.
 Poenæ sunt necessariæ contra non servantes Statuta, *ibidem* num.33. pag.193.
 Debent tamen esse moderatæ, & quomodo, *ibidem* num.34. pag.193.
 Eadem potestate condendi nova Statuta, &

& vetera mutandi, reformandi, & antiquandi, gaudent Canonici successores, *ibid. numer. 35.* pag. 193.

Intellige eadem solemnitate interveniente, *ibidem num. 36.* pag. 193.

Canonici antiqui præsumuntur moti pluribus rationibus ad sic decernendum, *ibidem num. 193.* pag. 193.

Ideo Canonici moderni debent esse potius servatores antiquorum Statutorum, quam novatores, *ibid. num. 38.* pag. 193.

Qualis debet esse utilitas Ecclesiæ live Capituli in novis condendis Statutis, antiquisque abrogandis, *ibid. num. 39.* pag. 193.

Statuta Capitularia ad quem spectet declarare, *ibid. num. 55. & seqq.* pag. 195.

Statuta, ab Episcopo non confirmata, an, & quando liceat Capitulo, absque Episcopo, revocare, etiam si juramento firmata sint, *ibidem n. 58. & seqq.* pag. 194.

Statutum verò, ab Episcopo jam confirmatum, ex Juris dispositione, non potest à Canonis cassari, seu modificari absque expresso ipsius Episcopi consensu, & quare, *ibidem num. 64. & 65.* pag. 194.

Statutum, si fuerit juratum, non tollitur per posterius, ab Episcopo confirmatum, nisi iterum juramentum relaxet, *ibid. n. 66.* pag. 194.

Canonicos, non servantes Statutum juratum, quando censetur Episcopus tacite absolvere à juramento, *ibidem num. 67.* pag. 194.

Capitulum quando abolere possit Statutum, ab Episcopo aliàs confirmatum, absque illius auctoritate, & quando non, *ibid. num. 68. & 69.* pag. 194.

Non potest Capitulum, etiam de consensu Episcopi, aliquid contra Jus statuere, vel contra id, quod de Jure permittitur, clausulam irritantem appendendo, & afferuntur exempla, *tit. 14. lib. 4. num. 4. & seqq.* pag. 200.

Non valet Statutum, quod Canonici, nuper acceptus, prandium, vel aliam largitionem faciat Canonis, *ibid. num. 7.* pag. 200.

Capitulum non valet decernere, Canonicos, non venientes ad Capitularia Comitia, vel non residentes per mensem, remanere, ipso jure privatos eorum Canonicatu, & Præbenda, *ibidem num. 11.* pag. 201.

Nec quod Capitulum judicet inter Canonicos, *ibid. num. 12.* pag. 201.

Potest verò disponere, quod à Præposito Collegiatæ, Episcopo prorsus subjectæ, amicabilem componantur jurgia inter Canonicos, *ibidem num. 13. & 14.* pag. 201.

Capitulum non potest antiqua Statuta abolere, vel nova instituire, per quæ Divinus Cultus diminuat, quamvis Episcopus consentiret, *ibid. num. 20. & 21.* pag. 201.

Non potest Capitulum statuere, ut Canonici, non assistentes Choro, Distributiones percipiant etiam illis tribus mensibus, quibus possunt abesse, *ibid. num. 22.* pag. 201.

Multo minus relinquere, vel donare Distributiones Canonicis, Divinis Officiis non Intervientibus, *ibidem num. 23.* pag. 201.

Et Canonici eas recipientes tenentur restituere, *ibid. num. 24.* pag. 201.

Nec dare possunt pauperibus, sed debentur Canonis Intervientibus, *ibidem num. 25.* pag. 201.

Prædicta procedunt quoad Distributiones, à Mensa Capitulari deductas, vel à piis viris legatas; secus verò quoad illas, quæ à fructibus Præbendarum proveniunt, *ibidem num. 26. & seqq.* pag. 201.

Licetum tamen est Canonis Distributiones, quæ per divisionem factam sibi accreverunt, ipsis Canonis, qui illas amiserunt, elargiri, *ibidem num. 29.* pag. 201.

Capitulum nihil disponere potest circa observantiam residentie, & Cultum Divinum, sine Episcopi consensu, *Animadv. ad tit. 14. lib. 4. num. 27.* pag. 205.

Vacante prima Dignitate Ecclesiæ Collegiatæ, habente tantum jurisdictionem in Foro interiori, ob Curam animarum, eadem annexam, Capitulum retinet idem Jus, ut prius, in condendis Statutis, & alijs rebus disponendis, *tit. 15. lib. 4. num. 40.* pag. 209.

Non potest tamen aliquid statuere, quod sit in præjudicium Jurium Parochialium ejusdem Dignitatis, *ibidem num. 41.* pag. 209.

Penes Capitulum residet potestas regendi Ecclesiam, & statuendi circa Chorum, ejusque servitium, *dec. 46. num. 20.* pag. 166.

Capitulum non potest condere Statutum, quod solum tendat in præjudicium Beneficiorum, *dec. 48. num. 7.* pag. 170.

Capitulum an possit absque Jurisdictione condere Statuta penalia, remissive, *dec. 52. num. 1.* pag. 179.

Questio tamen cessat, ubi Jurisdictio competit ex consuetudine, & quomodo inducatur, *ibid. num. 2. & seqq.* pag. 179.

CAPITULUM QUOAD JURISDICTIONEM IN CAPITULARES, ALIOSQUE ECCLESIAE MINISTROS.

Capitulum quomodo valeat acquirere Jurisdictionem activam in suos Capitulares, *Animadv. ad tit. 14. lib. 4. num. 4. pag. 204. dec. 52. num. 2.* pag. 179.

Hanc tamen Jurisdictionem non potest Capitulum plenarie exercere, nempe cum qualitate Territorii Separati, in Ecclesia Cathedrali, *ibidem numer. 5.* pag. 204.

Solumque verificari potest respectu alicujus Capellæ, in Cathedrali existentis, *ibid. numer. 6.* pag. 204.

Capitulo competere potest Jurisdictio in Capitulares, & alios Ecclesiæ Ministros, etiam cum mero, & misto imperio, & quomodo, *ibid. num. 7.* pag. 204.

Et tunc penes Episcopum remanet habitus hujus Jurisdictionis, *ibid. num. 8. pag. 204.* Quando Episcopus Jurisdictionem habitalem reducere possit ad actum, *ibid. n. 9. pag. 204.*

Capitulo competit tantum Jurisdictionis, quantum tribuit privilegium, vel consuetudo, *ibid. num. 10.* pag. 204.

Ad præscribendam Jurisdictionem contra Episcopum, actus quales debeant esse, *ibid. num. 11.* pag. 204.

Singulare est, quod ad tollendam præscriptionem, præteritam à Capitulo contra Episcopum, sufficiat unicus actus effectivus, *ibid. num. 12.* pag. 204.

Capitulum, habens Jurisdictionem cumulatam cum Episcopo in Capitulares vigore privilegii, non gaudet preventionem, sed debet

bet simultaneè procedere, *ibid.* num. 13. pag. 205.

Capitulo non acquiritur Jurisdiclio per actus, gellos contra Capitulares extrajudicialiter, & sine comminatione gravis poenæ, cum id Capitulo licitum sit, *ibid.* num. 14. pag. 205.

Non solum quoad delicta, quæ Chori servitium respiciunt, sed etiam circa ea, quæ concernunt mores, & quibus poenæ, *ibid.* num. 15. pag. 205.

Ad exemptionem argui non potest ab ordinationibus, editis circa bonum regimen Capituli, seu Ecclesiæ servitium, *ibid.* num. 16. pag. 205.

Quoad Causas Civiles, tota Jurisdiclio est penes Episcopum, *ibid.* num. 19. & 20. pag. 205.

Nec suffragatur Capitulo privilegium, aut consuetudo, nisi sit immemorabilis, *ibid.* num. 21. pag. 205. dec. 14. num. 17. pag. 52.

Circa Causas verò Criminales, Capitulum non potest procedere nisi cum Episcopo, non obstante quacunque consuetudine, *ibid.* numer. 22. pag. 205.

De facultate, tributa Decano In Capitulares, aliasque personas, Cathedrali Ecclesiæ inservientes, in Synodaliibus Constitutionibus Diocesis Giennen. dec. 14. numer. 6. & seqq. pag. 50.

Capitulum Cathedralis non solum per immemorabilem, sed etiam per ordinariam consuetudinem præscribere potest jurisdictionem, in Canonicis, & alios Clericos, etiam privatè quoad Episcopum, dec. 16. num. 13. pag. 61.

Contrarium de Jure novo Sac. Conc. Tridentini, *ibid.* num. 14. & 15. pag. 61.

Quod derogat etiam privilegiis, ex fundatione competentibus, *ibid.* num. 18. pag. 62.

Respondetur contrariis Auctoritatibus, *ibid.* num. 19. 26. & seqq. pag. 62.

Consuetum Tridentinum concedit Episcopis in Capitula exempta solum cumulativam Jurisdictionem cum ipsis Capitulis, non privatam, *ibid.* num. 26. pag. 63.

Quod Jurisdiclio correctionalis In Capitulares possit esse compatibilis cum præminencia, & præcipua auctoritate debita Episcopo, quomodo accipitur, *ibid.* n. 29. & 30. pag. 63.

Consuetudo, quod antiquior Canonicus, in absentia Decani, & Prioris, præferatur Dignitatibus in præsidendo, etsi illis debita sit Præcedentia, non repugnat Juris dispositioni, *ibid.* sub eodem n. 30. pag. 63.

Jurisdiclio ex consuetudine exercetur à plebiscito Capitulis Hispaniæ, & Galliæ, *ibid.* num. 6. pag. 179.

Potest Capitulum Canonicos, non observantes propria Statuta, punire, & quomodo, *ibid.* num. 8. & 9. pag. 180.

CAPITULUM QUOAD JUS ILLUD CONVOCANDI, IBIQUE PRÆSIDENDI.

Quando omnes Capitulares sunt præsentés, congregari possunt etiam absque prævia convocatione per Campanæ pulsationem, aut aliud nuncium, tit. 1. lib. 4. n. 31. & 32. pag. 105.

Ad Episcopum spectat convocare Capitulum, si illi interveniat uti Episcopus, *ibid.* num. 33. pag. 105.

Et id Episcopo competit, quoties resolvendum est aliquid, quod Episcopalem Dignitatem, vel Ecclesiæ servitium respiciat,

ibid. num. 34. pag. 105.

Si vellet Episcopus pro servitio Ecclesiæ alloqui aliquos Canonicos, tenentur hi vocati accedere ad Palatium Episcopi, *ibid.* num. 35. pag. 105.

Secus si habeat controverfiam cum Capitulo, cum tunc adire debeat locum consuetum, *ibid.* num. 36. pag. 105.

Idem dicendum de Prælato principali Nullo Diocesis, à Capitulo segregato, *ibid.* num. 37. pag. 105.

Episcopus interveniens Capitulo uti Canonicus Ecclesiæ, convocat Capitulum extraordinarium, eique præsidet, quemadmodum ordinario, *ibid.* num. 38. pag. 105.

Limita, quando alia Dignitas Cathedralis solet ex consuetudine Capitulum congregare, *ibid.* num. 39. pag. 106.

In Collegiatis Prima Dignitas coadunat Capitulum extraordinarium, *ibid.* n. 40. pag. 106.

Eaque absente, vel negligente congregare Capitulum, talis potestas transfunditur in Secundam Dignitatem, vel Canonicum digniorem, *ibid.* num. 41. pag. 106.

Nisi tamen ea alteri competeret de Jure speciali, vel consuetudine, *ibid.* numer. 42. & 43. pag. 106.

Quod Jus, dependens ex dispositione Capituli, dicitur rationabiliter concessum, *ibid.* num. 44. pag. 106.

Capitulum coadunandum est semper, & quandocunque per Capitulares instatur, *ibid.* num. 47. pag. 106.

Etiamsi per unum tantum Canonicum fiat instantia, qui negocium non leve proponere cupiat, *ibid.* num. 48. pag. 106.

Quid si illi, ad quos spectat, id efficere neglexerint, vel recusaverint, *ibid.* numer. 49. & 50. pag. 106.

Expirante termino, ad expeditionem alicujus actus præfixo, minor pars potest majorem convocare, eaque renuente, actum explere, *ibid.* num. 51. pag. 106. & Animadv. ad tit. 2. lib. 4. num. 37. & 38. pag. 119.

Non potest Episcopus prohibere Canonicis, nè se Capitalariter congregent: neve cogere, ut sibi patefiant, quæ ibi velint proponere, *ibid.* n. 52. pag. 106.

Neque iidem Canonici tenentur in Negotiis Capitalaribus Episcopum admittere in Capitulo, *ibid.* num. 53. pag. 106.

Multoque minus id prætere de valet Vicarius Foraneus in Collegiatis Diocesis, *ibid.* num. 54. pag. 106.

Auctoritas convocandi Capitulum, & in eo præsidendi, quæ residet apud majorem, seu digniorem de Capitulo, ad illum spectat, etiamsi non sit in Sacris constitutis, nec votum habeat, Animadv. ad tit. 1. numer. 9. & seqq. pag. 108.

Illud Jus potest, Statuto, vel consuetudine, spectare ad Decanum, vel alium de Capitulo, *ibid.* num. 12. pag. 108.

Concessa facultate convocandi Capitulum, censetur tributa & illa præsidendi, *ibid.* num. 13. pag. 108.

Capitula Cathedralium, seu Collegiarum Jus habent se congregandi absque alicujus licentia, *ibid.* num. 14. pag. 108.

Non

Non ita quoad Personas Ecclesiasticas, Collegium non constituentes, quæ congregare se non valent absque Episcopi licentia, *ibidem numer. 15.* pag. 108.

Non potest tamen Capitulum se congregare sine Episcopi licentia, si contraria adestet consuetudo, *ibidem numer. 16.* pag. 108.

Consuetudinem, quam habet Capitulum se coadunandi absque Episcopi licentia, non potest idem Episcopus immutare, *ibidem numer. 17.* pag. 108.

Assistente verò è converso consuetudine Episcopo, non potest is prætere, quod Capitulum se declarat, de quibus negociis agere velit, *ibid. numer. 18.* pag. 108.

Non prohibetur tamen Episcopus ex aliqua rationabili causa aliquando suspendere, vel interdicere Capituli convocationem, *ibidem numer. 19.* pag. 108.

An, & quando Capitulum cogere possit illum, ad quem spectat idem Capitulum convocare, ad convocationem faciendam, *ibid. numer. 20. & seqq.* pag. 109.

Quid si iste renuat *ibid. n. 23.* pag. 109. Convocatio Capituli quomodo fieri debeat, *ibid. numer. 24.* pag. 109.

Convocator non tenetur notum facere Capitularibus, quid in Capitulo agendum sit, *ibidem numer. 25.* pag. 109.

Facultatem convocandi Capitulum habet etiam Episcopus, & super quibus negociis, *ibid. numer. 28. & 29.* pag. 109.

Quando Episcopus vult aliquid proponere in Capitulo, tenetur accedere ad Aulam Capitularem, nisi contraria adestet consuetudo, *ibidem numer. 35.* pag. 109.

Episcopus, interveniens in Capitulo, habet debet præsentiam, tam in sessione, quam in cæteris rebus, *ibid. numer. 36.* pag. 109.

An, & quando Vicarius Generalis Episcopi facultatem habet convocandi, & interveniendi in Capitulo, *ibidem numer. 37. & seqq.* pag. 109.

Quando Episcopus potest intervenire Capitulo, certiorari debet de convocatione faciendâ, *ibid. numer. 41.* pag. 110.

Omnes Canonici, præsentem in loco, ubi sita est Ecclesia Cathedralis, vel Collegiata, sunt vocandi ad Capitulum extraordinarium, *tit. 2. lib. 4. numer. 9.* pag. 113.

Si aliqui ex vocatis non convenerint ad Capitulum, cæteri illud constituunt: & valent gesta ab eis, etiam si essent minores duabus partibus ex tribus, *ibidem numer. 10. & seqq.* pag. 113.

Contrarium procedit in Capitulo ordinario, ad quod Canonici accedunt non Intimati, aut citati, *ibid. numer. 13.* pag. 113.

Ad Capitulum extraordinarium Collegiatæ constituendum, quando requirantur duæ partes Collegialium, *ibid. numer. 15.* pag. 113.

Ex Canonis, legitime ad Capitulum citatis, multis non comparentibus, non solum major pars, sed tres tantum Canonici intereuntes possunt actum exple, *ibid. numer. 16. & seqq.* pag. 113.

Quinimodo tali casu duo, vel unus potest eligere, & coram Scriba, & Testibus nominare quem maluerit, *ibid. numer. 19.* pag. 114.

Tom. II.

Canonici, ad Capitulum extraordinarium citati, si introgressi Aulam Capitularem illico exierint, habentur pro renunciantibus Juri suo, & valent gesta à cæteris, etiam si majorem partem non constituunt, *ibidem n. 26.* pag. 114.

Secus verò in Capitulo Ordinario, in quo, si major pars difcedat è loco, non possunt cæteri proposita negocia resolvere, *ibidem numer. 27. & 28.* pag. 114.

E' converso si minor pars recedat, possunt reliqui ad negocia expedienda devenire, *ibidem numer. 29.* pag. 114.

An, & quando ad Capitula extraordinaria non vocatis cunctis, in loco, ubi sita est Ecclesia, existentibus, valeant actus, ab aliis expleri, *ibidem numer. 30. & 31.* pag. 114.

Saltem duæ partes ex tribus necesse est, ut congregentur, *ibidem numer. 32.* pag. 114.

Tertia verò pars, non vocata, potest dare de nullitate rerum, à duabus partibus gestarum, *ibid. numer. 33.* pag. 114.

Immo tale Jus competit cuivis Canonico, vocando, & non accersito, *ibid. n. 34.* pag. 114.

In actibus Collegialibus plus valet contemptus unius, quam contradictio multorum, qui ad Capitulum venerint vocati, *ibidem numer. 35. & 36.* pag. 114.

Dicitur contemptus etiam is, qui fuit vocatus, sed non expectatus, vel ad Capitulum sine iusta causa non admissus, *ibidem numer. 37.* pag. 114.

Capitularis contemptus, potest ad, à Capitulo resoluta absque ejus presentia, ratificare, *ibidem numer. 38.* pag. 114.

Immo si spatio sex mensium à die scientiæ non contradixerit actus à Capitulo gestis, censetur approbasse, *ibidem numer. 39.* pag. 114.

Canonicus neglectus non valet unam partem electionis approbare, & alteram reprobare, *ibid. numer. 40.* pag. 114.

Exceptio contemptus non potest nisi ab ipsomet Canonico neglecto deduci, *ibidem n. 41.* pag. 114, & *Animadv. ad tit. 2. n. 11.* pag. 118.

Si Canonicus neglectus intra sex menses moriatur, non potest ejus Successor despectionem proseguere, *ibidem numer. 42.* pag. 114.

Si aliquis Canonicus se declarat nolle interesse Capitulo extraordinario, non est de necessitate ad id citandus, *ibid. n. 43.* pag. 114.

Quando Canonici impediti debeant citari, ut Procuratorem constituant, *ibidem numer. 44.* pag. 115.

Capitulares vocati, si tempore præfixo ad locum Capituli non accedant, non sunt amplius expectandi, *ibid. numer. 45.* pag. 115.

Quod procedit etiam de Decano, seu alio Prædicente Capituli, *ibid. numer. 46.* pag. 115.

Conveniens tamen est, ut paululum expectetur Caput Capituli, vel major pars Canoniorum, & quando, *ibid. numer. 47.* pag. 115.

Canonici, non residentes in loco, veniunt sub nomine absentium, & hi non sunt necessarii vocandi ad Capitula extraordinaria, nisi in tribus casibus, & qui sint, *ibidem numer. 49. & seqq.* pag. 115.

Consuetudine introduci potest, ut absentes nullis unquam casibus ad Capitula extraordinaria vocentur, *ibidem numer. 50.* pag. 115.

E' converso autem Statuto, aut Consue-

tudini vocandi in rebus gravibus absentes, standum est: & hujusmodi consuetudo commendatur, *ibid. num. 57. & seqq.* pag. 115.

Si citentur absentes, ubi non sunt necessaria citandi, valida sunt acta Capituli, etiam aliquibus eorum non expectatis, *ibidem numer. 62.* pag. 115.

Reficiendæ tamen sunt à Capitulo expensæ, & damna venientibus tempore statuto, *ibid. num. 63.* pag. 115.

Vocare Canonicos absentes à Loco, si opus sit eos interpellare, dici non debet de substantia, sed de iustitia, *ibid. num. 64.* pag. 115.

Canonici, negantes se ad Capitulum extraordinarium vocatos esse, non reputantur citati, nisi doceatur de citatione, de qua standum est Nuncio jurato, *ibid. num. 66. & 67.* pag. 115.

Si ignoretur locus, ubi degant Canonici absentes, quomodo vocentur, *ibidem numer. 68.* pag. 115.

Præsentibus, formam substantialem vocandi ad Capitulum non esse servatam, onus probandi incumbit, *ibid. num. final.* pag. 115.

Pro agendis negotiis, ad Universitatem spectantibus, omnes de Capitulo vocari debent, *Animadv. ad d. tit. 2. num. 1.* pag. 116.

Etiamsi ageretur de Capitulo, quod duabus Ecclesiis deserviret, *ibidem numer. 2. & 3.* pag. 116.

Aliquo ex Capitalibus non vocato ad electionem, five alium actum, tunc ille infirmatur, quando oppositum fuit de contemptu, & oppositionem Capitalis persecutus est; secus, si neglexit opponere, vel oppositionem profectui, *ibid. num. 9.* pag. 117.

Consensus Capitalis præsumitur cum non requiratur pro forma, sed ratione præjudicii, potest etiam post actum intervenire, *ibidem numer. 10.* pag. 117.

Observantia actus, in quo quis spretus fuit, est implicita ratificatio, *ibid. num. 12.* pag. 116.

Ad hoc ut absentes dare nequeant de nullitate deliberationis, capte per præsentem in Capitulo extraordinario, necesse est quod fuerint legitime vocati, & quomodo, *ibid. num. 13.* pag. 116.

Declaratur conclusio, supra allata, quod instante termino, ad expeditionem alicujus actus præfixo, minor pars valeat majorem, ad Capitulum vocare, & si renuat, actum explere: ut non habeat locum, quando actus potest commodè in aliud tempus protrahi, *ibid. num. 39.* pag. 119.

Non ita, quando quis vigore consuetudinis, vel Statuti habet jus convocandi Capitulum, quia tunc renuentes censentur juri suo renunciassse, *ibid. num. 40.* pag. 119.

Quando Canonici Supranumerarii vocari debeant ad Capitulum, in eoque vocem habeant, *tit. 3. lib. 4. num. 17.* pag. 122.

An, & quando Dignitates gaudeant prærogativa convocandi Capitulum, & in eo vocem habeant, *ibid. num. 22. & seqq.* pag. 122.

Omnes, & singuli Canonici, habentes vocem in Capitulo, tenentur accedere ad Capitulum, tam ordinaria, quam extraordinaria, *tit. 4. lib. 4. num. 1. & seqq.* pag. 128.

Non excusatur à culpa non accedens, ut

effugiat altercationes, eo quia sit biliosus, *ibid. num. 4.* pag. 128.

Maximè si sit Prima Dignitas, & Caput, *ibidem num. 5.* pag. 128.

Aliàs non interveniens absque iusta causa, à Capitulo approbanda, muldatur, *ibid. num. 6. & 39.* pag. 128.

An, & quando liceat Capitalibus dies absentiae, à Sac. Conc. Trid. permittos, assumere, etiam tempore, quo habetur Capitulum, *ibid. num. 7.* pag. 128.

Quando excusetur in Foro Conscientiæ Canonicus, non interveniens Capitulo, *ibidem num. 8. & 9.* pag. 128.

Et quando excusetur in utroque Foro, *ibid. num. 10.* pag. 128.

Canonici Prothonotarii Apostolici, accedens ad Capitulum, indurus esse non debet habitu Prælatitio, sed Canonicali: & ibi sedet juxta suam receptionem ad Canoniciatum, *ibid. num. 12. & seqq.* pag. 128.

Quæ sedes competat in Capitulo illius Præfidenti: quæque Episcopo, intervenienti uti Canonico, *ibidem numer. 15.* pag. 128.

Ubi idem Episcopus federe debeat, quando intervenit uti Episcopus in casibus, quibus jus habet convocandi Capitulum, *ibidem num. 16.* pag. 128.

Quo casu nullam vocem habet in Capitulo: sed propositis negotiis, quæ sibi expedientia videantur, exire debet à Capitulo, *ibid. num. 17. & 18.* pag. 128.

Ad quem spectet exigere multam à Canonico, absque iusta causa non intercessentibus Capitulo, *ibid. num. 40. & seqq.* pag. 128.

Quando poena, non intercessentibus Capitulo imposita, negligetur, quia levis, Capitulum, facto verbo cum Episcopo, graviores multas injungere debet, *ibidem numer. 43. & 44.* pag. 129.

Capitalares, recedendo à Capitulo, eo non terminato, absque licentia, eadem poena puniuntur, ac non accedentes, *ibidem num. 45. & seqq.* pag. 129.

Canonici, incepto Capitulo adveniens, admittendus est ad aliquos actus gerendos, *ibid. num. 51.* pag. 129.

Is, salutatis ex ordine aliis Capitalibus, ad locum suum se conferre debet: & sine mora à digniore Capitulo certior fieri debet de rebus, quæ tunc tractantur; & quid circa jam discussa, & resoluta, *ibidem numer. 52. & 53.* pag. 130.

Quando Episcopus intervenit Capitulo, ad ipsum facienda est appellatio, & quomodo, *tit. 5. lib. 4. num. 73.* pag. 138.

Quid si idem Prælatum Capitulum adit ut Canonicus, *ibid. numer. 74.* pag. 138.

Comprobata iniustitia majoris partis, hæc succumbet, *ibidem num. 75.* pag. 138.

Inierim tamen præsumitur iustitia actus, à majori parte gesti, *ibid. num. 76.* pag. 138.

Nec per appellationem impeditur executio eorum, quæ à majori parte Capituli resoluta sunt, *ibidem num. 77.* pag. 138.

Episcopus plenam facultatem habet præfrendi in Choro, & Capitulo, ibique muldandi excessus Capitalarium, aliorumque ministro.

nistrorum prælative quoad Decanum, vel Sacristam, *Animadv. ad tit. 14. lib. 4. n. 28. pag. 205.*

Non potest autem cogere Canonicos, ut se congregent in Palatio Episcopali; sed ipse tenetur accedere ad solitam Aulam Capitularem, *ibidem num. 29. pag. 205.*

Facultatem convocandi Capitulum non potest Episcopus alteri committere, nec etiam suo Vicario Generali, *ibidem num. 31. pag. 206.*

Consuetudo, quod Decanus præsident in Capitulo privative quoad Episcopum, est corruptela, & abusiva, nunquam præscriptibilis, *dec. 16. num. 2. pag. 60.*

Decanus, absente Episcopo, præsident in Capitulo, ordinat, & executioni mandat, quæ ibi acta sunt, *ibid. num. 11. pag. 61.*

In actu, collegialiter explendo, minor numerus remanet à majore suffocatus, *dec. 24. num. 2. pag. 85.*

Major verò pars consideratur, habito respectu ad totam Massam Collegii, seu Capituli, *ibid. num. 3. pag. 85.*

In illis, quæ pertinent ad corpus Universitatis, major pars præjudicat minori, ad differentiam quando agitur de interesse singulorum, *ibidem num. 6. pag. 85.*

CAPITULUM QUOAD LOCUM, UBI CELEBRARI DEBEAT.

Qui locus deputandus sit pro Capitulo, *tit. 1. lib. 4. n. final. pag. 106. & Animadv. ad tit. 1. numer. 7. pag. 108.*

Idem locus an, & quando per Capitulares mutari possit, *d. Animadv. ad tit. 1. lib. 4. num. 1. & sequentibus pag. 107. & tit. 2. lib. 4. numer. 1. & pag. 113.*

Prælati electio fieri debet in Ecclesia, *ibid. num. 6. pag. 108.*

Quando actus Capitulares expleri possint in Choro, *ibidem num. 8. pag. 108.*

Ille locus dicitur Capitularis, in quo Canonici coadunantur ad tractanda negotia Ecclesiae, vel Capituli, *tit. 2. lib. 4. n. 5. pag. 113.*

Quando autem congregantur pro aliis causis, non constituunt Capitulum, *ibidem num. 6. pag. 113.*

Impedito Capitularibus per Dominum loci ingressu in Civitatem, minor pars tenetur accedere ad locum tutum pro majori parte, *ibid. num. 65. pag. 113.*

CAPITULUM QUOAD NEGOTIA, IN EO TRACTANDA, ET EXPEDIENDA.

An enuncianda sint prius negotia, quæ per Capitulum tractari debent, *tit. 1. lib. 4. num. 29. & 30. pag. 105.*

Expirante termino, præfixo ad expeditionem aliquis actus, minor pars potest maiorem monere, ut conveniat ad Capitulum: eaque renuente, negotium expedire, *ibidem num. 51. pag. 106.*

An pro quolibet negotio, & qualibet hora Capitulum possit congregari, *ibidem numer. 55. pag. 106.*

Librum esse Capitularibus, audita rei propositione, dilationem petere ad maturius deliberandum, *Animadv. ad tit. 1. n. 26. pag. 109.*

Circa hoc attendendus est stylus, & consuetudo, vel Statutum, quo alterato, semper Capitulares possunt actum irritare, *ibidem num. 11. Tom. II.*

mer. 27.

Non potest Episcopus negotia, in Capitulo proposita, & ob votorum varietatem non resoluta, decidere, & terminare, *ibid. numer. 30. pag. 109.*

An, & quando Episcopus votum habeat in Capitulo, *ibid. num. 31. & seqq. pag. 109.*

Episcopus cogere potest Capitulum ad exhibendos Libros, in quibus adnotantur resolutiones Capitulares, *ibid. num. 42. pag. 110.*

Amplia etiam quoad Vicarium Capitularem, *ibid. num. 43. pag. 110.*

In congregacionibus Capitularibus prius agendum est de illis, quæ concernunt Culum Divinum, & Ecclesiae, Chorique servitium: ac demum de negociis temporalibus, *ibid. num. 47. pag. 111.*

Et accendæ sunt clauorose, & contentiose confabulationes, *ibid. num. 47. pag. 111.*

In illis, quæ tangunt interesse universale Capituli, non sufficit consensus singulorum. Canonicoꝝ extra Capitulum, etiam per scripturam præstitus: sed requiritur consensus omnium, Capitulariter coadunatorum, *Animadv. ad tit. 2. lib. 4. num. 4. pag. 117. tit. 5. lib. 4. n. 1. pag. 135. & tit. 16. lib. 4. n. 10. pag. 215.*

Quando agitur de actu merè voluntario, non sufficit consensus majoris partis Capitularium, sed requiritur consensus omnium, *ibidem num. 5. & 25. pag. 117.*

Potissimum si omnes tangit in particulari, *ibid. num. 6. pag. 117. dec. 40. num. 12. pag. 140.*

Quando ageretur de renunciando alicui privilegio, vel derogando Constitutioni, seu laudabili consuetudini, in magnum Ecclesiae, vel Capituli præjudicium, minor pars trahit ad se majorem, *ibid. num. 8. pag. 117.*

Secus quando post oppositionem minor pars acquiescat, *ibid. num. 9. pag. 117.*

Quomodo intelligi debeat principium illud: quod omnes singulariter tangit, ab omnibus debet approbari, *ibid. num. 14. & 15. pag. 118.*

Qui sint actus, qui competunt Capitularibus uti singulis, adeo ut in ipsis explendis requiratur singulorum consensus: quique sint illi, qui iidem competunt uti universis, in quibus necessarius non est omnium consensus, sed tantum majoris partis Capitularium, & dantur exempla, *ibid. num. 16. & seqq. pag. 118.*

Actus voluntarii, sive competant pluribus uti singulis, sive uti universis, fieri non possunt, nisi interveniente omnium consensu, & afferuntur pariter exempla, *ibid. num. 25. & seqq. pag. 119.*

In actibus necessariis, vel utilibus, sufficit consensus majoris partis Capitularium, & qui sint, *ibid. num. 28. & seqq. pag. 119. & decis. 28. num. 4. pag. 96.*

In actibus prædictis maior pars censetur, non respectu totius Capituli, sed intervenientium, *ibid. num. 33. & 34. pag. 119.*

Incapaces ferendi suffragium, puta ob interdictum, vel excommunicationem, non sunt in consideratione habendi, *ibid. n. 35. pag. 119.*

In gerendis actibus, qui intra aliquem determinatum terminum expediri debent, maior pars attenditur solum quoad præsentem, *ibidem num. 36. pag. 119.*

Pro dirimendis controversiis, quæ super

prædictis contingere possunt, recurrendum est ad Statuta, vel consuetudines, diu observatas, etiam si eis contraria esset Juris censura, *ibidem num. 41.* pag. 120.

In deliberationibus, captis à majori parte Capituli, licet minor pars, quæ dissensit, sit sanior, præsumi tamen debet favore majoris partis, *ibid. n. final.* pag. 120.

In Capitulis tam ordinariis, quam extraordinariis, exordium rerum gerendarum sumi debet à præcatione Divina, *tit. 4. lib. 4. numer. 11.* pag. 128.

Tam Præpositus Capituli, quam alii Canonici, proposito aliquo negotio, proprium, vel suorum commodum respiciente, debent à Capitulo se absentare, donec illud fuerit discussum, *ibid. num. 23.* pag. 128.

Ad Caput Capituli spectat negotia proponere: & deinde idem Jus ad alios per ordinem devolvitur, *ibid. num. 54.* pag. 130.

Uno loquente, alter silere debet: nec in aures proximioris submissa voce loquatur, *ibid. num. 55.* pag. 130.

Quibus de rebus agendum sit in Capitulo, *ibid. n. final.* pag. 130.

Regulariter attenditur, quod à majori parte Collegialium in loco Capitulari resolvitur, *tit. 5. lib. 4. n. 2. & 3.* pag. 135.

Major autem pars constituitur per unum suffragium ultra dimidiam, *ibid. num. 4. pag. 135.* In aliquibus Cathedralibus, & Collegiatis, quoddam negotia proposita approbentur per duas tantum ex tribus partibus, procedit ex consuetudine, non de Jure communi, *ibid. num. 5. & 6.* pag. 135.

Hanc consuetudinem non sublineri tenent nonnulli; alii verò contrarium existimant: & quomodo, juxta horum opinionem, debeat probari, *ibid. num. 7. & seqq.* pag. 135.

Major pars intelligitur respectu aliarum partium minorum, in Capitulo præsentium, & declarat exemplo, *ibid. n. 10. & 11. pag. 135.* In aliquibus Collegiis, ex immemorabili consuetudine, fit comparatio partis ad partem, *ibid. num. 12.* pag. 135.

Non est autem secundum Jus, quoddam major numerus censetur, non respectu totius, sed minoris partis, *ibid. num. 13.* pag. 135.

Quamvis cum illo concurrat Præpositus Collegiæ, etiam exemptæ, qui sit de Capitulo, in eoque vocem habeat, *ibidem num. 14. & 15.* pag. 135.

Gesta à majori parte Capituli, licet non dicantur peracta in plena concordia, à cæteris tamen Canonici sunt exequenda, & exemplificatur, *ibid. n. 19. & seqq.* pag. 135.

In omnibus Capitulis regulariter aliquis reperitur, qui contradicit, *ibid. num. 26. pag. 136.* Unde excusatur à culpa, qui dicat, in tali Collegio existere unum cervicose opinionis, *ibid. num. 27.* pag. 136.

Quomodo in hoc casu concilietur axioma illud, quod unusquisque præsumitur pacificus, *ibid. num. 28. & 29.* pag. 136.

An crimini tribuendum sit, quoddam Canonici cordati sint in Capitularibus Provisionibus inter se discordes, & quando, & assertur exemplum, *ibidem num. 42. & seqq.* pag. 136.

Tali casu, si Seculares scandalum sumerent,

esset istud metè passivum, & non curandum, *ibid. num. 46.* pag. 137.

Quando cuilibet Canonico liceat aliis contradicere, non obstantibus consiliis, qui ob id evenient, *ibid. num. 48.* pag. 137.

Tacturnitas Canonici in iis, quæ in Capitulo, legitime congregato, geruntur, habetur pro expresso consensu, *ibid. n. 50. pag. 137.*

Refertur in hoc proposito notabile dictum Imperatoris Ferdinandi secundi, *ibidem numer. 51.* pag. 137.

Quomodo appellentur Canonici, qui, nè aliquem Capitularium contristent, eunt in alterius sententiam, quam alloquin minimè probant, *ibid. n. 52.* pag. 137.

Quid agendum, quando dubitatur, an aliquod negotium sit utile Capitulo, necne, *ibid. n. 66.* pag. 138.

In iis, quæ adversantur Cultui Divino, animarum salutis, vel Juribus Ecclesiæ, aut Capituli, minor pars, & quivis ex ea potest, & debet majori numero Capitularium se opponere, *ibid. n. 70.* pag. 138.

Et tali casu contradicens non tenetur causam suæ opinionis probare coram Capitulo, sed coram Episcopo, *ibid. n. 71. & 72. pag. 138.*

Quando attendatur sanior pars, vel potius major, vel minor numerus, *ibid. n. 78. pag. 138.*

Liberum est cuique de Capitulo resolutiones Capitulares in proprio libro describere, *tit. 6. lib. 4. num. 58.* pag. 140.

Deliberationes, captæ à majori parte Capituli, non possunt in eodem Capitulo revocari, sed in sequenti, vel alio Capitulo, *tit. 13. lib. 4. n. 31. & 32.* pag. 193.

Quando in Capitulo, seu Collegio existunt aliqui, quibus diverso jure competit votum, dare; tunc una pars poterit seorsim ab aliis coadunari pro tractandis negotiis, *Animadv. ad d. tit. 13. lib. 4. n. 30.* pag. 197.

A Capitulo, in quo tractanda sunt negotia, respicientia interesse Episcopi, quando excludendi sint Canonici, aliquam dependentiam habentes ab illo, *ibidem num. 42. 43. 44. & 50.* pag. 198.

Similiter quando Episcopus se abstinere debeat ab interveniendo in Capitulo, *ibid. n. 45. & sub n. 50.* pag. 198.

Si tamen adesset consuetudo quadragenaria expellendi distos Canonicos à Comitibus Capitularibus, ea est servanda, *ibid. n. 48. pag. 199.* Intellige, ut n. final.

Litteræ communes coram omnibus Capitularibus aperientiæ sunt, & legendæ, *tit. 16. lib. 4. num. 11.* pag. 215.

De iis, quæ in Capitulo tractata sunt, non licet Canonici extra illud cum extraneis loqui, *ibidem num. 68. & seqq.* pag. 216.

Ubi agitur de præjudicio Capitularium, ad actus validitatem requiritur omnium convocatio, & consensus, *dec. 11. n. 3.* pag. 40.

Multo magis stante aliquorum contradictione, *ibidem num. 4.* pag. 40.

Declarat, & distinguit, *ibid. n. 6. & 7. pag. 40.*

Vicarius Generalis in iis, quæ respiciunt commodum, & interesse Episcopi, votum, non habet in Capitulo, nec in eo stare potest, *ibidem num. 8.* pag. 41.

Vide in Verb. Canonici quoad vocem in Capitulo. CA.

CAPITULUM QUOAD PRÆEMI-
NENTIAM.

Capitulis Cathedralium debetur honorificentia etiam in Locis exemptis intra Dioecesium, & de ratione, *Animadv. ad tit. 5. lib. 3. n. 18. & 20.* pag. 41.

Secus verò quoad Capitula Collegatarum, nisi concurrat immemorabilis consuetudo, *ibidem num. 19.* pag. 41.

Opinio favens Capitulis Cathedralis, eo magis procedit, quando agitur de aliqua solemniori Functione, fieri solita in Ecclesia Regularium ab Episcopo cum interventu Capituli, eo impedito, sive Sede Vacante, *ibid. num. 21.* pag. 41.

Capitulum Cathedralis, interveniens in celebratione Funeris in Ecclesiis Regularium, non potest ab his prohiberi, quin ibi teneat suam Crucem erectam, cum qua incescit, *ibidem num. 23.* pag. 41.

Quomodo excipi debeant à Regularibus Capitula Cathedralium, dum accedunt ad illorum Ecclesias, *ibid. num. 26.* pag. 41.

CAPITULUM QUOAD TEMPUS
ILLUD CONGRUENDI.

An pro quolibet negotio, & qualibet hora possit Capitulum congregari, *tit. 1. lib. 4. num. 55.* pag. 106.

Capitulum celebrandum non est tempore Divinorum Officiorum, nisi ex urgenti necessitate, *ibid. n. 56. & 57. pag. 106. & Animadv. ad d. tit. 1. n. 48.* pag. 106.

Contrarium facientes amittunt Distributiones, *ibid. n. 58.* pag. 106.

Diebus festis de præcepto Capitulum coadunari non congruit, *ibidem n. 59.* pag. 106.

Declaratur, nisi ex urgenti causa differri non posset, *ibidem n. 60.* pag. 106.

Si dies Capituli ordinarii in diem festum incidat, transfertur in diem sequentem profectum, *ibid. n. 61.* pag. 106.

Quale sit tempus opportunius pro celebrando Capitulo, *ibid. num. 62.* pag. 106.

Per Capitulum, in maiori parte coadunatum, limitari potest tempus, à Statuto, vel à Jure præfixum, ad electionem, vel alium actum gerendum, *Animadv. ad d. tit. 1. num. 7.* pag. 108.

CAPITULUM SEDE EPISCOPALI
VACANTE.

In Capitulum, Sede Episcopali vacante, transit Jus visitandi, *Animadv. ad tit. 4. lib. 4. num. 29.* pag. 133.

Quam procuracionem exigere valeat Capitulum, occasione Visitationis, & quot personas secum ducere, *ibid. num. final.* pag. 133.

A quibus tractetur materia potestatis Capituli, Sede Vacante, *Animadv. ad tit. 7. lib. 4. num. 1.* pag. 154.

In Capitulum, Sede Vacante, transit omnimoda Episcopalis Jurisdictio, *ibid. n. 2.* pag. 154. Declarat. dec. 26. num. 8. pag. 92.

An hoc procedat etiam quoad Capitulum Ecclesiarum Collegatarum, *ibid. n. 3.* pag. 154.

Intra quod tempus teneatur Capitulum, post mortem Episcopi, Officiale, seu Vicarium suum deputare, *ibid. numer. 4.* pag. 154.

Antequam sequatur illius electio, Jurisdictio spectat ad Capitulares in solidum, *ibidem*

num. 5. pag. 154.

Quæ spectent ad Primam Dignitatem, *ibid. num. 6.* pag. 154.

Penes illam remanere debent Claves Archiepiscopalis, *ibid. sub eod. n. 6.* pag. 154.

In casu pariter mortis civilis Episcopi, Jurisdictio transit in Capitulum, *ibid. n. 7. p. 154.*

Item in casu translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, & à quo tempore, *ibidem numer. 8.* pag. 154.

Non obstant deputatione Vicarii, potest Capitulum condere Statuta, obligantia totam Dioecesim, etiam in futurum, *ibidem n. 62. 63. & 65.* pag. 157.

Et etiam Statuta, à Prædecessoribus Episcopis condita, revocare, *ibid. n. 64.* pag. 158.

Prædicta sunt intelligenda, ut licita sint Capitulum cum suo Vicario, *ibid. n. 65.* pag. 158.

Eodem modo, quo non potest Capitulum Visitatorem eligere pro visitanda Dioecesi absque ipso Vicario, *ibid. sub eod. n. 66.* pag. 158.

A Vicario Capitalari, remoto ab Officio ob malam administrationem, potest Capitulum rationem exigere, illumque Syndicatui subicere, *ibidem num. 67.* pag. 158.

Licet novus Episcopus possit, si velit, contra eundem iterato inquirere, *ibidem eodem num. 67.* pag. 158.

Non potest tamen Capitulum Syndicatui supponere Vicarium Episcopi prædesumendi, *ibidem n. 68. pag. 158. & dec. 26. num. 10. 12. & seqq.* pag. 92.

Capitulum, Sede Vacante, debet necessarii vocari ad Concilium Provinciale, & tunc mittit cum mandato speciali suum Vicarium, qui habet Votum Decisivum, *ibid. n. 69. pag. 158.*

Ipsium tamen Capitulum, vocatum ad Concilium Provinciale, habet Votum tantum Consultivum, *ibid. sub eodem num. 69.* pag. 158.

Similiter Capitulum Collegatarum, quasi Episcopalem Jurisdictionem habentium, convocari debet ad hujusmodi Synodum; sed habet tantum Consultivum, *ibid. n. 70. pag. 158.*

Nec Capitulum, nec ejus Vicarius potest remittere nullas, ab Episcopo defuncto inflictas, *ibidem num. final.* pag. 158.

Capitulum Collegatarum, ab Episcopo exemptæ, quæ Præpositum habet cum omnimoda Jurisdictione, si Episcopus è vivis decedat, in ejus Jurisdictione succedit, prout Capitulum Cathedralis, *tit. 16. lib. 4. n. 74. pag. 217.*

Ad quæ porrigatur, Sede Episcopali vacante, utriusque Capituli potestas, *ibidem numer. 75. & seqq.* pag. 217.

Actus, gesti à Capitulo Sede Vacante, Dignitati Episcopali non præjudicant, *decis. 13. num. 32.* pag. 47.

Capitulum, Sede Vacante, succedit in locum Episcopi in illis, quæ sunt Jurisdictionis, non autem Ordinis, *dec. 26. n. 8.* pag. 92.

Supple in Verb. Synodus, & Vicarius Capitalaris.

CAPITULUM PISTORIENSE.

Jus habet conferendi Parochialem S. Maræ Novæ Civitatis Pistorii, *Animadv. ad tit. 3. lib. 3. num. 71.* pag. 26.

Item Jus Institutiendi ad Parochiales SS. Vitalis, & Leonardi, *ibid. num. 78.* pag. 27.

Habet quoque Juspatronatus Plebis S. Quirici,

- rici, *ibid.* num. 85. pag. 27.
Idem Capitulum Pistoriense, accedens ad Ecclesiam Regularium occasione Funerum, dignorem locum occupat, & Canonice Hebdomadarius Missam Funeralem canit, *Animadv. ad tit. 5. lib. 3. num. 22.* pag. 41.
- C A P U T.**
- Membra, ex quo sunt membra, suo Capitulo subiiciuntur, *dec. 29. num. 18.* pag. 103.
- C A R D I N A L I S.**
- Cardinales sunt Senatores S. Rom. Ecclesiae, & Consilarii Papae, tanquam Principis Secularis, *dec. 42. num. 57.* pag. 152.
Et dicuntur Cives, non solum Urbis, sed & totius Status Ecclesiastici, *ibid. n. 58.* pag. 152.
Vide in *Verb. Optio.*
- CATHEDRA EPISCOPALIS.**
- Cathedra Episcopalis manet continuò fixa à cornu Evangelii cum tribus gradibus: & ab huiusmodi fixa Cathedra dicitur Ecclesia Cathedralis, *tit. 8. lib. 3. num. 20.* pag. 58.
Episcopi detinere possunt Cathedram in omnibus Ecclesiis, pro contingentis, in quibus ad illas accedere solent, quae tamen non merentur nomen symbolicae Cathedrae Episcopalis, *dec. 37. num. 11.* pag. 132.
- CATHEDRALIS ECCLESIA.**
- In Cathedrali ad quem spectet de necessariis ad Missae celebrationem, & Indumentis Pontificalibus providere, *tit. 12. lib. 3. numer. 25.* pag. 85.
Secuta translatione Cathedrae Episcopalis, extincta censentur omnia antiqua privilegia, & applicata Ecclesiae, in quam fuit facta translatio, *dec. 23. num. 10.* pag. 83, *dec. 37. numer. 1.* pag. 131.
Ad validitatem translationis Cathedrae unius Ecclesiae ad aliam, quando sufficiat consensus Episcopi, & Capituli, *ibid. n. 3.* pag. 131.
Ex quibus cesset generalis praesumptio creationis, cumulatивe, & non extinctive factae, *ibid. num. 5. & 7.* pag. 132.
Referuntur in casu particulari argumenta, convincentia translationem, *ibid. num. 9.* pag. 132.
16. 18. & 19. pag. 132.
Declarantur Auctoritates, in contrarium allatae, *ibid. num. 12.* pag. 132.
Cathedralis nova erectio quando praesumatur facta sine praedjudicio antiquae, *ibid. numer. 13.* pag. 132.
De natura Concathedralitatis est, ut Canonici utriusque Ecclesiae unum Corpus constituent, *ibid. num. 17.* pag. 133.
Signa Cathedralitatis quae sint, *ibid. numer. 21.* pag. 133.
Nunc unicum signum sufficiat ad hoc, ut translatio praesumatur facta cumulatивe, & quando, *ibid. n. 22. & seqq.* pag. 133.
Quae sint signa compatibilla cum translatione, *ibid. num. 25.* pag. 134.
- C A U S A.**
- Datum ob causam, illa cessante, repetitur, *tit. 1. lib. 3. sub num. 34.* pag. 79.
- C A U T E L A.**
- Quae ad maiorem cautelam adhibentur, nemini praedjudicant, *dec. 25. num. 19.* pag. 90.
- C E N S U R A.**
- Contra contumaces Mandatis Rotalibus quando locus fit declaratorie incursum in.
- Censuras, *dec. 12. num. 1. & 6.* pag. 42. *dec. 49. num. 1.* pag. 171.
Censuris utitur Ecclesia in subsidium contra Inobedientes, desperatis aliis remediis, *ibid. num. 3. pag. 42. & dec. 32. num. 1.* pag. 109.
Alienae Jurisdictionis perturbatores possunt rite ab Ecclesiastico Iudice excommunicari, *dec. 39. S. Censurar.* pag. 138.
An, & quando obset relaxationi declaratoriae illiquiditas summæ restituendae, *dec. 49. num. 8.* pag. 172.
S. Romana Tribunal indulgere solet, ante relaxationem declaratoriae, aliquem mensem ad parendum, *ibid. num. final.* pag. 172.
- C E N S U S.**
- Vide in *Verb. Capitulum quoad alienationem Bonorum.*
- C E N T E N A R I A.**
- Dicitur completa, non obstante defectu aliquot annorum, *dec. 5. num. 15.* pag. 16.
Inducit quaecumque meliorem titulum de mundo, *dec. 13. num. 28.* pag. 47. *dec. 53. num. final.* pag. 186.
Regulate est, quod centenaria sit exempta à qualibet Constitutione, sive Decreto, *dec. 35. num. 21.* pag. 127.
Centenaria non operatur, quando initium habuit à titulo provisionali, à quo disjungi non potest, *dec. 58. num. 9.* pag. 210.
Cessat praesumptio alterius tituli, quoties adest observantia univoca iuxta antiquum titulum, *ibid. num. 10.* pag. 210.
Vel quando expressè constat de certo, atque indubitato principio, *ibid. num. 11.* pag. 210.
Item eadem Centenaria non operatur, quando constat de privilegio, aut titulo invalido, *ibid. num. 12. & seqq.* pag. 210.
Nec pariter si casus utendi aliquo titulo non advenerit, *ibid. numer. 15.* pag. 211.
- C H O R U S.**
- Est pars Ecclesiae, *dec. 16. num. 7.* pag. 60.
Elevatiorem locum in Choro occupabant antiquitus in Regno Hispaniarum Abbates Regulares, Divina Officia cum suis Monachis celebrantes, *dec. 32. num. 5.* pag. 110.
Quis propriè locus dicatur Chorus, *dec. 33. num. 21.* pag. 115.
- C I N G U L U M.**
- Vide in *Verb. Missa quoad Vestes Sacerdotales.*
- C I T A T I O.**
- Tolli nequit à Statuto, vel contraria consuetudine, *dec. 21. num. 11.* pag. 78.
Potest variari modus, sed non auferri de sensu, *ibid. num. 12.* pag. 78.
Nec etiam Supremus Princeps potest tollere citationem, *ibid. num. 13.* pag. 78.
- C I V I L I T A S, E T C I V I S.**
- Civilitas spatio decem annorum acquiritur, *dec. 42. num. 14.* pag. 146.
Ad acquirendam Civilitatem alicujus Loci sufficit habere in illo Beneficium, *ibid. numer. 16.* pag. 147.
Ratione onerum alicujus Civitatis, quae quis sublinet, reputatur Civis illius, *ibid. numer. 17.* pag. 147.
Quis dicatur Civis originarius alicujus Locum, *ibid. n. num. 27. ferè per tot.* pag. 148.
Civilitas per domicilium acquisita an praefertur

ferri debeat Civilitati ex nativitate, vel origine, *ibid. num. 39.* pag. 150.

An sub nomine Civium alicujus Civitatis veniant Suburbani, & Districuales illius, *ibid. num. 40.* pag. 150.

An etiam illi aliarum Civitatum, quæ sunt in Statu, & Jurisdictione, aut Principatu, *ibid. num. 41.* pag. 150.

Translato per patrem domicilio in aliud Regnum, vel Principatum, quando filii, *ibidem nati, reputentur extranei, ibid. n. 42.* pag. 150.

Non repugnat, quæpiam habere duplicem Civilitatem, ex diversis titulis proficiscentem; *ibid. num. 54. & 55.* pag. 151.

Ex eo, quod quis ordinatus fuerit ab Episcopo talis Loci, dici non potest oriundus illius, *ibid. num. 63.* pag. 153.

CIVITAS.

Vide in *Verb. Oppidum.*

CLAUSULA.

Irritans importat formam, præcisè servandam, *tit. 14. lib. 4. sub n. 1.* pag. 200.

Ita ut actus, in contrarium gestus, sit nullus, *ibid. num. 2.* pag. 200.

Valeat tamen, donec fuerit per Superiorem irritatus, *ibid. num. 3.* pag. 200.

Hujus clausulæ virtus est se opponere etiam Initio cujuslibet contrariæ observantiæ, *Animadv. ad tit. 16. lib. 4. n. final.* pag. 220.

Clausula sine præjudicio Statutorum, usus, & consuetudinum, præservat præjudicium illis, quæ prædictis sunt contraria, *decis. 12. num. 34.* pag. 48.

Clausula sicut accepimus de per se nihil concludit, sed expectat aliam probationem, *dec. 15. n. 15.* pag. 57.

Quia importet clausula ad instar, *decis. 41. n. 8.* pag. 142.

CLERICUS.

Clerici reputantur in vita veri usufructuarii, respectu fructuum suorum Beneficiorum, *Animadv. ad tit. 9. lib. 3. n. 20.* pag. 69.

Dominium fructuum Beneficiorum acquirit Clerici, ad effectum liberè de illis disponendi in vita, *ibid. num. 22. pag. 69. dec. 57. n. 21.* pag. 207.

Beneficium cap. Odoardus semel denegatum, potest, nova superveniente causa, iterum expostulari, etiam non resectis expensis, *decis. 57. n. 2. & 5.* pag. 206.

Perempta pariter Instantia, non impeditur Clericus hujusmodi beneficium deducere, *ibid. num. 3.* pag. 206.

Renunciatio cap. Odoardus non validatur jura-mento, *ibid. n. 3.* pag. 206.

Ita ut neque opus sit relaxationem juramenti obtinere, *ibid. num. 9.* pag. 206.

Clericus, conventus tanquam hæres alterius, non gaudet beneficio Cap. Odoardus, *ibid. n. 12.* pag. 206.

Item si sit hæres cum beneficio Legis, & Inventarii, & de legitimo Inventario non doceat, ratione doli præsumpti, *ibid. numer. 14.* pag. 206.

Vel si non reddidit rationem bonorum, in Inventario, aliàs legitimè factò, descriptorum, *ibid. n. 15.* pag. 206.

Clericus hoc beneficio pariter non fruitur, quando convenitur actione personali, *ibid.*

num. 17.

Clerici creditoribus an, & quando fructus Beneficii adjudicari debeant, *ibidem num. 18. & seqq.* pag. 207.

Quæ summa assignanda sit Clericis vigore Cap. Odoardus, *ibid. n. 24.* pag. 207.

Assignatio, facta Clerico promovendo ad Sacros Ordines, diminuitur pro rara reddituum, acquiritorum post ipsam assignationem, *dec. 58. n. 5.* pag. 210.

COADJUTOR.

Coadjutores, Sacro Ordine insigniti, annexo Præbendæ eorum Principatum, gaudent voce activa, & passiva in Capitulo, *tit. 3. lib. 4. n. 15.* pag. 122.

Quando non teneatur egredi è Capitulo, dum agit de aliquo negotio sui Coadjuti, & è converso, *tit. 4. lib. 4. num. 24.* pag. 129.

In Coadjutoribus Dignitatem, & Canoniatum eadem exigunt ætas, & idoneitas, quæ in Coadjutis, *tit. 8. lib. 4. n. 7.* pag. 159.

Coadjutor Canonici, post mortem Coadjuti, tenetur jurare observantiam Capitulum, prout alii Canonici, *tit. 10. lib. 4. n. 33.* pag. 172.

Et capere possessionem Canoniciatus, & Fidei Professionem emittere, *ibid. n. 34.* pag. 172.

Non potest Coadjutor cogi ad præstandum Sacristiæ Cereum, Planetam, seu aliud simile, quod à modernis Canonici ex consuetudine, persolvendum sit, nisi post mortem Coadjuti, *tit. 14. lib. 4. n. 10.* pag. 201.

Vide in *Verb. Optio.*

COLLECTA, IMPOSITIO.

Impositio Collectarum, pro solvendi debitis Universitatis, five pro alia publica causa, inter actus necessarios refertur, in quibus sufficit majoris partis consensus, *Animadv. ad tit. 2. lib. 4. n. 32.* pag. 119.

COLLECTA, ORATIO.

Unde sic appelletur, *tit. 4. lib. 3. n. 8.* pag. 29.

In Orationibus, quæ in Missa præscribuntur pro Rege, non licet addere cum tota Familia sua, *tit. 6. lib. 3. num. 28.* pag. 44.

Neque eas dicere pro Principe, Superiorem recognoscente, *ibid. num. 29.* pag. 44.

Coram Principe loci non decet Collectam dicere pro ipso Sacerdote *ibid. n. 30.* pag. 44.

Celebrans ad intentionem Amici non obstringitur Collectas dicere pro illo, cui media pars Sacrificii applicatur, *tit. 14. lib. 3. numer. 42. & 43.* pag. 93.

COLLEGIATA ECCLESIA.

In Collegiata, ubi non exercetur Cura animarum, excellentiores Functiones spectant ad Caput, & quæ sint, *tit. 3. lib. 3. numer. 2. & 3.* pag. 17.

In ea continuò asseveratur Sacra Synaxis pro adoratione, cum licentia tamen Episcopi, nisi Ecclesia fuerit exempta, *ibidem numer. 4. & 5.* pag. 17.

Collegiatæ regulariter solent esse Parochiales, *ibid. num. 6.* pag. 17.

Caput Collegiatæ Parochialis non est Parochus, nisi cumulativè cum cæteris Canonici *ibid. n. 7.* pag. 17.

Recensentur Functiones, quæ ad Canonicum Hebdomadarium spectant, *ibidem num. 8.* pag. 17.

Et quæ ad Canonicum Sacristam, *ibidem, num. 9.*

- num.9.** pag.17.
Quæ in his Ecclesiis de consuetudine exerceat
Caput, seu Prima Dignitas, ibid. n.10. pag.17.
Cura licitè potest committi etiam personæ
extraneæ à Capitulo, *ibidem sub eodem nu-
mer.10.* pag.17.
Seculsa consuetudine, Functiones, præce-
denti num. recensitæ, spectant ad Hebdoma-
rium, & Funeralia ad Capitulum, & de ra-
tione, *ibid. num.11. & 12.* pag.17.
Si Ecclesia simplex Parochialis à Sede Apo-
stolica in Collegiatam erigatur, Plebanusque
ipsius in Primam Dignitatem, & Caput crea-
tur cum redditibus, & Cura animarum, ut
prius; ipsi omnia competunt, quæ ante
Collegiatæ erectionem competeant, *ibidem
num.13. 14. 15. 17. & 22.* pag.17.
Missæ in Cœna Domini, & Communio Ca-
nonicorum, aliorumque de Clero, & Laico-
rum, Missæ adstantium, à quo peragenda sit
in Ecclesia Collegiata Parochialis, *ibid. num.
19.* pag.17.
Functiones Parochiales, quæ possunt divi-
di à Missa Conventuali, sunt per eum, cujus
Præbenda habet perpetuam annexam Curam ani-
marum; Missa verò Conventuali cantatur per
Hebdomadarium, *ibid. num.21.* pag.18.
Ad Primam Dignitatem, cui impositum sit
Officium Parochiale, spectat providere de
Candelis in die Purificationis, *ibid. num.22.*
pag.18. Limita *ibid. num.24.* pag.18.
Canonico, uti Vicario, in locum ejusdem
Primæ Dignitatis quoad Curam animarum,
deputato, non autem Hebdomadario, com-
petunt omnia Jura, & Functiones Parochia-
les, *ibid. num.30.* pag.18.
In Collegiata Ecclesia, fundata à Laicis,
ad quem spectet de necessariis pro Divinis
Officiis providere, *tit.12. lib.3. n.26.* pag.85.
Quid si in eadem Ecclesia ad sint fructus se-
parati pro Fabrica, *ibid. num.27.* pag.85.
Simplicis Parochialis Ecclesiæ, in Collegia-
tam erectæ, si Parochus remaneat caput ut
prius, tenetur in diebus Dominicis, & Festis
Missam privatam celebrare, *tit.14. lib.3. n.1.
& 2.* pag.97.
Neque à tali onere eximitur, celebrando
in aliis Ecclesiis, seu Oratoriis ejusdem Pa-
rochiæ, non obstante consuetudine in contra-
rium, *ibid. num.3. & 4.* pag.97.
In Collegiata, etiam simplici, tenentur Ca-
nonici Missam, singulis mensibus ex novis Ru-
bricis dicendam, applicare, *ibid. n.14.* pag.97.
Quando Præpositus alicujus Collegiatæ, Ju-
risdictionem externam exercens, veniat sub
nomine Capituli, *tit.1. lib.4. numer. 23. &
24.* pag.105.
Electio Primæ Dignitatis Collegiatæ de Ju-
re novo reservatur Summo Pontifici, *tit.2. lib.
4. num.51.* pag.115.
Si Collegiata Ecclesia sit celebris, conse-
cranda est Doctori, in publico Studio laurea-
to, *tit.8. lib.4. num.14.* pag.160.
Collegiatæ Insigni de Jure debetur Præce-
dencia super ceteras, tali qualitate non po-
lentes, *dec.23. num.9.* pag.83.
Collegiata Suburbana, translata in Civi-
tatem, non præcedit aliam Collegiatam, jam
existentem in eadem Civitate, *ibidem num.*
- II.** pag.83.
Ad effectum præcedendi ratione Collegia-
litas, requiritur dignitas, & prærogativa.
intrinseca, rejecta extrinseca, & afferuntur
exempla, *ibid. num.17. & seqq.* pag.84.
Qualitas Collegialitatis de Jure non præsu-
mitur, nisi in Cathedralibus, & Regularibus
Ecclesiis, *dec.47. num.2.* pag.167.
Ex quibus probetur, & respective exclu-
datur Collegialitas, *ibid. num.4. & 5.* pag.167.
Suppressio statu Collegialitatis, non pos-
sunt amplius remanere proprietates Collegia-
tæ, *dec.59. num.8.* pag.214.
In sequelam immutationis status Collegia-
litis, venit etiam immutatio Juris, & ejus
effectus, *ibid. num.9.* pag.214.
Vide in Verb. *Prelatus Inferior.*
COMMUNITAS.
In locatione Juris pascendi alicujus Com-
munitatis requiritur omnium consensus, &
quare, *Animadv. ad tit.2. lib.4. numer.18. &
19.* pag.118.
Consules, revelantes secreta Communita-
tis, officio privantur, *tit.16. lib.4. n.72.* pag.217.
Quod commune est, communiter negligitur,
ibid. num.82. pag.217.
Communitas regulariter ingrata est iis, à
quibus beneficia recipit, *ibid. n. final.* pag.217.
COMPROMISSUM.
Contradictione unius ex Capitalaribus, seu
Collegialibus, impeditur, *Animadv. ad tit.2. lib.
4. num.7.* pag.117.
Attendenda non est narrativa, facta in
Compromisso, sed dispositiva, *dec.58. num.
22.* pag.212.
COMMENDA.
Cessat per provisionem in titulum, *dec.15.
num.35.* pag.59.
COMPULSATIO.
Nova Jurium compulsatio faciendi non est,
non confuso incontinenti de nullitate primæ
compulsationis, *dec.20. num.8.* pag.74.
CONCESSIO.
Concesso uno, concessa censentur omnia,
quæ ad id sunt necessaria, *tit.13. lib.3. nu-
mer.3.* pag.89.
Generica, & indefinita concessio, facta
cum relatione ad aliquid modificativum, &
restrictivum, ad illos tramites est intelligen-
da, *dec.31. num.18.* pag.108.
CONCIONATOR.
Episcopus cogere potest Populum ad præ-
standam solitam elemosynam Prædicatori,
tit.8. lib.3. num.40. pag.59.
CONCLAVISTA.
Ex privilegio, quo gaudet Conclavista,
eligendi locum, seu Civitatem totius Status
Ecclesiastici, etiam Urbem ipsam, reputantur
In posterum, tanquam veri, & originarii Cl-
ves, *dec.42. num.30.* pag.149.
CONCURSUS IN BENEFICIALIBUS.
Per obitum Rectoris, seu Vicarii perpetui
alicujus Parochialis, Capitulo unitæ, licet
jure non plenarie, non est locus Concursum
faciendo, *Animadv. ad tit.3. lib.3. n.53.* pag.24.
Deber tamen ab Ordinario per examen ap-
probari, ejusque idoneitas ad Curam anima-
rum inquiri, *ibidem num.54.* pag.24.
Quando unio clarè non probatur, sed est
du-

dubium, an Monasteriis, seu Capitulis competat Juspatronatus alicujus Parochialis, provisto est faciendâ per Concursum, *ibidem* numer. 55.

pag. 55.
Prædictam unionem probat observantia immemorabilis providendi de Parochiali absque Concurſu, *ibid.* numer. 56. & seqq. *pag. 24.*

In vacatione Parochialium Juspatronatus Ecclesiastici indicendus est Concurſus; & quid si Institutio pertineat ad inferiorem, *ibidem* numer. 84.

pag. 27.
In Parochialibus de Jurepatronatus misto non est evocandus Concurſus; & quid si sit diviſum per Turnum inter Ecclesiasticum, & Laicum, *ibid.* numer. 86. & 87. *pag. 27.*

Quæ adhiberi valeat cautela, ad evitandas in prædicto casu Reservationes Apostolicas, *ibid.* numer. 88.

Patronus Ecclesiasticus habet Jus gratificandi inter plures, pari voto in Concurſu approbatus, *ibid.* numer. 89. *pag. 28.*

Patronus, præsertim Ecclesiasticus, tenetur in Foro Conſcientiæ ad Parochialem præferre magis idoneum, *ibid.* numer. 90. *pag. 28.*

Concurſus quando ſervari non debeat, *ibidem* numer. final. *pag. 28.* dec. 20. numer. 12. & seqq. *pag. 75.* dec. 29. numer. 1. & seqq. *pag. 100.*

Concurſus ad Parochiales est nullus, si fuerit aliquis ab Episcopo exclusus, *Animadv.* ad tit. 7. lib. 4. numer. 30. & 31. *pag. 155.*

In concurſu ad Beneficia Ecclesiastica, tam cum Cura, quàm sine Cura, præferendus est ille, qui potiores habet qualitates, dec. 42. numer. 26. *pag. 148.*

Edicta pro indicendis Concurſibus ad Parochiales vacantes plerumque affigi ſolent ad valvas Ecclesiæ Cathedralis, decif. 43. numer. 29. *pag. 156.*

Conſuetudini tamen locorum ſtandum est, *ibid.* numer. 30. & 31. *pag. 156.*

Supple in Verb. Edictum, & Immemorabilis.

CONCURSUS IN CIVILIBUS.

In concurſu is prævalere debet, qui potiores habet qualitates, decif. 42. numer. 25. & 64. *pag. 148.*

CONFESSIO.

Confessio, in limine iudicii emiſſa, ſtandum est in præjudicium Conſentientis, dec. 8. numer. 37. *pag. 28.*

Confessio Partis est omnium aliarum ſuperlativa probatio, dec. 13. numer. 20. *pag. 46.*

Confessio, emiſſa in articulis, adminiculata plenè probat, *ibidem* numer. 21. *pag. 46.*

Confessio qualificata quando poſſit in parte acceptari, & in parte reprobari, *ibid.* numer. 37. & seq. *pag. 48.*

Confessio relationem habens ad Statuta, juxta eorum diſpoſitionem debet interpretari, dec. 14. numer. 22. *pag. 53.*

Confessiones omnes intelligi debent, ut minus quàm fieri poſſit, conſentienti præjudicent, *ibid.* numer. 23. *pag. 53.*

CONFIRMATIO.

Confirmatio Apostolica regulariter non alterat naturam Statuti, *Animadv.* ad tit. 11. lib. 4. numer. 31. *pag. 184.*

Sed tantum convalidat, aliàs eſſet nova diſpoſitio contra naturam confirmationis, *ibid.* Tom. II.

dem numer. final. *pag. 184.*
Vide in Verb. Actus, & Transactio.

CONFRATERNITAS.

Non poſſunt Canonici ad aliquod publicum Oratorium Confraternitatis laicalis accedere, occasione canendi Miſſam Votivam cum apparatu, vel ſolemne de die, niſi cum conſenſu Parochi illius Loci, ubi ſitum est Oratorium, tit. 5. lib. 3. numer. 33. *pag. 37.*

Nec poſſet Parochus absque juſta cauſa ab Episcopo hujusmodi Jure privati, *ibid.* numer. 34. *pag. 37.*

Exiſtente tamen juſta cauſa, est in arbitrio Episcopi talem licentiam concedere, *ibidem* numer. 26. *pag. 38.*

Ad quem regulariter ſpectet Miſſas canere in diſtis Oratoriis cum Diacono, & Subdiacono, tam Votivas, quàm de Feſto Sancti Titularis, *ibid.* numer. 39. *pag. 38.*

Ex urbanitate tamen is, ad quem præcedentia in canendo ſpectat, locum cedere deberet Canonico digniori ex invitatis, *ibidem* numer. 40. *pag. 38.*

Quòd si Miſſam Solemnem caneret Parochus, seu Capellanus Oratorii, aſſiſtentibus in Choro Canoniciſ, horum majoritati nullum præjudicium inferitur, *ibid.* numer. 42. *pag. 38.*

Aliæ Miſſæ minus ſolemnes poſſunt in memoratis Oratoriis cantari, etiam absque licentia Parochi, niſi aliud ab Episcopo diſponatur, *ibid.* numer. 43. *pag. 38.*

Melius est Miſſam, allaque Divina Officia in Ecclesia Collegiata Parochiali celebrare, quàm in Oratoriis Confraternitatum, *ibidem* numer. 46. *pag. 38.*

Juspatronatus, competens Confraternitatibus Laicorum, reputatur laicale, & non Ecclesiasticum, *Animadv.* ad tit. 12. lib. 3. numer. 27. *pag. 88.*

Niſi clarè doceatur de contrario, & quomodo, *ibid.* numer. 28. *pag. 88.*

Eo magis cenſetur ſimpliciter laicale, si addit ultimus ſtatus, & agatur de excludendis Reservationibus Apostolicis, *ibidem* numer. 29. *pag. 88.*

Non valet Episcopus Confraternitates in Cathedrali Inſtituere ſine conſenſu Capituli, *Animadv.* ad tit. 12. lib. 4. numer. 5. *pag. 188.*

S. CONGREGATIO.

Sacrarum Congregationum Decreta Rota reverenter ſuſcipit, dec. 18. numer. 5. *pag. 69.* decif. 35. numer. 4. *pag. 125.*

Decreta SS. Congregationum in iſis, quæ non dependent à ſaſto particulari, faciunt juſ quoad omnes, dec. 26. n. 11. *pag. 92.*

CONGRUA PAROCHIALIS.

Vide in Verb. Oeconomus, & Parochus quoad Congruam.

CONNEXUM.

Quòd dicitur de uno connexo, dicitur & de altero, tit. 3. lib. 3. n. 20. *pag. 17.*

Quæ propriè dicantur connexa, *Animadv.* ad tit. 6. lib. 4. n. 37. *pag. 149.*

CONSILIARIUS.

Qui Conſiliarii à Principibus ſint eligendi, tit. 2. lib. 4. n. 61. *pag. 115.*

CONSUETUDO.

Ubi actus est correſpectivus, conſuetudo ex eo inducit obligationem, tit. 8. lib. 3. numer. Kk

mer. 38. pag. 59.
Et renuens compelli potest ad observantiam, pag. 59.
ibid. num. 39. pag. 59.
Universitas, seu Communitas, quæ ab immemorabili tempore solet dare Candelam, certi ponderis Vicario Foraneo, non potest ab huiusmodi prælatione se eximere, *ibid.* num. 41. pag. 59.
Idem dicendum de Candelis, quæ per longum tempus dari consueverunt Canonicis, *ibid.* num. 43. pag. 59.
Consuetudo decennalis obligat Prælaturam in Solemnioribus Festis ad dandum prandium. Canonicis, qui ei inservierunt in Missa solemni, *ibid.* num. 44. & 45. pag. 59.
Præcisa huiusmodi consuetudine, conveniens est, Episcopo ministrare prandium. Canonicis, qui sibi in Missa inservierunt, *ibid.* num. 46. pag. 59.
Multò magis si agatur de Prælato Collegiatæ, cui Canonici ex mera voluntate deservunt, *ibid.* num. 47. pag. 60.
Canonici verò, qui consueverunt aliquod munus Episcopo præstare, non nisi per præscriptionem quadraginta annorum coguntur ex necessitate illud dare, *ibid.* n. final. pag. 60.
Consuetudini immemorabili nunquam intelligitur derogatum, nisi hoc specialiter exprimitur, *tit. 9. lib. 3. num. 30.* pag. 65.
Neque sufficit dicere non obstante quacunque consuetudine, *ibid.* num. 31. pag. 66.
Non valet consuetudo, quòd actibus Capitularibus consentiant omnes de Capitulo, *tit. 5. lib. 4. num. 24. & 25.* pag. 136.
Transgressor consuetudinis pœnam meretur ut Legis transgressor, *tit. 11. lib. 4. num. 21.* pag. 173.
Consuetudines Ecclesiæ præstat in Libro describere, sed non est necessarium, *ibid.* num. 22. & seqq. pag. 173.
Consuetudo quando assumat vim Statuti, *ibid.* num. 25. pag. 179.
Ad præscribendam consuetudinem contra Jus Canonicum, ultra rationabilem causam, requiritur tempus quadraginta annorum, *ibid.* num. 32. pag. 180. dec. 17. num. 11. pag. 66.
Si Lex ab initio non fuit recepta, sufficiunt decem anni, *ibid.* num. 42. pag. 180.
Evidentissima debet esse Ecclesiæ, sive Capituli utilitas in tollenda veteri consuetudine, *tit. 3. lib. 4. num. 40.* pag. 193.
Non valet consuetudo, quòd Canonici, nuper receptus, prandium, vel aliam largitionem faciat Canonicis, *tit. 14. lib. 4. numer. 8.* pag. 200.
Valida tamen esset, quòd Canonici modernus perolveret Sacristiæ Cereum, Plantam, vel aliud simile, *ibid.* num. 9. pag. 200.
Commendatur consuetudo illorum Canoniorum, qui Feria V. majoris Hebdomadæ veniam adinvicem petunt de scandalis, & offensis, *ibid.* num. 33. pag. 201.
Consuetudo non extenditur de casu ad casum, dec. 10. n. 6. pag. 38. dec. 17. n. final. pag. 67.
Consuetudo, vigens in una Ecclesia, non extenditur ad aliam, dec. 11. num. 9. pag. 41. dec. 17. num. 18. pag. 66.
Consuetudo censetur introducta ad limites Statuti, in materia disponentis, dec. 16. num. 2. pag. 61.

Alleganti consuetudinem incumbit onus illam probandi, dec. 17. n. 7. pag. 65.
Unicus actus non sufficit ad inducendam consuetudinem, *ibid.* num. 13. pag. 66.
Consuetudo per contradictionem, & litem interrupta remanet, *ibid.* num. 14. pag. 66.
Consuetudo quadragenaria servanda est etiam in iis, quæ habent Juris resistentiam, dec. 33. n. 11. pag. 114.
Consuetudo vicinorum Locorum valde iustifragatur ad iustificandum possessionem, quam quis acquisivit, *ibid.* num. 24. pag. 115.
Quod videntibus, & parentibus Superioribus introductum est, censeri non debet permissum fuisse, si deformitatem, aut indecentiam pareret, *ibid.* num. 25. pag. 115.
Consuetudo differt à præscriptione, & est favorabilior, & plenius interpretatur, quàm illa, dec. 52. n. 4. & 5. pag. 179.

CONTRACTUS.

Contractus, habentes tractum successivum, continent in ventre conditionem rebus fluctantibus, *Animadv. ad tit. 13. lib. 3. num. 25.* pag. 95.
Et si tractu temporis recedantur iniqui, sunt officio Judicis ad iustitiam reducendi, *ibid.* num. 27. pag. 95.
Ob inobservantiam pactorum rescinditur quilibet contractus, vel saltem datur actio ad factum, sive interesse, dec. 42. n. 23. pag. 148.

CONTRACTUM.

Contrariorum eadem est disciplina, *tit. 11. lib. 3. num.* pag. 80.
CONSUMAX.
Contra contumaces omnia Jura clamant, dec. 32. num. 2. pag. 110.

CRUX.

Vide in Verb. Missa in genere.
CRUCIS DELATIO.
Archiepiscopus potest facere deferre ante, se in Ecclesiis Regularium Crucem Archiepiscopalem, *Animadv. ad tit. 5. lib. 3. num. 3. & seqq.* pag. 39.
Istaque præminencia illi competit, etiam si voluntariè accedat ad Monasteria, seu Ecclesias dd. Regularium, aliorumque exemptorum, *ibid.* num. 6. 15. & 17. pag. 40.
Non solum in ejus Diocesi, sed etiam in tota Provincia, *ibid.* num. 7. pag. 40.
Idem procedit etiam quoad Episcopos, qui ex Indulto Apostolico privilegium habent præferendi Crucem, & usum Pallii, & qui sint, *ibid.* num. 8. & seqq. pag. 40.

CULPA.

Vide in Verb. Dolus.

D

DALMATICA.

Vide in Verb. Missa quoad Vestes Sacerdotalis.

DAMNUM.

Agenti de damno vitando favendum potius, quàm de lucro captando querenti, dec. 1. num. 2. pag. 2.

DECISIONES.

Examinatur dec. Rot. Rom. in Barbastren. Jurisdictionis coram Pamphil. 7. Junii 1595. *Animadv. ad tit. 3. lib. 4. num. 19.* pag. 126.
Deci.

Decisiones præcedentes, in Causæ professione sunt semper supponendæ, *decif.2. num.9.*

Dec.523. part.19. rec. declaratur, dec.15. num.24.

Dec. in Pampilonen. Præminentiarum coram Comit. la 153. declaratur, dec.33. n.77. pag.120.

In quibus terminis procedat *dec. in Palentina Canonici 6. Februarii 1696. coram Ulmo, confirmata 14. Martii 1698. coram Pro, decif.44. n.9.*

DEDICATIONIS FESTUM.

Festum Dedicationis Ecclesiæ debet ubique gentium in eadem Ecclesiæ celebrari, *tit.4. lib.3. num.41.*

Ubi præcisa dies Dedicationis ignoratur, potest de consensu Episcopi aliquis anni dies deputari, ad celebrandum ejus Festum, *ibid. num.42.*

Vide in *Verb. Missæ Conventualis.*

DEFUNCTI.

Die Commemoracionis omnium Fideiellum Defunctorum, quicunque Sacerdotes ad Missam planam obligantur, debent Sacrificii valorem generaliter applicare pro Animabus Purgatorii, *tit.14. lib.3. num.15.*

Qui verò ipsa die onus non habent celebrandi, possunt liberè pro Defuncto, quem maluerint, applicare, *ibid. num.16.*

Defunctorum voluntates sunt inviolabiliter servandæ, *dec.9. num.13.*

Vide in *Verb. Missæ pro Defunctis.*

DELEGATIO, ET DELEGATUS.

Delegatus non valet, citra nullitatis vitium, delegationis suæ limites transire, *dec.18. numer.2.*

Ubi Princeps adiicit terminum Jurisdictioni, quam tribuit Delegato, nequeunt Partes illam prorogare, *ibid. num.3.*

DELICTUM.

Vide in *Verb. Pœna.*

DEROGATIO.

Major derogatio dari non potest ea, quæ oritur ex incompatibilitate gratiæ, *dec.47. num.12.*

Quando concedens disposuit adversativè ad aliquam Constitutionem in perpetuum, dicitur illi derogasse, *ibid. num.11.*

DICTIO.

Alius est repetitiva similium qualitatum, *Animado. ad tit.7. lib.3. n.18.*

Includit diversa ab expressis, *dec.1. numer.9.*

Quotiescunque, licet universalis, restringitur ad naturam subjectæ materiæ, *decif.2. num.3.*

Quæ sit virtus dictionis præsertim, *dec.14. num.11.*

Dictio domes restringit dispositionem cum perseverantia usque ad tempus, cui est adjecta, *dec.21. num.5.*

Dictio accid causam designat, *dec.28. numer.17.*

Dictio cum operatur, ut persona, ea mediante cum aliis conjuncta, eodem jure, & prærogativa gaudeat, *dec.41. n.7.*

Dictio uti est qualificativa personæ, *decif.55. num.9.*

Quæ sit indoles, & natura dictionis post, *Tom.11.*

dec.56. num.14. & 15.

Dictio ut supra ostendit, ut Idem ordo, & modus succedendi voluit sit etiam in ulterioribus vocatis, *ibid. num.17.*

Quæ sit vis dictionis pro tempore, *ibid. numer.19.*

D I E S.

Dividitur in naturalem, & artificialem; & qualiter uterque incipiat, & desinat, *tit.4. lib.3. num.12.*

Divisio diei in duodecim horas in usu fuit apud Hebræos, *ibid. num.13.*

Apud quos in maxima veneratione erant Hora tertia, sexta, & nona; idemque mos à Catholicis receptus est, & quare, *ibid. num.14.*

DIGNITATES IN GENERE.

Dignitates, & Canonici non sunt, propriè loquendo, Personæ in Dignitate constitutæ, *Animado. ad tit.8. lib.3. num.38.*

Dignitates, quæ sunt de gremio Capituli, subire debent onera omnia Capitularia, sicut Canonici, *tit.1. lib.4. num.46.*

DIGNITATES QUOD ÆTATEM.

Quæ ætas requiritur pro obtinendis Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, *tit.8. lib.4. num.1. & 2. pag.159. & Animado. ad tit.8. num.14.*

An ad obtinendas Dignitates Collegiatarum sufficiat ætas quatuordecim annorum, quæ requiritur pro Canonicatibus in lisdem Ecclesiis, *ibid. num.4. & seqq. pag.159. & d. Animado. ad tit.8. lib.4. n.11. & 12. pag.163.*

Provisi de Dignitatibus, quibus accessorie unita sit Ecclesia Curata, satis est, quod agant annos viginti duos, *ibid. num.8.*

Ecclesia autem prædicta confertur ad nominationem Dignitatis Vicario perpetuo, *ibid. num.9.*

Provisus verò de Prima Dignitate, quæ habeat æquè principaliter ultimam Curam animarum, debet esse viginti quinque annorum inceptorum, *ibid. num.12.*

Taliter Provisus dicitur habere Curam actualem, & per ipsum exercenda est, *ibid. numer.13.*

Quæ ætas necessaria sit pro Dignitatibus, vel Canonicatibus, habentibus annexum Ordinem Subdiaconatus, Diaconatus, vel Presbyteratus, *d. Animado. ad tit.8. lib.4. n.13. & 17.*

DIGNITATES QUOD IMMISSIONEM IN POSSESSIONEM.

Possessio Dignitatis, quæ non sit de Capitulo, opus non est, quod Capitulariter sumatur, *tit.9. lib.4. num.36.*

Immo nec possessio Primæ Dignitatis necessario sumenda est Capitulariter, *ibid. numer.37.*

Per quos actus capiatur possessio Dignitatum, seu Canonicatum, *ibid. n.38.*

D I O C E S I S.

Dioecesum divisio quando facta fuit, *dec.38. num.4.*

Dioeces non distinguuntur juxta terminos Dominiorum Civitium, sed juxta fines, eisdem attributos per Sedem Apostolicam, *dec.60. num.16.*

In erectione novi Episcopatus, debet fieri

K k 2

affi-

assignatio Confinium, ad evitandas controversias inter Ordinarios vicinos, *ibidem* num. 17. pag. 220.

Unde nunquam censetur concessum Territorium, nisi in privilegio appareat confinium assignatio, *ibid.* num. 18. pag. 220.

Dioecesis dismembratio est materia odiosa, & stricte interpretanda, *ibidem* n. 21. pag. 220.

D I S M E M B R A T I O.

Ad dismembrationem nulliter procedit Vicarius Generalis, absque speciali mandato Ordinarii, à quo fuit deputatus, *dec. 21. num. 2. & 3.* pag. 77.

In dismembratione Ecclesie patronalis, necessaria omnino est citatio Patroni, *ibidem* num. 8. pag. 78.

Sicuri indispensabiliter requiritur citatio quoque Rectoris, seu Pastoris, *ibid.* n. 9. pag. 78.

Non est novum, in dismembratione requiri Processum cum citatione omnium interesse habentium, *ibid.* num. 14. pag. 79.

Quando addit iusta causa erigendi novam Parochiam, *ibid.* num. 15. & 16. pag. 78.

Dismembratio est remedium extraordinarium, & exorbitans, *ibid.* num. 17. pag. 78.

Dismembrationi locus non est, quando Populorum, à Parochiali distantium, necessitati bus providi potest per appositionem Capellani, *ibidem* num. 18. pag. 78.

D I S P E N S A T I O.

In Grátis Dispensationum Apostolicarum, non exigitur causæ cognitio, neque judicialis indagatio, sed satis est, quod Executor juxta suam conscientiam ad executionem procedat, *dec. 7. num. 2.* pag. 19.

Vide in Verbo Beneficia quoad incompatibilitatem.

D I S P O S I T I O.

Literalis dispositio interpretatione non indiget, *dec. 2. num. 19.* pag. 7.

Ubi adest provisio specialis una cum observantia, cessat illatio ex identitate rationis, vel ex tacito, & subauditio intellectu, *ibid.* num. final. pag. 8.

Contradictio, & correctio instantanea non est in dispositionibus admittenda, *dec. 52. num. 17.* pag. 171.

Vide in Verbo Lex.

D I S T R I B U T I O N E S.

Horis Canonicis, quibus æquè Interfunt Dignitates, & Canonici, assignatæ sunt Distributiones, *tit. 3. lib. 4. n. 30.* pag. 122.

Obtineas Præbendam Canonicalem, durante anno, quo tenetur assumere Sacerdotium, licet non possit suam Hebdomadam explere, lucratur Distributiones, *tit. 7. lib. 4. num. final.* pag. 152.

Sacra Congr. Concilii solet indulgere, ut provisus de Canonicatu in Ecclesia, in qua addit Statutum, excludens Canonicos, in Sacris non constitutos, à perceptione Distributionum, possit illas nihilominus lucrari, *Animado. ad tit. 8. lib. 4. num. 35.* pag. 105.

Solent Canonici in aliquibus Ecclesiis quovis anno Feria V. majoris Hebdomadæ Distributiones sibi invicem remittere, quas, ob non recitatum Officium debito modo, male perceperunt; sed hæc consuetudo improbat, neque Canonicis prodest, *tit. 14. lib. 4. n. 30.*

& seqq.

Distributiones quomodo dividantur inter hæredes Præbendati, & Successorem, *tit. 15. lib. 4. num. 35.* pag. 208.

Distributiones, aliaque emolumenta ejusmodi, de jure debent inter præsentem repartiri, *dec. 34. num. 11.* pag. 123.

Nec per particularem Beneficiarium Constitutionem statui potest, ut ad prædictorum emolumenta admittantur etiam absentes, *ibidem* num. 12. pag. 123.

Beneficiatus, non interveniens Choro statutiis horis, vel diebus, amittit Distributiones illius horæ, vel diei, quibus non interfuit, *ibid.* num. 13. pag. 123.

Vide in Verbo Expensæ, Canonici quoad obligationem Divina Officia in Choro persolvendi, & Penæ.

D O C T O R, E T D O C T O R A T U S.

Peccato præsumptionis peccat, qui se novit indoctum, & facit ad Doctoratus gradum se promoveri, *tit. 9. lib. 4. n. 9.* pag. 167.

Monetur ii, ad quos spectat, ut gradus Academicos non conferant nisi iis, qui eruditione, aliisque animi dotibus pollent, *Animado. ad 4. tit. 9. n. final.* pag. 160.

Capitulum statuere non potest, etiam de expressa licentia Episcopi, ut Canonicatus tantummodo Doctoribus conferantur, *tit. 15. lib. 4. n. 7.* pag. 207.

Vide in Verbo Annular.

D O C T O R E S.

Plurimæ Doctorum opiniones, quæ olim erant improbabiles, modò ex recentiorum industria probabiles, & communes evaserunt, *tit. 2. lib. 3. n. 27.* pag. 9.

Gavant. in Comment. ad Rubr. Miss. part. 4. tit. 15. n. 5. reprehenditur, *tit. 5. lib. 3. numer. 17.* pag. 37.

Explicatur Decretum Synodi Provincialis Divi Caroli, relatum à Gavant. in Manus. Episcop. V. Provisio, num. 38. tit. 14. lib. 4. numer. 57. pag. 202.

Monacell. in Formul. part. 2. tit. 2. formul. 3. num. 6. reprobat, *dec. 21. n. 19.* pag. 79.

Doctorum auctoritates, & resolutiones, generaliter loquentes, intelligi debent juxta tenorem illatum, quæ distinguunt, *dec. 56. num. 12.* pag. 202.

Clericat. de Benef. disc. 34. declaratur, *dec. 57. num. 33.* pag. 208.

D O L U S.

In committente dolus, in omittente culpa præsumitur, *tit. 6. lib. 3. num. 13.* pag. 43.

Dolus punitur gravior, quam culpa, *ibid.* num. 14. pag. 43.

D O M I C I L I U M.

Domicilium, & Civilitas acquiritur spatio decem annorum, *dec. 42. num. 14. pag. 145.*

Limita quando quis ratione alicujus muneris, vel negotii in aliquo loco inhabitavit, *ibid.* num. 15. pag. 146.

D O N A T I O.

Donatio, tanquam actus voluntarius, si fiat à Capitulo, seu Collegio, non substat, nisi accedente omnium consensu, *Animado. ad tit. 2. lib. 4. n. 27.* pag. 119.

D O T A L E S U B S I D I U M.

Vide in Verbo Massa Communis, seu Capitularis.

E

ECCLESIA, ET ECCLESIASTICUS.

Bona ex fructibus unius Ecclesiæ quaesita, apud eam remanere debent, *Animadv. ad tit.9. lib.3. num.14.* pag.69.

Non semper expedit plures in Ecclesiâ augere Ministros, *tit.12. lib.4. num.14.* pag.186.

Non est erigendum in Ecclesiâ novum Altare, dum non est utile, *ibidem n.15.* pag.186.

Superiorum præcepta reverenter suscipienda sunt, præsertim à Viris Ecclesiasticis, *dec.12. n. final.* pag.43.

In persona Ecclesiastica non præsumitur incussio timoris, & violentiæ, *dec.13. numer. 36.* pag.48.

Servitus adversus Ecclesiam absque legitimo titulo nunquam acquiri potest, *dec.33. num.37.* pag.117.

Quod sit in Claustro Ecclesiæ, dicitur fieri in ipsa Ecclesiâ, *dec.48. num.3.* pag.169.

Vide in *Verb. Emphyteusis, & Emphyteuta, & Matricitas.*

E D I C T U M.

Edicta potest Episcopus affigere in qualibet Ecclesiâ suæ Diocesis, *dec.43. n.2.* pag.154.

Ita ut, absque alia probatione, concedenda eidem sit manutentio, *ibidem num.3.* pag.154.

Edictorum affixio pro Concursu indicendo, soli arbitrio Ordinarii, vel Synodi Provincialis relinquitur, *ibidem num.3.* pag.155.

Pro generali Visitatione indicenda, potest Episcopus Edicta publicare absque consensu, & consilio Capituli, *ibidem num.9.* pag.155.

De mandato Archiepiscopi possunt publicari Edicta etiam in Metropolitana Ecclesiâ, irrequisito Capitulo, *ibidem num.26.* pag.156.

E L E C T I O.

Pro electione Canonica habenda, quæ regulariter fieri solet in Ecclesiâ, an, & quando per Collegiales mutari valeat locus, *Animadv. ad tit.1. lib.4. num.1. & seqq.* pag.107.

Capitulum in majori parte coadunatum, limitare valet tempus, à Statuto, vel à iure præfixum ad electionem, vel alium actum gerendum, *ibidem num.3.* pag.108.

Prælati electionem decet fieri in Ecclesiâ, *ibidem num.6.* pag.108.

In electione, in qua major pars vellet admittere extraneum, seu alius non admittendum ad ferendum votum, sufficit dissensus minoris partis, immo & unius tantum, *Animadv. ad tit.1. lib.4. num.7.* pag.117.

Canonicus suspensus non potest electionem, de se faciam, acceptare, *tit.3. lib.4. numer. 39.* pag.122.

Idem est quoad Canonicos interdictos, vel irregulares, *ibidem num.40.* pag.123.

Non tenet electio de Canonicis, excommunicatione majori innodatis, licet non fuerint denunciati, *ibidem num.44.* pag.123.

Idque procedit etiam quoad Canonicos excommunicatos excommunicatione minori, *ibidem num.50.* pag.123.

In electione Regularium, vota absentium non possunt per alium suppleri, *ibidem num. 63.* pag.123.

Electioes, quæ de Jure communi faciendæ sunt per suffragia secreta, si hæc forma non servetur, actus est nullus, *ibidem sub eodem num.63.* pag.123.

Dicens suo Procuratori: si ego præsens essem, votum darem ad favorem teli, non facit contra formam voti secreti, *ibidem num. 64.* pag.123.

Si major pars absolute vult ad aliquod Officium eligere dignum, omisso digniore, tenetur minor pars cum illa concurrere, *tit.5. lib.4. num.69.* pag.138.

Electioes ad Præbendas Canonicales, & Beneficia, per secreta suffragia expleri solent, *tit.6. lib.4. num.1.* pag.143.

Quomodo definitur electio, *ibidem numer.2.* pag.143.

Unde dicatur electio, & quid sit eligere, *ibidem num.3.* pag.143.

Quando jus eligendi ad unum tantum pertinet, dicitur collatio: eaque quid sit, *ibidem num.4.* pag.143.

Ad electionem tribus modis devenitur, nempe per Inspirationem, Compromissum, & Scrutinium, iique omnes explicantur, *ibidem num. 9. & seqq.* pag.144.

Per Scrutinium item expletur electio tribus modis, videlicet per Suffragia viva vocis, per Schedulas, & per Ballottationes, & quomodo, *ibidem num.15. & seqq.* pag.144.

Electioes, nec non Capitulares resolutiones, licet à Statutis Ecclesiæ rectè præcipiantur fieri secretis suffragiis: si tamen de communi omnium Canonicorum consensu palam viva voce præstentur; non ideo nullæ redduntur, *ibidem num.22. & 23.* pag.144.

In quibus electionibus procedat dispositio cap. quia propter, de elect. *ibidem num.24.* pag.144.

Quando subhineantur, vel non resolutiones, palam factæ à Canonicis contra Statutum, demandans fieri per vota secreta, *ibid. n.25. & 26.* pag.144.

Quid servandum à Præposito Capituli in Electionibus faciendis, ubi mos est ad illius aures, submissa voce, votum insinuare, *ibidem num.28. 32. & 33.* pag.145.

Capitularis quomodo debeat tali casu votum suum pandere, *ibid. n.29.30. & 31.* pag.145.

Voces in Capitulo porrigendæ sunt unico contextu, *ibidem num.34.* pag.145.

Post data suffragia, nullus actus contrarius intermitteritur, sed publicantur, suppressis nominibus Electorum, & quomodo, *ibidem numer.35. & seqq.* pag.145.

His peractis, solum, ubi vota descripta fuerunt, scinditur in frusta, & quare, *ibid. num.39. & 40.* pag.145.

Si aliquis ex Capitularibus votum suum palam dederit, redargendus est, & pro illa vice à votando repellendus, *ibid. n.41.* pag.145.

Vota debent esse pura, certa, & absoluta, non alternativa, conditionalia, aut inutilia: & quæ talia dicantur, *ibidem numer.42. & seqq.* pag.145.

Qui prædictis votis suffragantur, malè faciunt: & perinde reputantur, ac si non darent, vel essent absentes, *ibid. num.47.* pag.145.

Valet tamen votum conditionatum hoc modo:

do: eligo N. G. est capax, *ibid.* num. 48. pag. 145.
Is, ad quem spectat vota recipere, Vocales admonere debet, ut legitimo modo vota porrigant, *ibidem* num. 49. pag. 145.

Vota inutilia nec augent, nec minuunt numerum, *ibidem* num. 50. pag. 145.

Dantes similia vota peccant, & quare, *ibidem* num. 51. pag. 145.

Ambientes proponendi non sunt ad Officia Ecclesiæ, *ibidem* num. 55. pag. 145.

Multoque minus potest quis ad ea seipsum proponere, *ibidem* num. 56. pag. 145. *Animadv.* ad tit. 7. lib. 4. num. 26. pag. 155.

Prædicens Capituli, in recipiendis votis, & similibus delinquente, potest major pars Capituli alium deputare, *ibid.* num. 57. pag. 145.

In electionibus ad Beneficia, & Officia, si vota sint paria, & Electio fiat palam viva voce, quid agendum sit, *ibidem* num. 65. 70. & 71. pag. 146.

Quid, si Electio fiat per vota secreta, *ibid.* num. 66. & 67. pag. 146.

In Electionibus quando licitus sit usus sortium, *ibidem* num. 68. 69. & 72. pag. 146. dec. 24. num. 14. 15. & 19. pag. 87.

Opponentibus Capitularibus se per sua vota secreta non elegisse eum, quem Prædicens publicavit, sed alium, an, & quando ad novam electionem deveniatur, *ibidem* num. 73. & 74. pag. 146.

Electio aliquo ad Præbendam, seu Officium Capituli à majori parte Capitularium, potest minor pars majori adherere etiam extra Capitulum, secus autem è converso, *ibidem* num. 76. & 77. pag. 146.

Dicentes de nullitate Electionis, à majori parte factæ, ad quid teneantur, *ibidem* num. 78. pag. 146.

Electores suam Electionem impugnare non possunt, & quare, *ibid.* num. 79. & 80. pag. 146.

Limita, quando ante confirmationem clarè appareat de opposita nullitate, *ibidem* numer. 81. pag. 146.

Post confirmationem quando quis audiat, *ibidem* num. 82. pag. 146.

Electus intra mensem consentire debet, allàs privatur Jure quæsito, *ibid.* num. 83. pag. 146.

Et consentiens electioni non potest renuciare, nisi ex nova causa, *ibid.* num. final. pag. 146.

Aliquibus de Collegio, seu Capitulo abutentibus jure eligendi, illud consolidatur penes alios, etiam si sit unus tantum, *decis.* 24. num. 4. pag. 86.

Electio, seu Præsentatio, à Capitulo faciendi, expleri non potest per Compromissum, nisi omnes ad compromittendum concurrant, *ibidem* num. 5. pag. 86.

Major pars Collegii, seu Capituli, in electione faciendi potest admittere etiam extraneos, pro consilio capiendi, *ibid.* num. 7. pag. 86.

Quando dicatur factum Compromissum pro electione faciendi, *ibidem* num. 8. pag. 86.

Non valet præelectio Compromissariorum, à Collegialibus, seu Capitularibus facta per sortes, *ibid.* num. 9. pag. 86.

Eoque minus electio, seu Præsentatio ad Dignitates, vel Beneficia Ecclesiastica, per Compromissarios hoc modo facta, *ibidem* numer. 10. pag. 86.

Electio Sancti Matthiæ ad Apostolatam per sortes facta fuit, & quomodo sublineatur, *ibidem* num. 12. & 18. pag. 86.

In Electionibus fieri debet collatio meriti ad meritum, zeli ad zelum, *ibid.* num. 16. pag. 87.

Vocalli absentis quando permittatur per Procuratorem suffragium ferre, *dec.* 40. num. 3. & seqq. pag. 139.

Statutum, admiens facultatem Vocalibus per Procuratorem suffragium ferre, est validum, & iustum, etiam si Sede Apostolica non fuerit confirmatum, *ibid.* num. 8. pag. 140.

Contraria observantia quando sit admittenda, *ibidem* num. final. pag. 140.

Electio involvens præjudicium, & servitum odiosum, absque consensu electi facta, & ab eo absque repugnantia acceptata, provenire censetur potius ex causa necessaria, quam voluntaria, *dec.* 45. num. 13. pag. 165.

Vide in *Verb. Canonici* quoad Vocem in Capitulo, & Capitulum quoad negotia in eo tractanda, & expedienda.

EMPHYTHEUSIS, ET EMPHYTHEUTA.
Quomodo valeat Capitulum bona in emphytheusim concedere, *tit.* 12. lib. 4. num. 39. pag. 187.

Consensus Papæ, seu respectivè Episcopi, in Concessione emphytheutica Bonorum Ecclesiæ, spatio triginta annorum intervenisse præsumitur, *ibidem* num. 40. pag. 187.

Emphytheuta, reservato consensu Domini directi, potest alteri rem livellariam subemphytheuticæ, *ibidem* num. 41. pag. 187.

Quid operetur in tali contractu clausula non aliter, nec alio modo, *ibid.* num. 42. pag. 187.

Dominus directus tenetur consensum suum præstare, & quando, *ibid.* num. 43. & 44. pag. 187.

Bona stabilia, non excedentia in proprietate valorem scutorum quinquaginta auri de Camera, reputantur exigui valoris, *ibid.* numer. 45. pag. 187.

Sed in hoc attendenda videntur consuetudo Curiarum Episcopaliarum, *ibid.* num. 46. pag. 187.

In Capitulo de Jure antiquo fiebat examen, an talis alienatio esset expediens, necnè; & quid de Jure novo, *ibid.* num. 47. & 48. pag. 187.

Tunc contraclus emphytheuticus dicitur utilis Ecclesiæ, quando Canon æquat pensionem, quæ prius locando Bona ad breve tempus, percipiebatur, *ibid.* num. 49. pag. 187.

Immo etiam cum diminutione textæ patris, & de ratione, remissivè, *ibidem* numer. 50. pag. 187.

Bona, jam ad livellum concessa, si ad Ecclesiam revertantur, an, & quando possint absque nova licentia concedi, *ibid.* num. 51. & seqq. pag. 187.

Jus, quod competit Capitulo, Bona ejusdem in emphytheusim concedendi, competit & cuilibet Canonico de per se, quoad Bona suæ Præbendæ distinctæ, *ibidem* numer. 54. pag. 187.

ENUNCIATIVA.
Enunciativæ, à Prædecessoribus emissæ, alique similes actus, quando possint Successoribus præjudicare, *dec.* 11. num. 5. pag. 40.

Enunciativa æquivoca nihil probat, *dec.* 15. num. 11. pag. 56.

Idem dicendum de enunciativis nimis generalibus, & quæ prodierunt in actibus, qui non

non docentur effectuari, *ibid.* num. 13. pag. 57.
Multoque magis si in contrarium probetur
ineffectuatio, *ibid.* num. 14. pag. 57.

Enunciatiæ non probant, quando de illis
principaliter disputatur, *dec. 37. n. 26. pag. 134.*
Enunciatiua, non aliunde iustificata, quam
ex assertione enunciantis, non probat in-
præjudicium tertii, *dec. 43. num. 15. pag. 155.*
Maximè si fuerit emissa ipso absente, &
inficio, *ibid.* num. 16. pag. 155.

E P I C O P E J A.

Quid sit, & quando admittatur, *tit. 11.*
lib. 3. num. 55. pag. 79.

EPISCOPUS, IN GENERE.

Episcopis Titularibus competit usus Ponti-
ficalium, aliæque præminentie, *Animadv.*
ad tit. 2. lib. 3. num. 14. vers. adinstar. pag. 13.
Episcopus plenius potest, quicquid potest
in Juribus Parochialibus Parochus, *tit. 5. lib. 3.*
num. 37. pag. 38.

Episcopus enim est Parochus Parochorum,
ibid. num. 38. pag. 38.

Episcopus statuere non potest diem Doni-
nicam ad celebrandum Festum aliquius S. Mar-
tyris, de quo asseratur in aliqua Ecclesia
insignis Reliquia, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3.*
num. 4. pag. 45.

Neque quovis prætextu mutare valet Ri-
tum, qui habetur in Calendario Romano, seu
Rubricis Breviarii, in altiore Ritu: ne-
que extendere concessa de loco ad locum,
ibid. eodem numer. 4. pag. 45.

Episcopus, sive alius Prælati, quasi Episcopa-
lem Jurisdictionem habens, licet sit semper
Caput principale Capituli, non venit ta-
men sub nomine Capituli, non dicitur de
Capitulo, neque in eo vocem habet, *tit. 1.*
lib. 4. num. 19. & seqq. pag. 105. & tit. 3. lib. 4.
num. 35. pag. 122.

Limite, quando simul esset ejusdem Eccle-
siæ Canonicus, *ibidem* num. 26. pag. 105.

Episcopus non valet Constitutiones facere,
Juri Canonico adversantes, *tit. 11. lib. 4. nu-*
mer. 33. pag. 180.

Episcopus potest pro libito revocare Sta-
tuta Synodalia, à se condita, *Animadv. ad*
d. tit. 11. lib. 4. num. 26. pag. 183.
Etiam si Statuti observantiam promississet,
ibid. num. 27. pag. 184.

Multò magis revocare potest Constitutio-
nes Synodales Episcopi Antecessoris, *ibidem*
num. 28. pag. 184.

Quod procedit, quatenus etiam Constitutio-
nes fuissent à Sede Apostolica confirmatæ,
nisi tamen confirmatio esset ex necessitate,
& non ad majorem tantum validitatem ob-
tenta, *ibid.* num. 29. & 30. pag. 184.

Episcopus punire potest Canonicos delin-
quentes, nisi Capitulum sit exemptum, *tit. 12.*
lib. 4. num. 23. pag. 186. & Animadv. ad dict.
tit. 12. num. 14. pag. 183.

Mitius tamen debent Episcopi procedere,
cum suis Canonicis, *ibid.* num. 24. pag. 185.

Episcopus de Jure tribuitur libera facultas
Inquirendi, & poniendi excessus omnium suo-
rum Subditorum, *d. Animadv. ad tit. 12. lib. 4.*
num. 23. pag. 186. dec. 14. num. 4. pag. 49.

Episcopus habet Juris assistentiam exercen-
di in qualibet parte suæ Diocesis omnimodam

Jurisdictionem, *dec. 1. num. 19. & 29. pag. 3.*
dec. 18. numer. 14. & 15. pag. 70. dec. 43. nu-
mer. 11. pag. 154.

Et qui prætendit in contrarium, probare
tenetur separationem Territorii, *ibidem nu-*
mer. 20. pag. 3.

Vel privilegium Apostolicum clarum, &
expressum, aut immemorabilem, *ibid.* num. 21.
pag. 3. dec. 14. num. 5. pag. 49.

Vel saltem quadragenariam cum titulo pu-
tativo, *ibidem* num. 23. pag. 3. *dec. 14. sub nu-*
mer. 5. pag. 49.

Et quidem cum scientia Episcopi, *ibidem*
num. 24. pag. 3.

Ordinarii attestatio tunc relevat, quando
de assertorum veritate aliunde constat, *dec. 7.*
num. 6. pag. 20.

Episcopus non præsumitur negligere obser-
vantiam Decretorum S. Conc. Tridentini, in
his præsertim, quæ concernunt etiam suorum
Jurium augmentum, *dec. 20. n. 4. pag. 74.*

Legitima ætas Episcopi est triginta anno-
rum, *dec. 21. num. 4. pag. 77.*

Episcopus non dicitur altero dignior ex
hoc solum, quòd majorem habeat Diocesim,
aut divitias, *dec. 23. num. 20. pag. 84.*

Episcopus præsumitur benè informatus de
Statu Ecclesiarum & Beneficiorum suæ Dio-
cesis, *ibidem numer. final. pag. 85. dec. 44. nu-*
mer. 5. pag. 158.

Episcopo in qualibet Ecclesia suæ Dioce-
sis debetur Sedes eliator, & ab aliis distin-
cta, *dec. 32. num. 6. & 9. pag. 110.*

Judicio Episcoporum S. Ror. libenter adhe-
ret, *ibid.* num. final. pag. 111.

Ex quibus actibus dicatur probata favore
Episcopi possessio, seu quasi, Ordinariam Ju-
risdictionem exercendi, *dec. 38. n. 2. pag. 136.*

Attestationi Ordinarii super vita, & mo-
ribus Clericorum est deferendum, *dec. 42. nu-*
mer. 67. pag. 153.

In iis, quæ pertinet ad exercitium Juri-
sdictionis Ordinariæ, Jus Episcopo affluit abs-
que consensu, & licentia Capitali *dec. 43.*
num. 25. pag. 156.

Non valet Episcopus jus aliquod exercere
contra Constitutiones aliquius Collegii, per
Papam approbatas, *dec. 45. num. 2. pag. 159.*

Etiam si Sac. Canonibus adveniant, *ibidem*
num. 3. pag. 160.

Non controversa situatione Territorii in
Diocesi, Episcopus habet Jurisdictionem uni-
versalem super Populum, in suo Territorio
degentem, *dec. 60. num. 66. pag. 226.*

Episcopus, habens Ecclesiam Parochialem
in sua Diocesi, existente Populo etiam in
alia, habet in illum solum Jus, quod habent
Parochi in suos Parochianos; & in quo tale
Jus consistat, *ibidem* num. final. pag. 226.

EPISCOPUS QUOD COLLATIONEM
PRÆBENDARUM CANONICALIUM,
SEU BENEFICIORUM.

Collatio Beneficiorum regulariter compe-
tit Episcopo in quatuor anni mensibus, &
qui sint, *tit. 7. lib. 4. num. 1. pag. 151.*

Præbendæ verò, & Canonicatus Ecclesiæ
Cathedralis in diis mensibus solent esse si-
multaneæ Collationis Episcopi, & Capituli,
ibid. num. 2. pag. 151.

Ex

Ex Laudo, à Papa confirmato, potest esse Inter Episcopum, & Capitulum alterativa, *ibid. num. 3.* pag. 151.

Episcopus habet medietatem Votum, & alteram medietatem Capitulum, *ibidem num. 4.* pag. 151.

Ut in simultaneis Provisionibus teneat Electio, major pars Capituli convenire debet cum Episcopo, *ibid. num. 5.* pag. 151.

Majora autem parte discordante, Collatio devolvitur ad Archiepiscopum, eoque negligente, ad Papam, *ibid. num. 6.* pag. 151. *dec. 59. num. 21.* pag. 216.

Quid in casu, quando Præbenda confertur per Alternativam, & Capitulum intra tempus designatum non conferat, *ibid. n. 7.* pag. 151.

Ex negligentia semestri in providendo de Præbendis Canonialibus, in quibus Ecclesiis devolutio fiat ad Superiorem, *ibid. n. 8.* pag. 151.

Ad Præbendas Canonicales de Jurepatronatus in omnibus anni mensibus Episcopus solus, ad nominationem Patroni, instituit; si Jurepatronatus sit Ecclesiasticus, intra sex menses: si Seculare, intra quatuor, *ibid. num. 9.* pag. 152.

Collatio Capellaniarum, aliorumque Beneficiorum Inferiorum in Ecclesia Cathedrali, spectat ad solum Episcopum, *dec. 59. num. 22.* pag. 216.

Collatio Canonicalium, quæ in Statu Collegialitatis spectabat ad Collegium, erectæ Ecclesiæ in Cathedrali, fieri debet per Episcopum, & Capitulum, & de ratione, *ibidem num. final.* pag. 216.

Vide in V. Capitulum quoad Collationem Præbendarum Canonicalium, seu Beneficiorum.

EPISCOPUS QUOAD EXEMPTOS.
Vide in Verb. Crucis delatio, & Exemptio, & Exemptus.

EPISCOPUS QUOAD EXERCITIUM PONTIFICIUM FUNCTIONUM.

Quæ dicantur Functiones Episcopales, in Cathedralibus per Episcopum expendæ: & eo impedito, per Digniores de Capitulo, *tit. 3. lib. 3. num. 1.* pag. 17.

Episcopus non tenetur sub mortali solemniter canere, *tit. 7. lib. 3. num. 1.* pag. 50.

Valde tamen decet id diebus Solemnioribus facere, & qui sint remissive, vel saltem assistere, *ibid. num. 2.* pag. 50.

Et per quandam convenientiam debet Capitulum per diem ante significare, *ibid. num. 3.* pag. 50.

Episcopus cum Cappa à quibus associari debeat ad Ecclesiam, ultra Canonicos, *ibidem num. 3.* pag. 50.

Quibus Ministris opus sit in Missa, solemniter ab Episcopo celebranda, tam in Cathedrali, quam extra, *ibid. num. 13.* pag. 50.

In defectum Capellanorum Cathedralis, tenentur Episcopo inservire simplices Sacerdotes, *ibidem num. 14.* pag. 50.

Episcopo, Missæ majori Solemniter assistenti, an fiant Circuli solum à Canonicis Cathedralis, vel etiam ab illis Collegiatæ, *ibidem num. 15. & 26.* pag. 50.

Hujusmodi Circuli non fiunt, nisi Episcopo; etiam si Missæ, per Canonicos cantatæ, assisteret Cardinalis, *ibidem num. 27.* pag. 51.

Quid si cum Episcopo interesse Cardinalis, *ibid. num. 28.* pag. 51.

Insignia Pontificalia cum diâis Ministris, & Apparatu, soli Episcopo competunt, *ibid. n. final.* pag. 51.

Episcopo, Pontificaliter celebranti, debent omnes Clerici assistere, *Animado. ad tit. 7. lib. 3. num. 10.* pag. 52.

Diebus, quibus Episcopus Divinis Officiis interfuturus est, Campana aliquando citius pulsatur, & quare, *ibid. sub n. final.* pag. 55.

Supple in Verb. Canonici quoad obsequia, Episcopo, occasione Pontificalium Functionum, præstanda, & Consuetudo.

EPISCOPUS QUOAD FACULTATEM CREANDI NOVAS DIGNITATES, ET CANONICATUS.

Episcopus tam in Ecclesia Collegiata, quam Cathedrali, creare potest, absque Auctoritate Apostolica, de consensu Capituli, novam Dignitatem, *tit. 12. lib. 4. n. 9.* pag. 185.

Immo quoad Dignitates, de quibus in Jure fit mentio, potest illas Episcopus creare, etiam reluctante Capitulo, & quando, *ibid. num. 10.* pag. 186.

Dos assignanda consistere debet non in Censibus, sed Stabilitibus, & Locis Montium, *ibid. num. 11.* pag. 186.

Prædictam facultatem creandi novam Dignitatem habet Episcopus, etiam in casu, quo propter hoc diminuitur honor antiquioris Canonici, *ibidem n. 12.* pag. 186.

Si verò nova Dignitas nullam afferat Ecclesiæ utilitatem, creari non potest, absque consensu Capituli, *ibid. num. 13.* pag. 186.

EPISCOPUS QUOAD JUS PRÆSIDENDI IN CAPITULO, ET VOCEM IN ILLO.

Vide in Verb. Capitulum quoad jus illud convocandi, ibique præsidendi, & Capitulum quoad negocia, in eo tractanda, & expedienda.

EPISCOPUS QUOAD JUS PRÆSIDENDI IN CHORO, ET EXCESSUS, IBI COMMISSOS, PUNIENDI.

Episcopus plenam facultatem habet præsidendi in Choro, & Capitulo, ibique multandi excessus Capitularium, aliorumque Ministrorum prælativæ ad Decanum, vel Sacristam, *Animado. ad tit. 14. lib. 4. n. 28.* pag. 205. & *dec. 16. n. 5.* pag. 60.

Episcopus potest sine Adjunctis multare Canonicos, delinquentes in Choro, *ibid. sub n. 32.* pag. 206.

Et multam imponere suo arbitrio, *ibidem sub eodem n. 32.* pag. 206.

Neque ab hujusmodi multâ competit Canonicis appellatio suspensiva, *ibid. sub eodem num. 32.* pag. 206.

Nec locus est recusandi Episcopum; sed solum datur recursus ad Sac. Conc. Congregationem, *ibid. sub eodem n. 32.* pag. 206.

Episcopus multare potest, etiam non existens in Choro, & Procuratorem deputare, *ibidem sub eodem n. 32.* pag. 206.

Quòd Episcopus, præsens in Choro, præsidendi Jus non habeat, neque corrigendi, & multandi Ecclesiæ Ministros, si delinquant, corruptela est, & abusus, neque ulla etiam Inmemorabili possessione introduci potest, *dec. 16. n. 6.* pag. 60.

Mul.

Mulctæ, imposite per Decanum in Choro in præsentia Episcopi, non probant jurisdictionem privatam contra Episcopum, *ibidem num. 17.*

EPISCOPUS QUOAD NEGOCIA EXPECTANDA CUM CONSENSU, VEL CONSILIO CAPITULI.

In pluribus rebus, gerendis tenetur Episcopus adhibere consensum Capituli, & aliquando consilium, *tit. 12. lib. 4. num. 16.* pag. 186.

Ubi debet petere consilium tenetur expectare responsum, *ibid. num. 17.* pag. 186.

In iis vero, in quibus de Jure debet consensum petere, attendenda est resolutio majoris partis, *ibid. num. 18.* pag. 186.

Episcopus etiam in arduis non tenetur exquirere nisi consilium Capituli, *Animadv. ad d. tit. 12. lib. 4. num. 1. 2. & 17.* pag. 188.

Solum in casibus à Jure expressis tenetur expectare assensum ipsius Capituli, *ibidem n. 3. & seqq.* pag. 188.

Episcopus tenetur consilium Capituli requirere, sed non sequi, principaliter in condendis Statutis Synodaliibus, *ibid. n. 18.* pag. 189.

Item in indicendis publicis Processionibus, *ibidem num. 19. & 20.* pag. 189.

EPISCOPUS QUOAD PRÆSENTIAM.

Episcopo, qui renunciavit Episcopatu, vel habet Episcopatum Titularem, qui locus debeat, tam in Choro, & Capitulo, quam in omnibus aliis actibus, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. num. 24.* pag. 62.

Idem queritur de Canonico, vel Dignitate, quæ promovatur ad Episcopatum, rector Canonici, vel Dignitate, *ibid. num. 25.* pag. 62.

Quid ubi talis Episcopus intervenit cum Vicario Generali uti Vicario, & in habitu Vicarii, *ibid. num. 26.* pag. 62.

Episcopis, qui simul sit Canonici, occupare debet in Capitulo locum post Decanum, seu alterum ipsius Capituli Præfidentem, *ibid. num. 27.* pag. 62.

Ita pariter, si sit Consiliarius alicujus Principis, & interveniat in Consilio, tanquam Consiliarius, primum locum cedit in sedendo Præfidi Consilii, *ibidem num. 28.* pag. 62.

Extra verò Capitulum, seu Consilium, omnes præcedit, tanquam major in dignitate, *ibidem num. 29.* pag. 62.

Ubi danda sit sedes Prælati extraneis, *ibidem num. 30.* pag. 62.

EPISCOPUS QUOAD REGULARES.

Si Episcopus accedat in Dominica Palmarum ad Ecclesiam Regularem, ad ipsum privatè quoad Superiorem Conventus spectat Palmas benedicere, intervientibus suis Canonicis, *tit. 5. lib. 3. num. 29.* pag. 37.

Asperforium tamen Episcopo, Ecclesiam ingredienti, à Priore Conventus porrigitur, *ibid. num. 30.* pag. 37.

Episcopis competunt in Ecclesiis Regularium ea omnia, quæ honorem, ac reverentiam concernunt, & quæ sint, *Animadv. ad d. tit. 5. lib. 3. num. 1.* pag. 39.

Et possunt etiam invititis Regularibus administrare in eorum Ecclesiis Sacramentum Confirmationis, *ibidem num. 2.* pag. 39.

Tom. II.

Licitum est Episcopis plures actus præsentiales ad ejus libitum exercere in Ecclesiis Regularium, remissivè, *ibidem num. 16.* pag. 41.

Accedens Episcopus ad Ecclesiam Regularem, debet ab iis excipi ad Januam in competente numero, & alia obsequia præstare tenentur illi debita, sub culpa mortali, *ibidem num. 24.* pag. 41.

Et contra renuentes præstare talia obsequia, vel denegantes ingressum in eorum Ecclesias, possit Episcopus procedere ad Censuras, *ibidem num. 25.* pag. 41.

EPISCOPUS QUOAD RESIDENTIAM.

Quæ sint causæ, ob quas Episcopi possint à suis Ecclesiis abesse, *Animadv. ad tit. 7. lib. 3. num. 1.* pag. 51.

An Episcopus, temporibus quibus residere tenetur, si resideat in sua Diocesi, sed non apud Ecclesiam suam Cathedrali, incidat in aliquam poenam, *ibid. num. 2. & seqq.* pag. 52.

An saltem malè agat, non concurrente justa causa, & quæ sit, *ibid. num. 7. & 8.* pag. 52.

Vide Capitulum in genere.

EPISCOPUS QUOAD SACRAS EJUS SUPPELLECTILES IN MORTE REPERTAS.

Constitutio 42. Pii V. super applicatione hujusmodi Suppellectilium, favore Ecclesiæ Cathedralis, fundatur in præsumptione, quòd illæ comparatæ sint ex fructibus ejusdem Ecclesiæ, *Animadv. ad tit. 9. lib. 3. num. 1.* pag. 68.

Sacræ Suppellectiles, ex Patrimonio prophano Episcopi quæsitæ, non spectant ad Ecclesiam Cathedrali, *ibidem num. 2.* pag. 68.

Ex usu dictorum Mobilium in Sacris Functionibus an eliciatur præsumptio, quòd eas voluerit Episcopus donare Ecclesiæ, *ibidem num. 3.* pag. 68.

Hæc præsumptio cessat, si eadem Mobilia Episcopus in vita distraxerit, vel donaverit, *ibidem num. 4. & 6.* pag. 68.

Si Episcopus decedat multis debitis oneratus, dictæ Sacræ Suppellectiles non spectant ad Cathedrali, sed Creditoribus applicantur, *ibidem num. 7.* pag. 68.

Enumerantur Sacræ Suppellectiles, in quibus vigore Bullæ Piane Ecclesiæ Cathedralis succedit, *ibidem num. 9. & 10.* pag. 68.

An sub nomine Sacrarum Suppellectilium veniant ea Vasa, quæ habent usum promiscuum, sacrum scilicet, & prophauum, *ibidem num. 11. & 12.* pag. 68.

Si Episcopus translatus sit ad aliam Ecclesiam, Sacræ Suppellectiles dividi debent inter primam, & secundam Ecclesiam, & quomodo, *ibid. num. 13. 16. & seqq.* pag. 68.

EPISCOPUS QUOAD EJUS TRANSLOCATIONEM AD ALIAM ECCLESIAM.

Episcopus translati secum deferre non potest res, ex fructibus primæ Ecclesiæ comparatas: & solum id ei permittitur ex consuetudine, *Animadv. ad tit. 9. lib. 3. n. 15.* pag. 69.

Stante Bulla Innoce. XII. super applicatione Spoliorum Episcoporum Regni Neapolitani, Bona quæsitæ ex fructibus primæ Ecclesiæ an spectent ad primam, sive ad secundam Ecclesiam, ad quam Episcopus fuit translatus, *ibid. n. 19. & seqq.* pag. 69.

Episcopo translato non succedit prima Ecclesia,

Ll

fia, sed illa, in cuius gremio obiit, *ibidem* num. 24. pag. 69.

Nun Episcopus translatus teneatur consecrare Inventarium earum rerum, quas ad secundam Ecclesiam deferat, *ibidem* numer. final. pag. 70.

EPISCOPUS SIMUL CANONICUS.

Episcopus, qui simul sit Canonicus, unicui tantum suffragium habet in Capitulo, *tit. 3. lib. 4. num. 32.* pag. 122.

Et uti Canonicus potest semper interesse Capitulis, *num. 33.* pag. 122.

Si procul sit à Civitate, non est convocandus ad Capitulum, *ibid. num. 34.* pag. 122.

Vide in *Verb. Episcopus quoad Præminentiam.*

EPISCOPUS VICINIOR.

Vide in *Verb. Visitatio.*

E R R O R.

Factum ex errore, vel ignorantia, nullam inducit obligationem, *tit. 3. lib. 3. n. 47.* pag. 92.

Error impedit consensum, *ibidem* num. final. pag. 92.

EUCCHARISTIE SACRAMENTUM.

Quicumque Sacerdotes, exceptis Regularibus, Laicos communicantes, etiam extra Missam, sine Parochi licentia, illius Jurisdictionem turbant, & mortaliter peccant, *tit. 3. lib. 3. num. 18.* pag. 17.

Peccata venialia, etiam actu comitantia, susceptionem Eucharistie, non impediunt augmentum gratiæ, nec remissionem aliorum venialium; sed solum impediunt remissionem culpe venialis, ad quam celebrans actualem affectum habet, *tit. 14. lib. 3. num. 36.* pag. 98.

Quando Celebrans valeat ab hoc Sacramento recipere primam gratiam, *ibid. n. 37.* pag. 98.

E X A M E N.

Strictius examen adhibetur ad Canonicatum, & Præbendam vacantem, cui annexa est Cura animarum, *tit. 9. lib. 4. num. 10.* pag. 167.

Nec omitti potest, licet notoriè constet de idoneitate confirmandi, vel instituendi, *ibid. num. 11.* pag. 167.

Examen faciendum est coram Episcopo ab Examinatoribus Synodalibus, *ibidem* numer. 12. pag. 167.

Quid in Canonicatibus de Jurepatronatus Lalcorum, *ibidem* num. 13. pag. 167.

Provisus à Papa de Canonicatu quando non sit examinandus ab Episcopo, *ibidem* num. 14. & 15. pag. 167.

Canonicus, semel examinatus ab Examinatoribus Urbis ad Canonicatum, ibidem adeptum, si alibi eligatur ad simplicem Præbendam Canonicalem, non est de novo examinandus, *ibid. num. 16.* pag. 167.

In Curia Episcopali Neapolitana examinatus, & approbatus ad Dignitatem, vel Canonicatum in Metropolitana, non debet amplius examinari ad similia in Collegiatis ejusdem Regni, *ibid. num. 17.* pag. 167.

Quod exemplum ab aliis Episcopis exemplum fuit, *ibid. num. 18.* pag. 167.

Quo tamen ad literaturam, non quoad vitam, ac morum honestatem, *ibidem* numer. 19. pag. 167.

E X C E P T I O.

Exceptio, seu reservatio, per continuatam orationem facta, referri debet ad præcedentia, *dec. 2. num. 1. pag. 6. & dec. 3. num. 2. pag. 9.*

Exceptio firmat regulam in non exceptis, *ibid. num. 4. & 17.* pag. 6.

E X C O M M U N I C A T I O.

Vide in *Verb. Censura.*

E X E M P L U M.

Exemplis non est judicandum, *dec. 29. n. 5.* pag. 101. *dec. 32. n. 11.* pag. 111.

Fallit, ubi militat eadem ratio, *ibidem* num. 6. pag. 101.

EXEMPTIO, ET EXEMPTUS.

Ecclesiarum exemptarum Parochi, seu Vicarii, in quibus subiacent Jurisdictioni Episcopi, *Animado. ad tit. 3. lib. 3. n. 69.* pag. 26. *dec. 3. num. 16. 17. & 21.* pag. 10.

Ad evitandam subjectionem, de Jure debita Episcopis, non suffragatur Capitulo quæcunque consuetudo, sed requiritur immemorabilis, vel saltem quadragenaria cum titulo, *Animado. ad tit. 12. lib. 4. n. 24.* pag. 189.

Exemptio alia est merè passiva, alia activa, & utraque explicatur, *Animado. ad tit. 14. lib. 4. num. 1. & 2.* pag. 204.

Concessa simplici exemptione passiva, non censetur concessa activa, *ibid. num. 3.* pag. 204.

Exemptus, ratione rei non exemptæ, subditur Ordinario, etiam si exemptio sit ampla, & competat ratione personæ, *dec. 2. num. 14. & 15. pag. 7. & dec. 3. num. 6.* pag. 9.

Declarata *ibid. num. 7. & seqq.* pag. 9.

Tenor privilegii, in dignoscenda exemptione, est unicè attendendus, *ibid. n. 16.* pag. 7.

Exempti delictum, tam si concernat Curam animarum, quam si turpitudinem scandalosam redoleat, cognitioni Ordinarii reservatur, *ibidem* num. 20. pag. 8. & *dec. 3. num. 25.* pag. 11. Declarata *ibidem* num. 26. & 27. pag. 11.

Exemptio quando comprehendat etiam Capellanos, noviter erectos, *dec. 13. numer. 3. & 4.* pag. 9.

Cessante causa exemptionis, cessat privilegium, *ibidem* num. 10. pag. 9.

Exemptio quando dicatur realis, & quando personalis, *ibid. num. 12. & seqq.* pag. 10.

Privilegia exemptionis Regularium, Subcollectorum, Equitum Hierosolymitanorum, & similia, sunt personalia, licet competant ratione Ordinis, & Dignitatis, *ibidem* numer. 15. pag. 10.

Exemptus, ratione simplicis Beneficii non subditur Jurisdictioni Ordinarii, *ibid. numer. 18.* pag. 10.

Ex limitatione Jurisdictionis ad certam speciem delictorum infertur, quod in cæteris maneat exemptio, *ibid. num. 19.* pag. 10.

In materia Exemptionis deferretur observantia, resultanti à pluribus actibus, *ibidem* num. 20. pag. 10.

Delictum, commissum à Parocho, qui sit exemptus, quando puniri possit ab Ordinario, *ibid. num. 22.* pag. 10.

Privilegium exemptionis Interpretari ita debet, ut minus quam, fieri possit Jurisdictionem Ordinarii lædat, *dec. 45. num. 9.* pag. 161.

Una, eademque persona diverso Jure potest esse exempta, & subiecta, *dec. 60. numeri. 15.*

mer. 51.

Ab exemptione Ecclesiæ non inferitur ad exemptionem Capellarum, ab ea dependentium, *ibidem* num. 52. pag. 224.

EX PENSÆ.

Expensas, pro sublinendis libris tam activis, quam passivis, potest facere major pars Capituli, invito etiam minore, *tit. 13. lib. 4. num. 13. pag. 193. & Animadv. ad d. tit. 13. num. 1. & 2. pag. 196.*

Si verò Capitulum se moveret tantum ex quadam animositate, non tenentur contradictores contribuere, *ibid. num. 14. pag. 193. & Animadv. ad d. tit. 13. num. 3. pag. 196.*

Electio, facta à majori parte Capituli, si ab aliquibus Canonicis impugnatur, & succumbant, tenentur hi ad expensas, quas fecerit Capitulum, *ibidem* num. 15. pag. 193. Et ulterius remanent expensæ Distributionum, & Incertorum pro eo tempore, quo à Choro abfuerunt occasione litis hujusmodi, *ibid. num. 16. pag. 193.*

Quoties major pars Capituli, seu Collegii censuit litem esse instituendam, præsumenda est iusta, *Animadv. ad tit. 13. lib. 4. n. 4. pag. 196.*

Licet personæ, quæ non faciunt Collegium, nec habent Massam Communem, cogi non possint ad litigandum; in casu tamen victoriæ contribuere debent pro rata etiam illi, qui remuerunt, & quare, *ibid. n. 5. pag. 196.*

Unusquisque tenetur ad refectionem expensarum, quæ sui utilitatem respiciunt, *ibidem* num. 6. pag. 196.

Quando lis primariò tendit in utilitatem alicujus Dignitatis, vel alterius de Capitulo, si tantum tenetur ad expensas, *ibidem* num. 7. pag. 196.

Lis quando principaliter, vel secundariò tangat interesse Capituli, seu Collegii, remissivè, *ibid. num. 8. pag. 196.*

Pro expensis, ad quas tenentur omnes de Capitulo, contribuere debent etiam Canonici, post litem introductam recepti, *ibidem* num. 9. pag. 196.

Secus verò si lis vertatur inter aliquos de Capitulo, nec respiciat principale ejus interesse, *ibid. num. 10. & 11. pag. 196.*

Si ante litem finitam aliqui vita decedant, & eorum Successores Causam prolequantur, tenentur isti pro rata ad expensas, *ibid. num. 12. pag. 196.*

Ad expensas litis, per aliquem Capitularem motæ contra Capitulum, vel è converso, tenetur etiam ille, contra quem Causa agitur, & quando, *ibidem* num. 13. pag. 196.

Alter dicendum quod personas, quæ non faciunt Collegium, ut Beneficiari alicujus Ecclesiæ, vel Clerus alicujus Civitatis, *ibidem* num. 14. pag. 196.

Si aliqui Capitulares condemnentur in expensis, quia parere noluerint Executorialibus, ad eas ipsi tenentur, *ibid. num. 15. pag. 196.*

Expensæ pro libris, concernentibus honorem Capituli, detrahendæ non sunt ex Massa communi Canonicorum, & Beneficiorum, *ibid. num. 16. pag. 196.*

Multò minus si expensæ factæ sint à Capitulo contra ipsos Beneficiarios, *ibid. n. 17. & 19. pag. 196.*

Tom. II.

Si aliquis ex Civibus litem instituat cum Civitate, tenetur ad collectam, impositam pro expensis ad sublinendam litem, *ibidem* num. 18. pag. 197.

Quando lis mota fuit à Capitulo pro tuedis Juribus, ac præminentis Ecclesiæ, & ejus nomine, expensæ detrahendæ sunt ex Massa reddituum ipsius Ecclesiæ, *ibidem* num. 20. pag. 197.

Non ita, si lis concerneret commodum lingu-
lorum Canonicorum, *ibid. n. 21. & 22. pag. 197.*

Ad expensas litis, nomine Dignitatum: notæ pro suorum Jurium tuitione, ad quas fuerunt condemnati Antecessores, tenentur etiam Successores, *ibid. num. 23. & 25. pag. 197.*

Maximè si Sententia condemnet earum possessores, *ibid. num. 24. pag. 197.*

Expensæ, factæ per Antecessorem, & in quibus condemnatus fuit Colligens, an debeantur ejus hæredibus, seu potius Successori, remissivè, *ibid. num. 26. pag. 197.*

An, & quando Canonicus, propriis expensis appellans, & prosequens litem super re, vel jure Capituli, possit illas repetere, *ibid. num. 27. & seqq. pag. 197.*

Canonicus agens negotia sui Capituli, absque ejus commissione, quando possit expensas repetere, *tit. 16. lib. 4. n. 59. & 60. pag. 216.*

EXPERIENTIA.

Experientia est veritatis legitima probatio, & efficax rerum magistra, & dicitur tertius oculus, *tit. 5. lib. 4. num. 33. pag. 136.*

EXPOSITI.

Andicantur de illo loco, ubi recepti sunt, *dec. 42. num. 47. pag. 151.*

Vide in Verb. Ordo.

EXPRESSUM.

Particularis expressio alicujus rei firmat regulam contrariam in reliquis non expressis, *dec. 28. num. 15. pag. 98.*

F

FABRICA S. PETRI.

Compositio, obtena à R. Fabrica S. Petri pro Missis non celebratis, quando non suffragetur, *Animadv. ad tit. 14. lib. 3. numer. 13. pag. 191.*

FACTUM.

Proprium factum habetur pro implicita confessione, *dec. 31. num. 16. pag. 108.*

Vide in Verb. Juramentum.

FELINUS.

Fuit Episcopus Lucanus circa initium Seculi decimiquinti, *Animadv. ad tit. 12. lib. 4. sub num. 39. pag. 190.*

FEUDUM.

Utrum aliqua res sit feudalis, vel non, à quo dignoscatur, *dec. 29. num. 17. pag. 103.*

Appellatione Vassalli venit ille, qui ratione Feudi subest, *dec. 60. num. 13. pag. 219.*

Item ille, qui subest Marchioni, vel Comiti, de Feudo investiti, non solum respectu ipsius Feudatarii, sed etiam respectu Principis infeudantis, *ibid. num. 14. pag. 219.*

FIDEICOMMISSUM.

In successione fideicommissaria, quando admittatur, vel non, simultaneus concursus pa-

tris, & filiorum, *dec. 56. num. 6. & seqq. pag. 201.*

Testator volens in progressu ordinem successivum, censetur illum etiam voluisse in progressu, *ibid. num. 16. pag. 203.*

Stantibus verbis, tractum temporis remotissimum importantibus, censetur facta vocatio ordine successivo, *ibid. n. 20. & 21. pag. 203.*

F I L I U S.

Interdum filius discedere potest à Patris sententia, absque culpa, *tit. 5. lib. 4. n. 45. pag. 136.*

F O E M I N A.

In statuto exclusivo feminarum non attenditur magis, vel minus caput inclusionis, nisi concurrat alterum exclusionis, *decis. 42. num. 18. pag. 147.*

F O R U M.

De competentia Fori ad intelligentiam, *text. in l. hæreres absens ff. de iudic. remissivè, dec. 42. n. 51. pag. 151.*

F R A T E R.

Nomen istud an deceat ab Episcopo tribui non solum Canonicis, sed etiam aliis Ecclesiasticis, *dec. 37. num. 27. pag. 134.*

F R U C T U S.

Vacante Præbenda de collatione Capituli, potest Capitulum propria auctoritate omnes fructus, tempore vacationis obvenientes, percipere, & inter Canonicos eos dividere, *tit. 15. lib. 4. num. 27. pag. 208.*

In quibus propterea non constituitur Æconomus, *ibidem num. 28. pag. 208.*

Secus si fuerit liberæ collationis, seu de Jurepatronatus Laicorum, *ibid. n. 29. pag. 208.*

Fructus hujusmodi Præbendarum, ac aliorum Beneficiorum inexacti, si ve maturati, & à solo separati, quando sunt Spolio obnoxii, *ibidem num. 30. pag. 208.*

In Locis, ubi Clerus compositione gaudet cum Camera Apostolica, Beneficiari, & Præbendati transmittunt fructus ad hæredes, cum onere solvendi successori eam partem fructuum, quæ ad victum sufficit, arbitrio Episcopi, *ibid. num. 31. & seqq. pag. 208.*

Qualiter fieri debeat divisio fructuum, qui in Censibus, non exactis, consistunt, *ibidem num. 34. pag. 208.*

Fructus, tempore vacationis devenientes ad maturitatem, debentur omnes Successori, *ibid. num. 36. pag. 208.*

Secus si sint fructus Dignitatum, & Beneficiorum, Papæ reservatorum, cum ad Cameram Apostolicam pertineant, non obstante Compositione, *ibid. n. 37. & 39. pag. 208.*

Nisi tamen aliud fuerit consuetudine prescriptum, *ibid. num. 38. pag. 208.*

Fructuum exactio, si præcessit contradictio, non importat per necessitatem approbationem, *dec. 54. n. 51. pag. 193.*

FULDENSIS ABBAS, ET ABBATIA.

Referuntur per extensum Privilegium, à Zacharia Papa Cænobio Fuldenfis, ad preces S. Bonifacii, illius fundatoris, concessum, *dec. 8. num. 18. pag. 25.*

Abbatess, & Monachi Fuldenfes facultatem habent accipiendi Chisma, & Ordines à quocunque Antistite, *ibidem num. 20. pag. 25.*

Reveniensur alia Privilegia, ab aliis Summis Pontificibus Abbatibus Fuldenfis, ejusque Abbatibus elargita, *ibidem num. 23. pag. 25.*

Item alie prærogative, & privilegia, à Sede Apostolica Abbatibus Fuldenfis concessa, quæ veris Locorum Ordinariis conveniunt, *ibid. num. 25. & 26. pag. 26.*

Synodi, in quibus Abbates Fuldenfes confederant inter Episcopos, & Prælatos, Jurisdictione quasi Episcopali insignitos, *ibidem num. 28. pag. 26.*

Scriptores, à quibus Abbatia Fuldenfis expressa fuit cum qualitate Territorii separati, *ibidem num. 29. pag. 27.*

Testimonia super hoc Imperatorum, necnon Episcoporum finitimorum, *ibidem num. 30. 33. & 35. pag. 27.*

Ejectio Abbatis Balthazaris ab Abbatia Fuldenfis à Copiis Julii Episcopi Herbipolensis: ejusque restitutio ad eandem Abbatiam, opere Rodulphi Imperatoris, *ibid. num. 39. pag. 28. Breve Clem. VIII. super exercitio Jurisdictionis quasi Episcopalis, Abbati Fulden. competentis, ibid. n. 40. pag. 28.*

Bellum, à Gustavo Rege Sveco anno 1631. motum, nullatenus turbavit exercitium Jurisdictionis, neque respectu Episcopi Herbipolensis, neque Abbatis Fulden. *ibid. n. 43. pag. 30.*

F U N D A T O R.

In aliquibus Locis ab Ecclesiasticis obviatur Fundatori Ecclesie usque ad Valvas illius, *tit. 8. lib. 3. n. 4. pag. 57.*

Fundator in limine foundationis potest proponere condiciones, sibi bene visas, etiam juri contrarias, *dec. 9. n. 15. pag. 33.*

Vide in *Verb. Jurpatronatus.*

F U N U S.

Capitulum, & Canonici cogere non valent Defunctorum hæredes, ut in Funeribus certos Presbyteros ante alios vocent, qui in Missis Cantatis eis interserviant pro Subdiacono, & Diacono, *tit. 14. lib. 4. num. 34. pag. 201.*

Sed assumendi sunt Clerici, & Religiosi, ab hæredibus destinati, *ibidem numer. 35. & 36. pag. 201.*

Nec valet consuetudo in contrarium, *ibid. num. 37. pag. 201.*

Invaldum pariter esset Statutum Laicorum, quo disponderetur, non posse ab hæredibus Defunctorum expendi in Funere, nisi certam pecuniam in Candelis, & elemosynis Cleri, *ibidem num. 38. & 39. pag. 201.*

Funera non debent esse ad ostentationem, sed decentia juxta gradum, & qualitatem personæ, *ibidem num. 40. pag. 202.*

Canonici, etiam de consensu Episcopi, nequeant per actum negativum statuere, non posse fieri Processionem funebrem, neque cantari Missam, nisi tantum elemosynæ Capitulo detur; Secus si dispositio positive concepta esset, *ibidem num. 41. & seqq. pag. 202.*

Quid si adsint in loco alii Sacerdotes, qui valeant Cadavera ad Ecclesiam affociare, *ibid. num. 44. pag. 202.*

Non obstante prædicto Statuto, licitum est Canonici istud Misericorditer opus absque stipendio exercere, *ibid. n. 45. & 46. pag. 202.*

Licitum est Statuto cavere, ut convocato ad Fumus Capitulo, & Capellani, aliiisque simplicibus Presbyteris, Canonici consequantur Cercos majores ferè plus duplo, quam Capellani, *ibid. num. 47. & 51. pag. 202. Re.*

Refertur in proposito Constitutio quædam Cardinal. Paleotti Archiepiscopi Bononiensis, *ibid. num. 48.* pag. 202.

Parochus prætere de potest duplum elemosynæ, quæ datur simplicibus Sacerdotibus, *ibid. num. 53.* pag. 202.

Peccaret contra Justitiam distributivam heredes Defuncti, si recusaret præstare Canonici Cereos majores, quam Capellanis, *ibid. num. 55.* pag. 202.

An sub nomine Funeralium veniant solum Candelæ, quæ deferuntur accensæ una cum Funere, vel etiam cæ, quæ ponuntur super Altaribus, *tit. 15. lib. 4. num. 55.* pag. 209.

G

GENUS.

Præcedens per subsequentem specierum enumerationem limitari non solet, *dec. 28. num. 10. pag. 98. dec. 31. num. 9.* pag. 107.

GRATIA.

De Gratia nulla faciendi non est mentio, ad effectum validitatis alterius, subsequenter obtentæ, *dec. 22. num. final.* pag. 81.

Gratia subrepticia efficitur nulla, *dec. 25. num. 16. pag. 90. dec. 42. num. 8.* pag. 146.

Et quando sit talis, *ibid. num. 17.* pag. 90. *dec. 35. num. 18.* pag. 127.

GRATIFICATIO.

In paritate Votorum locus sit gratificationi per Ordinarium exercendæ, *dec. 4. n. 5.* pag. 12. *Limita num. 8.* pag. 13.

Stante appellatione, per aliquem ex competitoribus interposita ab irrationabili iudicio Examinatorum, & ab Ordinario admisso, ipse manus ligatas habet, nè uti possit Jure gratificationis, *ibid. num. 7.* pag. 13.

H

HABITUS.

Ex habitus equalitate desumitur paritas gradus, & conditionis, *dec. 53. n. 5.* pag. 184. De distinctione indumentorum apud Romanos, *ibid. num. 13.* pag. 184.

Qualis debeat esse habitus, in Conciliis deferendus ab Episcopis, & Abbatibus exemptis, vel non exemptis, *ibid. num. 14.* pag. 184.

HERES.

Cum Beneficio legis, & inventarii, non docens de legitima inventarii confessione, dicitur esse in dolo, ac Bona hereditaria occupasse præsumitur, *dec. 57. n. 13.* pag. 206. Hæres Beneficiatus actione tantum realiter conveniendus est, *ibidem num. 16.* pag. 207.

HISTORICUS.

Historicis quando deferendum sit, *dec. 37. num. 6.* pag. 132. *dec. 38. num. 10.* pag. 137.

HONOR.

In honoribus deferendis habetur respectus ad meritum cuiusque, *tit. 14. lib. 4. n. 50.* pag. 202. Cuicumque debetur honor, juxta gradum suum; & aliter agens peccat contra Justitiam distributivam, *ibid. num. 54.* pag. 202.

HORÆ CANONICÆ.

Quot sint Horæ Canonice, *Animadv. ad*

tit. 4. lib. 3. num. 1.

pag. 33.

HOSPITALE.

De rebus, ac Bonis Hospitalium ratio Ordinario reddi debet, *dec. 35. num. 28.* pag. 128.

I

S. JACOBUS.

S. Jacobus minor ita appellatur, quod electus fuit Apostolus post alterum Jacobum, ætate minorem, licet ipse esset annis longævus, *tit. 4. lib. 4. num. 13.* pag. 129.

JEJUNIUM.

Quale jejuniū requiritur in Sacerdote, Sacrum facturo, *tit. 2. lib. 3. num. 38.* pag. 10. Hoc jejuniū quando incipere debeat, & an dicatur jejunus qui non dormivit, *ibid. num. 39.* pag. 10.

Si quis paululum aquæ, os lavando, præter intentionem deglutiret, vel aliquid aliud casu traheret, jejuniū naturale non frangeret, *ibid. num. 48.* pag. 10.

IGNOBILIS, ET IGNOBILITAS.

Vide in Verb. Nobilis, & Nobilitas.

IGNORANTIA.

Gestum ex ignorantia, vel errore nullam inducit obligationem, *tit. 13. lib. 3. n. 47.* pag. 92. Ignorantia supina, & crassa non excusat, *dec. 8. n. final.* pag. 31.

ILLATATIO.

A^o diversis, & separatis non potest fieri illatio, *dec. 9. num. 9. & 30.* pag. 32. *dec. 13. n. 35.* pag. 48. *dec. 29. n. final.* pag. 140.

ILLEGITIMUS.

Vide in Verb. Naturalis.

IMMEMORABILIS.

Ex contrariis actibus excluditur, *decis. 1. n. 22.* pag. 3.

Speciale est consuetudinis immemorabilis, ut de illius initio non constat, *decis. 16. num. 8.* pag. 60.

Requisitum substantiale immemorabilis est, quod nunquam auditum, dictum, vel factum fuerit in contrarium, *ibid. n. 10.* pag. 61. Immemorabilis quomodo probetur, *dec. 20. n. 2.* pag. 74. *dec. 13. n. 58.* pag. 119.

Immemorabilis suffragatur etiam contra Conciliarem Sanctionem, ac Bullam Pianam super indictione Concurfus, *ibid. n. 9.* pag. 75. Neque vlm Immemorabilis tollit Decretum irritans, & Clausula sublati, nisi de ea facta fuerit specialis mentio, *ibidem n. 10.* pag. 75. *dec. 33. n. 27.* pag. 115.

Immemorabilis præsumere facit contrariam legem foundationis, ætiam privilegium Apostolicum, sive alium meliorem titulum, *ibid. n. 11.* pag. 75. *dec. 43. n. 12.* pag. 115.

Sublati non censetur per Cærimoniale Romanum, *dec. 33. n. 26.* pag. 116. Neque per Constit. Clem. VIII. *ibid. num. 30. & 65.* pag. 116.

Ad destruendam immemorabilem unicus actus in contrarium sufficit, immo & solus rumor, *dec. 43. n. 13.* pag. 115.

INCENSATIO.

Quomodo recipi debeat incensatio: & de invitatione faciendi Canonico subsequenti etiam à Capite Collegiæ, *tit. 10. lib. 3. n. 28.* & 29.

- & 29. pag. 73.
 Si aderit Princeps, incensatur ante Canonicos, & Dignitates triplici ductu, *ibidem* num. 30. pag. 73.
 Idem procedit quoad Magistratus Supremos, *ibid.* n. 31. pag. 73.
 Quomodo, & quando thurificentur Magistratus minores, *ibid.* n. 32. pag. 73.
 Prothonotariis honorariis, qui permanere debent extra Chorum, & Presbyterium, nulla competit particularis incensatio, *ibidem* num. 33. pag. 73.
 Quid significet, & quomodo sit facienda incensatio Populi, *ibid.* num. 34. pag. 73.
 Vide in *Verb. Missæ Conventualis*.
INTERDICTUM.
 Ecclesiæ interdictum non nisi de Capituli consensu est ab Episcopo apponendum, *Ani-mado. ad d. tit. 12. lib. 4. n. 11.* pag. 188.
 Interdictum, & Clericorum suspensio infligi non possunt sine Jurisdictione, *decis. 1. num. 6.* pag. 2.
 Vide *Capitulum in genere*.
INVENTARIUM.
 Fieri non solet nisi ab eo, qui rationem reddere tenetur rerum, à se habitarum, *dec. 29. num. 16.* pag. 102.
JUDEX, ET JUDICIUM.
 Videndum est, nè in quo alterum iudicamus, nos ipsi rei simus, *dec. 18. num. 21.* pag. 71.
 Absolutoria ab observatione Judicialium Infantie peremptio fraternizat, *decis. 57. num. 4.* pag. 206.
JURAMENTUM.
 Contra proprium Juramentum valet actus, quando pro illo explendo opus non est adire Prætores; secus è converso, *Ani-mado. ad tit. 3. lib. 3. n. 9.* pag. 21.
 Quando quis peccet, vel non, jurando servare Statuta illicita, *tit. 10. lib. 4. numer. 20. & 21.* pag. 172.
 Juramentum, emissum super consuetudine servanda, non extenditur ad consuetudines introducendas, *ibid.* num. 30. pag. 172.
 Tale Juramentum non obligat sub mortali ad observantiam rerum minimarum, *ibidem* num. 31. pag. 172.
 Juramentum, præstitum super aliqua re, intelligitur, quatenus in eodem statu permaneat, *tit. 12. lib. 4. num. 8.* pag. 185.
 Juramentum non augeat obligationem, sed simpliciter addit vinculum Religionis, *dec. 16. num. 21.* pag. 62.
 Juramentum de observandis consuetudinibus Ecclesiæ non obligat, quando consuetudo adversatur dispositioni Conciliarum, *ibid.* num. 22. pag. 62.
 Factum, quod quis observare juravit, im-mo & observavit, non potest amplius impugnare, *dec. 30. num. 9.* pag. 105.
 Actor perjurus est à limine Judicialii repellendus, *dec. 57. n. 6.* pag. 206.
 Licet agatur de contractu enormissimè læsivo, *ibid.* num. 7. pag. 206.
 Ubi agitur de Juramento, præstito ad validandam obligationem, quæ sit contra bonos mores, Canonum sanctiones, aut publicam utilitatem, opus non est absolutione, *ibidem* num. 10. & 11. pag. 206.
 Supple in *Verb. Canonici quoad observantiam Statutorum*.
JURISDICTIO.
 Concessa à Lege, est ordinaria, *tit. 3. lib. 3. num. 34.* pag. 16.
 Totas Reipublicæ ordo confunderetur, si unicuique sua Jurisdic-tio non servaretur, *tit. 5. lib. 3. num. 35.* pag. 38.
 Ex quibus arguitur Jurisdic-tio, *decis. 1. num. 5.* pag. 2.
 Jurisdic-tio, acquisita per consuetudinem, intelligi debet privative, non cumulative, *ibid.* num. 15. & 40. pag. 2.
 Per particulares actus, ab universali Jurisdic-tione provenientes, præservata censetur eadem Jurisdic-tio quoad omnes, *ibidem* num. 25. pag. 3.
 Jurisdic-tio, ad certas personas restricta, non patitur extensionem, *ibid.* num. 38. pag. 5.
 Jurisdic-tio, five exemptio, concessa Capitulo, ejusque Communitati, dicitur competere ratione Ordinis, & Dignitatis, non vero Personæ, *dec. 3. num. 11.* pag. 9.
 Facultas aliquid agendi quando concessa censetur auctoritate delegata, *decis. 13. num. 24.* pag. 47.
 Non usus alicujus temporis quando præjudicet habenti facultatem aliquid faciendi, *ibid.* num. 31. pag. 47.
 Ordinariæ Jurisdic-tioni reservatum censetur, quod non fuit expressè ademptum, *dec. 14. num. 12. pag. 51. dec. 45. num. 4.* pag. 160.
 Ordinaria auctoritas est diversa ab illa, ad tempus delegata, *dec. 21. num. 7.* pag. 77.
 A. Papa, tanquam à fonte, omnis Jurisdic-tio spiritalis promanat, *dec. 38. n. 7. pag. 136.*
 Jurisdic-tio, competens Decano quoad Cultum Divinum, non censetur ei concessa privative quoad Ordinarium, *decis. 43. numer. 27.* pag. 156.
 Ad effectum Impediendi Jurisdic-tionem Ordinarii, quæ probare debeat Capitulum, *ibidem* num. 28. pag. 156.
 Ex concessione præeminentialium prerogativarum, facta Re-dori alicujus Collegii, non censetur tributa Jurisdic-tio contentiosa, sed solum quædam superioritas, & majoritas economica, *dec. 45. n. 5. 7. & 11.* pag. 160.
 Causarum Criminalium cognitio nunquam ab Ordinario abdicata censetur, nisi specificè exprimatur, *dec. 45. num. 8.* pag. 161.
 Cognitio gravium delictorum de Jure spectat ad Ordinarium, ad differentiam levium criminum, *ibid.* num. 10. pag. 161.
 Impropria, & æconomica Jurisdic-tionem in membra habet omne Collegium pro sui directione, *dec. 52. num. 10.* pag. 180.
 Eamque exercere potest, etiam si specialiter alicui de Collegio commissæ sit, cum ei tantum cumulative concessa intelligatur, *ibid.* num. 11. pag. 180.
 Hæc tamen Jurisdic-tio procedit in levibus delictis, *ibidem* num. 23. pag. 182.
 Supposita propria Jurisdic-tione, potest Collegium, & Capitulum cognoscere etiam de gravioribus, dummodo poena degradationis imponenda non sit, *ibid.* num. 24. & 25. pag. 182.
 Simples habitatores subiciuntur in pluribus Jurisdic-tioni Episcopi, in cujus Diocesi mo-

morantur, *dec. 60. num. 12.* pag. 219.

Episcopus, qui retinet Tribunal erectum in alio loco, censetur in eo habere Ordinariam Jurisdictionem, *ibidem num. 20.* pag. 220.

Etiā per unicum actum præservat Episcopus suam Jurisdictionem in toto Territorio, *ibid. num. 23.* pag. 221.

Actus, gesti in vlm originarie Jurisdictionis, præferuntur aliis, qui cum diverso titulo gesti fuerint, *ibidem num. 27.* pag. 221.

Unicus actus, gestus ab eo, qui habet titulum originarie Jurisdictionis, sufficit ad everendam contrariam observantiam, ex multiplicatis actibus inductam, *ibid. num. 45.* pag. 223.

J U S.

Jura Juribus concordare decet, *tit. 4. lib. 3. num. 36.* pag. 31.

Ubi eadem est ratio, ibi idem Jus statuendum, *tit. 2. lib. 4. sub n. 21.* pag. 122.

J U S P A T R O N A T U S.

Licet Episcopus non possit novum onus imponere Capellanæ de Jurepatronatus Laicorum circa numerum Missarum; potest tamen normam præscribere, Missas jam impositas ordinatè celebrandi, *tit. 12. lib. 3. num. 6. & seqq.* pag. 84.

Non possunt Fundatores in limine foundationis alicuius Capellanæ apponere pactum, quodd Capellanus celebrare valeat horis sibi bene visis, *ibid. num. 9. & 10.* pag. 84.

Quod multò magis procedit in Legato Pio Missatum, *ibid. num. 11.* pag. 84.

Possent tamen Fundator Capellanæ Laicalis, seu Legati Pii prohibere, nè Episcopus, seu alius Superior Ecclesiasticus, se ingerat in illius provisione, aut visitet, aut in Præbendam erigat, *ibid. num. 12. & 13.* pag. 85.

Bona, assignata pro hujusmodi Capellania, possunt, tanquam merè temporalia, in perpetuam emphiteusim concedi, permutari, & vendi in utilitatem ipsius Capellanæ, absque Superioris Ecclesiasticæ licentia, *ibidem num. 15.* pag. 85.

Sed non potest admi Episcopo facultas curandi, ut Missæ legatæ debitæ executioni demandentur, *ibid. num. 16.* pag. 85.

Ex quibus deducenda sit qualitas Jurispatronatus Ecclesiastici, vel laicalis, remissive, *Animado. ad d. tit. 12. n. final.* pag. 88.

Quid sit præsentatio, *tit. 6. lib. 4. n. 6.* pag. 144.

Forma præsentationis faciendæ procuratorio nomine ad Præbendam Canonicalem de Jurepatronatus Laicorum, *tit. 8. lib. 4. numer. 31.* pag. 161.

Quid continere debeat constitutio Procuratoris ad præsentandum, *ibid. n. 33.* pag. 161.

Facta præsentatio, eaque à nominato acceptata, eidem acquiritur Jus ad rem, *ibid. num. 34.* pag. 161.

Deindè assignat Edictum cum competeri termino ad oponendum, *ibidem n. 35.* pag. 161.

Eoque elapso, nullaque opposita relevanti exceptione, tenetur Episcopus Canonicum electum confirmare, & instituire, *ibid. num. 36. & 37.* pag. 161.

Per quam Institutionem statim à Canonico acquiritur Jus in re, *ibid. num. 38.* pag. 161.

Quid inspicere debeat Episcopus, antequam Canonicum electum à Capitulo confirmet,

vel præsentatum instituat, *ibid. n. fin.* pag. 161.

Status Beneficii non potest per concordiam immutari absque Patronorum consensu, *dec. 2. num. 11.* pag. 7.

In Jurepatronatus gentilitio, Jus præsentandi, deficientibus masculis, ad fœminas agnatas spectat, *dec. 54. num. 2.* pag. 187. *dec. 55. n. 4. & seqq.* pag. 190.

Ex quibus probetur Jurepatronatus esse gentilitium, *ibid. n. 3. & seqq.* pag. 188. *dec. 55. n. 21. & seqq.* pag. 198.

Quando lis non est super substantia Jurispatronatus, sed super illius qualitate, sufficiunt leviores probationes, *ibid. n. 12.* pag. 189.

Jurepatronatus præsumitur potius hereditarium, quàm gentilitium, *ibid. n. 13.* pag. 189. *dec. 55. num. 7.* pag. 190.

Fallit *ibid. num. 14.* pag. 189. *dec. 55. num. 8. & 10.* pag. 190.

Naturales, & illegitimi quando excluduntur à Jurepatronatus, reservato Familæ, *ibid. num. 17.* pag. 189.

Non confitò de fundatione Jurispatronatus, illius reservatio præsumitur concepta potius verbis naturalibus, quàm civilibus, *ibid. num. 18.* pag. 189.

Nomen Familæ an obstat vocationi illegitimorum ad Jurepatronatus gentilitium, *ibidem num. 19. & 20.* pag. 189.

An, & quando legitimatio, facta à Principe seculari, prodesse possit ad effectum succedendi in Jurepatronatus gentilitio, *ibid. n. 24. & seqq.* pag. 190.

Pro naturalium admissionem in Jurepatronatus Familiari multum valet observantia, *ibid. num. 29.* pag. 191.

Jurepatronatus gentilitium, quod non probatur à principio divisum in plures lineas pro æqualibus vocibus, vel ratis, nec ex subsecuta observantia, una linea defecta, consolidatur in altera superflite, & de ratione, *ibid. num. 31. & seqq.* pag. 191.

Declarantur contrariæ Auctoritates, *ibid. num. 35.* pag. 191.

In hujusmodi Jurepatronatus, præsumptio stat, quodd à principio non fuerit divisum, *ibidem num. 36.* pag. 191.

Quid operetur hæc individuitas, *ibid. num. 37.* pag. 192.

Jurepatronatus gentilitium quando dicatur spectare ad omnes de Familia per modum Collegii, *ibid. num. 38.* pag. 192.

Individuitatem non tollit materialis linearum divisio ex post secuta, *ibid. n. 39.* pag. 192.

Fœminis agnatis, in quasi possessione præsentandi cum qualitate Familiari existentibus, concedenda est mantentio, rejecta ad petitorium præterea in contrarium qualitate hereditaria, *dec. 55. num. 10.* pag. 190.

Ultimus status attenditur, non solum ad firmandam possessionem, sed etiam ad arguendam naturam Jurispatronatus, pro coloranda eadem possessione, *ibidem num. 11.* pag. 190.

Præsentatio cum certa qualitate acceptata, & in Judicio producta, non potest amplius impugnari, *ibid. num. 13. & 27.* pag. 197.

Amplia, *ibidem num. 14.* pag. 197.

Confessiones super qualitate Jurispatronatus, contra consistentes, & habentes causam ab eis,

eis, plene probant, *ibid. num. 15.* pag. 197.
Præsentationes, quæ effectum sortitæ fuerunt, attendi debent, non quæ ineffectuæ remanserunt, *ibid. num. 16.* pag. 197.

Ex præsentationibus, factis in ultimo statu, cum expressione qualitatis Familiaris, acquiritur quasi possessio, ad exclusionem qualitatis hæreditariæ: & secundum hunc statum debetur possessori manutentio, remissa ad petitionem ulteriori indagine, *ibid. n. 17.* pag. 197.

Ex observantia dignoscitur qualitas Jurispatronatus, *ibid. num. 20.* pag. 198.

Tertium depositio super qualitate Jurispatronatus, per Sententiam deinde comprobata, plenum constituit probationem, *ibid. num. 26.* pag. 199.

Constituto ex pluribus facti circumstantiis de qualitate Familiaris, expressio aliquando facta qualitatis hæreditariæ, intelligitur de qualitate hæreditaria sanguinis, non autem bonorum, *ibid. num. 28.* pag. 199.

Vel ad summum intelligi debet de qualitate hæreditaria, annexa illis tantum de Familia, quod dicitur Juspatronatus mistum, *ibid. num. 29.* pag. 199.

Juspatronatus Familiare durat in linea, ubi sunt agnati; in altera verò, ubi agnati defecerunt, sit hæreditarium, *ibid. n. 30.* pag. 199.

Declarat, quando agnati præsentarunt per quotam: secus autem ubi omnes simul semper præsentarunt, *ibid. num. 31.* pag. 199.

Exceptiones contra ultimum statum, alioquin indaginem requirentes, ad iudicium proprietatis reiciuntur. *ibidem n. final.* pag. 199.

Instituendus venit, qui à majori parte Patronorum electionem, seu præsentationem reportavit, *dec. 56. num. 1. & 2.* pag. 201.

In Juspatronatus gentilitio quando concurrant ad præsentandum filii una cum patre, *ibidem num. 3. & 4. 9. & seqq.* pag. 201.

A' Fideicommissio rectè arguitur ad Juspatronatus, *ibid. num. 5.* pag. 201.

In conflictu opinionum recurrendum est in hac materia ad conjecturalem Fundatoris voluntatem, & successivam observantiam, *ibid. num. 13.* pag. 202.

Observantia, proxima foundationi, est attendenda, *ibidem num. 22.* pag. 203.

An, & quando sufficiat simplex, & nudum factum observantiæ absque requisitis, necessariis ad præscribendum in actibus facultativis, *ibidem num. 25. & 4. 9. & seqq.* pag. 204.

An sufficiat unicus actus, *ibidem numer. 28.* pag. 204.

Quid si consistat in negativa, aut sit renovatus, *ibid. num. 29. & 30.* pag. 204.

Præsentatio unius Compatroni, jus, & possessionem alterius præservat, *ibidem numer. 31.* pag. 204.

Negligentia præsentandi in una, aut altera vacatione præjudicare nequit in aliis futuris vacationibus, *ibid. num. final.* pag. 205.

In Beneficiis de Juspatronatus, Episcopo non competit nisi institutio, *dec. 59. numer. 17.* pag. 215.

L

LAICUS.

EX dispositione Sac. Canonum incapaces sunt Laici jus aliquod in Ecclesia exercendi, *Animadv. ad tit. 12. lib. 3. num. 2.* pag. 87.

Nec valent se ingerere in administratione rerum Sacrarum, & Spiritualium, *ibidem numer. 3.* pag. 87.

Neque eis ad hoc suffragatur consuetudo, sed tenentur ostendere titulum, *ibid. num. 4. & 5.* pag. 87.

Cujus administrationis rerum Ecclesiasticarum Laici sint capaces, *ibid. num. 8.* pag. 87.

Administratio Bonorum temporalium Ecclesiæ, necnon Oblationum, potest stare apud Laicos ex antiqua consuetudine, *ibidem numer. 16.* pag. 88.

Declarat, quodd tale jus possit illis competere, tanquam nudis Ministris, non autem, tanquam habentibus aliquam auctoritatem, *ibid. num. 17.* pag. 88.

Non debent Laici Ecclesiasticis imperare, *tit. 13. lib. 3. num. 4.* pag. 89.

Laicus, non habens potestatem exercendi Jurisdictionem Spiritualem, non potest illam aliis communicare, *dec. 9. num. 29. pag. 35. dec. 35. num. final.* pag. 129.

Vide in Verb. Opera, & Operarius, Reliquiæ Sanctorum, Canonici quoad vocem in Capitulo, & Sedile.

LAUDEMUM.

A' novo Conductore perfolvitur Laudemum domino directo, & ad quam rationem, *tit. 12. lib. 4. num. 55. & 56.* pag. 187.

LAUDUM.

Acceptatum, & observatum vim, habet rei judicatæ, & reputatur transactio, *dec. 48. num. 2.* pag. 169.

LEGATUM.

Pecunia, legata Capitulo, & non perfoluta tempore, à Testatore præfixo, sed post annum, tam novis, quam antiquis Canoniciis pro sua parte deberur, *tit. 13. lib. 4. numer. 20.* pag. 193.

In legato, relicto Canoniciis, & Capellanis, major pars Canoniciis est assignanda, *tit. 14. lib. 4. num. 52.* pag. 202.

Capitulum repudiare non potest legatum sibi utile; secus si sit damnosum, *tit. 15. lib. 4. num. 9.* pag. 207.

Legatum factum Capitulo, seu Canoniciis, spectat ad Capitulum, privative quoad Capellanos, nisi aliud ex verbis Testatoris colligatur, *ibidem num. 16. & 17.* pag. 208.

Si Legatum factum fuerit certæ Ecclesiæ Collegiatæ cum onere Missarum, pertinet ad Capitulum illius Ecclesiæ, *ibid. n. 18.* pag. 208.

Si verò relicta fuerit Planeta, vel aliud simile, acquisitus Ecclesiæ, *ibid. n. 19. pag. 208.*

In Legatis, relictis cum pœna, quodd in casu non executionis transeant ad alia Loca Pia, locus est purgationi moræ usque ad litis contestationem, *ibid. num. 22.* pag. 208.

Supple in Verb. Missarum Legatum.

L E X.

Una pars Legis alteram declarat, *tit. 4. lib. 3.*

lib.3. num.37. pag.31.
Leges Supremi Principis pro validitate non
exigunt necessariò Scripturam, *tit.11. lib.4.*
num.18. pag.179.

Lex unde nomen accipiat, *ibidem numer.*
26. pag.180.

Lex, & dispositio, etiam per verba affir-
mativa concepta, excludit omnes alias per-
sonas, & casus, ibi non expressos: & nulli-
tatem inducit, *dec.6. num.11.* pag.17.

Legis Beneficio qui vult gaudere, pollere
debet qualitatibus, ab ea requisitis, *dec.14.*
num.3. pag.49.

Mens Legis est inspicienda, non materialis
facti circumstantia, *dec.18. num.11.* pag.69.

Posterior Lex prioribus est præstenda, *de-*
cif.26. num.9. pag.92.

Lex, aut Statutum, quando possit tolli per
non usum, *dec.34. num.15. & 16.* pag.123.

Non usus quando censetur legitimè præ-
scriptus, *ibidem num. fin.* pag.123.

L I B E R.

Præfati Sacrilitæ Ecclesiæ Collegiatæ pro-
bat circa celebrationem Missarum, tam
contra Capitulares, quàm contra allos, qui non
sunt de Capitulo, *tit.15. lib.4. numer.24.*
& 25. pag.208.

Partitæ, ex privatis libris extractæ, pen-
dente iudicio, ac Parte non citata, non
probant, *dec.10. num.5.* pag.38.

L I B R I P R O H I B I T I.

Legentes Libros prohibitos mortaliter de-
linquunt, *tit.5. lib.3. num.58.* pag.38.

Et incident in excommunicationem, si fue-
rint hæreticorum, & hæresim contineant,
ibidem num.59. pag.38.

L I C E N T I A.

Licentia petita, & iniuste denegata, ipso
Jure concessa videtur, *tit.4. lib.4. numer.*
50. pag.129.

Licentia, quæ in aliquo actu requiritur,
non sufficit quòd subsequatur, sed debet in-
tervenire in ipso actu, *tit.11. lib.4. n.7.* pag.179.

Nec pariter sufficit tacita, sed debet esse
expressa, *ibid. num.8.* pag.179.

Licentiæ postulatio obligationem, seu præ-
ceptum supponit, *decif.13. num.22.* pag.46.

L I M I T A T I O.

Vide in *Verb. Regula.*

L I S.

Vide in *Verb. Expense.*

L I T E R Æ A P O S T O L I C Æ.

Non sunt exequendæ, si veritati non ni-
tantur, *decif.5. numer.1.* pag.14. *dec.15. n.2.*
pag.55. dec.47. num.1. pag.167.

Judicium super executione Literarum Apo-
stolicarum dicitur merum possessorium, *ibid.*
num.2. pag.14.

In hoc iudicio, suspensa petitorii discus-
sione, attenditur solum quasi possessio, & ul-
timus Status, *ibidem num.3.* pag.14. & *dec.6.*
numer.4. pag.18.

Literæ Apostolicæ, in quibus conscientia
Executoris oneratur, plenè justificatæ præ-
sumuntur, dum sunt executioni demandatæ,
dec.7. num.1. pag.19.

Quod maxime procedit in Dispensationi-
bus, *ibid. num.2.* pag.19.

Capitulum non est legitimus contradictor,
Tom.11.

ad impediendam executionem Literarum Apo-
stolicarum, *ibidem num.3.* pag.19.

Expeditione Literarum in forma gratiosa,
justificata, præsumitur idoneitas, & Clerica-
tus, *dec.22. num.2.* pag.80.

Inter duos provisos ille est præferendus,
qui in Data Gratiae est anterior, *dec.25. nu-*
mer.2. pag.89.

Literæ Apostolicæ celerem exposcant exe-
cutionem, *dec.42. n.3.* pag.145.

Eaque, si Literæ fuerint in omnibus iustifi-
catæ, retardari non potest, *ibid. num.11.* pag.

145. dec.54. num.1. pag.187.

Judicium Literarum Apostolicarum non ad-
mittit exceptiones, altiore indaginem re-
quirentes, *d. dec.54. num. final.* pag.194.

Literæ Apostolicæ interpretationem unde re-
cipiant, *dec.59. numer.5. & 6.* pag.218. *nu-*
mer.24. pag.221.

Literæ Apostolicæ interpretandæ sunt, ut
minus, quàm fieri possit, lædant jus Tertii,
dec.80. num.19. pag.220.

Vide in *Verb. Beneficia Ecclesiastica in ge-*
neræ, & Beneficia quoad incompatibilitatem.
LOCATIO, ET LOCATOR.

Ad quod tempus possit Capitulum Bona-
communia, & quivis Canonicus Bona suæ
Præbendæ locare, *tit.12. lib.4. n.38.* pag.187.

Tacita relocatio, per Statutum inducta,
ob non factam in fine anni disiditiam, locum
non habet, quando locator prius egerat con-
tra Conductorem, ut eum expelleret, *dec.54.*
num.52. pag.193.

LOCUS PIUS, VEL ECCLESIASTICUS.

Quando talis dicatur, *Animadv. ad tit.12.*
lib.3. n.26. pag.88.

LUCANÆ CATHEDRALIS CANONICI,
ET CAPITULUM.

Usum Mitræ habent ex Apostolico privile-
gio, *Animadv. ad tit.2. lib.3. n.22.* pag.14.

Et gaudent exemptione à Jurisdictione Or-
dinarii, *ibid. sub eodem n.22.* pag.14.

Immo Jurisdictionem habent activam in Ca-
pitulares, & Ecclesiæ Ministros, ac Jus me-
ri, & missi Imperii, *ibid. num.23.* pag.14.

Commendatur Capitulum Lucanum, & quæ
sunt ejus privilegia, *Animadv. ad tit.12.*
lib.4. num.40. pag.190.

Prædictum Capitulum, vigore suarum Con-
stitutionum, & consuetudinis immemorabilis,
vice Adjutorum, deputat de semestri in se-
mestre unum ex Capitularibus sub nomine

Interioris Sacrilitæ, & quas facultates, &
prærogativas habeat, *ibid. num.41.* pag.191.

Episcopus Lucanus quod servare debeat,
occasione visitandi Ecclesiam Cathedralē,
ibid. num. final. pag.191.

M

M A L U S.

M Alè meriti egestate laborare debent,
tit.9. lib.4. num. final. pag.196.

M A N U T E N T I O.

Concedenda non est habenti contra se rem
judicatam, *dec.10. num.1.* pag.37.

Manutentio non nisi ad limites posses-
sionis conceditur, *dec.10. num.7.* pag.30.

Mm dec.

dec. 43. num. 18. pag. 155.

Ex actibus merè facultativis non competit, *ibidem* num. 8. pag. 38. & dec. 28. n. fin. pag. 99.

Probata possessione, seu quasi, non est deneganda Possessori manutentio, dec. 19. num. 1. pag. 72. & dec. 28. num. 1. pag. 95. dec. 28. n. 1. pag. 137. dec. 50. num. 1. pag. 173.

Ex temporis diuturnitate excluditur qualitas facultativa, & actus præsumitur gestus ex necessitate, *ibidem* num. 3. pag. 72. dec. 33. num. 72. pag. 120.

Maximè si concernat Cultum Divinum, & Ecclesiæ servitium, *ibidem* num. 4. pag. 73. Amplia *ibidem* num. 5. pag. 73. dec. 46. n. 5. pag. 164.

Quando causa est universalis, possessio, quoad unum particularem actum acquisita, suffragatur etiam quoad omnes, dec. 28. numer. 3. & 14. pag. 96.

Non dicitur interverfa possessio stante prohibitione, nisi etiam probetur acquiescentia, *ibidem* num. 5. pag. 96.

Data possessione, per actus præcedentes perfectè quæsitæ, non attenduntur actus posteriores, tanquam clandestini, & turbativi, *ibidem* num. 6. & 12. pag. 96.

Possessio, resultans ex actibus proximis tempore mortis litis, & Juris assistentiæ conformibus, semper est præferenda, *ibidem* numer. 7. pag. 96.

In summarissimo retinendæ remedio solæ detentatio, & nudum factum inspicitur, *ibidem* num. 8. pag. 96.

Ex unico etiam actus acquiritur possessio, *ibidem* num. 9. pag. 97.

Manutentio denegatur ei, qui à possessione ex propria voluntate, & facto cecidit, *ibidem* num. 11. pag. 97.

Protestationibus præservatur possessio jam acquisita, *ibidem* num. 13. pag. 97.

Ob productionem tituli in Judicio manutentionis, non admittuntur exceptiones, respicientes ipsius validitatem, nisi sint claræ, & indubitæ, *ibidem* num. 21. pag. 98.

In hoc Judicio admittuntur probationes, etiam minores, & leviores, dec. 33. numer. 59. pag. 119.

Pro obtinenda manutentione sufficit solæ possessio de tempore mortis litis, dec. 38. num. 3. pag. 136.

In Judicio manutentionis probant etiam testes, extrajudicialiter, & ad perpetuam examinati, dec. 43. num. 6. pag. 155.

Manutentio facilis concedenda venit, quando, ultra Juris assistentiam, concurrat etiam possessio, seu quasi, *ibidem* num. 7. pag. 155.

Ex multiplicitate actuum, & ratione causæ universalis, coactio, & possessio acquisita, contra singulos, constituit agentem in quasi possessione manutentibili quoad omnes de Communitate, *ibidem* num. 9. 10. & 12. pag. 164.

Licet particulares personæ ad certum tempus, & cum constitutione mercedis conducantur, *ibidem* num. 11. pag. 164.

In concursu duorum possidentium, manutendus est, qui habet possessionem anteriorem, dec. 50. num. 5. pag. 173.

Possessio, capta non citato altero, in possessione existente, est nulla, spoliativa, & non manutentibilis, *ibidem* num. final. pag. 173.

M A P P A.

Vide in V. Altare, & Missa quoad locum. MASSA COMMUNIS, SEU CAPITULARIS.

Non possunt Canonici condere Statutum, per quod ex Massa Communi pingior solito extrahatur elemosyna pro celebrandis Missis Canonicibus, *Animado*, ad tit. 5. lib. 4. num. 4. pag. 240.

Illæ pars solummodo remanet ad dispositionem Capitularium, quam amittunt non interefferentes Divinis Officiis, & quando, *ibidem* num. 5. pag. 140.

Redditi, qui pro manutentione Fabricæ Ecclesiæ, ac Sacrarum Suppellectilium expendi solent, non possunt à Capitularibus, pro augendis Distributionibus, & ad privatam ipsorum utilitatem, expendi, *ibidem* numer. 6. pag. 140.

Etiam si ageretur de augmento, proveniente ex Oblationibus, quæ à Canonicis, noviter provisus, in eorum ingressu fieri solent, *ibidem* num. 7. pag. 140.

Prædictæ Oblationes quare permittantur, *ibidem* num. 8. pag. 140.

Idem dicendum de media Annata, quæ in quibusdam Ecclesiis à noviter provisus de Canonicatibus, vel Portionibus persolvitur, non obstante quacunque contraria consuetudine, *ibidem* num. 9. & 10. pag. 140.

Legata pro dotandis pauperibus puellis, & similia, non possunt à Canonicis in alios usus, multoque minus in propriam utilitatem converti, absque expressa Sedis Apostolicæ licentia, *ibidem* num. 11. pag. 140.

Quid agendum, quando non adsunt tot puellæ, quæ hujusmodi subsidium consequi valeant: vel aliter mens Testatoris non possit impleri, *ibidem* num. 12. pag. 140.

Redditi conflati ex investimento pecuniarum, superexcedentium annuales expensas, vel ex illo augmento, quod sensim Massa accepit, possunt in communes Ecclesiæ necessitates erogari, *ibidem* num. 13. & 14. pag. 140.

Regulariter tamen id, quod superest quolibet anno, supportatatis oneribus, reservari, debet pro futuris indigentis sequentium annorum, *ibidem* num. 15. pag. 141.

Et si summa coarctata sit considerabilis, debet investiri reservata in Arca communi aliqua quantitate, quæ verisimiliter pro extraordinariis indigentis necessaria foret, *ibidem* num. 16. & 18. pag. 141.

Quid si fructus Massæ, pro necessitatibus Ecclesiæ destinatæ, non sufficerent ad illis succurrendum: vel nulli essent ad hoc destinati redditus, *ibidem* num. 19. pag. 141.

Quæ fuerit norma præscripta à San. mem. Alex. VII. Capitulis Basilicarum, & Collegiarum de Urbe, pro recta administratione Bonorum, ad eandem pertinentiam: & refertur per extensum ejus super hoc Constitutio, *ibidem* num. 20. pag. 141.

Cathedralium, & Collegiarum Bona, & redditus, quotuplicis generis sint, tit. 13. lib. 4. num. 1. & 9. pag. 192.

In dispositione reddituum, ex dictis Bonis provenientium, quando sufficiat consensus majoris partis Capituli: vel requiratur omnium, &

& singulorum Capitularium, *ibidem numer. 2. 3. 10. & 11.* pag. 192.

Capituli minor pars bene se opponit majori parti, volenti debitum Capituli remittere, vel inofficiosas donationes facere, & similia voluntaria, *ibidem numer. 4.* pag. 192.

Multò magis si vellet disponere de Distributionibus, jam à Canoniciis lucratis, *ibidem numer. 5.* pag. 192.

Potest autem Capituli major pars ex iusta causa de fructibus communibus aliquid modicum voluntariè elargiri, *ibidem numer. 6.* pag. 192.

Maximè si agatur de opere pio, aut consuetudo, *ibidem numer. 7.* pag. 192.

Dummodo tamen aliquid, ultra necessaria pro victu, superfit Canoniciis, *ibidem numer. 8.* pag. 192.

Exigente necessitate, vel magna utilitate, potest major pars Capituli, minore etiam invira, disponere de redditibus, etiam si sint communes pluribus uti singulis, & quando, *ibidem numer. 12.* pag. 192.

Fructus bonorum communium Massæ Capitularis, qui in fine anni dividuntur, si tunc non fuerint distributi, & novi Canonici fuerint recepti in locum demortuorum, ipsi quoque pro eorum rata de illis participant, *ibidem numer. 21.* pag. 193.

Massa Capitularis quando distincta non sit à Massa Distributionum, *dec. 46. n. 19.* pag. 166.

M A T R I C I T A S.

Ad tres species reduci potest Matricitas, & quæ sit unaqueque earum, *Animadv. ad tit. 10. lib. 4. numer. 1. & seqq.* pag. 177.

Data Matricitate tertie speciei, non possunt Rectores aliarum Ecclesiarum cogi ad Ecclesiam digniorem accedere pro Oleo Sancto, nisi addit Lex Synodalis, seu antiquissima consuetudo, *ibidem numer. 4. & 5.* pag. 175.

Quæ concurrere debeant ad constituendam veram Parochialem, independentem ab alia, *ibidem numer. 6.* pag. 175.

Ex quibus deduci possit prima, vel secunda species Matricitatis, *ibidem numer. 7. & 8.* pag. 175.

Ex sola qualitate Plebanatus Inferri non valet ad Matricitatem, immo quandoque nec ad maiorem antiquitatem, *ibidem numer. 11.* pag. 175.

Matrix aliquo modo potest dici Ecclesia, quæ habet Fontem Baptismalem, & quare, *ibidem numer. 12. & 13.* pag. 175.

Sed ex retentione Fontis Baptismalis non elicitur qualitas propriæ, ac rigorosæ Matricitatis, *ibidem numer. 14.* pag. 175.

Parochus, habens suum Populum distinctum, ac separatum cum Territorio, suis finibus designato, presumptionem habet pro se libertatis, & independentiæ, *ibidem numer. 15.* pag. 175.

Per elevationem Ecclesiæ inferioris ad Statum Collegiatæ, extincta remanent Jura Matricitatis, & subjectionis, *ibidem numer. 20.* pag. 176.

Secus si ad Statum æqualem extollatur, *ibidem numer. 27.* pag. 176.

Sed nihilominus per Ecclesiam Inferiorem, effectum æqualem Superiori, debetur illi honor reverentialis, ac quædam submissio obsequiosa, in memoriam pristinæ subjectionis, *ibidem numer. 28.* pag. 176.

Quid operetur reverentia, tali casu debita per Ecclesiam Filialem Ecclesiæ Superiori,

Tom. II.

cui æquatur, *ibidem n. final.*

A' licentia, à Parocho concessa edificandi aliam Ecclesiam intra fines Parochiæ, non inferatur ad Filiationem, *decis. 9. numer. 7. 8. & 26.* pag. 32.

Nulla Ecclesia, præter Cathedralē, habet de Jure Intentionem suam fundatam super subjectione alterius Ecclesiæ, exceptis Juribus Parochialibus, *ibidem numer. 23.* pag. 34.

Ad hoc ut Ecclesia, noviter constructa, Parochiali subiecta dici debeat, quæ sint probanda, *ibidem numer. 24.* pag. 35.

Ecclesia Parochialis quando dicatur propriæ Matrix, & quando improprie, *ibidem numer. 25.* pag. 35.

Retentio Clavium apud Parochum non arguit inferioris Ecclesiæ subjectionem, *ibidem numer. 28.* pag. 35.

M A T U T I N U M.

Vide in Verb. Canonici quoad obligationem Divina Officia in Choro persolvendi.

M I N I S T E R I U M.

Idem est, quod Officium circa res Ecclesiasticas, & Spirituales, *tit. 1. lib. 3. numer. 1.* pag. 2.

M I S S A I N G E N E R E.

Est oblatio Corporis, & Sanguinis D. N. J. C. *tit. 1. lib. 3. numer. 2.* pag. 2.

Missæ fuit instituta à Christo Domino in ultima Cœna, & in ea creavit Sacerdotes, *ibidem numer. 3.* pag. 2.

Missæ undè sic appelletur, *ibidem numer. 4.* pag. 2.

Dicitur Sacrificium incrementum, *ibidem numer. 5.* pag. 2.

Si in Missa consecrentur alie Particulæ, pro communicandis Fidelibus, ab Altari amoveri non debent, nisi post sumptam à Celebrante Communionem, *ibidem numer. 6.* pag. 2.

Terminata Missa, si aliqua Hostia consecrata reservetur pro adoratione, & Communione Fidelium, dicitur Sacramentum, *ibidem numer. 7.* pag. 2.

Quid sit materia, & forma hujus Venerabilis Sacramenti, *ibidem numer. 8. & seqq.* pag. 2.

Missam celebraturus, antequam Indumenta Sacra recipiat, manus lavare debet, sub culpa veniali, *tit. 2. lib. 3. numer. 3.* pag. 8.

Amplia etiam si talem lotionem explevisset paulo ante egressum è domo, *ibidem numer. 4.* pag. 8.

Manuum lotio fit etiam post Offertorium, & quid significet, *ibidem numer. 5.* pag. 8.

Demum lavantur manus etiam post Missam, non de præcepto, sed ex decencia, *ibidem numer. 6.* pag. 8.

Abique Missali non potest celebrari Sacrum abque gravi culpa, *ibidem numer. 8. & 9.* pag. 8.

Visu carens non potest dicere Missam, nisi Apostolicam Dispensationem obtineat, *ibidem numer. 10.* pag. 8.

Dux Candelæ cereæ tantum ardere debent in Altari in Missis privatis, etiam si fuerint Dignitates, usum Pontificalium habentes, vel Vicarius Generalis Episcopi, *ibidem numer. 11.* pag. 8.

Quot Cerei ardere debeant in Missis, quæ in Cathedralibus, seu Collegiatis cantantur diebus festis, & præcipuis anni Solemnitatibus, & quot diebus serialibus, *ibidem numer. 12. & seqq.* pag. 8.

An in medio Altaris, dum peragitur Sacrum, adesse

M n 2

adefse debeat Crux, quando illius Icon est
iplanet figura Crucifixi, *ibid. num. 15. pag. 9.*

Eadem Crux tempore Missæ in Altari adese
debet, etiam si ibi afferretur Sanctissimum
Sacramentum, *ibid. num. 16. pag. 9.*

Quam culpam committat, qui celebrat in
Altari, ubi non adit Crux; & quando à culpa
excusetur, *ibid. num. 17. pag. 9.*

An, & qualis culpa sit celebrare Missam,
non recitato Marutino, *ibidem numer. 23. &
segg. pag. 9.*

Missæ celebrari debet sub gravi aperto ca-
pire, *ibidem num. 30. pag. 9.*

Usum pileoli in Missa concedere spectat ad
Summum Pontificem, *ibid. num. 31. pag. 9.*

Habens simile indultum quando adhuc pi-
leolum deponere debeat, *ibid. num. 32. pag. 10.*

Ufus pileoli multò magis prohibetur Dia-
cono, & Subdiacono in Missis cantatis, *ibid.
numer. 33. pag. 10.*

Canonicis, in Choro existentibus, permis-
sus est usus pileoli, sed debent illum depo-
nere per totum Canonem, *ibidem n. 34. pag. 10.*

Unus & idem Sacerdos non potest nisi unum
Sacrum perficere, *ibidem num. 40. pag. 10.*

Die tamen Nativitatis D. N. J. C. potest
quivis Sacerdos tres Missas celebrare, vel
cantatas, vel planas, vel divisim, vel colle-
ctivè, vel unam tantum dicere, *ibid. num. 41.
& segg. pag. 10.*

In Collegiata verò Ecclesia omnes tres suis
temporibus decantari debent, *ibidem numer.
44. pag. 10.*

Quid servandum sit ab iis, qui post pri-
mam Missam volunt alteram dicere, post sum-
ptionem Sanguinis ejusdem primæ Missæ, *ibi-
dem num. 45. pag. 10.*

Ad quem finem fiat ablutio digitorum post
purificationem, *ibid. num. 46. pag. 10.*

Sacerdos in prima Missa abluionem Calicis
sumens, non potest eadem die aliud Sacrum
facere, cum non sit amplius jejunus, *ibidem
num. 47. pag. 10.*

Quoties in anno teneantur Sacerdotes sub
gravi Sacrificium offerre, *ibid. n. 49. pag. 10.*

Quando fiebat antiquitus Sacrum in Sabba-
tho Santo, & de jejunio, quod eadem die
à Fidelibus servabatur, *ibid. n. 51. pag. 11.*

Qualis sit hodie consuetudo quoad hoc in
tota Italia, *ibid. num. 52. pag. 11.*

An, & quando licitum sit ipsa die Sabba-
thi Sancti Missas planas celebrare, *ibid. num.
53. & segg. pag. 11.*

Incidente in Sabbathum Sanctum Annuncia-
tionis festo, qualis Missa dici debeat, & re-
feruntur plures opiniones, *ibid. num. 58. &
segg. pag. 11.*

Die Jovis Sancti post Officium solemne,
ejusdem feræ non sunt celebrandæ Missæ pla-
næ, *ibid. num. 63. pag. 11.*

An saltem dici possint Missæ peculiares us-
que ad Missam Solemnem, *ibid. num. 64. &
segg. pag. 11.*

Decretum de Communione, dicta Feria V.
majoris Hebdomadæ recipienda ab omnibus
Presbyteris per manus primarii Sacerdotis,
non est in Ecclesiis Secularibus usu receptum,
ibidem num. 67. pag. 12.

Laudabilius tamen est, & congruentius, ut

singuli Sacerdotes prædicta die à celebratione
Missæ abstineant, & à Sacerdote solemniter
celebrante Communionem suscipiant, & qua-
re, *ibid. n. final. pag. 12.*

Non eximitur à levi culpa qui Missam au-
dit non jejunus, *tit. 4. lib. 3. num. 17. pag. 10.*

Missæ solemnis denotat præminentiam, &
honorem, *tit. 5. lib. 3. num. 41. pag. 18.*

Ubi potest dici Missa plana, sive lecta, po-
test, & celebrari cantata absque Diacono, &
Subdiacono, *ibid. num. 44. pag. 18.*

Utrum peccet lethaliter qui celebrat Mis-
sas interdictas, & quæ sint, *ibid. n. 57. pag. 18.*

Missas, approbatas pro certis Religionibus,
Celebrantes, non peccant mortaliter, nisi rati-
one contemptus, & scandali, *ibidem num.
60. pag. 18.*

Omittens aliquid in Missa quando lethali-
ter, vel venialiter peccat; & idem de adden-
te, *tit. 6. lib. 3. num. 11. & 12. pag. 13.*

Sac. Rituum Congr. tolerat quasdam Oratio-
nes secretò additas, *ibidem n. 15. pag. 13.*

In hac materia consideranda est non tantum
quantitas, sed qualitas precum, *ibidem num.
16. pag. 13.*

Omittens Evangelium in Missa peccat mor-
taliter, *ibid. num. 17. pag. 13.*

In Dominica Palmarum quando excusetur
à culpa qui recitaret, loco Evangelii Passio-
nis, illud Benedictionis Palmarum, *ibidem
num. 18. & 19. pag. 13.*

Quid in aliis diebus Hebdomadæ Sanctæ,
ibid. numer. 20. pag. 13.

Omittens, vel addens in Missa Gloria in
excelsis, vel Credo, aut unam Collectam, non
committit culpam gravem, *ibid. n. 21. pag. 13.*

Gravior culpa est relinquere in Canone
unum verbum, quam tres versus extra illum,
ibid. num. 22. pag. 13.

Res gravis esset adicere aliquid vel parvum
in Missa, cum intentione introducendi in
Ecclesia novum Ritum, *ibid. num. 23. pag. 13.*

Similiter si talis additio, vel ommissio heret
ex contemptu, *ibid. num. 24. pag. 13.*

Actum parvæ omissionis, vel commissionis
parvipendens, quando excusetur à culpa gra-
vi, *ibid. num. 26. & 27. pag. 13.*

Missæ prima qualitas est, quod legatur altè,
ut Adstantes audiant, & ad devotionem ex-
citantur, *ibid. num. 31. pag. 14.*

Non tamen voce clamorosa, sed gravi, &
devota, *ibid. num. 32. pag. 14.*

Venialiter peccat qui Missam adeo depre-
ssè celebrat, ut Altari proximè existens non
valeat verba distinctè audire, *ibid. n. 33. pag. 14.*

Inter verba, quæ clara voce recitanda sunt,
aliqua proferri debent, vocem deprimendo,
& quæ sint, *ibidem n. 34. pag. 14.*

II. Debet esse brevis, & quando sit nimis
prolixa, vel nimis brevis, *ibid. n. 35. pag. 14.*

III. Debet esse clara, & syllabas deglu-
tienti, vel unum tantum Missæ verbum malè
pronuncians, immunis non est à culpa venia-
li, *ibidem num. 36. & 37. pag. 14.*

IV. Debet esse devota, & quare, *ibidem
num. 38. pag. 14.*

V. Debet esse exacta, quoad observantiam
Sacram Cæremoniarum, *ibid. n. 39. pag. 14.*

Non observantes signa Crucis eo tempore,
quod

quod notatur à Rubricis, peccant, *ibidem* num. 40. pag. 44.

Cæremoniæ juxta Ritum Missalis, & Cæremionalis servandæ sunt, multò magis in Missis solemnibus, *ibidem* n. final. pag. 44.

Licitum non est celebrare Missam, vel Officium de iis, qui licet Beati nuncupentur, à Sancta Sede in numerum Sanctorum non sunt relati, *Animadv. ad tit. 6. n. 1. & 2. pag. 45.*

In Missa orandum est pro Defunctis, cum proficit etiam iis, qui sunt in Purgatorio, *ibid.* n. 16. pag. 46.

Celebrans procedere debet ad Altare demissis oculis, & capite recto: nec aliquem per viam salutari, etiam si sit Princeps, cui satis est quod caput Bireto coopertum inclinaret, *tit. 9. lib. 3. n. 15.* pag. 65.

In Altari, in quo expositum est Sacramentum Sacramentum, maximè decet non celebrari Missam, neque solemnes, neque planas, *tit. 10. lib. 3. num. 12.* pag. 72.

Quibus de causis interruptatur Missa, & quando Edicta, seu alia, à Curato legenda, debeant publicari, *ibidem* n. 23. pag. 72.

Si celebrans Missam, facta Consecratione, meminerit aliquid comedis, debet Sacrificium perficere, *ibid.* n. 58. pag. 74.

Si autem hoc eveniat ante, debet Sacrum omittere, si ab his scandalum, *ibid.* n. 59. pag. 74. Sed quia scandalum tali casu ferè semper contingit, potest cepta Missa perfici, *ibidem* num. 60. & seqq. pag. 74.

Idem servandum, si Sacerdos, inchoata Missa, recordaretur alicuius peccati mortalis, non confessi: eliciendo, quantum potest, actum Contritionis, *ibid.* num. 63. pag. 74.

Non tenetur tamen contri, si in Confessione præmissa aliquod mortale oblitus fuerit, *ibid.* num. 64. pag. 74.

Quid faciendum, si in sumptione Calicis San- gulis eeciderit super barbam Celebrantis, *ibidem* n. 65. & seqq. pag. 74.

Quid agendum, si Sanguis effundatur super Corporale, aut Altaris tobaleam, remissivè, *ibid.* num. 68. pag. 74.

Poenæ, late in cap. Per negligentiam, de Consecrat. dist. 2. non sunt amplius in usu, *ibidem* num. 69. pag. 74.

Sacrificium Missæ quando compleatur, *tit. 14. lib. 3. num. 55.* pag. 99.

MISSA QUOAD APPLICATIONEM.

Onus applicationis Missæ pro Parochianis, si Vicarius sit perpetuus, ad eum pertinet, *Animadv. ad tit. 3. lib. 3. num. 66.* pag. 25.

Obligatus ratione Capellanæ celebrare, tenetur Sacrificium applicare pro Fundatore, etiam si non consistit de tali obligatione, *tit. 13. lib. 3. num. 26. 40. & 41.* pag. 90.

Idem dicendum de Canonicis quoad Missam Conventualem, *ibid.* num. 27. pag. 90.

Applicatio Sacrificii potest fieri non solum in Memento, sed etiam per Collectas expressas, & per intentionem animi ante Missam, *tit. 14. lib. 3. n. 51. & 52.* pag. 99.

Sufficit actualis, vel virtualis intentio, *ibid.* num. 53. pag. 99.

Vide in Verbo Sacrifica, & Sacrificia.]

MISSA QUOAD FRUCTUM, SEU VALOREM.

Fructus, seu valor Sacrificii Missæ, est triplex, generalis, specialis, & medius, *tit. 14. lib. 3. num. 17.* pag. 97.

Generalis competit omnibus Fidelibus, maximè iis, de quibus fit mentio in Canone, *ibidem* num. 18. pag. 97.

Specialis debetur Ipsi Sacerdoti, *ibidem* num. 19. pag. 97.

Medius verò applicatur iis, pro quibus Sacerdos tenetur Sacrum facere, *ibidem* num. 20. pag. 97.

Sacrificii Missæ applicatio pro Vivis fieri debet in primo Memento, & pro quibus, *ibid.* num. 21. pag. 97.

Iste communis valor Missæ est infinitus extensivè: finitus verò intensivè, *ibidem* num. 22. & 23. pag. 97.

A quo dispensetur valor tam generalis, quàm specialis, *ibidem* num. 24. pag. 97.

Fructus, qui competit Ipsi Sacerdoti, crescit juxta majorem Celebrantis dispositionem: & in quas causas applicetur, *ibidem* num. 25. & 26. pag. 97.

An ista portio specialis possit aliis cæci, *ibid.* num. 27. & seqq. pag. 97.

Medius fructus est finitus tam intensivè, quàm extensivè, & quantus sit, Deus novit, *ibidem* num. 30. & 31. pag. 98.

Sacrificium, pro pluribus oblatum, non prodest singulis, ac si pro uno solo fieret oblatio, *ibid.* num. 32. pag. 98.

Dum valor medius in Missa alteri applicatur, necesse non est Sacerdotem in gratia existere, *ibid.* num. 33. pag. 98.

Fructus Sacrificii item distinguitur in meritum, impetratorium, & satisfactorium, *ibid.* num. 34. pag. 98.

Qui percipiant fructum meritum, & qualis sit, *ibid.* num. 35. pag. 98.

Qualis sit fructus impetratorius, & qualis satisfactorius, *ibid.* num. 38. & 39. pag. 98.

An Sacerdos, obligatus celebrare juxta particularem Vivorum intentionem, possit partem fructus impetratorii aliis applicare, *ibid.* num. 40. & 41. pag. 98.

Missæ valor, quoad satisfactionem, applicatur de condigno non solum Vivis, sed etiam Animabus Purgatorii: & quando id fiat, *ibid.* num. 44. & 45. pag. 98.

Commendata Deo in Memento animæ, pro qua Sacerdos celebrat, poterit ipse etiam pro aliis orare, & pro quibus, *ibid.* n. 46. pag. 98.

Si Defunctus, pro quo Sacerdos celebrat, sit fortè incapax recipiendi fructum Missæ, potest applicare sub conditione, quòd Sacrificium proficiat animabus, sibi benè visis, *ibidem* num. 47. pag. 99.

Celebrans pro Defunctis suam obligationem implet, applicando illis fructum satisfactorium; & reliquos fructus potest Vivis applicare, licet non valeat novam stipem accipere, *ibid.* num. 48. pag. 99.

Illo, pro quo celebratur Missa, in peccato mortali existente, adeoque incapaci gratiæ, aut satisfactionis, liberum est Sacerdoti Sacrificium applicare cum conditione, quòd eo casu fructus meritorius, & satisfactorius sibi

sibi, vel aliis profit, *ibid.* num. 49. pag. 99.

Valor verò impetratorius est ipsi absolute applicandus, & quare, *ibid.* num. 50. pag. 99.

MISSA QUOAD LOCUM.

Quotuplex sit locus facer, in quo offertur hoc Sacrificium, & qualis debeat esse, *tit. 1. lib. 3. num. 17.* pag. 7.

Locus iste frequentius polluitur sanguinis effusione publica, voluntaria, & non modica, *ibidem* num. 18. pag. 3.

Qualis culpæ reus sit, qui Missam celebraret absque ulla Mappa, super Altare posita, vel cum una tantum, *ibid.* num. 28. & 29. pag. 3.

In Altari, in quo Episcopus Missam cantavit, non licet aliis inferioribus eadem die sacrificare, *tit. 11. lib. 3. num. 1.* pag. 77.

Quod non procedit respectu Altaris, ubi alia Dignitas, more Episcoporum, celebravit; nisi aliud ex consuetudine servetur, *ibid.* num. 2. pag. 78.

In Ecclesia Compostellana ad Altare, ubi jacet Corpus S. Jacobi Apostoli, soli Canonici illius Ecclesiæ, ex Indulto Apostolico, celebrant, *ibid.* num. 3. pag. 78.

Et pariter soli Canonici Metropolitanæ Senensis cantant Missam ad Altare B. Virginis, *ibid.* num. 4. pag. 78.

In quacunque Ecclesia, dum Missa Capitulari cantitur, non sunt dicenda Missæ planæ, saltem ante elevationem Sanctissimæ Hostiæ, *ibid.* num. 5. pag. 78.

Dum Horæ Canonicæ recitantur in Choro, non debent exire Missæ privatæ ad Altare majus, *ibidem* num. 6. pag. 78.

Intellige, si Chorus existat ante Altare majus, *ibid.* num. 7. & 8. pag. 78.

MISSA QUOAD MINISTRUM.

Minister in Sacrificio Missæ est solus Sacerdos, qui non debet esse excommunicatus, interdictus, aut irregularis, *tit. 1. lib. 3. num. 11.* pag. 3.

Quòd si his irretitus, vel etiam degradatus Missam celebret, gravissimum scelus patrat; sed tamen Sacrificium, & Sacramentum persiceret, *ibid.* num. 12. pag. 3.

Sacerdos, scientiam habens certam, aut probabiliter dubiam de lethali reatu, Confessionem præmittere tenetur, nec sufficit contritio, *ibid.* num. 13. & 14. pag. 3.

Quando satis esset Celebranti actum contritionis ellicere, *ibidem* sub eodem numero. pag. 3.

Qualem intentionem habere debeat Sacerdos, dum Sacrum peragit, *ibid.* num. 15. & 16. pag. 3.

Plures Ministri requiruntur in Missa Solemni, in privata verò sufficit unus, etiam laicus, *tit. 2. lib. 3. num. 21.* pag. 9.

Immo ab inferioribus Episcopo non possunt plures adhiberi, nec etiam à Vicario Ipse Episcopi, *ibid.* num. 22. pag. 9.

MISSA QUOAD OBLIGATIONEM ILLAM CELEBRANDI.

Dilatato notabilis implementi oneris Missarum, citra consensum offerentium, est peccatum mortale, *Animadv. ad tit. 1. lib. 3. num. 9.* pag. 6.

Quale dicatur tempus modicum ad evitandum peccatum mortale, remissivè, *ibidem.*

numer. 10. pag. 6. & tit. 13. lib. 3. numer. 18. pag. 90.

Episcopi providere debent, nè Capitula, vel alia Loca Pia, plura onera Missarum perpetua suscipiant, quàm per Sacerdotes, iisdem Ecclesiis inferviens, possint satisfieri, *ibidem* num. 12. pag. 6.

In Cathedralibus, sive Collegiatis celebrari debet Missa lecta Parochialibus diebus festis, & quotidie Missa Conventualis, nec pro illis sumi potest elemosyna manualis, nec aliis obligationibus satisfieri, *ibidem* numer. 13. pag. 6.

Episcopi rationem tenentur exigere ab iis, ad quos spectat, de implemento Missarum Manualium, & ad hunc effectum quid curare debeant faciendum, *ibid.* num. 14. pag. 6.

Opportunisque Juris remediis procedere, debent contra contumaces, *ibid.* num. 15. pag. 6.

Nec suffragantur appellationes, interpositæ ab illorum Decretis, nisi ad effectum tantum devolutivum, *ibidem* num. 16. pag. 6.

Quando teneantur Parochi, Capellani, & Canonici in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Sacrum facere, *tit. 2. lib. 3. numer. 50.* pag. 10.

MISSA QUOAD REDUCTIONEM, SEU SUPPLEMENTUM.

Canonicus, acceptans Præbendam, cum onere quotidie, vel ter in hebdomada Missam planam celebrandi, si tractu temporis redditus non sufficiant ad victum, tenetur onus implere donec à S. Pontifice reductionem obtineat, *tit. 11. lib. 3. num. 27.* pag. 79.

Olim Episcopus facultatem habebat Missarum onera reduendi; modò autem etiam, pro reductione Missarum legatarum non potest se ingerere, *ibid.* num. 28. pag. 79.

Amplia etiam de consensu Fundatoris Beneficii, *ibid.* sub eodem numero. pag. 79.

Supplicatio pro tali reductione datur in Dataria, deinde signatur à Papa, vel à S. Congregatione, *ibid.* num. 29. pag. 79.

PP. S. Francisci de Paula Genuæ concessa fuit à San. mem. Urban. VIII. facultas reduendi Legata perpetua Missarum tenuia ad rationem scutorum quinquaginta monetæ Romanæ pro qualibet Missa quotidiana *ibidem* num. 30. pag. 79.

An Episcopus etiam hodie possit in limine acceptationis reducere numerum Missarum, *Animadv. ad tit. 13. lib. 3. num. 15.* pag. 94.

An post acceptationem oneris Missarum, factam per actum inter vivos, locus sit reductioni, ob diminutionem redditum, inde secutam, & è converso, *ibidem* num. 16. & seqq. pag. 94.

Quæ sint causæ obtinendi reductionem onerum Missarum, quæ acceptata fuerint per contractum, *ibidem* num. 21. & seqq. pag. 94.

Quamvis à S. C. Congreg. relictæ soleat instantia pro reductione Missarum, quando onus acceptatum fuit per actum inter vivos; adhuc tamen remanet remedium pro rescissione Contractus, & quale sit, *ibidem* numer. 24. & 26. pag. 95.

Ad quam rationem fiat ab eadem S. Congreg. reductio elemosynæ Missarum, ob diminutionem redditum; & quid possimum hoc

hoc casu inficiatur, *ibid. num. 28.* pag. 95.

Reductio Missarum debetur Loco Pio, etiam si in actu acceptationis conventum fuerit de ea non petenda, *ibid. num. 29.* pag. 95.

Quando Testator incipit ab assignatione, redditum, pro implemento Legati Pii, & postea onus injunxit: tunc dispositio dicitur stare taxativè, & hæredes non tenentur supplere; secus verò in casu contrario, *Animadv. ad tit. 14. lib. 3. n. 1. 2. 6. 8. & seqq. p. 100.*

Amplia, quòd dicatur Legatum taxativum, etiam si Testator, post assignationem fundi, vel pecuniæ, annum illius redditum exprefserit, *ibidem n. 3.* pag. 100.

Regulare est, quòd quando certa species legatur, taxativè relicta censeatur, *ibidem num. 4.* pag. 100.

Maximè si taxatio facta sit in eadem oratione, in qua onus injunctum est, *ibid. num. 5.* pag. 100.

Fundator Ecclesiæ, sive Beneficii, post factam assignationem fundi à principio, illo percepto, sive diminutis redditibus, non tenetur ad supplendum, *ibid. num. 7.* pag. 100.

MISSA QUOAD STIPENDIUM, SEU ELEEMOSYNAM.

Ab Altari arceda est avaritia, *Animadv. ad tit. 1. lib. 3. num. 1.* pag. 5.

Sacerdos, Altari fervens, de Altari vivere debet, *ibidem num. 2.* pag. 5.

Sed lucrum querere principaliter non debet, nè reus fiat scelus, similis illi Judæ, proditoris Domini, *ibidem n. 3.* pag. 5.

Et secundum aliquos pœnarum, contra Simoniacos institutarum, *ibid. num. 4.* pag. 5.

Eleemosyna Missæ Manualis, juxta temporis varietatem, minuitur, & augetur, *ibidem num. 5.* pag. 5.

Non taxata per Synodum, potest ab Episcopo suo arbitrio determinari, *ibidem num. 6.* pag. 5.

Exigentes majus stipendium, quàm sit taxatum ab Episcopo, si non fuerit sponte oblatum, peccant, & ad restitutionem tenentur, *ibid. n. 7.* pag. 6.

Et hac Lege ligantur etiam Regulares vi directiva, *ibid. n. 8.* pag. 6.

Ecclesiarum Rectores, seu Administratores, ex eleemosynis, pro Missis oblati, nihil sibi retinere possunt, neque etiam favore ipsarum Ecclesiarum, nisi pro expensis, pro illarum celebratione necessariis, & quando, *ibidem num. 11.* pag. 6.

Ad quem spectet in Ecclesiis Cathedralibus, sive Collegiatis, administratio eleemosynarum pro celebratione Missarum, *ibidem num. 12.* pag. 7.

Stipendium dari non potest pro Sacrificio, sed pro labore extrinseco, *tit. 13. lib. 3. n. 23. & 24.* pag. 90.

Pro unica Missa recipi non potest duplicatum stipendium, *ibid. n. 25.* pag. 90.

Obligatus ad Sacrificandum ob solam præsentiam nequit stipem ab alio accipere, & pro eo Sacrificum applicare, *ibidem num. 28.* pag. 90.

Contrarium, *ibid. num. 44. & 45.* pag. 91.

Stipendium Missæ recipi non potest pro labore intrinseco, nisi ratione itineris, facien-

di, *ibid. num. 35.* pag. 91.

Hujusmodi stipendium accipitur pro sublevatione Celebrantis, *ibidem numer. 36. & 37.* pag. 91.

Quanta debeat esse eleemosyna pro Missis, tam manualibus, quàm perpetuis, *Animadv. ad d. tit. 13. num. 31. & 32.* pag. 95.

Potest quis plura Beneficia, vel Capellania possidere, & celebrationem Missarum alteri Sacerdoti committere pro eleemosyna, inter eos conventa, retento sibi eo, quod remanet ex fructibus Beneficii, sive Capellanix; nisi alter in Fundatione cautum sit, *ibid. num. 33. & 34.* pag. 95.

Sacerdos potest Missas perpetuas alicujus Capellanix ad celebrandum se offerre pro minori eleemosyna, quàm consueverit assignari, nec ullam pœnam incurrit, *ibid. num. final.* pag. 95.

Sacerdos, obligatus ex voto ad dicendam Missam aliquam, potest stipem accipere pro applicatione, *tit. 14. lib. 3. num. 11.* pag. 97.

Obligatus celebrare facere aliquas Missas in perpetuum, satisfacit suæ obligationi, si dederit Sacerdotibus, sive Secularibus, sive Regularibus, eleemosynam manualement, *Animadv. ad d. tit. 14. num. 11.* pag. 101.

Amplia, etiam si Testator ex fructibus Bonorum, ad hunc effectum relictiis, eleemosynam, ultra manualement, taxaverit, *ibid. num. 12.* pag. 101.

In distribuenda stipe pro applicatione Missæ privatæ paricanter Canonici, vel Dignitates, & Capellanus, & redditur ratio, *tit. 14. lib. 4. num. 58. & 59.* pag. 103.

Stipendium Missæ licitè percipit etiam Sacerdos dives, *ibid. n. 60.* pag. 103.

Stipendium congruum Cantantis Missam est majus duplo illius, quod ab Episcopo prescribitur pro lecta, *ibid. n. 61.* pag. 103.

MISSA QUOAD TEMPUS.

Exceptis Missis Nativitatis D. N. J. C. tempus celebrandi est ab Aurora ad Meridiem, *tit. 6. lib. 3. num. 1.* pag. 43.

An sit necessarium expectare ipsum tempus Auroræ, *ibidem num. 2. & 3.* pag. 43.

Celebrans statim post Meridiem excusatur à culpa, *ibidem num. 5.* pag. 43.

Dilatatio integræ horæ requiritur, ut Celebrans sine causa post Meridiem peccet mortaliter, *ibid. num. 6.* pag. 43.

Ex rationabili causa licitum est Sacrum tacere per unam, vel duas horas post Meridiem, & quæ sit, *ibid. num. 7.* pag. 43.

Si Missæ debitibus horis non celebrentur, debet Episcopus in actu Visitationis providere, & quomodo, *tit. 12. lib. 3. num. 4.* pag. 84.

Prima Missa celebranda est ante Solis ortum pro Rusticis, *ibid. num. 5.* pag. 84.

MISSA QUOAD VASA SACRA.

Ad Sacrum faciendum requiritur inter cætera Calix, & Patena, ab Episcopo consecrata, *tit. 1. lib. 3. num. 33.* pag. 3.

Celebrans cum Calice, & Patena, nondum consecratis, peccat mortaliter, nisi bona fide excusetur; & tunc Calix, & Patena non indigent alia consecratione, *ibid. n. 34.* pag. 3.

Calix ex qua materia constare debeat, *ibidem num. 35.* pag. 3.

Patena.

Purificatorium debet esse ex lino contextum, & laudabile erit, si prius ab Episcopo benedictionem accipiat, *ibid. num. 36. pag. 4.*

Irem Corporale de præcepto debet esse confectum ex lino, cannabe, aut Olanda, & ab Episcopo benedictum, *ibid. num. 37. pag. 4.*

Quoad medium, debet esse purum; quo verò ad extremitates, potest esse ex serico, velauro, vel argento elaboratum, *ibid. num. 38. pag. 4.*

Et idem dicendum est de Palla, qua tegitur Calix, *ibid. num. 39. pag. 4.*

Quale peccatum sit Vasa Sacra, & alia, ad Sacrificium necessaria, sordida, vel lacerata adhibere, *ibid. num. 40. pag. 4.*

Si munda haberi non possint, tota culpa refunditur in Sacrificam illius Ecclesiæ, *ibid. num. 41. pag. 4.*

MISSA QUOAD VESTES SACERDOTALES.

A' veniali saltem non excusatur, qui absque Tonfura, & veste talari celebrat, *tit. 1. lib. 3. num. 42. pag. 4.*

Prælati Seculares, Prothonotarii, & Canonici, usum Rochetti habentes, super eodem Rochetto Sacra Indumenta, pro celebranda Missa, induere debent, *ibid. num. 45. pag. 4.*

Quot sint Sacre Vestes, In Sacrificio Missæ adhibendæ, *ibid. n. 46. pag. 4.*

Quid significent, remissivè, *ibid. numer. 47. pag. 4.*

Hujusmodi Sacerdotalia Indumenta sunt ab Episcopo benedicenda, *ibid. num. 48. pag. 4.*

Reus mortalis culpæ esset, qui his, non benedictis, uteretur, *ibid. num. 49. pag. 4.*

Etiamsi una tantum Veste, non benedicta, uteretur; excepto Cingulo, quod non est propriè Vestis, sed ligatura alterius Vestis, *ibid. num. 50. pag. 4.*

An, & quando Canonici, & Dignitates, inferiores Episcopo, possint benedicere Sacerdotalia Indumenta, *ibid. num. 51. & seqq. pag. 4.*

Prælati Regulares habent hanc facultatem ex Privilegio Apostolico, pro usu tantum suarum Ecclesiarum, *ibid. num. 54. pag. 4.*

Vestes Sacerdotales, non benedictæ, bona fide in Sacrificio Missæ adhibitæ, non indigent amplius benedictione, *ibid. num. 55. pag. 4.*

Secus tamen, si mala fide id fiat, vel Placenta, non benedicta, alteri benedictæ supponatur, & cum utraque celebretur, *ibid. numer. 56. pag. 4.*

Quandò Sacra Indumenta benedicta amittant benedictionem, *ibid. num. 57. pag. 4.*

Cingulum, ita fractum, ut neutra pars apta sit ad cingendum, amittit benedictionem, *ibid. num. 58. pag. 4.*

Idem procedit de Alba, si abscondatur Manica, quia sit lacerata, ut de novo fiat, *ibid. num. 59. pag. 4.*

Dalmaticæ ab Episcopo de congruitate sunt benedicendæ, *ibid. num. 60. pag. 4.*

Pluviale verò non benedicitur, *ibid. numer. 61. pag. 4.*

Quæ debeat esse mensura, forma, & color Sacrarum Vestium, remissivè, *ibid. n. 62. pag. 4.*

An, & quando, & quale peccatum, sit Paramenta adhibere alterius coloris, quam sit à Missali præscriptum, *ibid. n. final. pag. 4.*

Solus Episcopus, dum privatè celebrat, potest sumere Paramenta ex Altari, *tit. 2. lib. 3. num. 1. pag. 8.*

Alii inferiores Episcopo Vestes Sacerdotales, pro Sacro faciendò, sumere debent in Sacrificia, *ibid. num. 2. pag. 8.*

Dum sumuntur Vestes Sacre, recitari debent Orationes, à Missali præscriptæ: & quam culpam committat eas prætermittens, *ibid. num. 7. pag. 8.*

Hodie Sandalia in Missis solis Episcopis conveniunt, præciso casu concessionis Pontificiæ, *ibid. num. 18. pag. 9.*

Omnes Sacerdotes, tam Seculares, quam Regulares tenentur Sacrum facere cum calcibus, *ibid. num. 19. pag. 9.*

Quam culpam committant contrafacientes, etiam ob majorem humilitatem; & quando excusentur, *ibid. n. 20. pag. 9.*

MISSA CONVENTUALIS.

Non potest in Collegiatis absque gravi culpa cantari ante Matutinum, *tit. 2. lib. 3. n. 28. & 29. pag. 9.*

Missæ Conventualis propriè appellatur solemnis, *tit. 4. lib. 3. n. 2. pag. 29.*

Quæ dicatur minus solemnis, & quid in ea servandum circa Epistolam, & Evangelium, *ibid. n. 3. & 4. pag. 29.*

An, & quando hujusmodi Missa possit cantari in Ecclesia Collegiata, seu Cathedrali, diebus ferialibus absque Diacono, & Subdiacono, *ibid. n. 6. pag. 29.*

Antiquitùs nullus Sacerdos privatè celebrabat, nisi finita Missa cantata, ad quam conveniebant omnes, tam Clerici, quam Laici, *ibid. num. 7. pag. 29.*

Quale sit tempus congruum canendi Missam, tam solemnem, quam minus solemnem in Collegiatis, *ibid. num. 9. & seqq. pag. 29.*

Olim Missa publica differebatur ad Horam tertiam, & qua de causa, *ibid. numer. 15. pag. 30.*

Et omnes, ob reverentiam Jejunii, ad illam audiendam conveniebant, *ibid. numer. 16. pag. 30.*

Etiamsi præsens qui absque causa Missam publicam, aut privatam audit non jejunus, à levi culpa non excusatur, *ibid. n. 17. pag. 30.*

Prisci Fideles de Missa progrediebantur ad Mensam, *ibid. n. 18. pag. 30.*

Diebus profectis Missa celebrabatur Hora sexta, quæ apud nos est decima octava, *ibid. num. 19. pag. 30.*

Dominiis autem, & diebus festis de præcepto, citius Sacrum fiebat, ut esset locus Concioni, *ibid. num. 20. pag. 30.*

In Vigiliis, & diebus Jejuniorum, Missa protrahabatur ad Horam nonam: qua terminata, fiebat Corporum refectio, quæ tunc temporis erat unica, *ibid. num. 21. pag. 30.*

Collatio ferotina tunc temporis non permittebatur, nisi ex necessitate, *ibid. n. 22. pag. 30.*

Tempus, quod olim observabatur in cantandis Missis, recessit ab usu, & solum servatur quoad Officium, *ibid. n. 23. pag. 30.*

Diebus Dominiis, & Festis, Missa canitur tardius, quam diebus ferialibus, & Jejuniorum, ut Populus illi commodè assistere valeat, *ibid. n. 24. pag. 30.*

Si Populus aliqua ex causa ferius ad Ecclesiam conveniat, satius est cantum Horæ teritiæ differre, quàm Missam post Sextam, & Nonam Dominicam, vel Festo de præcepto, canere, *ibid. n.25. & 26.* pag.30.

Statim post Tertiam cantari debet Missa, ut servetur saltem in ordine, si non omnino in tempore, Ritus antiquus, *ibid. n.27.* pag.31. *Animado. ad tit.4. lib.3. n. final.* pag.34. Missæ cantui quare præmittatur in Choro aliqua Hora Canonica, *ibidem numer.28. & 29.* pag.31.

An post Primam in Cathedralibus, & Collegiatis, addit obligatio canendi Missam pro Defunctis, *ibidem n.30. & 31.* pag.31.

Occurrente Officio Sancti novem Lectionum diebus Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, canendæ sunt duæ Missæ, una de Festo post Tertiam, & altera de Feria post Nonam, non obstant quacunque consuetudine, *ibid. n.32. 33. & 43.* pag.31.

Nec sufficit, si una Missa legatur, & altera cantetur, *ibid. n.35.* pag.31.

Canonici non implent suam obligationem, si dictas duas Missas non cantent, *ibid. numer.38.* pag.31.

Ita pariter omitti non potest Missa de die pro Votiva, *ibid. n.39.* pag.31.

Quid faciendum, quando in Quadragesima occurrit dies festus, *ibid. n.40.* pag.31.

Et signanter si concurrat Festum Dedicationis Ecclesiæ, *ibid. n.41. & 43.* pag.31.

In Vigiliis, occurrentibus infra Octavam, cantatur solum Missa de Vigilia, & quare, *ibid. n.44.* pag.32.

Limita in Octava Corporis Christi, in quam incidat Vigilia Sancti Joannis Baptiste, vel SS. Apostolorum Petri, & Pauli, *ibidem numer.45.* pag.32.

Tres Missæ sunt canendæ, si ultimo die Rogationum contingat Festum novem Lectionum & quo ordine, *ibid. n.46.* pag.32.

Ubi Præbendæ, & Distributiones sunt tenues, Canonici à gravi culpa, immo etiam à levi excusantur, si unam ex dictis tribus Missis omittant, *ibidem numer.47.* pag.32.

An idem dicendum sit, quando præmittitur ter, aut quater in anno altera ex duabus Missis, quæ sint juxta Rubricas canendæ, *ibidem n.48.* pag.32.

Mortale est omittere cantum Missæ, Officio respondentis, sine urgentissima causa, *ibidem numer.49. & 50.* pag.32.

Culpæ cujus imputetur hujusmodi omisso, *ibid. n.51. & seqq.* pag.32.

Illam non contrahunt Canonici absentes, licet culpæ non interveniant, *ibidem numer.54.* pag.32.

In die Commemorationis omnium Defunctorum cantantur duæ Missæ, de Octava post Tertiam, & pro Defunctis post Nonam, *ibidem numer.55.* pag.32.

Secunda die cujuscunque mensis, extra tempus Adventus, Quadragesimæ, & Paschalis, non impedita Festo novem Lectionum, cantatur Missa pro Defunctis, *ibidem n.56.* pag.32.

Quid si ea die accidat Festum simplex, aut refumpenda sit Missa Dominicæ præcedentis, *ibidem numer.57.* pag.32.

Quando ad libitum Canonice cani possit Missa votiva, cum qua satisfaciatur eorum obligationi, *ibid. n.58. & 59.* pag.32.

Feria tertia Rogationum occurrente Festo simplici, liberum est Canonice canere Missam de Rogationibus, vel de Festo simplici, *ibid. numer. final.* pag.33.

Cessante lege Fundationis, & concurrente contraria consuetudine, non possunt cogi Canonici, præsertim Collegiatæ, canere Missam Conventualem, *Animado. ad tit.4. n.2.* pag.33.

Multoque magis, si in Ecclesia Collegiata non adesset sufficiens numerus Ministrorum, pro canenda Missa Conventuali: & quot ad hunc effectum sit necessarii, *ibid. n.5.* pag.33.

Simplex consuetudo non liberat ab onere canendi Missam Conventualem, quando alias adesset sufficiens numerus Ministrorum, *ibidem numer.6.* pag.33.

Nisi tamen daretur exiguitas reddituum, quia tunc permitti posset, ut Missa Conventualis caneretur tantummodo diebus festis, *ibid. n.7.* pag.33.

An, & quando celebratio Missæ Conventualis in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, quæ habeat annexam Curam animarum, satisfiat obligationi applicandi pro Parochianis, *ibid. n.8. & 9.* pag.34.

An pariter eadem Missa Conventuali satisfiat oneri alicujus Anniversarii, quod caderet eadem die, vel Beneficii, vel Capellanæ, saltem vigore consuetudinis immemorabilis, vel ob tenuitatem Præbendarum, & Distributionum, *ibid. n.10. & seqq.* pag.34.

Si occurrit transferri Festum Tituli Ecclesiæ, vel ubi sit concursus Populi, possunt cantari duæ Missæ, una de Officio currenti post Tertiam, altera de Festo post Nonam, *tit.5. lib.2. numer.12.* pag.36.

In Collegiatis, ubi instituta reperitur Societas Beatissimæ Virginis de Monte Carmelo, cujus Festum ibi celebratur Dominica tertia Julii, Missa Conventualis cantatur post Tertiam, Missa verò de Ipse Virginitatis post Nonam, *ibid. n.18.* pag.37.

Quid de Missa Festi Sacratissimi Rosarii, *ibid. n.19.* pag.37.

Cur in Feriis Quadragesimæ, quatuor Temporum, Rogationibus, & Vigiliis, occurrente Festo novem Lectionum, cantentur duæ Missæ Conventuales; incidente verò Festo duplici in Dominica, præmittatur Missa Dominice, *ibidem numer.20.* pag.37.

Speciale est, quod in Festo Sancti Marci, in Dominica occurrente, duæ Missæ celebrentur, una de Festo, altera de Rogationibus, *ibid. n.21.* pag.37.

Hæc Missa non est canenda in Collegiata, à qua incipit Processio, sed in illa, ubi definit, *ibid. n.22.* pag.37.

Si Ecclesia, ad quam terminatur Processio, fuerit sub Titulo S. Marci, debet ibi fieri Sacrum de Festo, non de Rogationibus, *ibid. n.23.* pag.37.

Canonici tenentur quotidie five unam, five plures Missas, quando præscribuntur, in propria eorum Ecclesia canere, & alibi cantando suo muneri non satisfaciunt, *ibidem numer.24.* pag.37.

- mer. 24. pag. 37. Propterea violata Ecclesia, non tenentur in alia Missam Conventualem canere, *ibid. num. 25.* pag. 37.
- Limita quoad diem S. Marci, & Rogationum, in quibus Canonici solent processionally aliam Ecclesiam ejusdem Civitatis adire, & ibidem Missam de Rogationibus canere, *ibid. num. 26.* pag. 37.
- Quod servatur, etiam si Ecclesia, ad quam Processio dirigitur, fuerit Regularium, *ibid. num. 27.* pag. 37.
- Neque lidem Regulares impedire possunt, ne Canonici hujusmodi Missas in eorum Ecclesiis decantent, *ibid. num. 28.* pag. 37.
- Non licet Canonici, exceptis nonnullis casibus, Missas Conventuales, vel Votivas canere in Ecclesiis Regularium, ipsis invitatis, nisi adfit consuetudo, *ibid. num. 31. & 32.* pag. 37.
- Occurrite in Quadragesima Festo simplici, liberum erit, post Missam de Feria, canere illam de Sancto cum *Gloriam in Excelsis Deo*, *ibid. num. 53.* pag. 38.
- Si in Cathedrali, vel Collegiata, ex dispositione Testatoris celebrandum sit Anniversarium, eadem die canenda est etiam Missa Conventualis, *Animado. ad tit. 6. lib. 3. n. 41.* pag. 49.
- Ubi Præbendæ sunt distinctæ in Diaconales & Subdiaconales, eas possidentes tenentur inservire Celebranti, etiam si cantans sit Canonici Coadjutor, *tit. 9. lib. 3. num. 16.* pag. 65.
- Limita, si Celebrans fuerit Capellanus, cui prædicti Canonici non tenentur inservire, non obstante quacunque consuetudine, *ibid. num. 17. & seqq.* pag. 65.
- Non incongruè tamen agerent Canonici, si in casu necessitatis Capellano, Missam cantanti, inservirent, *ibid. num. 21.* pag. 65.
- Dignitates Collegiatæ, habentes in eadem Ecclesia Præbendam Diaconalem, non eximuntur à canendo per se Evangelium, dum Canonici Missam Conventualem cantant, *ibidem num. 22. & seqq.* pag. 65.
- Multò magis ad id tenentur Canonici, *ibidem num. 24.* pag. 66.
- Et contrascentes graviter peccant, nisi fuerint legitime impediti, *ibid. n. 25.* pag. 66.
- Stante legitimo impedimento, possunt Canonici alium Concanonicum substituere, non autem alterius Collegiatæ, vel exterius Sacerdotem, *ibid. num. 26.* pag. 66.
- Gravius peccat habens Præbendam Presbyteralem, si suam hebdomadam aliis Canonici sine causa committit, *ibid. num. 27.* pag. 66.
- Nec valet allegare consuetudinem, & quare, *ibid. num. 27.* pag. 66.
- Dummodo ea non sit immemorabilis, *ibid. num. 29.* pag. 66.
- Canonici, in Cathedrali Sarzanensi Præbendas Diaconales, & Subdiaconales obtinentes, exempti sunt ab onere canendi Evangelium, & Epistolam, & quare, *ibid. n. 32.* pag. 66.
- Missæ Conventualis canenda est ab Aram maximam, & de ratione, *tit. 10. lib. 3. num. 1. & 2.* pag. 71.
- Et si à Rubricis præscribantur duæ Missæ, ambæ sunt decantandæ in eodem Altari majori, *ibid. num. 3.* pag. 71.
- Quando cani possit in aliquo ex Altaribus minoribus, *ibidem n. 4.* pag. 71.
- Psalmus *Judica me*, ubi, & qua voce dicendus sit à Canonico, seu Dignitate, solemniter celebrante, *ibid. num. 5.* pag. 71.
- Ad Confessionem Canonici in Choro genuflectunt, & quomodo id intelligatur, *ibidem num. 6.* pag. 71.
- Celebrans, antequam incipiat Introitum, stans in medio Altaris, ponit Incensum in Thuribulum, & incensat Altare, *ibidem num. 7.* pag. 71.
- Dum transit ante medium Altaris, genuflectit, si ibi fuerit Sanctissimum Sacramentum; sin autem caput Crucis inclinatur. Ministri verò si non sint Canonici, semper genuflectere debent, *ibid. num. 9.* pag. 72.
- Celebrans cum Diacono, & Subdiacono, quando, & ubi sedere debeant, *ibidem num. 10.* pag. 72.
- Dum in Choro cantatur. *Et incarnatus est*, non debent à Sede discedere, sed ibi caput tantum inclinare, præterquam diebus Nativitatis D. N. J. C., & Annunciationis B. M. V., quibus genuflectunt ante Altare, *ibidem num. 11.* pag. 72.
- Occurrite aliqua ex causa, quod Sacrum solemne celebretur, vel decantetur Vesperæ in Altari, in quo expositum sit Sanctissimum Sacramentum, & assistat Episcopus: ipse solus sedere potest in sua Sede sine Mytra; cæteri verò vel non discedunt ab Altari, vel aperto capite stant erecti in Cornu Epistolæ, *ibid. num. 13.* pag. 72.
- Cantantibus Diacono, & Subdiacono Epistolam, & Evangelium, debet Celebrans ea legere in Altari, *ibid. num. 14.* pag. 72.
- Diacono decantantur Evangelium, Celebrans à cornu Evangelii non omnino conversus benedictionem impertitur: & In nullo incenso in Thuribulum, in cornu Epistolæ erectus devotè auscultat verba Evangelii, *ibidem num. 21. & 22.* pag. 72.
- Cantato Evangelio, publicantur Edicta, seu alia, à Curato publicanda: & deinde Celebrans intonat *Credo in unum Deum*, quod cum Ministris prosequitur usque ad finem, eoque finito, sedet in solito loco, *ibid. n. 24.* pag. 72.
- Reversus ad Altare, peracta oblatione, & ejusdem Altaris Thurificatione, incensatur in Cornu Epistolæ à Diacono; qui postea incensat cæteros de Choro, & Subdiaconum: & quo ordine, & cæremoniis; & quid si Diaconus sit Canonicus; & In fine incensatur ipse Diaconus, & à quo, *ibid. num. 25.* pag. 72.
- Dum elevatur à Celebrante Sacramentum Corporis, & Sanguinis Domini, omnes de Choro genuflexi illud adorant, personante Organo cum omni melodia, & gravitate, *ibidem num. 42. & 43.* pag. 73.
- Post depositionem autem Calicis ferguant, & cantant *Benedictus* &c., *ibidem num. 44.* pag. 73.
- In quibus Missis genuflexi permanent usque ad *Pax Domini*, *ibid. num. 45.* pag. 73.
- Quando cantentur à Choro Pollicommunio, & Collectæ à Sacerdote: & quid significet *Ite Missa est*, *ibidem num. 51.* pag. 74.
- Nulius præsumat egredi ab Ecclesia, non recepta prius benedictione, *ibidem n. 52.* pag. 74. Be.

Benedictio, quæ sit cum verbis *Sit nomen Domini benedictum*, competit de Jure solis Episcopis, & Abbatibus ex privilegio, *ibid. num. 54.*

Dignitates, ac alii Inferiores, non habentes hoc privilegium benedicens ter in Missis etiam canticis, hujusmodi benedictione, utentes in irregularitatem incurrunt, *ibidem num. 55.*

Canonicus, seu Dignitas, celebrans Missam Conventualem in præsentia sui Episcopi, non benedicit in fine Missæ, nisi facta prius Episcopo capitis inclinatione, *ibidem numer. 57.*

Quid agendum, occurrente casu, quod Collegiatæ Præpositus Sacrum Solemniter faciens cum Mytra, & Baculo, gravi morbo correptus pericere nequeat Sacrificium, *ibidem num. 70. & seqq.*

An pro celebratione, & applicatione Missæ Conventualis, possit manuale stipendium accipi, *tit. 13. lib. 3. num. 21. & 29. & seqq. & imm. 46.*

Missæ Conventualis est Intrinsecè conjuncta Capitulo, *ibid. num. 22.*

MISSA VOTIVA.

Occasione Synodi Diocesane licitum est prætermittere Missam de die, & ejus loco canere Missam Votivam Spiritus Sancti, *tit. 5. lib. 3. num. 1.*

Canonici, præter dictum casum, & similes, non satisfaciunt eorum obligationi canendo Missam Votivam, etiam celebratur Solemniter pro re gravi, *ibid. num. 2. pag. 36. & Animadv. ad tit. 6. lib. 3. num. 27. pag. 48.*

Quando dicatur res gravis in Civitate: & quando in Locis insignibus, *ibidem numer. 3. pag. 36. & Animadv. ad tit. 6. lib. 3. numer. 25. & 26.*

Apud Regulares res gravis reputatur juxta eorum regulatum arbitrium, *ibid. n. 4. pag. 36.*

Missæ pro re gravi cantatur post Nonam, *ibid. num. 5.*

Quid de aliis Missis, quæ non dicuntur pro re gravi, sed ad Fidelium voluntatem, *ibid. num. 6.*

Quibus diebus celebrari possit Missa votiva, *ibid. num. 9. & 10.*

Quando è converso non liceat Missas Votivas ex causa Tituli Ecclesiæ, vel Concursum Populi canere, *ibid. num. 16. & 47. pag. 37.*

Missas Votivas Celebrantes in Festo duplici, non tamen de præcepto, quam culpam committant, *ibid. num. 48. pag. 38.*

Dominicis verò, & Festis de præcepto, si celebrantur Missæ Votivæ, an, & quando committitur culpa lethalis, *ibidem numer. 50.*

A peccato mortali an excusetur Celebrans privatè Missas Votivas diebus Hebdomadæ Sanctæ, *ibid. num. 51.*

Potentè Missam Votivam die, qua sit Officium duplex, satisfacit qui Missam illius diei celebrat, *ibid. num. 52. pag. 38.*

Si exigerat à Fidelibus intra annum Missa Nativitatis, Assumptionis Mariæ, quæ Missa sit dicenda, *ibid. num. 54. & 55. pag. 38.*

Missas verò legere, seu cantare, ut in propria die, non esset culpa mortalis, *ibid. Tom. II.*

num. 56.
Missæ Votivæ diebus vetitis non sunt dicendæ, etiam à Fidelibus enixè petantur, *ibidem num. final.*

Prohibitum est Missas Votivas, vel pro Defunctis, celebrare infra Octavam Corporis Christi, *Animadv. ad tit. 6. lib. 3. sub n. 21. pag. 47.*

Eadem prohibitio existit infra Octavam Nativitatis Domini. In Missis verò Solemnibus pro re gravi infra eandem Octavam, quæ Præfatio dicenda sit, *ibidem sub eodem numer. 21.*

Missæ Votivæ Solemnnes pro re gravi possunt celebrari non solum in Festis duplicibus, sed etiam in Festis de præcepto, *ibid. num. 22. & 23.*

Quod videtur procedere posse in Festis etiam majoribus, & primæ classis, *ibidem numer. 24.*

Et ita prædicatur Romæ, quoad Missam Votivam SS. Sacramenti in illis Ecclesiis, in quibus, exponitur adorandum, per continuas 40 horas, *ibid. sub eodem num. 24. pag. 48.*

An, & quando celebrari possit Missa Votiva in honorem Sanctorum, tam de communè, quam propria diei Festi, *ibid. num. 31. & seqq.*

Missæ Votivæ diei non debent frequenter, & sine causa, & quare, *ibid. num. 34. pag. 48.*

Nec pacto, nec Statuto, aut hominis dispositione, quis adstringi potest ad celebrandum quotidie de aliquo Sancto, *ibid. numer. 35.*

Sed in hoc casu Celebrans Missam de Officio currenti satisfacit obligationi Missæ, destinatæ pro Testatore, etiam si de Requiem, *ibid. num. 36. pag. 48.*

MISSA PRO DEFUNCTIS.

Missæ de Requiem, excepta Commemoratione omnium Defunctorum, appellari potest Votiva, licet celebratur cum apparatu, *tit. 5. lib. 3. num. 7. pag. 36.*

In die septimo, trigesimo, & Anniversario Missa congruentius cantatur post Nonam, *ibidem num. 8.*

Ubi est consuetudo tumulandi Mortuos cum Missa, potest ea cantari de Requiem, non omisa Conventuali, etiam diebus Dominicis, & Festis, exceptis Solemnioribus, *ibid. numer. 11. pag. 36. Animadv. ad tit. 6. lib. 3. n. 28. & 30.*

Secus autem quoad Missas privatas, *ibid. num. 12.*

In Festo duplici, non tamen de præcepto, permittitur Missa de Requiem, pro adimplenda mente Testatoris, *ibidem num. 43. pag. 38.*

In qualibet Missa Defunctorum faciendâ, semper est de illis commemoratio, *Animadv. ad tit. 6. lib. 3. num. 15. pag. 46.*

Missæ privata Defunctorum celebrari non potest die Dominica, aut in Festis duplicibus, etiam pro adimplenda mente Testatoris, *ibid. num. 17. pag. 46.*

Sed celebranda est alio die, & agendum coram Sanctissimo pro commutatione Voluntatis, *ibid. num. 18. pag. 46.*

Si Missa de Requiem, ex dispositione Testatoris celebranda, incidat in diem Dominicam, vel Festum duplex, non debet in aliam

N n 2 diem

diem transferri, ex Decreto *Sac. Rit. Congreg.*, & *San. mem. Alex. VII.* approbato; sed dicenda est Missa de Feslo, *ibidem numer. 19. pag. 46.*

Idque servandum erit etiam quoad Missas, in Altaribus privilegiatis ex obligatione celebrandis: & Indulgentiis Animabus Purgatorii suffragantur, perinde ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum, *ibid. sub eodem numer. 21. pag. 47.*

In prædicto Decreto non comprehenduntur Anniversaria, & Missæ cantatæ de Requiem, ex dispositione Testatoris quotannis in die ipsorum obitus relictæ, etiam in Duplici majori contingentia, *ibid. sub eodem numer. 21. pag. 47.*

Dispositionem *Alex. VII.*, circa Altraria privilegiata, ampliavit *San. mem. Clem. IX.* & qualiter, *ibidem sub eod. n. 21. pag. 47.*

An Declarationes *Alex. VII.* & *Clem. IX.* locum sibi vindicent etiam in Diebus Dominicis, & infra Octavas Paschæ, Resurrectionis, Pentecostes, & Corporis Christi, *ibidem sub eodem numer. 21. pag. 47.*

Quæ sint Solemniores Festivitates, in quibus licitum non est, etiam præsentæ Corpore, Missas Defunctorum celebrare, *ibidem numer. 29. pag. 48.*

Missa de Requiem an magis suffragetur Defunctis, quam Missa de Feslo, vel de Feria, *ibid. numer. 37. & seqq. pag. 48.*

In Cathedralibus, & Collegiatis quando celebrari debeat Missa Defunctorum, *ibidem numer. final. pag. 49.*

MISSARUM LEGATUM.

Legata perpetua Missarum non possunt Capitula, seu alia Loca Pia acceptare, absque licentia Episcopi, & sub qua pœna, *Animadv. tit. 13. lib. 3. numer. 1. pag. 93. & tit. 15. lib. 4. numer. 11. pag. 208.*

Pecunia destinata pro dictis Legatis, deponenda est apud Locum tutum, seu personam idoneam, ad effectum illam investendi in Bonis immobilibus fructiferis, cum expressione oneris, illis annexi, *ibid. numer. 2. pag. 93.*

Quod pariter procedit in acceptatione hæreditatis, oneratæ perpetua celebratione Missarum, *ibidem numer. 3. pag. 93.*

An, & quando pecunie, oblatæ cum perpetuo onere Missarum, investiri possint in Censibus, *ibidem numer. 4. & 5. pag. 93.*

Quid inquirere debeat Ordinarius in concedendis licentiis acceptandi perpetua Missarum onera, *ibid. numer. 6. pag. 93.*

Ad quam rationem taxari debeat elemosyna pro dictis Missis, *ibidem numer. 7. pag. 93. & d. tit. 15. lib. 4. numer. 12. pag. 208.*

Tempore, quo pecunie investitæ remanent infructifere sine culpa Administratorum Loci Pii, qui onus acceptavit, cessat obligatio celebrationis Missarum, *ibidem numer. 8. pag. 93.*

Item si fructus, sive redditus Legati Pii, factis debitis diligentis, exigi, aut percipi non potuerunt, aut sine culpa Administratorum perierunt, *ibid. numer. 9. & 11. pag. 93.*

Item si dictæ pecunie furto sublatæ fuerint, sine spe recuperationis, *ibidem numer. 10. pag. 93.*

Item quando eadem pecunia, factis debitis diligentis, non potuerunt implicari in Bonis fructiferis, *ibid. numer. 12. pag. 93.*

Si aliquis Locus Pius simile onus acceptaverit, absque licentia Ordinarii, adhuc obligatio est valida, *ibidem numer. 13. pag. 93.*

Licentia Ordinarii non requiritur in acceptatione oneris Missarum temporalis, & quando dicatur tale, *ibidem numer. 14. pag. 93.*

Legatum perpetuum Missarum non potest à Capitulo acceptari, nisi cum consensu omnium Capitularium, d. tit. 15. lib. 4. numer. 10. pag. 207.

Similia legata repudiare non potest Capitulum, quod de licentia Episcopi acceptavit, etiam si postea effecta sint exigua, *ibid. numer. 13. pag. 208.*

Quid, si Bona stabilia, pro implendis oneribus relictæ, penitus perirent, *ibidem numer. 15. pag. 208.*

Legata pecunia pro dicendis Missis quolibet hebdomada, obligatio celebrandi quando currat Capitulo, *ibid. numer. 23. pag. 208.*

Missarum onera, & Anniversaria, valet quis in qualibet Ecclesia, sibi bene visa, relinquere, *decis. 9. numer. 2. & 16. pag. 32.*

Si Testator relinquat Missarum legatum, cum determinatione certæ Ecclesiæ, non potest Sacerdos, vel hæres illarum celebrationem ad aliam transferre, *ibid. n. 17. pag. 34.*

Deputati ad gubernium alicujus Ecclesiæ inferioris, in qua Missæ dicendæ sint, à Testatore relictæ, valet illarum celebrationem cuilibet Sacerdoti demandare, excluso Parocho, *ibid. numer. 21. pag. 34.*

MONIALIS.

Prohibetæ sunt expectativæ ad loca Monialium vacatura, tit. 15. lib. 4. numer. 72. pag. 220.

MORALIS.

Res morales debent morali modo definiri tit. 6. lib. 3. numer. 4. pag. 43.

MUTATIO.

Venit in consequentiam obedientiæ resistentialis, quæ ad arbitrium Superioris variatur, dec. 13. numer. 12. pag. 45.

Episcopo de Jure licitum est mutare, & transferre personas de uno loco ad alium, etiam inultas, *ibidem numer. 15. pag. 46.*

N

NATURALIS.

Naturales, & illegitimi ex consuetudine Italiae, & Tusciæ dicuntur de Familia, dec. 54. numer. 21. pag. 190.

Et gaudent nobilitate paterna, & a vitis insignibus, & ad illorum honores admittuntur, *ibid. numer. 22. pag. 190.*

Filii naturales, si fuerint legitimi per scriptum Principis, non differunt à legitimis, *ibid. numer. 23. pag. 190.*

Vide in Verb. *Juspatronatus.*

NOBILIS, ET NOBILITAS.

Capitulum non potest statuere, ut solum nobiles in Canonicos recipiantur, tit. 15. lib. 4. numer. 1. pag. 207. & *Animadv. ad d. tit. 15. numer. 32. pag. 213.*

In aliquibus tamen Ecclesiis adest simile Stat.

Statutum: quod servatur aut ex consuetudine immemorabili, aut quia à Papa fuit confirmatum ex certa scientia, *ibidem numer. 2. & seqq.* pag. 207.

Plebejus, factus nobilis ex alicujus Principis privilegio, esset capax: Canonicatus, qui ex simili Statuto valido non conceditur nisi Nobilibus, *ibid. num. 5.* pag. 207.

Episcopus dispensare nequit, ut ignobilis tali casu ad Canonicatum assumatur, *ibid. num. 6.* pag. 207.

Consuetudo non admittendi in Canonicos, nisi Viros nobiles, non videtur Sacris Canonibus consonis, & quare, *Animadv. ad d. tit. 15. num. 1. & 2.* pag. 211.

Quando non sit reprobanda, *ibidem numer. 3.* pag. 211.

Quid sit Nobilitas, *ibidem num. 4.* pag. 211.

Nobilitas probanda est per allegantem, *ibidem num. 5. & 7.* pag. 211.

Maximè si agatur de Nobilitate qualificata, *ibidem num. 6. 11. & seqq.* pag. 211.

Et quomodo probetur, *ibid. n. 8.* pag. 211.

Quis dicatur Nobilis, & pro tali verè, ac propriè habeatur, *ibid. num. 9. & 10.* pag. 212.

Regulariter probata Nobilitate per unum ex Familia, ea suffragatur etiam quoad alios, *ibidem num. 17.* pag. 212.

Admissio in aliquo Militari Ordine alio ex Familia, non possunt ceteri de eadem Familia relictì, *ibid. num. 18.* pag. 212.

Dummodo tamen omnes ab eodem stirpe descendant, *ibid. num. 19.* pag. 212.

Nobilitas, probata per fratrem, alteri fratri suffragatur, *ibid. num. 20.* pag. 212.

Sententia tamen, è converso, lata super ignobilitate unius fratris, non præjudicat alteri, *ibid. num. 21.* pag. 212.

Quando non agitur de probanda Nobilitate qualificata, juxta Statuta Ordinum, sed de simplicì, non requiruntur exacte probationes, *ibid. num. 22.* pag. 212.

Ita etiam quando agitur de Nobilitate, requisita ad hoc, ut quis in aliquo Collegio admittatur, *ibid. num. 23.* pag. 212.

Nobilitas, licet non transeat ad Transversales, illis tamen splendorem quandam communicat, *ibid. num. 24.* pag. 212.

Nobilitas per quæ amittatur, & quando, *ibid. num. 25. & seqq.* pag. 212.

Statutum, quo cavetur, nè ad Canonicatus admittantur nisi Nobiles, solet ex rationabilibus causis à Sac. Conc. Congregatione, confirmari, *ibid. num. 31.* pag. 213.

Sicuri approbare solet Statutum, mandans non recipi in Canonicos personas viles, aut infames, *ibid. num. 34.* pag. 213.

Si Pontifex aliquem provideat de Canonicatu in Ecclesia, in qua adsit tale Statutum, valet provisio, etiam si Canonicatus obtrinsens careat qualitate Nobilitatis, *ibid. n. 35. pag. 213.*

Etiam si Statutum à Sancta Sede confirmatum fuisset, *ibidem sub eodem n. 35.* pag. 213.

Limita, quando ageretur de Statuto, condito in erectione Ecclesiæ, *ibidem numer. final.* pag. 213.

Ex quibus arguat in Regno Navarræ Nobilitas Familiarum Illustrum, *dec. 33. num. 1. & seqq.* pag. 113.

Nobilitate conspicuis debetur etiam in Ecclesia Præcedentia in sedendo, *ibidem numer. 5.* pag. 113.

Concurrente præsertim consuetudine, & qualis sufficiat, *ibid. num. 6. & seqq.* pag. 114.

Vide in Verb. Canonici quoad aetatem, aliasque qualitates d. Lege, seu Fundatione requisitas, & Oblatio.

N U L L I T A S.

Ex defectu jurisdictionis, & citationis est infanabilis, *dec. 21. num. 1.* pag. 77.

O B L A T I O.

Oblationes, quæ sunt in Confraternitatibus Laicorum, possunt ex consuetudine administrari per ipsos Confratres, dummodo nihil sibi applicent, *Animadv. ad tit. 12. lib. 3. num. 18.* pag. 88.

Prædictæ Oblationes, seu Eleemosynæ, factæ Imagini, vel Oratorio, pertinent ad Parochum, intra cujus Parochiæ fines est situm Oratorium, seu luago, nisi de contraria offerentium voluntate constet, *ibid. n. 19. pag. 88.*

Quo casu saltem administratio ad ipsum Parochum spectat, *ibid. sub eodem n. 19.* pag. 88.

Ad quem pertineant Oblationes, factæ Imagini, in Ecclesia Cathedrali existentì, *ibidem num. 20.* pag. 88.

Laici administratores Oblationum, sive Legati Pii, non obstant qualibet consuetudine, tenentur rationem reddere Episcopo, etiam si in fundatione contrarium dispositum fuerit, *ibidem num. 21. & seqq.* pag. 88.

Quæ ad certum usum largitionibus Fidelium sunt destinata, ad alium usum converti non debent, *Animadv. ad tit. 5. lib. 4. num. 2. & 3.* pag. 139.

Oblationes, quæ sunt in Capellis, vel Ecclesiis, intra fines Parochiæ existentibus, dum non constet de contraria offerentium voluntate, non debentur Capellano, sed Parocho, *dec. 9. num. 27.* pag. 35.

Stante longævâ possessione acquisitum censetur jus, & iustus titulus Oblationes faciendi prius, ac in exceliori loco, *dec. 33. num. 31. & 68.* pag. 116.

Maximè quando possessio non habet juris resistitiam, sed potius assentitiam, *ibidem num. 32.* pag. 116.

In Oblationibus faciendis, nobilior de Jure semper præferri debet, *ibid. sub eod. n. 32. & 71.* pag. 116.

Et Præcedentia, quæ competit Viro, debetur etiam Uxori, *ibidem num. 33.* pag. 116.

Oblationes recipi debent per Sacerdotem, in ipso Altari, *ibidem num. 36. & 69.* pag. 117.

In Oblationibus faciendis non idem mos in omnibus Ecclesiis servatur, sed diversus juxta varietatem Regionum, & temporum, *ibidem num. 38.* pag. 117.

Faciendis Oblationes olim apud Romanos per Sacerdotes occurrebatur, *ibidem numer. 39.* pag. 117.

Permissum est Parocho Oblationes recipere juxta consuetudinem Regionis, in qua degit, *ibidem num. 40. & 70.* pag. 117.

Qui

Qui novas Missas celebrant, prohibentur
circuire per Ecclesias ad colligendas oblatio-
nes, *ibid. num. 41.*

Vide in *Verb. Laicus.*

O B L I G A T I O.

Ex aliquo supposito facta obligatio non li-
gat, non verificato eodem supposito, *Ani-*
madv. ad tit. 4. lib. 3. num. 4.

Inducenda non est obligatio, ubi de Jure
non adest, *tit. 12. lib. 3. num. 34.*

Obligatus aliquid facere intra certum tem-
pus, eo transacto, tenetur illud implere,
quantò cilius potest, *tit. 10. lib. 4. n. 8. pag. 172.*

Cessante fine, & causa obligationis, cessat
ipsamet obligatio, & exemplificatur, *dec. 58.*
num. 2. & seqq.

O C T A V A.

Celebrari non possunt Octavæ pro Defun-
ctis, maxime infra Octavam omnium Sancto-
rum, *Animadv. ad tit. 6. lib. 3. num. 20. pag. 47.*

O C U L U S.

Plus videt oculi, quàm oculus, *tit. 2. lib. 4.*
num. 60.

O E C O N O M U S.

Episcopus deputat suo arbitrio Oeconomum
in vacatione Parochialis, cujus institutio, vel
collatio ad alios spectat, etiam si sit reserva-
ta Sedi Apostolicæ, *Animadv. ad tit. 3. lib. 3.*
num. 79.

Episcopus Oeconomum deputat etiam in
Parochialibus, unitis Capitulis, quæ per Vi-
carios amovibiles reguntur, & Congruum de-
cernit pro sustentatione Vicarii, *ibid. num.*
80.

Vicarius, deputatus Parochiali vacanti, de-
bet Curam animarum gerere, prout Parochus
titularis, *ibid. num. 81.*

Vicario prædicto non competet ea, quæ
spectant ad Parochum Jure speciali, & dan-
tur exempla, *ibid. num. 82.*

In casibus repentinis, & ubi Episcopus
absit, potest à Capitulo, annexam Curam ani-
marum habente, vel à Patrono, dari Ecclesiæ
vacanti Vicarius, aliàs approbatus, donec Epif-
copus provideat, *ibid. num. 83.*

Secuta vacatione Primæ Dignitatis, anima-
rum Curam habentis, deputandus est ab Epif-
copo, saltem ex congruitate, Oeconomus,
qui sit de gremio Capituli, *tit. 15. lib. 4. num.*
42.

Hujusmodi Oeconomus assignanda est quæ-
dam portio, arbitrio Episcopi: & quæ ad
hunc effectum considerari debeant, *ibid. num.*
mer. 43.

In assignatione hujus portionis non veniunt
Funeralia, & alia incerta, & quare, *ibidem*
44. & 45.

O B S E R V A N T I A.

Dispositionem dubiam declarat, *dec. 2. n. 10.*
pag. 7. & decis. 3. num. 5. pag. 9. dec. 35. numer.
22.

Pro observantia interpretativa, unicuius actus
sufficit, *ibidem num. 18. pag. 7. decis. 60. num.*
25.

Observantia in re dubia, & disputabili, est
attendenda, quamvis contrarius intellectus
esset de jure verior, *dec. 3. n. final. pag. 11.*

Observantia debet esse certa, & concludens,
ad hoc ut operetur, non turbida, & æqui-

voca, *dec. 6. num. 2.*

Observantia non attenditur in destructio-
nem dispositionis claræ, & literalis, *ibid. nu-*
mer. 3.

Observantia est omnium rerum interpres,
& magistra, *dec. 13. num. 23. & 27. pag. 47.*

Observantia magis magisque constabilita,
remanet ex recursibus, in quibus recurrens
succumbit, *ibid. num. 29.*

Multò magis ex renunciatione recursibus fa-
ctis, & confessione boni Juris Colligantis,
ibid. num. 30.

Observantia successiva vehementem præ-
sumptionem inducit, quod antecedens fuerit
conformis, *dec. 14. num. 16.*

Observantia declarat, quid fuerit promif-
sum, *dec. 18. num. 22.*

Observantia declarat sententiam in ea par-
te, in qua aliqua cadere posset ambiguitas,
dec. 48. num. 4.

Observantia non censetur interrupta per
actus contrarios, si post illos secuta fuit ac-
quiescentia, *ibid. num. 5.*

Observantia optimè declarat præcedentem
conventionem, *dec. 52. num. 12.*

Ad effectum inducendi observantiam, &
adminiculandi, admittuntur etiam actus im-
perfecti, & qui exceptiones patiuntur, *dec.*
54. num. 20.

OFFICIUM, ET OFFICIALIS.

Personæ, ad aliquod Officium tam Ecclesia-
sticum, quàm prophanum ad nutum deputa-
tæ, removeri valent ex sola deputantium vo-
luntate etiam sine causa, *Animadv. ad tit. 3.*
lib. 3. num. 15.

In Festo Purificationis B. V. M. dantur Ro-
mæ à Papa tot Candelæ benedictæ Prælati,
quot sunt Officia, quæ retinent, *tit. 8. lib. 3.*
num. 42.

Officium, quod quis semel suscepit, cogi-
tur exequi, *tit. 15. lib. 4. num. 14.*

Officialis eligi non potest ad aliud Officium,
non reddita prius ratione suæ administratio-
nis, *tit. 16. lib. 4. num. 63.*

An collatio Officiorum, ac Dignitatum se-
cularium fortibus ritè committatur, *dec. 24.*
num. 11. & 13.

OFFICIUM DIVINUM.

Quando celebrari possint Officia, & Missæ
Sanctorum, quorum Corpora in aliqua Eccle-
sia asservantur, *Animadv. ad tit. 6. lib. 3. num. 3.*
& sub num. 21.

In Ecclesia, quæ habeat duos Titulares,
vel cui ex Apostolico Indulto additus fuit al-
ter Titularis, de utroque licitum est facere
Officium cum Octava, *ibid. num. 6.*

In Ecclesia, ubi asservatur Reliquia insignis
alicujus S. Martyris, de quo juxta Rubricas
Breviarii fiat Officium cum aliis Sanctis Mar-
tyribus, an, & quando possit ille ab istis fe-
jungl. *ibidem num. 7. 8. 10. & seqq.*

Hujusmodi segregatio juxta Rubricas fieri
debet, concurrente Patrono, vel Titulari,
qui sit eadem die in Calendario descriptus
cum aliis Sanctis, *ibid. num. 9.*

Tempore, quo à solenniter Celebrante
dicuntur Secreta, non possunt à Canonicis
recitari Horæ Canonicæ, neque alie Orationes;
licet persolvens pensum Divini Officii,
tem.

tempore auditionis Missæ, utrique obligatio-
ni satisfaciatur: & adducitur ratio differentiarum,
tit. 10. lib. 3. num. 35. & seqq. pag. 73.

Contrafacientes venialiter peccant, licet
non teneantur restituere, quod occasione
Missæ consecuti sunt, *ibid. num. 38.* pag. 73.

A' quibus dicto tempore possint inculpate
recitari Horæ precariæ, *ibidem num. 39.* pag. 73.

Sacerdos in Missa Solemni, extra Altare
sedens, licite potest per se, vel cum suis
Ministris, Preces Divinas recitare, *ibidem*
num. 40. pag. 73.

Non tamen licitum est inter ipsos confi-
bulari, *ibid. num. 41.* pag. 73.

Quod datur pro labore Divinorum Officio-
rum, appellatur honorarium, *tit. 14. lib. 4. nu-*
mer. 49. pag. 202.

OFFICIUM DEFUNCTORUM.

Ufus recitandi Officium Defunctorum est
in Ecclesia antiquissimus, *Animadv. ad tit. 10.*
lib. 3. num. 4. pag. 75.

Ad illius recitationem non tenentur Cleri-
ci ex præcepto, sed tantum si Statuto, vel
consuetudine hoc cautum fuerit, *ibidem num. 5.*
& 6. pag. 75.

Supple in Verb. Canonici quod obligationem
Divina Officia in Choro persequendi.

OFFICIUM PARVUM B. M. V.

Ufus recitandi Officium parvum Beatæ Vir-
ginis est antiquissimus: & quando introductus
fuerit, *Animadv. ad tit. 10. lib. 3. num. 1.* pag. 75.

Clerici quando teneantur ad illius recita-
tionem, *ibid. num. 2. & 3.* pag. 75.

Supple in Verb. Canonici quod obligationem
Divina Officia in Choro persequendi.

OPERARIUS, ET OPERA.

In Ecclesiis, ubi existunt fructus separati
pro Fabrica, ad Operarios seculares, qui ipsis
fructibus præficiuntur, spectat providere de
omnibus, quæ ad celebrationem Missæ, alio-
rumque Divinorum Officiorum sunt neces-
saria, nisi alia sit ipsarum Ecclesiarum consue-
tudo, *tit. 12. lib. 3. num. 27.* pag. 85.

Sacra Indumenta stare non debent sub do-
minio Operariorum, sed Capituli, & Para-
chi, *ibid. num. 28.* pag. 85.

Operarii à quo deputentur, & cui ratio-
nem eorum administrationis reddere debeant,
ibid. num. 29. pag. 85.

In facultate Operariorum non est fructus
Fabricæ expendere, etiam pro servitio Eccle-
siæ, *ibid. num. 30.* pag. 85.

Sed expendendi sunt pro indigentibus Eccle-
siæ, prout Episcopus melius iudicabit, *ibid.*
num. 31. pag. 85.

Operarii non possunt de Jure communi de
redditibus Operæ disponere, inconsulto Pa-
rocho, *ibid. num. 32. & 34.* pag. 85.

Et contraria consuetudo non valet, *ibidem*
num. 33. pag. 85.

Indumenta Sacra non possunt Operarii in
propria domo retinere, *ibid. num. 40.* pag. 86.

Sed custodienda sunt in Sacristia per perso-
nas Ecclesiasticas, *ibidem num. 41.* pag. 86.

Ubi eximuntur à dispositione, & potestate
laicorum, *ibidem num. 41.* pag. 86.

Quale jus habeant Operarii circa Sacra Pa-
ramenta, *ibidem num. 42.* pag. 86.

Jus retinendi custodiam Reliquiarum, &

Sacrarum Suppellectilium affinit contra Ope-
rarios, aliave laicas personas favore Para-
chi, *Animadv. ad tit. 12. lib. 3. n. 1.* pag. 87.

Episcopus, in Fundatione exclusus à revoli-
tione computorum alicujus Operis Pii, quan-
do possit nihilominus in illa se ingerere, *ibid.*
num. 25. pag. 88.

OPPIDUM.

Oppidi appellatio murorum ambitu termi-
natur, *dec. 60. num. 8.* pag. 219.

Appellatione incolarum non veniunt ii,
qui extra Oppidum in agro domicilium ha-
bent, *ibid. num. 9.* pag. 219.

Finium Oppidi appellatione veniunt Ville,
& Territorium, Oppido adjacentia, *ibid. nu-*
mer. 11. pag. 219.

Appellatione Suburbiorum veniunt ædificia,
ab Oppido, five Civitate continuata; non au-
tem ea, quæ sunt sparsa in agro, *ibidem*
num. 15. pag. 220.

O P T I O.

Quid sit, *Animadv. ad tit. 6. lib. 4. n. 1.* pag. 147.

Jus optandi cui competat, *ibidem numer. 2.*
& 3. pag. 147.

Optio datur, non ratione muneris, sed lon-
gioris servitii, Ecclesiæ præstiti, *ibidem nu-*
mer. 4. pag. 147.

Neque uti Canonico, sed uti antiquiori,
ibid. num. 5. pag. 148.

Jus optandi, præciso speciali Statuto, spe-
ctat ad antiquiorem in servitio Ecclesiæ, qui
postea Sarcedotio fuerit insignitus, *ibidem nu-*
mer. 6. pag. 148.

Cardinalis, qui sit antiquior in Diaconatu,
optat Titulum vacantem super Cardinales
Presbyteros, *ibidem num. 7.* pag. 148.

In optione, pro obtinenda Collatione, non
requiritur auctoritas Ordinarii, *ibidem nu-*
mer. 8. pag. 148.

Intra quem terminus de Jure communi fi-
eri debeat optio vacantis Prebendæ, *ibidem*
num. 9. pag. 148.

Elapso termino, ab eodem Jure communi,
vel Statutario præfixo, optio est nulla, *ibid.*
num. 10. pag. 148.

Ad excusandum Canonicum, qui optionem
tempore congruo facere neglexit, non admi-
tatur ignorantia vacationis crassæ, & affecta-
ta, *ibid. n. 11.* pag. 148.

Canonico antiquiore optare negligente,
ad alterum antiquiorem, immediate subse-
quentem, jus optandi devolvitur, *ibidem nu-*
mer. 12. pag. 148.

Juris ignorantia negligentiam in optando
non excusat, *ibid. num. 13.* pag. 148.

Vigore Statuti potest amitti jus optandi,
ibidem num. 14. pag. 148.

Si aliquis Canonicus fuerit per Capitulum
ab Jure optandi amotus, & facto Capituli
acquiescat, non potest Tertius de nullitate,
vel injustitia amotionis opponere, *ibidem nu-*
mer. 15. pag. 148.

Materia optionis est facultativa, & pendet
à voluntate habentis interesse, *ibidem numer.*
16. pag. 148.

Optio, ante factum hominis, dicitur Jus
ad rem, non in re, *ibid. num. 17.* pag. 148.

An, & quando optio expleri possit etiam
extra Capitulum, & per Procuratorem, *ibid.*
num.

num, sit ipso Jure privatus Parochiali, est tamen citandus, antequam à possessione amoveatur, *Animadv. ad tit.8. num.40. pag.165.*

Recipiunt Beneficium Parochiale, absque animo se ad Sacerdotium promovendi, tenetur ad fructum restitutionem, nisi mutata voluntate intra annum promoveatur, *ibidem num.41. pag.165.*

Parochus pro obeundo munere suo, Episcopum adire non debet, *Animadv. ad tit.10. lib.4. num.23. pag.175.*

Quæ emolumenta spectent ad Parochum, & quæ non, *tit.15. lib.4. num.46. & seqq. & num.52. & seqq. pag.209.*

Parochi jurisdictione ea tantum comprehendit, quæ concernunt Curam animarum, non autem ætus indifferentes, *dec.9. n.3. & 18. pag.32.*

Ædificatio novæ Ecclesiæ intra fines Parochiæ Impediri non valet, ratione præjudicii, quod Ecclesiæ Parochialis sentret ex Legatis Missarum, & Anniversariorum, quæ per Pios Parochianos possent in ea relinqui, *ibidem num.22. pag.34.*

Erectio novæ Parochiæ fieri valet invito Rectore Matricis, non ramen eo irrequisito, & non citato, *dec.21. n.10. pag.78.*

Simplex Ecclesiæ quando dicatur Parochialis subiecta, *dec.35. num.5. pag.125.*

Ex hac qualitate Filiationis, quid competat Ecclesiæ Parochiali super simplici Ecclesiæ, *ibidem num.6. pag.125.*

Jurisdictione, per privilegium adempta Episcopo, multo magis censetur adempta Parocho, *ibidem num.7. pag.125.*

Constructio Ecclesiæ tan de stylo, quàm de Jure, facienda est sine præjudicio Jurium Parochialium, *ibidem num.8. pag.125.*

Ista Clausula sine præjudicio Jurium Parochialium, nihil de novo tribuit Ecclesiæ Parochiali, sed tantum illius Jura antiqua præservat, *ibidem num.9. pag.125.*

Contra Decreta generalia Sac. Rit. Congr. anno 1704. emanata super differentis inter Parochos, & Confraternitates Laicorum, non suffragantur consuetudines, nisi sint immemorabiles, vel saltem centenariæ, *ibidem num.10. pag.126.*

Simplex Ecclesiæ, seu Oratorium, ratione domini soli, ubi est constructum, dicitur plenariè subiectum Parochiali, quoad omnia Jura, & functiones, *ibidem num.11. pag.126.*

Et forsitan id procedit etiam ob solam rationem existentie intra fines Parochiæ, *ibidem num.12. & 13. pag.126.*

Predicta Clausula sine præjudicio Jurium Parochialium, apposita in concessione constructionis novæ Ecclesiæ, quæ præservet favore Parochi, *ibidem num.14. & seqq. pag.126.*

Præsentia Parochi in electione Officialium, & retentio alterius ex clavibus Capsulæ suffragiorum, denotat superioritatem, *ibid. n.23. p.128.*

Quid de retentione clavibus Capsulæ elemosynarum, *ibid. num.24. & seqq. pag.128.*

Ex administratione Sacramentorum, & asservatione Sanctissimæ Eucharistiæ in simplici Ecclesiæ, pro majori commoditate, & servitio Parochianorum, arguitur ejusdem Ecclesiæ subiectio Parochiali, *ibid. num.30. pag.128.*

Parochia, existens in diversis Territoriis, an pluribus Episcopis subiciatur, *dec.38. num.11. Tom.II.*

mer.11. & 12. pag.137.
 Recognitio Jurisdictionis Episcopi, facta à Parocho, transcendit quæcunque probationum genera, *ibid. num.13. pag.137.*
 Etiam in præjudicium Patronorum, si actus ad eorum notitiam verisimiliter pervenerit, *ibid. num. final. pag.137.*

Observantia non obtinendi approbationem ad Curam animarum à proprio Ordinario non suffragatur, *dec.60. num.54. pag.224.*

Existere Ecclesiæ Parochiali in una Diocesi, & Populo in altera, in iis, quæ Curas animarum non respiciunt, Populus, degens in aliena Diocesi, subditur Jurisdictioni Episcopi, in cuius Diocesi habitat, & quæ sint, *ibid. numer.59. & seqq. pag.226.*

PAROCHUS QUOAD CONGRUAM.

Vicarii perpetui Ecclesiarum Parochialium, Monasteriis, seu Capitulis unitarum, habere debent ex fructibus Ecclesiæ unitæ Congruam, quæ semel taxata est; nec potest minor ab eo, penes quem residet Cura habitualis, *Animadv. ad tit.3. lib.3. num.59. pag.25.*

Ultra Congruam, competunt dictis Vicariis perpetuis omnia emolumenta, à Juribus Parochialibus obvenientia, *ibid. num.60. pag.25.*

In Congruam, Vicariis perpetuis assignandam, quæ incerta debeant computari, & quæ non, *ibid. num.61. pag.25.*

Quibus in casibus debeat assignari Vicatio perpetuo Congrua, major scutis centum, *ibid. num.62. pag.25.*

Congrua, debita Vicariis amovibilibus, non procedit cum regulis Congruæ, præstantiæ Vicariis perpetuis, & de ratione, *ibid. num.63. pag.25.*

Congrua, dictis Vicariis perpetuis assignata, non potest per Capitulum minui, sub prætextu tenuitatis redditum Canonicatum, *ibid. num.64. pag.25.*

Parocho obzato an, & in qua summa reservanda sit Congrua; aliis redditibus Parochialis, favore Creditorum, adjudicatis, *dec.57. num.27. & seqq. pag.207.*

In erectione novæ Parochiæ, potest Episcopus Parocho assignare summam, minorem centum ducatis, *ibidem num.27. pag.207.*

In assignatione Congruæ Parochialis, Regionis usus est maximè attendendus, *ibidem num.32. pag.208.*

PAROCHUS QUOAD PRÆEMINENTIAM, ET PRÆCEDENTIAM.

Parochus de Jure fundatam habet intentionem liberè exercendi in sua Ecclesiæ quascunque functiones, primumque locum super cæteros obtinendi, *Animadv. ad tit.10. lib.4. num.16. 10. & seqq. pag.176. dec.35. n.1. pag.124.*

In sua Ecclesiæ reputatur Prælatum, *ibidem num.17. pag.176.*

Et quodammodo Episcopus, ac illius vicem gerens, *ibid. n.18. pag.176. dec.32. n.7. pag.111.*

Parocho, habenti suum Populum, & Parochiam, debetur Præeminentia etiam supra Capitulum Collegiatæ, *ibidem n.24. pag.176.*

Hujusmodi Præcedentia competit etiam simplici Rectori Ecclesiæ, seu Oratorii publici supra Parochum, *ibid. num.25. pag.176.*

Parocho non debetur sedes elatior, & ab aliis distincta, sed solum primus sedendi locus in Scamno, *dec.32. num.7. & 8. pag.111.*

O o Exer.

PERMANENTIA.

Qui non stetit, non dicitur venisse, *dec. 12. num. 7.* pag. 43.

PERSONA.

Ubi duo Jura resident apud eandem personam, an duplicem illa gerat figuram, *tit. 3. lib. 4. num. 27. & 28.* pag. 122.

PETITORIUM.

In petitorio Judicio non spectatur quasi possessio, nisi si immemorabilis, aut quadragenaria, *dec. 1. num. 28.* pag. 3.

PETRA SACRATA.

Quantæ longitudinis, ac latitudinis debeat esse *tit. 1. lib. 3. n. 21.* pag. 3.

Petra Sacrata propriè nuncupatur Altare, *ibidem num. 22.* pag. 3.

Ea per violationem Ecclesiæ nunquam poluitur, sed non ita de Altari stabili, in quo est collocata, *ibid. num. 23.* pag. 3.

Quomodo evanescat tam Altaris stabilis, quam Petre Sacratæ consecratio, *ibid. num. 24.* pag. 3.

PILEOLUS.

Vide in *Verb. Missa in genere.*

PLANETÆ.

Vide in *V. Missa quoad Vestes Sacerdotales.*

PLANTA.

Testium depositionibus corroborata plenè probat, *dec. 33. num. 18.* pag. 115.

PLEBANUS.

Plebano intra limites suæ Plebanie competit præminencia, *Animadv. ad tit. 13. lib. 4. num. 9.* pag. 175.

Dicitur improprie in Dignitate constitutus, *ibidem n. 10.* pag. 175.

PLUVIALE.

Vide in *V. Missa quoad Vestes Sacerdotales.*

PŒNÆ.

Per modum unius inflicta ultra fines Jurisdictionis est nulla in totum, *dec. 52. n. 13. pag. 180.*

Vel corrigenda est in excessu, *ibidem num. 14.* pag. 181.

Modus pœnarum à solito regulandus est, *ibid. num. 18.* pag. 181.

Suspensio ab Officio amovibili non dicitur pœna, *ibidem num. 19.* pag. 181.

Pœna, quæ est infra depositionem, de Jure Canonico non censetur gravis, *ibid. n. 21. p. 182.*

Quando, & quibus dicitur pœna gravis privato Distributionum, etiam per paucos dies, *ibidem num. 22.* pag. 82.

Idem delictum duplici pœna puniri non debet, *ibid. num. 26.* pag. 182.

Quas limitationes patiatur hæc regula, remissivè, *ibid. num. 27.* pag. 182.

Puniri quis potest ab uno extrajudicialiter, vi potestatis œconomice, & etiam à Superiore judicialiter, vi propriæ Jurisdictionis, suppleendo integram pœnam, *ibid. n. 28. pag. 182.*

Multa extraordinaria non tollit pœnam, delicto debitam, *ibidem num. 29.* pag. 182.

Idem delictum, ob illius duplicem deformitatem, dupliciter puniri potest, *ibid. n. final. p. 182.*

POENITENTIARII PRÆBENDA.

Eligi potest ad Præbendam Poenitentiarum Theologus, vel Canonista annorum quadraginta, *tit. 8. lib. 4. num. 20.* pag. 160.

Ejus collatio in quatuor mensibus, quibus gaudet Episcopus, ad illum spectat, etiam si Capitulum habeat alternativam, *ibid. n. 21. p. 160.*

Tom. II.

PRÆBENDÆ.

In Regnis Castellæ, Navarræ, & Granatæ, Præbenda Poenitentiarum datur per Concursum, *ibidem num. 29.* pag. 160.

In Canonico Poenitentiarium eligi debet, qui sit Doctor, aut Licentiatum in Theologia, vel Jure Canonico; si tamen in Civitate, vel Diocesi reperitur habens hanc qualitatem, *Animadv. ad tit. 9. lib. 4. num. 15.* pag. 170.

Singulare est in electione Officii Poenitentiarum, ut ad illam Episcopus venire possit absque consensu Capituli, *ibid. n. 16. pag. 170.*

Gradus Doctoratus non sufficit, pro obtinenda Poenitentiarum, quod sit per Privilegium simplex, nisi etiam addit scientia necessaria ad munus bene implendum, *ibidem n. 17. pag. 170.*

Vide in *Verb. Præbenda Canonialis.*

POSSESSIO, ET POSSESSOR.

Possessio Bonorum, & reddituum Præbendæ Canonice, seu Dignitatis, venit in sequelam possessionis ipsius Canonice, seu Dignitatis, *tit. 9. lib. 4. num. 39.* pag. 168.

Possessori sufficit vincere per non Jus Actoris, *dec. 15. n. 34. pag. 58. dec. 25. n. 14. pag. 90.*

Ex actu, quo quis se declarat velle desistere à servitute, probatur possessio, seu quasi favore illius, qui servitutem prætendit, *ibid. n. 2. pag. 72.*

Quasi possessionem quando non destruat reclamatio, *ibid. num. 7.* pag. 73.

Regula, quod Possessori sufficit vincere per non jus Actoris, procedit etiam in Beneficialibus, *dec. 25. num. 15.* pag. 90.

Ex intermissione exercitii alicujus Juris, quando non dicitur firmata aliqua possessio, observantia in contrarium, *dec. 35. n. 32. p. 129.*

Possessio, seu quasi probatur ad evidentiam ex facto ipso, *dec. 43. num. 4.* pag. 154.

Actus, non probans negativam non petitæ licentiæ, non valet aliquid constituere in possessione, seu quasi, *ibid. num. 10.* pag. 155.

Secus ubi concurret Juris assentientia, *ibid. num. 11.* pag. 156.

Si post contradictionem sequatur acquiescentia, fortius redditur Jus in possessione existentis, *dec. 46. num. 7. & 8.* pag. 164.

POSTULATIO.

Quid sit Postulatio, *tit. 6. lib. 4. n. 7. pag. 144.*

Hæc in Ecclesiis Italicæ recessit ab Aula, *ibid. num. 8.* pag. 144.

PRÆBENDA CANONICALIS.

Canonicatum redditus si fuerint insufficientes, quomodo providendum, *Animadv. ad tit. 3. lib. 3. num. 65.* pag. 25.

Præbendæ Canonicales, in Cathedralibus debent esse partim Sacerdotales, partim Diaconales, & partim Subdiaconales, *tit. 9. lib. 3. num. 33.* pag. 66.

Episcopi curare debent, ut dimidia pars Canonice sint Presbyteri, & ceteri Diaconi, & Subdiaconi, *ibid. num. 34. pag. 66.*

Limita *Animadv. ad tit. 8. lib. 4. n. 26. pag. 164.*

Et hæc designatio facienda est, non personis, sed Præbendis, quamvis existant de Juris patronatus Laicorum, *ibidem n. 35. pag. 66.*

Secus dicendum, ubi ab immemorabili tempore omnes Canonice essent Presbyterales, *ibid. num. 36.* pag. 66.

In Collegiata de Jure non exigitur hæc Præbendarum partitio, nec aliquis Ordo ex Sacris; sed sufficit aliquis Ordo ex minoribus, vel Prima Tonsura, *ibid. num. 37. & 38. pag. 66.*

O o 2

Præ.

Præfati Ordines Sacri possunt, in Canonice institutione, Præbendis Ecclesiæ Collegiatæ adnecti, *ibidem* num. 39. pag. 66.

Quod etiam de consuetudine potest introduci, & sufficit decennalis, *ibid.* num. 40. pag. 66.

In Collegiis Canonici, & Præbendæ non sunt censendæ Presbyterales, eo quod Antecessores fuerunt semper Sacerdotes, *ibid.* num. 41. pag. 66.

Nisi adestet Statutum, per quod disponeretur, Præbendas illius Ecclesiæ nonnisi Sacerdoti conferri posse, *ibidem* num. 42. pag. 66.

An Canonici, & Præbendæ sint Sacerdotales, stante dispositione Statuti, quod omnes Canonici per Turnum cantent Missam Capitularem & negativè resolvitur, *ibid.* num. 43. pag. 66.

Ubi Præbendæ non habent adnexum Ordinem Sacrum, eæ conferuntur etiam in Minoribus constitutis, qui, simul cum Sacerdotibus, constituuntur per orbem Hebdomadarii; & qui non est Presbyter, per alium Sacerdotem muneris suo satisfacit, *ibidem* num. 44. pag. 66.

Immo eo casu etiam Canonici Sacerdos liberè potest alium Capitularem substituere, qui ejus loco Missam Conventualem canter, *ibidem* num. 45. & 46. pag. 67.

Si Canonici Collegiatæ essent ferè omnes minoribus tantum Ordinibus initiati, Episcopus, juxta necessitatem Ecclesiæ compellere posset aliquos Canonicos ad recipiendum Sacerdotium, *ibid.* num. 47. pag. 67.

Etiamsi dicti Canonici possiderent Præbendas de Jurepatronatus Laicorum, *ibid.* numer. final. pag. 67.

Præbendæ Canonicali vacanti potest nedum à Papa, sed etiam ab Episcopo adnecti onus Missæ planè, *tit. 11. lib. 3. num. 22.* pag. 79.

Sicuti etiam facultatem habet Superior Ecclesiasticus imponendi Præbendæ vacanti onus audiendi Confessiones in eadem Ecclesia, *ibid.* num. 23. pag. 79.

Præbenda Canonialis ad quid principaliter sit instituta, *ibidem* num. 32. pag. 79. & *tit. 13. lib. 3. num. 42.* pag. 91.

An in electione ad Canonici, seu Dignitates, preferendus sit qui semper vixit bonus: vel malus jam emendatus, qui per poenitentiam effectus fuit bonus, *tit. 8. lib. 4. n. 25. & 26.* pag. 160.

Capitulum non obligat sub mortali eligere ad Canonici, & Dignitates personas digniores; sed satis est, quod eligat dignos, *ibid.* num. 27. pag. 160.

Aliter dicendum est de Præbendis, quibus est unita Cura animarum, & de Præbendis Theologalibus, & Pœnitentiariis, *ibid.* num. 28. pag. 160.

Leviùs peccant Laici, presentando ad simplices Canonici personas habiles, omittis habilioribus, quàm Capitulum, & personæ Ecclesiasticæ, *ibid.* num. 30. pag. 160.

Immo secundum aliquos nullam culpam committunt, *ibid.* num. 31. pag. 160.

Valer Statutum, à Capitulo conditum, & ab Episcopo confirmatum, ut Præbendæ Canonicales, quarum collatio spectat ad ipsum Capitulum, non alienigenis, sed oriundis, conferri debeant, *tit. 15. lib. 4. num. 8. pag. 207.*

PRÆCEDENTIA.

Ad inducendam consuetudinem Præcedentiæ, necesse est, quod qui de illa contendunt,

inimul convenerint, *dec. 17. num. 12.* pag. 66.

Ecclesia Militans, adinstar triumphantis, Tribuit unicuique, juxta suam dignitatem, honorem, & Præcedentiam, *dec. 23. num. 1.* pag. 82. *dec. 41. num. 1.* pag. 141.

Quando damandi, vel è converso laudandi sint, qui de Præcedentia contendunt, *ibid.* num. 2. & *segg.* pag. 82.

Antiquiores, regulariter loquendo, cæteris paribus, præferendi sunt modernioribus, *ibid.* num. 5. pag. 82.

Communis æstimatio multum confert ad Præcedentiam, *ibid.* num. 13. pag. 84.

Item observantia, elicitæ ex actibus, tam judicialibus, quàm extrajudicialibus, *ibidem* num. 14. pag. 84.

Probatur pariter ex descriptione primo loco facta, maxime in Synodis Diocesanis, *ibid.* num. 15. pag. 84.

Item ex Præcedentia in aliquo casu particulari, causam universalem habente, *ibid.* num. 16. pag. 84.

Non datur Præcedentia in concursu alterius, dignitate Ordinis insignioris, *dec. 30. n. final.* pag. 106.

Secundum consuetudinem, Causæ Præcedentiæ judicari debent, *dec. 33. num. 7.* pag. 114.

Etiamsi dispositio Juris esset contraria, *ibid.* num. 8. & 57. pag. 114.

Præcedentia de Jure competit magis ratione possessionis, quàm tituli, *ibid.* num. 14. pag. 114.

Nobiliores, & digniores, etiam attento Cæremooniali Romano, cæteris aliis præferri debent in Functionibus Ecclesiasticis, *ibid.* num. 51. pag. 118.

Inter pares in dignitate, ad effectum præcedendi, antianitas est attendenda, *dec. 41. num. 12.* pag. 143.

PRÆLATUS INFERIOR.

Etiamsi Prælati Inferiores solent concedi à Sede Apostolica Pontificalia Insignia, & quomodo, *tit. 8. lib. 3. num. 1.* pag. 57.

Episcopi Inferiores, ad Ecclesiam accessuri pro Divinis Pontificaliter celebrandis, aut recessuri, non sunt à Canonicis associandi, *ibid.* num. 2. & 3. pag. 57.

Qualis honor exhiberi possit à Canonicis Primæ Dignitati, seu Capiti Collegiatæ Secularis, consentiente Ordinario, *ibidem* num. 5. pag. 57.

Qui tamen jus non habet ampliandi Indultum prædictum, Prælati Inferioribus Apostolica Auctoritate concessum, *ibid.* num. 6. pag. 57.

Prælati tam Regulares, quàm Seculares, usu Pontificalium gaudentes, retinere non possunt in Presbyterio Sedem fixam, *ibid.* num. 7. pag. 57.

Neque valent in Missis, quas Pontificaliter celebrant, uti Bireto violacei coloris, *ibid.* num. 8. pag. 57.

Prælati prædicti, separatim Territoriorum habentes, quando uti possint Baldachino in Missis Solemnibus, alioque Ministris habere, & quos, *ibid.* num. 9. pag. 57.

Necnon assistere cum Cappa, si ejus usum habeant, *ibid.* num. 10. & 11. pag. 57.

In ingressu dictorum Prælatorum in Ecclesiam, tanguntur Organa, *ibid.* num. 12. pag. 57.

Organum pulsandum est, dum Caput Collegiatæ, aliàs Episcopo subiectum, Ecclesiam ingreditur, pro decantanda Missa Pontificali, *ibidem* num. 15. pag. 57.

Si illius Missæ interesset Episcopus, Sedes Celebrantis ponitur à sinistra Altaris, & Cathedra Episcopi à dextera, *ibid. n. 16. pag. 57.*
 Quid ubi Episcopus non assistat, sed intersit Princeps Secularis, *ibid. n. 17. & 18. pag. 57.*
 Horum neutro assistente, licitum est in Collegiata Sedem habere Abbatialem cum duobus gradibus à cornu Evangelii, *ibid. n. 21. pag. 58.*
 Canonici Collegiarum, qui solum suo Prælati subduntur, debent eidem in Missæ solemniter ministrare; & ad Circulos accedere, *ibid. num. 22. pag. 58.*

Qui Circuli non conveniunt Præposito, qui sit subditus Episcopo, *ibid. num. 23. pag. 58.*
 An Collegiatæ Præposito, sive Abbati, teneantur Canonici, Sacris Paramentis induti, inservire, dum solemniter celebrat, *ibid. num. 24. & seqq. pag. 58.*

In Missa, ab hujusmodi Prælato solemniter decantata, adhiberi possunt Diaconi assistentes, scientes, & non reluctante Episcopo, *ibid. num. 27. pag. 59.*

Inferiores Episcopo præscribunt cum bona fide usum Pontificalium per spatium quadraginta annorum, *ibidem num. 28. pag. 59.*

Multoque magis per consuetudinem immemorabilem, *ibid. num. 29. pag. 59.*

Utentes verò hujusmodi Insignibus antequam prælatum peccant, *ibid. n. 30. pag. 59.*

Post introductam consuetudinem, liberum est Canonici, & aliis Ministris, inservire diæis Prælati, more Episcoporum celebrantibus, *ibidem num. 31. pag. 59.*

In vim tamen præscriptionis non possunt obligari Canonici ad inserviendum Abbati, seu Præposito, *ibid. n. 32. pag. 59.*

In Missis planis, neque fruente usu Pontificalium possunt facere trinam Crucis productionem, *tit. 10. lib. 3. num. 56. pag. 74.*

Prælati exemptus, Ecclesiæ Collegiatæ Caput, habet præfidentiam, & vocem in Capitulo, etsi non fuerit in Sacris constitutus, *tit. 3. lib. 4. num. 18. & 19. pag. 122.*

Non ita tamen dicendum de Præposito, Episcopo prorsus subiecto, *ibid. n. 20. pag. 122.*

Sed jus tantum habet Capitulum convocandi, & in eo præsidendi, *ibid. num. 21. pag. 122.*

Præpositus Collegiatæ, habens ex privilegio binas voces, non potest illas dividere; sed tenetur adhibere uni, ac pro una, & eadem re votare, *tit. 5. lib. 4. n. 16. & 17. pag. 135.*

Prælato inferiori non acquiritur Jurisdictio, nisi simul concurrant possessio, & titulus, *dec. 1. num. 26. pag. 3.*

A Prælato Inferiori, aut alia Persona Ecclesiastica, præstari potest Jurisdictio quasi Episcopalis cum Territorio separato, *decis. 8. num. 1. pag. 22. & decis. 9. n. 10. & 33. pag. 33.*

Et tunc in illo Territorio est caput Prælati inferior, *ibid. num. 2. pag. 22.*

Ad hunc effectum non sufficit præscriptio quadragenaria cum aliquo iusto titulo, putativo, dubio, aut colorato, *ibid. num. 3. & seqq. pag. 22. decis. 60. n. 38. & 39. pag. 222.*

Non decet unam, eandemque Civitatem, aut Diocesim, diversos Pontifices habere, *ibidem n. 13. pag. 24. decis. 60. n. 34. & 35. pag. 222.*

Ex immediata alicujus Loci subjectione Romanæ Sedi, ejusque Bonorum, ac rerum, deducitur titulus putativus, & coloratus, *ibid.*

num. 19.

Facultas accipiendi Christma, & Ordines à quocunque Anristite, est prærogativa propria Prælatorum Inferiorum, Jurisdictionem quasi Episcopalem habentium, *ibid. n. 21. pag. 25.*

Titulus putativus, dubius, & coloratus, quando adest dicatur, *ibidem num. 22. pag. 25.*

Ex quibus sumuntur argumenta saltem dubia ad inferendam Territorii separationem, & Jurisdictionem quasi Episcopalem, *ibid. n. 24. p. 26.*

Verba Nullius Diocesis Jurisdictionem quasi Episcopalem regulariter supponunt, *ibid. num. 27. pag. 26.*

Licet Imperatores, & etiam Episcopi, tribuere non valeant Jurisdictionem quasi Episcopalem, plurimum tamen deservunt ad interpretandam Jurisdictionem, à Sancta Sede concessam, *ibid. num. 31. pag. 27.*

Cœtus, & congregatio Episcopi cum suo Clero, & Populo ex una parte: & Prælati Inferioris cum suo similiter Clero, & Populo ex altera, signum est, saltem dubium, Ordinarie Jurisdictionis, *ibid. num. 34. pag. 27.*

Idem dicendum de Jure declinandi, *ibid. num. 35. pag. 28.*

Titulus putativus, à iusto errore causatus, iustam causam præscribendi tribuit, *ibid. n. 41. p. 29.*

Territorii separati probatio quomodo fieri debeat, *dec. 51. n. 2. pag. 175.*

Omnia loca Mundi præsumuntur esse intra fines alicujus Diocesis, *ibid. num. 3. pag. 175.*

Ex Mappa Topographica, que non sit judicialiter confecta, non probatur Territorium, *ibid. num. 4. pag. 176.*

Oppidum censetur esse de Diocesi, cui adhaeret, *ibid. num. 5. pag. 176.*

Prælati Inferiores, etiam cum Territorio separato, non possunt, post Concilium Tridentinum, conferre suis Subditis Secularibus Ordines minores, vel Dimissorias concedere, nisi habeant speciale Indultum, *ibidem num. 13. & 14. pag. 177.*

Quando censetur Pontifex voluisse constituere Prælatum inferiorem in qualitate Nullius cum Territorio separato, *dec. 60. n. 22. pag. 220.*

Qualis debeat esse titulus coloratus in materia Jurisdictionis, *ibidem n. 28. & 29. pag. 221.*

Cessante titulo, qui deregatur insubstans, cessant simul actus, qui ab illo processerunt, *ibid. num. 30. pag. 222.*

Etiam si concurreret quadragenaria, *ibidem num. 31. pag. 222.*

Jura Episcopalia non possunt, ob Juris resistentiam, in alium transferri, *ibid. n. 41. pag. 223.*

Soli Papæ reservatum est jus constituendi, separandi, aut dismembrandi Dioceses, *ibid. num. 43. pag. 223.*

Locus non assignatus in concessione Territorii, censetur relictus alteri Ordinario, *ibidem num. 47. pag. 223.*

Infectio tituli, derivans à lectura ipsius privilegii Apostolici, inficit quancunque possessionem, aut oblationem, *ibid. n. 48. pag. 224.*

Actus, gesti ab Episcopis in prejudicium Jurium suæ Diocesis, præsumuntur gesti ex errore, *ibidem n. 49. pag. 224.*

Vide in Verb. Episcopus in genere.

PRÆEMINENTIA.

In materia præeminentiarum omnino attendenda est consuetudo, *decis. 33. num. 6. & 64. pag.*

- pag. 114. *dec. 53. n. 17. & 18.* pag. 184. Antecessorum; nisi simul detur prohibitio cum aequaliscentia, *Animadv. ad tit. 4. lib. 4. numer. 9.* pag. 131.
- Et secundum illam huiusmodi Cause iudicari debent, etiam si dispositio Juris esset contraria, *ibidem num. 7. 8. & 57.* pag. 114.
- Ad inducendam prescriptionem præminentie, sufficit decennialis possessio, *ibidem numer. 9.* pag. 114.
- Quæ suffragatur nedum in possessorio, sed etiam in petitorio, *ibidem num. 10.* pag. 114.
- Con sanguine, ac Familiare invitati eadem præminentia gaudent, qua invitantes, *ibid. num. 35.* pag. 117.
- Acquiri potest præminentia, ut Sacerdos, finita Missa Conventuali, accedat ad aliquod Sepulchrum, pro recitando Responsorio pro Defunctis, *ibid. num. 52.* pag. 118.
- Locus inferior in sedendo offendit præminentiam illorum, qui in altiori loco sedent, *dec. 37. num. 28.* pag. 134.
- P R Æ J U D I C I U M.**
- Ratio præjudicii, quod in aliquem secundario, & indirecte reulatur, in consideratione habenda non est, *Animadv. ad tit. 2. lib. 4. num. 22.* pag. 118.
- Regula, quod quilibet de suo potest facere prout libet, non procedit, quando agitur de alterius præjudicio, *tit. 14. lib. 4. n. 56. pag. 202.*
- Non præsumitur aliis abique contradictione permittitur, quod nobis præjudicat, *dec. 37. num. 20.* pag. 133.
- P R A T E N S I O E C C L E S I A E.**
- Filialis erat Ecclesiæ Pistoriensis, & ejus Episcopo subiecta, *dec. 59. n. 1.* pag. 213.
- A^o P^{ro} Il. fuit ab iurisdictione Episcopi Pistoriensis exempta: & deinde ab Innoc. X. in Cathedrali erecta, *ibid. num. 2.* pag. 218.
- Oppidum Prati fuit illi assignatum pro Civitate, & Diocesi, *d. dec. 60. n. 4.* pag. 218.
- P R E S B Y T E R I U M.**
- Patrono laico permittenda non est Sedes in Presbyterio, licet alias honorabilior locus in Ecclesiâ patronali ei debeat, *decif. 33. numer. 17.* pag. 115.
- Capella major non est Presbyterium, nec Chorus, sed pars principalis Ecclesiæ, *ibidem num. 19.* pag. 115.
- Quid sit Presbyterium, & quare hoc vocabulo nuncupetur, *ibid. num. 20.* pag. 115.
- In Presbyterio prohibitum est Laicis nedum sedere, sed etiam stare, *ibidem n. 23.* pag. 115.
- Pro retentione scamni in Presbyterio, servari debet favore Laici consuetudo quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis cum fama privilegii, *ibid. num. 29.* pag. 116.
- D. Ambrosius Theodori Imperatori locum in Presbyterio negavit, *ibid. n. 60.* pag. 119.
- P R E S B Y T E R A S S I S T E N S.**
- Presbyterum Assistentem in celebratione Missæ cantatæ in solemnibus Festis habere possunt Canonici, concurrente consuetudine immemorabili; non autem simplices Sacerdotes, vel Parochi, *Animadv. ad tit. 5. lib. 3. numer. final.* pag. 41.
- Immo nec etiam Canonici, & Archipresbyter Ecclesiæ Collegiatæ, *ibidem sub eodem n. final.* pag. 41.
- P R Æ S C R I P T I O.**
- In materia facultativa non datur prescriptio, nec per mille annos, ob negligentiam
- pag. 184. Antecessorum; nisi simul detur prohibitio cum aequaliscentia, *Animadv. ad tit. 4. lib. 4. numer. 9.* pag. 131.
- Prescriptio quadragenaria cum titulo, etiam colorato, & dubio, sufficit pro acquirendis Juribus tam Spirituallibus, quam prophanis, in quibus capus esset immemorabili, *decif. 8. numer. 6.* pag. 23.
- Et etiam pro præscribendis Juribus Regalibus, etiam maioribus quibuscunque, *ibid. n. 7. pag. 23.*
- Multo magis, si præscribens viam non faciat in simplici possessione, sed in titulo, licet colorato, & dubio, *ibid. num. 8.* pag. 23.
- Vigore Immemorabilis, aut Centenariæ, non acquiritur jus aliquod ratione simplicis possessionis, sed ob præsumptionem, quam eadem Centenaria, seu Immemorabilis inducit, melioris tituli de mundo, *ibid. num. 9. pag. 23.*
- Actus æquivoci apti non sunt ad impediendam prescriptionem, *ibid. num. 42.* pag. 30.
- Ut prescriptio adversus aliquem currere, desinat, non sufficit docere de impedimento: sed simul probari debet impedimentum illud causam fuisse jure suo non utendi, *ibidem num. 44.* pag. 30.
- Prescriptionem non interruptit lis, ad favorem possessoris terminata, *ibid. n. 45. pag. 30.*
- Ex requisitionibus extrajudicialibus, nec mala fides inducitur, nec intervertitur prescriptio, & quare, *ibid. n. 46. & 47. pag. 31.*
- Stante mala fide inchoari non potest prescriptio, *dec. 14. num. 10. & 18.* pag. 50.
- Et quatenus fuisset inchoata, ex actibus contrariis interrupta remaneret, *ibid. n. 19. pag. 52.*
- Prescriptio fundatur in negligentia, & non usu juris, alicui competentis quando casus eveniret, *dec. 17. num. 4.* pag. 65.
- Lex, stante Decreto Irrita nte, non prescribitur per non usum, nec per usum contrarium, *ibid. num. 6. & 15.* pag. 65.
- Non valenti agere non currit prescriptio, *dec. 58. num. 16.* pag. 211.
- Defectus bonæ fidei prescriptionem etiam longissimi temporis destruit, *dec. 60. num. 32. & 36.* pag. 222.
- Actus, gesti ex errore Juris, causam prescribendi adimunt, *ibidem num. 37.* pag. 222.
- Prescriptio est indirecta alienatio, procedens à negligentia Possessoris, *ibidem numer. 40.* pag. 222.
- Quando concurrunt obstaculum duplicis prohibitionis, non sufficit ad prescribendam sola quadragenaria cum titulo putativo, *ibid. num. 44.* pag. 223.
- P R Æ S E N T A T I O.**
- Vide in *Verb. Juspatronatur.*
- P R I N C E P S.**
- Princeps Secularis, si inter sit Missæ in Ecclesiâ Collegiata absente Episcopo, præfertur omnibus Ecclesiasticis in cornu Evangelii, *tit. 8. lib. 3. num. 18.* pag. 57.
- In Cathedrali verò, tam præsentē, quam absente Episcopo, Sedem habet à cornu Epistolæ cum duobus gradibus, *ibid. n. 19. pag. 57.*
- Princeps ad Ecclesiam accedens, quomodo excipiendus sit, tam tempore Divinorum Officiorum, quam iis nondum inceptis, *tit. 9. lib. 3. num. 1. & 2.* pag. 65.
- Quibus Cæremonis recipiatur novus Princeps, prima vice Ecclesiam majorem Civitatis, ubi

nbi Aulam habet, ingrediens, *ibid.* n. 3. pag. 65.
In Principe misericordia absque iustitia.
Multitudo est, *tit. 5. lib. 4. num. 41.* pag. 136.
Principis Supremi testimonio reluctari te-
merarium est, *dec. 60. num. 7.* pag. 129.
Vide in *Verbo: Lex.*

PRIVILEGIUM.

Per non usum censetur amissum, vel el
renunciatum, *dec. 14. num. 26.* pag. 53.
Privilegia posteriora quando derogant prio-
ribus, *dec. 38. lib. 6.* pag. 136.

PROBATIO.

Non potest dari melior probatio, quam ea,
quæ ex facto Partis resultat, *dec. 60. n. 26. p. 211.*

PROCESSION.

Indictio publicæ Processionum debet fie-
ri ab Episcopo cum consilio Capituli, *Animado. ad tit. 12. lib. 4. num. 19.* pag. 189.

Et aliter facta est irrita, *ibid.* n. 20. pag. 189.

Quod multo magis procedit, quoad Vica-
rium Capitularem, sive Generalem, *ibidem*
num. 21. pag. 189.

Ex antiqua quasi possessione acquiritur Jus
precedendi in Processionibus, aliisque publi-
cis Functionibus, *dec. 33. num. 49. & 78. pag. 118.*

Amplia etiam quoad totam Familiam, *ibid.*
num. 50. pag. 118.

PRODUCTIO.

Non probatur ex enunciativa, emissâ in
Sententia *visu Instrumento*, nisi plura alia
concurrant adminicula, *dec. 54. n. 45. pag. 193.*

Producens Scripturam, vel Sententiam,
post impugnationem, vel appellationem, ex
hoc non censetur tacite eam approbare, *ibid.*
num. 50. pag. 193.

Meliores titulum, quem habet, præsumi-
tur quos produxisse, *dec. 11. num. 2.* pag. 39.

PROTHONOTARIUS APOSTOLICUS.

Prothonotarii Titulares, qui sunt in Digni-
tate constituti, habebunt Prælatium gestan-
tes, in Synodo Diocesana, seu Concilio Pro-
vinciali, sedere debent non supra, neque in-
ter Canonicos, sed in loco tertio post Ab-
bates, *Animado. ad tit. 8. lib. 3. num. 34. pag. 63.*

Etiamsi fuerint simul Canonici, *ibid.* num.
35. pag. 63.

Prothonotarii præcedunt Canonicis uti
singulis, etiamsi non incendant in habitu Præ-
latitio, sed simplici, non obstante immemo-
rabili consuetudine, *ibid.* num. 39. & 40. pag. 63.

Supple in *Verbo: Missa quoad Vestes Sacerdo-
tiales, & Insuper.*

PUBLICUM BONUM.

In Causa publica non præsumitur quis mo-
veri ex privata affectione magis, quam ob
bonum publicum, *Animado. ad tit. 13. lib. 4.*
num. 47. pag. 198.

Publicum bonum cessare facit iura priva-
torum, *dec. 42. num. 35.* pag. 149.

PUNCTATOR.

Circa residentiam, & absentiam, standum
est libro Punctatoris, *tit. 16. lib. 4. numer.*
17. pag. 215.

Quilibet Canonicus potest librum Puncta-
toris videre; & si aliquem defectum repe-
riat, illum in Capitulo referre, *ibidem nu-
mer. 18.* pag. 215.

Punctator non potest dare licentiam abes-
sendi à Choro in præjudicium aliorum Inte-
ressentium, *dec. 48. num. 6.* pag. 169.

PURIFICATIONIS B.M.V. FESTUM.

Vide in *Verbo: Parochus, & Parochia in*
genere, & Collegiata Ecclesia.

PURIFICATORIUM.

Vide in *Verbo: Missa quoad Vasa Sacra.*

Q

QUALITAS.

Qualitas, quæ in abstracto non recipit
magis, nec minus, recipit tamen in con-
creto, & affertur exemplum, *tit. 5. lib. 4. nu-
mer. 35. & 36.* pag. 136.

QUINDENNIUM.

Canonici, noviter recepti, tenentur solve-
re integrum quinquennium, licet unus tantum
annus effluerit, *tit. 13. lib. 4. num. 22. pag. 193.*
Quid sit quinquennium, *ibidem* n. 23. pag. 193.

R

RATIFICATIO.

Ad inducendam tacitam ratificationem,
actus præjudicialis, requiritur scientia
facti, & Juris, specifica, & clara, *decis. 54.*
num. 43. pag. 192.

Adeo ut non sufficiat scientia generica, &
implicita, *ibid.* num. 44. pag. 193.

Quando taciturnitas referri potest alteri cau-
sæ, quam ratificationi actus, maxime præjudi-
cialis, illa semper excluditur, *ibid.* n. 45. p. 193.

Actus æquivocal, & ad plures casus referri-
biles, ratificationem præjudicalem non con-
cludunt, *ibid.* num. 47. pag. 193.

Ubi actus fuit expressè impugnatus, ex sub-
secuta taciturnitate inducitur nunquam cen-
setur tacita illius ratificatio, *ibid.* n. 48. pag. 193.

Recipiendo pecuniam non videtur quis ap-
probare contractum, quem expressè impugna-
verat, *ibid.* num. 49. pag. 193.

In materia valde præjudiciali, sola paten-
tia, & acquiescentia non inducit ratificatio-
nem, nisi etiam concurrat aliquis actus po-
sitivus, *ibidem* num. 53. pag. 194.

Ratificatio, quæ ex facto inducitur, ad li-
mites ipsius facti restringitur, *ibid.* n. 54. pag. 194.

REDDITIO RATIONUM.

Tempore Divinorum Officiorum non sunt ha-
bendæ particulares Congregationes Commissa-
riorum Capituli, pro revidendis computis:
nec pariter ex eadem causa occupandi Bene-
ficiati, *Animado. ad tit. 1. lib. 4. n. 49. pag. 111.*

Neque etiam Episcopus potest tempore
Divinorum Officiorum redditionem rationum
exigere à Capitularibus, *ibid.* n. fin. pag. 111.

Quando Canonici administrationem habent
Massæ Capellanorum, sive Beneficiorum,
non ipsis Beneficiatis ratio reddi debet, sed
Episcopo, *Animado. ad tit. 5. lib. 4. n. 21. p. 142.*

Refertur Resolutio S. Cong. Conc. super non-
nullis aliis dubiis in hac materia, *ibidem nu-
mer. 22.* pag. 142.

Camerarius, terminato Officio, tenetur
coram Deputatis rationem reddere suæ Admi-
nistrationis, *tit. 16. lib. 4. num. 61.* pag. 216.

Arbitrio Judicis remittitur destinatio loci,
ubi reddendæ sunt rationes, *dec. 18. n. 9. pag. 69.*

Libertus adstringitur rationes reddere Pa-
trono in domo ipsius, *ibid.* num. 10. pag. 69.

Administratores Regum, Magnatum, &
No.

Nobilitatem, tenentur rationes reddere in loco, ubi isti morantur, *ibid. num. 12.* pag. 69.

Non censentur reddere rationes, nisi fiat restitutio reliquiarum, & solvantur debita, *ibidem num. 19.* pag. 70.

Quilibet Officialis generaliter rationem reddere tenetur suæ administrationis, *dec. 26. numer. 3.* pag. 91.

Quod etiam procedit in Supremis Magistratibus, *ibidem num. 4.* pag. 91.

Quando remitti possit à Principe Subjunctio Syndicati, & rationis redditio, *ibid. numer. 5.* pag. 91.

Officiales, deputati à Superiore, cogendi non sunt ab inferiore ad redditionem rationis, *ibid. num. 6. & 7.* pag. 91.

Capitulum non habet facultatem obligandi ad Syndicatum Vicarios, seu alios Officiales, ab Episcopo deputatos, *ibid. num. 10. 12. & seqq.* pag. 92.

Redditio rationum signum Superioritatis est in eo, cui reddendæ sunt, *decis. 35. numer. 27.* pag. 128.

Vide in Verb. Capitulum Sede Vacante, & Visitatio.

REGULA.

Regula, & respectivè limitatio, intelligenda est in suis casibus, *dec. 24. num. 17.* pag. 87.

REGULARES IN GENERE.

Facta unione Ecclesiæ Parochialis pleno jure alicui Monasterio Regularium, ad Superiorem Conventus, seu ejus Capitulum, juxta cujusque Ordinis Statuta, spectat deputare pro exercitio Curæ Sacerdorem, vel Secularem, vel Regularem, *Animadv. ad tit. 3. lib. 3. num. 50.* pag. 24.

Si tamen deputetur Monachus, adjungendus est Socius, qui cum eo convivat, *ibid. numer. 51.* pag. 24.

An Regulares teneantur inviti recipere onera Missarum in suis Ecclesiis, per Presbyteros Seculares dicendarum, & quando, remissivè, *Animadv. ad tit. 13. lib. 3. n. 30. pag. 95.*

REGULARES QUODAM HABITUM.

Inter Regulares diversis Ordinis aliqua habitus distinctio servari debet, *dec. 53. n. 19. p. 185.*

RELATIO.

Simplex relatio ad Scripturas, quæ non exhibentur, non probat, præsertim ad favorem illius, à quo fuerunt exarata, *dec. 9. num. 12.* pag. 33.

RELIQUIÆ SANCTORUM.

Si processionaliter ferendæ essent, gestari debent per Canonicum, facientem hebdomadam, *tit. 3. lib. 3. num. 36.* pag. 19.

A quo deferenda sit Reliquia, quæ ab aliqua Ecclesiâ Regulari desumitur, & ad eundem locum reportatur, & quem locum obtinere debeant Regulares illius Ecclesiæ, *ibid. num. 37.* pag. 19.

Reliquia, etiam die proprio Sancti, non potest exponi adoranda in medio Altaris ante Sacramentum, vel Crucem, *ibidem num. 38.* pag. 19.

De modo servando in delatione Reliquiarum, remissivè, *ibid. num. final.* pag. 19.

Quæ reputetur Reliquia insignis, *Animadv. ad tit. 6. lib. 3. n. 5.* pag. 46.

Claves Reliquiarum in Ecclesiis Regularium custodiri debent apud ipsos Regulares, non

autem apud dominos Laicos Capellarum, in quibus continentur, *Animadv. ad tit. 12. lib. 3. num. 6.* pag. 87.

Laici Incapaces sunt retinendi claves Sacrarum Reliquiarum, quoad liberam facultatem aperiendi, & claudendi Arcam earundem Reliquiarum; focus per modum simplicis custodiz, & assidentiz, *ibid. num. 7. & 9.* pag. 87.

Ubi non adest consuetudo, permitti non debet Laicis retentio dictarum Clavium, & in quibus casibus possit permitti, *ibidem num. 10. & 11.* pag. 87.

Rector Ecclesiæ consentire non potest, ut Laici retineant dictas claves, & quate, *ibid. num. 12.* pag. 87.

Immo nec etiam Episcopus, nisi aliqua iusta causa adesset, *ibid. num. 13. & 14.* pag. 87.

Reliquiæ, quæ custodiuntur per Laicos, possunt ab Ordinario visitari, etiam si existant in Ecclesiis Regularium, *ibid. num. 15.* pag. 87.

REMISSORIA.

Non conceditur, quando materia articulata est irrelevans, *dec. 16. num. 1.* pag. 60.

Remissoria nunquam datur ad probandum contrarium ejus, quod fuit per Sacram Rotam determinatum, *ibid. sub n. 3.* pag. 60.

Vel quod reolet corruptelam, & abulum, *ibidem num. 6.* pag. 60.

In materia prophana licet concedatur remissoria, etiam sine sumo: ea tamen denegatur, quando constat de parenti irrelevantia, *ibidem num. 12.* pag. 61.

Articuli dubietas sufficit ad obtinendam Remissoriam, *ibidem num. 24.* pag. 63.

RESIDENTIA.

Vide in Verb. Beneficia quoad incompatibilitatem, & Canonicis quoad residentiam.

RESIGNATIO.

Canonicus non potest renunciare suo Canonicatu, & Præbendæ, absque licentia legitimi Superioris, *tit. 16. lib. 4. num. 41.* pag. 216.

Quotuplex sit resignatio, *ibidem num. 42. & 43.* pag. 216.

Resignans tenetur exponere, se fuisse ordinatum ad ritulum Beneficii, quod resignare intendit, *ibid. num. 44.* pag. 216.

In cujus manibus renunciatio fieri valeat, *ibid. num. 48. & 49.* pag. 216.

Resignans curare tenetur, ut resignatio ad Patroni notitiam perveniat, *ibid. n. 50. pag. 216.*

S. R O C C H U S.

Festum Sancti Rocchi celebrari non valet nisi in Ecclesiis, eidem Sancto dicatis, *tit. 8. lib. 3. num. 35.* pag. 59.

Vide in Verb. Votum.

R O G A T I O N E S.

Vide in Verb. Missa Conventualis.

R U B R I C A.

Constitutio Piana, obligans Celebrantes Missam ad se conformandum ordinario, ac Rubricis, quomodo sit intelligenda, *tit. 8. lib. 3. num. 8.* pag. 43.

Quotuplices sint Rubricæ, & quando obligent sub culpa mortali, *ibid. n. 9. & 10. pag. 43.*

Si quis contra Rubricas directivas delinquat etiam ex consuetudine, non dicitur id facere ex contemptu, *ibid. num. 25.* pag. 43.

S

SACRISTA, ET SACRISTIA.

IN Ecclesiis, ubi Sacrista non datur in titulum perpetuum, deputatur ad tempus unus ex Canonicis, sub nomine Sacristie Præfeti, *tit. 13. lib. 3. num. 5.* pag. 89.

Ad Capitulum spectat etiam Clericum, Sacristie initiatum, deputare ad custodiam Sacrarum suppellectilium, qui Subfacrista nuncupatur, *ibid. num. 6.* pag. 89.

Subfacrista, deputatus à Laicis, non potest ab illis removeri: fed id spectat ad Episcopum, *ibid. num. 7. & 8.* pag. 89.

In eadem Ecclesia duplex potest esse Sacristia, altera pro Canonicis, altera pro Capellanis, *ibidem num. 9.* pag. 90.

Unus tamen debet esse principalis Sacrista, qui in utraque imperet, *ibid. n. 10. & 11.* pag. 90.

Non tolerantur duæ Sacristie, in quibus duo Sacristæ æqualiter imperent, *ibidem num. 12.* pag. 90.

Capellani, & alii simplices Sacerdotes, nondum Sacris vestibus induti, locum cedere debent pro ingressu ad Altare Canonicis; in quo Subfacrista sequi debet directionem. Præfeti Sacristie, *ibidem num. 14. & 15.* pag. 90.

Potest Canonicus applicare Missam illi, cui Sacrista applicaverit: & quando iste talem applicationem expleri debeat, *tit. 14. lib. 3. num. 54.* pag. 99.

Sacrista non potest applicare Missas, celebrandas per Canonicos, iis, qui daturi sunt stipem, *ibid. num. 56.* pag. 99.

Supple in *Verb. Simonia.*

SACRISTIE PRÆFECTUS.

Relictis tribus Missis in qualibet hebdomada, absque determinatione dierum, potest Sacristie Præfectus dies, & horas designare, pro servitio, & conomodo Ecclesie, *tit. 12. lib. 3. num. 3.* pag. 84.

SCAMNUM.

Vide in *Verb. Sedile.*

SCHOLASTERIA.

In Provisis de Scholasteriis requiritur qualitas Doctoratus, vel Magistratus, *Animadv. ad tit. 9. lib. 4. num. 5.* pag. 170.

Quid olim erat hoc munus Scholasterie: & quid sit hodie in aliquibus Ecclesiis, *ibidem num. 6. & 7.* pag. 170.

Scholasterias obtinentes tenentur per se munus suum obire, non obstantibus consuetudinibus in contrarium, etiam immemorabilibus, *ibidem num. 8.* pag. 170.

Ad obtinendam Scholasteriam, non sufficit Gradus Doctoratus per simplex Privilegium, nisi etiam addit scientia necessaria, ad munus rectè implendum, *ibid. num. 17.* pag. 170.

SCIENCIA.

Præsumitur ex vicinitate Loci, & æquum multiplicitate, *dec. 8. num. 48.* pag. 31.

Paria sunt scire, & scire debere, *dec. 24. num. final.* pag. 88.

SCRIPTURA.

Scriptura, aliàs informis, adminiculata, probat, *dec. 1. num. 35. & 36.* pag. 5.

Scripturæ deletæ, tanquam informi, nulla potest, nec debet adhiberi fides, *dec. 14. num. 11.*

mer. 20.

Scriptura præsumitur subtrahā ab eo, cui nocere poterat, *dec. 17. num. 16.* pag. 66.

Hujusmodi præsumptio quando cesset, *ibidem num. 17.* pag. 66.

SEDI LE.

Præscribi non potest à Laicis jus ponendi Sedile in certo Ecclesie loco, *tit. 12. lib. 3. num. 37.* pag. 86.

Contrarium, *dec. 33. num. 6. & seqq.* pag. 114. Multò magis si concurrat immemorabilis, & cum ea fama privilegii, *ibid. num. 12. 13. 29. 56. 63. & 66.* pag. 114.

Laici misceri non debent inter Clericos, quando Officia Divina celebrantur, & quare, *ibidem num. 15. & 22.* pag. 114.

Quamvis sint præcelsæ Nobilitatis, & in magna Dignitate constituti, *ibid. n. 16.* pag. 114.

SENTENTIA.

In iudicatum transacta firmat Statum, & pro veritate habetur, *dec. 1. num. 3. & 30. pag. 2. & dec. 9. num. 11. & 34. pag. 33. dec. 18. num. 1. pag. 68. dec. 29. num. 19.* pag. 103.

Sententia absque Jurisdictione ferri non valet, *ibid. num. 7.* pag. 2.

Sententia iustificari debet ex Actis, *ibidem num. 10.* pag. 2.

Liquita quoad Sententiam antiquam, quæ etiam sine Actis probat, *ibidem num. 11.* pag. 2. & *dec. 13. num. 6.* pag. 45.

Verba Sententiæ sunt accipienda in stricta, & propria significatione, maxime si adist observantia, *dec. 3. num. 23. & 24.* pag. 10.

Sententia, in iudicatum transacta, impugnari nequit, nisi prius obtenta Commissione restitutionis in integrum, *dec. 5. n. 10.* pag. 16.

Locus autem non est restitutionis in integrum, nisi docto de injustitia Sententiæ, *dec. 9. num. 14. pag. 33. & dec. 13. num. 1. & seqq.* pag. 44.

Injustitia Sententiæ desumi, non potest ex Actis, non integrè transportatis, *dec. 13. num. 3.* pag. 44.

Ad quem spectet Acta transportare, *ibid. num. 4. & seqq.* pag. 44.

Quando excusent, vel non ab integra transportatione Actorum diligentia, adhibita pro illis inveniendis, *ibidem num. 9.* pag. 45.

Negativa transportationis Actorum quomodo probetur, *ibidem num. 11.* pag. 45.

Pluralitas Sententiarum præsumere facit bonum Jus illius, ad cuius favorem emanarunt, *ibidem num. 25.* pag. 47.

Ob defectum transportationis Actorum præsumitur favore alterius Partis omne id, quod est verisimile, & omne possibile pro veritate habetur, *ibidem n. 26.* pag. 47.

Sententia, lata ad alium effectum, & inter diversas personas, non suffragatur, *dec. 16. num. 23.* pag. 61.

Pro canonizanda, vel infirmanda re iudicata, principaliter attendi debet iustitia, vel injustitia antecedentis Iudicati, *dec. 26. num. 2.* pag. 91.

Licet non est incidenter in dubium revocare ea, quæ cum legitimis Contradictionibus definita sunt, *dec. 31. num. 22.* pag. 109.

Præsertim si agatur de Resolutionibus Sacrarum Congregat. *ibid. num. final.* pag. 109.

Sententia, lata super statu Beneficii, Pp non-

nocereturam non citatis, *dec. 54. n. 9. pag. 188.*
Non potest quis Sententiam impugnare,
qua suus Auctor usus fuit, *ibid. n. 40. pag. 192.*

S E P U L T U R A.

Capitulum non habet vis decernendi, quod
defuncti Canonici sepeliri debeant in com-
muni Sepulchro, pro Capitularibus constru-
cto, *tit. 15. lib. 4. num. 25. pag. 208.*
Laudabile tamen est commune Sepulchrum
eligere, *ibidem num. 26. pag. 208.*

S E R V U S.

Infirmus alii debet per aliquot dies à do-
mino, *Animadv. ad tit. 11. lib. 3. n. 30. pag. 83.*
Servus, etsi manumissus, debet semper Pa-
troni suo honorem reverentialem, *Animadv.*
ad tit. 10. lib. 4. num. 29. pag. 177.

S E R V I T U S.

Servitutem alleganti incumbit onus pro-
bandi coactionem, *dec. 46. num. 1. pag. 163.*
Potissimum contra Communitatem, & qua-
re, *ibid. num. 2. pag. 165.*

SIGNATURA JUSTITIÆ.

Quando statuitur in Commissionibus Cau-
sum clausulis suspensivis, & quæ sint, *dec. 42.*
num. 4. & seqq. pag. 145.
Non licet ejus Rescripta reficere, *decis. 50.*
num. 2. pag. 173.

S I M O N I A.

Bona, assignata pro Capellania laicali, seu
Legato Pio Missarum, exempta sunt à labe
Simoniacæ, *tit. 12. lib. 3. n. 14. pag. 85.*
Simoniacum est alicui suffragium ferre,
cum pacto cum Collega inito, quod iste in
alia simili electione ad Præbendam, seu Be-
neficium, dabit votum cui maluerit, *tit. 6.*
lib. 4. num. 52. pag. 145.

An idem procedat in Officio Sacrificæ, vel
Magistri Chori, *ibidem num. 53. pag. 145.*
Et an hujusmodi pactum sit saltem illicitum,
ibid. num. 54. pag. 145.

S P O L I U M.

Fructus, Redditus, ac Distributiones quo-
tidianæ, Canonico spoliato competentes, ve-
niunt in sequelam manutentionis, *decis. 49.*
num. 2. pag. 171.

S P O L I U M ECCLESIASTICUM.

Non cadit super his, de quibus Beneficia-
tus in vita legitime disposuit, *Animadv. ad*
tit. 9. lib. 3. num. 5. pag. 68.
Supple in *Verb. Frustr.*

S T A T U T U M.

Statutum, disponens, quod actus Capitula-
res non valeant, nisi consentientibus omni-
bus, est nullum, *tit. 5. lib. 4. num. 22. pag. 135.*
Vel est intelligendum de consensu maioris
partis, *ibid. num. 23. pag. 135.*

Statuta, requirentia pro lucrandis Distribu-
tionibus Ordinem Presbyteratum, non com-
prehendunt Canoniciatus, post eadem Statuta
erectos, *Animadv. ad tit. 8. lib. 4. n. 36. pag. 165.*
Statuta, quæ reperiuntur in Libris Capitu-
laribus, semper præsumuntur usæ recepta, *tit.*
10. lib. 4. num. 24. pag. 172.

Et neganti incumbit onus probandi, *ibid.*
num. 25. pag. 172.

Ac præsumuntur esse in viridi observantia,
ibidem num. 26. pag. 172.

Statutum aliquando partim servatur, par-
tim non, *ibid. num. 27. pag. 172.*

Et tunc obligat solum ad partem, usu re-

ceptam, *ibidem num. 28.*

Contravenientes Statutis, aliquam poenam
imponentibus, non peccant, si allas materia
de sui natura non sit prohibita, *ibidem nu-*
mer. 32. pag. 172.

Quælibet Universitas, sive Collegium, Jus
habet condendi Statuta circa ea, quæ concer-
nent ejus particulare regimen, *Animadv. ad*
tit. 11. lib. 4. num. 1. pag. 182.

Etiā sine approbatione, vel confirmatio-
ne Superioris, *ibid. num. 2. pag. 182.*

Statutum, factum à Collegio, obligat om-
nes de eodem Collegio ad illius observan-
tiam, dummodo sit licitum, & honestum,
ibid. num. 3. pag. 182.

Etiā si Statutum imponeret poenam, sive
Colleam, solvendam ab illis de Collegio,
ibid. n. 4. pag. 182.

Dummodo tamen Universitas, sive Colle-
gium, esset à Principe, sive Superiore appro-
batum, *ibid. num. 5. pag. 182.*

Poenæ sunt necessariæ contra non servantes
Statuta, *tit. 13. lib. 4. num. 33. pag. 191.*

Statuta plurima facili contemuntur, *ibid.*
num. 41. pag. 194.

Quando locus sit mutationi, seu reforma-
tioni Statutorum, *ibid. num. 42. & 43. pag. 194.*
Statutum quando dicatur novum, vel re-
novatum, *ibidem num. 44. & 45. pag. 194.*

Novum Statutum interpretationem recipit
à prioribus, *ibidem num. 45. pag. 194.*

Novum Statutum non dicitur corrigere ve-
tus, nisi ei expressè adversetur, *ibid. num.*
47. pag. 194.

In Statutis quando locum non habeat argu-
mentum à contrario sensu, *ibidem numer. 48.*
& 49. pag. 194.

Quando facienda sit extensio ad similia, &
quando non, & afferuntur exempla, *ibidem*
num. 50. & seqq. pag. 194.

Statutum declaratur à consuetudine, si ver-
ba sint dubia; aliàs non suffragatur, nisi fue-
rit præscripta, *ibid. num. 54. pag. 194.*

Excipienti de inobedientia Statutorum, onus
incumbit istam exceptionem probandi, *dec. 14.*
num. 15. pag. 51. dec. 40. num. 9. & 10. pag. 140.

Confirmatio Apostolica non tribuit Jus no-
vum Statutis, sed solum illis robur addit,
dec. 16. num. 20. pag. 62.

In mutatione Status, & Statutorum Eccle-
siæ, necessariò requiritur consensus Episcopi,
dec. 40. num. 11. pag. 140.

S T I P E N D I U M.

Stipendia duplicata quando dentur uni, ei-
demque personæ, *tit. 3. lib. 4. num. 29. pag. 122.*

S U B R O G A T U M.

De natura subrogatorum est, ut subrogatum
induat qualitates illius, in cuius locum subro-
gatur, *dec. 29. num. 12. pag. 102.*

S U B U R B I A.

Vide in *Verb. Oppidum.*

S U C C E S S I O.

In regulanda successione, considerari de-
bet persona, cui succedendum est, non autem
à quo fonte Bona proveniant, vel quo titu-
lo fuerint acquisita, *Animadv. ad tit. 9. lib. 3.*
num. 23. pag. 69.

S U C C E S S O R.

Negligentia prædecessorum quando præju-
diciet Successoribus, *dec. 17. num. 5. pag. 65.*

SUM.

S U M P T U M.

Sumptum de Sumpto non probat, *decif. 1. num. 31.* pag. 4.

S U P P L E X.

Traditio habitationis, & suppellectilium, pro usu deputati ad aliquod ministerium, præfert dominium extare apud tradentem, *dec. 29. num. 15.* pag. 102.

Supple in *Verb. Episcopus quoad Sacra ejus Suppellectiles in morte reperit, & Vester Sacra.*

SUPERPELLICEUM.

Est habitus communis omnibus Clericis in functionibus Ecclesiasticis, *dec. 53. n. 4. pag. 183.*

S U P P R E S S I O.

Suppresso Statu Ecclesiæ, non remanent amplius illius qualitates, *dec. 59. num. 7.* pag. 214.

S U S P E N S I O.

Vide in *Verb. Interdictum.*

S U S P I C I O.

Paritas affectionis suspicionem tollit, *Animadv. ad tit. 12. lib. 4. n. 46.* pag. 198.

S T N D I C A T U S.

Vide in *Verb. Redditio Rationum.*

S T N O D U S.

Tenetur Episcopus, post Visitationem Dicecesis, singulis annis faciendam, etiam Synodum celebrare, *Animadv. ad tit. 3. lib. 4. num. 1.* pag. 124.

Ad inducendam, & cogendam Synodum, non requiritur assensus, nec consilium Capituli, *ibid. num. 2. 3. & 5.* pag. 124.

Episcopus, negligens convocare Synodum, poenam suspensionis incurrit, *ibid. n. 4. pag. 125.*

Solus Episcopus Jus habet Statuta Synodalia condendi, *ibid. num. 6.* pag. 125.

Neque hujus Jurisdictionis particeps fieri valet Capitulum, *ibid. num. 7.* pag. 125.

Prædicta tamen Statuta Synodalia facienda sunt cum consilio Capituli; alioquin non valent, *ibidem num. 8. & 9.* pag. 125.

Præscriptio de non requiringe consilio Capituli, tanquam irrationabilis, non est servanda, *ibid. n. 10.* pag. 125.

Non tenetur tamen Episcopus consilium Capituli sequi, nisi in quibusdam casibus, in Jure expressis, & qui sunt, remissive, *ibidem num. 11. 12. & 20.* pag. 125.

Episcopus, nullo requisito Capituli consensu, dispensat ab observantia Synodali Constitutionum, *ibid. num. 13.* pag. 125.

Potest Episcopus Statuta Synodalia condere, independentè à consensu, seu approbatione Cleri, *ibid. num. 14.* pag. 125.

Et valida sunt, etiam si tota Synodus dissentiat, *ibid. num. 15.* pag. 125.

Nec eorum publicatio per quamcunque appellationem impeditur valet, *ibid. n. 16. pag. 126.*

Ad Episcopum solummodo spectat Synodali Constitutionum suscipit, *ibidem num. 17.* pag. 126.

Et hoc, non obstante quòd conditæ sint in gravibus Causis, *ibid. num. 18.* pag. 126.

Qualis ordo sedendi servandus sit in Synodo, remissive, *ibid. n. 24.* pag. 126.

Capitulum, Sede Vacante, potest, & debet singulis annis Synodum congregare, *ibid. num. 25.* pag. 126.

Hæc autem Synodi congregatio fieri debet per Vicarium Capitularem, *ibid. n. fin. pag. 126.*

In condendis Statutis Synodalibus, tene-

Tom. II.

tur Episcopus consilium Capituli exquirere, sed non sequi, *Animadv. ad tit. 12. lib. 4. num. 18.* pag. 189.

Synodalis Constitutio, à Jure Communi exorbitans, non est attendenda, nisi confirmatio Sanctæ Sedis accesserit, *dec. 10. numer. final.* pag. 38.

T

TACENS, ET TACITURNITAS.

IN multis tacens non videtur consentire, *tit. 5. lib. 4. n. 49.* pag. 137.

Quando taciturnitas habeatur pro legitimo consensu, *ibid. n. 50.* pag. 137.

T A X A T I O.

Excludit omne aliud, quod in ea non continetur, *tit. 13. lib. 3. n. 43.* pag. 91.

T E S T A T O R.

Dispositio Testatoris pervertere non potest generalem Legis ordinationem, neque illius irrationabili judicio standum est, *Animadv. ad tit. 12. lib. 3. num. 24.* pag. 88.

Testatoris voluntas, quantum fieri potest, semper est servanda, *tit. 7. lib. 4. n. 36. pag. 152.*

T E S T I S.

Testes, ad Scripturas se referentes, plus non probant, quàm ipsæmet Scripturæ, *dec. 14. num. 21.* pag. 52.

Testium depositiones, in Judicio productæ, censetur approbate, & contra producentem plenam probationem faciunt, *decif. 15. numer. 17.* pag. 57.

Pro evitanda testium contrarietate omnis capi debet interpretatio, *decif. 19. numer. final.* pag. 73.

Novi testes sumentum recipiunt ab aliorum examine, in simili Causa facto, *decif. 20. numer. 3.* pag. 74.

Terminus ad examinandum testes in Partibus quando incipiat currere, *ibid. n. 5. pag. 75.*

Valet examen testium etiam extra terminum, dummodo illi intra terminum juraverint, *ibidem num. 6.* pag. 74.

Defectus examinis testium extra terminum, datis tamen à Parte interrogatoriis, per Rotam sanatur, licet protestatum fuerit de non consentiendo in Jurisdictionem, *ibidem numer. 7.* pag. 74.

Duo testes in omni materia plenè probant, *dec. 24. num. 20.* pag. 88.

Testes contra inducentem plenè probant, *dec. 33. num. 42. & 76.* pag. 117.

Testes Universitatis, deponentes in re, quæ singulorum interesse, aut honorem concernit, non probant, *ibid. num. 43. & 73.* pag. 117.

Item testes consanguinei, *ibid. n. 44. pag. 117.*

Item deponentes de tempore infantilis ætatis, *ibid. n. 45.* pag. 117.

Testes numero majores sunt præferendi, *ibidem num. 46. & 74.* pag. 117.

Deserendum magis est testibus, de re, super qua deponunt, benè informatis, *ibidem num. 47.* pag. 118.

Testes affirmantes prævalere semper debent negantibus, *ibidem num. 48. & 75. pag. 118. dec. 35. num. 33.* pag. 129.

Item testes, deponentes pro libertate Ecclesiæ, *ibid. num. 53.* pag. 118.

Testibus, numero, & qualitate pollutibus, plena est adhibenda fides, *ibid. n. 31. pag. 129.*
 Testis, depones de facto proprio, plenam fidem facit, *dec. 43. num. 5. pag. 155.*
 Testis de auditu à Parte plus fidei non meretur, quam ipsamet Pars, *ibid. n. 20. pag. 156.*
 Multo magis si appareat convictus demendatio, *ibid. num. 21. pag. 156.*
 In testium concursu præferendi sunt, qui de facto proprio deponunt, & habent Juris assistentiam, *ibidem num. 22. pag. 156.*
 Testibus numero pluribus, & in proprium præjudicium deponentibus, est maximè deferendum, *dec. 46. num. 14. pag. 165.*

T E X T U S.

Quomodo intelligendus sit text. in cap. Cum Creatura. de celebr. Miss. Animadv. ad tit. 4. lib. 3. num. 3. pag. 33.
 Explicatur cap. significatum de Præbenda. Animadv. ad tit. 11. lib. 3. num. 9. pag. 81.
 Declaratur text. in cap. de Jurejur. in 6. tit. 11. lib. 4. n. 19. pag. 179.
 Item text. in l. Pupillus §. Incola ff. de verb. signif. dec. 60. n. 10. pag. 219.

THEOLOGICAL PRÆBENDA.

Tribuenda est Theologiæ Magistro, & andari possit Decretorum Magistro, *tit. 8. lib. 4. num. 9. pag. 160.*

In Regnis Castellæ, Navarræ, & Granatæ, datur per Concursum, *ibidem num. 29. pag. 160.*
 Quæ partes debeant esse Canonici Theologi, *Animadv. ad tit. 9. lib. 4. num. 9. pag. 170.*

Munus suum tenetur per se, & non per substitutum implere, cessante legitimo impedimento, *ibid. num. 10. pag. 170.*

Quamvis debeat esse Doctor in S. Theologia, videtur tamen idoneus ad Præbendam. Theologalem obtinendam etiam Doctor Sac. Canonum, *ibid. num. 11. pag. 170.*

Maximè quando in Ecclesia consuetum est legere Casus Conscientiæ, *ibid. n. 12. pag. 170.*
 Ad id tamen non tenetur, sed sufficit, quòd doceat Theologiam Scholasticam, *ibid. num. 13. pag. 170.*

Lectio Sacræ Scripturæ consuevit fieri latino sermone, & quare, *ibid. n. 14. pag. 170.*
 Pro obtinenda Theologali Præbenda, non sufficit Gradus Doctoratus per simplex privilegium, nisi etiam adsit scientia necessaria ad munus benè implendum, *ibid. n. 17. pag. 170.*

T H U R I F I C A T I O.

Vide in Verb. Incentatio.

T R A N S A C T I O.

Transactio, inita à Capitulo super Jure conferendi Beneficia cum Episcopo, non valet, nisi concurrat consensus totius Capituli, *Animadv. ad tit. 2. lib. 4. n. 26. & 27. pag. 119.*

Transactio non sublimetur absque lite, *tit. 15. lib. 4. n. 49. pag. 209. Declara n. 58. pag. 210.*

Transactionis natura est, ut aliquid ab utraque parte remittatur, *ibid. num. 50. pag. 209.*

Transactio super rebus Ecclesiasticis, quando ad sui validitatem requirit Beneplacitum Apostolicum, vel sufficit consensus Episcopi, etiam si superveniat exposit, *ibid. num. 51. 61. & 62. pag. 209.*

Ad metiendam læsionem, respectus haberi debet ad tempus transactionis, *ibidem num. 59. pag. 210.*

Transactio rescindi non potest ex parva læ-

sione, sed debet esse ultra dimidiam, *ibid. num. 60. pag. 210.*

Jura favent transactionibus, ut subineantur ad extinguendas lites, *ibid. n. 67. pag. 210.*

Transactio veteres titulos non perimit, sed confirmat, & quando, *dec. 2. num. 5. & 6. pag. 6.*

Transactio, ad quam faciendam major pars Collegialium non intervenit, asficere non valet Corpus ipsum Collegialium, *decis. 9. num. 35. & 36. pag. 36.*

Præsertim quando res est de actu merè voluntario, & privatum interesse Collegialium tangente, *ibidem num. 37. pag. 36.*

Transactio non datur sine consensu, *ibid. num. 38. pag. 37.*

Hujusmodi transactio, licet à Papa confirmata, nullius est roboris, cum deficiente causa motiva confirmationis, deficiat voluntas confirmandi, *ibid. num. 39. pag. 37.*

Neque suffragatur approbatio, deinceps lecuta, non ab omnibus universaliter, sed ab aliquibus; præsertim si approbatio censetur emanata sub prætextu validitatis, etiam si sit jurata, *ibid. num. final. pag. 37.*

Transactio non præjudicat non intervenientibus, neque habentibus causam ab illis, *dec. 54. num. 41. pag. 192.*

Transactio super Jurepatronatus Gentilitio, seu Familiari, facta ab Antecessoribus, non præjudicat Successoribus, ex propria persona venientibus, *ibid. num. 42. & 43. pag. 192.*

T R A N S L A T I O.

Facta semper censetur absque ullius præjudicio, *dec. 29. num. 13. pag. 102.*

Et cum omnibus suis qualitatibus, *ibidem num. 14. pag. 102.*

Quæ sit ejus natura, *dec. 37. num. 10. pag. 132.*

Supple in Verb. Cathedralis Ecclesia.

TRIENNALIS POSSESSIO.

Vide in Verb. Beneficia Ecclesiastica in genere.

T U R N U S.

Vide in Verb. Beneficia quoad Turnum.

T U T O R.

Pecunias pupillares tenetur Tutor investire, *Animadv. ad tit. 5. lib. 4. num. 17. pag. 141.*

V

V A S S A L L U S.

Vide in Verb. Feudum.

VERBA IN GENERE.

Verba, alioquin ampla, intelligenda sunt juxta limitationes, & protestationes præcedentes, *dec. 30. num. 10. pag. 106.*

Verba, prolata per modum augendi, aliquid operari debent ultra præcedentia, *dec. 31. num. 8. pag. 107.*

VERBA IN SPECIE.

Non potest aliquando significat carentiam, omnis facultatis: aliquando accipitur pro non decet, *tit. 11. lib. 4. num. 6. pag. 178.*

Verba adverbialia -- Per hoc tamen -- adversantur in eodem genere, & retentis iisdem terminis, *dec. 2. num. 2. pag. 6.*

Declarantur in casu particulari verba perpetuò manere, & perpetuò orare, *dec. 13. n. 13. pag. 45. Vct.*

Verba *ceteris in rebus*, quibus utitur *Conc. Trid. sess. 25. cap. 6. de reform.*, quomodo sint accipienda, *dec. 16. num. 20.* pag. 63.

Verba *postquam ad etatem legitimam perveneris*, excludunt tempus ante legitimam etatem, & includunt posterius, *dec. 21. n. 6. pag. 77.*

Verba *absque ullo prajudicio*, veluti universalis negativa, excludunt quodcumque prajudicium, *dec. 31. num. 6.* pag. 107.

Verbum *preferri* quid importet, *dec. 42. num. 65.* pag. 153.

Verbum *successus* operatur, ut primus gradus excludat secundum, *dec. 56. n. 18. pag. 203.*

VESPERÆ.

Cantatur semper de Officio currenti, *tit. 5. lib. 3. n. 14. & 15.* pag. 30.

In Vesperis Hebdomadarius, incensaturus Altare, illud obsecrat in medio, vadit ad Cornu Epistolæ, ibique ponit Incensum In Thuribulo, & rediens ad medium incensat Altare, ut In Missa, *tit. 10. lib. 3. n. 8.* pag. 71.

VESTES SACRÆ.

Indumenta Sacerdotalia quando dicantur Sacra, *tit. 12. lib. 3. n. 38.* pag. 86.

Quando effecta sunt talia, desinunt esse ejus, qui illa donavit, *ibid. n. 39.* pag. 86.

In simplici Parochiali Ecclesia cura custodiendi Sacram Suppellectilem residet penes Rectorem ipsius Ecclesiæ, *tit. 13. lib. 3. numer. 1.* pag. 89.

Ecclesia Parochialis in Collegiatam erecta, cura Sacramum Suppellectilem residere debet apud Capitulum, *ibid. n. 2.* pag. 83.

Custodia Sacrorum Indumentorum inter Capitulares est individua, exercitium verò est dividuum, *ibid. num. 4.* pag. 89.

Supple in Verbo. Missa quoad Vestes Sacerdotes, Operarius, & Opera, Sacrifica, & Sacrifica.

VESTIS TALARIS.

Quomodo accipitur, *tit. 1. lib. 3. n. 43.* pag. 4. Supple in Verbo. Missa quoad Vestes Sacerdotes.

VICARIUS APOSTOLICUS.

Vicario Apostolico debetur super omnes Præcedentia, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. numer. 9.* pag. 61.

VICARIUS CAPITULARIS.

Quæ Sedes competat Vicario Capitalari inter Canonicos, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. num. 8.* pag. 61.

Vicarius Capitalaris non potest se eximere ab acceptandis Officiis, & muneribus Capitalaribus, *Animadv. ad tit. 1. lib. 4. numer. 45.* pag. 110.

Coram Vicario Capitalari faciendum est examen, pro Collatione Parochialium, Sede Episcopali vacante, *Animadv. ad tit. 3. lib. 4. sub n. final.* pag. 126.

Ad hoc ut Vicarii Capitalaris electio sit valida, opus est, ut certò sciat mors Episcopi, seu ejus translatio ad aliam Ecclesiam, *Animadv. ad tit. 7. lib. 4. num. 9.* pag. 154.

Quid, si Episcopus in remotis ageret, & interim decederet Vicarius Generalis, nec commodè certiorari posset Episcopus, *ibidem num. 10. & 11.* pag. 154.

Negligente Capitulo infra terminum præfixum Vicarium Capitularem eligere, ad quem devolvatur electio, *ibid. num. 12.* pag. 155.

Possent tamen Capitulum se integra moram purgare, *ibid. num. 13.* pag. 155.

An in casu nullitatis actus, Jus eligendi Vicarium ad Superiorem devolvatur, *ibidem numer. 14. & 50.* pag. 155.

Quem eligere teneatur Metropolitanus, seu alius, ad quem devolveretur talis electio, *ibid. num. 15.* pag. 155.

Vicarius, ita electus, potest à Deputante ad libitum removeri, *ibidem num. 16.* pag. 155.

Quod licitum est etiam Capitulo post electionem Vicarii, indefinitè factam, *ibid. numer. 17.* pag. 155.

Si verò fuerit electus ad tempus, eo elapso expirat Jurisdicção, *ibidem num. 18.* pag. 155.

Solet tamen S. Episc. Congr. auctoritatem suam interponere, nè Vicarius electus removeatur sine causa cognoscenda, *ibid. numer. 19.* pag. 155.

Et pluries decrevit, Vicarium Capitularem eligi non posse ad certum tempus, nec cum facultate revocandi ad nutum, *ibid. numer. 20.* pag. 155.

Praedicta non procedunt, stante immemorabili consuetudine hujusmodi Vicarium ad tempus constituendi, *ibid. num. 21.* pag. 155.

In electione Vicarii Capitalaris non est de necessitate servanda forma, *cap. quia propter, de elect.*, quamvis valde conveniens esset illam servare, *ibidem num. 22. 23. & 28.* pag. 155.

Sufficit, quòd eligatur à majori parte intervenientium, respectu tamen totius Capituli, & non aliorum, qui alios elegerunt, *ibidem num. 24.* pag. 155.

Etià computato Voto Canonici, in quem cadit electio, *ibidem num. 25.* pag. 155.

Vota inutilia, sive nulla, non sunt in consideratione habenda, *ibid. numer. 27.* pag. 155.

Ad validitatem electionis Vicarii Capitalaris requiritur consensus Canonicoz, Collegialiter coadunatorum, *ibidem n. 29.* pag. 155.

Item necesse est omnes Capitulares, aliquoquin idoneos, si voluerint, ad Scrutinium poni, *ibid. num. 30.* pag. 155.

Si Capitalaris rejectus, qui aliàs sit idoneus, etiam extrajudicialiter reclamaverit, vel appellaverit, electio est nulla, *ibidem numer. 32.* pag. 156.

Quòd si post reclamationem, vel appellationem, votum suum dederit in electione facta, licet cum protestatione non renuncianti Juri suo, illam non invalidat, *ibid. numer. 33.* pag. 156.

Si de gremio Capituli adestet aliquis idoneus, cæteris paribus, est præferendus, *ibid. num. 34. & 40.* pag. 156.

Quomodo intelligenda sint verba illa -- *cæteris paribus*, *ibidem sub eodem n. 24.* pag. 156.

Non possunt eligi plures Vicarii, nisi concurrat consuetudo, præsertim immemorabilis, *ibidem num. 35.* pag. 156.

In Vicarium Capitularem eligendus, debet esse Doctor; & quatenus in Capitulo existant, qui hanc qualitatē habeant, debet unus ex eis, si velit, in Vicarium deputari, *ibidem num. 36.* pag. 156.

Invalida est electio Doctoris in Theologia, si de gremio Capituli adsit aliquis Doctor, sive Licentiatu, saltem In Jure Canonico, *ibid. num. 37.* pag. 156.

Quant.

Quando possit per Capitulum eligi in Vicarium etiam extraneus, *ibidem* numer. 38. & 39. pag. 156.

Dispositio Conciliaris, loquens de Doctoribus, & Licentiatibus, intelligi debet de Doctoribus, in publica Universitate laureatis, *ibidem* num. 41. pag. 156.

Necesse tamen est, quod isti Doctores sint idonei, *ibidem* num. 42. pag. 156.

Quid si in Capitulo adsint quidam Doctores, sed prorsus Imperiti, *ibidem* numer. 43. & seqq. pag. 156.

Præter qualitatem Doctoris, quæ concurrere debeant in eligendo in Vicarium, *ibidem* num. 45. pag. 157.

Populo invisus, non solum non est eligendus, sed electus, est deponendus, *ibidem* numer. 47. pag. 157.

An, & quando Parochus possit in Vicarium deputari, *ibidem* n. 48. pag. 157.

Vicarius Capitalaris facultatem non habet Tribunal erigendi in loco Diocesis sibi bene visio, sed illud retinere debet in Episcopio, *ibidem* n. 49. pag. 157.

Si aliqui ex Capitalaribus eligant indignum, aliqui verò dignum, substatutur eorum electio, licet sint in parvo numero, *ibidem* numer. 51. pag. 157.

Eligentes indignum peccant graviter, & contra quas virtutes, *ibidem* n. 52. pag. 157.

An Elector teneatur eligere dignissimum, & impedire, ne indignus eligatur, *ibidem* numer. 53. pag. 157.

Si Vicarius electus indignum se reddat, potest removeri, & quæ sint legitime causæ illum removendi, *ibidem* num. 54. & 55. pag. 157.

Si Vicarius Capitalaris in aliqua Causa allegetur suspectus, adeundum est Capitulum, ut causa suspicionis cognita, alium deputet, *ibidem* num. 56. pag. 157.

Et causam suspicionis debet Capitulum per se cognoscere, *ibidem* num. 57. pag. 157.

An, & quando Vicarius possit à Capitulo eligi cum limitatione facultatum, *ibidem* n. 58. & seqq. pag. 157.

Quæ emolumenta consequi debeat Vicarius Capitalaris, & quæ non, *ibidem* numer. 71. pag. 158.

Supple in Verb. Capitulum Sede Episcopali Vacante.

VICARIUS FORANEUS.

An, & quando competat Vicario Foraneo Præcedentia supra Canonicos, aut alios simplices Presbyteros antiquiores, seu digniores, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. num. 22. & 23. pag. 62.*

Vicarius Foraneus, simul Canonicus Ecclesiæ Collegiæ, si interveniat Capitulo, sedere debet in loco, sibi debito ut Canonico, *tit. 4. lib. 4. num. 20. pag. 128.*

Non potest, invitis Canonice, Interesse Capitulo, dum agitur de re, spectante ad Episcopum, *ibidem* num. 21. & 22. pag. 128.

VICARIUS GENERALIS.

An, & quando debeat Vicario Generali locus dignior inter Canonicos, *Animadv. ad tit. 8. lib. 3. num. 1. & seqq. & numer. 10. & 11. pag. 61.*

Vicarius Generalis habitum Prælatitium gestare non potest, nisi sit etiam Prothonotarius Apostolicus, *ibidem* num. 12. pag. 61.

An, & quando Vicario Generali competat ante omnes Dignitates præcedentia in reclinendis Candelis, Cineribus, & similibus, *ibidem* num. 13. & 14. pag. 61.

Vicarius Generalis thurificandus non est triplici ductu, sed duplici tantum, nisi sit etiam Prælati, *ibidem* num. 15. pag. 62.

Neque ei tradendus est Liber Evangelii ad osculandum, etiam si esset Vicarius Apostolicus, *ibidem* num. 16. pag. 62.

Admittendus pariter non est simul cum Canonice ad faciendum Circulum coram Episcopo, *ibidem* num. 17. pag. 62.

Sedes Vicarii Generalis non debet esse parata cum Tapetis, & Pulvinari, etiam absente Episcopo, sed simplex, *ibidem* n. 18. pag. 62.

Nec illam potest ad sui libitum variare, *ibidem* num. 19. pag. 62.

Si Vicarius Generalis sit etiam Canonicus, non gaudet præcedentia super alios Canonicos, nisi interveniat indutus habitu Vicariali, *ibidem* num. 20. pag. 62.

Hoc tamen habitu indutus non lucratur Distributiones, neque alia emolumenta Canonice debita, *ibidem* num. 21. pag. 62.

Vicarius Generalis, eo Ipso quod est electus, eandem Jurisdictionem cum Episcopo, & quidem Ordinarium, habere dicitur ab Jure, *ibidem* num. 26. pag. 62.

An, & quando Vicarius Generalis facultatem habeat convocandi, & interveniendi in Capitulo, *Animadv. ad tit. 1. lib. 4. n. 37. & seqq. pag. 109.*

Vicarius Generalis in Synodo præcedit Canonicis, & Dignitatibus Cathedralis, Sacris Vestibus non indutus, *Animadv. ad tit. 3. lib. 4. num. 21. pag. 126. dec. 17. num. 2. & 9. pag. 64.*

Eoque magis Deputatis Capituli, *ibidem* num. 22. pag. 126.

Non tam absente, quam præsentem Episcopo, *ibidem* num. 23. pag. 126.

Vicarius Generalis, qui sit simul Canonicus, sedet in Capitulo in loco, sibi debito uti Canonico, *tit. 4. lib. 4. num. 19. pag. 128.*

Non potest, invitis Canonice, Interesse Capitulo, dum agitur de re, spectante ad Episcopum, *ibidem* num. 21. & 22. pag. 128. & dec. 11. num. 8. pag. 41.

Facit unum, & idem Tribunal cum Episcopo, *dec. 1. num. 32. pag. 4.*

Conclusio, quod Vicarius Generalis in Synodo præcedat Canonicis, & Dignitatibus Cathedralis, limitatur stante legitima consuetudine in contrarium, *d. dec. 17. n. 2. pag. 63.*

Urbis Vicariatus in Collegium Cardinalium à Paulo V. anno 1588. redactus fuit *decis. 38. num. 5. pag. 136.*

VICARIUS, ET VICARIA ECCLESIE PAROCHIALIS.

Deputatus à Parocho propter infirmitatem, seu absentiam, non gaudet omnibus prerogativis sui Principalis, nec ei debetur Quarta funeralis, *tit. 3. lib. 3. num. 21. & 32. pag. 18.*

Vicarius autem, ab Episcopo in Oeconomum deputatus in vim dispositionis Conciliaris, subintrat in locum ejus, cui subrogatur, cum iisdem honoribus, & oneribus, *ibidem* num. 23. & 35. pag. 18.

Vicarii, ad nutum amovibiles, dicuntur quodammodo famuli illius Parochi, cui Patro.

rochialis Ecclesia est unita, *Animadv. ad d. tit. 3. lib. 3. n. 1.*

Nec possunt propriè vocari Curati, sed Capellani Curati, *ibidem num. 2.*

Hujusmodi Vicariis non competunt e, quæ de Parochiis, vel etiam Vicariis perpetuis dicuntur, *ibidem num. 3.*

Undè illis non debetur Congrua juxta Constit. Planam, sed salarium ad mensuram servitii mercenarii, *ibid. num. 4.*

Capitulum, habens facultatem deputandi Vicarium in propria Ecclesia, ubi animarum Curam habitalem habet, vel in alia, Capitulo unita, potest etiam illud ad libitum removere, *ibidem n. 5.*

Eodem modo quo possunt Episcopi, ad eorum beneplacitum Vicarios, ab ipsis electos, dimittere, *ibid. n. 6.*

Quod procedit, etiam si deputatio facta fuerit cum juramento, & assertur ratio, *ibidem n. 7. & 8.*

Ista remotio Vicariorum, ad nutum amovibilem, potest fieri etiam sine causa, *ibid. n. 10.*

Si verò fieret ex odio, vel malignitate, posset Officio Judicis impediri, *ibidem num. 11.*

Sufficit tamen quælibet causa, etiam levissima, *ibidem n. 12.*

Ita ut talis Vicarius prætereundum non possit manutentionem contra volentem illum renovare, *ibid. n. 13.*

Etiam si habens talem facultatem ea nunquam usus fuerit, *ibidem n. 14.*

Si Cura animarum, Capitulo unita, confueverit per Vicarium amovibilem exerceri, non potest Episcopus, sine justa, & urgenti causa, illum efficere perpetuum, *ibidem n. 16. & 52.*

Nec quicquam operatur institutio, ab Episcopo reportata, sed accipienda est pro simplici approbatione, *ibid. n. 17. & seqq. pag. 22.*

Quomodo fieri debeat deputatio Vicariorum amovibilium, ad tollendum omne dubium circa eorum remotionem, *ibid. n. 20. pag. 22.*

Laicus an possit in Fundatione reservare sibi jus nominandi Ministros pro exercitio Curæ, illosque ad nutum renovendi, *ibidem num. 21. & seqq. pag. 22.*

An, & quando idem Laicus, & etiam mulier capax sit juris deputandi, & removendi similes Ministros ab exercitio Curæ, *ibidem num. 25. & seqq. pag. 22.*

Ad Vicarium perpetuum spectat Ecclesiam providere de sacris Suppellectilibus, aliisque rebus, ad Sacramentorum administrationem, necessariis; resectio autem, seu instauratio Fabricæ Ecclesiæ, si sit Capitulo unita, ad illud pertinet, *ibid. num. 67. pag. 25.*

Itæ Vicariæ perpetuæ non cadunt sub reservationibus, seu affectionibus Apostolicis, sed tamen si vacent, expediendæ sunt Literæ Collationis à Dataria, *ibid. num. 68. pag. 26.*

Ecclesia Curata, accessorie unita alicui Dignitati, confertur ad illius nominationem Vicario perpetuo, *tit. 8. lib. 4. num. 9. pag. 159.*

Qui Vicarius est verus Curatus, *ibid. num. 10. pag. 159.*

Vicariis perpetuis in qua quantitate debeatur Congrua, *dec. 57. num. 31. pag. 208.*

Episcopus tenetur singulis annis Dioecesim, visitare, & successivè Synodum celebrare, *Animadv. ad tit. 3. lib. 4. num. 1. pag. 124.*

Et habet amplissimam facultatem omnes Ecclesias suæ Dioecesis, & præsertim Cathedrali, visitandi, *Animadv. ad tit. 4. lib. 1. num. 1. & seqq. pag. 130.*

Quinimmo potestas visitandi Cathedrali transit in necessitatem, & est de præcepto, *ibid. num. 4. pag. 131.*

Visitatio ab ipsa Cathedrali initium sumi debet, *ibid. num. 5. pag. 131.*

Jus, Episcopo competens visitandi Ecclesias suæ Dioecesis, est impræscriptibile, *ibid. num. 6. 7. 8. & 10. pag. 131.*

Capitula, quæ fruuntur privilegio Adjunctionum, prætereundum non possunt, quod Episcopi, in Visitatione Cathedralis, sive Capituli, illos adhibeant, *ibid. n. 11. & seqq. pag. 131.*

Neque Canonicis ad id suffragatur consuetudo immemorabilis in contrarium, *ibidem num. 14. pag. 131.*

Limita, quando inter Episcopum, & Capitulum inita esset aliqua concordia, à S. Sede approbata, *ibid. sub eodem num. 14. pag. 131.*

Eadem facultas, quam habet Episcopus, visitandi Ecclesiam Cathedrali, competit etiam quoad Capellas adnexas, *ibid. n. 15. pag. 132.*

Item quoad administrationem reddituum, non tam Canonicorum, quam Beneficiatorum, & Fabricæ Ecclesiæ, *ibid. n. 16. & sub n. 23. p. 132.*

Pro revidendis dictis Administrationibus, non tenetur Episcopus accedere ad Aulam Capitularem: sed potest sibi deferri facere Libros ad suum Episcopale Palatium, *ibid. num. 17. pag. 132. dec. 13. per tot. pag. 61.*

Et si Canonici renuant, potest contra illos procedere etiam per Censuras, *ibid. n. 18. p. 132.*

Nec Episcopus tenetur revisioni Computorum per se attendere; sed valet id per personas sibi visas implere, *ibidem num. 19. 20. & 26. pag. 132.*

Non potest tamen Episcopus Librorum exhibitionem petere indefinitè; sed tantum eorum, quos revidendos suscipit; nec alios transportare facere, nisi inceptam Administrationis revisionem absolverit, *ibidem num. 21. pag. 132. dec. 18. n. final. pag. 71.*

Si Capitulum esset negligens in retinendis Libris Administrationum, potest Episcopus illud cogere opportunis remediis: ac etiam Officiales, & Ministros remove, *ibid. num. 22. & 23. pag. 132.*

Quos Libros retinere debeat, *ibidem sub eodem num. 23. pag. 132.*

Capitulum tenetur exhibere dictos Libros, toties quoties Episcopo videbitur, ex rationabili causa, *ibid. sub eodem n. 23. pag. 132.*

Episcopus, in casu negligentie Capituli, potest eidem injungere exactionem reddituum, ac reparationem, & respectivè culturam Bonorum urbanorum, & rusticorum, *ibidem sub eodem num. 23. pag. 132.*

Et potest inhibere Capitulo, ne eligat in Ministros, qui de antea administratione rationem non reddiderunt, *ibidem sub eodem num. 23. pag. 132.*

Valet etiam injungere, ut Scripturæ, respectantes Præbendas, Bona Capitularium, & com-

commune interesse ejusdem Ecclesiæ, serventur in Archivio Capituli sub pluribus clavis, & non penes particulares possessores, *ibidem sub eodem num. 23.* pag. 132.

Episcopus cogere potest Capitulares ad se subiacendum Visitationi personali etiam cum Censuris, *ibid. num. 24.* pag. 133.

Visitans Cathedralē, & etiam Civilitatem, petere non potest procuracionem, *ibidem numer. 25.* pag. 133.

Ubi Capitulum Jus habet visitandi Ecclesiam Cathedralē, potest Episcopus illi tempus præfigere, intra quod suam Visitationem complere debeat, *ibid. num. 27.* pag. 133.

Idem dicendum est quoad omnes alios Inferiores, hoc ipsum Jus habentes, *ibidem num. 28.* pag. 133.

Potest Episcopus, non obstante exemptione, visitare Ecclesiam Cathedralē, *Animadv. ad tit. 14. lib. 4. num. 23.* pag. 205.

Dummodo tamen Capitulum non habeat pro se immemorabilem, quia tunc Visitationem explere potest cumulativè, & sub quibus conditionibus, *ibid. num. 24. & seqq.* pag. 205.

Conclusio, quòd Visitatio non possit ad Episcopum expleri in propria Camera, seu Aula; sed in loco, quem visitandum suscipit, quomodo sit intelligenda, *dec. 18. n. 3. & seqq. p. 69.*

De quibus criminibus valeat Episcopus In actu Visitationis cognoscere, & pœnas ordinarias pro his imponere, *ibid. n. 17. & 18. p. 70.*

Quæ sint incommoda, quæ valeant Episcopos dispensare à Visitatione materiali Locorum, remissivè, *ibid. num. 23.* pag. 71.

In revolvendis Administrationibus Piorum Operum, non tenetur Episcopus uti Ministris; & quatenus utatur, non obstringitur sequi eorum fidem, *ibidem num. 24.* pag. 71.

Recipere Episcopum, occasione Visitationis ad Ecclesiam accedentem, eique porrigere aspersorium, ad quem pertineat, *dec. 35. num. 29.* pag. 128.

Episcopo Viciniori competit Jus visitandi loca Nullius Diocesis, & quidem plenariè, *dec. 51. num. 6. & 7.* pag. 176.

Predictam Visitationem potest Episcopus Vicinior explere quolibet anno, *ibid. n. 8. p. 176.*

An Episcopus Vicinior visitare possit loca, in quibus Prælati inferior exercet Jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato, *ibid. num. 9. & seqq.* pag. 176.

Sacr. Congr. Episcoporum solet aliquando locis nullius Diocesis deputare speciales Visitatores, & quare, *ibidem num. 12.* pag. 177.

Universitas laicalis non potest obligari ad solvendam procuracionem Episcopo visitanti, sine Principis assensu, cum de Jure, & generali consuetudine ad id non teneatur, *ibid. num. 15. & 16.* pag. 177.

Solutio procuracionis ab Universitate laicali præsumitur facta ex mera liberalitate, *ibid. num. 17.* pag. 177.

Est in facultate eorum, qui visitantur, vel subministrare Visitatori moderata viçualia, vel solvere in pecunia juxta solitum, *ibid. num. 18.* pag. 178.

Supple in Verb. Capitulum Sede Episcopali vacante, & Edictum.

ULTIMA VOLUNTAS.

Vide in Verb. Desuncti.

U N I O.

Uniones Beneficiorum non potest facere, Episcopus sine consensu Capituli, *Animadv. ad tit. 12. lib. 4. num. 8.* pag. 188.

Refertur unio inter Ecclesiam Giennensem, & Baccensem, *decis. 13. num. 17.* pag. 46.

Ex hac unione quæ facultas translatæ fuerit in Episcopum circa servitium, utrique Ecclesiæ præstandum à Canonicis, Dignitatibus, aliisque Præbendis, *ibid. num. 18.* pag. 46.

Supple in V. Capitulum quoad Curam Animarum.

U N I V E R S I T A S.

Ad hoc ut facta teneant, præsentia duarum partium Universitatis requiritur, *tit. 2. lib. 4. num. 14.* pag. 113.

Actus gesti ab aliquibus de Universitate, non præjudicant ipsi Universitati, *decis. 58. num. 17.* pag. 11.

Universitas quando dicatur, actum, ad se pertinentem, longo tempore non contradicendo, confirmare, & ratificare, *ibid. numer. 18.* pag. 211.

In omnem casum ope restitutionis in integrum, ad instar minoris, illi succurrendum est, *ibid. num. 19.* pag. 211.

V O T U M.

Votum factum ab Universitate habet vim præcepti, & transit in Populum Successorem, *tit. 8. lib. 3. num. 33.* pag. 59.

Et simile Votum non potest à Confessario, virtute Jubilæi, commutari, *ibid. n. 34. pag. 59.*

Quomodo intelligi valeat Votum, emissum de faciendâ celebrare Missam S. Rocchi in aliqua Ecclesia, cujus ipse non sit titulus, *ibidem num. 37.* pag. 59.

V O T U M, SEU SUFFRAGIUM.

Vide in Verb. Electio, & Canonici quoad Vocem in Capitulo.

USUFRUCTUARIUS, ET USUSFRUCTUS.

Mortuo Usufructuario, usufructus consolidatur cum proprietate, *dec. 29. n. 7.* pag. 101.

U X O R.

Coruscat radiis mariti, honoribusque eidem debitis gaudet, *dec. 33. num. 34.* pag. 116.

Sequitur domicilium, & Civilitatem viri, *dec. 42. num. 19.* pag. 147.

Declara quoad servitium, & cohabitationem mariti; fecus quoad alios effectus, *ibid. num. 20.* pag. 147.

